

*MASTER
NEGATIVE
NO. 92-80649-1*

MICROFILMED 1992

COLUMBIA UNIVERSITY LIBRARIES/NEW YORK

as part of the
"Foundations of Western Civilization Preservation Project"

Funded by the
NATIONAL ENDOWMENT FOR THE HUMANITIES

Reproductions may not be made without permission from
Columbia University Library

COPYRIGHT STATEMENT

The copyright law of the United States -- Title 17, United States Code -- concerns the making of photocopies or other reproductions of copyrighted material...

Columbia University Library reserves the right to refuse to accept a copy order if, in its judgement, fulfillment of the order would involve violation of the copyright law.

AUTHOR:

SOPHOCLES

TITLE:

SOPHOCLIS
PHILOCTETA ...

PLACE:

LUNDAE

DATE:

1875

Master Negative #

92-80649-1

COLUMBIA UNIVERSITY LIBRARIES
PRESERVATION DEPARTMENT

BIBLIOGRAPHIC MICROFORM TARGET

Original Material as Filmed - Existing Bibliographic Record

88SV
IE75

Philoctetes. 1875.

Sophocles.

Sophoclis Philocteta, recensuit, prolegomenis
et commentario instruxit Chr. Cavallin. Lundae,
sumptibus C. W. K. Gleerup, 1875.

liii, 313 p. 21½ cm.

Restrictions on Use:

TECHNICAL MICROFORM DATA

FILM SIZE: 35 M

REDUCTION RATIO: 11x

IMAGE PLACEMENT: IA IIA IB IIB

DATE FILMED: 7/15/92 INITIALS S.M.

FILMED BY: RESEARCH PUBLICATIONS, INC WOODBRIDGE, CT

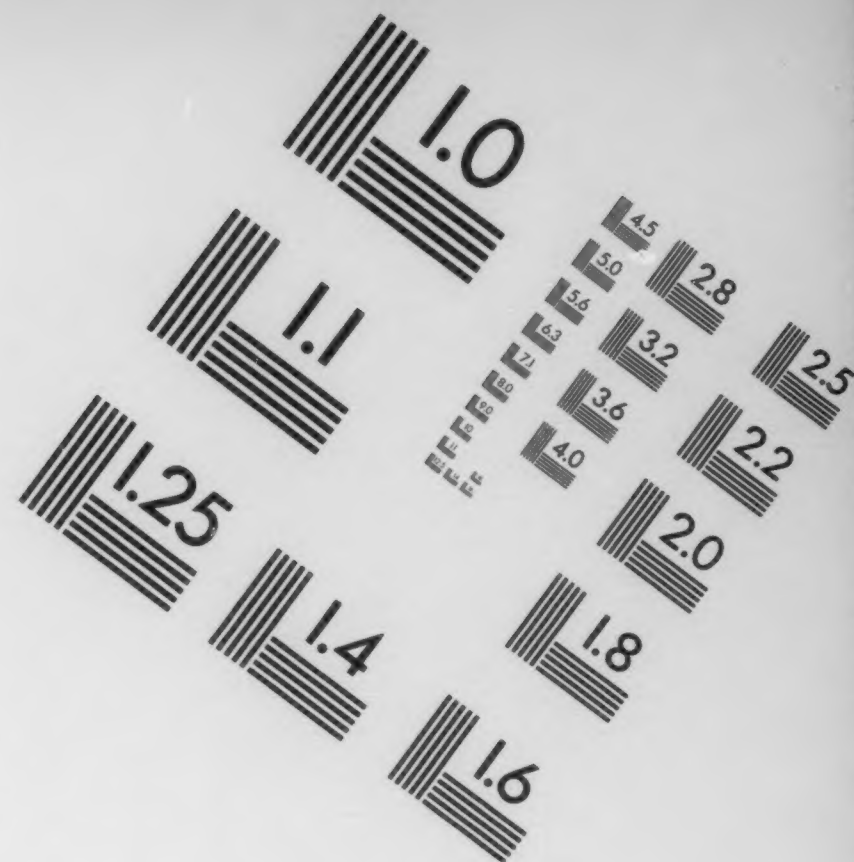
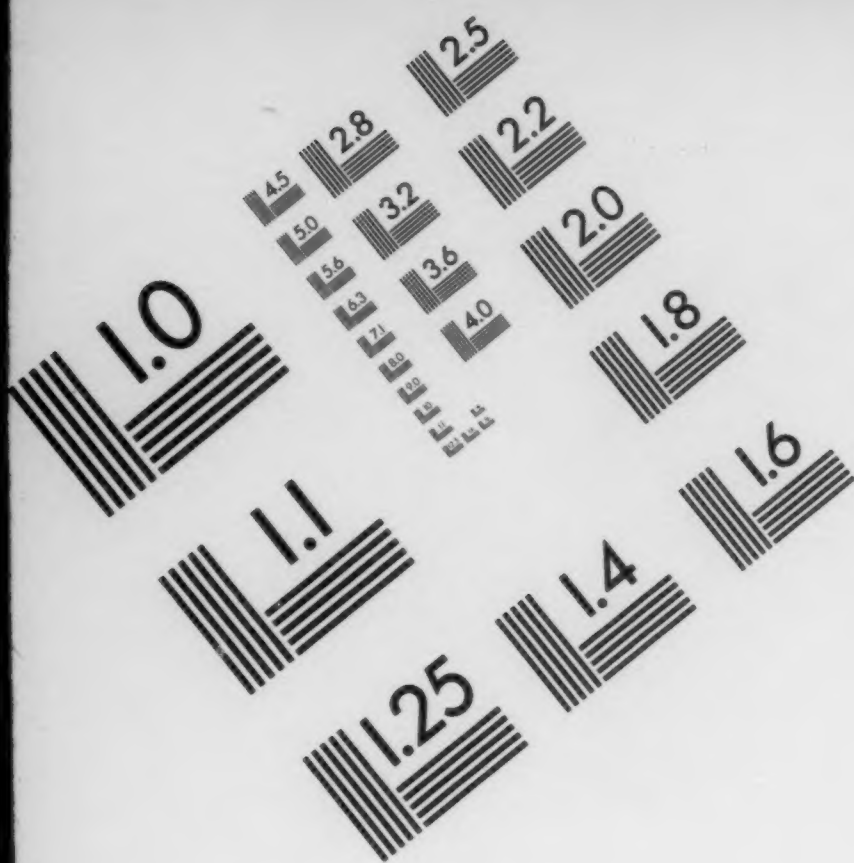

AIM

Association for Information and Image Management

1100 Wayne Avenue, Suite 1100
Silver Spring, Maryland 20910

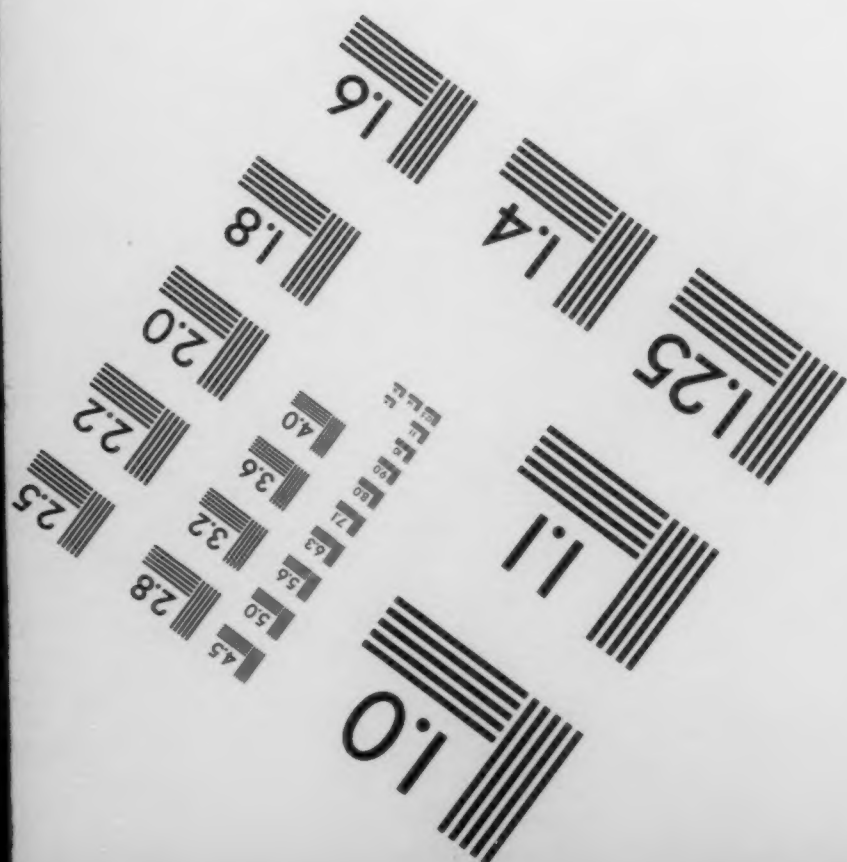
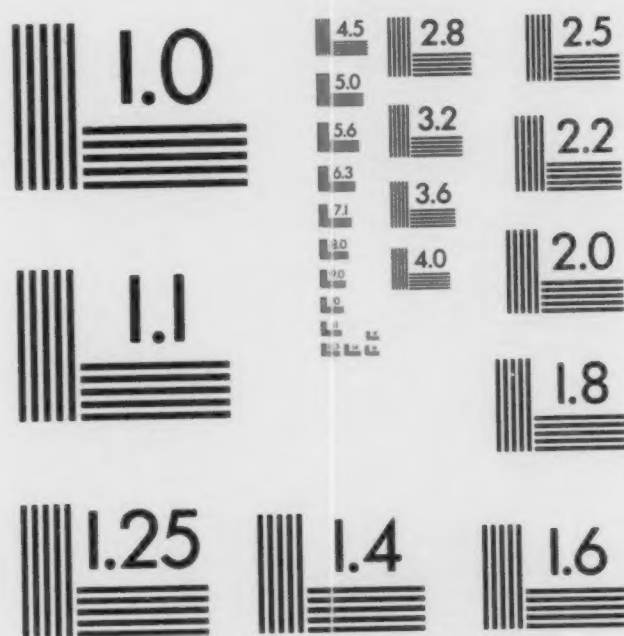
301/587-8202

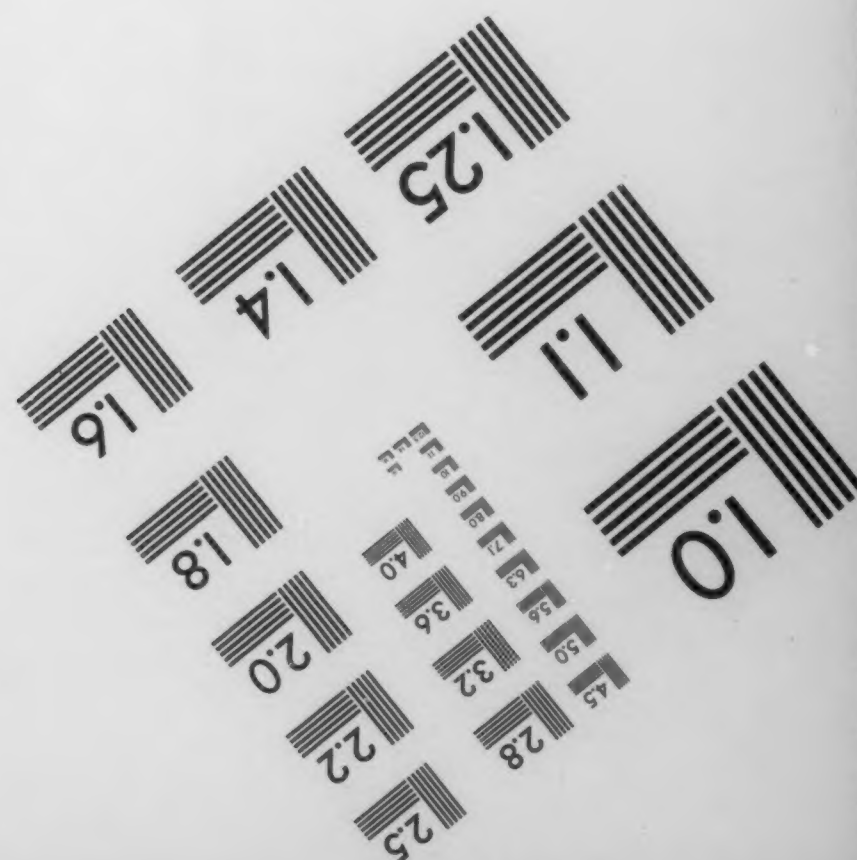
Centimeter

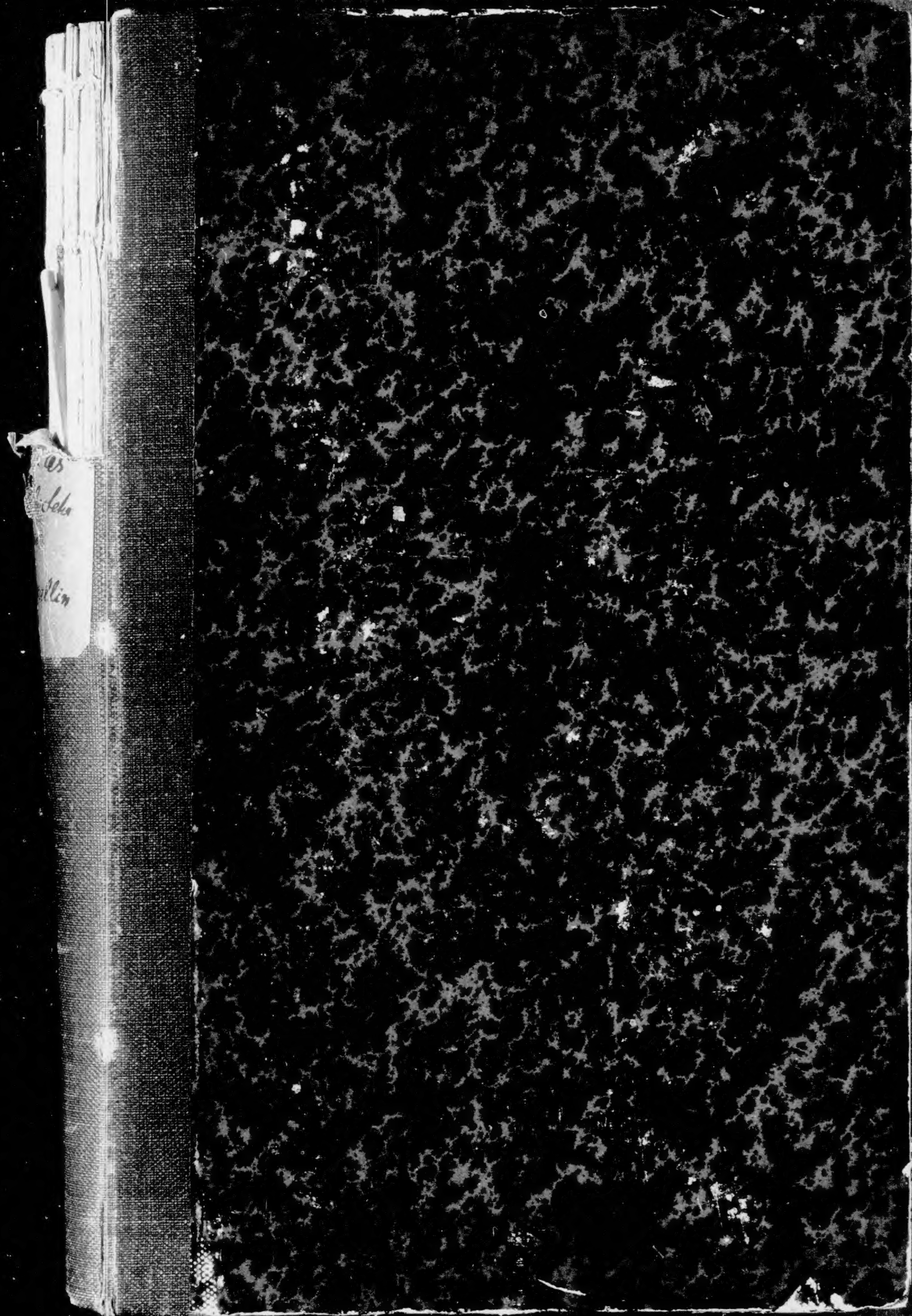

Inches

MANUFACTURED TO AIM STANDARDS
BY APPLIED IMAGE, INC.

13

Sola

Ellen

L 19 418.

W Hoerschelman
1875.

88SV

IE75

Columbia University
in the City of New York
Library

Special Fund

1900

Given anonymously

SOPHOCLIS
PHILOCTETA.

RECENSUIT,
PROLEGOMENIS ET COMMENTARIO INSTRUXIT
CHR. CAVALLIN.

LUNDAE,
SUMPTIBUS C. W. K. GLEERUP
MDCCCLXXV.

Lundae, MDCCCLXXV,
formis Berlingianis expressit Fr. Berling.

PROLEGOMENA.

Cum in magna Sophoclearum editionum multitudine multa etiamnunc restare viderem, de quibus vel constituendis vel interpretandis dubitaretur, operae pretium me facturum sperabam, si ad unam aliquam fabulam diligentius pertractandam studium ac laborem contulissem. Quae spes utrum me plane fefellerit an paulum profecerim, viderint, si qui in opere meo vel cum iudicandi facultate vel cum voluntate discendi versabuntur; equidem tales maxime spectavi lectores, qui multas simul editiones parare non possent et tamen, quid de quoque loco iudicarent, non minus ex codicum auctoritate quam ex scriptoris consilio et de sermonis graeci consuetudine repetere vellent. Itaque et in critica annotatione vel codicum diversas scripturas vel virorum doctorum conjecturas, quae quidem neque temere factae neque ad cognoscendum inutiles videntur, collegi et in commentario, cum, quas difficultates et dubitationes quisque locus haberet, exposui, tum, quo jure quaeque lectio vel defendi vel mutari videretur, ostendere et persequi conatus sum.

Sed ne hic qualiscunque liber ulla parte necessaria careat, duo sunt, quae praefatio praestare debeat. Unum est, ut de universo fabulae argumento, genere, consilio breviter rationem reddam, ut habeant lectores, quo singula, quae de ea re in commentario dicam, referant; alterum, ut de codicum inter se ratione et auctoritate exponam. Quod posterius opus ut pro

Prolegomena.

2

317921

mea facultate perpoliendum susciperem, effecit non solum quod ii, qui de ea re scripserunt, Dindorfium dico, Nauckium, Seyffertium ¹⁾, inter se dissentiebant; sed etiam, licet nullos ipse codicum fontes adire potuerim, tamen vel in Blaydesii ad Philoctetam et Trachinias ²⁾, vel in Hinckii Prinziique ad Electram ³⁾ codicum collationibus novi nonnihil critici subsidii paratum habebam, quo nemo adhuc diligentius usus esse videretur. Itaque ad hanc partem, quam posteriorem dixi, prius accedam, ut de fontibus codicum quam brevissime potero accurate exponam.

I.

Constat igitur inter omnes in contextu, quem vocant, Sophocleo constituendo summam auctoritatem esse codiceis *Laurentiani* (*La*) bibliothecae Florentinae plutei XXXII. 9, de cujus casibus Dindorfius in praefatione editionis Aeschyleae quintae (1870) uberius exposuit; cfr Michaelis l. c. p. 27. Hunc librum seculo decimo vel ineunte undecimo in membranarum litteris uncialibus scriptum (ex exemplari unciale scripturam habenti) primus ad recensendas fabulas Sophocleas adhibuit Bernardus Junta (1557) ⁴⁾, mox, postquam per duo secula et dimidium primo ad Triclinianam recensionem (per Turnebum) ⁵⁾,

¹⁾ Dindorf, Praefationes edit. Oxoniens., 1860, Lipsiens. 1866—67; Nauck. in recensione editionis Dindorfianae tertiae, 1860, in *Jahrbücher für Philologie* 1862 p. 160 sqq.; M. Seyffert. in praefatione Philoctetae 1867; cfr Weckl., *Ars Soph. emend.* (init.).

²⁾ *The Philoctetes of Sophocles, critically revised with the aid of Mss.* (Bibl. National. 2712, 2787, 2886, 2711) newly collated and explained by Frederick H. Blaydes, London 1870. *The Trachiniae of Sophocles* — by Fred. H. Blaydes., London 1871; cfr infra.

³⁾ *Sophocles Electra*, edd. O. Jahn. Editio altera curata ab Adolpho Michaelis, 1872; cfr praefationem Michaelis et infra.

⁴⁾ Michaelis l. c. Ejus codicis specimen photolithographicum Electrae versus 357—404 continens Michaelis editioni affixum est. Cfr Dind. praef. ad Aesch. p. VI.

⁵⁾ "Demetrius Triclinius saec. XIV exeunte vel XV ineunte recensionem fabularum Sophoclis paraverat, cujus aliud exemplar in

deinde ad Parisinos codices (per Brunckium) ⁶⁾ hae fabulae editae erant, Petrus Elmslejus (1820) accuratius contulit ⁷⁾, tum Cobetus inspexit unumque omnium ceterorum codicum communem fontem esse pronuntiavit ⁸⁾, denique Fr. Duebner in usum Gu. Dindorfii (Oxonii 1860, Lipsiae 1866, 1867) totum librum diligentissime excussit ⁹⁾; postremo Hugo Hinckius ad secundam Electrae editionem Jahnianam cum laurentianis Lb et I' (l et g) contulit ¹⁰⁾. Sed hujus libri scriptura non unius, sed multarum manuum opus est, quarum distinctio et cognitio maximam partem Duebnero debetur. Primum enim ille, qui codicem confecit, (*Prima manus, pr. m.*) homo fortasse, ut est apud Dindorfium, "valde imperitus", at certe non indiligens neque suo judicio nimium tribuens, ipse multa et inter scribendum, ut videtur, correxit, ut 755, 1130, et postea vel supra scripsit vel in locum erasae pristinae scripturae substituit. Ex quibus nonnulla sine dubio sunt, quae primo prave expressa, mox, cum apographum cum exemplari conferret, addidisse aut delevisse aut mutavisse videatur, velut versus post librum confectum additos 807, 1263 et mutationes men-

illo codice est, qui T. (Triclinianus) dicitur, aliud, sed in nonnullis diversum edidit Turnebus eaque editio fundamentum mansit editionum insequentium (de quibus cfr Neuium in praef.) usque ad Brunckium." Haec Buttmannus fere, p. VIII; cfr Dind. l. c. p. VII.

⁶⁾ Richard. Brunckius Sophoclem edidit cum fragmentis, scholiis, lexico Argentorati (1786), 1788. 4. Voll. 8:o. Hunc insecuti sunt Musgravius (London 1800), Erfurdtius (Lips. 1802 sqq.; Philoct. 1805; Erfurdtii editionem observationibus communicatis juvit et instruxit God. Hermannus), Schaefer, Buttmannus (1822), quanquam hic quidem Brunckii, quae ei videtur, audaciam improbens Triclinio multum tribuit, ut Phil. 1143, 1191, 1199; cfr ad v. 493, ubi "caecum adversus Triclinium odium" reprehendit et praef. VIII.

⁷⁾ Elmsleji excerptis a Th. Gaisfordio editis usus est is, qui (Brunckii) editionem Lipsiensem (1826) curavit, et Hermannus et in prioribus editionibus (1825, 1849) Dindorfius.

⁸⁾ In libello de arte interpret., Lugd. Batav. 1847; cfr Nauck., *Jahrbücher* l. c. 156; A. Seyffert., de codicibus Sophoclis et cet. 1863 p. I.

⁹⁾ Michaelis, l. c.

¹⁰⁾ l. c.

dorum ἀνὴν pro ἀν. ἦν, 1219, 320 (ἀληθεῖς ex ἀληθείς), 715 (πώματος ex πόματος), 952, 982, 1382; quanquam interdum non semet ipsum, sed archetypum correxisse videri poterat, nam ejusmodi hunc vitiis abundasse certissimum est; cfr ea, quae de secundis manibus infra dicentur. At majorem partem correctionum dubitari non potest quin librarius aut ex aliis codicibus collatis sumpserit aut, id quod magis credo, ex glossis fortasse in ipso archetypo ascriptis, id quod nimirum maxime de iis valet, quae non in locum prioris scripturae tanquam vitiosae relata, sed superscripta sunt, ut 421 (ὁ supra ὦ), 456, 523, 528, 927, 999, 1266, 1392 ἐλεῖν, supra ser. ἰδεῖν; nam ἐγγύς, quod supra ὁμοῦ scriptum est 1218, quin is, qui primus annotavit, interpretamentum, non correctionem voluerit esse, nulla dubitatio est. Atque etiam in ceteris fabulis prima manu ascripta multa exstant, quae non ex ejusdem codicis repetita lectione correcta, sed, quocunque modo orta inventae sunt, varietatem aut ipsius archetypi aut aliorum habere videantur. Ut quod Trach. 165 in ipsa linea ἀπῆει, at in margine ἀπεῖη scriptum est, fieri vix potest, ut principio librarius hanc lectionem corruperit, deinde semet ipsum correxerit, sed sine dubio ipsius archetypi varietatem religiose expressit; nam ceteri codices alii ἀπεῖη (B, K), alii ἀπῆει (Lb, Tricl.) habent; cfr ibdm 673, ubi supra λαβεῖν a pr. m. scripta sunt μ et θ, ceteri autem codices aut μαθεῖν aut παθεῖν habent; Aj. 215 supra πάθος m. pr. β ρ (Γ βάρος, γρ. πάθος); El. 783 ἀπηλλάγην supr. ser. μαι; ibdm 425 librarius manifesto inter varias lectiones dubius fuit, cum primo supra ἐξηγουμένου scriberet ης (ἐξηγουμένης), deinde rursus eraderet; ceteri omnes codices, id quod mirere necesse est, absurdam lectionem ἐξηγουμένης receperunt; ex quo licet concludere, hanc varietatem etiam aliunde cognitam fuisse; cfr ibdm 449 φόβας suprascriptis κ et μ, id est κόμας, ut est in Γ; Aj. 1137 καλῶς supra ser. m. pr. κ (κακῶς). — Omnino quominus prima manus ex archetypi sui collatione multa correxisse putemus, obstare videtur, vel quod multa ex

his, quae supra scripsit, nihilo saniora sunt quam ea, quae in ipsis lineis scripserat (cfr 421), vel quod ea, quae ut a prima manu corrigerentur vel maxime expectares, verborum dico aut literarum omissiones, ea vero non ipse, sed demum diorthota ille (S), quem dixit Dindorfius, emendavit.

Hujus enim diorthotae, qui idem scholia romana in margine addidit, quem ejusdem seculi hominem multoque librario ipso oculatiorem peritioremque fuisse Dindorfius statuit, hujus igitur duplex opera fuit. Primum verum se correctorem prae-buit idemque fere praestitit, quod nos in typographorum opere corrigendo solemus, ut syllabas, verba, versus denique incuria librarii vel omissa adderet, vel prave collocata scriptave retractaret, ut 96 αὐτὸς ex αὐτό, 151 φρουρεῖν ex φρορεῖν, 246 οὐ γὰρ δὴ ex οὐ δὴ γάρ; 306 ἀν ante ἀνθρώπων omissum inseruit S; 435 τεθνηκάς ex τεθνηκά; 472 ἐνναίοντα ex ἐν-νέοντα (cfr tamen infra de secundis manibus), 540 νεὼς σῆς ex νεὰ σῆς, 579 πρὸς ex πρό, 759 ὥς ex ὦ, 762 δῆτα additum, 1123 πον insertum; 1209 νόος ex νος, 1409 πρὶν ex πρὶ pluraque ejus generis, quae nos omnia referre supervacaneum duximus; cfr 66, 572, 1231, 1237, 1238, 1391, 1422¹¹). — Sed eadem manus vel supra lineas vel in margine vel inter scholia (qua de re cfr M. Seyfferti praef. ad Ant. et Philoct.) multa scripsit, quibus non possit librarii scripturam sed ipsius archetypi corrigere videri; ut 282 συμβάλλοιτο in συλλάβοιτο, 296 ἐκθλίβων in ἐκτρίβων, 809 καταλείπης in καταλίπης mutavit; cfr 859. Quarum lectionum nonnullis οἶμαι ascripsit (Dindorf. praef. ad edit. V:am Aeschyli p. VIII.), plerisque autem usitatam grammaticis siglam γρ. καὶ (i. e., ut monet Dindorfius, γράφεται καί, non γραπτέον καί) praescripsit, id quod satis documento est, has quidem neque ex archetypo correctas neque ab ipso conjectura inventas, sed aliunde i. e. aut ex aliis codicibus aut ex scholiis aut grammaticorum li-

¹¹) In ceteris quoque fabulis S ejusmodi vitia correxit, ut El. 436 κρόψο in κρύψον; Ant. 91 μὴ add. S; ibdm 471 γέννημ' in γέννημ'.

bellis sumptas esse. Sed quantum antiquis libris, quantum grammaticorum et ipsius diorthotae conjecturis deberi, ipse denique diorthota qualis homo fuisse videretur, olim inter Dindorfium et Nauckium contentio fuit, cum Dindorfius has lectiones, quae quidem non essent leviorum vitiorum correctiones certissimae, "inutilibus et inconsideratis recentiorum grammaticorum conjecturis deberi", Nauckius autem eas ex antiquis libris et maxime quidem ex eodem, unde diorthota scholia descripsit, fluxisse arbitraretur. Quod quidem Nauckius hoc maxime argumento confirmabat, quod ex lectionibus diorthotae aliae ejusmodi essent, quas ut referret et in aliquo numero haberet, ne ab infimo quidem critico expectari posset — ut 423 *κἀξεκρήνξε*, O. T. 134 *ἔθεσθ' ἐπιστροφήν γε θεσπίζειν γράφην*; O. C. 1220 *ἐπίκουρος*, γρ. *ἐπὶ κοῦρος*, οἶμαι κόρος —, et rursus aliae, quas ex corrupta codicis laurentiani lectione sine aliorum librorum subsidiis eruere summae cujusdam doctrinae ingenique fuisset, ut 954 *αἰανοῦμαι* pro *αὖ θανοῦμαι* (1401); aliae denique, quae quid sibi vellent, ipse qui annotavit, judicare et interpretari non potuisset, ut 426 *δὺ αὐτὸ δ'* (i. e. *αὖ τὸ δ'*)¹²). Quibus Nauckii rationibus Dindorfius cessasse videtur, cum l. c. p. VIII dicat "diorthotam textum Laurentiani vel cum archetypo, ex quo descriptus est, vel cum alio libro simillimo comparavisse" (cfr Nauck. l. c. p. 177), sed de singulis "in medio relinqui oportere, utrum quidque ex libro antiquiore duxerit an suo ingenio invenerit". Sed illud quoque Nauckio assentiri oportet, ipsum diorthotam non grammatici emendatoris munere functum esse, sed librarii, qui, quidquid ubique invenisset, annotaret neque, quale aut cujus pretii quidque esset, delectum haberet. Nam

¹²) Quod Electr. 303 pro *τῶνδε προσμένονσ' αἰεὶ* S *προσμένονσ' αἰεὶ ποτε* scripsit, sine dubio ex alio libro sumpsit; nam eam mutationem cur faceret, nulla in primae manus scriptura causa apparet; additam particulam *ποτε* esse haud absurde conjeceris, postquam in aliquo codice *τῶνδε* excidisset; in codice e (Mich.) est *τ*δε*; nomine *ὀρέσθην*, ut Nauckius voluit, sententia carere vix potest.

annotationum, si ipsae per se spectantur, multo minorem partem in antiqua codicum varietate consistere, plerasque grammaticis deberi satis apparet et ita deberi, ut non sint conjecturae ad contextum emendandum propositae, sed glossae sive interpretamenta, librarium autem imperitum omnes, tanquam variae lectiones essent, sub eadem fere sigla in codicem retulisse. Ut κακὰ quidem Phil. 538, *ἀθλον* 1132, 1401 *γόοις*, fortasse etiam *λέγειν* pro *φρονεῖν* Aj. 594 variae lectiones esse eaeque ex scholiis plerumque (1132) petitae videntur (cfr El. 111 *ποίν' Ἀρά* pro *πόντι' Α.*; 204, 591); at manifesto ad explicandum, non ad corrigendum inventa sunt El. 1101 *ἱστορῶ*, γρ. *μαστεύω*, ibdm 1450 *δίδασκέ με*, γρ. *μῆνέ μοι*; Ant. 83 *πότιμον*, γρ. *βίον*; O. C. 1060 *πελῶσι*, γρ. *πελάζουσι* (cfr Weekl., Ars Soph. em. 9); Aj. 564 *θήραν*, γρ. *φρούραν*; 403 *ποῖ τις φύγη*, γρ. *τράπη*; 582 *πήματα*, γρ. *τραύματα* (cfr Seyff.). Aj. 650 vero cum grammaticus aliquis ad verba *τὰ δειν' ἐκατέρουν* (in aspera illa durabam) ex v. 212 *ἐπηπείλησ' ἔπη* ascripsisset, quo *τὰ δειν'* minas ibi commemoratas significari moneret, haec quoque librarius tanquam variam lectionem per siglam illam γρ. annotavit. Sunt etiam, quae utrum a grammatico aliquo inventa an ex antiquo aliquo codice propagata sint merito dubitari possit, ut *δῆτα* 762 (cfr comm.), praesertim cum de ceterorum codicum scriptura editores nihil annotaverint (cfr Dind., Blayd.).

Praeter primam manum et hujus, quem diximus, diorthotae aliae complures manus (*sec. m.*, *L*²) ad illius scripturam vel corrigendam multum vel glossis instruendam nonnihil attulerunt adjumenti. Quas manus Duebner hactenus distinguere et suas cuique partes tribuere ausus est, ut aliae correctiones *secundae* cujusdam manus, aliae *antiquae*, aliae *recentioris* esse dicerentur; cetera infinita silva cujusnam manus esset, in incerto reliquit. Michaelis vero (l. c. 27) praeter primam manum (*L*, *L*¹) et diorthotae (*L*²) ulla "certo iudicio inter se dignosci posse" negat omnesque una significatione (*L*²) a certis illis distinguit (cfr Dind. praef. ad Aesch. p. IX).

Quem nos hactenus sequimur, ut has omnes manus, quae ad primam et diorthotae accesserunt, *secundas* (L²) appellemus. Sunt autem hae manus omnes ratione inter se simili, ab illis longe diversa in opere suo versatae. Namque id aut unum aut maxime agunt, ut certa quaedam genera vitiorum, quae in verbis scribendis versantur, quorum pleraque ad declinationem aut ad rem metricam pertinent, neque tam ejus, qui cod. La scripsit, incuria orta, sed in ipso archetypo longa temporum serie propagata exstitisse ipsa frequentia et ceterorum codicum similitudo declarare videtur, corrigant expurgentque. Quorum vitiorum praecipua causa ex mutata vocalium et diphthongorum appellatione repetenda est, qua ex re factum est, ut, quae in quotidiano sermone jam non distinguerentur, ea a librariis confunderentur et inter se permixtarentur; qualia sunt *o* et *ω* vel in stirpibus ipsis, quas vocant, vocabulorum, ut *τωσῶδε* pro *τοσῶδε* 599, *ὅστις* pro *ὥστις* 861, 742, 978, vel maxime in terminationibus, ut 144 *τόπον* corr. ex *τόπων*, 552 *τῶν ἴσων* corr. ex *τὸν ἴσον*, 916, 1360, 1366; *ει*, *η*, *ι*, *η*, ut *πίθεται* ex *πείθεται* corr. 103 (quae emendatio ad numerorum elegantiam pertinet), 818 *μεθίημι* ex *μεθείημι*, *ὑπείκονσαν* ex *ὑπύκονσαν* 1046, *γενήση* ex *γενήσι* 78, 286 *τῆδ'* ex *τίδ'*, 1447 *ἀπιθήσω* e. *ἀπείθηςω* (contra est *πιθαρχία*, Ant. 876); *αι* et *ε*, 329 *ἐξερω* corr. ex *ἐξαιρω*; 772, 1000; (cfr Aj. 329 *δύνασθε* corr. ex *δύνασθαι*); *ου* et *ο* (*ἄλλον* pro *ἄλλο* 701); Aj. 1245, 1290; cfr Aj. 851 *πάση* corr. ex *πᾶσι*; ibdm 894 *δορίληπτον*, postulante metro, corr. ex *δορίληπτον*¹³). Cumque nihil tam frequens sit, quam terminationes verbales, quibus modi distinguuntur, *οι*, *ει*, *η*, *η*

¹³) Multa hujusmodi vitia a ceterorum codicum librariis admissa sunt, ut El. 271 *τελευτέαν* pro *τελευταίαν*, Γ (cfr ibdm 705 et Aj. 621); 464 (*ἤκομεν* pro *ἴωμεν*, Γ); Phil. 903, El. 618 *προσηκότα* l. *προσήκοντα* (A) pro *προσεικότα*; multa etiam in La ab antiquis correctoribus praetermissa vel in ceteris aut uno aliquo libro, ut *ἦτ'* (*εἶτ'*) 23, *χρεῶν*, El. 273, 446 *ἐξαίμαξεν*; Phil. 1079, 772 (*μεθείνε*), vel a recentioribus emendata sunt vel potius in dies emendantur, ut 758 *ἦκει* ex *εἶκει* corruptum (cfr comm.); cfr 465.

in codicibus inter se permutari, magnum ejusmodi vitiorum numerum a secundis manibus in La correctum videmus, ut 126 *δοκῆτ'* ex *δοκεῖτ'*; 815 *λεύσεις* ex *λεύσσης*; cfr Aj. 1074 *καθεστήκη* ex — *ει*; El. 593 *λέγης* ex *λέγεις*; 890 id.; 649 *ἐφῆς* ex *ἐφείς*; 1506 *θέλει* ex *θέλοι*¹⁴). Ejusdem diligentiae est hiatus vitandi studium, ut Aj. 514 *ἔστιν εἰς* pro *ἔστι εἰς*, et accentuum aut spirituum, quos vocant, vitiosorum correctio, ut *αὐλὰς* ex *αὐλᾶς* Phil. 153, *αὐτίχ'* ex *αὐτίκ'* 14, *ὑπόκειται* ex *ὑπὸ καίται* (cfr Hermanni emendationem in comment.) 190, *οὐδέν'* ex *οὐδέν* 280, *πῶς* ex *πῶς* 448, *ἔσιδων* ex *ἐσίδων* 682 (cfr 852), *μοίραι* (i. e. *μοῖρα*) ex *μοῖραι*, ibdm, *ἦ* ex *ἦ* 983; *ἄν* ex *ἄν* 1276 (cfr 574); 1177 *με λείπει* ex *μ' ἐλείπει*; *εὐκλεᾶ* ex *εὐκλέα*, 1422; utrumque et accentum et literas mutavit secunda manus 119 *κεκλήμ* ex *κεκλησ'*; *πρὸς ταύτὸν* ex *πρὸς αὐτὸν*, 546; (cfr Trach. 23 *θάκων* in *θακῶν*; Aj. 325 *θακεῖ* ex *θάκει*). Ex quo fit, ut has emendationes, quae secundis manibus factae sunt, non ex ejusdem archetypi repetita percensione neque ex aliorum collatione ortas, sed grammatici non imperiti acumini ae doctrinae deberi existimaverim. Pauca enim sunt omnino, quae contra hanc opinionem afferri possint, cum secundae manus aut ea correxerint, quae non tam grammatici scientiam quam codicis alicujus inspectionem desiderasse videantur, ut 130 *αὐδωμένον* ex *αὐδὴν μένον*, 409 *δίχαιον* ex *δὲ βαιόν*, *προσθεῖς* ex *προθεῖς* 942 (cfr 14, 1461, 1452), aut prava ratione correctores usi sint, ut *αὐγάζον* corr. ex *αὐγάζων* 217, *νεῶς* ex *νεὼς* 1218, *χεῖν* ex *χεῖν* 200 (quorum neutrum potest verum esse, sed sine

¹⁴) Hujus generis vitia in varietate codicum latissime patent; ut Phil. 24 unus B *κλόης*, ceteri omnes codd. *κλύεις* habent, 992 (*τιθείς*); El. 1055 unus ille, cujus plurima et gravissima vitia sunt (508 *ἐκοιμάθου*; 1057), Γ recte *εἰ* — *τυγχάνεις*, ceteri *τυγχάνης*; Phil. 789 multi codd. *μὴ γύγοιτε*; *ἀλεις*, La 1410. Atque de optativo quidem et conjunctivo saepe errasse etiam eruditiores tanto minus mirum est, quod jam apud posteriores graecos scriptores latius patuit illius modi usus, quam apud veteres, cfr Lucianum, Herodotus vel Aet. §. 5.

dubio corrector *χεῖν* infinitivum esse voluit; cfr 451, 705); etiam 47 prior librarii scriptura praeferenda videtur (cfr comment.). Sed neque hos correctores in varietate aliqua lectionum, sive ex libris ducta sive ex scholiis, versatos esse negaverim et ipsae illae vitiosae correctiones non nunquam grammaticorum temptantium potius quam affirmantium manus testificantur; ut El. 1131 corrector aut lusit operam aut ex variis lectionibus ea, quae conciliari non possint, concinnavit: *ὡς ὄφελος* (pro *ὄφελον*) *πάρουθεν ἐκλιπεῖν βίον, πρὶν ἐς ξένην σε γαῖαν ἐκπέμψω* (pro *ἐκπέμψαι*) *χεροῖν κλέψασαν ταῖνδε κάνασώσασα* (pro *κάνασώσασθαι*) *φόνου*; etiam illa mutatio *τε* in *με* Aj. 516 (*καὶ μητέρ' ἀλλ' ἡ μοῖρα τὸν γέσαντά τε*) ejus est, qui vitium quidem subesse intellexerit, quid sententia postularet (*καὶ μητέρ' ἄλλη μοῖρα* —), non viderit. Praeterea nonnulla utrum primis manibus an secundis debeantur, incertum est; in quo mirum est, quod illud *ἐὼν* 444 non ante sec. XIII aut XIV in *ἐφ' ἣ* correctum dicunt; crederes enim hoc a diorthotā praetermitti non potuisse.

Hactenus de ea scripturae varietate diximus, quae est in ipso Laurentiano (La); sequitur, ut de ceteris libris dicamus, de quibus non exiguum constat inter criticos controversiam et dubitationem esse, cum Gu. Dindorfium "unius se codicis La", ut qui ceterorum omnium fons sit, "fide uti"¹⁵⁾ profitentem alii neque debere hac lege uti¹⁶⁾ neque re vera usum

¹⁵⁾ Praef. editionis quartae Lips. 1866 et tert. Oxon. 1860 Vol. VIII. p. VI; praef. edit. quintae p. XIII: "codices poetarum scenicorum — nulli supersunt seculo undecimo ineunte superiores et Aeschyli quidem ac Sophoclis unus tantum Florentinus Laurentianus, ex quo reliqui libri manuscripti omnes sunt derivati". — Idem tamen in tertiae editionis praef. p. VII praeter Triclinianos codices duo genera apographorum distinguit: "alia antiquiora sunt et propius ad codicem Laurentianum accedunt, alia recentiora — scripturam exhibent multo frequentius interpolatam. Prioris generis tria potissimum sunt, Parisinus 2712 (A), Florentinus 2725 (F) et Flor. Laurent. XXXI. 10 (Lb)".

¹⁶⁾ Postquam jam Nauckius l. c. ¹⁾ num La ceterorum omnium codicum fons esset se dubitare et amplius quaerendum dixit (p. 160,

esse¹⁷⁾ contendant. Ac sane cum videas et Dindorfium et illum, qui codici La unus omnium plurimum tribuat, M. Seyffertium (praef. in Philoct. p. IX) tamen multis locis¹⁸⁾ "apographorum", quae vocat, lectiones archetypo praeferre, quo id jure fiat, quaerere et dubitare necesse est. Itaque ut illorum controversiam dijudicare et rem conficere non possimus, tamen quid quisque codex ad hanc, in qua versamur, fabulam emendandam contulerit et quomodo, singulis exemplis in genera quaedam digestis ostendere conabimur. Ac primus in medium procedat *Parisinus* 2712 (A, Dind., Blayd.; p. Michael.), quem "seculo XIII in membranis scriptum"¹⁹⁾ et raro ab ipso scriba, rarius ab alia manu correctum (si fidem Blaydesio et Michaeli habere licet) Aldinae editionis exemplar fuisse satis apparet²⁰⁾, deinde XVIII:mo seculo Brunckius, nostra vero aetate totum Fr. Dübner in usum G. Dindorfii, ad Philoctetam et Trachinias (1870, 1871) Blay-

166, 168), Ant. Seyffert., Mauriti filius, in dissertatione, quae inscribitur "quaestiones criticae de codicibus Sophoclis recte aestimandis" (Halis 1863), ita Laurentiano principatum tribuit, ut tamen A (Parisinus 2712) et F (Florentinus 2725) ex diversa origine ortos et utrumque, qui in contextu Sophoclis consuleretur, non minus dignum statueret. — Michaelis vero praef. pag. VI: "patet", inquit, "recte a quibusdam viris doctis duplex librorum Sophocleorum genus statui; ab altera parte stare praestantissimos L1 (i. e. La et Lb), ab altera parte p e L² (i. e. Parisinus 2712, Parisinus 2886, qui Philoctetam non continet, et codicis La secundas manus), medium quendam inter utrosque tenere locum Florentinum F".

¹⁷⁾ Nauckius l. c. Dindorfium quingentis omnino fabularum Sophoclearum locis a scriptura codicis La discessisse docet; cfr M. Seyffert. in praef. Antigonae et Philoctetae.

¹⁸⁾ Seyffertius quidem hujus fabulae prope triginta locis apographa secutus est.

¹⁹⁾ Michael. l. c. p. 27; "membranae vetustissimae", Brunck.

²⁰⁾ Cfr v. 767, 1264 et perpetuam Blaydesii annotationem; Dind. praef. ed. III. vol. III. praef. pag. I. Omnino Dind. in ea praefatione, qualis indoles Parisini A esset qualisque ei cum La ratio intercederet, allata ex Antigona lectionis varietate ostendit. Quae ego hoc demum opere profligato cognovi ac sentio Dindorfium plane alia via tetendisse.

desius²¹⁾, ad Electram in usum editionis secundae Jahnianae (Michael.) Prinzius contulit²²⁾. De quo codice hoc primum animadvertendum est, multas a codice La discrepantias, quae a criticis et maxime quidem a Maur. et A. Seyffertiis "omnibus" aut "plerisque apographis" (i. e. libris praeter La omnibus) tribuuntur, aut unius codicis A proprias aut huic cum recentissimo aliquo codice, quales certe sunt Harlejanus et Triclinii, communes esse, ut eas ex A tanquam ex fonte fluxisse non temere conjicias; cfr 61, 220, 285, 559, 1235, 1310, 1322, 1427 cett. — Deinde quod A. Seyffertius probare studuit, huic codici cum scriptura diorthotae (S) La propinquam cognationem esse conjecitque A ex eodem codice exscriptum esse, ex quo diorthota vel emendationes suas vel glossas sumpserit, singulis quidem paucis locis A et S inter se conveniunt, ut omnino non esse duos codices Sophocleos putaverim, qui non aliquo loco inter se ita similes sint, ut a ceteris omnibus discrepent; at universo genere A, id quod jam Michaelis l. c. significavit, non diorthotae, sed secundis manibus Laurentiani cognatus similisque est. Sed singulis locis quam multa codici A cum illis manibus communia sint, non tam ubique ex Blaydesii collatione apparet, quod hic scripturas codicis non ubique annotavit, ubi a Dindorfii contextu non differrent (cfr infra de 200), Dindorfius autem ipse plurimis locis vulgatas lectiones, id est Parisini A per Aldinam et Brunckianam editiones propagatas, contra auctoritatem Laurentiani retinuit. Itaque ad quodque genus exemplorum ex illa, quam supra dixi, Electrae collatione exempla subjiciam.

Si igitur Parisinum A et Laurentiani secundas manus cum prima hujus codicis manu conferas, facile, quae in La aut a legibus sermonis aut ab elegantia numerorum abhorreant, eorum pauca omnino a secundis manibus correcta, plurima ac

²¹⁾ (This Manuscript has) been accurately collated by myself, word for word, with Dindorf's first Oxford edition 8:vo 1832, and the variations given", Blayd., Phil. p. VIII. Trach. p. XIII.

²²⁾ Michael. l. c.

prope omnia in A aut integra exstare aut, si non vere emendata, at certe a correctore temptata invenias. Ex quibus primum ea, quae ad numeros versuum non pertinent, afferam: 582 *διαβάλλης* pro eo, quod est in La, *διαβάλλης*; 902; 967 (*παρῆς, παρῆ*); 1302; 1427 (*νοσφίσεις* cett. libri; A *νοσφι-εῖς*, quod receperunt vel Dind. vel Seyff.)²³⁾; ne minora quidem praetermissa sunt, ut 1146 cett. codd. *πιτηναί, πιταναί* A²⁴⁾. Neque *ἀντίποινα* 319 pro eo, quod ceteri habent, *ἀντάποινα* (La, Γ, Lb, Lc, B, Tricl. et cett.) et *λεύσσω* pro *λείσσειν* 716 non ex A esse credo, licet nihil a Blaydesio annotetur. Sed multo plures codicis A a La discrepantiae ad numeros senariorum pertinent, quorum cum magna pars in La aut deminuendo aut addendo aut aliquo modo corrupta sit, omnes fere in La justam mensuram habent. Sunt autem hi, quos afferam: v. 10 ubi, etsi a Blayd. nihil diserte annotatur de A, quin ex hoc (et B?) sit *κατεῖχ'*, cum La, Γ, Lb, K, Tricl. *κατείχεται* habeant, non potest dubitari; 23 *τόνδε γ'* (A, B); 222 (A), 237, 246 (*δὴ* A et S; cfr Seyff.); 251 (justum senarium habent A, Vat., Tricl.); 285 (cfr supra), 288, 414 (cfr Blaydes.), 421 (A), 559 (A), 655, 736 (A, Tricl.), 772, 783, 818 (A) 873 (unus A vidit brevem priorem α in *ἀγαθοὶ* ferri non posse), 895 (A), 910 (ubi in ceteris codicibus hiatus tollendi causa *γε* insertum est; cfr 1390; Seyff. ad Aj. 812); (916 *τόν*, ut poscit numerus, A, K, Tricl.); 924; 933 (A); 958; 1003 (A); 1007, 1028, 1226 (A), 1231, 1235 (de A dubitat Blayd.); 1253 (A, Tricl.); 1288, 1308, 1310 (A),

²³⁾ His similia sunt illa ex Electra: 50 *ἐστίατω*, La; *ἐστίατω* L² (h. e. La sec. m.), A; 491 *ἐρινὺς* (nom. sing.) pro *ἐρινὺς*, La; 593 *ἐάν* — *λέγης*, L² A (*λέγεις*, La); 590 *βλασιώνιας*, La; *βλασιόνιας*, A (frequentissimum vitium est in codicibus, ut aor. II. terminationes circumflectantur, ut *βλαστοὶ, πύθῃ, πυθῇ* pro *βλάστοι, πύθῃ, πύθῃ*, cfr El. 938, 1061, 1081); 649 *ἐγείς* La; *ἐγῆς*, L² A; 771 *τέκει*, La; *τέκει* El. 938, 1061, 1081); 1148 *προσηνδόμεν*, La Γ; *προσηνδόμεν*, L² A; 1325 *ἀπώσετ'*, La Γ; *ἀπώσεται*, L² A; cfr Trach. 360 *ἔχοι*, A; *ἔχῃ*, cett. codices; 551, 588.

²⁴⁾ Cfr Trach. 138 *βέβηκε*, cett. codd.; *βέβακε*, A.

1319 (A), 1322, 1332, 1381, 1390. Rara sunt exempla, ubi A vitium aut senarii codicis La teneat, ut 1275, 1294, 1304; El. 991, 1198, aut proprio vitio versum corruerit, ut 956, 1348, 1394 (cfr El. 1174 *ποιών* pro *ποι*). Sed in his quod anapaestos tulit in mediis versibus 614, 1288, id non imprudentia, sed prava ratione ductus fecisse videtur; cfr Phil. 485, Trach. 292 *τῶν μὲν παρόντων τῶν* (*τὰ*, Scal.) δὲ *πεπυσμένη λόγῳ*; El. 1218. Neque in 116 artis metricae ignoratio cernitur, sed prava interpretatione *Θηρατέα* ad *Τροίαν* retulit grammaticus, qui signis prosodicis supra hoc verbum positus utramque *α* longam sibi videri ostendit (cfr Brunck.)²⁵. — In anapaesticis et choricis castigandis non eadem diligentia cernitur; tamen 1469 in ceteris libris vitiosus est, in A integer, eademque fere ratio est glycone 171, in quo La *μή*, A (B, Harl.) *μηδέ*, Tricl. *μήδ' αὖ* habent. Neque non *χρηῖναι* in anapaestico 200 (pro Laurentiani et ceterorum *χρηῖν* vel *χρηῖν*) ex A esse credam, licet ab A. Seyffertio uni codici *Γ* tribuatur. Quod autem A in 689 habet *κλύζων*, nescio an ille, qui scripsit, nec numeros improbaverit (cfr 178, 1133 sqq.) et passivam verbi vim eodem modo defendere sibi visus sit, quo scholiasta, (cujus auctoritas etiam ipsum Buttmannum movit): *κλυζομένην κύμασιν ἔχων καταγωγὴν καὶ ἔρημον παντάπασιν* (Buttm. comm. p. 122—23). Denique quod, ut in ceteris libris, sic in A *ἀνῆρ* saepius legitur, cum versus *ἀνῆρ* postulet, quid in choricis liceret, quid in diverbiis, delectum habere non scivit.

Sed cum tot Laurentiani vitiis codicem A carere videamus, quae sit hujus differentiae causa, quaeramus oportet. Unum igitur sit e duobus necesse est, ut integrae illae lectiones aut

²⁵) Neque in Electra non multos senarios pravae La, A rectos habet, ut 357 (*οὐ δ' ἡμῖν, ἡμῖν*); 456 (*ἐπιβῆναι, ἐπεμβῆναι*); 528, 554, 588, 614, 669, 746, 809; cfr Trachin. 7, ubi ad explendum versum *ναῖον* ἐν *Πλεόρον* codices (praeter La, Lb, K) et editores alii aliud inseruerunt, 424, 534 (*γράφουσα, γράσουσα*); ex Antigona nonnulla ejus generis exempla Seyffert. ad v. 492 collegit.

ex emendato aliquo codice haustae sint aut grammatici curae et diligentiae debeantur. Ex quibus utrum verius sit, dubium esse vix potest. Nam licet multae codicis A a Laurentiano discrepantiae adeo faciles et necessariae cuivis videri debeant, ut poetae ipsius, non tantum grammatici esse satis appareat, ut 237, 288, 582, 907, 926, 1028, 1310, haud paucis locis particularum *γέ, δὲ* cett., quae in A ad lectionem codicis La accedunt, ea ratio est, ut, cum mensuram senariorum expleant, ad sententiam inutiles vel ineptae sint, ut 23, 559, 656; neque non *οὐκ* 1390 versus corrigendi causa injuria ejectum est; eodemque modo de vocabuli *ὁ* in *ὅς* mutatione, quae est 421, judicandum est. Atque etiam in iis, quae ad mensuram senariorum non pertinent, lectio codicis A interdum a correctore corrupta, non emendata putanda est; cujus vel certissimum exemplum est, quod 715, inductus, credo, varia lectione *δεκέτη* pro *δεκέτει* (quam permutationem frequentissimam esse supra ostendimus), pro *δεκέτει χρόνῳ* scripsit *δεκέτη χρόνον* (cfr comment. nostrum). Ejusdem generis est 197 *Τροίαν* pro *Τροίᾳ*²⁶. Quae cum ita sint, ex his, quae adhuc attulimus, recte concludere videmur, ex codice La hunc, quem A dicimus, exscriptum esse, sed a grammatico neque imperito neque negligenti, qui ea, quae prava esse intelligeret putaretve, corrigere studeret et ad conjecturas faciendas proclivior esset. Atque haec sententia eo non mediocriter commendatur, quod in certis rebus, sermonis dico elegantiam et senariorum mensuram, haec, quae

²⁶) Non pauca in ceteris fabulis exempla invenias, ubi eum, qui A scripsit, vitii fuga in vitium duxerit; cujus generis est quod Trach. 163 pro *νέμοι* scripsit *μένειν*, quasi id ex *χρεῖν* suspensum esse deberet, 165 vero propter praecedens *ἦν* *ἂν* (*ἂν* ejecit Dawesius) *ἀπῆ* pro *ἀπῆ* vel *ἀπῆ*, quorum utrumque est in La; 570 *πιδῆ* pro *πίθῆ* (ex *πιδῆ* corr.) ut saepe (cfr 23); 577 *ὥστε μήτιν εἰσιδῶν στέρεαι* pro *στέρεαι* oblitus, ut cum *μήτιν* aegre *στέρεαι*, sic cum *εἰσιδῶν* infinitivum illo loco conjungi non posse (cfr Blayd.); eadem fere ratio est 699, 700 *εἰκαστὸν ὥστε πρόνος ἐκβρώματ' ἂν βλέπειας* pro *ἐκβλέπειας* [recte, credo, (Meinekus) et Blayd. — *εἰ βλέπεις*].

est inter La et A, differentia maxime cernitur neque ad chorica, difficiliorem fabulae partem, magnopere pertinet.

Neque tamen omnia, quibus La et A inter se differunt, hujus generis sunt, sed sunt multa, quorum utrum verum sit, ad metricam aut grammaticam elegantiam nihil intersit, neque alterum ex altero corruptum correctumve, sed per se utrumque ex diverso archetypo fluxisse videatur. Haec igitur qualia sint, deinceps consideremus. Prima omnium, si ordinem versuum sequimur, discrepantia est v. 29, ubi La *κτύπος* habet, A autem *τύπος*, quod librarius aut grammaticus non potest conjectura invenisse videri, praesertim cum in aliis quoque codicibus sit aut ut varia lectio commemoretur. Neque tamen hac re diversa codicis A a Laurentiano origo probatur: non enim *τύπος* in eo codice, ex quo A exscriptus est, fuisse utique necessarium est, sed illud quoque fieri potest, ut ex scholio aliquo antiquo petatum sit. Nam et in his, quae etiam nunc supersunt, scholiis multorum locorum variae lectiones non solum commemorantur, sed etiam explicantur, velut 639, 1199; Trach. 7 (*ὄκνον*, *ὄτλον*); Aj. 620 (*παρὰ φίλοις* et *παρ' ἀφίλοις*); 1295 (*αὐθις* et *αὐτός*); 499 (*δουλίαν* et *δούλιόν μ'*); [Ant. 326 (*δεινά* et *δειλά*); ibdm 71 (*ὁποία* et *ὁποῖα*); ibdm 40 et 429, ubi A. Seyffertius, quod et diorthota et cod. A ἡ *ἐφάπτουσ'*, *διψίαν φέρει* habent, cum in La sit ἡ *θάπτουσ'*, *διψίαν ἐκφέρει*, codicem A et diorthotae annotationes ex eodem archetypo fluxisse docet (p. 10), jam scholia utrasque lectiones habent; ibdm 646, quod S ascripsit pro *πόνους πέδας*, scholiastam legisse apparet], et multis locis, ubi La a ceteris codicibus discrepat, cum his faciunt scholia, ut Ant. 681 *κεκλήμεθα*, La; *κεκλέμεθα*, Schol.; ibdm 406. Jam illa aetate, qua nostri codices ascripti sunt, plures superfuisse, quam nunc scholiorum codices, et per se ipsum verisimile est et exemplo Florentini I comprobatur (cfr Nauck. l. c. 165 et infra de Lb, I ad v. 220, 554). Ac videtur haec varietas, *κτύπος τύπος*, ut in unius literae accessione aut decessione posita, illustris quaedam et vulgo controversa fuisse, in qua nemo non librarius

judicium experiri liberum et concessum arbitraretur; ejusdem generis est *γλώσσης* (La, A) et *γνώμης* (L², I), El. 1175, ubi eas manus, quae consentire solent, discrepare, et contra eas, quae solent diversae abire, consentire videmus; cfr ibdm 1201 *τοῖς ἴσοις* et *τοῖσι σοῖς*. — Altera discrepantia est 30, ubi, quod Parisini A et B *κατακλιθεῖς* pro *κατανλισθεῖς* habent, manifesta glossa est grammatici, elegantius et magis lectum vocabulum (*κατανλισθεῖς*, id est, quasi dicas in s. sub tecto recubans) vulgari (*κατακλιθεῖς* stratus) explicantis; quae glossa ut in contextum reciperetur, forsitan etiam literarum K et Y similitudo effecerit. — De ea varietate, quae est 47, *λαβεῖν* (La), *μολεῖν* (A) sane judicare difficile est; nisi certissimum videtur, graviolem Laurentiani scripturam languidae et prope ineptae *μολεῖν* praeferri oportere; cfr comment. Sed harum lectionum neque altera ex altera corrumpi potuisse neque altera ad alteram explicandam apta videtur, quae posterior ratio est variarum lectionum Phil. 949 *ποιεῖν* pro *με δρᾶν*, El. 676 *πάλαι λέγω* et *τότ' ἐννέπω* et ibdm 1026 *κακῶς πράσσειν* et *κακῶς πάσχειν*; (cfr 1460); Aj. 615 *εὐρηται* et *γεγένηται*. Neque tamen desunt varietates, quae non minus quam haec, in qua versamur, obscurae sint, ut Ant. 53 pro (*μήτηρ καὶ γυνή, διπλοῦν*) *ἔπος* et diorthota Laurentiani et Par. A *πάθος* habent; cfr Aj. 1309 *συγκειμένους*, γρ. *συνεμπόρους* (S.); ibdm 575 (*ἐμοί, ἔφν*). Atque etiam Phil. 112 cod. Vat. pro *μολεῖν* habet *βαλεῖν*; ex quo fortasse cuipiam non improbabilis videatur ad 47 Blaydesii conj. *βαλεῖν*, ut ex quo facilius *μολεῖν* oriri potuerit; cfr Ant. 822 *καταμήρη* La pr. m. pro *καταβήρη*; cfr Phil. 1392. Sequuntur 81 *τι, τοι*, 106 *οὔτε* (Dind.; *οὔτι*, Seyff.), La; *οὔδέ*, A; 108 *δὴ τάδε, δῆτα τὰ ψευδῆ* (*δῆτα ψευδῆ*, Lb); quibus locis codicis A lectiones haud indubie grammaticorum conjecturis deberi videntur (cfr comment.). Sed venimus ad locum memorabilem v. 220, ubi in La ceterisque libris verbis *καὶ ποίας πάτρας*, in A autem uno, quantum ego invenire potui, *ναντίλω πλάτη* versus concluditur. Quam discrepantiam

in commentario ita expedire conati sumus, ut, quoniam in Lb esset glossa *πλάτη τῇ ναυτίλῳ κόπη*, quae quo spectaret, in ipso quidem cod. Lb nihil haberet, at ad *πλάτη*, quod est in A, haud dubie pertinere videretur, in archetypo *καὶ ποία πλάτη* scriptum fuisse, scriptorem autem codicis A, hominem neque hebetem neque imperitum, cum videret *καὶ ποίας πάτρας* (propter v. 222) ferri non posse, ex glossa aliunde cognita versum, utcumque posset, reconcinnasse conjiceremus. Sed nescio an ipsius archetypi scriptura, ex qua codicis La corrupta est, facilius inveniatur, si non tantum *πάτρας* sed etiam *ποίας* ex 222 irrepsisse, *ὡς ξένοι* (219) autem, ut *ὡς θεοί* (736), perperam a v. 220 separata fuisse statuas. Haud absurde conjicias, primo scriptum fuisse *ὡς ξένοι, τίνες ποτ' ἐς γῆν τήνδε (μοι)*, deinde, cum excidisset *μοι* et perturbatio quaedam versuum secuta esset, inepte ex 222 addita *ποίας πάτρας* et ex uno versu duos (219, 220) factos esse. Quod ut probabilius videatur, codicis I scriptura *καὶ* efficit, quae scriptura sine dubio orta est ex primis syllabis verbi *κατέσχετ'*, quod aliquando, ejecto *μοι*, verbo *τήνδε* continuatum fuit; mox, postquam versuum restituendorum cura incessit, in *καὶ* mutatum est. Idem igitur hoc loco ejectio vocabuli *μοι* effecisse videtur, quod 736, 737 aut *ὡ* in *ὡς* corruptum aut additus ad *θεοὺς* articulus (*τοὺς*) effecit, ut unus versus in duos divideretur. — Sed progrediamur ad cetera. Est igitur inter duo haec, quae posuimus, genera tanquam medium et interjectum 554, ubi La *ἀμφὶ σ' οὐνεκα*, A autem *ἀμφὶ σοῦ ὕνεκα* habet, quae scriptura sine dubio, ut nonnullis hac aetate (cfr Blaydes. ad h. l.), sic illi grammatico, qui A scripsit, defendi visa est paucis quibusdam graecorum scriptorum exemplis, in quibus ad praepositiones cum genetivo junctas *πλεοναστικῶς ἔνεκα* apponi viderat (ut Plat., legg. III. 701 D *τίνας δὲ χάριν ἔνεκα*); Ceterum corruptela hujus loci, quem optime sanavit Auratus, ita orta esse videtur, ut, cum pro *ἀμφὶ σοῦ νέα* scriptum esset *ἀμφὶ*

σοῦνεα, aut, ut est in I, *ἀμφὶς δὲν (νέα)*²⁷⁾, non videretur ex his ulla sententia effici posse, nisi inter *ε* et *α* *κ* insereretur. Eadem ratione 472, postquam *ἐνναίοντα* in *ἐννέοντα* corruptum erat, in codice I *ἐννέποντα* absurde correctum est, et v. 1265 in omnibus codicibus ex *νέα* (in *μέα*, credo, corrupto post *μῶν τί μοι*) ortum est *μέγα*, quam corruptelam in v. 1226 vocabuli *κακὸν* in *κακὰ* consecuta est commutatio. Contraria fere corruptela cernitur 639, ubi, etsi dubitare licet, utrum codicis A lectio ab eo, qui hunc librum scripsit, ex Laurentiani *ἄη* mutata et, inserta *γ*, ad eam, quam ipse adhibet, scholiastae annotationem *θραυσθῇ* accommodata sit, an vetustior haec sit corruptio *ἀγῇ* ex *ἀνῇ*, recentior vero *ἄῃ*²⁸⁾ ex *ἀγῇ*, tamen non potest hoc non probabilius videri, praesertim cum jam scholiasta (*ὁ νεώτερος*) lectionem *ἄγῃ* noverit et scholiorum explicationes *πέση (παίσηται)*, *θραυσθῇ*, *παρῇ* ad triplicem lectionis varietatem *ἀνῇ*, *ἀγῇ*, *ἄῃ* manifesto pertineant. Ergo hoc loco, quo magna codicum dissensio satis declarat librarios inter diversas lectiones liberam optionem habuisse, A ex scholiis eam, quam habet, lectionem sumpsisse et hactenus mutasse, ut accentum emendaret, videtur. At insertae consonantis exemplum certissimum nonnulli codices (I, B) praebent 767 *ἐξίχη* vel *ἐξίχη* pro *ἐξίη* (La), ubi mirum est, cod. A illam ipsam eamque absurdam lectionem servare, quae inter *ἐξίη* et *ἐξίχη* media est, *ἐξήη*; nam postquam *ι* in *η* mutatum erat²⁹⁾, necessitas literae *κ* interserendae sentiebatur (cfr *ἵκομεν* in I ex *ἴωμεν* corruptum 464; ex quo nos 464 *ἵκη* vel *εἴκη* ex *ἴῃ* corruptum esse non temere conjecisse videmur); ex *ἐξήχη* demum est *ἐξίχη*, cfr 199 *ἐξίχοι* l. *ἐξίχοιτο* pro *ἐξήχοι*; de Aldina cfr not. 20. In v. 901

²⁷⁾ Idem codex servavit scholion ad veram lectionem *ἀμφὶ σοῦ* pertinens: *ἀντὶ τοῦ περὶ σοῦ*.

²⁸⁾ In I scholion *πνέη*; ibdm infra post schol. 648 *διαννκτερέση*, *ἡρεμήση* ἀπὸ μεταφορᾶς τῶν κοιμωμένων ὡς καὶ Ὀμηρος, *νύκτι κακὴν ἄεσαν*; cfr Curtium, Etymol. ed. IV. 391; Stud. II. 107 (Leskien).

²⁹⁾ Ejus mutationis multa exempla supra attulimus

nimirum veram lectionem *ἐπεισεν* pro *ἐπαισεν* (La, Γ) restituit A, sed nescio an lectio codicis La non casu corrupta existimanda, aut certe, si casu orta, consulto servata sit (cfr lexica). — Pauca restant eaque levia, ut omne hujus discrepantiae genus persecuti simus; γε — δὲ pro τε — τε 907 optima, sed facilis emendatio est, neque *σαντοῦ* pro *σαντόν*, quod 950 in uno A est, non ex lectione recentiorum scriptorum a grammatico arreptum potius, quam antiquitus servatum videtur; 1193 inter *οὔτι* (Γ et K) et *οὔτοι* (La, B) dubius fuit; 1299 *νόσος* pro *νόος* non Laurentiani ignorance, sed habuisse librarium, inter quae optionem faceret, et deterius sumpsisse ostendit; *τάδε* denique pro *τόδε* vix, quod commemoraretur, dignum erat.

Sed ex his, quae attulimus, satis apparere credo, eum, qui cod. A scripsit, ita pro fundamento et praecipuo fonte Laurentianum habuisse, ut tamen vel suo ipsius iudicio doctrinae multa corrigeret vel ex scholiis libero delectu sumeret nonnulla, quibus archetypi sui lectiones emendari putaret. Nam omnia quidem, quibus ceteri libri a La discrepant, "talía esse, quae a quovis paulo sagaciore recte potuerint inveniri", Seyffertio³⁰⁾ non assentior. — Sed haec si ita sunt, non est Gu. Dindorfius inconstantiae accusandus, quod, cum A ex La tanquam ex fonte fluxisse dicat, idem nonnunquam spreto archetypi auctoritate apographum "per omnes fabulas pariter interpolatum" secutus est; nam si nos in codicum lectionibus eligendis nostro iudicio uti solemus atque etiam omnibus rejectis criticorum conjecturas probare, quid est, cur non antiquum grammaticum eadem ratione utentem sequamur? At interdum nescio an ad Laurentiani lectiones relinquendas et ad apographorum recipiendas nimis facilis fuerit, ut 426, ubi

³⁰⁾ Praef. Ajac. p. VIII. — id. fere Dind. praef. ed. Oxon. 1860 VIII. VI: "inter emendationes illas nihil reperitur, quod librorum correctorumque, quales aliunde novimus, captum excedat."

ex A δς lectionem ad sententiam inutilem recepit, et 1240, ubi pro *ἀκηχοῦς* probavit *ἀκήχοας* Hermannii motus auctoritate: "*πάντ' ἀκήχοας λόγον* usitata est formula nihil sibi, quod dicant, reliquum esse significantium, v. Aj. 480, Trach. 876". At illis locis tota sententia his ipsis verbis *πάντ' ἀκήχοας* absolvitur, hic autem praecedunt *εὖ νῦν ἐπίστω*, cum quibus verbis aptius sane ea, quae sequuntur, grammatice conjunguntur quam *ἀσυνδέτως*, adiunguntur; cfr etiam v. 655, 1308, 1007 (δς pro ὡς, Dind.)³¹⁾. Sed ne M. Seyffertius quidem, severus Dindorfii castigator (praef. ad Antigonom, Ajacem, Philoctetam) hac reprehensione omnino caret, qui non solum 108 *δῆτα τὰ* et 559 *φράσον δ' ἀπερ γ' ἔλεξας* ex A recepit (cfr ipsius de Triclinii correctione iudicium Ant. 647), sed etiam 285 Dindorfio assensus est codicis A lectionem ita defendenti: "*οὖν* non ex *νῦν* corruptum videtur, sed illatum, postquam *δὴ* ante *διὰ* exciderat". Quam sententiam jam A. Seyff. multis exemplis confirmare studuerat, neque hanc frequentissimam corruptelarum causam exstitisse negare licebit. At si in La aut in ejus archetypo exigua particula *δὴ* omissa esset, verisimile est hunc versum, ut tot alii, in La mutilum mansurum fuisse; quid est enim, cur hoc loco, quam illis, librarium acutius vidisse arbitremur? Accedit, quo verior videatur conjectura *νν*, quod particulae *οὖν* et *νν*, *νῦν* et facile inter se permutari videntur et revera permutatae sunt; cfr Trach. 441, ubi haec scripturae varietas est *μὲν — ὖν*, La pr. m., *μὲν οὖν*, B, *μὲν νῦν*, L², A; O. T. 31 *μὲν νν*, La, *μὲν οὖν*, Γ.

Proxime ac secundum La et A non dubium est, quin *Florentinus* 2725 (nunc Laurentianus 125), quem Dindorfius

³¹⁾ Etiam Aj. 1075 nescio an injuria cod. Laur. pr. m. scriptura *ἄχοι* in *ἄρχοι* (A) mutata sit. Nam licet literae A et E non nimis similes sint, tamen in codicibus saepe pro *ἔχειν* *ἄχειν* scribitur, ut El. 1226 *ἔχοις*, La, *ἄχοις*, A; cfr ibdm 1034 *ἄχθος* pro *ἔχθος* (Γ), Phil. 901 *ἐπαισεν* pro *ἐπεισεν*; El. 1389 (*ἐμμένει*), 1391 (*ἀνέρω*), Γ.

I appellat (g Michaelis, F Blaydesius)²²), in contextum Sophoclis, qualis in libris impressis est, maximam vim habuerit. Sed ei quanam ratio cum illis intercedat quantumque tribui oporteat, de singulis locis non ita multum, de re universa magnopere dissentiunt. Dindorfius quidem in praefatione scholiorum editioni praemissa (1852): "hic", inquit, "liber memorabilis est propterea, quod non ex Laurentiano transcriptus est, sed ex alio libro derivatus, de quo nullus est dubitationi locus, cum *I* scholia nonnulla vetera, quibus La caret, servaverit, alia integriora, quam La, exhibeat". Idem in indice manuscriptorum "annotationibus Oxoniensibus" praefixo (1836): "magna hujus libri auctoritas est, qui et optima quaeque cum aliis codicibus communia habeat et aliquot locis veram scripturam servaverit aliis in libris nondum inventam"²³). At in iis editionibus, quas 1860—67 novis subsidiis instructus edidit, Dindorfius codicem *I* in apographis, licet in antiquiore genere (cfr not. 15), ponere non dubitat. Ant. autem Seyffertius in dissertatione, quam supra diximus, plurimis exemplis collectis, quibus scriptura codicis *I* a Laurentiano discrepat, illum et diversae originis nec minus, quam La, cujus ratio habeatur, dignum esse ostendit²⁴). Quod contra M. Seyffer-

²²) De Flor. *I*, qui Ajacem, Electram, Philoctetam, Oedipum tyrannum continet, Michaelis l. c. haec tradit: "in membranis indiligenter scriptus anno 1282", ut in ipso libro annotatum est, "διὰ χειρὸς ἱερέως Αὐγουστίνου"; praeter ipsum Augustinum, qui multa correxit (g¹) scholiorumque continuam seriem et varias lectiones addidit, alii scribae, quorum manus discerni non possunt, et ipsi correcturas, scholia, varias lectiones ascripserunt (g²); denique recentiori tempore pauca mutata sunt (g³); librum a Dindorfio adhibitum denuo contulit Hinckius". Hinckii ad Electram collationem edidit Michaelis.

²³) Hartungius (1851) codicem *I* omnium optimum judicavit multisque locis secutus est; cfr annot. or.

²⁴) Cum ex similibus quibusdam vitiis et La et *I* ceteris codicibus antiquiores et minus correctos (p. 19) esse docuit, tum ex iis, quibus hic plurimis et in utramque partem a Laur. discrepat, concludit "librarium codicis *I* per se nullius aut adjumento aut auctoritate textum archetypo" (a Laurentiani diverso, p. 25 sqq.) "derivatum composuisse" (pag.

tius in praef. ad Philoct. p. XI "hunc librum" statuit "exemplum esse apographi idque tale, in quo, quantum temporum intervallo" (est enim prope trecentis annis post La scriptus) "vel scribentium vel grammaticorum vitio a primo exemplo deflecti possit, omnium plenissime appareat". De Michaelis judicio cfr not. 16.

Neque mirum est, tantam esse de hoc codice sententiarum diversitatem, cum non solum multis variisque vitiis corruptus sit, sed etiam cognationem incertam habeat, quippe qui modo cum La, modo cum A (et L²) consentiat; quod quantum valeat, non tam plene ex Dindorfii Blaydesiique libris, quam ex Hinckii ad Electram collatione perspicui potest. Itaque in eo libro judicando et aestimando nihil tam cavendum quam ne singulis locis nimium tribuatur, quippe ex quibus res contrariae eadem probabilitate concludi possint. Qua reprehensione eos, qui de eo separatim scripserunt, non carere manifestum est. Nam quibus discrepantiae exemplis A. Seyff. probavisse sibi videbatur, codicis *I* ab Laur. diversam originem esse, eorum partim levia sunt aut certe ea, quibus ab altera parte non minus gravia opponi possint, ut Phil. 441 (cfr ipsum ad El. 295 p. 36), 1120 (cfr infra), El. 75, 918, 491 (pravos accentus communes habent *I* et La cum saepe tum in ipsa voce ἐϋνῆν El. 276), 518, partim codici *I* cum ceteris fere omnibus libris praeter La communia, ut Phil. 23, 772, 1391, El. 295; alia rursus quantum valere debeant, in incerto cujusque judicio positum est, Phil. 11, 736, 1007; El. 514, 918; denique multa aliter se habere, quam a Seyffertio annotatum est, imprimis ex Hinckii collatione cognovimus, ut El. 337 (et *I* et La ποεῖν), 422 (et La et *I* τῶ), 487, 92, 1471, 956 (et La et *I* κατοικήσης), 1222 (La non habet προσβλέψουσα); ne Phil. 200 quidem aut 414 χεῖραι et ἀλλ' unius codicis *I* auctoritate niti, immo vero χεῖραι quidem

40). — Wecklein. in "Arte emend. Soph." p. 2 A. Seyffertio plus quam patri in hac re tribuere videtur.

omnino non esse in *I'* (cfr Dind. et Blayd.), sed cod. A deberi crediderim. Ne pater quidem M. Seyffertius, etsi mihi quidem in hac re plus vidisse videtur, non interdum calide magis quam caute egisse putandus est. Ut l. c. p. IX quod scripturae quaedam "vehementer mirabiles" 1332, 1390 codici *I'* cum La communes sunt, per se ipsum "ad infringendam diversi archetypi opinionem satis valere" existimat. At ut haec exempla codicum La et *I'* ex communis alicujus archetypi tanquam ultimo fonte fluxisse declarent, minime, illum proximum utriusque archetypum fuisse, nedum ex ipso La *I'* transcriptum esse evincere possunt. Quis enim non videt fieri posse, ut, cum ex eodem archetypo duo transcripta exempla fuerint, alterum et ipsum integrum permaneat et deinceps per integra usque exempla propagetur, alterum autem ipsum vel ejus exempla ita transcribantur, ut et ex aliorum codicum scholiorumve collatione multa foris assumantur et vel librariorum mendis vel conjecturis grammaticorum multa mutantur, id quod de A factum esse supra videmur ostendisse?

Quae cum ita sint, si quid ad hanc rem expediendam adjuvanti allaturi sumus, faciendum videtur, ut ea, quibus codex *I'* ceteris vel similis vel dissimilis est, ad certa quaedam genera revocemus et quaeramus, utrum ea talia sint, quae communem, an quae diversam eorum originem declarare videantur. Et quoniam supra vidimus, codices La et A non tam ipso fonte et fundamento scripturae, quam eorum, qui scripserunt, opere et consilio differre, hic quoque non solum lectionum diversitatem per se ipsam spectabimus, sed ex ea, quomodo ii, per quos cod. *I'* propagatus est, in opere suo versati videantur, investigare studebimus.

Atque ut primum ea videamus, in quibus ita inter se codices differant, ut, utra lectio vera sit, utra vitiosa, dubitari nequeat, plurimis et gravissimis cujusvis generis vitiis *I'* scatere manifestum est. Nam et in eo multa verba necessaria omissa sunt, ut *τόνδε* 23, 654, 999 (*πᾶν*), et alia vitiose addita, ut *οὐκ* (*ἐκφύσας* pro *οὐκφύσας*), 89, *γνώμα*, 139, *εὐγε-*

νοῦν 181, *κεῦθος* 1081, *ἄπο* 684; deinde alibi perperam syllabae aut in unum verbum conjunctae aut, quae conjungi debebant, distractae, ut 73 *πρωτοστόλου* pro *πρώτου στόλου*, 946 *οἶδεν αἶρων* pro *οἶδ' ἐναίρων*, 342 *ὅπως ἐν ὕβρισαν* pro *ὅτι σ' ἐνίβρισαν*, 1195 *παράνον* pro *παρὰ νοῦν*²⁵). Tum *I'* multorum verborum vel stirpes corruptas habet ita, ut aut ex sententia aut ex ipsis elementis literarum deprehendatur vitium, vel 300 *νόσου* pro *νήσου*, 461 *ἤκομεν* pro *ἴκομεν*, 500 *καὶ τὸν* pro *καὶ τόν*, 515 *ἐπεὶ μέμνηεν* pro *ἐπιμέμνηεν* (cfr supra), 549 et 579 *νανάτας*, *νανάτης* pro *ναύτας*, *ναύβάτης*, 623 *ἔπεισεν* pro *ὤμοσεν*, 652 *οἶμοι* pro *εἴ μοι*, 983 *στίχειν* pro *στείχειν*, 1097 *τάχα* pro *τύχα*, vel terminationes, quibus vitiatas soloeca fiat oratio, ut 13, 130 (*αἰδομένον*), 207, 413 (*ἐκείνων* pro *ἐκείνου*). Longe vero plurima codicis *I'* vitia in senariis versantur, quorum plus octoginta aut demptis syllabis aut additis aut mutatis corrupti sunt. — Jam si quaeritur, quanam ratio inter *I'* et ceteros codices intercedat, in promptu videtur esse respondere, hunc librum Laurentiani universo genere similem esse, quod nulla in eo (ut in A) grammaticae artis et diligentiae significatio sit, singulis autem locis dissimilem, quod *I'* et alia et multo plura vitia habeat. Quanquam hoc, quod dixi, pluribus vitiis *I'* affectum esse, ad senarios, illud autem, sua quaedam et alia ejus vitia esse, ad ea pertinet, quae senariorum rationem non attingunt. Nam cum quinque et octoginta Philoctetae senarios *I'* corruptos habeat, ex his vitiis quinque et triginta ei cum La communia sunt, duos corruptos habet La, qui in *I'* integri sunt, quinqu-

²⁵) Cfr El. 476 *Δίκα* omittit *I'*; 443 *γέρατα* δέ *I'* pro *γέρα τέδε*. — Neque in La ejusmodi vitia desunt, ut *πρὸς ὠφέλειαν* (pr. m.) pro *προσωφελίαν* Phil. 1406; non pauca ex Antigona collegit M. Seyff. ad Ant. 742. Neque multa non omissa sunt a librario Laurentiani, quibus num vera substituta sint a ceteris, interdum jure dubitatur, ut *ταῦτα* 772, *δῆτα* 762, et rursus vitiose inserta, ut *νύμφης*, Ant. 628, quod ex glossa vocabuli *μελλογάμου* in ipsum contextum irrepsit; cfr M. Seyff. indices ad Ant., Aj., Phil. sub "dittographia".

ginta senariorum corruptelae codicis *I'* propriae sunt ³⁶). Eadem fere senariorum Electrae ratio est ³⁷). — At cetera sermonis vitia, quae in verbis prave declinatis conjunctisque cernuntur, nonnulla utriusque codicis communia sunt, ut 24 (κλύοις), φύγοιτε 789, El. 1008, 1148, 1325, 1415, 590 (βλαστῶντας), plura autem alia La, alia *I'* habet, ut El. 57, 1055 unus *I'* recte habet φέρωμεν, τυγχάνεις, at aliis multis locis contra, ut ibdm 773, 797, 1226, 1440, 1469. Licet etiam videre, alia vitiorum genera utriusque codicis communia esse, ut uterque ad σ, ρ, λ simplices pro geminatis scribendas proclives sunt, λεύσειν Phil. 715, 466 (στέλλεσθε λ inter versus additum, Dind.), El. 1000 (ἀπορεῖ pro ἀπορρεῖ, *I'*), συμβάλοιτο, Phil. 282 (La, *I'*); ἐσφάλον, El. 1481 (La, *I'*), alia propria esse. Ut Laurentiani proprium est longis vocalibus perperam ι subjungere, 666 πέραι, 970 οὔτωι, 1277, 1286; El. 20 (στέγης), 28, 295 αἰτίαι (pro αἰτία), ibdm 622, 1057 ἔπηι (ἔπη), Aj. 587, 509, 263; multa ex Antigona exempla Seyffert. collegit ad

³⁶) Vitiosos Laurentiani senarios supra collegimus; vitiis Laurentiani caret *I'* 414, 655, 772, si ex silentio Dindorfii (et Blaydesii) conjecturam facere licet; hos unus *I'* corruptos habet: 16 (ὑποῶσιν pro ὑπον ἔστ'), 47 (παρόντας pro πάντας), 69 (Δαρδανίου), 89, 118 (τὸ μὴ δρᾶν), 246, 326 (γενναίων pro ἀλκίμων), 380 (om. καὶ), 446 (ἐπεὶ δ' οὐδ'), 464 (ἵκομεν pro ἴομεν), 473 (δυσχέρειαν), 479 (μόλω γ' ἐγὰ), 529 (βουλοίμεθα), 549, 571, 573, 585, 623, 632, 640, 654, 674, 757, 788, 813 (ἐμβαλε), 815, 816, (822), 884, 903, 905, 906, 917, (940), 952, 985, 999, 1025, 1028, 1055, (1061), 1218, 1284, 1333, 1348, 1357, 1386, 1391, 1427, 1435. Neque non in anapaesticis et dactylicis multa vitia codicis *I'* propria sunt, ut 192 (εἴπερ τι καὶ γὰρ), 199 (ἐξίκοιτο pro ἐξίχοι), 1410, 1456, 1471, 839, 840; nam de ceteris versibus loqui nihil attinet.

³⁷) Hos senarios vel anapaestos Electrae vitiosos habet *I'* 61, 93, 96, 99, 110, 120, 121, 139, 146, 169, 189, 237, 268, 272, 279, 306, 325, 351, 357, 417, 422, 429, 433, 443, 455, 461, 473, 554, 588, 614, 632, 663, 744, 766, 803, 808, 815, 818, 866, 889, 890, 977, 979, 987, 1000, 1004, 1021, 1025, 1037, 1038, 1048, 1100, 1119, 1128, 1177, 1191, 1221, 1256, 1313, 1335, 1366, 1372, 1426, 1443, 1447, 1459, 1462, 1467, 1473, 1478, 1492, 1496, 1499, 1505, 1507; ex quibus XVII ei cum La communia vitia sunt.

Ant. 485. Cujus vitii rarissima in *I'* exempla invenias (El. 54). Jam in La saepe tenuis vocalis ante spiritum asperum in aspiratam commutatio praetermittitur (Phil. 14); at in *I'* saepissime pro aspero spiritu ponitur lenis (ut El. 787; Phil. 89). Hoc quoque licet videre, multa sermonis vitia, quae sunt in *I'*, ex iis lectionibus, quae sunt in La, corrupta illa quidem esse neque tamen ex his ipsis orta, sed per medios quosdam gradus ex iis propagata; velut ἐκείνων 413 sine controversia ex ἐκείνου ortum est, sed tum demum, postquam hoc in ἐκείνου corruptum erat; nam ου et ον saepissime permutari videas, ut τύμβον (*I'*) pro τύμβον El. 900 et rursus in ceteris codicibus δρόμου pro δρόμον ibdm 684; στίβον et στίβον lectionum varietas est Phil. 206, προύβαλον et προνβάλον 1017. Eadem ratio est vocis συμφέρον (*I'*) 659, quod non ex ipso συμφέρη (La), sed ex συμφέροι ortum est (ut ει, ηι, οι in verborum terminationibus omnium rerum saepissime inter se permutari supra vidimus; nec est ullus codex, quin et hujusmodi vitiis abundet et aliquo loco unus omnium veram lectionem habeat). Neque ἐσεῖδον (682) ex ἐσίδων, minus etiam ex ἐσιδών, sed ex ἐσιδών in ἐσιδόν, ἐσίδον corrupto ortum est, neque προσήκοντα 903 ex ipsa recta lectione προσεικότα, sed ex προσήκοντα (K; cfr not. 13). Eademque ratione 69 Δαρδανίου ex Δαρδάνου per mediam lectionem Δαρδάνιον et ἄξιον 811 ex ἄξιῳ per ἄξιό (cfr τὸν ἴσον La pro τῶν ἴσων, 552). — Accedit, quo minus cod. *I'* videatur ex ipso Laurentiano tanquam ex fonte fluxisse, quod, cum in *I'* multae codicis La lectiones supra lineas scriptae sint, nunquam hae ita in contextum referuntur, ut ex repetita codicis lectione observatae et correctae, sed ut ex alio fonte petitae et veritas earum in dubio relictas videatur, ut 220 πέτρας γρ. πάτρας, 300 νόσου γρ. νήσου, 473 δυσχέρειαν γρ. δυσχέρεια, 623 ἔπεισεν γρ. ὤμοσεν, 682 ἄπνουν γρ. ἄπουν multaue ejusdem generis. Ex quibus facilis est conjectura, proximum codicis *I'* archetypum non, ut La, πάτρας, νήσου et cet., sed absurdas illas lectiones πέτρας, νόσου, ἔπεισεν, ἄπνουν habuisse.

Haec si quis per se ipsa consideraverit, fortasse ad A. Seyfferti sententiam inclinet, ut codicem *I* neque ex La neque ex eodem, ex quo ille est, archetypo exscriptum existimet; quod autem multa vitia, imprimis senariorum, cum La communia habet, hanc causam esse putet, quod uterque codex a librario imperito perscriptus correctorum manus et conjecturas aut nihil aut minus quam ceteri expertus est (l. c. p. 19). Idem si viderit, multas lectiones codici *I* cum A aut recentioribus communes, a Laurentiani pr. m. diversas esse, ut Phil. 705 (ἐξάνησι), 197 Τροίαν, et Electrae quidem non minus sexaginta locis, nescio an Michaelis sententiam "medium quendam inter utrumque codicum genus (id est inter La, Lb et L², A) locum *I* tenere" maxime probaturus sit et ita quidem, ut, quibus ceteri omnes codices a La differant, ea ex *I* tanquam ex altero fonte quodam orta esse statuatur (cfr. A. Seyffert. 28: "Philoct. 29 in *I* exstat pro κύπος τύπος, unde hoc etiam in nonnulla alia exempla translatum est"). Eo minus miretur nonnulla in *I* ita a Laurentiano differre, ut aut utra lectio verior sit merito dubitari possit, ut 8 ἰύζων, στενάζων), 29 (κύπος, τύπος), 560 (φέρεις, ἔχεις), 577 (σεαντῶ, σεαντόν), 629 (ἐν, ἄν), 736 (βοᾷς, καλεῖς), 893 (ἀντέχον, λαμβάνον), 997 (ἀριστεῦσιν *I*), 1017 (προῦβαλον *I*; προ-βάλον cett.), 1080 (ὀρμώμεθον La; ὀρμώμεθα *I*), 1120, 1178, 1210, 1291, 1342 (ψευδῇ λέγῃ *I* pro ψευδοῇ λέγων), 1399 (πέμπειν pro πέμπειν), aut quin verum habeat *I* dubitari non possit, ut ἐσχατιᾶς 144, καί πον 308 (κᾶπον, La), 689 κλύων (κλύζων cett.), 482 ὅπου pro ὅποι, 655 (ἀλλ' ἔστ', ἀλλ' pro ἀλλ' ἔστ' vel ἀλλά γ' ἔσθ'), βρύκομαι 745, 1192 προύφαινες. Hoc quoque forsitan quispiam vel vetustatis vel veritatis indicium putaverit, quod nonnunquam, cum ceteri codices in verbo versuve aliquo discrepent, *I* id vocabulum, quod facit controversiam, plane omittit, ut ceteri quidem codices vulnus archetypi suo quisque modo sarcire et sanare conati esse, hic autem lectionem, qualem in archetypo suo invenerit, talem simpliciter et religiose reddidisse videatur.

At enim hoc ipso loco haeret res et illa, quam dixi, sententia teneri non potest. Neque enim, quod codicis flor. *I* lectiones plurima habent, quae a graeci sermonis et a numerorum elegantia abhorreant, idcirco ejus librarii esse videri possunt, qui antiquum exemplar imperite ille quidem et oscitanter transcriberet, sed tamen suum iudicium nusquam interponeret. Quod contra, si altius spectes, non minus hunc codicem, sed magis quam A correctorum manus (sed plerumque imperitas) expertum esse apparet. Ac primum multa numerorum vitia ex manifesta corrigendi cura ac libidine orta sunt, cum verba mutata transposita, addita detracta sint, vel ut sententia melius se haberet vel ut ipsa oratio ad incorruptam, quae videbatur esse, sermonis consuetudinem rationemque propius admooveretur. Ut 118 et 1386 neglectis numeris pro τὸ δρᾶν et πρὶν μάθῃς τὸ μὴ δρᾶν et πρὶν ἂν μάθῃς, quorum utrumque per se ipsum magis verum est; 571 pro ἔστελλον ἔστέλλονθ', sine dubio quod media forma hic ut 465 rectior videretur; 199 ἐξίκοιτο pro ἐξίκοι, corrupto ex ἐξήκοι; 1333 Ἀσκληπιαδῶν pro insolita forma Ἀσκληπιδῶν; 1410 πολλάκις pro poetico vocabulo πολλάκι; 844 σύμβολα (signa) pro eo, quod hac significatione rarum est, συμβόλαια; 1218 ἐγγύς pro ὁμοῦ; 1471 Νύμφας σωτηρίας pro σωτήρας (ne masculinum feminino apponeretur); 1069 διαφθαρής pro διαφθερεῖς; 909 (αἰσχιστ') ἔπη pro ἐπῶν, neque dubito, quin ἀργήν, ἐργάτην 97, οἶδας ex οἶσθα 754 eadem sermonis inepta cura irrepserit. Jam 1410 ὦ ad παῖ addere ejusdem correctoris fuit, 1140 autem apparet τὸ μὲν δίκαιον εὖ εἰπεῖν pro τὸ μὲν εὖ δ. ε. scriptum esse, ne εὖ ab εἰπεῖν, quo pertinere putabatur, ineleganter distraheretur. Neque qui 577 σεαντῶ συλλαβῶν pro σεαντόν σ. scripsit, non verbo συλλαμβάνειν (subvenire) eum casum, quem consuetudo sermonis postulare, reddere sibi visus est. Horum simillima exempla sunt ex Electra ξέινε pro (poetico) ξεῖνε 1119, ὃς γὰρ ἦν (contra metrum) pro ὃς ἦν γάρ — 1190; ἄσπερ pro vocabulo poetico sed ob metrum necessario ἄπερ 189; διέφθειρεν pro διέφθορεν

306; *φῖσαν* pro *φύσιν* ad sententiam commode, ad numerum vitiose (*τὴν σὴν ὁμαιμον ἐκ πατρὸς ταύτου φύσιν*) 325; *λόγος τις αὐτὴν ἔστιν*, qui ordo verborum durior videbatur, in *λ. τ.* *ἔστιν αὐτὴν* mutatum 417; *χειρὸς* in extremo versu mutatum ex *χερὸς* 455; *χειρῶν* pro *χερῶν* 866; *πρὸς θεῶν νυν* pro *π. νυν θεῶν* 889; *χωρούντων* pro *χωροῦντος* 1323. Eodem consilio susceptae videntur aliae commutationes, quae ad metrum corrumpendum non pertinent, ut Phil. 502 *ἐπικίνδυνα* pro *ἐπικινδύνως*; 1080 *ὁρμώμεθα* pro rarissima forma *ὁρμώμεθον*; 1399 (*πέμψειν*, quanquam cfr 1465); El. 399 *τιμωρούμεναι* pro *τιμωρούμενοι* (scilicet quod loqueretur Electra); 425 *ἐξηγουμένης* pro *ἐξηγουμένου* (cum inepte participium ad subjectum verbi *δείκνυσι* referretur); 449 *κόμας* pro insolito *φάσας*; 463 *ἐκ ἄδη* pro *ἐν ἄδου*; 1150 *ἐκλέλοιπε ταῦτα θανόντα σὺν σοί* pro *θανόντι σὺν σοί*³⁸). Licet etiam videre, in *I'* caveri, ut, quam formam vox aliqua uno loco habuerit, eandem aliis retineat, quamvis id perperam fiat, ut, cum recte scriptum esset Phil. 401 *Λαοτίον*, idem vitiose repetitum est 1357, *πέδον* recte 69 et vitiose 1435; cfr *νανάτας*, Phil. 549, 579; *προθυμία* pro *προμηθία* duobus propinquis Electrae locis 990, 1036. Quid? quod etiam versus et numerorum levis aliqua sed perversa cura cernitur; ut nonnullis locis hiatus vitandi causa *δὲ* et *γὰρ* ita inserta esse, ut metrum inquinaret, certa prope conjectura est, ut *ἐπεὶ δ' οὐδ'* pro *ἐπεὶ οὐδ'* 446, *μόλω γ' ἐγὼ* pro *μόλω γὰρ* 479, *τί δ' ἔστιν* pro *τί ἔστιν* 753; cfr Seyff. ad 1390.

Neque ego haec ita disputo, ut omnes hae tam diversae correctiones ab eo uno, qui hoc exemplum *I'* scripsit, inventae sint, sed hoc maxime intelligendum puto, multorum annotationibus, multorum conjecturis, multorum emendationibus, multorum etiam erroribus scribendique mendis hunc contextum,

³⁸) *βραχύ*, quae varia lectio est in *I'* pro *θρασύ* Phil. 106, inepta conjectura esse videtur alicujus, cui adjectivi *θρασύ* passiva vis (cfr comm.) insolita, ut est sane, et dura visa sit et qui *οὐδέ βραχύ* ita intellexerit "ne breve (paulum) quidem" (appropinquare licet.).

qualis est in *I'*, effectum esse videri. Nam majorem partem eorum verborum, quibus vel mutatis vel interpolatis a Laurentiano differt, sine dubio librarius vel potius librarii — eos dico, per quorum deinceps manus ab antiquo et integriore archetypo descendit — ex scholiis glossisque sumpserunt, quorum partim in aliis libris legerunt partim in suo quisque exemplari aut in margine aut supra lineas scripta invenerunt. Quae cum vel varias lectiones haberent vel verba prisca, nova, translata magis vulgaribus et propriis explicarent vel, si quid in conjunctione aut ordine verborum insolens molestum, inelegans obscurum videbatur, ad incorruptam dicendi consuetudinem revocarent, librarii aut etiam grammatici minus periti aut utraque, varias dico lectiones et glossas simul cum iis, ad quae explicanda pertinebant, in ipsum contextum referebant, aut glossas tantum pro libri scriptura substituebant. Ut *γνώμα* 140, cum per se ipsa varia lectio esset pro *γνώμας*, inventa ab aliquo, cui nominativus genetivo aptior videbatur, mox simul cum *γνώμας* in contextum (*I'* et B) invasit. Cujus vitii ne in Laurentiano quidem vestigia desunt; ut Phil. 705 *ἐξανείησι* (cfr Dindorf.) sine dubio ex vera lectione *ἐξανείη* et supra scripta conjectura — *ησι* (*ἐξανείησι* vel *ἐξανείησι*, ut *μεθείημι* scriptum fuit in La pr. m. 818) errore librarii conflatum est et Ant. 496 *θελείη* ex *θέλει* et supra scripta emendatione *ἡ* (*θέλη* post *ὅταν*), et Aj. 223 *αἰθόπωνος* ex *αἰθόπος* supra ser. — *ων* — (cfr Aesch. Agam. *ἀρωγάν* ex *ἀρωγὰν* et supra scripto *ἡ* ortum et *δίχθα* Choeph. v. 311, Dind. praef. XXIX. not. ad v. 29). Sed redeo ad *I'*. Igitur Phil. 118 cum ad *ἀρνοῦμαι τὸ δρᾶν* ex scholio supra scriptum esset *μή*, quo sermonis consuetudinem id postulare significaretur, librarius aliquis neglecto metro *τὸ μὴ δρᾶν* scripsit³⁹); eodemque modo de 917 (*πρὶν ἂν* pro *πρὶν*) judicandum; *ἐν-*

³⁹) Quanquam illud sane fieri potest, ut vera lectio *τὸ μὴ δρᾶν* glossa sit, quae in Laurentiani contextum pro *μή* irrepserit; cfr Ant. 443, Aj. 96, Trach. 226; nisi qui forte utroque improbato *μή οὐ* requirit, cfr Seyff. ad Phil. 349, Blayd. ad Trach. 226.

γενῶν 180, κεῖθος 1081 glossas esse πρωτογόνων et γύαλον, quae simul cum his ipsis in contextum irrepserint, quis est quin videat? Pro verbis archetypi substitutae sunt glossae 884 (σύμβολα), 326 (γενναίων, de quo vocabulo nimis dubitanter Blaydesius: "perhaps a gloss"), 1386 (προδοῦναι pro ἐκδοῦναι), 1471; nam de ἐγγὺς pro ὁμοῦ 1218 tanto minus dubitari potest, quod eadem glossa in La superscripta est et in B non idem, sed simile interpretamentum invasit. Maxime vero quos gradus corruptela et correctio et utriusque generis confusio quaedam perturbatioque habuerit, ex 1342 manifestum est. Primum enim ψευθῆ in ψευθῇ corruptum est [ut ποντιθεῖς ex ποντισθεῖς, El. 308; ὀρμισθεῖς (deinde ὀρμηθεῖς) ex ὀρμισθεῖς, Phil. 546; βουλοίμεθα ex βουλοίμεσθα Phil. 529], deinde ex θ, ut saepissime (cfr 82, 528), δ factum, tum neque incallidus neque cautus corrector pro λέγων (ψευδῆ) λέγη ascripsit, postremo imperitus librarius (in Γ) retento ψευδῆ supra λέγη tanquam variam lectionem λέγων annotavit⁴⁰). Atque omnino de hac re dubitari non potest, quin summa in cod. Γ verarum falsarumque lectionum annotationum correctionum perturbatio et confusio versetur, quod, ut jam supra significavimus, etiam manifesta menda, in codice aliquo credo inventa, ut variae lectiones afferuntur, ut 491 εὔροον γρ. εὐζονος; 150 μέλον γρ. μέλλον; 652 εἴ μοι γρ. οἴ μοι; 849 δύνει γρ. δύναμαι (corr. ex δύνασαι?); 1284, 1392 (γρ. ἐλθεῖν); et rursus mendorum correctiones non minus manifestae non ut tales, sed itidem ut variae lectiones referuntur, ut 1324 καλῶν γρ. καλῶ, 715 λεύσσειν γρ. λεύσσω, quae vera lectio unius codicis Γ scriptura nititur. Multaque adeo sunt ejusmodi, quae ipse ille, qui annotavit, interpretari et quorsus spectarent videre non potuerit; ut 554 (cfr supra) et El. 965, ubi in scriptura codicis Γ ὥστε τοσόν vix potest

⁴⁰) Cfr Aj. 119 τοῦτον τις ἂν σοι τὰνδρὸς ἢ προνούστερος, ubi primum grammaticus pro ἂν σοι τὰνδρὸς scripsit ἄλλος ἄνδρῶν, deinde librarius incuriosus προνούστερος in προνέστερος corruptit, denique alius non prudentior supra προνέστερος ex alio libro γρ. προνούστερος annotavit.

dubitari, quin lateat vera lectio ὥς τὸ σὸν (κάμὸν γένος), pro qua ceteri libri habent ὥστε σὸν [de ὥς consecutivo post adjectiva cum infinitivo conjuncto cfr Trach. 1125, O. T. 84, Ant. 292, (303)].

Quae cum sit in Γ lectionum et glossarum indigesta indistinctaque farrago, ea quoque, quae inter La et Γ ita discrepant, ut aut utraque lectio vera esse possit aut verum habeat Γ, non ex antiquis libris per ipsum servata, sed aut ex scholiis aut ex posteriorum grammaticorum conjecturis fluxisse probabile est. Hinc illa ἰύζων (in ἡύζων corruptum) 8 et βοῆς 736, quae A. Seyffertius (l. c.) argumentis non gravissimis Laurentiani lectionibus στενάζων, καλεῖς anteponit, hinc λαμβάνου 893, λεύσσειν 715, ἀριστεύειν 997, κλύων (γρ. κλύζων) 682 et cetera, quae cur aut probaremus aut improbaremus, in commentario rationes reddidimus. Hoc loco tantum addendum videtur, non debuisse ad 655 de veritate lectionis Γ (οὐ γὰρ ἀλλ' ἔσθ', ἀλλ') ob eam causam dubitari, quod spiritus asper in ἔσθ' hanc vocem ἄ secutum esse, non, ἀλλ' declararet; nam et multa ejus generis delicta sunt in codd. (El. 1190 ὁθ' οὐνεκ'; Phil. 630, 634 ἄγονθ', οὐνεκ', La pr. m.) et fieri potuit, ut, cum ad scripturam codicis Laurentiani ἀλλ' ἔσθ', ἄ inter ἔσθ' et ἄ ἀλλ' adderetur, scriptura verbi ἔσθ' non, ut debuit ante ἄ, mutaretur. Tum in 1017 Florentini lectio προῦβαλον fortasse digna fuit, cujus ratio haberetur; neque enim media forma cur adhibeatur, quidquam causae apparet; cfr 600, 1028, 1034, quibus locis de Philocteta ejecto activa forma adhibetur. Quanquam sane aliquando Sophocles media insolentius utitur; cfr 130, 852; αἰκίζεσθαι Aj. 65, 111, 298 et rursus activa forma ibdm 403.

Sed haec omnia cum ita se habeant, ut diximus, ut codici Γ multa cum Laurentiano vitia, multae etiam cum A emendationes communes sint, ut omnino ejus discrepantes lectiones non ex uno aliquo antiquo codice provenisse, sed ex magna vel codicum vel glossarum et conjecturarum varietate collectae esse videantur, cum denique in choricis, difficiliore

fabularum parte, cum La fere consentiat neque ullius majoris graviorisque vulneris, qualia in quavis Sophoclis fabula multa sunt, ex eo codice medicina petita sit aut peti posse videatur, non video, quidnam obstare possit, quo minus hunc codicem, praesertim cum vergente demum Byzantinorum aetate conscriptus tradatur, per longam apographorum seriem aut ex La aut hujus archetypo ita descendisse arbitremur, ut fortasse inter multos codices, ex quorum lectionibus contextus Florentini conflatus videatur, etiam propius aliquod Parisini archetypum fuerit. Est haec sententia Dindorfii et M. Seyffertii rationi maxime consentanea, nisi quod hi meris grammaticorum conjecturis nimis multa tribuere videntur, quae nos scholiis tribui oportere censemus. Sed ut mediam quandam in hac quaestione viam sequamur, ceterorum recentiorum codicum ratio et similitudo suadere videtur. Nam et codicem *Lb*⁴¹⁾, qui quin La non proximum sed ultimum quendam archetypum habeat, non dubium est, Hinckius (Jahn.—Michael. VII) tradit, lectiones modo cum Laurentiani prima manu modo cum secundis manibus consentientes habere, nonnullas etiam pariter a *L*, *L*¹, *L*² atque a *L*³ alienas, quae in eos libros, qui inter La et *Lb* intercesserunt, aut casu aut consilio illatae sint. Atque hoc etiam ex Michaelis annotatione critica satis apparet, ex qua multa exempla colligere facile erat, si ea res ad Philoctetam pertineret. Neque codicis *Parisini B*⁴²⁾ non apparet varium et ex multis partibus collectum contextum esse incertaeque cognitionis, ut saepius quidem cum Parisino *A*, sed tamen haud raro ab hoc discrepans cum Florentinis codicibus consentiat, velut 797 cum *I*

⁴¹⁾ "Laurentianus plut. XXXI. 10 (vulgo *Lb*), bombycinus, saeculo XIV diligenter exaratus ab uno librario, qui, quae vel correcta vel adscripta sunt (*I*¹), omnia ipse addidisse videtur; contulit Hinckius"; cfr Dindorf. Annotationes 1836.

⁴²⁾ Parisinus 2787 fabulas quattuor continet Oedipum Tyrannum, Trachinias, Philoctetam, Oedipum Coloneum. (Dind. Annot. 1836); multum eo codice usus est Brunck. ("optimae notae" Butt.); ad Philoctetam et Trachinias nuper contulit Blaydesius.

manifestum calami lapsum *Κεφαλήνων* (nisi quod *κεφαλήνων* *B*; cfr 259), 1390 autem cum *A* non minus manifestam grammatici alicujus correctionem *ἔγωγ' Ἀτρείδας* communem habet; cfr 1381 (corr. *A*, *B*, non *I*), 1310 (corr. *A*, non *I*, *B*), 546 *ὀρμηθεὶς* pro *ὀρμισθεὶς*, *I*, *B*, media lectio *ὀρμηθεὶς* apud Triclinium est. Atque etiam paucis quibusdam, sed non multo paucioribus, quam *I*, locis unus omnium codicum *B* veram lectionem habet, ut 24 *κλύης* (ubi ceteri aut *κλύεις* aut *κλύοις*), 55 *ἐκκλέψεις*, 126 *δοκῆτέ τι* (cett. *δοκῆτ' I. δοκεῖτ' ἔτι*), 539 (*δύο*; cett. *δύω*), 571 *ἐγὼ* (cett. *ἔσω*), 614 (*ἵκονσ'*, *B*, cett. *ἵκονσεν*), 846, 1212 (*ἔτ'*; 1294; cfr 992, 1138 et conjecturam non absurdam 1094); et rursus ac saepius quidem unus aut erroribus aut prave correctis abundat, ut 192 (*ἦν περ καὶ γὰρ νῦν φρονῶ*), 423 (omittit *κείνων*), 1014, 1034, 1037. Neque *ὄχθην* 729 ex ulla earum lectionum, quae sunt in ceteris codicibus, *ὄχθας* et *ὄχθων*, sed ex communi fonte *ὄχθαν* (*ὄχθᾶν*) ortum videtur. Quo minus miremur, si *I*, qui tot locis metri vitia cum *La* communia habeat, idem cum *A* *El.* 456 *ἐπεμβῆναι* recte habet (cfr 721, 948), interdum vero, sed rarissime, simul cum *A* errat, ut 1198, et rursus aliquando veritatis palmam unus omnibus eripit, ut *El.* 516 *στρέφη* (*τρέφη*, *La*; *στέφη*, *A*).

Eademque ratio est codicis *K* (*Parisini* 2886)⁴³⁾, quem primus ad hanc fabulam Blaydesius perpetuo et, ut non licet dubitare, diligentissime contulit. Is igitur saepissime vel unus et in levissimis rebus cum Laurentiano consentit, ut 200 (*χεῖν σφ'*), 772 (*ταῦτα* omittit), 994, 1051, 1068, 1133, 1187, 1276 (cfr *Trach.* 3 *θάνοι*, *La*, *K*; *θάνη*, *A*, *B*), sed tamen non ita raro emendationes aut vitia Parisini *A* habet, ut 197, 229 (*προσέχετε; προσήκατε*, *La*, *I*), 482, 582, 789 (*φύγητε* pro *φύγοιτε*), 853, 916, (924); nonnunquam suam

⁴³⁾ Parisinus 2886; "ex eo excerpta quaedam ad Oedipum Coloneum, exigui illa momenti, edidit Faehsius (Sylloge p. 269)", Dind. Annot. Oxon., et Blayd. praefationes ad Philoctet. p. VIII, ad *Trach.* p. XIII.

quandam est aut corrumpendi aut corrigendi viam ingressus; cuius generis exempla sunt 89 ὁ φύσας, 129, 141 (τῷ pro τό), 591 (ὥσπερ pro ὡπερ), 1042 (οἰκτίρατε), 1433, 1434, 1438; — 764 ἂν ἦ pro ἀνῆ; 1037 γε κοῦποτ' pro γ' ἐπεὶ οὔποτ'; 1069 ex διαφθερεῖς K διαφθερῆς, Γ διαφθαρεῖς effecit; 1175 (γὰν μ' ἤλπισας, quod plerisque verum videtur); contra 591 προσκνήσαντες vitiose correctum ex προσκύναντες. Quin etiam aliquando K eam ipsam lectionem servavit, ex qua ceterae aut forte aut corrigendo ortae videntur, ut 903 προσηκότα, 1342 ψευδῆ λέγων (cfr supra de I'), etiam, ut plerisque videtur, 1187. Eodem pertinet 1322 εὐνοῖαν σοι λέγων, si quidem dubitari vix potest, quin ex hac scriptura, in qua σοι glossam esse apparet, σοι in contextum Laurentiani irrepserit, quod si verum est, in K antiquior, undecunque venit, lectio quam in La habetur. Neque absurda illa lectio τεθρήληται (1399) non ea esse videtur, ex qua variae lectiones τεθρήνηται et τεθρύληται correctione ortae sint. Idem fere 612 iis videri necesse est, qui πέρσειαν probant, ex πέρσειαν πέρσειεν (K), ex hoc autem prava correctione πέρσοιεν natum esse; quanquam non minus facile ex ipso πέρσοιεν lectio codicis K πέρσειεν nasci potuit (cfr 546).

Quocirca qui codici I' diversam ex La originem tribuunt, videant, quid de ceteris codicibus fieri velint; nam hi quoque, ut sui ratio habeatur, videntur jure suo postulare, quippe qui, etsi ille numero propriarum lectionum excellit, tamen ipso genere similes sint ⁴⁴). Nobis quidem potius animadvertendum videtur,

⁴⁴) Haec omnia, quae de Laurentiano ceterorum codicum archetypo diximus, una res maxime elevare videtur; quae quanquam ad Philoctetam non pertinet neque nos de ea quidquam melius certiusve afferre poterimus, tamen qualis sit quibusque prematur difficultatibus, hic saltem significandum videtur. Constat igitur, cum in contextu Laurentiani conscribendo complures versus praetermissi essent (sive ii in ejus archetypo non fuerant), eorum alios ab ipso librario (pr. m.), ut Philoct. 807, 1263 (ceterum cfr Nauckium, Jahrbuch. 1862, 161), alios a diorthota in margine additos esse (El. 1007, 993; O. T. 1104; Tr. 445, 536; O. T. 579 utrum ex propria manu sit an ex diorthota,

in quanto pluribus et gravioribus exemplis, ceterorum librorum lectiones quo communis originis vinculo teneantur, prorsus

incertum est), quattuor versus El. 1485, 1486, O. T. 800, O. C. 1256, cum sint in ceteris fere codicibus, in La demum "recentioribus manibus" in margine ascriptos exstare (Dind. ed. III; Michael.). Sed illis Electrae versibus minus tribuerunt critici, vel quod in litura scripti essent "duorum versuum, qui haud dubie iidem versus fuerunt sive a prima manu sive a S scripti, sed fortasse literis exilioribus, ut alii versus plures in margine suppleti" (Dindorf.; Weckl., Ars et cet. p. 3), vel quod per se ipsi communem sententiam haberent, quae facile extrinsecus irrepere et addi potuerit. Accedit, quod et verba ipsa obscura et contorta sunt neque atroci Electrae animo conveniunt. Neque O. C. 1256 nimium ponderis habet; nam quod dicit Dindorfius "versum serius in margine additum esse", in incerto relinquitur, utrum antiquior sit quam A et Γ, quorum uterque minimum ducentis annis Laurentiano recentior est (cfr Michael. et Dind.). — Plurimum difficultatis habet O. T. 800, si modo verum est, quod tradit (secundum Duebnerum, credo) Lipsius (in libello "de Sophoclis emendandi praesidiis", ap. Dind. III vol. VIII. p. XI) et Wecklein. l. c., hunc versum "manu recentissima saeculo quarto vel quinto decimo adscriptum esse." Nam cum in Parisino A et Florentino Γ, quorum uterque saeculo XIII scriptus est, hic versus non in margine, sed in ipso ordine versuum legatur, certe fieri non potest, ut ex Laurentiano in hos codices venerit. Quod autem Dindorfius et Nauckius O. T. 800 a grammatico quodam post conscriptum Laur. inventum et interpolatum statuunt, id, si fuisset in Laurentiano, nemini in mentem venturum esse quis non audeat affirmare? Nauckium enim dicentem, prima sex verba hujus sententiae

καὶ σοί, γύναι, τᾶληθὲς ἔξεργῶ, τριπλῆς 800
ὅτ' ἢ κελεύθου τῆσδ' ὁδοιπορῶν πέλας et cet., 801

absurda ("verkehrt") esse, "quod Oedipus in prioribus non minus, quam in his, vere dixerit", commode post Lipsium refellit Weckleinius, cum dicit, ea verba ad adfectum Oedipi, aegre ab animo impetrantis, ut rem fatalem eloquatur, aptissima esse. Neque illud quisquam integer intelligensque existimator negare poterit, inter versus 788—799 στείχων δ' ἰκνοῦμαι τοῦσδε τοὺς χώρους, ἐν οἷς σὺ τὸν τύραννον τοῦτον ὄλλυσθαι λέγεις et 801 ὅτ' ἢ κελεύθου τῆσδ' ὁδοιπορῶν πέλας, ipsius sermonis graeci consuetudinem (cfr Nauck. l. c.) particulam aliquam postulare, qua partes narrationis inter se connectantur. Quod sentiens concedensque Dindorfius in Laurentiano versum praetermissum statuit, grammaticum autem, "cum recte videret versum desiderari", lacunae explendae causa καὶ σοί, γύναι, τᾶληθὲς ἔξεργῶ, τριπλῆς interpolavisse,

obscurum esse, nisi ad Laurentiani fontem causasque revo-
centur. Ut El. 168, ubi L² et A δ δὲ λάθεται, I autem
ὁδ' ἐλάθετο habet, parumne liquet ex Laurentiani ὁδ' ἐλά-
θεται utrumque correctum ᾧ esse, sed in A scite, in I
minus commode? Neque vero El. 1471 quod alia apographa
φίλος, alia φίλος habent, non in vitio Laurentiani φίλος
manifesta causa est; recte, credo, Erfurdtius φίλος legit.
Similiter ibdm 797 nisi ex eo, quod est in La, πολλῶν ἄν
ἦροις, ὧ ξέν', ἄξιός φιλεῖν, quae causa fuerit varietatis φίλος
et τυχεῖν (A), intelligi non potest (cfr 528 εἶλεν κοῦκ, La;
εἶλε κοῦκ, A; εἶλεν οὐκ, I; 1328 ἐκγενής, La; εὐγενής, I,
ἐγγετής, A). Multo vero etiam saepius ita ceteri codices a La
discrepant, inter se autem consentiunt, ut in omnibus varietatis

quod supplementum non tam exquisitum est, quin a quovis grammatico
excogitari potuerit. At, dixerit quispiam, versus Sophocle ipso in-
dignus non est. Immo vero, inquit Dindorfius, "Sophocles haud dubie
sententiam posuerat, quae versum integrum explebat, ita ut Oedipi
narratio non ab sexto pede trimetri, sed versu integro inciperet, omisso
τριπλῆς, quo non opus erat, quum via illa satis significata esset verbis
κελεύθον τῆσδε." Ad quae recte responderit quispiam, ne Phil. 604 qui-
dem narrationem ab initio senarii incipere (— πᾶν ἐκδιδάξω. μάντις ἦν
τις εὐγενής), hoc autem O. T. loco τριπλῆς non supervacaneum esse, ut
eam viam, quae proxime commemorata sit, non viam aliquam locorum
spatiis propinquam dici intelligatur. Sed rem disputatione non egere
satis apparere credo: remota enim hac de codicibus dubitatione nihil
est in his versibus, quod cuiquam dubium aut vitiosum videri possit.
De qua si quis Dindorfio assentitur et simul de aetate manus illius
(quae v. 800 in margine Laurentiani ascripsit) non dubitat quin recte
traditum sit, facere non poterit, quin hunc versum et ab interpolatore
inventum et commode inventum statuatur, nisi eum, ut Antig. 1167 (cfr
Seyff.), in scholio aut apud grammaticum servatum et erutum credere
mavult. Ceterum de illarum annotationum aetate, ut in re obscura
ac difficili, multa ambigua esse, nonnunquam erratum scimus; ut El.
1498, 1499 Dindorfius "ab alia manu antiqua", Michaelis autem "prima
manu" scriptos esse dicit, quorum autem versuum in litura scripti
sunt, hos ille eosdem fuisse dicit, hic rationibus allatis negat. Neque
illud, quod hic versus in omnibus apographis est, non declarare vide-
tur, versum codicis archetypi aut scholii auctoritate commendatum
esse, non conjecturae grammatici deberi.

causam esse et originem eandem appareat, ut El. 192 quod
omnes ceteri codices habent κεναῖς ἐφίσταμαι τραπέζαις
manifesta neque admodum verisimilis correctio est Lauren-
tiani κ. ἀφίσταμαι τραπέζαις (cfr Schneidew. ad h. l. et
ibdm 174); ibdm 1304 quid clarius est, quam apographorum
scriptores, quod Laurentiani lectio οὐδ' ἂν σε λυπήσασα λε-
ξαίμην βραχύ, quae A (in λεξαίμην) ex Δ (δεξαίμην) cor-
ruptum habet, quid sibi vellet non intelligerent, scholion huius
ipsius verbi βουλοίμην pro ipso posuisse?; cfr El. 33, ubi
La πατρί, ceteri libri πατρὸς habent. Quid? quod in voca-
bulis scribendis ceterorum codicum certae res propriae sunt,
quibus communiter a La discrepent? Ut La in nom. plur.
nominum in — εὐς ἦς habet, ceteri — εἷς (Φωκῆς, βραβῆς,
El. 1107, 609, 709, 1442, Aj. 189), ille πίτνω, hi πιτνώ
(El. 453, 1380, Phil. 485), ille ἔρδειν, hi fere ἔρδειν (El.
83, 1368). Quibus rebus si videmus Flor. I' relicto La ce-
terorum codicum similitudinem sequi, quidnam causae est,
cur illius causam ab horum sejungamus? — Quae cum ita
essent, in omni hac fabula recensenda ita Laurentiani aucto-
ritatem secuti sumus, ut tamen, ubi ejus lectiones aut a ser-
monis consuetudine aut a sententia abhorreere viderentur, li-
beram nobis concessam putaremus potestatem, ut inter cetero-
rum librorum scripturas optionem faceremus. Atque hoc tanto
fidentius fecimus, quod et illum ipsum, qui Laurentianum
scripsit, in aliqua lectionum varietate versatum esse, neque
omnia, quae in apographis a La discrepant, ex conjecturis
grammaticorum orta, sed in scholiis ex integrioribus exemplis
servata et propagata existimamus. Iidem et nonnullas recen-
tiorum criticorum conjecturas in contextum recepimus et paucas
nostras (C aut fort. signatas) dedimus, quod quibus rationibus
fecerimus, in commentario rationem reddimus. Sed magna pars
eorum, quae ipsi coniecimus, ejusmodi est, non ut ipsam
poetae scripturam praestare nobis videamur, sed ut, quid
sententia postulare videatur, indicare velimus. Quanquam non
tam vereor, ne de conjiciendi temeritate accuser, quam ne

quibusdam ea, quae nostrae aetatis viri docti aut ut corrupta mutaverunt aut ut interpolata damnaverunt, vel pervicacius retinuisse vel infirmius defendisse videar. Ego vero quemadmodum, ut ceteros omittam, et Nauckii acumen ac severitatem et Seyffertii doctrinam et Blaydesii copiam magnopere admiror meque, si quid proficere potuerim, quod sentio quam sit exiguum, his maxime debere libenter grateque fateor, sic, si quid aut morosius reprehensum aut argutius explicatum (qualia M. Seyffertii, v. cl., haud pauca esse quivis concedit) aut levius conjectum videbatur, non potui facere, quin meo iudicio uterer. Sed ne forte haec dissensio libro ipsi fraudi esset, in commentario, quantum tempus spatiumque patiebatur, doctorum virorum sententiis expositis, ut penes lectores ipsos iudicium esset, curavi.

II.

Omnis haec fabula in eo versatur, ut eorum, qui in scenam inducuntur, sermonibus et actione declaretur, quomodo post mortem Achillis (89⁴⁵); 1310 sqq.; 331) et Ajacis (411)⁴⁶) Graeci Philoctetam Poeantis filium et Herculis quondam socium (1131—32) telorumque heredem [262; 670, 654 sqq.; τῶν ἀνικίτων ὀπλῶν (δεσπότης), 78], quem ante decem annos taetro afflictum vulnere (7; 313; 485; 1031 sqq.) Ulixes jussu principum in deserto (comm. v. 1) Lemni litore exposuisset (5, 265 sqq., 1031, 1390), ad exercitum, qui esset ad Trojam,

⁴⁵) Patris ipsius Neoptolemo notitiam nullam fuisse ex hoc versu apparet.

⁴⁶) Quanquam hoc nisi in illo Neoptolemi mendaciis mixto sermone nusquam est in fabula (cfr Schneidew., Philol. IV. 647, quae ex Proclo referat), tamen, quin id verum esse poeta voluerit, dubitari vix potest. Omnino recte statuas et in Neoptolemi et in mercatoris illius, qui fingitur, oratione (542—690) ita vera cum falsis misceri, ut vera sint omnia, nisi quae ad ipsum Philoctetam capiendum et fallendum pertineant. — Sed illud de armis Achillis iudicium Ajaci mortis causam fuisse fingi vix probabile est; cfr comment. ad 1364.

adduxerint, postquam Helenus vates cecinisset sine Philocteta ipso⁴⁷) telisque, quae gerebat, Herculis Trojam capi non posse (1337 sqq.; 1374; 1439; 840—1; 989—990: Ζεὺς ἔσθ' ἐν εἰδῇς, Ζεὺς, ὁ τῆσδε γῆς κρατῶν, Ζεὺς, ᾧ δέδοκται ταῦθ' ἐπιηρετῶ δ' ἐγώ⁴⁸). — Hanc rem cum Ulixes⁴⁹) conficiendam suscepisset, ei adiutor atque minister (ὑπηρέτης, ξυνεργάτης 52, 53; 93—4; 925) Neoptolemus datus est, adolescens Achillis ex Deidamia filius, quem jam ante Ulixes et Phoenix Scyro Trojam adduxerant⁵⁰), quod erat in fati Neoptoleum simul

⁴⁷) Licet in hac fabula Ulixes non uno loco ita loquatur, tanquam ad Trojam capiendam Herculis arcus et sagittae sufficiant, ipso Philocteta non opus sit (68; 78; 113, 1055 sqq.), tamen ne illum quidem ita sentire cum summa fabulae ratio tum maxime versus 1297 declarat (cfr quae Helenus cecinisse et Ulixes juravisse dicuntur 612, 617; comment. ad 1054). Quod autem dicit Schneidewinus (Philol. 650), Ulixen ita loqui, quo Neoptolemus sibi plus tribui putet, ipse quidem Neoptolemus non sperat, se sine ipso Philocteta victoriam adepturum esse (840 sqq.). Ex quo fit, ut, ubicunque in telis ipsis res omnis sita dicatur, aut simul cogitetur dominus telorum aut (ut 1055) ad Philoctetam terrendum adhibeatur oratio.

⁴⁸) Ipsum fundamentum fabulae jam apud Homerum positum cernitur; II. II. 721:

ἀλλ' ὁ μὲν ἐν νήσῳ κεῖτο κρατερὸν ἄλγεα πάσχων,
 Αἴμονα ἐν ἡγαθέῃ, ὅθι μιν λίπον νῆες Ἀχαιῶν
 ἔλκεϊ μοχθίζοντα, κακῷ δλοόφρονος ὕδρου
 ἐνθ' ὄγε κεῖτ' ἀχέων. τάχα δὲ μνήσεσθαι ἐμελλον
 Ἀργεῖοι παρὰ νηυσὶ Φιλοκτήταο ἀνακτος.

De narratione Leschae Lesbii in carmine, quod Ἰλιάς μικρά in scriptum erat, cfr Schneidewin., Philol. IV. 617 et Einleit. zum Philoktetes.

⁴⁹) Apud Leschen Diomedes Philoctetam arcessit, Aeschylus in "Philocteta" fabula id munus Ulixi tribuit, Euripides Ulixen simul et Diomedem, ut fingit "mercator" ille apud Soph. Phil. 591, ad Philoctetam retrahendum proficiscentes facit: "Schon darin liegt ein grosser Vorzug des Sophokles, dass — der Haupterheber der Leiden des Philoktetes, der δολιὸς Ὀδυσσεύς, und der edle Sohn des edelsten der Achaeer, zwei wesentlich verschiedene Charaktere, den Auftrag ausführen", Schneidew., Einleit. p. 10; Blaydes. p. 2. not. 3.

⁵⁰) Cfr 343. Jam apud Homerum (Od. XI. 508) Ulixes Achillis se filium Neoptoleum Scyro asportasse dicit et de ejus virtutibus multa et praeclara narrat, quibus auditis pater magnopere laetatur.

cum Philocteta Trojam exscindere; cfr v. 60, 61; 113—15 *ΟΔ.* αἰρεῖ τὰ τόξα ταῦτα τὴν Τροίαν μόνα. *ΝΕ.* οὐκ ἄρ' ὁ πέρσων, ὡς ἐφάσκει, εἰμ' ἐγώ; *ΟΔ.* οὐτ' ἂν σὺ κείνων χωρίς, οὐτ' ἐκεῖνα σὺ; 343 sqq.; 969—70; 1434—37 (οὔτε γὰρ σὺ τοῦδ' ἄνευ σθένεις ἐλεῖν τὸ Τροίας πεδῖον οὔθ' οὔτος σέθεν, ἀλλ' ὡς λέοντε συννόμῳ γυλάσσειτον οὔτός σε καὶ σὺ τόνδε) ⁵¹).

(*Prologus.*) Hi igitur naturis atque ingenio longe diversi homines, alter vir omnium callidissimus et ad communem salutem vigilans (66 sqq., 1143—45), alter juvenis genere et viribus elatus (89, 90), bonae existimationis studiosus (906, 909; 86), a fraude aversissimus (88), cum simul ad illud Lemni litus, in quo solus Philocteta habitat (1—42), advenērunt, quod Ulixes ipse ad hominem sibi infestum non audet accedere, Neoptolemo, ad quam rem gerendam ducatur, adhuc ignoranti negotium dat, ut, cum sermoni Philoctetae se obtulerit (55) et domum se Achivis iratum properare fingens fidem illi fecerit, arcum et sagittas ei aliquo modo surripiat (77—78). Quod cum primo Neoptolemus ut moribus suis patrisque indignum, ne faceret, recusaverit, postquam ab Ulixē edoctus est, non posse a se, ut speret, Trojam capi, nisi simul cum illis telis venerit, tandem et gloria ductus et religione aliqua, ne communi causae Graecorum deesse videatur, operam

⁵¹) Recte Schneidewinus (Philol. IV. 647) hoc quoque Helenum cecinisse idque jam epicos poetas ita habuisse suspicatur. Atque etiam in hujus fabulae 565—66 "mercator", ille Phoenicem et Thesei filios ad Neoptolemum retrahendum profectos narrat eodem fere tempore, quo Ulixes et Diomedes ex Heleni vaticinio ad Philoctetam arcessendum profecti sint. Sed tamen si ex ficta mercatoris narratione concludere licet, jam ante Helenum captum de hac re vates cecinere. Illud enim Heleni vaticinium non ante datum fingitur, quam Neoptolemus et ad exercitum venisset et iratus discessisset (603 ἐγὼ σε τοῦτ', ὥς γὰρ οὐκ ἀκήκοας, πᾶν ἐκδιδάξω); at jam illi, qui Neoptolemum Scyro allexerunt, hoc vaticinium attulerunt, sine Neoptolemo et Philocteta Trojam capi non posse (113; 60, 61). Quod si ita est, non satis recte Schneidewinus: "Durch nichts", inquit, "scheint Neoptolemus Abholung von Skyros motivirt. Auch sie hängt von Helenos ab".

promittit (120). Hoc postquam convenit, discedit Ulixes, ne a Philocteta conspiciatur (124, cfr 45—7). (*Parodus* 131—218). Chorum autem, qui constat ex nautis Neoptolemi, in scenam ingressum et quid se facere velit a domino quaerentem (135—43) de victu et cultu Philoctetae hic certiore facit (160—68) docetque non sine numine aut consilio deorum fieri, ut in solitudine desertus jaceat (πονεῖ δίχα κηδεμόνων), sed ne ante fatale tempus invictis Herculis telis (θεῶν ἀμαχίοις βέλεσι) Troja capiatur (191—200). Hic sermo primo voce Philoctetae audita (201—208), deinde ipsius adventu interpellatur (209—18). — (*Episodium* I. 219—675, cui intexta est stasimi primi strophā 391—402 et antistropha 507—19). Hic ubi efferatus oris specie et cultu corporis (ἀπηργισμένος, 226; cfr comment.) in scena constitit, primum, utrum graeci sint advenae necne, quaerit et, sermonis commercio ne se dedignentur, suppliciter orat (219—31). Cum autem comperit Graecos esse, qui duce Neoptolemo Achillis filio domum ex Troja navigent, neque iis se aut casus suos notos esse (232—53), magno perfusus dolore regum in se injurias et morbum et solitudinem suam et vitam miseram multis verbis narrat (254—313) dirasque Atridis et Ulixi imprecatur (315—16). Iisdem se quoque non minus iratum Neoptolemus ostendit (319—26). Cujus doloris quae causa sit, interrogatus a Philocteta, narrat, cum ab Achivis arcessitus ad Trojam venisset (cfr argum. init.), caelestia patris arma, ab Atridis Ulixi data, sibi jure reposcenti reddita non fuisse; hanc causam esse, cur relicto Graecorum exercitu Scyrum redeat (343—390). Atque hac injuria chorus quoque se dolere declarat (Stasimi primi strophā 391—402) ⁵²). His auditis Philocteta, qui se

⁵²) Utrum haec omnia, quaecunque narrat Neoptolemus, ficta esse an revera Achillis arma filio erepta putemus, poeta non declarat. Lesches quidem arma ab Ulixē justo heredi reddita fecit (Schneidew. Philol. IV. 649). At apud Sophoclem dolor ille chori, cujus etiam Matrem Deorum testem vocat, si plane fictus et simulatus esset, non modo crudelis et abjecti, sed etiam impii animi esset. Ex quo fit,

injuriae communitate tanquam hospitio quodam cum advenis conjunctum sentiat (403), multa de Graecorum exercitu quaerit et cum magno dolore comperit optimum quemque cecidisse, pessimos, qui quidem ei videantur, superstites esse (410—445). Quibus de rebus etiam deos audacius accusanti (446—452) assentitur Neoptolemus additque, se, quod in Graecorum exercitu boni jaceant, plurimum valeant mali, non jam eo reversurum esse, sed in parva insula Scyro vitae quod reliquum sit transacturum (453—460). Quibus dictis cum a Philocteta faustis ominibus se discedere simulat, ille orare incipit, ut se quoque in navem recipiat, quo tandem domum suam et patrem et amicos revisere possit (461—506); quas preces postquam chorus adjuvit (*Stasimi primi antistropa* 507—518), horum consensui Neoptolemus se cedere simulat (525—529). Sed cum hoc promisso laetus Philocteta jam in antrum iturus est, ut diuturnum domicilium ultimum salutet (530—538), intervenit speculator (v. 126) ab Ulixē ad accelerandum Neoptolemi discessum missus; qui, mercatorem se esse simulans et post illorum discessum e Troadis litore profectum, Neoptoleum magnopere hortatur, ut primo quoque tempore naviget, quod Phoenix et Thesei filii jam nave profecti sint, ut ad exercitum Graecorum eum retraherent (542—562)⁵³. Idem a Neoptolemo interrogatus, quidnam sit, cur non ipse Ulixes hoc negotium susceperit (568—69), hunc et Diomedem narrat eodem fere tempore e portu exiisse, ut Philoctetam ad Trojam adducerent (570—597), Helenum enim ab Ulixē nocturnis in-

ut hanc quidem partem ut veram narrari putemus; quod autem illa injuria irritatum domum se contendere dicit, id nimirum ad Philoctetam capiendum fictum est.

⁵³) Cur eam curam ad Ulixen imprimis pertinere putet, id quod non potest vocabulo *αὐτῶν γελος* non significari, nulla causa est in verbis mercatoris, qui Ulixen ne nominaverit quidem: sed "sic notus Ulixes" (Vg.) erat, ut, quaecunque in principum consilio vel acute providebantur vel callide struebantur (*νῆα βουλευματα*, 554, 560), unus ille omnium artifex et machinator haberetur.

sidiis captum vaticinatum esse, nisi Philoctetam ex insula Lemno advexissent, Trojam capi non posse; quo audito vaticinio caput suum Ulixen execrationibus obstrinxisse, nisi aut vi aut precibus adductum Philoctetam in medio Graecorum coetu ostendisset (598—619). — His redditis mandatis mercator discedit; Philocteta autem summa ira commotus et juratus, se numquam Ulixi morem esse gesturum, a Neoptolemo etiam vehementius petit, ut primo quoque tempore vela det, ut quam longissimo maris spatio a nave Ulixis disjungantur (628—638); ille primo negare, tergiversari, adversam tempestatem causari, mox tanquam precibus victus sine mora se navigaturum promittit (639—645); denique arcum illum Herculis admiratus Philoctetam comitatur in antrum ingredientem, ut, si quid ad profectionem opus sit, inde efferat.

Postquam chorus *secundum stasimum* (676—729), miserationis et idem gratulationis plenum (cfr comm. p. 132), cantavit, Philocteta et Neoptolemus jam ad proficiscendum parati ex antro exeunt (730). At in ipso limine ille morbi impetu corripitur, quem primo comitem celare studet, mox victus dolore et in ejulatus gravissimos prorumpens (745, 755, 785) arcum committit Neoptolemo (763, 776 sqq.), ea lege, ut eum, dum ipse post somno sopitus jaceat, servet neve alii cuiquam tradat; quo accepto adolescens deos precatur, ut sibi (et Ulixi, *νῆν*) iter inceptum secundent (779—81). At senex, quod ille *γένοιτο νῆν πλοῦς οἴριός τε κεύσταλῆς* dixit, id ad se referens eas preces ratas fore desperat, quod jam jam etiam ingravescant dolores (782—786). Itaque modo Ulixi Atridisque ut eadem obtingant optat (791—795), modo mortem invocat, ut se malis liberet (796—803), modo spe aliqua levatus advenas, ne se relinquant, obsecrat, quod citus incurrat, citus residat morbi impetus (807 sqq.); denique, fide accepta Neoptolemi non abiturum (813), postquam laboranti neque sensus constant neque mens ipsa, tanquam moribundus humi prolabitur et obdormiscit (819 sqq.). Tum chorus (ad domini emolumentum omnia referens, comment. ad 151) Somni nu-

mine invocato, ut commodus propitiusque Philoctetam sopitum teneat (826 sqq), Neoptolemus magnopere hortatur, ne, dum ille tanquam mortuus jaceat ventusque secundus sit (855 sqq.), tutam rei bene gerendae occasionem dimittat (837, 864), sed relicto Philocteta fugam capessat. At ille ne hoc faciat recusat, quod sine ipso Philocteta arcus praeda inutilis sit (839—841 *Θήραν τήνδ' ἄλλως ἔχομεν τόξων δίχα τοῦδε πλέοντες. τοῦδε γὰρ ὁ στέφανος, τοῦτον θεὸς εἶπε κομίζειν*⁵⁴). E somno excitatus Philocteta (*Episodium III*) postquam gratias maximas egit Neoptolemo, quod se non deseruerit, idque tanquam nobilitatis ingenitae indicium (*εὐγενὴς γὰρ ἰήσις καὶ εὐγενῶν* 874) magnopere admiratus est, hortatur, ut sine mora ad navem contendat (881; cfr comment.). At ille adolescens jam dudum suscepti negotii fastidio commotus et aegre ferens ob eas virtutes se laudari, a quibus mox futurum sit ut degenerasse dicatur (904—6: Phil. *οὐδὲν ἔξω τοῦ φτεύσαντος σύ γε δοῦς. — Neopt. αἰσχρὸς φανοῦμαι. τοῦτ' ἀνῶμαι πάλαι*; idem 908, 909), ad navem et Ulixen ire dubitat (895; comment. ad 865, 886); mox simulandi et malorum artium insuetus Philoctetae aperit, non Scyrum et domum illius, sed ad Achaeos et Atridarum classem, quae sit ad Trojam, iter parari (915—916), repetentique arcum Philoctetae iis, qui praesint rei publicae, parere necesse esse respondet (921—22, 925—26 *τῶν γὰρ ἐν τέλει κλύειν τό τ' ἔνδικόν με καὶ τὸ συμφέρον ποιεῖ*). Sed victus conviciis Philoctetae, rupes ipsas et feras testes invocantis, quam indigne per fidem atque amicitiam eo, quo uno vitam sustentaverit, spoliatur (927—962), et rursus ejusdem cohortatione, ne, cum ipse bonus et a bonis ortus sit, malorum societate existimationi suae maculam aspergat (967, 971), jam in eo est, ut

⁵⁴) Vim Philoctetae afferre et in navem imponere non audet, quod vates cecinit, Trojam capi non posse, nisi Philoctetae verbis persuasum esset (*πίσαντες λόγῳ*, 612), ut sponte (1332) ad Trojam proficisceretur (cfr 1278). Non omnino recte de hac re in comment. ad v. 826 judicavimus.

arcum reddat, cum intervenit Ulixes (974), qui suo mandatu Neoptolemum agere, ipsum vero se summi Jovis auctoritate et imperio duci profitetur (990), ut Philocteta ad Trojam advectus et, quemadmodum ejus genere factisque dignum sit (997), mixtus Achaeorum principibus Trojam capiat excindatque (998). His verbis non motus Philocteta cum jam ex rupe in abruptum se praecipitem daturus est, Ulixes famulos suos eum corripere et manus detinere (aut constringere, *συνθροώμεναι χεῖρας*, 1005; comment. 1004) jubet. Tum ille verbis irae dolorisque plenis et crudelitatem ejiciendi (1017—18; 1031—4) et nunc capiendi fraudem (1007 sqq.) exprobrat Ulixi poenasque earum rerum jam jam in capita sceleratorum expetituras esse divinat (1035 sqq.). Ad haec Ulixes placide respondet, ita se natum esse, ut, quidquid susceperit, bene gerere et victoriam reportare velit, sive justitia uti sive fraude opus sit (1049, 1051). Addit cum acerba irrisione nunc tamen se, sua natura relicta, Philoctetae sponte cessurum esse (1053); qui quoniam malit miser aegerque vivere quam virtutis praemium fatale adipisci (*τὸ σὸν γέρας*, 1061—62) et arcus jam in Neoptolemi potestate sit, illi concedere, ut Lemni maneat; esse enim ad Trojam, qui arcu uti possint et gloriam illi debitam mereri (1056—62), ut ipso Philocteta opus non sit⁵⁵). His dictis sermonem abrumpit abique (1065), jussu sequi Neoptolemo (1068), hic autem paret, chorum tamen, cujus opem ad extremum Philocteta implorat neque is quidquam nisi jussu Neoptolemi facere audet, manere patitur, dum nau-tae ea, quae ad navigandum opus sint, parata habeant⁵⁶). —

⁵⁵) Nimirum sperat, quo arcus avehatur, ad navem ipsum Philoctetam sponte (*ἐκὼν* 1332) secuturum esse, neque enim sine Philocteta ei in animo esse navigare versus 1297 declarat; cfr not. 3. Cur non vim afferat, vid. not. 10; ne vim sibi ipse Philocteta afferat, Jovis promisso fretus (1368) jam non metuere videtur.

⁵⁶) Haec dicuntur a Neoptolemo. At revera chorum relinqui, ut Philoctetam verbis delentum secum ad navem ducat (*λόγῳ πείσαντες ἄγονται*, v. 611), satis apparet (1121; 1165).

(*Stasim. IV.*) Et spe domum redeundi et arcu, unico vitae subsidio (931, 1126), destitutus Philocteta querelas miseras fundit et antrum (1081 sqq.), feras (1146), arcum ipsum (1128) testes vocat, quam sceleste ab Ulixē et Neoptolemo deceptus quam misere jam fame moriturus sit. Cui chorus respondet, non esse, cur alios accuset, qui, cum posset meliori fortuna uti (1094 sqq.), peiorem malit, modo ne, posita ira et iniqui animi acerbitate (1140—2), Ulixis pro communi salute (1143—1145) laborantis voluntati pareat; denique hortatur, ut, quoniam etiamnunc malo liberari possit (1165), secum ad navem et Trojam proficiscatur. At ille perire quam ab inimicis servari mavult negatque unquam se cum istis in gratiam reditum, ne si Juppiter quidem ipse fulmine misso se cogere velit (1197—99); denique spe vitae abjecta in antrum se abdit (1210—17; cfr comment. ad 1081).

(*Episodium V.*) Nondum querelas finierat Philocteta, cum chorus Ulixen et Neoptolemum ex navi appropinquantem videt (1218—22). Qui cum in scenam ingressi sunt, quaerenti Ulixi, quidnam ad locum nuper relictum redire properet, ille Philoctetae arcum impio dolo surreptum se redditurum respondet (1230—2) neque aut precibus aut minis Ulixis, poenam vel suae manus vel universi exercitus intentantis (1250, 1252), moveri potest, quin Philoctetae ex antro evocato primum quidem, ut Trojam simul eat, suadeat (1273, 1278), deinde vero recusanti et diras imprecanti (1285) arcum se redditurum promittat (1286), deinde dubitanti et iterum dolis se peti putanti (1288) arcum revera reddat (1291, 1299, 1308). Quod cum Ulixes nomine Atridarum et totius exercitus vetet fieri (1293 *ἐγὼ δ' ἀπανδῶ*), nisi manum jam telum dirigentis Philoctetae Neoptolemus detinuisset, irato inimico capite poenas dedisset. Atque hic quidem aufugit nec jam in scenam redit⁵⁷⁾. Neop-

⁵⁷⁾ Non potuit igitur Ulixes id efficere, in quod, si qua "mercatori" fides est (615), caput votis obstrinxerat. Neque ei amplius ullus in fabulae actione locus erat, quippe in qua omnia ad Philoctetae

tolemus autem, cum jam in ipsum quidem placatus senis animus est (1310—13), ejus pervicaciam verbis castigat (1316—1323) docetque, quod jam 191 nautis ostendit, divino consilio (*ἐκ θείας τύχης*) morbum immissum esse⁵⁸⁾ neque prius sanari posse, quam sponte (*ἐκὼν*) Trojam se contulerit; quod si fecerit, simul fore, ut Trojae captae summum decus adipiscatur (1314—47). Horum verborum benevolentiam cum Philocteta aspernari vereatur (1350), tamen animum vincere non potest, ut ad inimicorum voluntatem se accomodet (1352 sqq.), praesertim cum aut timeat aut simulet se timere, ne novis eorum injuriis afficiatur (1317), quod a malis nisi mala expectari non possint. Itaque Neoptolemum orat, ut promissi (526) fidem servans et suas quoque injurias ulciscens (v. 360 sqq.) Scyrum revertatur (1364); ita enim futurum esse, ut et maximam suam patrisque sui gratiam mereatur (1370) neque scelestis illis similis videatur aut eorum implicatus societate in perniciem trahatur (1371—2; 1369). Quem cum Neoptolemus flectere non possit (1373—91), quin in suscepto consilio, ut "Trojam sponte videre" nolit, obstinatus haereat, primo se ipsum abiturum, Philocteta relicto, simulat, deinde ab hoc, ne fidem fallere velit, admonitus, promissum non eo consilio datum revera praestaturus est (1398—1408), cum ex caelo descendit Hercules, Philoctetae, dum in terris est, socius, nunc inter deos relatus, *τὰ Διὸς τε φράσεων βουλευμάτων κατεργητῶν δὲ τὴν ὁδόν, ἣν στέλλεται Φιλοκτήτης* (1409—44).

voluntatem gerantur, donec obstinatus animus dei interventu flectitur (Schneidew., Einl.).

⁵⁸⁾ Recte jam Schneidewinus monuit (Philol. IV.) illud, quod Euripides invenit, in *detegenda ara* Chryses, in qua *Argonautae* sacrificassent, vulneratum a serpente Philoctetam esse, in scholiis tantum et argumentis grammaticorum, non in ipsius Sophoclis fabula inveniri; qui neque quo tempore ille vulneratus sit, neque num Chryse propria quadam causa ei irata fuerit, neque denique quae sit Chryse declarat; (Blaydesius has res non satis diligenter distinguit p. 2). Hoc tantum suspicatur Schneidewinus, Chrysen (non cognomen Minervae, sed) numen quoddam Trojae amicum cogitandum esse; cfr comment. ad 1360.

Hunc ut post diuturnum discessum laetus revisit Philocteta (1445), ita vaticinia a Neoptolemo commemorata confirmanti haud gravate cedit. Itaque insula Lemni et antro et mari ipso Nymphisque salutatis, ut Jovi omnipotenti amicisque placuit, ad fata implenda Trojam proficiscitur (1466).

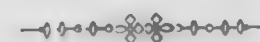
Videsne et ipsum argumentum hujus fabulae "simplex et unum" esse et omnia, quae ad argumenti explicationem pertinent, in scena agi, nihil "actum referri," personas denique, quae in scenam inducuntur), quales a primo processerint, tales ad imum servari et sibi constare perpetuo, quae sunt ex media laude tragoediae (Hor. A. P.)? Atque hac actionis tanquam unius corporis absolute et callida imitatione veritatis, quae non solum rerum eventus sed etiam hominum sensus ex ipsa vita expressos habet, nihil est, quod in hoc genere aut dulcius aut perfectius cogitari possit⁵⁹⁾. Neque dum illud vitium fugit, ne "versus inopes rerum nugasque canoras" fundat, in alterum incurrit, ut "pondere et arte" destituta sit. Nam et haec ipsa simplicitas et operis tenuitas summae ejusdem artis est neque in rebus levibus et quotidianis fabula versatur. Quem non moveat diuturnae Philoctetae miseriae et labores, quales vel a choro carminibus plenissimis et suavissimis (169—90; 676—705) vel ab ipso (254 sqq.) deplorantur? quem non ejusdem primum gaudium hominum popularium aspectu et sermone excitatum, mox domum revertendi

⁵⁹⁾ Non pigebit Dionis Chrysostomi (Orat. LII. Blayd.) de personis fabulae et ipsius argumenti tractatione iudicium hic afferre, id quod jam multi editores fecerunt: ὁ Σοφοκλῆς μέσος ἔοικεν ἁμφοῖν (Aesch. et Eurip.) εἶναι οὔτε τὸ αὐθαδὲς καὶ ἀπλοῦν τὸ τοῦ Αἰσχύλου ἔχων οὔτε τὸ δριμύ καὶ πολιτικὸν τοῦ Εὐριπίδου, σεμνὴν δὲ τινὰ καὶ μεγαλοπρεπὴ ποιήσιν τραγικώτατα καὶ εὐπείσιστα ἔχουσαν, ὥστε πλείστην ἡδονὴν μετὰ ὕψους καὶ σεμνότητος ἐνδείκνυσθαι, τῇ τε διασκευῇ τῶν πραγμάτων ἀρίστη καὶ πιθανωτάτη κέχρηται — τὰ τε ἤδη θανμασιῶς σεμνὰ καὶ ἐλευθέρια τὰ ἱ Ὀδυσσεύς πολὺν πρότερον καὶ ἀπλούστερον ἢ πεποίηκεν Εὐριπίδης τὸ τε τοῦ Νεοπτολέμου ὑπερβάλλον ἀπλότητι καὶ εὐγενείᾳ. — τὰ τε μέλη οὐκ ἔχει πολὺν τὸ γνωμικόν, οὐδὲ τὴν εἰς ἀρετὴν παράκλησιν, ὥσπερ τὰ τοῦ Εὐριπίδου, ἡδονὴν δὲ θανμαστικὴν καὶ μεγαλοπρεπείαν.

spes et alacritas, tum dolor, metus, ira, desperatio (1081—1218) denique gaudium rursus et malorum iraeque oblivio? quem non delectet suavissima illa descriptio locorum, insulae maris, montium camporum, quae ut homini solitario diuturno aspectu et ipsa malorum memoria cara et familiaria fuerunt, sic etiam legentium animos mirum quendam in modum et varie afficiunt impelluntque? Et rursus oblivisci non possumus non sine deorum voluntate et consilio et magno rerum momento Philoctetam vel Lemni detineri vel ad Trojam repositi. — Sed licet summus rerum eventus non hominum arbitrio sed deorum numine regatur, tamen omnis actio, quae quidem ipsa fabula continetur, non a caeca quadam fati necessitate, ut in Oedipo Tyranno, nec a deorum ira et hominis culpa, ut in Ajace, neque ab hominum scelere aut errore, ut in Trachiniis et Antigona, sed ab humanorum morum et voluntatum inter se contentione quadam proficiscitur, quod neque Philocteta neque Neoptolemus Ulixi et jure, ut sibi videtur, imperanti et utiliter suadenti cedere vult. Ob eamque causam cum haec fabula illarum pulcritudine et arte non inferior sit, tamen ad Oedipi aut Ajacis magnificentiam et amplitudinem nec argumentum ipsum neque tractatio ascendere potest. Neque diverbia aut magnarum rerum expectatione suspensos tenent aut inopinatis eventis percellunt animos, sed potius leni quodam et aequabili tenore et maxime morum callida descriptione excellunt; neque carmina tam in communi hominum sorte deploranda aut in admiranda vi et sapientia deorum aut in morum! praeceptis quam in singulorum hominum casibus commiserandis versantur. Sed hoc quoque natura fieri videmus, quod mores illi diversi, quorum contentio fabulam continet, hominum omnium non malorum neque improborum sunt, ut ipse exitus fabulae neque cuiquam eorum funestus esse neque ex ipsa actione nasci possit. Scilicet Ulixes, quamvis pro causa bona et honesta propugnet, quippe qui Jovis ipsius auctoritate ductus ad communem civium utilitatem tendat (990), tamen, cum rem honestam fraude et

insidiis assequi velit, fieri non potest, quin causa quidem ipsa vincat, vincatur ipse. Sed cum haec sit in Ulixē morum et naturae ambiguitas quaedam, ut prae utilitate dignitatem contemnere videatur, tamen nihil habet, quod ab herois persona abhorrens ad quotidiani rhetoris argutias et levitatem delabatur (cfr. Dion. Chrys. not. 59). Nam illud, quod neque irato Philoctetae temere vitam suam committit neque cum calido adolescente manum conserere vult (45, 75, 1257), quis reprehendat, praesertim in eo, qui in justo ac necessario armorum certamine (373) neque timidum se neque mollem praestiterit? — Deinde Neoptolemi juvenilis persona ea est, quae quemvis non solum admiratione et delectatione, sed etiam amore quodam et caritate moveat (*ὑπερβάλλον ἀπλόγητι καὶ εὐγενείᾳ*). Cujus si patrem admirari solemus, qui aetate brevis, immortalis fama fieri maluit quam gloriae expers senescere, quo modo in filium affecti esse debemus, qui, dum a fide et probitate ne recedat, in Scyri solitudine latere mavult quam glorioso Trojae captae titulo illustrari? Neque, si bis consilium mutat, tam ob juvenilem mollitiam et facilitatem contemnendus est, quam, quod errorem et ingenue fatetur et, nullum periculum timens neque reprehensionem ullius, corrigere audet, magnopere laudandus videtur. Ex quo fit, ut ad juveniles personas Sophocleas quibus nihil in eo genere suavius pulcriusve quisquam poeta finxit, Antigoniae dico et Electrae, haec Neoptolemi persona neutra inferior adjungatur. Sed idem adolescens ut morum probitate etiam Philoctetam sibi conciliavit (1310), sic ejus animum movere et a suscepto consilio abducere non potest. Etenim hujus herois personam poeta non solum miseriae humanae et patientiae documentum, sed maxime animi invicti et constantissimi exemplar quoddam proponit. Qui ut homines fortes, ingenuos, probos in amicitiiis inimicitiisque graves et constantes, quales Herculem, Achillem, Ajacem accepimus, toto pectore amat colitque, sic, quos ignavos et ore tantum fortes (440, 1308), fraudulentos, leves putat, eos flagranti quodam et acerbo odio persequitur. Ac cum sibi

persuaserit malignitate et insidiis Atridarum Ulixisque factum esse, ut in deserta insula deponeretur et haec ira indignatioque multorum annorum solitudine atque miseriis aucta et animo ejus tanquam inusta sit, cumque nunc sui repetendi nullam putet causam esse, nisi quod caelestibus Herculis telis juvari, ipsum vero irridere et premere velint (628; 1360), si ad miseriam etiam auctam (1081) relabi quam cum inimicis humano saltem victu cultuque frui mavult, non est ille quidem ob hanc rem laudandus, sed tamen haec pervicacia non minus quam ira illa Achillis, quae Iliadem continet, magni animi est et qui quidvis profundere et amittere quam dignitatem suam malit. Sed ne huic quidem ceteros vincere et, quod "ira suaserit aut mens", perficere licet. Obstat enim fatum et Jovis voluntas, quae Trojam iterum et quidem telis Herculis capi postulat. Itaque postquam hominum consiliis nodus ille expediri non potest, in scenam inducitur deus quidam, sed qui et ipse homo cum Philocteta homine fuerit nec ab argumento fabulae alienus sit, quippe cujus intersit in ira sua et obstinatione non perstare Philoctetam, ne tela illa invicta honore suo et gloria fraudentur. Neque ille potentia aut quasi virgula divina cursum rerum humanarum vertit mutative, sed pristinae amicitiae commemoratione et vatum responsa divino ore confirmans rigidum Philoctetae animum flectit et ad civium rationes adjungit. Ex quo fit, ut Hercules, licet deus sit, tamen humanis quibusdam consiliis fabulae exitum explicare videatur.

ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ

ΦΙΛΟΚΤΗΤΗΣ.

ΤΑ ΤΟΥ ΔΡΑΜΑΤΟΣ ΠΡΟΣΩΠΑ.

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

ΝΕΟΠΤΟΛΕΜΟΣ.

ΧΟΡΟΣ.

ΦΙΛΟΚΤΗΤΗΣ.

ΕΜΠΟΡΟΣ.

ΗΡΑΚΛΗΣ.

ΦΙΛΟΚΤΗΤΟΥ ΥΠΟΘΕΣΙΣ.

Χρίσης Ἀθηνᾶς βωμὸν ἐπιχεχωσμένον,
ἐφ' οὐπερ Ἀχαιοὶς χρησθὲν ἦν θῦσαι, μόνος
Ποίαντος ἦδαι παῖς ποθ' Ἡρακλεῖ ξυνών.
ζητῶν δὲ τοῦτον ναυβάτη δείξαι στόλῳ, 5
πληγεῖς ὑπ' ἔχεως, ἐλίπετ' ἐν Ἀθήνῃ νοσῶν.
Ἐλενος δ' Ἀχαιοῖς εἶφ' ἀλώσεσθ' Ἴλιον
τοῖς Ἡρακλέους τόξοισι παιδί τ' Ἀχιλλέως.
τὰ τόξ' ὑπῆρχε παρὰ Φιλοκτῆτη μόνῳ
πεμφθεῖς δ' Ὀδυσσεὺς ἀμφοτέρους συνήγαγεν. 10

ΑΛΛΩΣ.

Ἀπαγωγή Φιλοκτῆτου ἐκ Ἀθήνων εἰς Τροίαν ὑπὸ
Νεοπτολέμου καὶ Ὀδυσσεὺς καθ' Ἐλένου μαντείαν, ὃς κατὰ
μαντείαν Κάλχαντος, ὡς εἰδὼς χρησμοὺς συντελοῦντας πρὸς
τὴν Τροίας ἄλωσιν, ὑπὸ Ὀδυσσεὺς νύκτωρ ἐνεδρευθεῖς, 15
δέσμιος ἦχθη τοῖς Ἑλλήσιν. ἡ δὲ σκηνὴ ἐν Ἀθήνῃ. ὁ δὲ
χορὸς ἐκ γερόντων τῇ Νεοπτολέμῳ συμπλεόντων. κεῖται
καὶ παρ' Αἰσχύλῳ ἡ μυθοποιία. ἐδιδάχθη ἐπὶ Γλαυκίπ-
που. πρῶτος ἦν Σοφοκλῆς.

ΟΔ. Ἀκτὴ μὲν ἦδε τῆς περιρρύτου χθονὸς
 Δῆμον, βροτοῖς ἄστιπτος οὐδ' οἰκουμένη,
 ἔνθ' ὧ κρατίστου πατρὸς Ἑλλήνων τραφεῖς,
 Ἀχιλλέως παῖ Νεοπτόλεμε, τὸν Μηλιά
 Ποίαντος υἱὸν ἐξέθηκ' ἐγὼ ποτε, 5
 ταχθεῖς τόδ' ἔρδειν τῶν ἀνασσόντων ὕπο,
 νόσφ' καταστάζοντα διαβόρῳ πόδα,
 ὅτ' οὔτε λοιβῆς ἦμιν οὔτε θυμάτων
 παρῆν ἐκήλοις προσθιγεῖν, ἀλλ' ἀγρίαις
 κατεῖχ' αἰὲ πᾶν στρατόπεδον δυσφημίαις, 10
 βοῶν, στενάζων. ἀλλὰ ταῦτα μὲν τί δεῖ
 λέγειν; ἀκμὴ γὰρ οὐ μακρῶν ἡμῖν λόγων,
 μὴ καὶ μάθῃ μ' ἤκοντα κἀκχέω τὸ πᾶν
 σόφισμα, τῷ νιν ἀντίχ' αἰρήσειν δοκῶ.
 ἀλλ' ἔργον ἦδη σὸν τὰ λοιπὰ ὑπηρετεῖν, 15
 σκοπεῖν θ' ὅπου ἔστ' ἐνταῦθα δίστομος πέτρα
 τοιάδ', ἔν' ἐν ψύχει μὲν ἡλίου διπλῇ
 πάρεστιν ἐνθάκησις, ἐν θέρει δ' ὕπνον
 δι' ἀμφιτρῆτος αὐλίου πέμπει πνοή.
 βαιὸν δ' ἔνερθεν ἐξ ἀριστερᾶς τάχ' ἄν 20
 ἴδοις ποτὸν κρηναῖον, εἵπερ ἔστι σῶν.
 ἅ μοι προσελθὼν σίγα σήμαιν' εἴτ' ἔχει
 χώρον τὸν αὐτὸν τόνδ' εἴτ' εἴτ' ἄλλη κυρεῖ,
 ὡς τὰπίλοιπα τῶν λόγων σὺ μὲν κλύης
 ἐγὼ δὲ φράζω, κοινὰ δ' ἐξ ἀμφοῖν ἴη. 25
 ΝΕ. ἄναξ Ὀδυσσεῦ, τοῦργον οὐ μακρὰν λέγεις·

2. ἄστιπτος, La, Γ; (Dind., Blayd.); ἄστιπτος, A, (Brunck., Nauck.).
 10. κατεῖχ' ἐτ', libri. 11. ὡζων (ἡύζων), Γ. 22. σήμαιν' εἴτ', libri; σημαί-
 νειν, Porson.; σημαεῖς, Nauck.; ἔχει, libri; ἐκεῖ, Herm. 23. χώρον πρὸς
 αὐτὸν τόνδ' εἴτ' ἄλλη κυρεῖ, La; τόνδ' omitt. Γ; χώρον πρὸς αὐτὸν τόνδε
 γ' εἴτ' ἄλλη κυρεῖ, A; χώρον πρὸς αὐτὸν τόνδ' εἴτ' εἴτ' —, Elmsley; —
 πρὸς αὐτὸν τοῦτον εἴτ', Nauck.; χώρον τὸν αὐτὸν τόνδ' εἴτ' εἴτ' —, Blayd.;
 χώρον πετραῖον, Weckl. 24. κλύοις, libri praeter κλύης, B. 25. εἴη,
 libri, Schol.; ἴη, Camerarius.

δοκῶ γὰρ οἶον εἶπας ἄντρον εἰσορᾶν.
 ΟΔ. ἄνωθεν ἢ κάτωθεν; οὐ γὰρ ἐννοῶ.
 ΝΕ. τόδ' ἐξῦπερθε καὶ στίβου ἔστ' οὐδεὶς τύπος. 30
 ΟΔ. ὄρα, καθ' ὕπνον μὴ καταυλισθεῖς κυρεῖ.
 ΝΕ. ὄρῳ κενὴν οἴκησιν ἀνθρώπων δίχα.
 ΟΔ. οἶδ' ἔνδον οἰκοποιὸς ἐστί τις τροφή;
 ΝΕ. στιπτή γε φυλλὰς ὡς ἐναυλίζοντί τῳ.
 ΟΔ. τὰ δ' ἄλλ' ἔρημα, κοῦδέν ἐσθ' ὑπόστεγον;
 ΝΕ. αὐτόξυλόν γ' ἔκπωμα, φλαυρουργοῦ τινος 35
 τεχνήματ' ἀνδρός, καὶ πυρεῖ δμοῦ τάδε.
 ΟΔ. κείνον τὸ θησαύρισμα σημαίνεις τόδε.
 ΝΕ. ἰοῦ ἰοῦ καὶ ταῦτά γ' ἄλλα θάλλεται
 ῥάκη, βαρείας του νοσηλείας πλέα.
 ΟΔ. ἀνὴρ κατοικεῖ τοῦσδε τοὺς τόπους σαφῶς, 40
 κᾶστ' οὐχ ἑκάς που· πῶς γὰρ ἂν νοσῶν ἀνὴρ
 κῶλον παλαιᾷ κηρὶ προσβαίῃ μακράν;
 ἀλλ' ἢ ἐπὶ γορβῆς νόστον ἐξελέλυθεν,
 ἢ φύλλον εἴ τι νῶδονον κάτοιιδέ που. 45
 τὸν οὖν παρόντα πέμψον εἰς κατασκοπήν,
 μὴ καὶ λάθῃ με προσπεσὼν ὡς μάλλον ἂν
 ἔλοιτ' ἐμ' ἢ τοὺς πάντας Ἀργεῖους λαβεῖν.
 ΝΕ. ἀλλ' ἔρχεται τε, καὶ φυλάσσεται στίβος·
 σὺ δ' εἴ τι χεῖρεις, φράζε δευτέρῳ λόγῳ.
 ΟΔ. Ἀχιλλέως παῖ, δεῖ σ' ἐφ' οἷς ἐλέλυθας 50

29. τόδ' ἐξῦπερθε, libri; τῷδ' —, Wakefield; καὶ στίβου τ' οὐδεὶς
 τύπος, A, B, (γρ. κτύπος), Γ; καὶ στίβου γ' οὐδεὶς τύπος, Trich., Brunck.,
 Erf.; καὶ στίβου τ' οὐδεὶς κτύπος, La, Le, Ven, Ricc., in quo additum γρ.
 τύπος, et plures (Dind.); καὶ στίβου δ' οὐδεὶς κτύπος, Seyff.; καὶ στίβου στίβου
 οὐχ εἷς τύπος, Mudgius ap. Blaydesium et Nauck.; καὶ στίβου στίβου οὐδεὶς
 τύπος, Bgk. 30. καταυλισθεῖς, La, Γ, cett.; κατακλιθεῖς, A; — κυρεῖ,
 libri; κυρεῖ, Schaefer, Nauck., Seyff. 32. τροφή, libri; τροφή, Welcker.
 33. στιπτή γε, La, A et ceteri fere codd.; στιπτή, Eustath., Wund.,
 Bgk.; στρωτή, Hart., (Nauck.). 40. ἀνὴρ, libri; ἀνὴρ, Brnk. 41—42. πῶς
 — ἂν — προσβαίῃ μακράν, libri; πῶς — ἂν — ποι βαίῃ, Blayd.; fort. ποι
 — ἂν — προσβαίῃ μακράν. 43. νόστον "vix sanum," Nauck. 47. ἔλοιτό
 μ', "La, sed alterum o ex e factum. Fuit igitur ἔλοιτ' ἐμ'," Dind.; ἔλοιτό
 μ', Nauck., Seyff., Blayd. — λαβεῖν, La; μολεῖν, A; μ' ἐλεῖν, Boisson.

γενναῖον εἶναι, μὴ μόνον τῇ σώματι,
ἀλλ' ἦν τι καινόν, ὧν πρὶν οὐκ ἀκήκοας,
κλύης, ἱπουργεῖν, ὡς ὑπηρέτης πάρει.

NE. τί δὴτ' ἄνωρας;

ΟΔ. τὴν Φιλοκτήτου σε δεῖ
ψυχὴν ὅπως λόγοισιν ἐκκλέψεις λέγων. 55
ὅταν σ' ἐρωτᾷ, τίς τε καὶ πόθεν πάρει,
λέγειν Ἀχιλλέως παῖς· τόδ' οὐχὶ κλεπτέον
πλεῖς δ' ὡς πρὸς οἶκον, ἐκλιπὼν τὸ ναυτικὸν
στράτευμ' Ἀχαιῶν, ἔχθος ἐχθήρας μέγα,
οἱ σ' ἐν λιταῖς στείλαντες ἐξ οἴκων μολεῖν, 60
μόνην ἔχοντες τήνδ' ἄλωσιν Ἰλίου,
οὐκ ἡξίωσαν τῶν Ἀχιλλείων ὅπλων
ἐλθόντι δοῦναι κυρίως αἰτουμένῳ,
ἀλλ' αὐτ' Ὀδυσσεὶ παρέδοσαν λέγων ὅς' ἂν
θέλης καθ' ἡμῶν ἔσχατ' ἐσχάτων κακά· 65
τούτων γὰρ οὐδέν μ' ἀλγυνεῖς· εἰ δ' ἐργάσει
μὴ ταῦτα, λύπην πᾶσιν Ἀργείοις βαλεῖς.
εἰ γὰρ τὰ τοῦδε τόξα μὴ ληφθήσεται,
οὐκ ἔστι πέρσαι σοι τὸ Δαρδάνου πέδον.
ὡς δ' ἔστ' ἐμοὶ μὲν οὐχί, σοὶ δ' ὁμιλία 70
πρὸς τόνδε πιστὴ καὶ βέβαιος, ἔκμαθε.
σὺ μὲν πέπλευκας οὐτ' ἐνορκος οὐδενὶ
οὐτ' ἐξ ἀνάγκης οὔτε τοῦ πρώτου στόλου
ἐμοὶ δὲ τούτων οὐδέν ἐστ' ἀρνήσιμον.
ὥστ' εἴ με τόξων ἐγκρατὴς αἰσθήσεται, 75
ὅλωλα καὶ σὲ προσδιαφθερῶ ξυνών.
ἀλλ' αὐτὸ τοῦτο δεῖ σοφισθῆναι, κλοπευὺς
ὅπως γενήσεται τῶν ἀνικητῶν ὅπλων.

54-55. δεῖ — λέγων, libri; σε — δεῖν λέγω, Matthiae, Hart.; ἐκ-
κλέψης, La, cet. codd; ἐκκλέψεις, B; pro λέγων Dind. (1867) ὁρᾶν con-
jecit; λόγοισιν, libri; δόλοισιν, Gedik. 57. κλεπτέον, libri; κρυπτόν,
Nauck. 58. πλεῖς, libri; πλεῖν, Blayd. 61. μόνην δ', La, Γ (μόνην, A?);
μόνην γ' Seyff. conj. 66. ἀλγυνεῖς, libri; ἀλγυνεῖ, Dind.

ἔξοιδα, παῖ, φύσει σε μὴ πεφνκότε
τοιαῦτα φωνεῖν μηδὲ τεχνᾶσθαι κακά. 80
ἀλλ' ἰδὺ γὰρ τι κτῆμα τῆς νίκης λαβεῖν,
τόλμα· δίκαιοι δ' αὖθις ἐκφανούμεθα.
νῦν δ' εἰς ἀναιδὲς ἡμέρας μέρος βραχὺ
δός μοι σεαυτὸν, κᾶτα τὸν λοιπὸν χρόνον
κέκλησο πάντων εὐσεβέστατος βροτῶν. 85

NE. ἐγὼ μὲν οὖς ἂν τῶν λόγων ἀλγῶ κλύων,
Λαερτίου παῖ, τοῖσδε καὶ πράσσειν στυγῶ.
ἔφην γὰρ οὐδὲν ἐκ τέχνης πράσσειν κακῆς,
οὐτ' αὐτὸς οὐθ', ὡς φασίν, οὐκρύσας ἐμέ.
ἀλλ' εἴμ' ἔτοιμος πρὸς βίαν τὸν ἄνδρ' ἄγειν 90
καὶ μὴ δόλοισιν οὐ γὰρ ἐξ ἐνὸς ποδὸς
ἡμᾶς τοσοῦσδε πρὸς βίαν χειρώσεται.
πεμφθεῖς γε μέντοι σοὶ ξυνεργάτης, ὁκνῶ
προδότης καλεῖσθαι· βούλομαι δ', ἄναξ, καλῶς
δρῶν ἐξαμαρτεῖν μᾶλλον ἢ νικᾶν κακῶς. 95

ΟΔ. ἐσθλοῦ πατρὸς παῖ, καὐτὸς ὦν νέος ποτὲ
γλῶσσαν μὲν ἀργόν, χεῖρα δ' εἶχον ἐργάτιν
νῦν δ' εἰς ἔλεγχον ἐξιὼν ὁρῶ βροτοῖς
τὴν γλῶσσαν, οὐχὶ τάρχα, πάνθ' ἡγουμένην.
NE. τί οὖν μ' ἄνωγας ἄλλο πλὴν ψευδῇ λέγειν; 100
ΟΔ. λέγω σ' ἐγὼ δόλῳ Φιλοκτήτην λαβεῖν.
NE. τί δ' ἐν δόλῳ δεῖ μᾶλλον ἢ πείσαντ' ἄγειν;
ΟΔ. οὐ μὴ πίθεται· πρὸς βίαν δ' οὐκ ἂν λάβοις.
NE. οὕτως ἔχει τι δεινὸν ἰσχύος θράσος;
ΟΔ. ἰοὺς ἀφύκτους καὶ προπέμποντας φόνον. 105
NE. οὐκ ἄρ' ἐκείνῳ γ' οὔτι προσμῖξαι θρασύ.

79. καὶ, libri; παῖ, Erf. 81. τί, La, Lb, Γ; τοι, A, B. 82. θ', La,
Lb; δ', A, B. 89. οὐκρύσας, La; ὁ φύσας, K; οὐκ ἐκρύσας, Γ. 92. τοσοῦσδε
ex τουσοῦσδε corr. La. 97. ἀργόν, ἐργάτην, Γ. 100. τί οὐ, La pr. m. —
τί οὖν μ', libri; τί μ' οὖν, Porson. 103. πείθεται corr. in πίθεται, La;
πέθεται, Γ. 104. θράσος, libri; κράτος, Nauck. 105. ἰοὺς, libri; ἰοὺς γ',
Mein. 106. οὔτι, La (Dind. 1860); οὐδέ, cett. libri; γρ. βραχύ, Γ.

- ΟΔ. οὐ, μή δόλω λαβόντα γ', ὥς ἐγὼ λέγω.
 ΝΕ. οὐκ αἰσχρὸν ἦγεῖ δηλαδὴ ψευδῇ λέγειν;
 ΟΔ. οὐκ, εἰ τὸ σωθῆναί γε τὸ ψεῦδος φέρει.
 ΝΕ. πῶς οὖν βλέπων τις ταῦτα τολμήσει λαλεῖν; 110
 ΟΔ. ὅταν τι δρᾷς εἰς κέρδος, οὐκ ὀκνεῖν πρέπει.
 ΝΕ. κέρδος δ' ἐμοὶ τί τοῦτον ἐς Τροίαν μολεῖν;
 ΟΔ. αἰρεῖ τὰ τόξα ταῦτα τὴν Τροίαν μόνα.
 ΝΕ. οὐκ ἄρ' ὁ πέρσων, ὥς ἐφάσκει, εἴμ' ἐγώ.
 ΟΔ. οὐτ' ἂν σὺ κείνων χωρὶς οὐτ' ἐκεῖνα σοῦ. 115
 ΝΕ. θηρατέ' ἂν γίγνοιτ' ἂν, εἴπερ ὧδ' ἔχει.
 ΟΔ. ὥς τοῖτό γ' ἔρξας δύο φέρει δωρήματα.
 ΝΕ. ποίω; μαθὼν γὰρ οὐκ ἂν ἀρνοίμην τὸ δρᾶν.
 ΟΔ. σοφός τ' ἂν αὐτὸς κάγαθος κεκλή' ἄμα.
 ΝΕ. ἵτω ποιήσω, πᾶσαν αἰσχύνην ἀφείς. 120
 ΟΔ. ἢ μνημονεύσεις οὖν ἃ σοι παρήνεσα;
 ΝΕ. σάφ' ἴσθ', ἐπεὶ περ εἰς ἅπαξ συνήνεσα.
 ΟΔ. σὺ μὲν μένων νυν κείνον ἐνθάδ' ἐκδέχου,
 ἐγὼ δ' ἄπειμι, μὴ κατοπτεινῶ παρών,
 καὶ τὸν σκοπὸν πρὸς ναῦν ἀποστελῶ πάλιν 125
 καὶ δεῦρ', ἐάν μοι τοῦ χρόνου δοκῇτι τι
 κατασχολάζειν, αὐθις ἐκπέμψω πάλιν
 τοῦτον τὸν αὐτὸν ἄνδρα, ναυκλήρου τρόποις
 μορφὴν δολώσας, ὥς ἂν ἀγνοία προσῇ·
 οὗ δῆτα, τέκνον, ποικίλως αὐδωμένον 130

108. δῆ (super scr.) τάδε, La; δῆ τάδε, K; δῆτα τά, A, B; δῆ τά, Lb; fort. δηλαδὴ; δῆτα τὸ —, Vauvill. 110. λαλεῖν corr. pr. m. in λαλεῖν, La; λαλεῖν, cett. codd. 116. θηρατέα, La, Γ, K, Lb et, appositis signis prosodicis utrumque a produci (Brunck.), A; θηρατέ' οὖν, Tricl.; θηρατέα γοῦν, Ven.; θηρατέ' ἂν, Elmsl. 118. τὸ μὴ δρᾶν, Γ; τὸ δρᾶν, cett. libri; τὸ μὴ, Blayd. conj. 119. αὐτός, libri; αὐτός Vauv., Dind; κεκλησ', La pr. m.; κέκλης l. κέκλησ', cett. libri; κεκλή', La sec. m. (recent.). 121. μνημονεύσεις, libri; μνημονεύσεις, Heerw. 125. ἀποστελῶ, libri; ἀποστελλοῦ, Musgr. 126. δοκῇτι εἰ, La (ἢ ex ei facto), Γ, A; δοκῇτι u, B. 127. αὐτὸς, La; ἐκπέμψω supra scr. m. pr. ψω, La. 130. αὐδὴν μένον, La pr. m.

δέχου τὰ συμφέροντα τῶν αἰεὶ λόγων.
 ἐγὼ δὲ πρὸς ναῦν εἶμι, σοὶ παρεῖς τάδε·
 Ἐρμῆς δ' ὁ πέμπων δόλιος ἠγήσαστο νῶν
 Νίκη τ' Ἀθήνα Πολιάς, ἣ σώζει μ' αἰεὶ.

στροφὴ α.

- ΧΟ. τί χρεῖ, τί χρεῖ με, δέσποτ', ἐν ξένῃ ξένον 135
 στέγειν ἢ τί λέγειν πρὸς ἄνδρ' ὑπόπταν;
 φράζε μοι.
 τέχνα γὰρ τέχνας ἑτέρας
 προῖχει καὶ γνώμας, παρ' ὅτῳ τὸ θεῖον
 Διὸς σκήπτρον ἀνάσσεται. 140
 σὲ δ', ὦ τέκνον, τόδ' ἐλίλυθεν
 πᾶν κράτος ὠγύγιον· τό μοι ἔννεπε,
 τί σοι χρεῶν ὑπουργεῖν;
 ΝΕ. νῦν μὲν, ἴσως γὰρ τόπον ἐσχατιᾶς 145
 προσιδεῖν ἐθέλεις ὄντινα κεῖται,
 δέρκου θαρσῶν· ὁπότεν δὲ μόλῃ
 δεινὸς ὁδίτης, τῶνδ' ἐκ μελάθρων
 πρὸς ἐμὴν αἰεὶ χεῖρα προχωρῶν
 πειρῶ τὸ παρὸν θεραπεύειν.
 ἀντιστροφὴ α.
 ΧΟ μέλον πάλαι μέλημά μοι λέγεις, τὸ σὸν 150
 φρουρεῖν ὅμῳ ἐπὶ σῷ μάλιστα καιρῷ.
 νῦν δέ μοι
 λέγ', αἰλᾶς ποίας ἔνεδρος
 ναίει καὶ χῶρον τίν' ἔχει. τὸ γὰρ μοι

134. Ἀθήνα, Eustath., Porson.; Ἀθηνᾶ, libri. 135. δέσποτά μ', libri, Blayd.; με δέσποτ', Tricl. (cfr. v. 150); δέσποτ', Bgk. 139. γνώμας, La.; γνώμα, A. (Nauck.); γνώμα γνώμας, B. 140. ἀναναν. σσεται, La. (ἀσ-σεται, suspicatur Seyff.). 141. σε, La; σοι, Tricl.; ἐλίλυθεν, Hart. 144. ἐσχατιᾶς, La., Schol.; ἐσχατιᾶς, Γ., R., Tricl. (Nauck.). 150-151. (μέλον πάλαι μέλημά μοι λέγεις), ἀναξ, τὸ σὸν φρουρεῖν ὅμῳ, La.; ἀναξ, φρουρεῖν ὅμῳ, Triclin., Dind.; ἀναξ, τὸ φρουρεῖν (excluso ὅμῳ), Nauck., (excluso ἀναξ) τὸ σὸν φρουρεῖν ὅμῳ, C.; — ἀναξ, φρουρεῖν ὅμῳ σὸν μάλιστα καιρὸν, Seyff.; μέλον πάλαι μοι λέγεις, ἀναξ, τὸ σὸν φρουρεῖν et cet., Bgk.; idem addito σὺ ante λέγεις, Blaydes.

- μαθεῖν οὐκ ἀποκαίριον, 155
 μὴ προσπεσὼν με λάθῃ ποθέν,
 τίς τόπος ἢ τίς ἔδρα, τίν' ἔχει στίβον,
 ἔναυλον ἢ θυραῖον;
 NE. οἶκον μὲν ὁρᾷς τόνδ' ἀμφίθυρον 160
 πετρίνης κοίτης.
 XO. ποῦ γὰρ ὁ τλήμων αὐτὸς ἄπεστιν;
 NE. δῆλον ἔμοιγ' ὥς φορβῆς χρεῖα
 στίβον ὁγμεύει τῇδε πέλας πον.
 ταύτην γὰρ ἔχειν βιοτῆς αὐτὸν
 λόγος ἔστι φύσιν, θυροβολοῦντα 165
 πτηνοῖς ἰοῖς σμυγερόν σμυγερώς,
 οὐδέ τιν' αὐτῷ
 παιῶνα κακῶν ἐπινωμῶν.
 στροφὴ β.
 XO. οἰκτεῖρω νιν ἔγωγ', ὅπως 170
 μὴ του κηδομένου βροτῶν,
 μὴ του σύντροφον ὅμι' ἔχων,
 δύστανος, μόνος αἰεῖ,
 νοσεῖ μὲν νόσον ἀγρίαν,
 ἀλύει δ' ἐπὶ παντί τῳ
 χρεῖας ἵσταμένῳ. πῶς ποτε, πῶς δίσμορος ἀντέχει; 175
 ὦ παλάμαι θεῶν,
 ὦ δίστανα γένη βροτῶν,
 οἷς μὴ μέτριος αἰών.
 ἀντιστροφὴ β.
 οὗτος πρωτογόνων ἴσως 180

156. μὴ με λάθῃ προσπεσὼν, libri; μὴ προσπεσὼν με λάθῃ, Herm.
 163. τόνδε, ceteri libri; τῇδε, Γ.; τῇδε, Blaydes. 166. σμυγερόν σμυγερώς,
 libri, Herm.; σμυγερόν σμυγερώς, Brunck. 167. αὐτῷ, libri; αὐτῷ, Herm.,
 Dind.; in codice Rice. hic versus non est. 170. μὴ σ., La.; μὴδὲ σ.,
 A. B. (Blaydesio teste); μὴδὲ ξ., Brunck. et posteriores fere; μὴδὲν σ.,
 Weckl.; μὴ του σ., C. 172. αἰεῖ, La, A., αἰεῖ, Herm., Gerth. 174. παντί
 τῳ, La.; παντί τῷ, Aristid. Rhett., Herm. 177. θυρωῶν, libri; θεῶν, Lach-
 mann. 180. ἴσως, libri; γεγώς, Burges., Nauck.

- οἴκων οὐδενὸς ὕστερος,
 πάντων ἄμμορος ἐν βίῳ
 κεῖται μοῖνος ἀπ' ἀνδρῶν,
 στικτῶν ἢ λασίων μετὰ 185
 θυρῶν, ἐν τ' ὁδύναϊς ὁμοῦ
 λιμῷ τ' οἰκτρός, ἀνήκεστα μεριμνήματ' ἔχων βαρέα
 ἅ δ' ἀθυρόστομος
 ἀχῶ τηλεφαντὶς πικραῖς
 οἰμωγαῖς ὑπακούει. 190
 NE. οὐδὲν τούτων θαυμαστὸν ἔμοι'
 θεῖα γάρ, εἴπερ καγὼ τι φρονῶ,
 καὶ τὰ παθήματ' ἐκεῖνα πρὸς αὐτὸν
 τῆς ὁμόφρονος Χρύσης ἐπέβη,
 καὶ νῦν ἂ πονεῖ δίχα κηδεμόνων, 195
 οὐκ ἔσθ' ὥς οὐ θεῶν του μελέτη
 τοῦ μὴ πρότερον τόνδ' ἐπὶ Τροίᾳ
 τεῖναι τὰ θεῶν ἀμάχητα βέλη,
 πρὶν ὅδ' ἐξήκοι χρόνος, ᾧ λέγεται
 χοῖναι σφ' ὑπὸ τῶνδε δαμῆναι. 200
 στροφὴ γ.
 XO. εὖστομ' ἔχε, παῖ.
 NE. τί τόδε;
 XO. προφάνη κτύπος,
 φωτὸς σύντρο, ὅς ὥς τειρομένου του.

183. ἄλλων, libri; ἀνδρῶν, Meinek. 184. μετὰ, libri; πέλας, Lehrs
 187—8. βαρεῖα δ' ἀθυρόστομος, libri; βαρεῖ. ἅ δ' ἀθυρόστομος, Boeckh.;
 βαρέα, Schneid.; βοῖ, Blaydes. (Linwood.); βοῖς, Seyff., Nauck. 188.
 ἀθυρόστομος, libri; ἀθυρόγλωσσος, Musgr. — Herm. (cfr v. 177).
 189—90. πικρὰς οἰμωγὰς ὑπόκειται, libri; πικρὰς οἰμωγὰς ὑπόκειται,
 Seyff.; πικρὰς οἰμωγὰς ὑπο χεῖται, Erfurdt.; πικρὰς οἰμωγὰς ὑπ' ὀχεῖται,
 Herm.; πικρὰς οἰμωγὰς ὑπακούει, Brunck., Blayd.; πικρὰς οἰμωγὰς
 ὑποκλαίει, Pflugk., Nauck.; ὑπακίσει, Rauchenstein; ὑποκρούει, Hart. 193.
 παθήματ' ἐκεῖνα, libri; παθήματα κεῖνα, Brunck. 196. οὐκ ἔστιν ὅπως
 οὐ θεῶν του μελέτη, libri; οὐκ ἔστιν ὅπως οὐ θεῶν μελέτη, Tricl., Herm.,
 Bgk., Blayd.; οὐκ ἔσθ' ὥς οὐ θεῶν του μελέτη, Porson., Dind., Nauck.
 199. ἐξήκοι, La., A. B.; ἐξήκει, Ven; πρὶν ἂν ἐξήκη, Blayd. 203. τειρο-
 μένου, libri; τειρομένου του, Porson.; τειρομένοιο, Bgk.

ἢ που τῇδ' ἢ τῇδε τόπων;
βάλλει, βάλλει μ' ἐτύμα 205
φθογγά του στίβον κατ' ἀνάγκαν
ἐρποντος, οὐδέ με λάθει
βαρεῖα τηλόθεν αὐδὰ
τρυσάνωρ διάσημα θροεῖ γάρ.

ἀντιστροφή γ.

ἀλλ' ἔχε, τέκνον,

NE. λέγ' ὃ τι.

XO. φροντίδας νέας 210

ὥς οὐκ ἔξεδρος, ἀλλ' ἔντοπος ἀνὴρ,
οὐ μολπὰν σύριγγος ἔχων,
ὥς ποιμὴν ἀγροβότας,
ἀλλ' ἢ που πταίων ὑπ' ἀνάγκας 215
βοᾷ τηλωπὸν ἰωάν,
ἢ ναὸς ἄξενον αὐγά-
ζων ὄρμον προβοᾷ δέ τι δεινόν.

ΦΙΛ. ἰὼ ξένοι,

τίνες ποτ' ἐς γῆν τήνδε καὶ ποῖα πλάτη 220
κατέσχετ' οὐτ' εὐορμον οὐτ' οἰκουμένην;
ποίας πάτρας ὑμᾶς ἂν ἢ γένους ποτὲ
τύχοιμ' ἂν εἰπών; σχῆμα μὲν γὰρ Ἑλλάδος
στολῆς ἰπάρχει προσφιλεστάτης ἐμοί
φωνῆς δ' ἀκοῦσαι βούλομαι καὶ μή μ' ὄκνη 225

204. NE., libri; chor. tribuit Herm.; ἢ που, libri; ἢ που, Herm.; N., Bl. 205. μ' ἐτύμα, La., A.; μ' ἐτύμα, deteriores nonnulli codices; μ' ἐτύμα, Seyff.; με τοι, N. 206. στίβον, La., A., B.; Schol.; στίβον, F., Ven., Tricl., Hart., Nauck. 209. γὰρ θροεῖ, libri; θροεῖ γάρ, Herm. 214. ποιμὴν ἀγροβότας, libri; ἀγρότας, N. 218. γὰρ τι δεινόν, libri; δέ τι, Herm. 220. καὶ ποίας πάτρας (cfr 222), La. et Lb, quorum posterior supra scriptum habet ναυτίλῳ κώπῃ τῇ πλάτῃ προσωρμίσσατε; ναυτίλῳ πλάτῃ, A. et libri impressi usque ad Nauckium (etiam Dind. 1849; cfr praef. ed. min. 1866 p. V. LXIV); καὶ ποίας τύχης, Nauck.; καὶ ποίας φορᾶς, Seyff.; καὶ ποῖα πλάτη, C. 222. ποίας πάτρας ἂν ὑμᾶς ἢ, libri; ποίας ἂν ὑμᾶς πατρίδος, Dind., N.; ποίας πάτρας ὑμᾶς ἂν ἢ, Herm., Seyff. 224. Nauckius ut spurium eiecit.

δείσαντες ἐκπλαγῆτ' ἀπηργισμένον,
ἀλλ' οἰκτίσαντες ἄνδρα δύστηνον, μόνον,
ἐρημον ὧδε κᾶφίλον καλούμενον
φωνήσαι, εἵπερ ὥς φίλοι προσήκατε. 230
ἀλλ' ἀνταμείψασθ'. οὐ γὰρ εἰκὸς οὐτ' ἐμὲ
ὑμῶν ἀμαρτεῖν τοῦτό γ' οὐδ' ὑμᾶς ἐμοῦ.
NE. ἀλλ' ὦ ξέν', ἴσθι τοῦτο πρῶτον, οὐνεκα
Ἑλληνές ἐσμεν τοῦτο γὰρ βούλει μαθεῖν.
ΦΙΛ. ὦ φίλτατον φώνημα φεῖ τὸ καὶ λαβεῖν 235
πρόσφθεγμα τοιοῦδ' ἀνδρὸς ἐν χρόνῳ μακρῷ.
τίς σ', ὦ τέκνον, προσέσχε, τίς προσήγαγεν
χρεῖα, τίς ὁρμή, τίς ἀνέμων ὁ φίλτατος;
γέγωνέ μοι πᾶν τοῦθ', ὅπως εἰδῶ τίς εἶ.
NE. ἐγὼ γένος μὲν εἰμὶ τῆς περιρρύτου 240
Σκύρου πλέω δ' ἐς οἶκον αἰδῶμαι δὲ παῖς
Ἀχιλλέως, Νεοπτόλεμος. οἷσθ' ἤδη τὸ πᾶν.
ΦΙΛ. ὦ φίλτατον παῖ πατρός, ὦ φίλης χθονός,
ὦ τοῦ γέροντος θρέμμα Λυκομήδους, τίνι
στόλῳ προσέσχες τήνδε γῆν; πόθεν πλέων; 245
NE. ἐξ Ἰλίου τοι δῆτα νῦν γε ναυστολῶ.
ΦΙΛ. πῶς εἶπας; οὐ γὰρ δὴ σύ γ' ἦσθα ναυβάτης
ἡμῖν κατ' ἀρχὴν τοῦ πρὸς Ἴλιον στόλου.
NE. ἢ γὰρ μετέσχες καὶ σὺ τοῦδε τοῦ πόνου;
ΦΙΛ. ὦ τέκνον, οὐ γὰρ οἷσθ' ἂν μ' ὄντιν' εἰσορᾷς; 250
NE. πῶς γὰρ κάτοιδ', ὅν γ' εἶδον οὐδεπώποτε;
ΦΙΛ. οὐδ' ὄνομ' ἄρ' οὐδὲ τῶν ἐμῶν κακῶν κλέος
ἦσθου ποτ' οὐδέν, οἷς ἐγὼ διωλλίμην;
NE. ὥς μηδὲν εἰδὼτ' ἴσθι μ' ὦν ἀνιστορεῖς.

228. καλούμενον, libri; κακούμενον, Br.; καλούμενοι, Mein.; μ' ἀλά-
μενον, Weckl.; καὶ φίλων τητόμενον, Seyff. 236. τίς σ', ὦ τέκνον, προσέσχε, 236. τίς σ', ὦ τέκνον, προσέσχε, Wakef.; τίς, ὦ τέκνον, σε
τίς προσήγαγεν, libri; τί σ', ὦ τέκνον, προσέσχε, Nauck.; fortasse: τίς ὦν προσέσχε, τίς προσήγαγέν
σε, παῖ. 237. τίς δ' ἀνέμων —, La.; B. Γ.; τίς ἀνέμων, A., editores.
241. οἷσθ' ἤδη, La.; οἷσθ' ἤδη, A. 245. δῆτα νῦν γε, libri; δῆ ταυτὸν γε,
editores fere; ἐξ Ἰλίου γὰρ δῆ ταυτὸν νῦν, Burg., Herm., Hart., Seyff. 251.
οὐδ' ὄνομ' οὐδὲ, La.; οὐνομ', A.; ἄρ' addidit Erfurdt.; οὐ τοῦνομ' οὐδὲ, Seyff.

ΦΙΛ. ὦ πόλλ' ἐγὼ μοχθηρός, ὦ πικρός θεοῖς,
 οὔτ' μηδὲ κληδὼν ὧδ' ἔχοντος οἴκαδε 255
 μηδ' Ἑλλάδος γῆς μηδαμοῦ διήλυθέ που.
 ἀλλ' οἱ μὲν ἐκβαλόντες ἀνοσίως ἐμὲ
 γελῶσι σίγ' ἔχοντες, ἵ δ' ἐμὴ νόσος
 αἰεὶ τέθηλε καπὶ μεῖζον ἔρχεται.
 ὦ τέκνον, ὦ παῖ πατρός ἐξ Ἀχιλλέως, 260
 ὅδ' εἴμ' ἐγὼ σοι κεῖνος, ὃν κλύεις ὕσως
 τῶν Ἡρακλείων ὄντα δεσπότην ὀπλων,
 ὃ τοῦ Ποίαντος παῖς Φιλοκτῆτης, ὃν οἱ
 δισσοὶ στρατηγοὶ καὶ Κεφαλλήνων ἀναξ
 ἔρριψαν αἰσχυρῶς ὧδ' ἔρημον, ἀγρία 265
 νόσῳ καταφθίνοντα τῇδ', ἀνδροφθόρου
 πληγέντ' ἐχίδνης φοινίῳ χαράγματι.
 ξὺν ἧ μ' ἐκεῖνοι, παῖ, προθέντες ἐνθάδε
 ὄχοντ' ἔρημον, ἥνικ' ἐκ τῆς ποντίας
 Χρύσης κατέσχον δεῦρο ναυβάτη στόλῳ. 270
 τότε ἄσμενοί μ' ὥς εἶδον ἐκ πολλοῦ σάλου
 εὐδοντ' ἐπ' ἀκτῆς ἐν κατηρεφεὶ πέτρῳ,
 λιπόντες ὄχονθ', οἷα φωτὶ δυσμόρῳ
 ῥάκη προθέντες βαιὰ καὶ τι καὶ βορᾶς
 ἐπωφέλημα σμικρόν, οἷ αὐτοῖς τύχοι. 275
 σὺ δ' ἦ, τέκνον, ποῖαν μ' ἀνάστασιν δοκεῖς,
 αὐτῶν βεβώτων, ἐξ ὕπνου στήναι τότε;
 ποῖ ἐκδακρῦσαι, ποῖ ἀποιμῶσαι κακά;
 ὁρῶντα μὲν ναῦς, ἃς ἔχων ἐναυστόλουν,
 πάσας βεβώσας, ἄνδρα δ' οὐδέν' ἐντοπον, 280
 οὐχ' ὅστις ἀρχέσειεν οὐδ' ὅστις νόσου
 κάμνοντι συλλάβοιτο· πάντα δὲ σκοπῶν

254. πικρός, libri; στυγνός, conjicit Nauck. 256. μηδαμοῦ — που, libri; μηδαμοῖ — ποι, Blayd.; μηδαμοῖ διήλυθεν, N., qui verba ὧδ' ἔχοντος οἴκαδε μηδ' Ἑλλάδος γῆς interpolatoris esse suspicatur. 265. ἀγρία, libri; ἀθλία, Wakefield. 266. τῇδ', libri; τῆς, Aurat.; τῇδ', Musgr., Seyff.; cfr commentarium. 267. ἀγρίῳ, libri; φοινίῳ, Eustath. 270. ἄσμενοι, libri; ἄσμενον, Dind., Nauck. 282. συμβάλλοιτο, La.

εὗρισκον οὐδὲν πλὴν ἀνιᾶσθαι παρόν,
 τούτου δὲ πολλὴν εὐμάρειαν, ὦ τέκνον.
 ὃ μὲν χρόνος νῦν διὰ χρόνου προύβαινέ μοι, 285
 κᾶδει τι βαιᾶ τῇδ' ὑπὸ στέγῃ μόνον
 διακονεῖσθαι. γαστρὶ μὲν τὰ σύμφορα
 τόξον τόδ' ἐξεύρισκε, τὰς ὑποπτέρους
 βάλλον πελείας· πρὸς δὲ τοῦθ', ὃ μοι βάλοι
 νευροσπαδῆς ἄτρακτος, αὐτὸς ἂν τάλας 290
 εἰλνόμεν δύστηνος ἐξέλκων πόδα
 πρὸς τοῦτ' ἂν. εἴ τ' ἔδει τι καὶ ποτὸν λαβεῖν,
 καὶ που πάγον χυθέντος, οἷα χεῖματι,
 ξύλον τι θραῖσαι, ταῖτ' ἂν ἐξέρπων τάλας
 ἐμμηχανώμην· εἴτα πῦρ ἂν οὐ παρῇν, 295
 ἀλλ' ἐν πέτροισι πέτρον ἐκτρίβων, μόλις
 ἔφην' ἄφαντον φῶς, ὃ καὶ σφύζει μ' αἰεὶ.
 οἰκουμένη γάρ οὖν στέγῃ περὶ μέτα
 πάντ' ἐκπορίζει, πλὴν τὸ μὴ νοσεῖν ἐμέ.
 φέρ', ὦ τέκνον, νῦν καὶ τὸ τῆς νήσου μάθε. 300
 ταύτῃ πελάζει ναυβάτης οὐδεὶς ἐκὼν
 οὐ γάρ τις ὅρμος ἔστιν οὐδ' ὅποι πλέων
 ἐξεμπολήσει κέρδος ἢ ξενώσεται.
 οὐκ ἐνθάδ' οἱ πλοῖ τοῖσι σώφροσιν βροτῶν.
 τάχ' οὖν τις ἄκων ἔσχε· πολλὰ γὰρ τάδε 305
 ἐν τῷ μακρῷ γένοιτ' ἂν ἀνθρώπῳ χρόνῳ
 οὗτοί μ', ὅταν μόλωσιν, ὦ τέκνον, λόγοις

285. χρόνος οὖν, La.; χρόνος δέ, Lib et cett. libri; χρόνος νῦν, Weckl.; διὰ χρόνου, libri; διὰ πόνου, Nauck.; ὃ μὲν χρόνου πούς δὴ βραδὺς προύβαινε, Blayd. 286. καὶ δὴ τι βαιᾶ τῇδ' ὑπὸ στέγῃ μ' ἔδει l. δύοι, Weckl. 291. δύστηνος, libri; δύστηνον, Canter. 291—2. ἐξέλκων πόδα πρὸς τοῦτ' ἂν εἴ τ' ἔδει, secundum La., Dind., Nauck.; εἴτ' ἔδει, Blaydes.; πόδα. πρὸς τοῦτ' ἂν εἴ μ' ἔδει, Wakefield, Erf., Wund., Hart.; fortasse: εἴ δύοι τε (cfr comment.). 293—4. N. pro suspecto habet et scribit ξύλον τε pro ξύλον τι. 296. ἐκτρίβων (supra scripto a manu antiqua τρι), La. 300. μάθης, libri; μάθε, Nauck.; καὶ τὸ τῆς νήσου μάθοις, Seyff.; τὰ τῆς νήσου, Linw. 305. τάχ' οὖν, codd.; τάχ' ἂν —, Herm. (1827), Hart. 306. ἀνθρώπων, libri; ἀνθρώπῳ, Blaydes.

- ἐλεοῦσι μὲν καὶ πού τι καὶ βορᾶς μέρος
προσέδοσαν οἰκτεῖραντες ἢ τινα στολήν
ἐκεῖνο δ' οὐδείς, ἤνικ' ἂν μνησθῶ, θέλει,
σῶσαι μ' ἐς οἴκους, ἀλλ' ἀπόλλυμαι τάλας
ἔτος τόδ' ἤδη δέκατον ἐν λιμῷ τε καὶ
κακοῖσι βόσκων τὴν ἀδηφάγον νόσον.
τοιαῦτ' Ἀτρεΐδαί μ' ἢ τ' Ὀδυσσεύς βία,
ὦ παῖ, δεδράκασ', οἷ' Ὀλύμπιοι θεοὶ
δοιέν ποτ' αὐτοῖς ἀντίποιν' ἐμοῦ παθεῖν.
ΧΟ. ἔοικα καὶ γὰρ τοῖς ἀφιγμένοις ἴσα
ξένοις ἐποικτεῖρειν σε, Ποίαντος τέκνον.
ΝΕ. ἐγὼ δὲ καὶ νῦν τοῖσδε μάρτυς ὦν λόγοις,
ὡς εἶσ' ἀληθεῖς, οἶδα, συντυχῶν κακῶν
ἀνδρῶν Ἀτρειδῶν τῆς τ' Ὀδυσσεύς βίας.
ΦΙΛ. ἦ γὰρ τι καὶ σὺ τοῖς πανωλέθροις ἔχεις
ἐγκλημ' Ἀτρεΐδαις, ὥστε θυμοῦσθαι παθῶν;
ΝΕ. θυμὸν γένοιτο χεῖρι πληρῶσαι ποτε,
ἴν' αἱ Μυκῆναι γνοῖεν ἰ Σπάρτη θ' ὅτι
χὴ Σκῦρος ἀνδρῶν ἀλκίμων μήτηρ ἔφν.
ΦΙΛ. εὖ γ', ὦ τέκνον, τίνος γὰρ ὧδε τὸν μέγαν
χόλον κατ' αὐτῶν ἐγκαλῶν ἐλήλυθας;
ΝΕ. ὦ παῖ Ποίαντος, ἔξερω, μόλις δ' ἔρω,
ἀγωγ' ὑπ' αὐτῶν ἐξελωβήθην μολῶν
ἐπεὶ γὰρ ἔσχε μοῖρ' Ἀχιλλέα θανεῖν,
ΦΙΛ. οἴμοι φράσης μοι μὴ πέρα, πρὶν ἂν μάθω
πρῶτον τόδ', ἢ τέθνηχ' ὁ Πηλέως γόνος;
ΝΕ. τέθνηκεν, ἀνδρὸς οὐδενός θεοῦ δ' ὕπο,
τοξευτός, ὡς λέγουσιν, ἐκ Φοῖβου δαμείς.

313. κακοῖσι, libri; κόποισι, Weckl. 315. οἷς, libri (Weckl.); οἷ', Porson. 316 αὐτοῖς, libri; αὐθις, Weckl. 319. μάρτυς ἐν, libri; μάρτυς ὦν —, Gernhard. 319 20. μαρτυρῶ λόγοις, ὡς εἶσ' ἀληθεῖς; οἶδα γὰρ τυχῶν, ut est in Venet., Blaydes. Pro οἶδα συντυχῶν Meinekius οἶδά σοι τυχῶν l. προστυχῶν. 324. θυμῷ γένοιτο χεῖρα, libri; θυμὸν γένοιτο χεῖρι —, Brunck. 327. ὧδ' ἔχων μέγαν, Erfurdt. 328. χόλον κατ' αὐτῶν τόνδ' ἔχων ἐλήλυθας, Blaydes.

- ΦΙΛ. ἀλλ' εὐγενὴς μὲν ὁ κτανὼν τε χῶ θανῶν.
ἀμνηχανῶ δὲ πότερον, ὦ τέκνον, τὸ σὸν
πάθην' ἐλέγχω πρῶτον ἢ κείνον στένω.
ΝΕ. οἴμαι μὲν ἀρκεῖν σοὶ γε καὶ τὰ σ', ὦ τάλας,
ἀλγίμαθ', ὥστε μὴ τὰ τῶν πέλας στένειν.
ΦΙΛ. ὁρθῶς ἔλεξας· τοιγὰρ οὖν τὸ σὸν φράσον
αὐθις πάλιν μοι πρᾶγμ', ὅττω σ' ἐνέβρισαν.
ΝΕ. ἦλθόν με νηὶ ποικιλοστόλῳ μετὰ
διός τ' Ὀδυσσεὺς χῶ τροφεὺς τοῖμοῦ πατρός,
λέγοντες, εἴτ' ἀληθεῖς εἴτ' ἄρ' οὖν μάτην,
ὡς οὐ θέμις γίγνοιτ', ἐπεὶ κατέφθιτο
πατὴρ ἐμός, τὰ πέργαμ' ἄλλον ἢ μ' ἐλεῖν.
ταῦτ', ὦ ξέν', οὕτως ἐννέποντες οὐ πολὺν
χρόνον μ' ἐπέσχον μὴ με ναυστολεῖν ταχύ,
μάλιστα μὲν δὴ τοῦ θανόντος ἡμέρῳ,
ὅπως ἴδοιμ' ἄθαρπτον οὐ γὰρ εἰδόμην
ἔπειτα μέντοι χῶ λόγος καλὸς προστῆν,
εἰ τὰπὶ Τροίᾳ πέργαμ' αἰρήσοιμ' ἰών.
ἦν δ' ἡμᾶς ἤδη δεύτερον πλεοντί μοι,
καὶ γὰρ πιχρὸν Σίγειον οὐρίῳ πλάτῃ
κατηγρόμην καὶ μ' εὐθὺς ἐν κίλῳ στρατὸς
ἐκβάντα πᾶς ἡσπάζετ', ὁμνύντες βλέπειν
τὸν οὐκέτ' ὄντα ζῶντ' Ἀχιλλέα πάλιν.
κεῖνος μὲν οὖν ἔκειτ' ἐγὼ δ' ὁ δέσμορος
ἐπεὶ ἐδάκρυσα κείνον, οὐ μακροῦ χρόνου
ἔλθων Ἀτρεΐδας πρὸς φίλους, ὡς εἰκὸς ἦν,
τὰ θ' ὅπλ' ἀπῆγον τοῦ πατρός τὰ τ' ἄλλ' ὅσ' ἦν.
οἱ δ' εἶπον, οἴμοι, τλημονέστατον λόγον
ὦ σπέρμ' Ἀχιλλέως, τᾶλλα μὲν πάρεστί σοι
πατρὶ' ἐλέσθαι, τῶν δ' ὅπλων κείνων ἀνὴρ

350. μὴ με, libri; μ' οὐχί, Blayd. ἐπέσχομεν μὴ κείσε, Hart. 351. ὅπως ἴδοιμ' ζῶν γὰρ οὐ νιν εἰδόμην, Mein. — οὐδ' ἄρ' εἰδόμην, Seyff.; οὐ γὰρ ζῶντά γε, Blayd. 355. καὶ γὰρ π' ἄκρον —, Burges.; οὐρίῳ πνοῇ l. οὐρίῳ δρόμῳ, N. 360. δάκρυσα, libri. 361. πρὸς φίλους, Blayd. Sophocles.

ἄλλος κρατίνει νῦν, ὃ Λαέρτου γόνος.
 καὶ γὰρ δακρύσας εὐθὺς ἔξανίσταμαι
 ὄργῃ βαρεῖα, καὶ καταλήσας λέγω
 ὦ σκέτλι, ἣ ἐτολήσατ' ἀντ' ἐμοῦ τιτι
 δοῦναι τὰ τεύχη τὰμά, πρὶν μαθεῖν ἐμοῦ;
 370 ὃ δ' εἶπ' Ὀδυσσεύς, πλησίον γὰρ ὦν κυρεῖ,
 καί, παῖ, δεδάκασ' ἐνδίκως οὔτοι τάδε
 ἐγὼ γὰρ αὐτ' ἔσωσα κακῆϊνον παρῶν.
 καὶ γὰρ χολωθείς εὐθὺς ἤρασσον κακοῖς
 τοῖς πᾶσιν, οἷδεν ἐνδεὲς ποιούμενος,
 375 εἰ τὰμά κείνος ὅπλ' ἀφαιρήσοιτό με.
 ὃ δ' ἐνθάδ' ἦκων, καί περ οὐ δύσσοργος ὦν,
 δηγθεὶς πρὸς ἀξήκουσεν ὧδ' ἱμείψατο
 οὐκ ἦσθ' ἵν' ἡμεῖς, ἀλλ' ἀπῆσθ' ἵν' οὐ σ' ἔδει.
 καὶ ταῦτ', ἐπειδὴ καὶ λέγεις θρασυστομῶν,
 380 οὐ μὴ ποτ' ἐς τὴν Σκῆρον ἐκπλεύσης ἔχων.
 τοιαῦτ' ἀκούσας κάξονειδισθεὶς κακὰ
 πλέω πρὸς οἴκους, τῶν ἐμῶν τητῶμενος
 πρὸς τοῦ κακίστου κακὰ κακῶν Ὀδυσσεύς.
 κοῦκ αἰτιῶμαι κείνον ὥς τοὺς ἐν τέλει.
 385 πόλις γὰρ ἔστι πᾶσα τῶν ἡγουμένων
 στρατός τε σύμπας· οἱ δ' ἀκοσμοῦντες βροτῶν
 διδασκάλων λόγοισι γίνονται κακοί.
 λόγος λέλεκται πᾶς· ὃ δ' Ἀτρεΐδας στρυγῶν
 ἐμοί θ' ὁμοίως καὶ θεοῖς εἴη φίλος.
 390

στρογγή.

ΧΟ. ὀρεστέρα παμβῶτι Γᾶ, μᾶτερ αὐτοῦ Διός,

367. καὶ γὰρ ἐπακούσας, Nauck. 368. ὄργῃ βαρυνθείς, Blayd. (cfr Aj. 41). 369. ὦ σκέτλι, ἣ ἐτολήσατ', libri, (Gerth.); ὦ σκέτλι, ἣ ἐτολήσατ' l. ἣ ἐτολήσατ', Vauv., Nauck., Seyff., Blayd.; ὦ σκέτλιοι, Musgr.; ὦ σκετλίω, Tournier. 370. πρὶν μολεῖν ἐμὲ —, Hart. 371. πλησίον, Blayd.; ὦν κυρεῖ, libri; ὦν κυρεῖ, Schol., Seyff.; ἦν κυρῶν, Brunck., Nauck., Gerth. 372. δεδάκασ', libri; δεδράκασ', Nauck. 382. κάξονειδισθεὶς, libri; κάξονειδίσας, Weckl. 385. κοῦκ αἰτιῶμ' ἐκείνον, La. 388. τρόποισιν pro λόγοισιν, Schneidew. ex lectione Nicolai, Progymn. I. 274.

ἂ τὸν μέγαν Πακτωλὸν εὐχρυσον νέμεις,
 σὲ κακεῖ, μᾶτερ πότνι, ἐπηρδόμεν,
 395 ὅτ' ἐς τόνδ' Ἀτρειδᾶν ὕβρις πᾶς ἐχώρει,
 ὅτε τὰ πάτρια τεύχεα παρεδίδοσαν,
 400 ἰὼ μάκαιρα ταυροκτόνων
 λεόντων ἐφεδρε, τῷ Λαρτίου
 σέβας ὑπέρτατον.

ΦΙΛ. ἔχοντες, ὥς ἔοικε, σύμβολον σαφές
 λύπης πρὸς ἡμᾶς, ὃ ξένοι, πεπλεύκατε,
 405 καὶ μοι προσάδεθ', ὥστε γιγνώσκειν, ὅτι
 ταῦτ' ἐξ Ἀτρειδῶν ἔργα καὶ Ὀδυσσεύς.
 ἔξοιδα γὰρ νιν παντὸς ἀν' λόγου κακοῦ
 γλώσση θιγόντα καὶ πανουργίας, ἀφ' ἧς
 μηδὲν δίκαιον ἐς τέλος μέλλοι ποιεῖν.
 410 ἀλλ' οὔτι τοῦτο θαυμ' ἐμοιγ', ἀλλ' εἰ παρῶν
 Αἴας ὁ μείζων ταῦθ' ὁρῶν ἠρείχετο.
 ΝΕ. οὐκ ἦν ἔτι ζῶν, ὃ ξέν· οὐ γὰρ ἂν ποτε
 ζῶντός γ' ἐκείνου ταῦτ' ἐσυλήθην ἐγώ.
 ΦΙΛ. πῶς εἶπας; ἣ γὰρ χούτος οἴχεται θανάων;
 415 ΝΕ. ὥς μηκέτ' ὄντα κείνον ἐν φάει νόει.
 ΦΙΛ. οἴμοι τάλας. ἀλλ' οὐχ ὁ Τυδέως γόνος
 οἷδ' οὐμπολητὸς Σισύφου Λαερτίω,
 οὐ μὴ θάνωσι· τοῖσδε γὰρ μὴ ζῆν ἔδει.
 ΝΕ. οὐ δῆτ' ἐπίστω τοῦτό γ'· ἀλλὰ καὶ μέγα
 420 θάλλοντές εἰσι νῦν ἐν Ἀργείων στρατῷ.
 ΦΙΛ. τί δ'; οὐ παλαιὸς κάγαθός φίλος τ' ἐμός,

401. Λαερτίου, libri praeter Γ. 402. σέβας, libri; κλέος vel γέρας, Nauck. 409. μέλλοι, La.; μέλλει, A. B. 414. πῶς εἶπας; ἦ, La.; πῶς εἶπας; ἀλλ' ἦ, Γ.; A. B.; ἣ γὰρ, (Seyff.), Blayd.; ἄρα, Seyff. (1867). 417. Λαερτίω, La. (Dind.), A. supra scr.; Λαερτίου, A. et ceteri libri. 420. Ἀργείων, La.; Ἀργείων, A. et cett. 421. τί δ' ὦ, La.; τί δ' ὅς, A.; τί δ' ὅ, B.; τί δ'; οὐ παλαιὸς κάγαθός φίλος τ' ἐμός, Νέστωρ ὁ Πύλιος ἐστίν., Mein.; τί δ'· οὐ παλαιὸς κάγαθός φίλος τ' ἐμός Νέστωρ ὁ Πύλιος ἐστίν., Schneidew.; τί δ'; οὐ παλαιὸς κάγαθός ὅς ἐμός γ. Νέστωρ ὁ Πύλιος ἐστίν., Weckl.; τί δ'; ὅς παλαιὸς πατὴρ ἦν τοῦμοῦ φίλος, (Dind. conj.), Blayd.

- Νέστωρ δὲ Πύλιος ἔστιν; οὗτος γὰρ τὰ γε
 κείνων κάκ' ἐξήρκε, βουλευὼν σοφά.
 NE. κείνός γε πράσσει νῦν κακῶς, ἐπεὶ θανὼν
 Ἀντίλοχος αὐτῷ φροῦδος, ὃς ποτ' ἦν, γόνος. 425
 FLA. οἴμοι, δὴ αὖ τῶδ' ἐξέδειξας, οἷν ἐγὼ
 ἦμιστ' ἂν ἠθέλησ' ὀλωλότοιν κλύειν.
 φεῦ φεῦ τί δῆτα δεῖ σκοπεῖν, ὅθ' οἶδε μὲν
 τεθναῖσ', Ὀδυσσεὺς δ' ἔστιν οὐκ ἐνταῦθ', ἵνα
 χρὴν ἀντὶ τούτων αὐτὸν αὖ κείσθαι νεκρόν; 430
 NE. σοφὸς παλαιστὴς κείνος, ἀλλὰ καὶ σογαὶ
 γινώμαι, Φιλοκτήτ', ἐμποδίζονται θαμὰ.
 FLA. φέρ' εἰπέ πρὸς θεῶν, ποῦ γὰρ ἦν ἐνταῦθά σοι
 Πάτροκλος, ὃς σοῖ πατρός ἦν τὰ φίλτατα;
 NE. χοῦτος τεθνηκὼς ἦν λόγῳ δέ σ' ἐν βραχεῖ 435
 τοῦτ' ἐκδιδάξω πόλεμος οὐδέν' ἄνδρ' ἐκὼν
 αἶρεῖ πονηρόν, ἀλλὰ τοὺς χρηστοὺς αἰεὶ.
 FLA. ξυμμαρτυρῶ σοι καὶ κατ' αὐτὸ τοῦτό γε
 ἀναξίου μὲν γωτὸς ἐξερίσομαι,
 γλώσση δὲ δεινοῦ καὶ σοφοῦ, τί νῦν κυρεῖ. 440
 NE. ποίου δὲ τοῦτο πλήν γ' Ὀδυσσέως ἐρεῖς;
 FLA. οὐ τοῦτον εἶπον, ἀλλὰ Θεοσίτης τις ἦν,

422. τὰ γε, libri; τάχα, G., Herm.; τάχ' ἂν, Blayd.; τὰδ' ἂν, Wolff, (Blayd.). 423. κάκ' ἐξήρκε, La.; γε. κάκεξήρκε, Schol.; κάκ' ἐξήρκε, Herm. 425. ὅσπερ ἦν γόνος, libri; γε. ὅσπερ ἦν μόνος, Schol.; ὃς παρὴν μόνος, Musgrav., Blayd.; ὃς παρὴν, γόνος, Dind.; ἠδιστος γόνος, Heimsoeth.; — γόνος Ἀντίλοχος αὐτῷ φροῦδος οἴχεται θανόν, Nauck.; fort. φροῦδος, ὃς ποτ' ἦν, γόνος. 426. δὴ αὐτὸς δεῖν' ἐλεξας, libri; δὴ αὐτὸς δ' ἐξέδειξας, Schol.; δὴ αὐτὸς, Lib.; δὴ αὐτὸς δ' ἐξέδειξας, Porson.; δὴ αὐτὸς δ' ἐλεξας, Blayd. (cfr El. 560, Nauck.). 428. φεῦ, φεῦ, θεοὺς τί δεῖ σκοπεῖν, Heimsoeth. 429. ἔστιν αὖ καὶ ἐνταῦθ' ἵνα, libri; ἔστιν οὐκ ἐνταῦθ' ἵνα, Both., Wunder., Hart; ἔστιν ἐνθάδ' ὄντινα, Blayd. 430. αὐθάσθαι, libri; fort. αὐ κείσθαι. 434. σοι, libri; σοῦ, Hemsterhus. 435. βραχεῖ, libri; ἐν βραχεῖ, Erf. 437. αἶρεῖ, libri; αἶρεῖ, (Venet.), Buttm. et ceteri editores. 440. τί νῦν κυρεῖ, libri; τί δρῶν, Blayd., fort. ποῦ l. πῶς κυρεῖ. 441. ποίου δέ, G., Flor. Christ.; ποίου τε, La., A.; ποίου γε, B., Ven., Triel. — τοῦτον, libri; τοῦτο, Brunck.; πλήν γε, libri; πλήν, Nauck.; ἐρεῖς, libri; λέγεις, Ven.

- ὃς οὐκ ἂν εἴλετ' εἰς ἅπαξ εἰπεῖν, ὅπου
 μηδεὶς ἐφῆ' τοῦτον οἶσθ' εἰ ζῶν κυρεῖ;
 NE. οὐκ εἶδον αὐτός, ἥσθόμην δ' ἔτ' ὄντα νιν. 445
 FLA. ἔμελλ' ἐπεὶ οὐδέν πω κακόν γ' ἀπώλετο,
 ἀλλ' εὖ περιστέλλουσιν αὐτὰ δαίμονες·
 καὶ πῶς τὰ μὲν πανούργα καὶ παλιντριβῇ
 χαίρουσ' ἀναστρέφοντες ἐξ Αἴδου, τὰ δὲ
 δίκαια καὶ τὰ χρῆσθ' ἀποστέλλουσ' αἰεὶ. 450
 ποῦ χρὴ τίθεσθαι ταῦτα, ποῦ δ' αἰνεῖν, ὅταν
 τὰ θεῶν ἐπαινῶν τοῖς θεοῖς εὖρω κακοῦς;
 NE. ἐγὼ μὲν, ὃ γένεθλον Οἰταίου πατρός,
 τὸ λοιπὸν ἤδη τηλόθεν τό τ' Ἴλιον
 καὶ τοὺς Ἀτρεΐδας εἰσορῶν φυλάξομαι, 455
 ὅπου γ' ὁ χείρων τάγαθοῦ μείζον σθένει
 κάποιθ' ἀνείη τα χερσὶ καὶ δεινὸς κρατεῖ.
 τούτους ἐγὼ τοὺς ἄνδρας οὐ στέρξω ποτέ·
 ἀλλ' ἡ πετραία Σκῆρος ἐξαρχοῦσά μοι
 ἔσται τὸ λοιπόν, ὥστε τέρεσθαι δόμῳ. 460
 νῦν δ' εἴμι πρὸς ναῦν. καὶ σύ, Ποίαντος τέκνον,
 χαῖρ' ὥς μέγιστα, χαῖρε, καὶ σε δαίμονες
 νόσου μεταστήσειαν, ὥς αὐτὸς θέλεις.
 ἡμεῖς δ' ἴωμεν, ὥς, ὀπηνίχ' ἂν θεὸς
 πλοῦν ἡμῖν εἴκη, τηρικαῦθ' ὀρμώμεθα. 465
 FLA. ἦδη, τέκνον, στέλλεσθε;
 NE. καιρὸς γὰρ καλεῖ
 πλοῦν μὴ ἐξ ἀπόπτου μάλλον ἢ ἐγγύθεν σκοπεῖν.
 FLA. πρὸς νῦν σε πατρός πρὸς τε μητρός, ὃ τέκνον,
 πρὸς τ' εἴ τί σοι κατ' οἶκόν ἐστι προσφιλές,

443. εἴλετ' εἰς ἅπαξ, libri; ἥδεῖ εἰς ἅπαντ', Blayd. 445. αὐτόν, libri; αὐτός, Burges. 446. οὐδέπω, libri fere; οὐδέν πω, Suid. 450. προσειλοῦσ' pro ἀποστέλλουσ', Nauck. 452. ἐπαινῶν, libri; ἐρευνῶν, Schneidew., Nauck. 456. ὅπου δ' sed supra scr. γ' m. pr. La.; ὅπου δ', A.; ὅπου γ', B.; ὅπου δ', Burg., Nauck., Blayd. 458. δεινός, libri; δειλός, Brunck. 465. ἡκη (supra scr. ει), L.; ἡκει, G.; ἡκη, Herm.; εἴκη, A., B., Schol., editores fere; fort. ἡ.

ἰκέτης ἰκνοῦμαι, μὴ λήψης μ' οὕτω μόνον, 470
 ἔρημον ἐν κακοῖσι τοῖσδ', οἷσις ὄρες
 ὅτοισί τ' ἐξήκοντας ἐνναίοντά με·
 ἀλλ' ἐν παρέργῳ θοῦ με· δυσχέρεια μὲν,
 ἔξοιδα, πολλὴ τοῦδε τοῦ φορήματος·
 ὁμῶς δὲ τλήθι. τοῖσι γενναίοισι τοι 475
 τό τ' αἰσχρὸν ἐχθρὸν καὶ τὸ χρηστὸν εἰκλές.
 σοὶ δ', ἐκλιπόντι τοῦτ', ὄνειδος οὐ καλόν,
 δράσαντι δ', ὦ παῖ, πλείστον εὐκλείας γέρας,
 εἴαν μόλω ἐγὼ ζῶν πρὸς Οἰταίαν χθόνα.
 Ἰφ' ἡμέρας τοι μόχθος οἶχ' ὅλης μιᾶς. 480
 τόλμησον, ἐμβαλοῦ μ' ὅπη θέλεις ἄγων,
 εἰς ἀντίαν, εἰς πρύραν, εἰς πρύμνην, ὅπου
 ἡμιστά μέλλω τοὺς ξυνόντας ἀλγυνεῖν.
 νεῦσον, πρὸς αὐτοῦ Ζηγὸς ἱκεσίον, τέκνον,
 πείσθηντι προσπίτνω σε γόνασι, καίπερ ὄν 485
 ἀκράτωρ ὁ τλήμων, χολός. ἀλλὰ μὴ μ' ἀφῆς
 ἔρημον οὕτω χωρὶς ἀνθρώπων στίβου,
 ἀλλ' ἢ πρὸς οἶκον τὸν σὸν ἔκσωσόν μ' ἄγων
 ἢ πρὸς τὰ Χαλκιδόντος Εὐβοίας σταθμά.
 κάκειθεν οὐ μοι μακρὸς εἰς Οὔτην στόλος 490
 Τραχινίαν δειράδα τε καὶ τὸν εὔροον

470. ἰκέτης, libri; ἰκτής, Meinek. 471. τοῖσδ' οἷσις ὄρες ὅτοισί τ', libri; τοῖσδ' γ' οἷς ὄρες, Suid.; τοῖσδ', οἷς ὄρες, Dind.; τοῖσδ' ἐν οἷς ὄρες ἐν οἷσι τ', Blaydes. — fort. τοῖσδ' οἷς ὄρες ὅτοισί τ'. 474. φορήματος, libri; νοσήματος, Blayd. 476. αἰσχρὸν ἐχθρὸν καὶ τὸ χρηστὸν εὐκλές, libri; καὶ τὸ χρηστὸν εὐκλές, Vauv.; καὶ τὸ χρηστὸν εὐχερές, Dobrae.; καὶ τό γ' εὐκλές φίλον, Blayd. conj. 477. ἐκλιπόντι τοῦτ', libri; τόνδ', Blayd. 478. δράσαντι, libri; σώσαντι, Blayd. 481. ὅπη, La.; ὅπη, A. B.; ἐμβαλοῦ, A. B.; ἐκβαλοῦ, La.; εἰσβαλοῦ, Meinek. 482. πρύμνην I. πρύμνην F, libri; πρύμνην, Elmsl.; ὅποι, La., A., B., Nauck., Dind., Seyff.; ὅπου, G., Elmsl., Erf., Herm.; ὅπη, Ven., Bergk. 485. προσπίτνω, La.; προσπίτνω, A., B. 488. τὸν σὸν, libri; τὸν ἐμὸν, Herm. 491. Τραχινίαν τε δειράδα καὶ τὸν εὔροον, libri; Τραχινίαν δειράδα τε καὶ τὸν εὔροον, Heathius; Τραχινίαν τε δειράδα, Toup.; Τραχινίαν τε δειράδ' ἀνὰ τὸν εὔροον, Seyff.; Τραχινίαν τε δειράδας τὸν τ' εὔροον, Blayd.; Τραχινίαν τε πρῶνα καὶ —, Wunder.

Σπερχειὸν ἔσται, πατρί μ' ὥς δείξης φίλῳ,
 ὃν δὴ παλαιὸν ἐξ ὅτου δέδοικ' ἐγὼ
 μὴ μοι βέβηκε. πολλὰ γὰρ τοῖς ἱγμένοις 495
 ἔστελλον αὐτὸν ἱκεσίους πέμπων λιγὰς,
 αὐτόστολον πέμπαντά μ' ἐκσῶσαι δόμοις.
 ἀλλ' ἢ τέθνηκεν ἢ, τὰ τῶν διακόνων,
 ὥς εἰκός, οἶμοι, τοῦμὸν ἐν σμικρῷ μέρει
 ποιούμενοι τὸν οἶκαδ' ἡπειγον στόλον.
 νῦν δ', εἰς σέ γὰρ πομπὴν τε καὶ τὸν ἄγγελον 500
 ἦκω, σὺ σῶσον, σὺ μ' ἐλέησον, εἰσορῶν,
 ὥς πάντα δεινὰ κάπικινδύνως βροτοῖς
 κεῖται, παθεῖν μὲν εὖ, παθεῖν δὲ θάτερα.
 χρὴ δ' ἐκτὸς ὄντα πημάτων τὰ δεινὰ ὄραν,
 χῶταν τις εὖ ζῇ, τηρικαῦτα τὸν βίον 505
 σκοπεῖν μάλιστα, μὴ διαφθαρεῖς λάθῃ.
 ἀντιστροφῇ.

ΧΟ. οἶκτειρ', ἀναξ. πολλῶν ἔλεξεν δυσοίστων πόνων
 ἄθλ', ὅσσα μηδεὶς τῶν ἐμῶν λάχοι φίλων.
 εἰ δὲ πικρούς, ἀναξ, ἔχθεις Ἀτρείδας, 510
 ἐγὼ μὲν τὸ κείνων κακὸν τῷδε κέρδος
 μετατιθέμενος, ἐνθαπερ ἐπιμέμονεν, 515
 ἐπ' εὐστόλου ταχείας νεῶς
 πορεύσαιμ' ἂν ἐς δόμους, τὰν θεῶν
 νέμεσιν ἐκφυγών.

493. παλαιὸν (in margine πάλαι ἂν), La.; πάλαι ἂν, B., G.; παλαί' ἂν, Lb., Harl., Schneid., Wund., Herm.; παλαιόν, Tricl., Nauck., Bgk., Dind.; πάλαι ὅτι, Hart., Blayd. 494. βεβήκει, La., Lb., A., G.; βεβήκη, Lc., B. (Dind., Schneid., Nauck., Blayd.); βέβηκε, Elmsl. 494. ἱγμένοις, La., A.; ἱγμένοις, Lc., Ven.; ἱκομένοις, Hart. 496. δόμοις, libri; δόμους, Wund., Hart., Blayd. 498. ὥς εἰκός, οἶμαι, libri; οἶμοι, Weckl.; ἐν σμικρῷ μέρει, ceteri libri; ἐν σμικρῷ μέρει, A., Blayd. (Suid.). 502. δεινὰ, libri; ἀθλα, Wakef., Bgk., Blayd. 503. θάτερα, libri; θατέρω, Blayd. ("in accord to ed"). 509. ἄθλ' ὅσσα, libri; ἄθλ' οἷα, Porson.; ἄθλους, A., Dobraeus. — τύχοι, libri; λάχοι, Heerwerden. (Nauck., Blaydes.). 510. πικρούς, libri; πικρῶς, Nauck.; (διπλοῦς, Blayd.). 515. μέγα τιθέμενος, libri; μετατιθέμενος, Schol.; ἐπεὶ μέμονεν, libri; ἐπιμέμονεν, Turnebus. 518. τὰν ἐκ θεῶν, libri; τὰν θεῶν, Herm.

- NE. ὄρα σὺ μὴ νῦν μὲν τις εὐχερὴς παρῆς,
ὅταν δὲ πλησθῆς τίς νόσον ξυνουσίᾳ, 520
τότ' οὐκέθ' αὐτὸς τοῖς λόγοις τούτοις φανῆς.
- XO. ἤμιστα τοῦτ' οὐκ ἔσθ' ὅπως ποτ' εἰς ἐμὲ
τοῦναιδος ἔξεις ἐνδίκως ὀνειδίσαι.
- NE. ἀλλ' αἰσχροὶ μέντοι σοῦ γέ μ' ἐνδεέστερον
ξένῳ φανῆναι πρὸς τὸ καίριον πονεῖν. 525
ἀλλ' εἰ δοκεῖ, πλέωμεν, ὁρμάσθω ταχύς·
χὴ ναῦς γὰρ ἄξει κοῦκ ἀπαρηθήσεται.
μόνον θεοὶ σφίζοιεν ἐκ τε τῆσδε γῆς
ἡμᾶς ὅποι τ' ἐνθ' ἐνδε βουλοίμεσθα πλεῖν.
- ΦΙΛ. ὦ φίλτατον μὲν ἦμαρ, ἥδιστος δ' ἀνὴρ,
φίλοι δὲ ναῦται, πῶς ἂν ἔμιν ἐμφανῆς
ἔργῳ γενοίμην, ὥς μ' ἔθεσθε προσφιλεῖ.
ἴωμεν, ὦ παῖ, προσκύσαντε τὴν ἔσω
ἄοικον εἰσοίκησιν, ὥς με καὶ μάθης,
ἅψ' ὧν διέζων ὥς τ' ἔφην εἰκάρδιος. 535
οἶμαι γὰρ οὐδ' ἂν ὄμμασιν μόνῃν θέαν
ἄλλον λαβόντα πλὴν ἐμοῦ τλῆναι τάδε.
ἐγὼ δ' ἀνάγκη προύμαθον στέργειν κακά.
- XO. ἐπίσχετον, μάθωμεν ἄνδρε γὰρ δύο,
ὃ μὲν νεὼς σῆς ναυβάτης, ὃ δ' ἀλλόθροος, 540
χωρεῖτον, ὧν μαθόντες αὐθις εἴσιτον.
- EM. Ἀχιλλέως παῖ, τόνδε τὸν ξυνέμπορον,

519. τις εὐχερὴς παρῆς, libri; ὄρα σὺ μοι μὴ νῦν μὲν εὐχερὴς τις ἢ, Nauck.; ὄρα σὺ μὴ τανῦν μὲν εὐχερὴς τις ἢς, Blayd.; fort. τὸδ' εὐχερῶς παρῆς.
521. αὐτός, La.; αὐτός, B.; αὐτός, A. 529. ἐκ δέ, La., super scr. γε, La.; Γ. ἐκ γε, A., Tricl.; ἐκ τε, Gernhard.; βουλοίμεσθα, La., A.; βουλόμεσθα, B., Brunck. 533. προσκύσαντες (cum duobus punctis supra σ), La.; προσ-
κύσαντες, ceteri codd.; προσκύσαντες, Γ.; προσκύσαντε τὴν ἔσω, Porson.;
προσκύσαντες (olim προσκύσαντες) Ἑστίαν, Bergk.; προσκύσαντ' ἐμὴν ἔσω,
Seyffert.; προσκύσαντε γῆν ἔσω, Schneidew. (olim); προσκύσαι στήγην
ἔσω, Wille; προσκύσαντε γῆς ἔδος, Wecklein. 534. ἄοικον εἰσοίκησιν, libri,
Blayd.; ἄοικον εἰς οἶκον, Bergk., Nauck., Seyff. 538. τάδε, γρ. κακά,
La.; τάδε, A. 540. ὃ δ' ἀλλόθροος, libri; ὃ δ' ἀλλόθεν, Wecklein. 541.
αὐθις, A; αὐθις, La.; αὐτίξ, Blayd., Nauck.; οὐτως, Todt.

- ὃς ἦν νεὼς σῆς σὺν δυοῖν ἄλλοις φύλαξ,
ἐκέλευσ' ἐμοί σε, ποῦ κυρῶν εἴης, φράσαι, 545
ἐπείπερ ἀντέκυσσα, δοξάζων μὲν οὐ,
τύχῃ δὲ πρὸς ταῦτόν ὁρμισθεὶς πέδον.
πλέον γὰρ ὡς ναύκληρος οὐ πολλῶ στόλῳ
ἀπ' Ἰλίου πρὸς οἶκον ἐς τὴν εὐβοτρυν
Πεπάρηθον, ὡς ἤκουσα τοὺς ναύτας ὅτι
σοὶ πάντες εἰεν συννεναστοληκότες, 550
ἔδοξέ μοι μὴ σῖγα, πρὶν φράσαιμί σοι,
τὸν πλοῦν ποιεῖσθαι, προστυχόντι τῶν ἴσων.
οὐδὲν σὺ που κάτοισθα τῶν σαντοῦ πέρι,
ἃ τοῖσιν Ἀργείοισιν ἀμφὶ σοῦ νέα
βουλεύματ' ἐστί, κοῦ μόνον βουλεύματα, 555
ἀλλ' ἔργα δρώμεν, οὐκέτ' ἐξαργούμενα.
- NE. ἀλλ' ἡ χάρις μὲν τῆς προμηθείας, ξένη,
εἰ μὴ κακὸς πέφυκα, προσφιλεῖς μενεῖ·
φράσον δ' ἄγ' ἅπερ ἔλεξας, ὥς μάθω τί μοι
νεώτερον βούλευμ' ἀπ' Ἀργείων ἔχεις. 560
- EM. φροῦδοι διώκοντές σε ναυτικῷ στόλῳ
Φοῖνιξ ὁ πρέσβυς οἷ τε Θησέως κόροιο.
- NE. ὡς ἐκ βίας μ' ἄξοντες ἢ λόγοις πάλιν;
- EM. οὐκ οἶδ'. ἀκούσας δ' ἄγγελος πάρεμι σοι.
- NE. ἢ ταῦτα δὴ Φοῖνιξ τε χοῖ ξυνναβάται 565
οὕτω καθ' ὁρμὴν δρώσιν Ἀτρεϊδῶν χάριν;

544. Pro σε γε, Γ. 546. πρὸς αὐτόν, La. pr. m. πρὸς ταυτόν, a m. ant.;
ὁρμισθεὶς, Tricl., ὁρμηθεὶς, Γ. B. 548. ἀπ' Ἰλίου, La., cett.; ἐξ Ἰ., A.,
Harl. 549. ναύτας, Γ. 550. οἱ νεναστοληκότες, libri; συννεναστοληκότες,
Dobraeus. 552. προστυχόντι τῶν ἴσων, libri (ex τὸν ἴσων corr., La.); προσ-
τυχὼν u. τ. l., Brunck., Erf. — προστυχεῖν τε τ. l., Hart.; fort. προστυ-
χόντια. 554. ἀμφὶ σοῦνεκα, La, B, K, R, T.; ἀμφὶ σοῦ νεκα, A; ἀμφὶς
ἐνεκα γρ. ἀμφὶς ὧν (i. e. ἀμφὶ σοῦ) ἀντὶ τοῦ περὶ σοῦ, Γ.; ἀμφὶ σοῦ
νεκα, Auratus. 557. προμηθείας, La., K; προμηθείας, A, B. 558. προσφιλεῖς
μενεῖ, libri; ἀσφαλῆς, Blayd.; προσημιλήσεται, Seyff. 559. ἅπερ ἔλεξας, La.
et Γ et cett. libri; ἅπερ γ' ἔλεξας, A; ἅγ' ἅπερ, Seyff.; ὅπως, Nauck.
560. φέρεις, Γ; ἔχεις, cett. libri. 562. φοῖνιξ, La. corr., Γ; φοῖνιξ, La.
pr. m. A, B. 563. δόλοισ, Nauck.

- EM. ὡς ταῦτ' ἐπίστω δρώμεν, οὐ μέλλοντ' ἔτι.
 NE. πῶς οὖν Ὀδυσσεὺς πρὸς τὰδ' οὐκ αὐτάγγελος
 πλεῖν ἦν ἔτοιμος; ἢ φόβος τις εἰργέειν;
 EM. κείνός γ' ἐπ' ἄλλον ἄνδρ' ὁ Τυδέως τε παῖς 570
 ἔστελλον, ἥνικ' ἐξανηγρόμην ἐγώ.
 NE. πρὸς ποῖον αὖ τόνδ' αὐτὸς Ὀδυσσεὺς ἔπλει;
 EM. ἦν δὲ τις — ἀλλὰ τόνδε μοι πρῶτον φράσον,
 τίς ἐστίν; ἂν λέγῃς δὲ μὴ φώνει μέγα.
 NE. ὃδ' ἔσθ' ὁ κλεινὸς σοι Φιλοκτήτης, ξένη. 575
 EM. μὴ νῦν μ' ἔρη τὰ πλείον', ἀλλ' ὅσον τάχος
 ἐκπλει σεαυτὸν ξυλλαβὼν ἐκ τῆσδε γῆς.
 ΦΙΛ. τί φησίν, ὦ παῖ; τί δὲ κατὰ σκότον ποτὲ
 διεμπολᾷ λόγοισι πρὸς σ' ὁ ναυβάτης;
 NE. οὐκ οἶδά πω, τί φησί· δεῖ δ' αὐτὸν λέγειν 580
 εἰς φῶς ὃ λέξει, πρὸς σὲ καμὲ τούσδε τε.
 EM. ὦ σπέρμ' Ἀχιλλέως, μὴ με διαβάλλῃς στρατῷ
 λέγονθ' ἂ μὴ δεῖ· πόλλ' ἐγὼ κείνων ὑπο
 δρῶν ἀντιπάσχω χρηστά θ', οἳ ἄνῃρ πένης.
 NE. ἐγὼ εἰμ' Ἀτρεΐδαις δυσμενής· οὗτος δέ μοι 585
 φίλος μέγιστος, οὐνεκ' Ἀτρεΐδας στυγεῖ.
 δεῖ δὲ σ', ἐμοιγ' ἐλθόντα προσφιλεῖ, λόγον
 κρύψαι πρὸς ἡμᾶς μηδέν ὧν ἀκήκοας.
 EM. ὄρα τί ποιεῖς, παῖ.

571. ἐγώ, B; ἔσω, cett. libri; ἐστελλονθ', Γ. 572. ποῖον ἄν, libri; αὖ, Dobraeus; οὖν, Wecklein. τόνδ', omitt. K. — αὐτός, libri; οὗτος, Seyff. (de quo cfr comment. et argum. nost.). — Ὀδυσσεύς, La. m. pr. sed v supr. scr., m. pr. an diorthotae, inc. — Ὀδυσσεύς, A. 573. μοι omittit Γ. 574. ἄν, La.; ἄν, A et cett. libri; ἄν, Brunck. — δέ, La., A; τε, Γ. 576. μὴ νῦν, libri; μὴ νυν, Brunck. (cfr 1449); μ' omitt. Γ. 577. σεαυτὸν, libri; τὰ σεαυτοῦ, Dind. conj.; σεαυτῷ, Γ, Hart. — 578. τί με, libri; τί δέ, Seyff.; ποτέ, cett. libri; λέγειν, Γ. 579. ναυάτης, Γ. 582. διαβάλλῃς, La.; διάβαλλε, Triel., Buttm.; διαβάλλῃς, A (et margo Turnebi), B, K. 584. χρηστά γ', libri; χρηστά θ', Dobraeus. 585. ἐγὼ εἰμ' radendo in ἐγὼ μ' mutatum, La.; ἐγὼ μ', Triel.; ἐγὰ μὲν, Γ; ἐγὼ γ', N. et Blayd. conj. 586. Ἀτρεΐδαις, La. 587. λόγον, libri; (προσφιλεῖ) λόγον, Harl.; λόγων, Dind., Nauck.; προσφιλεῖς λόγον, Blayd. (cfr 588). 588. μηδέν, libri; μηδέν, Blayd.

- NE. σκοπῶ καὶ γὰρ πάλαι.
 EM. σὲ θήσομαι τῶνδ' αἴτιον.
 NE. ποιοῦ λέγων. 590
 EM. λέγω. ἐπὶ τοῦτον ἄνδρα τῷδ', ὥπερ κλύεις,
 ὁ Τυδέως παῖς ἢ τ' Ὀδυσσεὺς βία,
 διώμοτοι πλέουσιν, ἢ μὴν ἢ λόγῳ
 πείσαντες ἄξιον ἢ πρὸς ἰσχύος κράτος.
 καὶ ταῦτ' Ἀχαιοὶ πάντες ἤκουον σαφῶς 595
 Ὀδυσσεὺς λέγοντος· οὗτος γὰρ πλεόν
 τὸ θάρσος εἶχε θατέρου δράσειν τάδε.
 NE. τίνας δ' Ἀτρεΐδαι τοῦδ' ἄγαν οὕτω χρόνῳ
 τοσῶδ' ἐπεστρέφοντο πράγματος χάριν,
 ὃν γ' εἶχον ἤδη χρόνιον ἐκβεβληκότες; 600
 τίς δ' πόθος αὐτοὺς ἔκετ' ἢ θεῶν βία
 καὶ νέμεσις, οἵπερ ἔργ' ἀμύνουσιν κακά;
 EM. ἐγὼ σε τοῦτ', ἴσως γὰρ οὐκ ἀκήκοας,
 πᾶν ἐκδιδάξω. μάντις ἦν τις εὐγενής,
 Πριάμου μὲν υἱός, ὄνομα δ' ὠνομάζετο 605
 Ἐλενος, ὃν οὗτος νυκτὸς ἐξελθὼν μόνος,
 ὁ πάντ' ἀκούων αἰσχροῖα καὶ λωβήτ' ἐπη
 δόλιος Ὀδυσσεὺς εἶλε δέσμιόν τ' ἄγων
 ἔδειξ' Ἀχαιοῖς ἐς μέσον, θήραν καλήν· 610
 ὃς δὴ τὰ τ' ἄλλ' αὐτοῖσι πάντ' ἐθέσπισε,
 καὶ τὰπὶ Τροίᾳ πέργαμ' ὥς οὐ μὴ ποτε
 πέρσοιεν, εἰ μὴ τόνδε πείσαντες λόγῳ
 ἄγοιντο νήσου τῆσδ', ἐφ' ἧς ναίει τὰ νῦν.

592 excludit Herwerd. 594. πείσαντες, ceteri libri; πείσαντέ γ', B (Brunck., Hart.), cfr 593. 600. ὃν γ', libri; ὃν γ', Heath., Erfurdt. 601. de βία cfr Aj. 1334; in La. supra βία scriptum φθόνος literis capitalibus ("unde adnotationem scholiastae esse eamque ad νέμεσις potius quam ad βία pertinentem apparet," Dind., Seyff.). 608. τ', cett. libri; δ', A. 611. Τροίαν, B, R. 612. πέρσοιεν, La., A, cett. — πέρσειεν, K, R, Harl. — πέρσειαν, Elmsl., Blayd. 613. ἄγοιντο, libri; ἄξοιντο or ἀγάγοιντο, Blayd.

- καὶ ταῦθ' ὅπως ἤκουσ' ὁ Λαέρτου τόκος
τὸν μάντιν εἰπόντ', εἰθέως ὑπέσχετο 615
τὸν ἄνδρ' Ἀχαιοῖς τόνδε δηλώσειν ἄγων
οἷοιτο μὲν μάλισθ' ἐκούσιον λαβών,
εἰ μὴ θέλοι δ', ἄχοντα καὶ τούτων κἄρα
τέμνειν ἐφεῖτο τῷ θέλοντι μὴ τυχών.
ἤκουσας, ὦ παῖ, πάντα τὸ σπεύδειν δέ σοι 620
καὶ τῷ παραινῶ κεῖ τινος κήδει πέρι.
ΦΙΛ. οἷμοι τάλας ἢ κείνος, ἢ πᾶσα βλάβη,
ἔμ' εἰς Ἀχαιοὺς ὤμοσεν πείσας στελεῖν;
πεισθήσομαι γὰρ ὧδε καὶ Ἄιδου θανῶν
πρὸς φῶς ἂν ἐλθεῖν, ὥσπερ οὐκείνου πατήρ. 625
ΕΜ. οὐκ οἶδ' ἐγὼ ταῦτ'· ἀλλ' ἐγὼ μὲν εἰμ' ἐπὶ
ναῦν, σφῶν δ' ὅπως ἄριστα συμφέροι θεός.
ΦΙΛ. οὐκ οὖν τάδ', ὦ παῖ, δεινά, τὸν Λαερτίου
ἔμ' ἐλπίσαι ποτ' ἂν λόγιοι μαλθακοῖς
δείξαι νεὼς ἄγοντ' ἐν Ἀργείοις μέσοις; 630
οὐ θᾶσσον ἂν τῆς πλεῖστον ἐχθίστης ἐμοὶ
κλύοιμ' ἐχίδνης, ἢ μ' ἐθήκεν ὧδ' ἄπουν.
ἀλλ' ἔστ' ἐκείνῳ πάντα λεκτά, πάντα δὲ
τολμητά· καὶ νῦν οἶδ' ὁδοῖνεχ' ἵξεται.
ἀλλ', ὦ τέκνον, χωρῶμεν, ὥς ἡμᾶς πολὺ 635
πέλαγος ὁρίζῃ τῆς Ὀδυσσέως νεώς.
ἴωμεν ἢ τοι καίριος σπουδὴ πόνου

614. ἤκουσεν, La., A, Γ; ἤκουσ' B, Brunck. — γόνος, Le, B, R.
615. εἰπόντ' ex εἰπόνθ', La. 619. ἐφεῖτο, cett. libri; ἐφεῖτο, Γ. 623.
ὤμοσεν, cett. libri; ἐπεισεν, (γρ. ὤμοσε), Γ. 625. ἀνελθεῖν, libri; ἂν
ἐλθεῖν, Nauck. 628. οὐκ ἦν, conj. Burges. 629. ἐν pro ἂν, Γ. 630.
ἄγοντ' ex ἄγονθ', La.; νεὼς ἄγοντ' ἐν Ἀ., libri ("i e. ἀπὸ νεὼς", Dind.
1860); νεὼς ἄγοντ' ἐπ', Wund.; δεῖξαι πὶ νεὼς (cum synizesi), Hart.
(cfr Blayd.). 631 οὐ θᾶσσον, libri; — οὐ θᾶσσον —; Turneb., Seyff.; —
οὐ θᾶσσον, ap. Welck. (Mus. Rhen. 1833), Dind., — ἢ θᾶσσον, Schneid.
632. ἄπουν γρ. ἄπουν. Γ. 633. πάντα τε, Wakef. 636—37. ὥς —
ὁρίζει, libri, Buttm.; ὥς — ὁρίζῃ, Reisk., Brunck., Dind., — ἔως —
ὁρίζει, Herm., Blayd., cfr Buttm. et v. 1330.

- λήξαντος ὕπνον κἀνάπαυλαν ἤγαγεν.
NE. οὐκ οὖν ἐπειδὴν πνεῦμα τοῦκ πρῶρας ἀνῆ, 640
τότε στελοῦμεν; νῦν γὰρ ἀντιστατεῖ.
ΦΙΛ. ἀεὶ καλὸς πλοῦς ἔσθ', ὅταν φεύγῃς κακά.
NE. οὐκ ἄρα κἀκείνοισι ταῦτ' ἐναντία;
ΦΙΛ. οὐκ ἔστι λησταῖς πνεῦμ' ἐναντιούμενον,
ὅταν παρῇ κλέψαι τι χάρπασαι βίᾳ.
NE. ἀλλ' εἰ δοκεῖ, χωρῶμεν, ἐνδοθεν λαβών, 645
ὅτου σε χρεῖα καὶ πόθος μάλιστ' ἔχει.
ΦΙΛ. ἀλλ' ἔστιν ὧν δεῖ, καίπερ οὐ πολλῶν ἄπο.
NE. τί τοῦθ' ὃ μὴ νεὼς γε τῆς ἐμῆς ἐπι;
ΦΙΛ. φύλλον τί μοι πάρεστιν, ὃ μάλιστ' ἀεὶ
κοιμῶ τόδ' ἔλκος, ὥστε πρᾶννειν πάνυ.
NE. ἀλλ' ἔκφερ' αὐτό. τί γὰρ ἔτ' ἄλλ' ἐρῆς λαβεῖν;
ΦΙΛ. εἴ μοι τι τόξων τῶνδ' ἀπημελημένον
παρερρύνηκεν, ὥς λίπω μὴ τῷ λαβεῖν.
NE. ἢ ταῦτα γὰρ τὰ κλεινὰ τόξ', ἃ νῦν ἔχεις;
ΦΙΛ. ταῦτ', οὐ γὰρ ἄλλ' ἔστ', ἀλλ' ἃ βαστάζω χερσίν. 655
NE. ἄρ' ἔστιν ὥστε κἀγγύθεν θεῶν λαβεῖν
καὶ βαστάσαι με προσκύσαι θ' ὥσπερ θεόν;

637—38 ab Herm. (Retr.) et Schneidew. choro tribuuntur, a
Bergkio et Blaydesio (ut "very unsuitable here") obelo notantur aut
uncis includuntur. 639. τοῦκ, cett. libri; τοῦ, La. — ἀνῆ, La. (cum
gl. παρῇ), K; ἄρ, Γ (cfr Prol. I. not. 27); ῥάρ, B, Vat. ἀγῇ (gl. πέρῃ,
Θραυσθῇ), A; ἄγρ, Schol. rec.; ἀνῇ, Piers. — γρ. πρύμνας, Γ. 640.
ἀντιστατεῖ, Γ. 642. οὐκ ἀλλά, La., Wund.; οὐκ ἀλλά, Brunck., Buttm.
et cet — οἶδ' ἀλλά —, Doederlein., Nauck. (cujus cfr "Krit. Anh.");
οὐκ ἄρα —, Mein.; οὐκ αὐτὰ —, Seyff.; οὐκ ἄρ' ἄμα —, Weckl. —
Bergkio aliquid excidisse suspicatur. 644. κλέψαι τε (τε in rasura),
La.; κλέψαι τε, Bgk., Blayd. 645. λαβών, libri; λαβόνθ', Dobraeus,
Hart. 648. ἐν, libri; Heath., Bonitz. — ἄπο, Hart. (cfr Blayd.). μὴ
om. K. 649. ὃ pro ὧ, B. 650. πάνυ, libri; πόνου, (R), Hart.; πόνου,
Reisk., Bgk.; πάλιν, conj. Nauck.; ταχέ, Mein. 652. γρ. οἷμοι, Γ. 654.
ταῦτα omittit Γ. 655. (ταῦτ') οὐ γὰρ ἄλλ' ἔσθ' ἃ βαστάζω χερσίν, La.;
οὐ γὰρ ἄλλ' ἔσθ', ἀλλ' ἃ βαστάζω χ. Γ (Blayd.); οὐ γὰρ ἄλλα γ' ἔσθ', ἃ
β., A; τ., οὐ γὰρ ἄλλ' ἔστ', ἀλλ' ἃ β., Seyff.; fort. τ., οὐ γὰρ ἄλλ', ἀλλ'
ἔσθ', ἃ βαστάζω χ. (sed insuaves numeri dissuadere videntur; cfr pro-
leg. I.); ταῦτ' — οὐ γὰρ ἔστιν ἄλλ' — ἃ β. χ., Hart., probante Nauck.

ΦΙΛ. σοί γ', ὦ τέκνον, καὶ τοῦτο κἄλλο τῶν ἐμῶν
ὁποῖον ἂν σοι ξυμφέρῃ γενήσεται.

NE. καὶ μὴν ἐρῶ γε, τὸν δ' ἔρωθ' οὕτως ἔχω 660
εἴ μοι θέμις, θέλοιμ' ἂν εἰ δὲ μή, πάρες.

ΦΙΛ. ὅσιά τε φωνεῖς ἔστι τ', ὦ τέκνον, θέμις,
ὅς γ' ἡλίον τόδ' εἰσορᾶν ἐμοὶ φάος
μόνος δέδωκας, ὅς χθόν' Οἰταίαν ἰδεῖν, 665
ὅς πατέρα πρέσβυν, ὅς φίλους, ὅς τῶν ἐμῶν
ἐχθρῶν μ' ἐνερθεν ὄντ' ἀνέστησας πέρα.
θάρσει, παρέσται ταῦτά σοι καὶ θιγγάνειν
καὶ δόντι δοῦναι κάξεπεύξασθαι βροτῶν
ἀρετῆς ἔκκει τῶνδ' ἐπιψαῦσαι μόνον
εὐεργετῶν γὰρ καὐτὸς αὐτ' ἐκτησάμην. 670

NE. οὐκ ἄχθομαί σ' ἰδὼν τε καὶ λαβὼν φίλον
ὅστις γὰρ εὖ δρᾶν εὖ παθῶν ἐπίσταται,
παντὸς γένοιτ' ἂν κτήματος κρείσσων φίλος.

ΦΙΛ. χωροῖς ἂν εἴσω. καὶ σέ γ' εἰσάξω τὸ γὰρ 675
νοσοῦν ποθεῖ σε ξυμπαραστάτην λαβεῖν.

στροφή α.

XO. λόγῳ μὲν ἐξήκουσ', ὅπωπα δ' οὐ μάλα,
τὸν πελάταν λέκτρων ποτὲ τῶν Διὸς
κατὰ δρομάδ' ἄμπνυκα δέσμιον ὥς ἔβαλ' ὁ 680
παγκρατὴς Κρόνου παῖς.

656. ἄρ', La.; ἄρα, cett. libri. 659. συμμέρον Γ. 661. πάρες, libri; εἰ δὲ μή, οὐ θέλω, Blayd., Nauck. 663. τότ', La; τόδ' A. B; τόγ', Γ. 666. μ' omitt. Γ; πέρα l. πέραι (La.), libri; μ' ἐπὶ l. πάλιν, Blayd. — fort. κάρα. 668. δόντι δοῦναι, libri; στόματι δ., Musgr., Blayd. — πᾶχοντι πῖναι, Heerwerd. 670. καὐτός, cett. libri; καγώ, Γ. 671—73 libri Philoctetae, Doed., Hart. (Nauck., Bergk.) Neoptolemo tribuunt, Dind. pro interpolatis habet (jam 1836), Herm. post 675 ponit. 674. χωροῖς ἂν εἴσω libri et Bgk. Philoctetae, Doederl. Neoptolemo tribuit; καί σ' εἰσάξω, Γ. 674—75. καὶ σέ γ' εἰσάξω et cett. libri Philoctetae, Bergk. Neoptolemo tribuit. 677. Διός, libri; τοῦ Διός, Tricl. — τῶν Διός, Porson. 680—81. Ἰξίονα κατ' ἄμπνυκα δὴ δρομάδα δέσμιον ὥς ἔβαλ' ὁ παγκρατὴς A. π., libri; ἔβαλ', Wakefield; ut hi versus antistrophicis 693—95 responderent, ab aliis aliter correcti sunt: δὴ omisit Turneb., Buttm.;

ἄλλον δ' οὐτὶν' ἔγωγ' οἶδα κλύων οὐδ' εἰδὼν μοίρα
τοῦδ' ἐχθρόνι συντυχόντα θνατῶν,
ὅς οὔτε κλέψας οὔτε νοσφίσας, 685
ἀλλ' ἴσος ἐν ἴσοις ἀνῆρ,
ὦλλυθ' ὥδ' ἀναξίως. τόδε θαῦμ' ἔχει με,
πῶς ποτε, πῶς ποτ' ἀμφιπλά-
κτων ῥοθίων μόνος κλύων,
πῶς ἄρα πανδάκρυτον οὐ- 690
τω βιοτὰν κατέσχευ.

ἀντιστροφή α.

ἴν' οὔτις ἦν πρόσουρος, οὐκ ἔχων βάσιν
οὔτιν' ἐς ἔγχωρον, κακογείτονα

Ἰξίον' ἂν ἄμπνυκα δὴ δρομάδ' ὥς ἔβαλ' ὁ —, Dind.; ἀνὰ δρομάδ' ἄμπνυκα δέσμιον ὥς ἔβαλεν, Herm. ap. Erf.; ἄνιγνα, Musgr.; κατὰ δρομάδ' ἄνιγνα δέσμιον ὥς ἔβαλεν, Nauck.; κατ' ἄμπνυκα δὴ δρομάδα αἰσιμον ὥς ἔβαλ' ὁ, Seyff.; nostra lectio Schneidewinum (ap. Blayd. et Nauck. Krit. Anh.) sequitur, nisi quod δ retinet (cfr comment.). 682. εἰδὼν, correct. in εἰσδὼν. La. (Seyff.); εἰσέδων, Γ; de A et B nihil constat; εἰσδὼν, editiones veteres; εἰσδὼν conjectura invenit Wakef., receperunt Buttm. et Dind. etc. [ἴδων vel εἰδὼν pro ἴδων libri omnes, Ant. 404ⁿ, Dind. 1836]. 684. οὐτ' ἐρξας τιν' οὔτε νοσφίσας, libri (praeter Harl. ἐρξας); addit ἄπο Γ (cfr 699); οὐ φθίσας τιν', Erf.; οὐ τι ῥέξας οὐτὶν' οὔτε νοσφίσας, Bgk.; οὐτ' ἐρξας τι οὔτε νοσφίσας, Blayd. (in contextu); οὔτε κλέψας οὔτε νοσφίσας, Blayd. in annot. 685. ἴσος ἐν ἴσοις ἀνῆρ, libri; ἴσος ἐν γ' ἴσοις, Herm.; ἴσος ὦν ἴσοις ἀνῆρ, Schultz.; ἴσος, εἰ τις, ὦν ἀνῆρ, Blayd. 686. ὦλλυθ' ὥδ' ἀνέξιος, Dind. "ut metro satisfaceret" (Praef. 1864); libri; ὦλλεκεθ' ὥδ' ἀτίμως, Dind. 687. τόδε τοι θαῦμά μ' ἔχει, Dind. (Seyff.); cfr Dind. Annot. 1836 et Schneidew. ap. Nauck. Krit. Anh. 687. ἀμφι πλῆκτων, La.; ἀμφιπλῆκτων, libri; ἀμφιπλάκτων, Erf.; ἀντιπλῆκτων, suspic. Seyff. 688. κλύων, La., A, B, K, Tricl.; κλύων, γρ. κλύων, Γ, Vat. — id. conjecit Canter. (κλύων explicat Schol. κλυζομένην ἔχων καταγωγὴν, defendit Buttmann.). 690. βιοτὰν κατέσχευ, libri; κατέσχευ "sustinuit", Dind.; pro suspecto habet, ἀνέτλα conj. Nauck. 691. ἴν' αὐτὸς ἦν πρόσουρος, οὐκ ἔχων βάσιν, libri; ἴν' αὐτὸς οἱ πρόσουρος, Meinek.; ἴν' αὐτὸς ἦν, πρόσουρον οὐκ ἔχων βάσιν, Both.; ἴν' αὐτὸς ἦν πρόδουλον οὐκ ἔχων βάσιν, Seyff.; ἴν' αὐτὸς ἦν οἰκουρος, Blayd.; fort. ἴν' οὔτις ἦν πρόσουρος. 692—93. οὐδέ τιν' ἐγγάρον κακογείτονα, παρ' ᾧ —, libri; ἐγχωρον, Meinek., Dobraeus, Dind. ("quod Philoctetes de Lemno lo-

παρ' ᾧ στίονον ἀντίτυπον βαρυβρωτ' ἀποκλαύ-
σειεν αἵματηρόν· 695
ὃς τὰν θερμοτάταν αἱμάδα κηχιομένην ἐλκείων
ἐνθήρου ποδὸς ἡπίοισι φύλλοις
κατευνάσειεν, εἴ τι συμπέσοι
φορβάδος ἔκ γε γᾶς ἐλεῖν· 700
εἴρπε γὰρ ἄλλοι' ἄλλα πόδ' ἂν εἰλυόμενος,
παῖς ἄτερ ὡς φίλας τιθή-
νας, ὅθεν εὐμάρει' ὑπάρ-
χοι πόρον, ἀνίκ' ἐξανεί-
η δακέθυμος ἄτα· 705

στροφὴ β.

οὐ φορβὰν ἱερᾶς γᾶς σπόρον, οὐκ ἄλλων
αἴρων, τῶν νεμόμεσθ' ἄνδρες ἀλφησταί,
πλὴν ἐξ ὠκυβόλων εἴ ποτε τόξων
πτανοῖς ἰοῖς ἀνύσειε γαστρί φορβάν.
ὦ μελέα ψυχά,
ὅς μῃδ' οἶνοχύτου πώματος ἦσθῃ δεκέτει χρόνῳ,

ΦΙΛΟΚΤΗΤΗΣ

λεύσων δ' ὅπου γνοίῃ, στατὸν εἰς ὕδωρ
αἰεὶ προσενόμα.

ἀντιστροφή β.

νῦν δ' ἀνδρῶν ἀγαθῶν παιδὸς ὑπαντήσας
 εὐδαίμων ἀνύσει καὶ μέγας ἐκ κείνων
 ὃς νιν ποντοπόρῳ δούρατι, πλήθει
 πολλῶν μηνῶν, πατρώαν ἄγει πρὸς αὐλὰν
 Μηλιάδων νυμφῶν
 Σπερχειοῦ τε παρ' ὄχθαις, ἐν ᾧ χάλκασπις ἀνὴρ θεοῖς
 πλάθει βάσιν, θείῳ πυρὶ παμφαῆς,
 Οἷτας ὑπὲρ ὄχθων.

NE. ξρπ', εἰ θέλεις. τί δὴ ποθ' ὧδ' ἐξ οὐθενὸς 730
λόγου σιωπᾶς ἀπόπληκτος ὧδ' ἔχει;

$\phi I A. \quad \overset{3}{\alpha} \quad \overset{3}{\alpha} \quad \overset{3}{\alpha} \quad \overset{3}{\alpha}.$

NE. τί ἔστιν;

ΦΙΛ. οὐδὲν δεινόν· ἀλλ' ἴθ', ὦ τέκνον:

NE. μῶν ἄλγος ἴσχεις τῆς παρεστῶσης νόσου;
 ΦΙΛ. οὐ δῆτ' ἔγωγ', ἀλλ' ἄρτι κουφίξειν δοκῶ.
 ἰὼ θεοί. NE. τί θεοὺς ἀναστένων καλεῖς;

735

ΦΙΛ. οὐ δῆτ' ἐγώ γ', ἀλλ' ἄρτι κουφίζειν δοκῶ.

ἰὼ θεοί. ΝΕ. τί θεοὺς ἀναστένων καλεῖς;

K, B, Tricl.; δεκέτη χρόνον, A, Ald., Brunck., Blayd.; δεκέτη χρόνος, Harl. δεκαετή χρόνω, Ven.; fort. ἤσθη ὃν δεκέτει χρόνω. 716. λένσσειν, La.; λένσσειν γρ. λένσων, Γ; λένσσει, K.; ὅπου, libri; εἰ που ("propter versum antistrophum"), Musgr., Brunck.; διψῶν, εἰ που γνοίη, στίβον —, Blayd.; αἰέ, libri; αἰέ, Tricl., Turn., Herm., Gerth. — πόδ' ἐνώμα, Wakef. (Hart., Heerw.). 719. παιδὸς ὅπ., libri (Seyff.); παιδί συναντήσας, Meinek. 720. ἀνύσει, libri ἔσεται, Blayd. (at cfr Ell. lex. Soph. p. 206). — Fort. ἀνέχει. 724. πατρώαν, libri; πατρίαν, Porson. (Dind., Nauck.). 726. Μηλιάδων Νυμφῶν (Νυμφῶν, A?, B) Σπερχειοῦ τε παρ' ὄχθαις, libri (cfr Trach. 637 Μαλίδα παρ λίνναν χρυσάλακάτου τ' ἀκτὶν κόρας); ὄχθας, Herm.; Σπερχειοῖο παρ' ὄχθαις, Blayd. 727—28. θεοῖς πλάθει πᾶσιν (l. πᾶσι), libri; (πᾶσι natum puto ex πλάθει, Dobrae.); θεοῖς πλάθει, πᾶσιν — παμφοῆς, Hart. — θεὸς πλάθει θεοῖς, Schneidew. — θεοῖς πλάθει βᾶσιν, Seyff. 729. ὄχθας, Γ; ὄχθην, B. Fort. initio scriptum fuit ὄχθᾶν. 730. εἰ σθένεις, ap. Blayd. 732. ἀά ἀα, La. pr. m. 733. τί ἔστιν, libri; τί δ' ἔστιν, Erf. 734. ἰσχεις, La., A; ἰσχει, Γ, Ven.; ἰσχει σε R. (Blayd.). 736—7. ἰὼ θεοί. — τί τοὺς θεοὺς ἀναστίνων καλεῖς, La; id. Γ (nisi quod pro καλεῖς habet βοῆς), B, K, R; ἰὼ θεοί. — τί τοὺς θεοὺς οὕτως ἀναστίνων καλεῖς, A, Tricl.; ὦ θεοί -- τί τοὺς θεοὺς Sophocles.

ΦΙΛ. σωτήρας αὐτοὺς ἡπίους θ' ἡμῖν μολεῖν.

ᾶ ᾶ ᾶ ᾶ.

NE. τί ποτε πέπονθας; οὐκ ἔρεῖς, ἀλλ' ὥδ' ἔσει 740
σιγηλός; ἐν κακῷ δέ τω φαίνει κυρῶν.

ΦΙΛ. ἀπόλωλα, τέκνον, κοῦ δυνήσομαι κακὸν
κρύψαι παρ' ὑμῖν, ἀτταταῖ· διέρχεται,
διέρχεται. δύστηνος, ὦ τάλας ἐγώ.

ἀπόλωλα, τέκνον βρύχομαι, τέκνον παπαῖ, 745
ἀπαππαπαῖ, παπαῖ, παπαῖ, παπαῖ, παπαῖ.

πρὸς θεῶν, πρόχειρον εἴ τί σοι, τέκνον, πάρα
ξίφος χερσὶν, πάταξον εἰς ἄκρον πόδα·
ἀπάμνησον ὡς τάχιστα· μὴ φείσῃ βίου.

ἴθ', ὦ παῖ. 750

NE. τί δ' ἔστιν οὕτω νεοχμὸν ἐξαίφνης, ὅτου
τοσήνδ' ἱγὴν καὶ στόνον σαντοῦ ποιεῖς;

ΦΙΛ. οἶσθ', ὦ τέκνον.

NE. τί δ' ἔστιν;

ΦΙΛ. οἶσθ', ὦ παῖ.

NE. τί σοί;

οὐκ οἶδα.

ΦΙΛ. πῶς οὐκ οἶσθα; παππαπαππαπαῖ.

NE. δεινὸν γε τοῦπείσαγμα τοῦ νοσήματος. 755

ΦΙΛ. δεινὸν γὰρ οὐδὲ ῥητόν· ἀλλ' οἴκτειρέ με.

ἀναστίνων καλεῖς; Dind. Fort. ἰὰ θεοί. — τί θεοὺς ἀναστίνων καλεῖς (cfr 992, 1020, 1036, 1032, 1293, 1382, 1441); ὦ θεοί. — τί τοὺς θεοὺς ὥδ' ἀναστίνων καλεῖς, anonymus ap. Blayd., Hart., Seyff. 742. ἀπόλωλα, o ex ω corr., La. 745. βρύχομαι, La. et ceteri libri praeter βρύχομαι Γ, (Blayd.) et Vat., ut La Trach. 987 (cfr Ar. Av. 26 Bgk.); restituit ex conj. Brun. (cfr Buttm. p. 130). 751—2. ὅτου τοσήνδ' ἱγὴν καὶ στόνον στήσας ἔχεις, Nauck. conj. 753. ἔσει τοῦτο, Γ (τον in litura); ὅτι, Γ; τί ἔστιν, La., A.; Dind. III. — τί δ' ἔστιν, Γ; Dind. I. 754. "In La. οὐκ οἶδα Philoctetae, πῶς οὐκ οἶσθα Neoptolemo, cetera Philoctetae tribuuntur. Correxuit Both." Dind. Pro οἶσθα οἶδας, Γ, K. 755. τοῦπείσαγμα ("ex τοῦπείσαγμα factum, quod librarius scribere coeperat", Dind.), La; id. A, Γ, cett.; τοῦπείσαγμα, K., Harl.

NE. τί δῆτα δράσω;

ΦΙΛ. μὴ με ταρβήσας προδοῖς·

εἴκει γὰρ αὕτη διὰ χρόνον, πλάνοις ἴσως
ὥς ἐξεπλήσθη.

NE. ἰὼ ἰὼ δύστηνε σύ, 760

δύστηνε δῆτα διὰ πόνων πάντων φανείς.
βούλει λάβωμαι [δῆτα] καὶ θίγω τί σου;

ΦΙΛ. μὴ δῆτα τοῦτο γ'· ἀλλὰ μοι τὰ τόξ' ἐλὼν
τάδ', ὥσπερ ἦτον μ' ἀρτίως, ἕως ἀνῆ 765

τὸ πῆμα τοῦτο τῆς νόσου τὸ νῦν παρόν,
σῶζ' αὐτὰ καὶ φύλασσε. λαμβάνει γὰρ οὖν
ὑπνος μ', ὅταν περ τὸ κακὸν ἐξίῃ τόδε·

κοῦκ ἔστι λῆξαι πρότερον· ἀλλ' ἔαν χρεῶν

ἐκηλον εὔδειν. ἦν δὲ τῷδε τῷ χρόνῳ

μόλωσ' ἐκεῖνοι, πρὸς θεῶν, ἐφίεμαι 770

ἐκόντα μὴτ' ἄκοντα μῆτε τῷ τέχνῳ

κείνοις μεθεῖναι ταῦτα, μὴ σαντόν θ' ἅμα

κάμ' ὄντα σαντοῦ πρόστροπον κτείνας γένῃ.

NE. θάρσει προνοίας οὔνεκ' οὐ δοθήσεται 775
πλὴν σοί τε κάμοι· ξὺν τύχῃ δὲ πρόσφερε.

ΦΙΛ. ἰδοὺ δέχον, παῖ· τὸν φθόνον δὲ πρόσχυσον
μὴ σοι γενέσθαι πολύπον' αὐτὰ μηδ' ὅπως

757. δράσω, Γ. 759—60. ἦκει — πλάνοις ἴσως, ὡς ἐξεπλήσθη. NK. ἰά, ἰώ, La, A; πλάνης, Γ. Harl.; πλάνοις ἴσοις —, Both., Seyff.; πλάνοις ἴσοις ὡς ἐξεπλήσθη γλέψ, Arndt. (ap. Blayd); εἴκει γὰρ — παλίσ-
στος, Heimsöeth. (Krit. Stud.); λήγει — πλάνοις νόσος, F. G. Schmidt.
(Jahrbuch. f. Phil. 1864); — ἦκει πλανωμένη νῦν δ' ἐξεπλήσθη, Nauck.
conj. (cfr Blayd.). — ἐξεπλήσθη. NE. ἰώ — hiatus tollendi causa, Elmsl.
(probavit Dind. 1836); pro ἰώ, ἰώ Tricl. γεῦ; Brunck., Erf., Buttm.:
γεῦ. NE. ἰὼ δύστηνε σύ. 761. πόνων, libri; βροτῶν, Blayd. 762. δῆτα
omisit La pr. m., addidit S; sitne in A, non significat Blaydesius;
χερσὶ, conj. Seyff., χερσὶ, Blayd. 764. ἂν ἦ K, R., Tricl. 766. σῶσ', Γ.
767. ἐξίῃ, La. Seyff.; ἐξίχῃ, Γ; ἐξίῃ, A, Harl., Ald.; ἐξίχῃ, B; ἐξανῇ,
Schneid. 769. εὔδειν, cett. libri; εὔδειν μ', B (cfr 800). 771. μὴτ'
ἄκοντα, libri; μηδ' ᾶ, Dind.; μῆτε τῷ, La, Γ, K, R., Tricl.; μηδέ τῷ,
A, B. 772. κείνοις, Γ; μεθεῖνε, La.; ταῦτα omitt. La, K, R.; habent
cett. libri. 773. προνοίας γ', B.

- ἐμοί τε καὶ τῷ πρόσθ' ἐμοῦ κεκτημένῳ.
 NE. ὦ θεοί, γένοιτο ταῦτα νῦν γένοιτο δὲ
 πλοῦς οὐριός τε κεύσταλῆς, ὅποι ποτὲ
 θεὸς δικαιοῖ χῶ στόλος πορσύνεται. 780
 ΦΙΛ. ἀλλ' οὖν δέδοικα, μὴ μάτην εὐχῇ, τέκνον
 στάζει γὰρ αὖ μοι φοῖνιον τόδ' ἐκ βυθοῦ
 κηκῖον αἶμα, καί τι προσδοκῶ νέον.
 παπαῖ, φεῦ. 785
 παπαῖ μάλ', ὦ πούς, οἷά μ' ἐργάσει κακά.
 προσέρπει,
 προσέρχεται τόδ' ἐγγύς. οἴμοι μοι τάλας.
 ἔχετε τὸ πρᾶγμα. μὴ φύγητε μηδαμῇ.
 ἀτταταῖ. 790
 ὦ ξένη Κεφαλλήν, εἴθε σοῦ διαμπερές
 στέρνων ἔχοιτ' ἀλγησις ἦδε. φεῦ, παπαῖ,
 παπαῖ μάλ' αὖθις. ὦ διπλοῖ στρατηλάται,
 Ἀγάμεμνον, ὦ Μενέλαε, πῶς ἂν ἀντ' ἐμοῦ
 τὸν ἴσον χρόνον τρέφοιτε τίνδε τὴν νόσον;
 ἰὼ μοι. 795
 ὦ θάνατε θάνατε, πῶς αἰὲ καλούμενος
 οὐτῶ κατ' ἡμαρ, οὐ δύνῃ μολεῖν ποτε;
 ὦ τέκνον, ὦ γενναῖον, ἀλλὰ συλλαβὼν
 τῷ Ἀηινίῳ τῷδ' ἀνακαλουμένῳ πυρὶ
 ἔμπρησον, ὦ γενναῖε· καὶ γὰρ τοί ποτε 800

780. κεύσταλῆς, B; καὶ εὐσταλῆς, cett. 782. ἀλλ' οὖν δέδοικα, ὦ παῖ, μὴ μ' ἀτελῆς εὐχῇ, libri; ἀλλ' οὖν δέδοικα, μὴ μ' ἀτελῆς εὐχῇ, τέκνον, Tricl., Steph. (1603), Buttm.; idem, sed ejecto μ', Brunck.; ἀλλ' οὖν δέδοικα, μὴ μάτην εὐχῇ, τέκνον, Camerarius (ap. Blayd.); ἀλλ' οὖν δέδοικα, μὴ ἀτελῆς εὐχῇ τέκνον, Wunder; ἀλλ' οὖν δέδοικα, ὦ παῖ, με μὴ ἀτελῇ λέγῃς, Seyff. 783. φοῖνιον, La et cett. praet. A, Tricl. 784. προσδοκῶ corr. m. pr. in ω, La. 786. ἐργάσει, libri; ἐργάζει, Weckl. 788. ὦμοι (semel), Γ; οἴμοι, B. 789. φύγοιτε, La, Γ, B; φύγητε, A, K, T. 791. Κεφαλήνων, B; Κεφαλήνων, Γ. 792. ἔτοιτ', K, ἔχοιτ', Blayd. 796. ὦμοι μοι, libri; (Γ habet haec verba ante 799); ἰὼ μοι, Nauck. 799. δύνῃ, libri (cfr Buttm., Seyff.); δύνῃ, Porson. 800. ἀνακαλουμένῳ, libri; (ἀγκ., Dind.); ἀνακαλούμενον l. ἀνακαλούμενος (ἀγκ.), Meinek.; ἀνακνυλούμενον, Toup., Seyff.

- τὸν τοῦ Διὸς παῖδ' ἀντὶ τῶνδε τῶν ὅπλων,
 ἃ νῦν σὺ σφῆεις, τοῦτ' ἐπηξίωσα δρᾶν.
 τί φῆς, παῖ;
 τί φῆς; τί σιγᾷς; ποῦ ποτ' ὦν, τέκνον, κυρεῖς; 805
 NE. ἀλγῶ πάλαι δὴ τὰπὶ σοὶ στένων κακά.
 ΦΙΛ. ἀλλ', ὦ τέκνον μοι, θάρσος ἴσχ' ὥς ἦδε μοι
 ὀξεῖα φοιτᾷ καὶ ταχεῖ' ἀπέρχεται.
 ἀλλ' ἀντιάζω, μὴ με καταλίπῃς μόνον.
 NE. θάρσει, μενοῦμεν.
 ΦΙΛ. ἦ μενεῖς;
 NE. σαφῶς φρόνει. 810
 ΦΙΛ. οὐ μὲν σ' ἐνορκὸν γ' ἀξιῶ θέσθαι, τέκνον.
 NE. ὥς οὐ θέμις γ' ἐμοῦστι σοῦ μολεῖν ἄτερ.
 ΦΙΛ. ἔμβαλλε χειρὸς πίστιν
 NE. ἐμβάλλω μενεῖν.
 ΦΙΛ. ἐκεῖσε νῦν, ἐκεῖσε.
 NE. ποῖ λέγεις;
 ΦΙΛ. ἄνω
 NE. τί παραφρονεῖς αὖ; τί τὸν ἄνω λείσσεις κύκλον; 815
 ΦΙΛ. μέθες, μέθες με.
 NE. ποῖ μεθῶ;
 ΦΙΛ. μέθες ποτέ.
 NE. οὐ φήμ' ἐάσειν.
 ΦΙΛ. ἀπὸ μ' ὀλεῖς, ἦν προσθίγῃς.
 NE. καὶ δὴ μεθίημ', εἴ τι δὴ πλέον φρονεῖς.

805. Pro ὦν, τ. ὦ τ., Γ, K. 806. τὰπὶ, libri; τὰμῃ, Blayd. 807 in La omissus, sed pr. m. additus; καί, libri; μοι, Nauckius. 809. καταλίπῃς, La pr. m., i superscripto ab S. 811. ἐνορκον ἄξιον, Γ; γ', omitt. Γ. 812. θέμις γ', libri; θέμις, Wund. — ἐμοῖ 'στι, La, A; ἐμῇ 'στι, Γ; ἐμοῦστι, Herm.; ἐμοῖ ἔστιν, Matthiae. 813. ἔμβαλλε, Γ (cfr 791); μένειν, La, B, K, Tricl. (Γ?) — μενεῖν, A. 814. μ' (ex corr.) La., A; B, K omitt. 815. αὖ; om. Γ; λείσσεις ex λείψης, La. 816. μέθες με, μέθες με, Γ. 818. καὶ δὴ μεθίημι (corr. ex μεθεί —) τί δὴ πλέον φρονεῖς La; id. Lb, Γ, K. — μεθίημι τί δὲ δὴ —, A, Brunck.; — μεθίημι σε τί δὴ —, B, Tricl.; καὶ δὴ μεθίημ', εἴ τι δὴ —, Herm.; καὶ δὴ μεθίημ', ἦ τί δὴ —, Erf., Herm.; — εἰ τί δὴ πλέον φρονεῖς, F. G. Schmidt.; εἴ τι

- ΦΙΛ. ὦ γαῖα, δέξαι θανάσιμόν μ' ὅπως ἔχω
τὸ γὰρ κακὸν τόδ' οὐκέτ' ὀρθοῦσθαι μ' ἔῃ. 820
- NE. τὸν ἄνδρ' ἔοικεν ὕπνος οὐ μακροῦ χρόνου
ἔξιν· κἄρα γὰρ ὑπτιάζεται τόδε
ἰδρῶς τέ τοί νιν πᾶν καταστάζει δέμας,
μέλαινά τ' ἄκρου τις παρέρρωγεν ποδὸς
αἰμορραγῆς φλέψ. ἀλλ' ἐάσωμεν, φίλοι,
ἐκηλον αὐτόν, ὥς ἂν εἰς ὕπνον πέσῃ. 825

στροφή.

- XO. ὕπν' ὀδύνας ἀδαῆς, ὕπνε δ' ἀλγέων,
εὐαῆς ἡμῖν ἔλθοις,
εὐαίων, εὐαίων, ὦναξ·
ὄμμασι δ' ἀντέχοις 830
τάνδ' αἴγλαν, ἃ τέταται τὰ νῦν.
ἴθι, ἴθι μοι παιῶν.
ὦ τέκνον, ὄρα, ποῦ στάσει,
ποῖ δὲ βάσει πῶς δέ μοι τάντεῦθεν
φροντίδος. ὀρᾷς ἤδη.
πρὸς τί μενοῦμεν πράσσειν;
καιροῖ τις πάντων γνώμαν ἴσχω
πολὺ παρὰ πόδα κράτος ἄρνυται. 835

δη τόδ' ἐστ' ἄκος, Nauck. conj. (cfr Eur. Iph. Taur. 43); fort. καὶ δη μεθήμ', εἴ τι δη ἐς πλεον ποιῆς. 820 τόδ', cett. libri; τοῦτ', Γ. 822. τόδε, γρ. τῷδε, Γ. 823. ἰδρῶς γε, libri; ἰδρῶς τε, Buttm., δέ, K, Dind. (1836); ἰδρῶ ῥέον τε, Dind. conj. (1867). 826. ὥς, libri; ἔως, Weckl. 827. ἀχέων, Γ. 828. εὐαῆς, libri praeter εὐμενῆς, Γ (ex Schol., Seyff.); εὐαῆς, Herm., Nauck. — diversam lect. εὐαδῆς novit Hesych. (cfr Buttm.); εὐμῖν, A; ἔλθῃς, Γ. 829. εὐαίων geminavit Tricl. (cfr 845). 830. ὄμμασιν, La; ἀντέχοις, libri; ἀντίσχοις (ob 846), Burges. 831. αἴγλαν, libri; ἀχλὺν, Reisk. 832. ἴθι ἴθι μοι παιῶν ("ob hiatum non ferendum"), Dind. 834—5. ποῖ, libri; ποῦ, Γ; πῶς δέ μοι τάντεῦθεν φροντίδος ὀρᾷς ἤδη, libri; πῶς δέ μοι τάντεῦθεν φροντίδος ἔλγῃς ἤδη, Madv.; (ποῖ δὲ βάσει) φροντίδος. τάντεῦθεν ὀρᾷς ἤδη, Todt.; ποῖ δὲ βάσει μοι τὰ γ' ἐνθεν φροντίδος ὀρᾷς ἤδη, Seyff., (Weckl.); ποῖ δὲ βάσει, ποῦ ποῖ εἰ φροντίδος ὀρᾷς ἀκμή, Blayd; fort.: π. δ. β. πῶς δέ μοι τάντεῦθεν φροντίδος, ὄρα, σπεύδῃς l. σπεύδῃ. 836. μενοῦμεν libri; μένομεν, Herm. (ob 851). 836—8. πρὸς τί μενοῦμεν; πράσσειν καιρὸς τοῦ γνώμαν

μεσσηδός.

- NE. ἀλλ' ὅδε μὲν κλίνει οὐδέν, ἐγὼ δ' ὀρῶ, οἵνεκα θήραν
τήνδ' ἀλίως ἔχομεν τόξων, δίχα τοῦδε πλέοντες. 840
τοῦδε γὰρ ὁ στέφανος, τοῦτον θεὸς εἶπε κομίζειν.
κομπεῖν δ' ἔστι ἀτελῇ σὺν ψεύδεσιν αἰσχρὸν ὄνειδος.

αντιστροφή.

- XO. ἀλλά, τέκνον, τάδε μὲν θεὸς ὀψεται·
ὦν δ' ἂν ἀμείβῃ μ' αὐθις,
βαιάν μοι, βαιάν, ὦ τέκνον,
πέμπε λόγων φάμαν 845
ὥς πάντων ἐν νόσῳ εὐδρακῆς
ὕπνος ἄυπνος λεύσσειν.
ἀλλ' ὅ τι δύνῃ μάχιστον
κεῖνό μοι, κεῖνο λάθρα 850
ἔξιδοῦ, ὅπως πράξεις.
οἷσθ', ὑπὲρ ὧν αὐδῶμαι,
εἰ ταυτὸν τούτῳ γνώμας ἴσχεις,
μάλα τοι ἄπορα πνικινῶς ἂν ἰδεῖν πάθῃ.

ἴσχω πολλὴ τις παρὰ πόδα κράτος ἄρνυται, Burges. Pro γνώμαν ῥώμαν, Hart.; ante ἄρνυται Herm. inserit ἀνδράσιν; καιρὸν τις πάντων γνώμ' ἔχων, Bgk.; καιροῦ τις πάντων γνώμ' ἴσχω, Todt.; (cfr Dind. Ed. III.). 839. ὅδε, cett. libri; ὁ, Γ. 840. δίχα τοῦδε, cett. libri; τοῦδε δίχα, Γ. 844. ὦν δ' ἂν ἀμείβῃ, libri; ὦν ἂν δ' ἀμείβῃ, Seyff. (ob v. 827). 846. φήμαν, libri; φάμαν, B, Turneb. (cfr Dind.); φάτω, Nauck. conj. (propter 830). 849. δύναι, La; δύναιο, A, B; γρ. δύναιμι, Γ; δύνῃ, Erf.; μάχιστον, libri; μέγιστον, Tricl. 850. κεῖνό μοι, κεῖνο λάθρα, La; κεῖνό μοι λάθρα, A; versus multo brevior quam 834, cfr Madv. Adv. I.; κεῖνό μοι σέ, κεῖνο λάθρα (ut 834, quem v., respondeat), Seyffert.; κεῖνό μοι κείνων λάθρα, Todt.; κεῖνο δὴ μοι, κεῖνο λ., Herm., Bgk.; κεῖνο δὴ μοι, κεῖνο λάθρα τανδρός (cfr 834), Blaydes. 851. ἐξιδου, La; ἐξιδού, libri; ἐξηγοῦ, Todt. — ὅτι, libri; "in La ascriptum ὅπως sive ut interpretatio sive ut glossa, quae fortasse vera est", Dind.; ὅπερ, Schneid. 852. ὦν, La [superscr. ab S ὦν], R., Harl.; ὦν, A, B, Γ(?); fort.: οἷσθ' ὑπὲρ ὧν αὐδῶμαι. 853. εἰ ταυτὸν τούτῳ γνώμαν ἔχεις (in margine ἴσχεις sine γρ. a S ascriptum, Dind.), La, (Hart.); εἰ ταύταν — ἔχεις, Γ; εἰ ταυτὴν — ἴσχεις, A, K; εἰτ' αὐτὴν ἔχεις, B; εἰ τὴν αὐτὴν —, Ven.; εἰ ταυτὸν τούτῳ γνώμ' ἔχεις, Bergk. (cfr 837). 854. μάλα τοι ἄπορα πνικινῶς (πνικινῶσιν Γ), ἐνιδεῖν πάθῃ, La (post τοι tres quattuorve literae erasae, punctis

ἐπιδόξ.

- ΧΟ. οὐρός τοι, τέκνον, οὐρός 855
 ἀνὴρ δ' ἀνόμματος οὐδ' ἔχων ἀρωγόν
 ἐκτέταται νύχιος, —
 ἀλεῆς ὕπνος ἐσθλός, —
 οὐ χερός, οὐ ποδός, οὐ τινος ἀρχων, 860
 ἀλλ' ὡς τίς τ' Αἶδα παρακείμενος
 ὄρεα. βλέπ', εἰ καίρια φθέγγει
 τὸ δ' ἀλώσιμον ἐμὰ φροντίδι, παῖ,
 πόνος δ' μὴ φοβῶν κράτιστος.
- ΝΕ. σιγᾶν κελεύω μηδ' ἀφεστάναι φρενῶν 865
 κινεῖ γὰρ ἀνὴρ ὅμιμα κἀνάγει κᾶρα.
- ΦΙΛ. ὦ φέγγος ὕπνου διάδοχον τό τ' ἐλπίδων
 ἄπιστον οἰκουργημα τῶνδε τῶν ξένων.
 οὐ γὰρ ποτ', ὦ παῖ, τοῦτ' ἂν ἐξηύχῃς ἐγὼ
 τλήναι σ' ἔλεινως ὥδε τὰμὰ πῆματα 870
 μεῖναι παρόντα καὶ ξυνωφελοῦντά μοι.
 οὐκ οὖν Ἀτρεΐδαι τοῦτ' ἐτλήσαν εὐπετιῶς

quae supersunt notatae, Dind.), cett. libri; μάλα τοι ἄπορα πυκνῶς ἂν
 ἰδεῖν πάθη, Seyff.; μάλα τοι ἄπορα πυκν' εἶσι' ἰοιδεῖν πάθη, Blayd.;
 γνώμας, Dobr. (cfr 909). 856. ἀνὴρ, libri; cfr comm. 40. 859. ἀλεῆς
 (ἀλεῆς, La.), libri; ἀδής, Reisk. — cfr Dobr. ad 864. — ἐσθλός ὕπνος
 (literis β supra ἐσθλός, α supra ὕπνος α S vel alia manu ant. scriptis,
 Dind.), La; Γ; — ἀλέας (i. e. aestu meridiano), Seyff. conj. 861.
 ἀλλ' ὅστις supra ὁ scripto ω, La; ὅστις, R.; ὥς τις, A, (Blayd.); ὅς, B,
 K; ἀλλ' ὡς τίς τ' ("forma epica"), Dind. (cfr ὡς εἶτε, Ant. 633, Trach.
 38); ἀλλά τις ἄς, Wund., Nauck., Seyff. 862. ὄρεα. βλέπει καίρια φθέγγει,
 libri; ὄρεα; βλέπει, καίρια φθέγγου, Brunck. (et φθέγγου in φώνει
 mutato), Blayd.; — παρακείμενος ὄρεα βλέπ', εἰ καίρια φθέγγει, Herm.
 (Dind. IV, Nauck.); ὄρεα, βλέπ', εἰ καίρια φθ., Seyff.; — παρακείμενος
 ὄρεα. βλέπ', εἰ καίρια φθέγγου, Todt. 863. τότ' ex τὸ δ' correctum,
 La.; (τὸ δ', Schol.); ἐμὰ, libri; ἐμὰ, Dind. III. 863—64. "τὸ δ' ἀλώσι-
 μον ἐμὰ φροντίδι, παῖ ἀδής πόνος ἐσθλός — ita enim pro glossa re-
 stituendus versus, qui leviter corruptus e margine in alienum locum
 migravit 859", Dobraeus; id. fere Todtius. 866. ἀνὴρ, libri. 870. ἐλει-
 νως, libri (restituit Dind.); ἐλεινως, lemma scholii et vett. edit. (du-
 bitat Buttm.) 871. μεῖναι, libri; fort. ἰδεῖν. 872. οὐκ οὐδ', libri; οὐ τᾶν,
 Blayd. — εὐπόρως, cett. libri; εὐπόνως, Lb. — εὐφόρως, Brunck.; εὐλό-

- οὕτως ἐνεγκεῖν, ἀγαθοὶ στρατηλάται.
 ἀλλ', εὐγενὴς γὰρ ἡ φύσις καὶ εὐγενῶν,
 ὦ τέκνον, ἡ σὴ, πάντα ταῦτ' ἐν εὐχερῇ 875
 ἔθου, βοῆς τε καὶ δυσσομίας γέμων.
 καὶ νῦν, ἐπειδὴ τοῦδε τοῦ κακοῦ δοκεῖ
 λήθη τις εἶναι κἀνάπαιλα δῆ, τέκνον, 878
 ὁρμώμεθ' ἐς ναῦν μηδ' ἐπίσχωμεν τὸ πλεῖν. 881
- ΝΕ. ἀλλ' ἦδομαι μὲν σ' εἰσιδὼν παρ' ἐλπίδα
 ἀνώδυνον βλέποντα κάμπνέοντ' ἔτι
 ὡς οὐκέτ' ὄντος γὰρ τὰ συμβόλαιά σου
 πρὸς τὰς παρούσας ξυμφορὰς ἐφαίνετο. 885
 νῦν δ' αἶρε σαντόν· εἰ δέ σοι μᾶλλον φίλον,
 οἴσουσί σ' οἶδε· τοῦ πόνου γὰρ οὐκ ὄκνος,
 ἐπείπερ οὕτω σοὶ τ' ἔδοξ' ἐμοὶ τε δοῖν.
- ΦΙΛ. σύ μ' αὐτὸς ἄρον, σύ με κατὰστησον, τέκνον 879
 τούτους δ' ἔασον, μὴ βαρυνθῶσιν κακῇ 890
 ὁσμῇ πρὸ τοῦ δέοντος· οὐπὶ νηὶ γὰρ
 ἄλις πόνος τούτοισι συνναίειν ἐμοί.
- ΝΕ. ἔσται τάδ'· ἀλλ' ἴστω τε καὶ αὐτὸς ἀντέχον.
- ΦΙΛ. θάρσει· τό τοι σύννηδες ὀρθώσει μ' ἔθος.
- ΝΕ. παπαῖ· τί δῆτ' ἂν δοῖμ' ἐγὼ τοῦνθ' ἐνδε γέ; 895
- ΦΙΛ. τί δ' ἔστιν, ὦ παῖ; ποῖ ποτ' ἐξέβης λόγων;
- ἦν, ἦντ' ἂν κόπος μ' ἀπαλλάξῃ ποτέ, 880
 αἰνῶ τάδ', ὦ παῖ, καὶ μ' ἐπαιρ', ὥσπερ νοεῖς 889

φως, Eldikius ap. Erf.; εὐπετιῶς, Meinek. 873. ἀγαθοί, La, Γ, Lb; οἱ
 ἄγαθοί, A, Br.; ἀγαθοί, Dind. (cfr v. 40). 876. γέμων, libri; γέμειν,
 Nauck. 878. λήθη τις, libri; λώφῃς, F. G. Schmidt. 879 post 889
 posuit, 880 exclusit Zippmann. 880. κόπου ἀπαλλαχθῶμεν ut variam
 lectionem affert Schol.; κόπου γ' ἀπαλλαχθῶ, Vauvill. (cfr Blayd.) —
 ποτέ, libri; τότε, Meinek. 884. συμβόλαια, libri, praeter συμβολα, Γ. —
 σοι, libri (teste Blayd.); σου, Ald. et cett. fere edit. (etiam Dind. IV.
 sqq.). 888. οὕτως, A; οὕτω, cett. 889 exclusit Zippm. (Nauck.; cfr
 Blayd. 306). 893. ἀντέχον, cett. libri; λαμβάνον, Γ. 895 τί δῆτα δοῖμ'
 ἐγώ, libri; τί δῆτα δοῖμ' ἂν (ἐκ τούτων ἐγώ), Brunck.; τί δῆτ' ἂν δοῖμ'
 ἐγώ, Schaef. (cfr Buttm.). — τοῦνθ' ἐνδε λέγε, La, Γ, Tricl.; τοῦνθ' ἐνδε
 λέγε, B; τοῦνθ' ἐνδε γέ, A, Dind.; τοῦνθ' ἐνδ' ἔτι, Erf. 896. λόγῳ, libri
 praeter λόγων, Harl.

Sophocles.

- NE. οὐκ οἶδ' ὅποι χρη τᾶπορον τρέπειν ἔπος.
 ΦΙΛ. ἀπορεῖς δέ του σύ; μὴ λέγ', ὦ τέκνον, τάδε.
 NE. ἀλλ' ἐνθάδ' ἦδη τοῦδε τοῦ πάθους κερῶ.
 ΦΙΛ. οὐ δὴ σε δυσχέρεια τοῦ νοσήματος 900
 ἔπεισεν, ὥστε μὴ μ' ἄγειν ναίτην ἔτι;
 NE. ἅπαντα δυσχέρεια, τὴν αὐτοῦ φύσιν
 ὅταν λιπὼν τις δρᾷ τὰ μὴ προσεικότα.
 ΦΙΛ. ἀλλ' οὐδὲν ἔξω τοῦ φυτεύσαντος σύ γε
 δρᾷς οὐδὲ φωνεῖς, ἐσθλὸν ἄνδρ' ἐπωφελῶν. 905
 NE. αἰσχροῦς φανοῦμαι τοῖτ' ἀνιῶμαι πάλαι.
 ΦΙΛ. οὐκ οὖν ἐν οἷς γε δρᾷς ἐν οἷς δ' αὐδᾷς ὀκνῶ.
 NE. ὦ Ζεῦ, τί δράσω; δεύτερον ληφθῶ κακός,
 κρύπτων θ' ἂ μὴ δεῖ καὶ λέγων αἴσχιςτ' ἐπιῶν;
 ΦΙΛ. ἀνὴρ ὅδ', εἰ μὴ ἐγὼ κακὸς γνώμην ἔφην, 910
 προδοὺς μ' ἔοικεν κάκλιπὼν τὸν πλοῦν στελεῖν.
 NE. λιπὼν μὲν οὐκ ἔγωγε λυπηρῶς δὲ μὴ
 πέμπω σε μάλλον, τοῖτ' ἀνιῶμαι πάλαι.
 ΦΙΛ. τί ποτε λέγεις, ὦ τέκνον; ὥς οὐ μανθάνω.
 NE. οὐδὲν σε κρύψω· δεῖ γὰρ ἐς Τροίαν σε πλεῖν 915
 πρὸς τοὺς Ἀχαιοὺς καὶ τὸν Ἀτρεϊδῶν στόλον.
 ΦΙΛ. οἴμοι, τί εἶπας;
 NE. μὴ στέναζε, πρὶν μάθης.
 ΦΙΛ. ποῖον μάθημα; τί με νοεῖς δρᾶσαι ποτε;
 NE. σῶσαι κακοῦ μὲν πρῶτα τοῦδ', ἔπειτα δὲ

897. ὅπη, Γ. 898. τοῦ, libri et edit. fere; τον, Brunck.; τρέπειν, libri; σιγῶμεν, Nauck. 900. οὐ δὴ σε, libri; οὐχ ἦδε 1 οὐ σ' ἦδε, Erf. 901. ἐπαισεν, La, Γ, K. 902. δυσχέρεια, libri; δυσχερίωτα, Reisk.; αὐτοῦ, La; αὐτοῦ, A. 903. προσήκοντα, K; προσεικότα, La., A; προσήκοντα, Γ; (eadem triplex varietas est Electr. 618, cfr Jahn.). 905. φωνεῖς, Γ. 906. πάλιν, super scr. m. pr. αι, La; πολλά, Γ. 907. οὐκ οὖν, libri; οὐ δὴ, Nauck. conj. — ἐν οἷς τε δρᾷς, La, Γ; γε, A, B. — ἐν οἷς, La m. sec., Γ; ἐν οἷ δ', La m. pr.; ἐν οἷσδ', A. 909. ἐπη, Γ. 910. ἀνὴρ, libri; εἰ μὴ κἀγώ, La.; εἰ μ' ἐγώ, A; εἰ μὴ, Γ; εἰ μὴ γω, Tricl. 911. ἔοικεν, La. 912. λυπηρός, corr. Γ. 913. πέμπω, La, A. — πέμπων, Γ, Ven.; πάλιν, Γ, (corr. in πάλαι), La. — Fortasse 912—13 ita scribendi: λυπηρῶς δ' οὐ πέμπειν σε μέλλω. 916. τῶν, La, B; τόν, A, K, T; στόλον ex στόλων corr., La, 917. τί εἶπας, La, A, Γ. — τί γ' εἶπας, B; τί μ' εἶπας, Valcken — πρὶν ἄν, Γ.

- ξὺν σοὶ τὰ Τροίας πεδία πορθῆσαι μολῶν. 920
 ΦΙΛ. καὶ ταῦτ' ἀληθῆ δρᾶν νοεῖς;
 NE. πολλὴ κρατεῖ
 τούτων ἀνάγκη, καὶ σὺ μὴ θυμοῦ κλύων.
 ΦΙΛ. ἀπόλωλα τλήμων, προδόδομαι· τί μ', ὦ ξένη,
 δέδρακας; ἀπόδος ὥς τάχος τὰ τόξα μοι.
 NE. ἀλλ' οὐχ οἷόν τε τῶν γὰρ ἐν τέλει κλύειν 925
 τό τ' ἐνδικόν με καὶ τὸ συμφέρον ποιεῖ.
 ΦΙΛ. ὦ πῦρ σὺ καὶ πᾶν δαῖμα καὶ πανουργίας
 δεινῆς τέχνημ' ἔχθιστον, οἷά μ' εἰργάσω,
 οἷ ἠπάτηκας· οὐδ' ἐπαισχύνει μ' ὄρων
 τὸν προστρόπαιον, τὸν ἱκέτην, ὦ σχέτλιε; 930
 ἀπεστέρηκας τὸν βίον τὰ τόξ' ἐλών.
 ἀπόδος, ἱκνοῦμαί σ'. ἀπόδος, ἱκετεύω, τέκνον.
 πρὸς θεῶν πατρώων, τὸν βίον με μὴ ἀφέλῃς.
 ὦμοι τάλας. ἀλλ' οὐδὲ προσφωνεῖ μ' ἔτι,
 ἀλλ' ὥς μεθήσω μὴποθ', ὥδ' ὁρᾷ πάλιν. 935
 ὦ λιμένες, ὦ προβλήτες, ὦ ξυνουσίαι
 θηρῶν ὁρείων, ὦ καταρρώγες πέτραι,
 ὑμῖν τάδ', οὐ γὰρ ἄλλον οἶδ' ὅτω λέγω,
 ἀνακλαίωμα παροῦσι τοῖς εἰωθόσιν,
 οἷ' ἔργ' ὁ παῖς μ' ἔδρασεν οἷξ' Ἀχιλλέως 940
 ὁμόσας ἀπάξειν οἷκαδ', ἐς Τροίαν μ' ἄγει·
 προσθεῖς τε χεῖρα δεξιάν τὰ τόξα μου
 ἱερὰ λαβὼν τοῦ Ζηνὸς Ἡρακλέους ἔχει,
 καὶ τοῖσιν Ἀργείοισι φήνασθαι θέλει,
 ὥς ἄνδρ' ἐλών μ' ἰσχυρὸν ἐκ βίας μ' ἄγει, 945

924. τόξα, La, Γ, B; τὰ τόξα, A, (Tricl.), supra in K. 926. ποεῖν, La. — ποεῖ, Γ, K. 927. δῆμα, ei pr. m. superscr., La.; λῆμα, Bgk., Seyff. — λῆμα, Nauck. 933. μὴ μ' ἀφέλῃς, La, Γ, Lb, B; μὴ μου ἀφέλῃς, A; με μὴ ἀφέλῃς (ad Med. 56), με μὴ ἀφέλῃ (ad O. T. 1152), Elmsley. (Nauck.); με μὴ ἀφέλῃς, Dind. III. 939. ἀνακλαίωμα, libri; ἀνα κλάσμαι, Dind. 940. οἷ' ἔργα μ' ὁ παῖς ἔδρασεν, Γ. 942. προσθεῖς, La (corr. ex προσθεῖς), et cett. libri. 944—5. θέλει, ὥς —, Dind., Nauck.; φήνασθαι θέλει, ὥς —, Seyff., Blayd. 945. ἐλών μ', libri praeter ἐλών μ', La, ἐλών, B. (cfr Suid. v. κακοπινέστατον; Nauck. Krit. Anh.).

- κούκ οἷδ' ἐναίρων νεκρὸν ἢ καπνοῦ σκιάν,
εἶδωλον ἄλλως· οὐ γὰρ ἂν σθένοντά γε
εἶλέν μ', ἐπεὶ οὐδ' ἂν ὧδ' ἔχοντ', εἰ μὴ δόλω.
νῦν δ' ἠπάτημαι δύσμορος. τί χρή με δρᾶν;
ἀλλ' ἀπόδος, ἀλλὰ νῦν ἔτ' ἐν σαντῶ γενοῦ. 950
τί γῆς; σιωπᾶς· οὐδέν εἰμ' ὁ δύσμορος.
ὦ σχῆμα πέτρας δίπυλον, αὖθις αὖ πάλιν
εἴσειμι πρὸς σὲ ψιλός, οὐκ ἔχων τροφήν
ἀλλ' ἀνανοῖμαι τῷδ' ἐν ἀνλίῳ μόνος,
οὐ πτηνὸν ὄρνιν οὐδὲ θῆρ' ὀρειβάτην 955
τόξοις ἐναίρων τοισίδ', ἀλλ' αὐτὸς τάλας
θανῶν παρέξω δαῖθ', ἵφ' ὧν ἐφερβόμην,
καί μ' οὐς ἐθήρων πρόσθε θηράσουσι νῦν
φόνον φόνου δὲ ῥύσιον τίσω τάλας
πρὸς τοῦ δοκοῦντος οὐδέν εἶδέναι κακόν. 960
ἅλοιο — μήπω, πρὶν μάθοιμ', εἰ καὶ πάλιν
γνώμην μετοίσεις· εἰ δὲ μή, θάνατος κακῶς.
XO. τί δρῶμεν; ἐν σοὶ καὶ τὸ πλεῖν ἡμᾶς, ἄναξ,
ἤδη ἐστὶ καὶ τοῖς τοῦδε προσχωρεῖν λόγοις.
NE. ἔμοι μὲν οἶκτος δεινὸς ἐμπέπτωκέ τις 965
τοῖδ' ἀνδρὸς οὐ νῦν πρῶτον, ἀλλὰ καὶ πάλαι.
ΦΙΛ. ἐλέησον, ὦ παῖ, πρὸς θεῶν, καὶ μὴ παρῆς
σαντοῦ βροτοῖς ὄνειδος, ἐκκλέψας ἐμέ.
NE. οἴμοι, τί δράσω; μή ποτ' ὥφελον λιπεῖν

946. κούκ οἷδ', libri; κούχ ὡς, Seyff. 948. ἐπεὶ γ' οὐδ', Tricl. 949. Pro δρᾶν ποιεῖν, A, Harl. 950. ἀπόδος, cett. libri; ἀπόδος σὺ γ', Ven.; ἀλλ' ἀπόδος, Turneb.; ἀπόδος, δός, Ant. Seyff. — ἀλλὰ νῦν ἔτ', libri; ἀλλὰ νῦν ποτ', Blayd. — σαντῶ, La et cett. libri; σαντοῦ, A. 952. σχῆμα ex χρῆμα corr. pr. m.; — αὐ omitt. Γ. 954. αὐ θανοῦμαι, libri; γο. ἀθανοῦμαι ἀντὶ τοῦ ξηρανθήσομαι, inter scholia La, S; Tricl.; ἀνλείω, K. 956. τοῖσιδ' corr. ex τοῖσιν pr. m.; τοισίδ', A; τοῖσδε γ', B; τοῖσδ' εἶ, Burges., Weckl. — ἀλλ' omisit A. 957. ἵφ' ὧν, libri; ἵφ' ὧν, Wund. 958. πρόσθεν (contra metrum), La. 961. μάθοιμ' εἰ καὶ πάλιν, libri; πρὶν μάθοιμεν εἰ πάλιν vel πρὶν μάθοιμ' εἰ πάλιν, Blayd. et Nauck. (Krit. Anh.). 966. πάλαι ex πάλιν corr. pr. m. 967. παρῆς, La. 968. σαντοῦ, ceteri libri; σαντόν, Γ; ἐμέ, cett. libri; ἡμᾶς, Γ.

- τὴν Σκῦρον οὕτω τοῖς παροῦσιν ἄχθομαι. 970
ΦΙΛ. οὐκ εἶ κακὸς σὺ, πρὸς κακῶν δ' ἀνδρῶν μαθῶν
ἔοικας ἥκειν αἰσχροῦ· νῦν δ' ἄλλοισι δοῦς
οἷ εἰκός, ἔκπλει, τὰμά μοι μεθεῖς ὄπλα.
NE. τί δρῶμεν, ἄνδρες;
ΟΔ. ὦ κάκιστ' ἀνδρῶν, τί δρᾶς;
οὐκ εἶ, μεθεῖς τὰ τόξα ταῦτ' ἐμοί, πάλιν; 975
ΦΙΛ. οἴμοι, τίς ἀνήρ; ἄρ' Ὀδυσσέως κλύω;
ΟΔ. Ὀδυσσέως, σάφ' ἴσθ', ἐμοῦ γ', ὃν εἰσορᾶς.
ΦΙΛ. οἴμοι πέπραμαι καπτόλωλ'· ὅδ' ἦν ἄρα
ὁ ξυλλαβὼν με κάπονοσφίσας ὄπλων.
ΟΔ. ἐγώ, σάφ' ἴσθ', οὐκ ἄλλος· ὁμολογῶ τάδε. 980
ΦΙΛ. ἀπόδος, ἄφες μοι, παῖ, τὰ τόξα.
ΟΔ. τοῦτο μὲν
οὐδ' ἦν θέλῃ δράσει ποτ'· ἀλλὰ καὶ σὲ δεῖ
στείχειν ἅμ' αὐτοῖς, ἢ βίᾳ στελοῦσί σε.
ΦΙΛ. ἔμ', ὦ κακῶν κάκιστε καὶ τολμήστατε,
οἷδ' ἐκ βίας ἄξουσιν;
ΟΔ. ἦν μὴ ξεπῆς ἐκὼν. 985
ΦΙΛ. ὦ Αἰμυλία χθὼν καὶ τὸ παγκρατὲς σέλας
Ἡφαιστότευκτον, ταῦτα δῆτ' ἀνασχετά,
εἰ μ' οὗτος ἐκ τῶν σῶν ἀπάσσεται βίᾳ;
ΟΔ. Ζεὺς ἔσθ', ἵν' εἰδῆς, Ζεὺς, ὁ τῆσδε γῆς κρατῶν,
Ζεὺς, ὃ δέδοχται ταῦθ'· ὑπηρετῶ δ' ἐγώ· 990
ΦΙΛ. ὦ μῖσος, οἷα κάξανευρίσκεῖς λέγειν
θεοὺς προτείνων τοὺς θεοὺς ψευδεῖς τίθης.
ΟΔ. οὐκ, ἀλλ' ἀληθεῖς· ἢ δ' ὁδὸς πορευτέα.

970. οὕτω, La. 971. δ' om. Γ. 972. ἥκειν, libri; ἀσχεῖν, Bgk., Blayd. conj. — ἄλλοις σε δοῦς, Wakef. 973. οἷς εἰκός, libri; οἷ εἰκός, Dind. 976. ἀνήρ, libri. 978. ὅδ' corr. ex ὧδ', La. 980. ὁμολογῶ erasa u post δ., La. 982. δεῖ corr. ex δῆ pr. m., La. 983. στείχειν, Γ; ἅμ' αὐτοῖς, libri; ἅμ' αὐτόν, Blayd. — ὁμαρτῶν, Nauck. conj. — ἦ corr. ex ἡ, La. 984. τολμήστατε, La (ascripto gloss. τολμηέστατε), A; τολμίστατε, B. 985. μῆρπης, La; ἄξουσι, Γ. 990. Ζεὺς δ', K. 992. τιθείς, La, A; τιθεῖς, B, Musgr.; τίθης, Porson.; τίθεις, Hart. 993. ἢ δ' ὁδός, libri; ἔδ' ὁδός,

ΦΙΛ. οὐ γῆμ' ἔγωγε.

ΟΔ. γῆμ' πειστέον τάδε.

ΦΙΛ. οἷμοι τάλας. ἡμᾶς μὲν ὥς δούλους σαφῶς 995

πατὴρ ἄρ' ἐξέφυσεν οὐδ' ἐλευθέρους.

ΟΔ. οὐκ, ἀλλ' ὁμοίους τοῖς ἀριστεύουσιν, μεθ' ὧν
Τροίαν σ' ἐλεῖν δεῖ καὶ κατασκάψαι βίαν.

ΦΙΛ. οὐδέποτε γ' οὐδ' ἦν χρῆ με πᾶν παθεῖν κακόν,
ἕως γ' ἂν ἦ μοι γῆς τόδ' αἰπυνόν βάθρον. 1000

ΟΔ. τί δ' ἐργασείεις;

ΦΙΛ. κρατ' ἐμὸν τόδ' αὐτίκα

πέτρα πέτρας ἄνωθεν αἰμάξω πεσών.

ΟΔ. ξυλλάβετ', ἄγ', αὐτόν μὴ ἐπὶ τῷδ' ἔστω τάδε.

ΦΙΛ. ὦ χεῖρες, οἷα πάσχετε ἐν χρεῖα φίλης
νευρᾶς, ὑπ' ἀνδρὸς τοῦδε συνθηρώμεναι. 1005

ὦ μηδὲν ὑγιὲς μηδ' ἐλευθερον φρονῶν,

οἷ' αὖ μ' ὑπῆλθες, ὥς μ' ἐθιγρᾶσω, λαβών

πρόβλημα σαντοῦ παῖδα τόνδ' ἀγνώτ' ἐμοί,

ἀνάξιον μὲν σοῦ, κατάξιον δ' ἐμοῦ,

ὅς οὐδὲν ἦδει πλὴν τὸ προσταχθὲν ποιεῖν, 1010

δῖλος δὲ καὶ νῦν ἐστὶν ἀλγεινῶς φέρων,

οἷς τ' αὐτὸς ἐξήμαρτεν οἷς τ' ἐγὼ ἔπαθον.

Schneider, Blayd. 994. οὐ γῆμ' ἔγωγε. ΟΔ. γῆμ', libri; οὐ γῆμ'. ΟΔ. ἐγὼ δὲ γῆμι, Gernh. (Nauck.); πιστέον, La, K. 996. δούλους pr. man. corr. in δούλους. 997. ἀρίστοισιν, libri cett.; ἀριστεύουσιν, Γ, Nauck. 999. Pro γ' δέ, Γ; χρῆ, La pr. m., χρῆ, sec. m; παθεῖν, μ super scr., La pr. m. ἦν, cett. libri; ἄν, Γ; με, cett. libri; γε, Γ; πᾶν, omitt. Γ, Harl. 1000. ἕως γ', sed eraso γ' (qua manu, incertum), La; Tricl., Ven. — ἕως, ceteri codd.; αἰπυνόν ex ἐπεινόν, La. 1002. πέτρας ἄνωθεν τῆσδ' ἐναιμάξω πεσών, Herm. (cfr comment.). 1003. ξυλλάβετ' αὐτόν, La, Γ, Lb, Le, B, K, Ven.; ξυλλάβετε γ' αὐτόν, A; — ξυλλάβετε τοῦτον, Tricl.; ξυλλάβετον αὐτόν, Bernhardt; ξυμμάρατ' αὐτόν, Nauck.; ξύλλαβέ τις αὐτόν, Bgk.; ξυλλάβετ', ἄγ', Burges. (cfr Trach. 1255); fort. ξυλλάβετ', ἄγ', οἷτοι (cfr 799). 1007. οἷα μ', libri; οἷος μ', supra ser. in A (Pors. Adv. 201); οἷός μ', Tricl.; οἷόν μ', Blayd.; οἷ' αὐ, Herm. — ὥς, libri; in Γ supra ser. γρ. ὁ; ὅς, Wakef., Dind. 1009. γρ. ἐμοί, Γ. 1010. ἦδει, libri; ἦδεν, Dind. III.; ἦδη, Brunck. 1012. τ', om. Γ; ἐγὼ πάθον, A, B, K, T (La?).

ἀλλ' ἡ κακὴ σὴ διὰ μυχῶν βλέπουσ' αἰεὶ
ψυχὴ νιν ἀφυσῇ τ' ὄντα κοῦ θέλονθ' ὁμως
εὖ προνδίδαξεν ἐν κακοῖς εἶναι σοφόν. 1015

καὶ νῦν ἐμ', ὦ δύστηνε, συνδήσας νοεῖς

ἄγειν ἀπ' ἀκτῆς τῆσδ', ἐν ἣ με προυβάλου

ἄφιλον ἔρημον ἀπολιν, ἐν ζῶσιν νεκρόν.

φρεῦ.

ὅλοιο· καὶ σοὶ πολλάκις τόδ' εὐξάμην,

ἀλλ', οὐ γὰρ οὐδὲν θεοὶ νέμουσιν ἡδύ μοι, 1020

σὺ μὲν γέγηθας ζῶν, ἐγὼ δ' ἀλγύνομαι

τοῦτ' αὖθ' ὅτι ζῶ, σὺν κακοῖς πολλοῖς τάλας

γελῶμενος πρὸς σοῦ τε καὶ τῶν Ἀτρείως

διπλῶν στρατηγῶν, οἷς σὺ ταῦθ' ὑπηρετεῖς.

καίτοι σὺ μὲν κλοπῇ τε κἀνάγκῃ ζυγεῖς 1025

ἔπλεις ἅμ' αὐτοῖς, ἐμὲ δὲ τὸν πανάθλιον,

ἐκόντα πλεύσανθ' ἐπὶ ναυσὶ ναυβάτην,

ἄτιμον ἔβαλον, ὥς σὺ φῆς, κείνοι δὲ σέ.

καὶ νῦν τί μ' ἄγετε; τί μ' ἀπάγεσθε; τοῦ χάριν;

ὅς οὐδὲν εἰμι καὶ τέθνηχ' ὑμῖν πάλαι. 1030

πῶς, ὦ θεοῖς ἐχθιστε, νῦν οὐκ εἰμί σοι

χωλός, δυσώδης; πῶς θεοῖς τλήσεσθ', ἐμοῦ

πλεύσαντος, αἰθεῖν ἱερά; πῶς σπένδειν ἔτι;

αὕτη γὰρ ἦν σοὶ πρόφασις ἐκβαλεῖν ἐμέ.

1014. οὐ θέλον θ' corr. in οὐ θέλων θ', La; κοῦκ θέλονθ', B; ἀφυσῇ, L. Dind. 1017. προύβαλον, Γ; προύβαλες, Blayd. 1019. καίτοι, Wakef. εὐξάμην, A, B. — ἡδύ μοι, La supra ser. pr. m. εὖ (cfr 283, 288, Trach. 16, quibus locis nihil variatur). 1021—22 ita interpungit Seyff.: ἀλγύνομαι τοῦτ' αὖθ' ὅτι ζῶ, σὺν κακοῖς π. τάλας γελῶμενος πρὸς σοῦ —; Hart. autem sic: ἀλγύνομαι, τοῦτ' αὐτὸ — γελῶμενος. 1023. σοῦ γε, La, Γ, Tricl.; σοῦ τε, A, B. 1024. διπλῶν, libri [δισσῶν, A?, Blayd.]. 1025. ἀπάτη, Γ. 1028. ἔβαλον, A; ἔκβαλον, La, Le, Tricl.; ἐξέβαλον, Γ (ex scholiis?); — ὥς, libri; οὕς, Hart. 1029. εὐξέσθ' ἐμοῦ, La, A, Γ; γρ. ὁμοῦ, supra ser. Γ; ἔξεσθ' ἐμοῦ, Piers. (Wund. Adv.); ἔξεσθ' ὁμοῦ, Dind. conj. (1856), Seyff.; πῶς ἐμοῦ ἔξεται θεοῖς, Bl.; τλήσεσθ' ἐμοῦ, Nauck. conj. 1033. πλεύσαντος, libri; κλαύσαντος, Piers.; στένοντος, Hart.; γεύζοντος, Nauck. conj.; ἱερά, libri; ἱερά, Dind. 1034. αὕτη, La; αὕτη, Dind.; σου omisit B.

- κακῶς ὄλοισθ'· ὀλείσθε δ' ἡδικοτότες 1035
 τὸν ἄνδρα τόνδε, θεοῖσιν εἰ δίκης μέλει.
 ἔξοιδα δ' ὥς μέλει γ'· ἐπεὶ οὐποτ' ἂν στόλον
 ἐπλεύσατ' ἂν τόνδ' οὐνεκ' ἀνδρὸς ἀθλίου,
 εἰ μὴ τι κέντρον θεῖον ἴγ' ἑμᾶς ἔμοῦ.
 ἀλλ' ὦ πατρώα γῆ θεοί τ' ἐπόψιοι, 1040
 τίσασθε, τίσασθ' ἀλλὰ τῷ χρόνῳ ποτὲ
 ξύμπαντας αὐτούς, εἴ τι καμ' οἰκτείρετε
 ὥς ζῶ μὲν οἰκτρῶς, εἰ δ' ἴδοιμ' ὀλωλότας
 τούτους, δοκοῖμ' ἂν τῆς νόσου πεφευγένοι.
 ΧΟ. βαρὺς τε καὶ βαρεῖαν ὁ ξένος φάτιν 1045
 τήνδ' εἶπ', Ὀδυσσεῦ, κοῦχ ὑπείκουςαν κακοῖς.
 ΟΔ. πόλλ' ἂν λέγειν ἔχοιμι πρὸς τὰ τοῦδ' ἔπη,
 εἴ μοι παρείκοι· νῦν δ' ἐνὸς κρατῷ λόγου.
 οὐ γὰρ τοιούτων δεῖ, τοιοῦτός εἰμ' ἐγώ·
 χῶπον δικαίων κάγαθῶν ἀνδρῶν κρίσις, 1050
 οὐκ ἂν λάβοις μου μᾶλλον οὐδέν' εὐσεβῆ.
 νικᾶν γὰρ μέντοι πανταχοῦ χρήζων ἔφην,
 πλὴν εἰς σέ· νῦν δὲ σοί γ' ἐκὼν ἐκστήσομαι.
 ἄφετε γὰρ αὐτόν, μηδὲ προσψεύσητ' ἔτι.
 ἔατε μίμνειν. οὐδέ σου προσχρήζομεν, 1055
 τὰ γ' ὅπλ' ἔχοντες ταῦτ'· ἐπεὶ πάρεστι μὲν
 Τεῦκρος παρ' ἡμῖν, τήνδ' ἐπιστήμην ἔχων,

1035. ὄλοισθε δ', libri; ὄλοισθ', Γ; ὀλείσθε, Brunck. 1036. θεοῖς, B. 1037. δ' ὥς, La ("non γ'", Dind. III.), B, V. (Dind.) — γ' ὥς, Γ (Dind.); A, (Bl.). — ἐπεὶ οὐποτ', A; ἐπ' οὐποτ', La [cfr 446 (ubi ἐπεὶ οὐδ' La, A), 948; 812 comm. nostr.] εἴτ' οὐποτ' —, B; γε· κοῦποτ', K. 1039. ἑμᾶς, ἔμοῦ (hoc l. ad ἀνδρὸς referens), Brunck. 1038. οὐνεκ', libri; εἵνεκ', Nauck. 1042. οἰκτεῖρετε, K. 1043. ὥς, libri; ὅς, Reisk. 1044. δοκεῖ μ' ἂν, Γ. 1046. ὑπείκ. corr. ex ὑπήκ., La. 1048. ἐνὸς κρατῷ λόγου, libri; ἐκὼν κρατῷ λόγου, Schneidew., Bonitz.; ἀνείς κρατῷ λόγου, F. G. Schmidt. 1051. λάβοις, La, K; λάβοις μου A; λάβοις σν, B; λάβοις τις, Bergk. 1052. χρήζων, libri; γρ. κρείσσων, La, Γ. 1053. σοί δὲ νῦν γ', malit Bergk. 1055. οὐδέ σου, libri; οὐδὲ σοῦ, K, Tricel., Dind., Nauck. 1056. γ', libri; σ', Burg. 1057. Τεῦκρος παρ' ἡμῖν, libri; καὶ Τεῦκρος ἡμῖν, Erf. (cfr 1058). 1058. ἐγὰρ δ', libri; ἐγὼ δ', (Bened.), Hart.

- ἐγὼ δ', ὅς οἶμαι σοῦ κάκιον οὐδέν' ἂν
 τούτων κρατύνειν, μηδ' ἐπιθύνειν χερσί.
 τί δῆτα σοῦ δεῖ; χαῖρε τὴν Ἀθηνῶν πατῶν 1060
 ἡμεῖς δ' ἴωμεν, καὶ τάχ' ἂν τὸ σὸν γέρας
 τιμὴν ἐμοὶ νείμειεν, ἣν σ' ἐχρῆν ἔχειν.
 ΦΙΛ. οἷμοι· τί δράσω δύσμορος; σὺ τοῖς ἐμοῖς
 ὅπλοισι κοσμηθεὶς ἐν Ἀργείοις φανεῖ;
 ΟΔ. μὴ μ' ἀντιφώνει μηδέν, ὥς στείχοντα δῆ. 1065
 ΦΙΛ. ὦ σπέρμ' Ἀχιλλέως, οὐδὲ σοῦ φωνῆς ἔτι
 γενήσομαι προσφθεγκτός, ἀλλ' οὕτως ἄπει;
 ΟΔ. χώρει σὺ· μὴ πρόσλευσσε, γενναῖός περ ὢν,
 ἡμῶν ὅπως μὴ τὴν τύχην διαφθερεῖς.
 ΦΙΛ. ἦ καὶ πρὸς ὑμῶν ὦδ' ἔρημος, ὦ ξένοι, 1070
 λειφθήσομαι δὴ κοῦχ ἐποικτερεῖτέ με;
 ΧΟ. ὅδ' ἐστὶν ἡμῶν ναυκράτωρ ὁ παῖς· ὅς ἂν
 οὗτος λέγῃ σοι, ταῦτά σοι χήμεις φαμέν.
 ΝΕ. ἀκούσομαι μὲν ὥς ἔφην οἴκτου πλέως
 πρὸς τοῦδ'· ὁμως δὲ μείνατ', εἰ τούτῳ δοκεῖ, 1075
 χρόνον τοσοῦτον εἰς ὅσον τὰ τ' ἐκ νεὼς
 στείλωσι ναῦται καὶ θεοῖς εὐξώμεθα.
 χοῦτος τάχ' ἂν φρόνησιν ἐν τούτῳ λάβοι
 λόγῳ τιν' ἡμῖν. νῶ μὲν οὖν ὀρμώμεθον,
 ὑμεῖς δ', ὅταν καλῶμεν, ὀρμᾶσθαι ταχεῖς. 1080

στροφὴ α.

- ΦΙΛ. ὦ κοίλας πέτρας γύαλον
 θερμὸν καὶ παρετῶδες, ὥς σ'
 οὐκ ἔμελλον ἄρ', ὦ τάλας,

1061. τάχος ἂν, Γ. 1062. σ' ἐχρῆν, cett. libri; ἐχρῆν σ', Γ; σὲ χρῆν, Ellendt. 1064. φανῆν, La. 1068. πρόσλευσσε, La, K; πρόσλευσσε νιν ελαινός περ ὢν. F. G. Schmidt. conj. (Jahrb. f. Phil. 1864). 1069. διαφθερῆς, K; διαφθαρής, Γ. 1071. λειφθήσομ' ἤδη, libri; λειφθήσομαι δῆ, Wakef. (cfr μεθεῖνε pro μεθεῖναι, 772, 472, 1153). 1079. νῶ, La; ὀρμώμεθον, La, A, cett.; ὀρμώμεθα, Γ, Elmsl. 1081. κεῦθος (ex schol.) γύαλον, Γ. 1082. θερμὸν τε καὶ —, libri; θερμὸν καὶ —, v. l. in margine Turnebi; Dind. 1083. σ' om. Γ.

λείψειν οὐδέποτε, ἀλλὰ μοι
καὶ θνήσκοντι συνοίσει. 1085

ὦμοι μοί μοι.
ὦ πληρέστατον αὐλίων
λύπας τὰς ἀπ' ἐμοῦ τάλαν,
τίπτ' αὖ μοι τὸ κατ' ἄμαρ
ἔσται; τοῦ ποτε τεύξομαι 1090

σιτονόμου μέλεος πόθεν ἐλπίδος;
εἴθ' αἰθέρος ἄνω
πτωκάδες ὄξυτόνου διὰ πνεύματος
ἔλωσί μ' οὐ γὰρ ἔτ' ἰσχύω.

ΧΟ. σύ τοι, σύ τοι κατηξίωσας, 1095
ὦ βαρύποτμ', οὐκ ἄλλοθεν
ἔχει τίχα τᾶδ' ἀπὸ μείζονος,
εὐτέ γε παρὸν φρονῆσαι
τοῦ λῶνος δαίμονος εἴλου τὸ κάκιον εὐρεῖν. 1100

ἀντιστροφή α.

ΦΙΛ. ὦ τλάμων τλάμων ἄρ' ἐγὼ
καὶ μόχθῳ λωβατός, ὅς γ'

1084. οὐδέποτε, La, A; οὐδέποτ', Γ. 1085. συνοίσει (l. συνοίσῃ), libri (Schol.); συνείσει, Reisk., Elmsl. 1086. ὦ μοι, La; ὦμοι, Γ. 1087. αὐλίων, La. 1089. τί ποτ' αὖ (ἀν, B), libri, Schol.; τίπτ' αὖ, Musgr., Both. — πόθεν, Erf.; πότ' αὖ, Herm.; τί ποτε, Hart., Blayd.; ἡμαρ, libri; ἄμαρ, Erf. 1092—4. εἴθ' — ἔλωσί μ', libri praeter ἔλωσί μ', B; ἴθ', — ἔλοιεν, Schneid.; εἴθ' — μ' ἔλοιεν, Heerw.; ὅθ' αἰ πρόσθ' ἄνω l. ὅτ' αἰθέρος ἔσω — ἔλωσι, Herm.; ὅτ' ὄρνεις ἄνω ἔλωσιν, Heimsoeth.; εἴ γ' αἰθέρος — ἔλωσιν, Seyff.; γοναί δ' αἰθέρος — ἔλωσιν, Nauck.; εἴ μ' αἰθέρος ἄνω — ἔλοῦσιν, Hart.; αἰθυσίαι — γελώσι μ', Bergk. 1093. πτωκάδες, libri; πλωκάδες et cet., Schol. (cfr comment. nostr.). 1094. ἔλωσι, cfr 1092. — οὐ γὰρ ἔτ' ἰσχύω, libri; οὐ γὰρ ἔτ' l. εἴτ' οὐ γὰρ ἰσχω, Heath., Seyff.; οὐ γὰρ ἔτ' ἀρκῶ, Porson.; οὐδ' ἔτ' ἀρκῶ, Wund.; οὐ σφ' ἔτ' ἰσχω, Heimsoeth. 1096. κατηξίωσας, libri; τᾶδ' ἡξίωσας, Blayd.; βαρύποτμ' editt. (Dind.); βαρύποτμε, La, A. 1097. τίχα, γρ. τύχη, Γ; τᾶδ' Γ; οὐκ ἄλλοθεν ἢ τύχα ἄδ' ἀπὸ μείζονος, Dind. 1099. φρονῆσαι, libri; μετασχεῖν, Blayd. conj.; fort. φρονεῖν πρό. 1100. λῶνος, libri; πλέονος, v. l. ap. Schol. — ἔλεῖν, libri; αἰνεῖν (cfr 772), Herm.; εὐρεῖν, Wund.; ἀντλεῖν, Arnold. — ἀντί, Dind.

δη μετ' οὐδενὸς ἕστερον
ἀνδρῶν εἰς ὀπίσω τάλας 1105

ναίων ἐνθάδ' ὀλοῦμαι,
αἰαῖ αἰαῖ,
οὐ φορβὰν ἔτι προσφέρων,
οὐ πτανῶν ἀπ' ἐμῶν ὅπλων
κραταιαῖς μετὰ χερσίν. 1110

ἴσχω· ἀλλὰ μοι ἄσκοπα
κρυπτά τ' ἔπη δολερᾶς ὑπέδου φρενός·
ἰδοίμαν δέ νιν,
τὸν τάδε μῆσάμενον, τὸν ἴσον χρόνον
ἐμὰς λαχόντ' ἀνίας. 1115

ΧΟ. πότμος πότμος σε δαιμόνων τάδ',
οὐδὲ σέ γε δόλος ἔσχ' ὑπὸ
χειρὸς ἐμᾶς. στυγεράν ἔχε
δύσποτμον ἄρὰν ἐπ' ἄλλοις. 1120
καὶ γὰρ ἐμοὶ τοῦτο μέλει μὴ φιλότῃτ' ἀπίωσῃ.

στροφή β.

ΦΙΛ. οἴμοι μοι, καὶ που πολιᾶς
πόντου θινὸς ἔφ' ἥμενος,
γελᾷ μοι, χερὶ πάλλων 1125
τὰν ἐμὰν μελέου τροφάν,
τὰν οὐδεὶς ποτ' ἐβάστασεν.
ὦ τόξον φίλον, ὦ φίλων
χειρῶν ἐκβεβιασμένον,
ἦ που ἐλείνῳν ὄρᾳς, φρένας εἴ τινας 1130

1105. ἀνδρῶν, libri; γωτῶν, (metri causa) Meinek. 1108 etc. — προσφέρων, οὐ, πτανῶν ἀπ' ἐμῶν ὅπλων, κραταιαῖς et cet., Schneidew.; — οὐ πτανῶν ὅπλ' ἐμῶν τόξων — ἴσχω, Hart. 1109. οὐ πτανῶν, libri; εὐπιάνων, Bergk.; ὅπλων ἀπ' ἐμῶν, B. 1112. ὑπέδου, libri; ἀπιδου, Hart. 1115. ἐμὰς, v. l. ap. Schol., B, K. 1116. πότμος σε, libri; πότμος, πότμος σε, Erf. 1120. ἄρὰν ἄρᾳν, La, A; ἄρᾳν, Γ. 1121. φιλότῃ τῇ, eraso ι, La. 1123. που in La insertum est, ut videtur, a S; πόντου, Γ (Seyff.). 1124. θινὸς ἐφ' ἥμενος, libri; fort. θινὸς ἐφ' ἥμενος. 1125. μου, libri; μοι, Wakef.; χερὶ, libri; χερὶ, Tricl. 1129. χερῶν, Tricl. 1130. εἴ in ἡ mutatum inter scribendum, ut videtur (Dind.), La. — ἐλείνῳν,

ἔχεις, τὸν Ἡράκλειον
 ἄρθμιον ὧδέ σοι
 οὐκέτι χρησόμενον τὸ μεθύστερον,
 ἀλλ' αἰὲν μετ' ἀγκάλαις
 πολυμηχάνου ἀνδρὸς ἐρέσσει, 1135
 ὁρῶν μὲν αἰσχροῦς ἀπάτας,
 στειγνὸν δὲ φῶτ' ἐχθοδοπὸν
 μυρί' ἀπ' αἰσχροῦν ἀνατέλλονθ', ὅσ' ἐφ' ἡμῖν κακ'
 ἐμήσατ', ὦ Ζεῦ.

ΧΟ. ἀνδρὸς τοι τὸ μὲν οἷ δίκαιον εἰπεῖν, 1140
 εἰπόντος δὲ μὴ φθονεράν
 ἐξῶσαι γλώσσας ὁδύναν.
 κεῖνος εἷς ἀπὸ πολλῶν
 ταχθεὶς τῶνδ' ἐφημοσύνη
 κοινὰν ἦρυσεν ἐς φίλους ἀρωγάν. 1145

ἀντιστροφὴ β.

ΦΙΛ. ὦ πταναὶ θῆραι χαροπῶν τ'
 ἔθνη θηρῶν, οὓς ὁδ' ἔχει
 χῶρος οὐρεσιβώτας,

libri; ἑλεονόν, Brunck.; ἑταῖρον (ἄθλιον), Blayd. conj. 1132. ἄθλιον, La (in margine γρ. ἄθλιον ascript. ab S), A, K; ἄθλον, Γ, B; ἄεθλον, Tricl.; ἄρθμιον, Erf.; σύννομον, Dind.; ἡλικα τόνδε, Blayd. 1133. μεθ' ὕστερον, A, B; μεθύστερον, La, K. 1134. ἀλλ' ἐν μεταλλαγῇ, libri (μεταλλαγῇ, A); ἔτ', ἀλλ' ἐν μεταλλαγῇ (propter metrum, cfr 1157), (Wund.), Dind. (1836); ἄλλου δ' ἐν μ., Herm.; ἀλλ' αἰὲν μεταλλαγῇ, Bgk., Seyff.; χερσὶν δ' ἐν μεταλλαγῇ, Hart.; fort. ἀλλ' αἰὲν μετ' ἀγκάλαις. 1135. ἐρέσσει, libri; ἐρύσσει, Bergk. conj.; ἐπέσσει, Seyff.; ἐλίσσει, Weckl. 1137. στειγνόν τε, libri; στειγνὸν δέ, Turneb. 1138. μυρίά τ', Schneidew.; ἀνατέλλοντα, La, A; ἀνατέλλονθ', B. 1139. ὅσ', libri; ὅς, Dind.; οἷ, Seyff. — (ἐμήσατ') Ὀδυσσεύς, libri; (ἐμήσατο) Ζεὺς, Herm.; (ἐμήσατ') ὦ Ζεῦ, Dind., Seyff.; οὐδέις, Arndt., Nauck. — οὗτις, Ziel. (Jahrb. f. Phil. 1872). 1140. εἰ δίκαιον, cett. libri; δ. εἰ, Γ; ἐν δ., Dind.; οἷ δ., Axt., Madv. — ἐνδίκ' αἰὲν —, Arndt.; οὐ δ., Weckl. 1143. κεῖνος δ' εἷς, libri; κεῖνος εἷς, Brunck. (cfr 1166). — ἀπὸ libri; ὑπό, Blayd. conj. 1144. τοῦδ' ἐφημοσύνη, libri; τοῦδ' ἐφφημοσύνη, Turneb., Steph., Buttm. — τῶνδ' ἐφημοσύνη, Gernh., Erf.; τοῦτ' ἐφφημοσύνη l. τάνδ' ἐφημοσύνη, Blayd. 1146. πταναί, cett. libri (Bl.); πταναί, A. 1148. οὐρεσιβώτας, La, B. — οὐρεσιβώτας (corr. ex — βα —), A.

φυγᾶ μ' οὐκέτ' ἀπ' αὐλίων 1150
 πελαῖτ'· οἷ γὰρ ἔχω χερσὶν
 τὰν πρόσθεν βελέων ἀλκάν,
 ὃ δύστανος ἐγὼ τὰ νῦν
 ἀλλ' ἀνέδην, ὅδε χῶρος ἐνέξεται,
 ἔτ' οὐ φοβητὸς, ὑμῖν, 1155
 ἔρπετε, νῦν καλὸν
 ἀντίφονον κορέσαι στόμα πρὸς χάριν
 ἐμᾶς σαρκὸς αἰόλας
 ἀπὸ γὰρ βίον ἀντίκα λείψω.
 πόθεν γὰρ ἔσται βιοτά;
 τίς ὧδ' ἐν αὐραῖς τρέφεται, 1160
 μηκέτι μηδενὸς κρατίνων ὅσα πέμπει βιόδωρος αἶα;
 ΧΟ. πρὸς θεῶν, εἴ τι σέβει ξένον γ' ἔλασσον
 εὐνοίᾳ πάσα πελάταν,
 ἀλλὰ γινώθ', εὖ γινώθ', ἐπὶ σοὶ 1165
 κῆρα τάνδ' ἀποφεύγειν.
 οἰκτρὰ γὰρ βόσκειν, ἀδαῖς δ'
 ἔχειν μυρίον ἄχθος, ὃ ξυνοικεῖ.
 ΦΙΛ. πάλιν πάλιν παλαιὸν ἄλγῃμ' ὑπέμναςας, ὦ 1170
 λῆστε τῶν πρὶν ἐντόπων.

1149. φυγᾶ μ' οὐκέτ', libri; φυγᾶ μηκέτ', Erf.; φυγεῖν μ' οὐκέτ', Seyff. — οὐκ ἐμῶν ἐτ' ἀπ' αἰ., "temptabat", Nauck. 1150. πελαῖτ', libri (πελαῖτ', i. eraso, La.). — ἐλαῖτ', Erf.; περαῖτ', Erf.; φεύξεσθ', Nauck.; πηῖξετ', Hart. 1151. πρόσθεν, La (?), B; πρόσθε, A, Γ, K; ἀλκάν, libri; πηῖξετ', Hart. 1153. ἀνέδην (metri causa), Herm.; ἀλκάν τ. π. βελέων, Seyff. 1155. ἀνέδην (supra scr. ε pr. m.), La, Harl. — χῶρος, libri; ἀνέδην (ὅδε χῶλος — ἡμῖν) ἔρπετε, Porson.; χῶλος ἐρύκομαι, inter alia conj. Blayd.; ὅτε χῶλος ε., Weckl.; fort. ἐνέξεται. 1157. ἐμᾶς σαρκὸς αἰόλας, libri; τὰσδ' αἰόλας σαρκὸς, Tricl.; τὰς σαρκὸς αἰόλας, conj. Buttm. (cfr 1134). 1163. ξένον πέλασσον, libri, πέλασον, Γ; (σέβει ξένον, πέλασσον, Dind., Ell.; σέβει, ξένον πέλασσον, Seyff., Madv. Adv.); ξένον μ', ἐλα μή, Hart.; ξένον γ' ἔλασσον, Arndt. 1164. πελάταν, libri; πελάσαντ', Blayd. 1165. οἷ σοι, libri, Schol.; οἷ σόν, Dind.; ἐπὶ σοί, Seyff. 1167. ἀδαῖς δ', Hart. 1168. ἔχειν, libri; ὀχεῖν, Schol. (?), Hart.; ἄγειν, Blayd.; ὄ, La, B; ὄ, A, Hart.; ξυνοικεῖ, libri; ξυνοικεῖς, Hart. 1170. ἄλγῃμ' ὑπέμναςας (— μνη —, B), libri; ὅ. με, Tricl.; fort. ἄλγος μ'.

- τί μ' ὤλεσας; τί μ' εἰργασαι;
 ΧΟ. τί τοῦτ' ἔλεξας;
 ΦΙΛ. εἰ σὺ τὰν ἐμοὶ στυγερὰν Τρωάδα γὰν μ' ἤλπισας ἄξειν.
 ΧΟ. τόδε γὰρ νοῶ κράτιστον. 1176
 ΦΙΛ. ἀπὸ νῦν με λείπειτ' ἤδη.
 ΧΟ. φίλα μοι, φίλα ταῦτα παρήγγειλας ἐκόντα τε πράσσειν.
 ἴωμεν ἴωμεν,
 ναὸς ἔν' ἱμῶν τέτακται. 1180
 ΦΙΛ. μί, πρὸς ἀραῖον Διός, ἔλθῃς, ἱκετεύω.
 ΧΟ. μετρίαζε.
 ΦΙΛ. ὦ ξένοι,
 μείνατε, πρὸς θεῶν.
 ΧΟ. τί θροεῖς; 1185
 ΦΙΛ. αἰαῖ αἰαῖ, δαίμων δαίμων
 ἀπόλωλ', ὦ τάλας.
 ὦ ποῦς πούς, τί σ' ἔτ' ἐν βίῳ
 τεύξω τῷ μετόπιν τάλας;
 ὦ ξένοι, ἔλθειτ' ἐπήλυδες αὐθις. 1190
 ΧΟ. τί ῥέζοντος ἀλλοκότῳ
 γνώμα τῶν πάρος, ὧν προύφαινες;
 ΦΙΛ. οὗτοι νεμεσητὸν
 ἀλύοντα χειμερίῳ
 λύπα καὶ παρὰ νοῦν θροεῖν. 1195

1175. γὰν ἤλπισας μ', La, Γ, B, (Steph.). — γαῖαν μ' ἤλπισας (ἄξειν), A, Tricl.; γὰν μ' ἤλπισας, K; Erf. ex conj.; γὰν ἤλπισας, Weckl. 1177. μ' ἔλεπειτ' corr. in με λείπειτ', La. 1178. φίλα (semel), Hart; ἐκόντα τε, libri; ἐκόντι, Herm.; fort. ἐκόντα τε. 1179. ἴωμεν, ἴωμεν, La. 1180. τέτακται, libri; προτέτακται, Dind. conj.; ἴωμεν ν. ἰ. ἡ. προτέτακται (vers. anacr.), Hart. — ἴωμεν δ' ἰ. ἡ. τ. ("Bacchien"), Nauck.; νάσου, Bl. 1187. ὦ, La (corr. ex ὦ, incert. qua manu), K; ὦ, A, B, (Steph., Brunck.); cfr 1083; ἀπ. τ., Hart. 1188. τί σ' ἔτ', La ex corr.; τίς ἔτ', A (ξυ), B; — τί μ' ἔτ', Blayd. (cfr 786). 1189. τεύξεις, Blayd. — τῷ, La, K, Erf.; τό, A, B, Brunck. 1191. ῥέζοντες, libri; ῥέζοντος, Musgr. 1192. προύφαινες, La, A, B, K. — προύφαινες, Γ, Tricl.; προῦφάνη, Brunck.; προῦφαινας (προῦφηναι), Wakef., Buttm., Matthaei; ὧν π. omisit Herm. 1193. οὗτοι, Γ; A (corr. in οἱ), K; νεμέσσητον, La.

- ΧΟ. βᾶθί νυν, ὦ τάλαν, ὥς σε κελεύομεν.
 ΦΙΛ. οὐδέποτε, οὐδέποτε, ἴσθι τόδ' ἔμπεδον,
 οὐδ' εἰ πυρφόρος ἀστεροπητῆς
 βροντᾶς αὐγαῖς μ' εἴσι φλογίζων. 1200
 ἐρρέτω Ἴλιον, οἱ δ' ὑπ' ἐκείνῳ
 πάντες ὅσοι τόδ' ἔτλασαν ἐμοῦ ποδὸς ἄρθρον ἀπῶσαι.
 ἀλλ' ὦ ξένοι, ἐν γέ μοι εὐχος ὀρέξατε.
 ΧΟ. ποῖον ἐρεῖς τόδ' ἔπος;
 ΦΙΛ. ξίφος, εἴ ποθεν,
 ἢ γένυν ἢ βελέων τι προπέμψατε. 1205
 ΧΟ. ὥς τίνα δὴ ῥέξης παλάμαν ποτέ;
 ΦΙΛ. κρατ' ἀπὸ πάντα καὶ ἄρθρα τέμω χερσί.
 φονᾶ φονᾶ νόος ἦδη.
 ΧΟ. τί ποτε;
 ΦΙΛ. πατέρα μαστεύων. 1210
 ΧΟ. ποῖ γὰς;
 ΦΙΛ. ἐς Αἶδον
 οἱ γὰρ ἔτ' ἐν φάει γέ τοι.
 ὦ πόλις, ὦ πόλις πατρία,
 πῶς ἂν εἰσίδοιμ' ἄθλιός σ' ἀνὴρ,
 ὅς γε σὰν λιπῶν ἱερὰν λιβάδ' 1215

1196. σ' ἐκελεύομεν, Bergk. 1199. βρονταῖς αὐταῖς, libri (Steph., Buttm.); γρ. καὶ αὐγαῖς, ταῖς βροντιῶν αὐγαῖς, Schol.; βροντᾶς αὐγαῖς, margo Turneb.; αὐτός, conj. Blayd.; βροντᾶς αὐγαῖς (i. e. πνοαῖς, Hesyech.), Bergk.; εἴσι, libri; fort. εὔσει l. αὔσει; cfr Ant. 619. 1201—3. Ut v. dactylicos efficerent, vett. editt. ἀπῶσ' ἀλλ' (cfr comm. v. 1075) dederunt, Erf. ἀλλ' ejecit, Brunck. et Herm. ἐν γέ μοι bis dederunt, Herm. praeterea ἀλλὰ τόδ' scripsit. 1206. ῥέξης, cett. libri; ῥέξεις, Γ; ῥέξιας, Tricl., Steph. (Buttm.). — δὴ post τίνα Herm. 1207. κρατ' ἀπὸ π. κ. ἄρθρα, libri; κ. καὶ ἄρθρ' ἀπὸ πάντα τ. χ., Bergk.; κρατ' ἀ. π., Herm. (Retr.), Seyff. 1208. τέμω, B. 1209. νόος, La (altero o, ut videtur, ab S inserto), B; νόσος, Γ, A, Buttm. 1210. μαστεύων, La, A; μαστεύων, Γ, B, (sup. scr. τ) Tricl. 1211. εἰς, La, B; ἐς, A. 1212. οὐ γ. ἔστ', La, A; οὐ γὰρ ἔτ', B; οὐ γ. ἐν φ. γ' εἴ, Herm.; οὐ γ. ἐν φ., Dind.; οὐ γ. ἔτ' ἐν φ. γέ που, Seyff.; οὐ γ. ἐν φ. γέ τοι (cfr 81), Weckl. 1213. πόλις πόλις, libri; πόλις, Dind. 1214. εἰσίδοιμ' ἄθλιός σ' ἀ., Dind. γ' ἀ., libri; εἰσίδοιμ' ἄθλιός σ' ἀ., Dind.

- ἐχθροῖς ἔβαν Δαναοῖς
ἀρωγός· ἔτ' οὐδέν εἰμι.
- ΧΟ. ἐγὼ μὲν ἤδη καὶ πάλοι νεὼς ὁμοῦ
στείχων ἂν ἢ σοι τῆς ἐμῆς, εἰ μὴ πέλας
Ὀδυσσεύα στείχοντα τὸν τ' Ἀχιλλέως 1220
γόνον πρὸς ἡμᾶς δεῖρ' ἰόντ' ἐλείσσομεν.
- ΟΔ. οὐκ ἂν φράσειας, ἦντιν' αὖ παλίντροπος
κέλευθον ἔρπεις ὧδε σὺν σπουδῇ ταχύς;
ΝΕ. λίσων ὅσ' ἐξήμαρτον ἐν τῷ πρὶν χρόνῳ.
ΟΔ. δεινὸν γε φωνεῖς· ἢ δ' ἁμαρτία τίς ἦν; 1225
ΝΕ. ἦν σοὶ πιθόμενος τῷ τε σύμπαντι στρατῷ
ΟΔ. ἔπραξας ἔργον ποῖον, ὦν οὐ σοι πρέπον;
ΝΕ. ἀπάταισιν αἰσχροῖς ἄνδρα καὶ δόλοισι ἐλίων.
ΟΔ. τὸν ποῖον; ὦμοι· μὲν τι βουλεύει νέον;
ΝΕ. νέον μὲν οὐδέν, τῷ δὲ Ποίαντος τόκῳ, 1230
ΟΔ. τί χρῆμα δράσεις; ὥς μ' ὑπῆλθέ τοι φόβος.
ΝΕ. παρ' οὐπερ ἔλαβον τάδε τὰ τόξ', αὐτίς πάλιν
ΟΔ. ὦ Ζεῦ, τί λέξεις; οὐ τί που δοῦναι νοεῖς;
ΝΕ. αἰσchrῶς γὰρ αὐτὰ κοῦ δίκη λαβὼν ἔχω.
ΟΔ. πρὸς θεῶν, πότερα δὲ κερτομῶν λέγεις τάδε; 1235

1216. ἔβαν exclusit Hart.; τε βάς, Heath., Brunck. 1217. εἴτ', Heath.
Br. 1218—21 ita legit M. Schmidt.:

ἐγὼ μὲν ἤδη καὶ πάλοι πολίσσυτος
στείχων ἂν ἢ σοι τῆς ἐμῆς νεὼς πέλας,
εἰ μὴ πρὸς ἡμᾶς τὸν τ' Ἀχιλλέως γόνον
Ὀδυσσεύα τε δεῖρ' ἰόντ' ἐλείσσομεν.

1218. νεὼς, La m. sec.; ὁμοῦ, La (super scr. m. pr. ἐγγύς); ἐγγύς, Γ;
πέλας, Β; ὁδόν, Hart. 1219. ἄνην, La pr.; ἦν α., libri; ἦ σ., Elmsl.; ἦ
πῖ, Hart. 1220. στείχοντα, libri; σπεύδοντα, Weckl.; τόνδ' pro τόν τ', Γ;
τε τόνδε, Blayd. 1222. οὐδ' αὖ, (super scr. manu ant.), La, Lb. 1223
ταχύς, libri; ποδός, Hart. 1226. πειθόμενος, La, Γ, cett.; πιθόμενος, Α
(in rasura, Blayd.). 1231. τί χρῆμα; τί δράσεις, La, Γ, Lb; τί χ. δ., Α,
Β, Κ; τί χρῆμα; τί δρᾶς, Weckl.; — ὑπῆλθ' ἔτι, La, pr. m; ὑπῆλθέ τις
φ., S, cett. libri; ὑπῆλθεν φ., Nauck.; ὑπῆλθέ τοι φ., Seyff. 1232.
παρ' οὐ παρέλαβον, unus B. 1235. πότερα δὲ x., Α (sed dubitat ipse,
qui librum legit, Blayd.); πότερα x., cett. libri; πότερά γε ("omiss. vi-
delicet ante x.") x., Seyff.; πότερα δὲ x., Blayd.

- ΝΕ. εἰ κερτόμησίς ἐστι τάλῃθ' ἢ λέγειν.
- ΟΔ. τί φῆς, Ἀχιλλέως παῖ; τίν' εἴρηκας λόγον;
ΝΕ. δις ταῖτ' αὖ βούλει καὶ τρίς ἀναπολεῖν μ' ἔπη;
ΟΔ. ἀρχὴν κλίνειν ἂν οὐδ' ἀπαξ ἐβουλόμην.
ΝΕ. εὖ νῦν ἐπίστω πάντ' ἀκηχοῦς λόγον. 1240
ΟΔ. ἔστιν τις, ἔστιν ὅς σε κωλύσει τὸ δρᾶν.
ΝΕ. τί φῆς; τίς ἔσται μ' οὐπικωλύσων τάδε;
ΟΔ. ξύμπας Ἀχαιῶν λαός· ἐν δὲ τοῖσδ' ἐγώ.
ΝΕ. σοφὸς πεφυκὼς οὐδὲν ἐξαυδᾶς σοφόν.
ΟΔ. σὺ δ' οὔτε φωνεῖς οὔτε δρασεῖεις σοφόν. 1245
ΝΕ. ἀλλ' εἰ δίκαια, τῶν σοφῶν κρείσσω τάδε.
ΟΔ. καὶ πῶς δίκαιον, εἰ γ' ἔλαβες βουλαῖς ἐμαῖς,
πάλιν μεθεῖναι ταῦτα;
ΝΕ. τὴν ἁμαρτίαν.
αἰσchrὰν ἁμαρτῶν ἀναλαβεῖν πειράσομαι.
- ΟΔ. στρατὸν δ' Ἀχαιῶν οὐ φοβεῖ, πράσσων τάδε; 1250
ΝΕ. ξὺν τῷ δικαίῳ τὸν σὸν οὐ ταρβῶ φόβον.
ΟΔ. * * * * *
ΝΕ. ἀλλ' οὐδέ τοι σῇ χειρὶ πείθομαι τὸ δρᾶν.

1238. ταῦτα, Α, La (Nauck. et Seyffertio auctor.); ταῦτά, Β, Κ, L,
Blayd., Brunck. — ἀναπολεῖ, ν a S addito, La: — ἀμπολεῖν, Dind.
malit 1239. ἡβουλόμην, Β. 1240. νῦν libri; νυν, Seyff.; ἀκηχοῦς, La,
Κ, Tricl.; ἀκήκοας, Α, Β (cfr Herm. ap. Dind.). 1243. τοῖσδ', cett.
libri; τοῖς, Le (Buttm., Herm.). 1245. σοφόν, libri; σοφά, Brunck.,
Herm. (ob τῶν σοφῶν in 1246). 1247. δίκαι' εἰ γ', Γ; δίκαιον εἰ γ' ε.,
cett. libri; δίκαιον ἔλαβες, Dind. conj. (1836), Nauck.; δίκαιά γ' l. σ'
ἔλαβες, Herm. 1251. φόβον, libri; στρατὸν, Herm.; ψόφον, Froehlich.
ap. Nauck. — 1252—58 in La sic in personas distributae sunt: ΟΔ. ἀλλ'
— δρᾶν. ΝΕ. οὐ τᾶρα — μαχοῦμεθα. — ΟΔ. ἔστω τὸ μέλλον. ΝΕ.
χειρα — ἐπιψεύδουσιν. — ΟΔ. ἀλλὰ — τιμωρήσεται (Dind.). Hic quem
nos habemus ordinem, est in Α, nisi quod signa personae (ΟΔ.) ad v.
1253 et ad ἀλλὰ (1255) nulla sunt; haec addidit Turneb. (Steph.), ad-
hibent Brunck., Dind., Nauck.; Herm. (ap. Erf.) inter 1251—52 versum
excidisse coniecit (Nauck.). 1252 Ulixi tribuunt etiam Β et Buttm.
1253 ante 1252 posuit Herm. 1839. 1252 excludit Wund., post 1290
transfert Todt (Zeitschr. f. Gymn. 1867); πείδομαι pro πείθομαι, Blayd.
Sophocles.

ΟΔ. οὐ τὰρα Τρωσίν, ἀλλὰ σοὶ μαχοῦμεθα.

NE. ἴτω τὸ μέλλον.

ΟΔ. χεῖρα δεξιὰν ὀρᾷς
κώπης ἐπιψάνουσας;

NE. ἀλλὰ καμέ τοι 1255

ταυτὸν τόδ' ὅψει δρωῖντα κοῦ μέλλοντ' ἔτι.

ΟΔ. καίτοι σ' ἐάσω τῷ δὲ σύμπαντι στρατῷ
λέξω τάδ' ἐλθὼν, ὅς σε τιμωρήσεται.

NE. ἐσωφρόνησας καὶ τὰ λοιπὰ οὕτω φρονῆς,
ἴσως ἂν ἐκτὸς κλαυμάτων ἔχοις πόδα. 1260
σὺ δ', ὦ Ποίαντος παῖ, Φιλοκλήτην λέγω,
ἔξελθ', ἀμείψας τάσδε πετρήρεις στέγας.

ΦΙΛ. τίς αὖ παρ' ἄντροις θόρυβος ἴσταται βοῆς;
τί μ' ἐκκαλεῖσθε; τοῦ κεχηρμένοι, ξένοι;
ὦμοι κακὸν τὸ χρῆμα. μῶν τί μοι νέα 1265
πάρεστε πρὸς κακοῖσι πέμποντες κακά;

NE. θάρσει λόγους δ' ἄκουσον οὐς ἤκω φέρων.

ΦΙΛ. δέδοικ' ἔγωγε καὶ τὰ πρὶν γὰρ ἐκ λόγων
καλῶν κακῶς ἔπραξα, σοῖς πεισθεὶς λόγοις.

NE. οὐκ οὖν ἔνεστι καὶ μεταγνῶναι πάλιν; 1270

ΦΙΛ. τοιοῦτος ἦσθα τοῖς λόγοισι χῶτε μου
τὰ τόξ' ἔκλεπτες, πιστός, ἀτηρὸς λάθρα.

NE. ἀλλ' οὐ τι μὴν νῦν βούλομαι δέ σου κλίνειν,
πότ' ἐρα δέδοκται σοι μένοντι καρτερεῖν
ἢ πλεῖν μεθ' ἡμῶν;

ΦΙΛ. παῦε, μὴ λέξης πέρα. 1275

1253. οὐτ' ἄρα, A; οὐτ' ἄρα, cett. libri. 1254. ἔστω, libri; ἔσται, B; ἴτω, Weckl. 1259. φρονεῖς, η pr. m. superscr., La. 1260. πημάτων, Hart. 1261. Φιλοκλήτης, Matthiae (Blayd.). 1263. Versum in extrema pagina omissum pr. m. addidit La. 1264. κεχηρμένον, A, Ald. — οι, cett. libri. 1265—66. μέγα — κακά, super scr. pr. m. ὦν, La; μέγα — κακόν, ceteri libri; νέον — κακόν, Schneis. νέα — κακά, Bergk. 1266. πέμποντες, libri ("scheint unrichtig", Nauck.); πέσοντες, Wakef.; κλέπτοντες, Weckl. 1270. οὐκοῦν, La. 1273. μὴν, La, Lb, Γ, Schol.; μὴ, A, B. 1275. παῦσαι, cett. libri; παῦε, Tricl. (cfr Electr. 632 Jahn.) — λέξης, libri; λέξη, Tricl.

μάτην γὰρ ἂν εἴπης σὺ πάντ' εἰρήσεται.

NE. οὕτω δέδοκται;

ΦΙΛ. καὶ πέρα γ' ἴσθ' ἢ λέγω.

NE. ἀλλ' ἤθελον μὲν ἂν σε πεισθῆναι λόγοις
ἐμοῖσιν· εἰ δὲ μή τι πρὸς καιρὸν λέγων
κυρῶ, πέπανμαι.

ΦΙΛ. πάντα γὰρ φράσεις μάτην. 1280

οὐ γὰρ ποτ' εὖνουν τὴν ἐμὴν κτήσει φρένα,

ὅστις γ' ἐμοῦ δόλοισι τὸν βίον λαβὼν

ἀπεστέρηκας, κατὰ νοουθετεῖς ἐμέ

ἐλθὼν, ἀρίστου πατρὸς ἔχθιστος γεγώς.

ὄλοισθ', Ἀτρεΐδαι μὲν μάλιστ', ἔπειτα δὲ 1285

ὁ Λαρτίου παῖς καὶ σύ.

NE. μὴ ἐπεύξῃ πέρα·

δέχου δὲ χειρὸς ἐξ ἐμῆς βέλη τάδε.

ΦΙΛ. πῶς εἶπας; οὐ γὰρ δεύτερον δολοῦμεθα;

NE. ἀπώμοσ' ἀγνοῦ Ζηγὸς ὕψιστον σέβας.

ΦΙΛ. ὦ φίλτατ' εἰπὼν, εἰ λέγεις ἐτήτυμα. 1290

NE. τοῦργον πάρεστι φανερόν. ἀλλὰ δεξιὰν
πρότεινε χεῖρα καὶ κράτει τῶν σῶν ὅπλων.

ΟΔ. ἐγὼ δ' ἀπαυδῶ γ', ὥς θεοὶ ξυνίστορες,
ὑπὲρ τ' Ἀτρεϊδῶν τοῦ τε σύμπαντος στρατοῦ.

ΦΙΛ. τέκνον, τίνος φώνημα; μῶν Ὀδυσσέως 1295
ἐπησθόμην;

ΟΔ. σάφ' ἴσθι καὶ πέλας γ' ὀρᾷς,

1276. ἂν, ex ἂν mutatum, La. (m. rec.), K; ἂν, B; ἂν, A. — γε, libri; σὺν, Dobree (Adv. 2, 47). 1277. πέραι, La. 1278. μὲν addit. pr. m., La. 1281. κτήσει, libri; θήσει, Wakef. (cfr 532). 1284. γρ. ἐλθεῖν, Γ; ἔχθιστος, libri; αἰσχιστος, Pierson. 1286. καὶ NE. σὺ μὴ —, Nauck. 1288. οὐκ ἄρα (ἄρα, Nauck.), La; οὐκ ἄρα, A, B, K, Tricl.; ἄρα l. ἄρ' οὐ, Porson.; οὐ γὰρ, Wakef.; δολοῦμεθα, La pr. m. 1289. ἀγνοῦ — ὕψιστον, libri (cfr Blayd., Seyff., Nauck. Krit. Anh.); ἀγνόν — ὕψιστου, Wakef.; σέβας, β in litura, La. 1291. πάρεστι, Γ; τάχ' ἔσται, Blayd. 1292. προύτεινε ex corr., La. 1293. ὥς libri ("unrichtig", Nauck.); ὦν, Buttm. conj. — Fort. ὥς — συνίστωσαν. 1294. τε omitt. libri praet. B. 1296. ἐπησθόμην omitt. B. — Ὀδυσσέως, Nauck. conj.

ὅς σ' ἐς τὰ Τροίας πεδί' ἀποστελῶ βία,
ἐάν τ' Ἀχιλλέως παῖς ἐάν τε μὴ θέλη.

ΦΙΛ. ἀλλ' οὐ τι χαίρων, ἦν τόδ' ὀρθωθῆ βέλος.

NE. ἃ, μηδαμῶς, μή, πρὸς θεῶν, μεθῆς βέλος. 1300

ΦΙΛ. μέθες με, πρὸς θεῶν, χεῖρα, φίλτατον τέκνον.

NE. οὐκ ἂν μεθείην.

ΦΙΛ. φεῦ τί μ' ἄνδρα πολέμιον

ἐχθρόν τ' ἀφείλον μὴ κτανεῖν τόξοις ἐμοῖς;

NE. ἀλλ' οὐτ' ἐμοὶ τοῦτ' ἐστὶν οὔτε σοὶ καλόν.

ΦΙΛ. ἀλλ' οἷν τοσοῦτόν γ' ἴσθι, τοὺς πρώτους στρατοῦ, 1305

τοὺς τῶν Ἀχαιῶν ψευδοκήρυκας, κακοὺς
ὄντας πρὸς αἰχμὴν, ἐν δὲ τοῖς λόγοις θρασεῖς.

NE. εἶεν. τὰ μέντοι τόξ' ἔχεις, κούκ' ἐσθ' ὅτου
ὀργὴν ἔχουσ ἂν οὐδὲ μέμψιν εἰς ἐμέ.

ΦΙΛ. ξίμφημι τὴν φύσιν δ' ἐδειξας, ὦ τέκνον, 1310

ἐξ ἧς ἔβλαστες, οὐχὶ Σισύφου πατρός,
ἀλλ' ἐξ Ἀχιλλέως, ὃς μετὰ ζώντων ὅτ' ἦν
ἦκου' ἀριστα, νῦν δὲ τῶν τεθνηκότων.

NE. ἦσθην πατέρα τὸν ἄμὸν εὐλογοῦντά σε
αὐτόν τέ μ' ὦν δέ σου τυχεῖν ἐφίεμαι, 1315
ἄκουσον. ἀνθρώποισι τὰς μὲν ἐκ θεῶν
τύχας δοθείσας ἐστ' ἀναγκαῖον φέρειν
ὅσοι δ' ἐκουσίοισιν ἔγκεινται βλάβαις,

1297. πεδία, La. 1300. ἃ ἃ ex ἃα corr. La; ἃ ἃ, B; ἃ ἃ, A; ἃ, Tricl.; ἃ ἃ (extra vers.) μή, μηδαμῶς, Seyff.; μεθῆς (μεθείς B), libri; ἀφῆς, Nauck.; μή ᾠης, Meinek. 1302. μεθείμην, B; τίν', cett. libri; τί μ', A(?), Harl. 1304. τοῦτ', libri; τόδ', Brunck. — τοῦτ' ἐστὶ καλόν —, Tricl. (cfr Pors. Adv.); τοῦτ' ἐστὶν οὔτε σοὶ καλόν, Wakef. 1306. τοὺς, libri; τοῦ, Blayd. 1308. μὲν τόξ', La, K; μὲν δὴ τόξ', A, B; μὲν τοι τ., Ven., Harl. (Pors.), Mein.; μὲν νυν τ., Weckl.; μὲν γε τ., Seyff.; ὅπου, libri; ὅτου, Turn. 1310. φύσιν, La, Γ, B, K; φύσιν δ', A, Tricl. 1311. ἧς, libri; ὦν, conj. Nauck. 1312. ζώντων, La, B, Γ (Dind. 1836), K; ζώντων θ', A. 1314. πατέρα τὸν ἐμὸν, libri; in A τε superscriptum eadem manu; τὸν ἄμὸν, Tricl. (cfr El. 279 ἄμὸν ex ἐμὸν corr. in La et A, ibdm 588 A et ex ἐμὸν, La; ibdm ἐμὸν ex ἄμὸν corr. 1496, Jahn—Mich.). 1315. τ' ἐμ', A pr. m.; τέ μ', libri; σοι, Γ. 1318. ἐκουσίοισιν, cett. libri; — σίγῃν, Harl., Ven.; — σίαισιν, Tricl.

ὥσπερ σύ, τούτοις οὔτε συγγνώμην ἔχειν
δίκαιόν ἐστιν οὔτ' ἐποικτεῖρειν τινά. 1320

σὺ δ' ἠγρίωσαι, κοῦτε σύμβουλον δέχει,

ἐάν τε νοθευῇ τις εὐνοία λέγων,

στρυγεῖς, πολέμιον δυσμενῆ θ' ἠγούμενος.

ὁμως δὲ λέξω Ζῆνα δ' ὄρκιον καλῶ

καὶ ταῦτ' ἐπίστω καὶ γράφου φρενῶν ἔσω. 1325

σὺ γὰρ νοσεῖς τόδ' ἄλγος ἐκ θείας τύχης,

Χρύσης πελασθεῖς φύλακος, ὃς τὸν ἀκαλυφῇ

σηκὸν φυλάσσει κρύφιος οἰκουρῶν ὄφρις

καὶ παῦλαν ἴσθι τῆσδε μὴ ποτ' ἂν τυχεῖν

νόσου βαρείας, ἕως ἂν αὐτὸς ἥλιος 1330

ταύτη μὲν αἶρη, τῇδε δ' αὖ δύνῃ πάλιν,

πρὶν ἂν τὰ Τροίας πεδί' ἐκὼν αὐτὸς μόλῃς,

καὶ τῶν παρ' ἡμῖν ἐντυχῶν Ἀσκληπιιδῶν

νόσου μαλαχθῇς τῆσδε, καὶ τὰ πέρασμα 1335

ξὺν τοῖσδε τόξοις ξὺν τ' ἐμοὶ πέρσας φανῇς.

ὥς δ' οἶδα ταῦτα τῇδ' ἔχοντ', ἐγὼ φράσω.

ἀνὴρ γὰρ ἡμῖν ἔστιν ἐκ Τροίας ἀλούς,

Ἐλενος ἀριστόμαντις, ὃς λέγει σαφῶς,

ὥς δεῖ γενέσθαι ταῦτα καὶ πρὸς τοῖσδ' ἔτι

1319. τούτοις, A; τούτοισιν (l. τού τοῖσιν; ταύτουσιν pr. m., La), cett. libri. 1322. εὐνοίαν σοὶ λ., La; εὐνοίαν σοὶ λ., Γ; εὐνοία λ., A; εὐνοίαν λ., B (super scr. σοι), K; εὐνοία λ., Tricl. corr.; εὐνοίαν λ., Schneid. conj. 1324. καλῶ, cett. libri; καλῶν, γρ. καλῶ, Γ; Ζῆνᾶ γ' ὄρκιον καλῶ, Hart.; Blayd. conj. 1327. Χρύσης, A; Χρυσῆς, cett. libri. 1329. ἐντυχεῖν, libri; ἂν τυχεῖν, Pors.; ἂν τυχῶν, Elmsl. conj. (cfr Blayd.). 1330. ὥς, libri; ἕως, Scaliger ap. Brunck.; εἰ, Brunck.; αὐτός, libri; οὗτος, Brunck.; αὐτός, Heath., Doederl., Dind. 1331. ἀνδύνη, γρ. αὐ, Γ. 1332. αὐτὸς ἐκὼν, cett. libri; ἐ. α., A; μολῶν pro μολεῖν scribit et 1333 pro spurio habet Blaydes. — Fort. 1333—35 spurii sunt. 1333. παρ' ἡμῶν, B. — Ἀσκληπιιδῶν, La, Lb; A (ex rasura); Ἀσκληπιιδῶν, Γ; A, pr. m., Tricl.; — τοῖν — Ἀσκληπιιδῶν, Brunck.; τῶν Ἀσκληπιιδῶν, Toup. (ad Suid. I. 132 Erf.); τοῦ Ἀσκληπιιδῶν, Elmsl.; τῶ — A — ὦ, Blayd. 1334. μαλαχθῇς, libri; μεταστῇς, Blayd. 1335. φανῇς ex φωνῇς correct, La. 1337. γὰρ, libri; παρ', Elmsl.; ἦ. ἐ., A, B; [La?]; ἐ. ἦ., Tricl. 1339. χροῖ, B.

- ὥς ἐστ' ἀνάγκη τοῦ παρεσιῶτος θέρους 1340
 Τροίαν ἀλῶναι πᾶσαν ἢ δίδωσ' ἐκὼν
 κτείνειν ἑαυτὸν, ἣν τάδε ψευδοῖ λέγων.
 ταῦτ' οὖν ἐπεὶ κάτοισθα, συγχώρει θέλων
 καλὴ γὰρ ἡ ἐπίκτησις, Ἑλλήνων ἕνα 1345
 κριθέντ' ἄριστον τοῦτο μὲν παιωνίας
 ἐς χεῖρας ἐλθεῖν, εἴτα τὴν πολύστονον
 Τροίαν ἐλόντα κλέος ὑπέρτατον λαβεῖν.
 ΦΙΛ. ὦ στυγνὸς αἰὼν, τί με, τί δῆτ' ἔχεις ἄνω
 βλέποντα κοῦκ ἀφῆκας εἰς Αἰδου μολεῖν;
 οἴμοι, τί δράσω; πῶς ἀπιστήσω λόγοις 1350
 τοῖς τοῦδ', ὃς εὖνους ὦν ἐμοὶ παρήνευσεν;
 ἀλλ' εἰκάθω δῆτ'; εἴτα πῶς ὁ δύσμορος
 εἰς φῶς τάδ' ἐρξας εἴμι; τῷ προσήγορος;
 πῶς, ὦ τὰ πάντ' ἰδόντες ἀμφ' ἐμοὶ κύκλοι,
 ταῦτ' ἐξανασχίσσεσθε, τοῖσιν Ἀτρείως 1355
 ἐμὲ ξυνόντα παισίν, οἳ μ' ἀπώλεσαν;
 πῶς τῷ πανώλει παιδὶ τῷ Λαερτίου;
 οὐ γὰρ με τᾶλγος τῶν παρελθόντων δάκνει,
 ἀλλ' οἷα χρὴ παθεῖν με πρὸς τούτων ἔτι,
 δοκῶ προλεύσσειν οἷς γὰρ ἡ γνώμη κακοῦ 1360
 μήτηρ γένηται, καῖλλα παιδεύει κακά.
 καὶ σοῦ δ' ἔγωγε θαυμάσας ἔχω τόδε.
 χρῆν γὰρ σε μήτ' αὐτόν ποτ' ἐς Τροίαν μολεῖν

1342. ψευδοῖ λέγων, La, A, B; ψευδοῖ λέγει, γρ. λέγων, Γ; ψευδοῖ
 λέγων, K. 1344. ἐπίκτησις, libri: ἐπὶ κτήσις, Blayd. 1345. κριθέντ' ἄρ-
 στον, libri; κληθέντ' ἀριστίων, Nauck. 1347. κλέους eraso u, La. 1348.
 τί με, τί, La, τί με, Γ, Δ; τί μ' ἔτι, Toup. 1349. ἀφῆκας, libri, (ἀφῆκας,
 La); ἐφῆκας, Heerw. 1353. τῷ, libri; τοῦ, Schaef. 1354. ἐμοί, La et
 cett. libri; ἐμοῦ, A, Harl. 1357. τοῦ, Tricl.; Λαερτίου, Γ. 1358. μ' ἔτ',
 La, K; με τᾶλγος, A, cett. 1360. κακῶν (corr. ex κακόν), La; cett.
 libri; κακοῦ, Seyff. 1361. καῖλλα, La; καὶ τᾶλλα, Harl; τᾶργα, Erf.;
 πάντα, Reisk.; πολλά, Seyff.; fort. καῖλλα. — μήτηρ πέλη καὶ τᾶλλα,
 Meinek. — κακά, libri; κακοῦς, Dobraeus, Bonitz. 1362. καί, libri; παί,
 Porson. Pro δ' γ', B.

- ἡμᾶς τ' ἀπείργειν, οἳ γέ σου καθύβρισαν,
 πατρός γέρας συλῶντες. εἴτα τοῖσδε σὺ 1365
 εἰ ξυμμάχῃσιν καμ' ἀναγκάσεις τόδε;
 μὴ δῆτα, τέκνον ἀλλ' ἃ μοι ξυνώμοσας,
 πέμψον πρὸς οἴκους· καὶ τὸς ἐν Σκύρῳ μένων
 ἕα κακῶς αὐτοὺς ἀπόλλυσθαι κακοῦς.
 χούτω διπλὴν μὲν ἐξ ἐμοῦ κτήσει χάριν, 1370
 διπλὴν δὲ πατρός· κοῦ κακοῦς ἐπωφελῶν
 δόξεις ὅμοιος τοῖς κακοῖς πεφνέκναι.
 NE. λέγεις μὲν εἰκότ', ἀλλ' ὅμως σε βούλομαι
 θεοῖς τε πιστεύσαντα τοῖς τ' ἐμοῖς λόγοις
 φίλου μετ' ἀνδρὸς τοῦδε τῆσδ' ἐκπλεῖν χθονός. 1375
 ΦΙΛ. ἢ πρὸς τὰ Τροίας πεδία καὶ τὸν Ἀτρείως
 ἔχθιστον υἱὸν τῷδε δυστήνῳ ποδί;
 NE. πρὸς τοὺς μὲν οἷν σε τήνδε τ' ἔμπυον βάσιν
 παύσοντας ἄλγους κάποσώσοντας νόσον.
 ΦΙΛ. ὦ δεινὸν αἶνον αἰνέσας, τί φῆς ποτε; 1380
 NE. ἃ σοὶ τε κάμοι λῆσθ' ὀρῶ τελούμενα.
 ΦΙΛ. καὶ ταῦτα λέξας οὐ κατασχύνει θεοῦς;
 NE. πῶς γὰρ τις αἰσχύνειτ' ἂν ὠφελούμενος;

1364. οἳ γε, libri; οἳ γε, Heath.; ἀπείργειν. οἳ γε — εἴτα τοῖσδε —,
 Matthiae. — Verba, quae in codicibus post
 πατρός γέρας συλῶντες leguntur
 — οἳ τὸν ἄθλιον
 Αἴαντ' ὀπλων σοῦ πατρός ὕστερον δέχῃ
 Ὀδυσσεὺς ἔχονταν —

pro interpolatis habuit Brunck. (et ceteri praet. Seyff.). 1366. Fort.
 ἀναγκάσεις. — τᾶδε, La, A; τόδε, γρ. τᾶδε, Γ; τόδε, B, K. 1367. ἀλλ' ἃ
 μοι ξυνώμοσας, libri; ἀλλὰ μ', ὃ ξυνήνεσας, Blayd. 1368. πέμψον πρὸς
 —, libri; fort. πέμψον μ' ἐς —; μ' αὐτὸς ἐν Σκύρῳ μένων, Nauck.
 1369 pro interpol. habet Nauck. — κακῶς ἕα αὐτοὺς ἐξαπόλλυσθαι,
 Doed.; καίνοις κακῶς ἕα ἑξαπόλλυσθαι κακοῦς, Hart.; ἀπόλλυσθαι, ai ex e
 corr., La. 1371. κακοῦς superscr. κακῶς, Γ. 1379. — σώζοντας, libri;
 — σώζοντας, Heath. 1381. καλῶς, La, Γ, K; κάλ', A, B, (Buttm.);
 κάλ' ἐσορῶ, Brunck.; χροῖσθ' ὀρῶ, Erf.; λῆσθ' ὀρῶ, Dind. 1382. καὶ
 αἰσχύνῃ, La; κατασχύνῃ, Turneb. 1383. ὠφελούμενος, libri; ὠφελουμέ-
 νους, Heath.; ὠφελῶν φίλους l. φίλον, Buttm. conj.

- ΦΙΛ. λέγεις δ' Ἀτρείδαις ὄφελος ἢ ἐπ' ἐμοὶ τόδε;
 ΝΕ. σοὶ που, φίλος γ' ὢν, χῶ λόγος τοιόσδε μου. 1385
 ΦΙΛ. πῶς, ὃν γε τοῖς ἐχθροῖσιν ἐκδοῦναι θέλεις;
 ΝΕ. ὦ τᾶν, διδάσκου μὴ θρασύνεσθαι κακοῖς.
 ΦΙΛ. ὁλεῖς με, γιγνώσκω σε, τοῖσδε τοῖς λόγοις.
 ΝΕ. οὐκ οὔν ἔγωγε φημι δ' οὐ σε μανθάνειν.
 ΦΙΛ. ἐγὼ οὐκ Ἀτρείδας ἐμβαλόντας οἶδά με; 1390
 ΝΕ. ἀλλ' ἐμβαλόντες εἰ πάλιν σώσουσ' ὅρα.
 ΦΙΛ. οὐδέποθ' ἐκόντα γ' ὥστε τὴν Τροίαν ἰδεῖν.
 ΝΕ. τί δῆτ' ἂν ἡμεῖς δοῶμεν, εἰ σέ γ' ἐν λόγοις
 πείσειν δυνήσόμεσθα μηδὲν ὦν λέγω;
 ὡς ῥᾶστ' ἐμοὶ μὲν τῶν λόγων λῆξαι, σέ δέ 1395
 ζῆν, ὥσπερ ἦδη ζῆς, ἄνευ σωτηρίας.
 ΦΙΛ. ἔα με πάσχειν ταῦθ' ἅπερ παθεῖν με δεῖ.
 ἃ δ' ἤνεσάς μοι δεξιᾶς ἐμῆς θιγῶν,
 πέμπειν πρὸς οἴκους, ταῦτά μοι προῖξον, τέκνον,
 καὶ μὴ βράδυνε μηδ' ἐπιμνησθῆς ἔτι 1400
 Τροίας· ἅλις γάρ μοι τεθρήνηται λόγοις.
 ΝΕ. εἰ δοκεῖ, στείχωμεν.

ΦΙΛ. ὦ γενναῖον εἰρηκῶς ἔπος.

1384. δ' omisit Γ; Ven.; ὄφελος ἢ ἐπ' ἐμοί, libri; ὁ. ἢ καὶ μοί, Herm.; ὠφέλημ' ἢ ἴμοι, Blayd.; fort. ὠφέλειν ἢ ἴμοι. τόδε, La, B; τάδε, A, K.
 1385. σοὶ που, libri; σὸν τοι, Seyff.; σοὶ γὰρ, Weckl.; μου, A; μοι, cett. libri.
 1386. ὅς γε, libri; ὃν γε, Gernh.; ὅς με, Erf.; ἐχθροῖσιν, La, A, B, K; ἐχθροῖσι, Γ; ἐχθροῖσί μ', Valek.; ἐκδοῦναι, ceteri libri; προσδο-
 ναι, Γ. 1388. λόγοις superscr. m. pr. γοις, La. 1390. ἔγωγε' οὐ κατρείδας,
 La; ἐγὼ γ' οὐκ Ἀτρείδας, Γ; ἔγωγε' Ἀτρείδας, A, B; ἐγὰ οὐκ Ἀ.,
 Herm., Dind. 1391. σώσουσ', σ ab S superscr., La; σώσουσ' σ', Γ. 1392.
 ἐλεῖν, superscr. m. pr. ἰδεῖν, La; ἐλεῖν, γρ. ἐλθεῖν, Γ; μολεῖν, Burges.
 1393. τί — δοῶμεν; εἰ, Bgk. 1394. δυνήσόμεσθα, La; K, ex corr.;
 δυνήσόμεθα, cett. libri; πείσειν, libri; πείθειν, Schaef.; πείσαι, Nauck.
 1395. ὡς ῥᾶστ', libri; ὥρα 'στ' l. ἄριστ', Bgk.; ἐμοὶ μὲν, A; ἐμοὶ γε,
 Tricl.; ἐμοί, La, K, B. 1396. ἐὰν ζῆν, Schneid. 1399. πέμπειν, Γ;
 πέμπειν, cett. libri (cfr 1465; 127). 1401. τεθρήνηται, libri; τεθρύλληται,
 Harl.; τεθρήνηται, K marg.; λόγοις γρ. γόοις, La (S), Γ, Tricl.; λόγος,
 A, B (teste Blayd., quem cfr); γόοις, K; λόγοις, Harl. (eadem verba
 permutantur Electr. 379). 1402 pro vitiosus habet Nauck.; ὦ μὲν

- ΝΕ. ἀντέρειδε νῦν βάσιν σὴν.
 ΦΙΛ. εἰς ὅσον γ' ἐγὼ σθένω.
 ΝΕ. αἰτίαν δὲ πῶς Ἀχαιῶν φεύξομαι;
 ΦΙΛ. μὴ φροντίσης.
 ΝΕ. τί γάρ, ἐὰν πορθῶσι χώραν τὴν ἐμήν;
 ΦΙΛ. ἐγὼ παρῶν 1405
 ΝΕ. τίνα προσωφέλῃσιν ἔξεις;
 ΦΙΛ. βέλεσι τοῖς Ἡρακλέους
 ΝΕ. πῶς λέγεις;
 ΦΙΛ. εἴρξω πελάζειν σῆς πάτρας. ΝΕ. ἀλλ' εἰ σὺ δὴ
 ταῦτα δράσεις, ὥσπερ αὐδᾶς, στεῖχε προσκύσας χθόνα.
 ΗΡ. μήπω γε, πρὶν ἂν τῶν ἡμετέρων
 αἰῆς μύθων, παῖ Ποιάντος· 1410
 φάσκειν δ' αὐδὴν τὴν Ἡρακλέους
 ἀκοῇ τε κλύειν λεύσσειν τ' ὄψιν.
 τὴν σὴν ἦκω χάριν οὐρανίας
 ἔδρας προλιπῶν,
 τὰ Διὸς τε φράσων βουλευμάτα σοι, 1415
 κατερητύσων θ' ὁδὸν ἣν στέλλει.
 σὺ δ' ἐμῶν μύθων ἐπάκουσον.
 καὶ πρῶτα μὲν σοι τὰς ἐμὰς λέξω τύχας,
 ὅσους πονήσας καὶ διεξελθῶν πόνους
 ἀθάνατον ἀρετὴν ἔσχον, ὡς πάρεσθ' ὁρᾶν. 1420

ἀγανόν, Erf.; ἦδη κλεινόν, Todt.; ὥδε χαρτόν, Weckl. 1404. φεύξομαι,
 La. 1406. πρὸς ὠφέλησιν, La; προσωφέλῃσιν, A. — ἔρξεις, La, B; ἔρξεις,
 A; Ἡρακλείοις, libri; Ἡρακλέους, Brunck. 1407—8. ἀλλ' εἰ δρᾶς ταῦθ',
 libri; σῆς γε τοῖσιν τῆς πάτρας. — εἰ γε δρᾶς —, Turneb.; ἀλλ', ὦ
 φίλε, εἰ γε δρᾶς, Brunck.; ἀλλ' εἰ σὺ δὴ, ταῦτα δράσεις, Seyff.; verba
 σῆς πάτρας et ἀλλ' εἰ δρᾶς ταῦθ' ὥσπερ αὐδᾶς ut spuria ejecit Dind.
 (cfr Blayd.). 1409. μὴ ποτε, Γ. 1410. αἶεις, La; ὦ παῖ, Γ. 1411—12.
 Fort. ἄντην (sed cfr lexica) τὴν Ἡρακλέους αὐδὴν τε —. 1415. τε omisit Γ;
 βουλευμάτα γρ. βουλήματα, Γ (cfr Aj. 44). 1416. κατερητύσων, La. 1418.
 λέξω, libri; δεῖξω, Bergk.; σκέψαι, Schneidew. (cfr El. 560 Jahn.). 1420.
 ἀρετήν, libri; ἀλκήν, Erf.; ἀγλήν, Faehs.; τιμὴν ἄθ., Todt.; ἄ. εἶδος,
 Weckl.

καὶ σοί, σάφ' ἴσθι, τοῦτ' ὀφείλεται παθεῖν,
 ἐκ τῶν πόνων τῶνδ' εὐκλεᾶ θέσθαι βίον.
 ἐλθὼν δὲ σὺν τῷδ' ἀνδρὶ πρὸς τὸ Τρωϊκὸν
 πόλισμα, πρῶτον μὲν νόσου παύσει λυγρᾶς,
 ἀρετῇ τε πρῶτος ἐκκριθεὶς στρατεύματος, 1425
 Πάριν μὲν, ὃς τῶνδ' αἷτιος κακῶν ἔφν,
 τόξοισι τοῖς ἐμοῖσι νοσφιεῖς βίου,
 πέρσεις τε Τροίαν, σκῦλά τ' εἰς μέλαθρα σά
 πέμψεις, ἀριστεῖ ἐκλαβὼν στρατεύματος,
 Ποίαντι πατρὶ πρὸς πάτρας Οἴτης πλάκα. 1430
 ἃ δ' ἂν λάβῃς σὺ σκῦλα τοῦδε τοῦ στρατοῦ,
 τόξων ἐμῶν μνημεῖα πρὸς πυρὰν ἐμὴν
 κόμιζε. καὶ σοὶ ταῦτ', Ἀχιλλέως τέκνον,
 παρήγεσ'· οὔτε γὰρ σὺ τοῦδ' ἄτερ σθένεις
 ἐλεῖν τὸ Τροίας πεδῖον οὐδ' οὔτος σέθεν. 1435
 ἀλλ' ὥς λέοντε συννόμῳ φυλάσσετον
 οὔτος σὲ καὶ σὺ τόνδ'· ἐγὼ δ' Ἀσκληπιὸν
 παυστήρα πέμψω σῆς νόσου πρὸς Ἴλιον.
 τὸ δεύτερον γὰρ τοῖς ἐμοῖς αὐτὴν χρεῶν
 τόξοις ἀλῶναι. τοῦτο δ' ἐννοεῖθ', ὅταν 1440
 πορθῇτε γαῖαν, εὐσεβεῖν τὰ πρὸς θεοῦς·
 ὥς τᾶλλα πάντα δεύτερ' ἡγεῖται πατήρ
 Ζεὺς· ἡ γὰρ εὐσέβεια συνθνήσκει βροτοῖς

1422. ἐκ, libri; καὶ, Wakef.; εὐκλεᾶ, La pr. m. 1424. πόλισμα, F. 1427. ἐμοῖς, F; νοσφιεῖς, La, B, K, Tricl.; νοσφιεῖς, A. 1429. ἐκβαλὼν, libri; ἐκλαβὼν, Turn., ἐκλαχὼν, Valek. 1430. πλάκα, La, B, K, Tricl.; πλάκας, A, Harl. 1431. τ. τ. στρατοῦ, libri; στόλον, Herm.; πολεμίου στρατοῦ, Schneidew.; δήλου στρατοῦ, Blayd.; μνημεῖα, πρὸς —, Wund. 1433 post 1441 ponit Schenkel. — ταῦτ', libri; ταῦτ', Buttm. σύ, B, K. 4434. οὐ, K. 1435. πέδον, F. 1437—40. ἐγὼ — ἀλῶναι lacunae explendae causa a grammatico addita censet v. Leutsch. 1440. ἐννοεῖθ', libri; ἐννοεῖθ', Elmsl. 1441. πορθεῖτε in πορθῇτε m. rec. corr., La. 1442 interpolatum censet Dind. (1860). 1443—4 glossam putat Schneidew.; pro interpolatis Dind. 1860. 1443. ἡ γὰρ εὐσέβεια, libri et Suid. (Buttm., Blayd.). — οὐ γὰρ εὐσέβεια, Gataker, Dawes. — οὐ γὰρ εὐσ., Bgk. — συνθνήσκει, libri; fort. συμφέρει; συντρέχει, Wakef.; [verba cum σὺν composita confunduntur Trach. 295 (Blayd.), 880];

κἂν ζῶσι κἂν θάνασιν, οὐκ ἀπόλλυται.
 ΦΙΛ. ὦ φθέγμα ποθεινὸν ἐμοὶ πέμψας 1445
 χρόνιός τε φανείς,
 οὐκ ἀπιθίσω τοῖς σοῖς μύθοις.
 NE. καγὼ γνώμην ταύτην τίθεμαι.
 HP. μὴ νῦν χρόνιοι μέλλετε· πράσσειν 1450
 καιρὸς καὶ πλοῦς
 ὃδ' ἐπείγει γὰρ κατὰ πρόμνην.
 ΦΙΛ. φέρε νῦν στείχων χώραν καλέσω.
 χαῖρ', ὦ μέλαθρον ξύμφρουρον ἐμοί,
 Νύμφαι τ' ἐνυδροὶ λειμωνιάδες,
 καὶ κτύπος ἄρσιν πόντου προβλῆς θ', 1455
 οὗ πολλάκι δὴ τοῦμὸν ἐτέγχθη
 κρᾶτ' ἐνδόμυχον πληγαῖσι νότον,
 πολλὰ δὲ φωνῆς τῆς ἡμετέρας
 Ἑρμαῖον ὅρος παρέπεμψεν ἐμοὶ
 στόνον ἀντίτυπον χειμαζομένῳ. 1460
 νῦν δ', ὦ κρῆναι Λύκιόν τε ποτόν,
 λείπομεν ἡμᾶς, λείπομεν ἦδη,
 δόξης οὐ ποτε τῆσδ' ἐπιβάντες.

inter v. 1443—4 Herm. (1839) versum excidisse putavit: οὐδ' ἦν θάνατις, εὐμένεια δ' ἐκ θεῶν. — Unum 1444 interpolatum putabat Dind. 1836; (praeterea cfr Schenkel. Zeitschr. f. Oester. Gymn. 1870); fort. (συμφέρει) καὶ ζῶσι καὶ θανούσιν. 1447. ἀπιθίσω, pr. m. La. 1448. γνώμην ταύτην, La, A, K; γνώμην ταῦτα, F; γνώμην ταύτην (superscr. γ), B; γνώμην ταύτην συντίθεμαι, Harl; γνώμην ταύτην τίθεμαι, (Toup.), Bgk., Bonitz; γνώμην ταύτην, Dobr. 1449. νῦν, libri; νῦν, Brunck. 1449—50. καιρὸς κ. π. ὃδ' ἐπείγει —, Nauck. et cett.; post ὃδ' interpungit La. 1451. πρόμνην, libri; πρόμνην, Herm. (cfr 482). 1452—71. Weckl. (Ars) pro spuris habet. 1452. Pro χώραν (an pro στείχων voluit dicere?) χαίρειν Bgk. conj; στεῖ χώραν, γ ab ant. m. super script., La. — καλέσω suspectum Nauckio. 1454. cfr Schenkel. l. c. 1455. κτύπος ἄρσιν, libri; κτύπος ἀκτῆς, Hart. — προβλῆς, libri; πρόβλημ', Hart.; προβλῆς θ', Musgr.; προβολῆς, Herm. 1456. οὐ πολλάκι, libri; ὃ πολλάκις, F. 1457. πληγῶν, libri; πληγαῖσι, Dind. 1461. γλύκιον, A, B, K, Tricl.; ("tribus punctis supra γ manu ant."), La; λύκιον, Schol.; γλυκίον, F; γλυκερόν, Wakef.; γλυκόεν, Lobeck. 1462—3. — οὐ δὴ δόξης ποτε τῆσδ' ἐπιβάντες, Herm.

- χαῖρ', ὦ Λήμνον πέδον ἀμφιάλον,
καί μ' εὐπλοία πέμψον ἀμέμπτως,
ἐνθ' ἰ μεγάλη Μοῖρα κομίζει
γνώμη τε φίλων χῶ πανδαμάτωρ
δαίμων, ὅς ταῦτ' ἐπέκρανεν.
XO. χωρῶμεν δὲ πάντες ὁλλεῖς,
Nύμφαις ἀλίσαις ἐπενξάμενοι,
νόστου σωτήρας ἰκέσθαι.

1465

1470

1464 cfr 1454. 1465. εὐπλοία, libri; πέμψον (corr. in πέμψον), La;
cett. libri (cfr 1399). — *Ἑπλοια πέμποι*, Meinek. 1469. ἰδοῦ, A; *χ.*
ῆδη, cett. libri; *νεν* cum gl. *δῆ*, Tricl. 1469—71 Ritter pro spuriis
habet. 1471. σωτήρας, Γ (Ant. Seyff.).

Addenda et corrigenda in annotatione critica.

139. γνώμας, La, K, Tricl. — γνώμα γνώμας, Γ, B. 144. νῦν μὲν
γὰρ ἴσως, Γ, B, H. 170. μή, La, Γ. 197. Τροίαν, libri praeter La; cfr
611. 199. ὠλεται, La pr. 200. χρεῖν corr. in χρεῖν, La; χρεῖν, K, Lc.
— χρεῖναφ', Lb, (χρεῖναι, A?). 209. θρηνεί, Dind. 212. ἀνῆρ, La. 214.
ἀγροβάτας, La. 220. καὶ ποίας πάτρας, K, B. — καὶ π. π., Γ. 222.
ποίας πάτρας ἡμᾶς ἂν ἦ —, A. 229. προσήκατε, Γ (non La, cfr Dind.
ed. III). 246. δῆ omittunt omnes praeter S et A. 282. συμβάλλοιτο
La pr. m., supra scr. ab S. — λαβ —. 285. χρόνος δῆ, unus A. 333. εἰ,
A, B; ἦ, cett. 371. cfr Aj. 314, 325. 409. δὲ βαιεν pro δίκαιον, La.
421. supra ὦ in La scriptum ὁ. 444. ἐὼν γρ. ἐὼν a man. rec., La.
451. cfr Dind. ed. III. 472. ἐννέοντα, La pr. — ἐννέποντα, Γ. 485.
γούνασι, A, Tricl. 493. πάλαι ἂν, B, Lb. Praeterea in Prolog. I. vocem,
quam scripsi *sigla* (Dindorf., Sophocl. Ed. III. p. VI) in *signum* mu-
tatam vellem.

Index codicum manuscriptorum.

A = Parisinus (A) Bibl. National. 2712.
B = Parisinus (B) Bibl. National. 2787.
Γ = Florentinus Abbatiae 2725.
Harl. = Harlejanus; Mus. Brit. Lond. 5743.
K = Parisinus, Bibl. Nation. 2886.
La = Laurentianus, Bibl. Laur. Flor. Plut. XXXII. 9.
Lb = Bibl. Laur. Flor. Plut. XXXI. 10.
Lc = Bibl. Laur. Flor. Plut. XXXII. 2.
R = Bibl. Riccardinae Flor. 77.
Tricl. (T) = Triclinianus, Bibl. National. Paris. 2711
Vat. = Vaticanus, Bibl. Vat. Pal. 287.
Ven. = Venetus, Bibl. Ven. 616.

**Index editorum et commentatorum, qui in hoc libello
praecipue nominantur ***.**

- * ALDUS Romanus, principem Sophoclis editionem (Aldinam) typis excudit, Venetiae 1502.
* AURATUS Joannes, (saeculi XVI:mi).
BERGE, Th., Sophocles, 1849.
BLAYDES, Frederick H., Sophocles, Vol. I. (Oedipus Rex, Oedipus Coloneus, Antigone), 1859. — The Philoctetes of Sophocles, 1870. — Trachiniae of Sophocles. London 1871; cfr. Proleg. not. 2.
BONITZ, Herm., Beiträge zur Erklärung des Sophokles. 1855—57. (Sitzungsberichte der kaiserl. Acad. der Wiss.).
BOTHE, Fr. Henr., Brunckii editionem repetiit, Lipsiae 1806, 1826.
BRUNCK, Richard Fr. Phil., Sophoclis Tragoediae, 1786—8; cfr. Prol. I. not. 6.
* BURGESS, G., Sophocles, Lond. 1833.
BUGGE, Fredr. Moltke, Sophoclis Philoctetes. Recognovit, brevi annot. critica instruxit, observationes exegeticas lingua vernacula adjecit. Nidarosiae MDCCCXLIX.
** BUTTMANN, Philip, Sophoclis Philoctetes — Graece cum suis selectisque aliorum notis. Berolini MDCCCXXII.
* CAMERARIUS, (Sophoclis fabulas edidit), Hagenoae 1534. Ejusdem commentatio explicationum omnium tragoediarum Sophoclis editioni Pauli Stephani (Genevae 1603) affixa est.
* CANTER, Sophoclis fabulas edidit, Antverp. 1579. 12:o.
DINDORF, Guilielmus, Sophoclis Tragoediae superstites et perditarum fragmenta. (Ed. I. Lipsiae 1825). — II. Oxon. 1832. 1849. III. Oxon. 1860. IV. Lipsiae 1866. V. Lipsiae 1867. — Annotationes ad Sophoclis Tragoedias. Oxonii 1836. — Scholia in Sophoclis Tragoedias Septem. Vol. II. Oxonii MDCCCLII.
DOBREE, Adversaria, Cantabrigiae 1832.

*** Ex his libris, quos omnino non vidi, signo *, quibus in parte tantum operis mei uti potui, signo ** notavi.

- ** DOEDERLEIN, Ludov., Reden u. Aufsätze, II. 1847.
EBELING, Henr., Wörterbuch zu Sophokles. Leipz. 1869.
ELLENDT, Lexicon Sophocleum. Ed. II. (Genthe). 1872.
ELMSLEY, Petr., * Sophoclis Tragoediae, Oxon. 1826 (edd. Th. Gaisford). — Scholia in Sophoclis Tragoedias Septem e Codice M:o Laurentiano descripsit. Edd. Th. Gaisford. Oxonii MDCCCXXV.
ERFURDT, Car. Gottl. Aug., Sophoclis Tragoediae cum varietate lectionis, scholiis, notis, Lipsiae 1802—1811. I—VI. VII volumen edd. L. Heller 1825. — *Alteram editionem (I—VII) inchoavit ipse Erf., absolvit G. Hermannus 1825.
* GEDIKIUS, Sophoclis Philocteta; edd. 1781.
GERNHARD, Observationes in Philoctetam. Lipsiae 1802.
GERTH, cfr. Comm. p. 53.
HARTUNG, J. A., Sophokles' Werke. Griechisch mit metrischer Uebersetzung. I—VII. Leipz. 1850—1851.
* HEATHIUS, Benj., notas sive lectiones ad Tragicorum Graecorum dramata edidit Oxonii 1762 ("praecipue ad rem metricam intentus", Neuius; cfr. Buttm.).
HEIMSOETH, Kritische Studien. 1866.
** HERMANN, Gottfr., Sophoclis Tragoediae. Ed. I. (cfr. Erfurdt.) 1825, II. 1830, III. 1839. Retractationes ad Philoct. 1841.
HINCK, cfr. Jahn.
JAHN, Otto, Sophoclis Electra, in usum Scholarum edd.; iterum (post mortem Jahnii) edidit ADOLFUS MICHAELIS, ex collationibus Hinekii et Prinzii (cfr. Proleg. not. 4).
** MATTHAEI, J. Pr. (J. M. Schultz), Sophoclis Philoctetes, recognovit et commentariis illustravit M. — Altonae et Lipsiae 1822.
MATTHIAE, Aug., Sophoclis Tragoediae, Lipsiae 1825.
MEINEKE, Aug., Sophoclis Oedipus Coloneus, edd. A. M. Accedunt Analecta Sophoclea. Berolini 1863.
MICHAELIS, A., cfr. JAHN.
* MUSGRAVE, Samuel, Sophoclis Tragoediae. Lond. 1800.
NAUCK, Aug., Sophoclis Tragoediae (cum brevi annot. crit.) Berolini 1867.
" " , Euripideische Studien. I—II.
" " , Recension von W. Dindorfs dritte Ausg. des Sophokles in Jahrb. f. Phil. u. Paed. 1862. I.
" " , cfr. Schneidewin.
NEUE, Fr., Sophoclis Tragoediae. Recognovit ac brevi annotatione scholarum in usum instruxit F. N. Lipsiae 1831.
* PIERSON, Verisimilia (saec. XVIII).
PORSON, Rich., Adversaria, London. 1814.
** SCHNEIDER, G. C. W., Sophokles Tragoedien. Griechisch mit kurzen, teutschen Anmerkungen. IV. Philoktetes. Weimar 1825.
SCHNEIDEWIN, Fr. W., Sophokles erklärt von F. W. S. — Die dritte

- u. folgenden Auflagen von A. NAUCK besorgt. (Siebentes Baendchen Philoktetes. Sechste Aufl. Berlin 1871).
- SEYFFERT, Maur., Sophoclis Ajax, Antigona, Philocteta. 1865—67.
- ** STEPHANUS, Paul., Sophoclis Tragoediae. Genevae 1603.
- * TURNEBUS, Adrianus, ex Triclinii (Proleg. not. 5) recensione Sophoclis Tragoedias edidit. Parisiis 1552—3 (cfr. Neuium).
- * VALCKENARIUS, Sophoclis editionem parabat, quam ad finem perductam edidit
- * VAUVILLIERS, Parisiis 1781.
- * WAKEFIELD, Sophoclis Trachinias et Philoctetam edidit. Lond. 1794 (in "delectu Tragoediarum", 2 Voll. 8).
- WECKLEIN, Ars Sophoclis emendandi. Würzburg 1869.
- „ , Studien zu Euripides. 1875.
- „ , Sophoclis Philocteta. 1875; cfr. Wunder.
- WUNDER, Edv., Adversaria in Philoctetam 1823.
- „ „ , Sophoclis Tragoediae. Recensuit et explanavit. — Vol. I. Sect. I. Continens Philoctetam. — ** Editio quarta, quam curavit N. WECKLEIN. Lipsiae 1875.

COMMENTARIUS

IN

SOPHOCLIS PHILOCTETAM.

V. 2. Quanquam et in codice La et in scholiis ἄστιπτος est, tamen Nauckius et Seyffertius ἄστειπτος scribunt, quia, si in praesentibus verborum mutorum diphthongus est, eadem in adjectivis verbalibus, ex eadem radice ductis, servari solet, ut λειπτός, φειστέον, πειστέον, et cet. Sed tamen cum sint etiam contraria exempla, ut πιστός, et optimus quisque codex et hic ἄστιπτος et v. 33 et Arist. Ach. 180 στιπτός, cum Dindorfio ἄστειπτος tenui. — Lemnus quin a Sophocle incolis praeter Philoctetam prorsus carere cogitetur, v. 220 sqq. dubitare non sinunt. Cfr Dind. praef. ad ed. min. 1866 p. 53 et contra sentientes Hartung., Seyff. ad h. l.

V. 3. Κρατίστον πατρός τραφεῖς. Magna fuit de hoc genetivo dissensio, cum dubitaretur, utrum agentis, quem ajunt, vicibus fungi putandus esset, ut Eur. El. 123 σῆς ἀλόχου σφαγείς, id. Or. 491 et Aj. 807 φωτός ἡπατημένη, an, quem-admodum Wunder et, ut videtur, Bugg. (ad h. l.) contendit, possessivus esset et ad τραφεῖς tanquam ad verum substantivum referendus, (quod quidem quale sit, certe ea exempla non declarant, quae Blayd. ad hunc locum affert, Soph. El. 364—6, Trach. 1105, quae, modo plene scribantur, verum substantivum παῖδα habent). At hic quidem neutra, credo, sententia placere debet cogitantibus, τρέφειν ut haud paucis scenicorum poetarum locis, propria vi posita, ejus verbi, quod est γίγνεσθαι, vim et significationem recepisse; quod si ita est, quin hujus etiam constructionem, ut ajunt, assumpserit, non potest dubitari. Illius autem, quam dixi, abusionis (C. de Or. III. §. 169) exempla sunt praeter hoc ipsum, in quo versamur, Soph. Aj. 556—7, O. T. 1379—80. Neque enim a patre

Achille Neoptolemus educatus erat (non satis igitur recte Nauckius: des Vaters Sohn u. vom Vater erzogen, cfr v. 334 cum annot. nostra), neque Ajax sperabat fore, ut filium aliquando educeret aut educaret (cfr *τρέφειν* vel *ἐκτρέφειν* *τε καὶ παιδεύειν*, educere et educare, Plat. Crito, c. XII et saepius), cum diceret (l. c.) *δεῖ σ' ὅπως πατρός δείξεις ἐν ἐχθροῖς οἷος ἐξ οἴου ἐτράφης*, neque sane Oedipus Thebis eductus erat, qui tres dies natus a parentibus projectus esset Corinthumque venisset, et tamen est: *ὦ παντλήμων ἐγώ, κάλλιστ' ἀνὴρ εἰς ἐν γε ταῖς Θήβαις τραφεῖς*; neque alia ratio est Aj. 1229 *τραφεῖς μητρός εὐγενοῦς ἄπο*, aut Eur. Ion. 692—3 *ἔχει δόμων τίχαν ὁ παῖς ἄλλων τραφεῖς ἐξ αἱμάτων*, Arist. Ar. 322 *ὦ μέγιστον ἐξαμαρτών, ἐξ οὗτο ἐτράφην ἐγώ*; minus certum fortasse exemplum est Aesch. Eum. 664 sqq. (*Ἀθάνᾳ*) *παῖς Ὀλυμπίου Διὸς, οὐδ' ἐν σκότοισι νήδους τετραμμένη ἀλλ' οἷον ἔρνος οὐτις ἂν τέκοι θεός*. — Sed hanc abusionem equidem credo ita ortam esse, ut, cum *τρέφασθαι* pro eo quod est *vivere*, aliquo modo *vitam degere* adhiberi coeptum esset — id quod et in verbo ipso apparet, ut ἐν δημοκρατία *τετράσθαι*, Xenoph.; Arist. An. 334—5 *γένος ἀνόσιον (ἀνθρώπων), ἐξότ' ἐγένετο, ἐμοὶ (ταῖς ὀρνισιν) πολέμιον ἐτράφη*; Eur. Iph. Aul. 574; et 948 *τὸν δι' ὕδατων κυμάτων τετραμμένον Νηρέα*; id. Alc. 1049 et in adjectivis cognatis, *ἐντροφος, σύντροφος* (v. 171) et similibus aoristus inchoativam hujus significationem habere inciperet, ut primo in vitam *suscipi*, deinde etiam *gigni, nasci* significaret. — Quod ita esse Madvigius sensit, cum Gramm. 60. Anm. 3 dixit: Digterne saette passive Verber med Genitiv i Betydningen *af* — i saer Participier, der betyde en Herkomst, f. Ex. *φύς, τραφεῖς τινός*. Ceterum cfr v. 1066.

V. 4. *Νεοπτόλεμος* quadrisyllabum est, ut v. 241; cfr Nauck. — De patria Philoctetae cfr v. 490 et sqq., 720.

V. 7. *νόσος διάβορος* exedens, peredens; cfr *βόσκων τὴν ἀδηφάγον νόσον*, 314; *βρίσκομαι*, 745; Arist. Nub. 243 *νόσος δεινὴ φαγεῖν*.

V. 10. *κατεῖχε*, tenebat, occupabat (replebat; gemitu tectum omne replebat, Vg.); cfr Aesch. Pers. 426 *οἰμωγὴ δ' ὁμοῦ κοκύμασιν κατεῖχε πελαγίαν ἄλα*; Eur. Alc. 344 *μοῦσα κατεῖχε δομοὺς ἐμούς*; id. Electr. 280; Soph. Aj. 142. *μεγάλοι θόρυβοι κατέχουσ' ἡμᾶς*; Phil. 1087—8 *ὦ πληρέστατον εἰλίον λύπης τᾶς ἀπ' ἐμοῦ τάλαν*.

V. 12. Cfr Soph. El. *οὐκ ἔτ' ὀκνεῖν καιρός, ἀλλ' ἔργων ἀκμή*; ἀλλὰ ταῦτα μὲν τί δεῖ —, Eur. Hec. 960.

V. 14. De pronomine *τῷ* relativo cfr Ellendt., lex. Soph. in *ὁ*; *τοὺς* (vel *τοῖς*), Soph. El. 205; Eur. Alc. 883; Aesch. Pers. 44.

V. 23—24. Cum in optimo quoque codice esset *ἄ μοι προσελθὼν σῖγα σήμαιν' εἴτ' ἔχει χῶρον πρὸς αὐτὸν τόνδ' εἴτ' ἄλλη κυρεῖ*, satis apparebat numeros explendos esse inserendo aliquo vocabulo inter *τόνδ'* et *εἴτ'*; sed quid suppleretur, ex universa sententia exquirendum erat. Quaerebatur enim, utrum verborum *ἔχει* et *κυρεῖ* subjectum habendum esset Philocteta an loca. Atque Wunder quidem cum propter ea, quae sunt vel in sexto decimo versu (*σκοπεῖν, ὅπου ἔστ' ἐνταῦθα δίστομος πέτρα*) vel in vicesimo septimo, antrum et fontem Neoptolemum juberi investigare sibi persuasisset, ex deteriore quodam codice arrepta lectione *τόνδε γ'*, ita interpretabatur: "sintne antrum et fons (ἄ) ad eum versus locum (quem nunc nos tenemus) an aliorum sita." In quo verba *ἔχει* *πρὸς* — "spectare ad seu versum" significare exemplo quodam Herodoti ostendere sibi videbatur (II. 17): *ἡ μὲν πρὸς ἠὲ τράπεται, ἡ δ' ἐτέρη τῶν ὁδῶν πρὸς ἐσπέρην ἔχει* (cfr id. I. 191 *πυλίδες εἰς θάλασσαν ἔχουσιν*). At enim hanc interpretationem ab universa sententia abhorreere satis apparet, quod Ulixis, non quorsus spectet aut pertineat antrum, scire intersit, sed utrum vicinum sit necne. Itaque Hermannus, in posteriore hujus fabulae editione (1839), cum assentiretur Wundero *locorum* investigationem dici, videret autem verbo, quod est *ἔχει*, hoc loco non posse ullam intransitivam vim tribui, quae quidem cum eo, quomodo in lingua graeca adhiberetur id voca-

bulum, conveniret, ex vetere editione Londinensi (1750) assumpta conjectura *ἐκεῖ* pro *ἔχει*, hanc sententiam recte sibi restituere videbatur: "quae (loca) silentio progressus significa-
 utrum illic ad hunc ipsum locum an fortasse alibi sint." Quam Hermannii sententiam tuentur Bonitzius (Beiträge et cet.), Hartungius (edit. 1851), Nauckius (et hic quidem ita ut et *τόνδε γ'* in *τοῦτον* mutet et pro *πρὸς κατ'* legere malit: "ob die hier beschriebenen Localitäten dort nach eben dieser Richtung liegen oder nicht"). Sed his difficultatibus laborat Hermannii explicatio, quod neque satis apte *ἐκεῖ* illic cum *τόνδε* aut *τοῦτον* (*hunc*) conjungitur ("*χωρὸν πρὸς αὐτὸν* *τόνδε* ist erklärende Apposition zu *ἐκεῖ*, bei, in der Nähe der Stelle, wo du stehst," Bonitz. l. c. 399), neque *χωρὸν πρὸς αὐτὸν* *τόνδε* propter causam jam allatam cum Nauckio interpretari licet "nach eben dieser Richtung," sin autem poeta dicere voluisset *ad* (*vid*) hunc locum, non *πρὸς χωρὸν* sed *πρὸς χώραν* scripsisset. Nam quae a Bonitzio (l. c.) et Seyffertio (ad hunc loc.) exempla ejus praepositionis cum accusativo conjunctae afferuntur, eorum dissimilis ratio est, quod in illis Graeci quidem praepositioni *motus* vim revera tribuerunt, licet in nostro sermone ea praepositione (*vid*), quae quiescendi vim habet, utamur. Cujus generis sunt et Xenoph. An. II. 425 *πόλιν, πρὸς ἣν ἀπήντησε τοῖς Ἑλλήσιν ὁ Κύρον ἀδελφός*, et Hist. graec. II. 9. 2 *ὠρμίσατο πρὸς τὸν Πειραιᾶ*. Neque vero Eur. Hec. 189. 221, cum dicitur *ἔδοξε τοῖς Ἀχαιοῖς τὴν Πολυξένην σφάξαι πρὸς σῆμ' Ἀχιλλείου τάφου* non potest inesse *motus* significatio, ut Polyxena ad tumulum trahi et occidi cogitetur, quomodo Ar. Nub. 189 — *σε ἐς κόρακας ἀποφθερῶ* est: te perdam et ad corvos projiciam. (Plura exempla ejus generis videas apud Kockium ad hunc Aristophanis locum; apud Eur. El. 315—16 *πρὸς ἔδρας Ἀσιατίδες στατίζουσι* diligentissimus quisque editorum, ut Scaliger, Hermannus, Walbergius, *ἔδραις* aut *ἔδραισιν* legit). At ad illam similitudinem hunc locum explicari non posse quis est quin videat?

Quoniam igitur hac via ad sanam horum versuum explanationem perveniri non potest, restat ut quaeramus, num possint verba *ἔχει, κατ'* de ipso Philocteta intelligi. Ac primum non licet negare, antrum quidem non dubitare Ulixem quin sit prope eum locum, ubi constiterunt (v. 1, v. 16 *ἐνταῦθα*), licet non plane illud Neoptolemo commonstrare possit, primariam autem ei curam esse, ut investigetur, utrum in eo antro etiam nunc habitet Philocteta necne; cfr v. 29—40, in quo extremo versu hoc effectum inquisitione dicitur, ut sciant, Philoctetam ea loca habitare (*ἀνὴρ κατοικεῖ τοῖσδε τοῖς τόπους σαφῶς καὶ οὐκ ἐκὰς πον*). Quod cum ita sit, quis non jure miretur, si in mandatis dandis Ulixes de locis tantum mentionem faciat, de Philocteta ipso verbum non fiat, quasi antro invento nihil sit, quod amplius investigandum censeat? At si recte, ut versibus 16—21 de locis, sic 22—23 de homine investigando mandata dari putamus, quaeritur, quomodo singula verba explicanda videantur. Brunckius quidem, scholiastam *ἔχει· κατοικεῖ* explicantem secutus intransitivam *habitandi* vim verbo *ἔχει* tribuit, cum exemplis doceret, latinum verbum, quod est *habere*, eodem modo nonnunquam adhiberi. Atque ad hanc interpretationem, quam nunc Dindorfius (praef. ad ed. minor. LXIII) et Tournierius sequuntur, accommodata est illa Elmsleji emendatio, quod pro *τόνδ' εἴτ'* scripsit *τόνδ' εἴτ' εἴτ'*, (quae sane conjectura et ad sententiam melior est, quam *τόνδε γ'—εἴτ'*, et, si ipsas literas spectes, faciliior et probabiliior quam *τοῦτον*). At certe latini sermonis auctoritas in hac re nulla est: Graeci quidem in verbo *ἔχειν* *habitandi* vim vix usquam inesse voluerunt, *manendi* nisi illas cum adverbii locutiones, ut *οὕτως, καλῶς ἔχειν*, huc trahere velis, rarissime et fere ubi adjuncta est praep. *κατά*; velut de rebus Hom. Od. IX. 6. *εὐφροσύνη μὲν ἔχῃ κατὰ δῆμον ἅπαντα*, Eur. Iph. Aul. v. 9—10 *σιγαὶ δ' ἀνέμων τόνδε κατ' Εὐριπον ἔχουσιν* (cfr lat. tenere, velut *fama tenet*), de hominibus II. XII. 433. XIII. 679; Od. XXIV. 27; Arist. Ran. 793 *ννὶ δ' ἔμελλεν, ὥς ἔφη Κλειδημίδης, ἔφεδρος κα-*

θεδεῖσθαι, καὶ μὲν Αἰσχύλος κρατῇ, ἔχειν κατὰ χώραν (cfr κατὰ χώραν μένειν, id. Equ. 1354); Herod. VI. 3 εἶχε καὶ οἴκους (cfr Abichtium ad h. l.; de Xen. Cyr. IV. 2. 2. cfr Breitenbach. etc.). Neque vero ἔχειν non intransitivam vim habet in illis formulis ληρεῖς ἔχων, στραγγεῖομαι ἔχων (de quibus Kock. cfr ad Arist. Nubes 131), in imperativis ἔχε, σχέες, ut ἔχ' ἡσυχος (Iph. Aul. 1133; Arist. Nub. 1214), interdum cum participiis conjunctum, ut πτήξαντες εἶχον ἐν μυχοῖς πέτρας (Eur. Cycl. 408), quae omnia exempla ab illa verbi ἔχειν cum adverbii conjunctione, ut ἡσυχῇ ἔχειν, ἡσυχως ἔχειν, δυσφόρως ἔχειν, non multum differunt, huic loco valde dissimilia sunt. Praeterea ne hic ἔχει maneat interpretemur, illud dissuadere videtur, vel quod ita eadem exoritur, de qua supra diximus, vocabuli πρὸς interpretandi difficultas, vel quod ἄ nihil habebit, quo referatur, si neque objectum verbi ἔχει neque subjectum esse licebit. — Eadem fere contra Seyffertium afferri possunt Hermannii conjecturam ἐκεῖ cum Elmsleji ἔτι ita conjungentem: "certiorem me fac ibine adversus hunc ipsum locum, quem tenemus, etiamnum sit an alibi." Qua in interpretatione vocabulo, quod est ἄ, nullum locum esse, quis est quin videat? Hermannii vero antiquior explicatio (1839) ἄ εἴτε ἔχει ἔτι σήμαινε, προσελθὼν σῖγα χῶρον πρὸς αὐτὸν τόνδε cum ab ipso pridem relicta sit, non est quod de ea verbum addamus.

Sed haec cum ita sint, recte, credo, Bergkio, Blaydesio, Weckleinio in vocabulo πρὸς mendum latere visum est. Sed cum Bergkii χῶρον παράλινον, Weckleinius autem πετραῖον scribat, utroque simplicius et melius Blaydesius habet: χῶρον τὸν αὐτὸν τόνδ' ἔτ' εἴτ' ἄλλη κυρεῖ, praesertim cum ὁ αὐτὸς ὁδε i. e. "hic idem locus, ubi eum ante decem annos reliqui," aptius sit, quam αὐτὸς ὁδε i. e. "hic ipse locus, ubi nunc consistimus." Hanc igitur Blaydesii scripturam ἄ μοι προσελθὼν et cet. h. e. "quae (sc. loca) mihi progressus silentio significa utrum teneat, hunc eundem locum, etiam nunc an alibi forte sit," ita recte defendere videmur et explicare, ut — id

quod anacoluthi genus et levissimum et frequentissimum est (cfr Hermann. ad hujus fabulae versum 315) — relativum ἄ post interjecta verba his vocabulis χῶρον τὸν αὐτὸν τόνδε tanquam resumi et demonstrari putemus. In eodem genere versatur et Trach. 137 ἄ καὶ σὲ τὰν ἄνασσαν ἐλπίζω τάδ' αἰὲν ἴσχειν (ubi alii alia temptarunt critici, cfr Hart.), ibdm 286 αὐτὸν δ' ἐκεῖνον, εἴτ' ἂν ἀγνὰ θίματα θέξῃ πατρώῳ Ζηρὶ τῇσι ἀλώσεως, φρόνει νιν ὥς ἦξοντα, Electr. 1364—6 τοῖς γὰρ ἐν μέσῳ λόγους πολλαὶ κυκλοῦνται ἡμέραι νύκτες δ' ἴσαι, αἱ ταῦτά σοι δείξουσιν, Eur. Phoen. 47 sqq. Κρέων ἀδελφὸς τὰμὰ κηρύσσει λέχῃ, ὅστις σοφῆς αἰνίγμα παρθένου μάθοι, τοῦτω ξυνάψει λέκτρα, Xen. Anab. V. 6. 15; cfr C. de Or. I. §. 75 quae, cum ego praetor Rhodum venisset — irrisit ille quidem philosophiam etc.

Quod vitium Porsono visum est inesse in caesura post longam thesin quintam 'vocis multisyllabae σήμαιν' (εἴτ' ἔχει), de eo satis sit ad Hermannum (Epit. doctr. metr. §. 148), Meinekium (Anal. Soph.), Seyffertium (ad hunc locum) lectores delegare.

V, 25. ἦ· προβαίνει, ποιοῖτο, Schol. Multiplex est apud scenicos poetas usus verborum, quae sunt ἵεσθαι, στεῖχειν, ἔρχεσθαι, ἔρπειν, de subjectis abstractis non solum vocum, sed etiam verborum. Ut Ant. 10 πρὸς τοὺς φίλους στεῖχοντα τῶν ἐχθρῶν κακὰ; El. 374 κακὸν μέγιστον εἰς αὐτὴν ἦκουσ' ἰόν; Eur. suppl. 889 τῶν ἀνακτόρων ἀπὸ ἡχοῦς ἰούσης; ibdm ἄγων ὁδ' ἄλλος ἔρχεται; Iph. Taur. 476 πάντα γὰρ τὰ τῶν θεῶν εἰς ἀφανὲς ἔρπει; Arist. Ran. 882 ἄγων σοφίας ὁ μέγας χωρεῖ πρὸς ἔργον. — Hoc loco Ulixes non dicit communiter ab ambobus agi oportere — namque reliquae agendi partes Neoptolemo tribuuntur — sed quod inter duos convenerit, communi consilio uni Neoptolemo esse peragenda.

V. 26. τοῦργον οὐ μακρὰν λέγεις non significant, credo, rem non procul absentem (μακρὰν ὄν) narras, sed non procul ipse absens rem dicis i. e. ab ea re, quam dicis, non procul abes;

cfr Trach. 962 ἀγχοῦ δ' ἄρα καὶ μάκρ' (prope igitur Herculem, non procul ab eo) προῦκλαον.

V. 28. ἄνωθεν, κάτωθεν *supra, infra*, ut saepe (cfr El. 1058. 1449, Dem. Ol. II. 21), non ex superiori l. inferiori loco. — οὐ γὰρ ἐννοῶ non enim memini, cfr Plat. Eutyphr. 2 B.

V. 29. Pro τόδε τῆδε probabiliter Wakefieldius scripsisse videtur. Nam cum non praedicetur aliquid de ea re, ad quam pertineat demonstratio, (ut 683 κἄρα ὑπτιάζεται τόδε et 688) sed tota praedicatio posita sit in demonstrando, a quam parte res sit, consequens est, ut demonstrativum non nomen sit, sed adverbium.

Pro τ' (post στίβου), quod certe ferri nequit, editores alii γ' habent, alii δ', alii 'στ' (ἔστι). Particulae γε (quidem, saltem) non locus est in hac sententia neque recte Seyffertius δ' defendit. Nam quod ita interpretatur καὶ στίβου δ' οὐδεὶς κτύπος "sed incessus non item sonitus est," hoc vero graece οὐδὲ στίβου οὐδεὶς κτύπος dicitur. (Praeterea de his particulis καὶ — δὲ conjunctis cfr hujus fabulae versum 1362). Multo probabilius est lapsu quodam librarii primum στίβους τ' pro στίβου 'στ' scriptum fuisse, deinde cum deprehensus esset, qui videretur esse soloecismus genetivi (στίβους pro στίβου), σ plane sublatum esse. — Jam quod post Dindorfium plerique habent στίβου οὐδεὶς κτύπος, id sane ferri non potest. Nam ut possit στίβος, quemadmodum Wundero videtur et Seyffertio, acerrime contra dicentibus Bonitzio et Nauckio, incessum significare, certe cum Neoptolemus causas reddat, quibus ductus se et Ulixen eo, quo contenderint, pervenisse statuatur, negativo, ut ajunt nostri, hoc argumento se sonitum incessus *non* audire, uti non potest. Quod vero dicunt nonnulli, Neoptoleum eam ob causam hoc dicere, ne Ulixes dubitet ad antrum ascendere ("and more over there is no sound of footsteps — so that you may ascend and enter without fear," — quae verba sunt Blaydesii Schneidewini (et Tournierii) sententiam exponentis): ne illi Neoptoleum nimis pueriliter loquentem faciunt, qui nesciat ex eo, quod incessus sonus non audiatur, non

magis Philoctetam, quippe qui non necesse sit semper ambulet, *non* adesse quam adesse concludere licere. Accedit quod Ulixes se occursum Philoctetae timere (v. 70 sqq.) nondum significavit. Ergo multa sane nos hortantur, ut eorum sententiam sequamur, qui, revocata Parisinorum codicum scriptura τύπος, vocabulum οὐδεὶς ita corrigunt, ut Neoptolemus dicat, — id quod unum idoneam sententiam habet —, se ex vestigiis impressis conjecturam facere, in antro habitare etiam nunc Philoctetam (cfr v. 41 sqq.). Quod si conjectura aliquin optima Bergkii καὶ στίβου 'στ' οὐδεὶς τύπος propter formam tragicis non usitatam — quanquam si modo voluit vocabuli casu dativo uti poeta, epica forma, quoniam alia non exstabat, uti necesse fuit, et inveniuntur etiam in diverbiis scenicorum passim, quamvis rarae, formae Homericæ, ut πόλεος (Ant. 162), ἐσπώμεσθα — sed si hac uti non licet, restat ut aut καὶ στίβου 'στ' ὁδοῖς τύπος scribamus aut illud amplectamur καὶ στίβου 'στ' οὐχ εἷς τύπος "vestigia exstant expressa plurima" (non unum; cfr Aesch., S. c. Th. 99), quod a Mudgio inventum Blaydesius et Todtius (Zeitschrift für das Gymnasialwesen 1867 I. p. 226) probaverunt (hic tamen scribit καὶ στίβου δ' οὐχ εἷς τύπος). Non habere pleonasmum, quem ajunt, verba στίβου τύπος, declarat Aesch. Choeph. 203 στίβου γε ποδῶν τε μῦμοι τοῖς ἐμοῖσιν ἐμφερεῖς.

V. 30. Retinui id, quod in codicibus est, κυρῆ, ab recentioribus fere mutatum in κυρεῖ. Neque enim mihi persuadere possum, ὄρα μὴ κυρεῖ et ὄρα κυρῆ utique et constanter inter se ita differre, — nam esse ubi ita differant, ut Eur. Phoen. 92, non negaverim — ut illud interrogationem et suspicionem habeat (= se l. tänk efter, om icke —), hoc metum ac cautionem. Cui distinctioni a Nauckio ad hunc locum et El. 580 et a Seyffertio propositae certissima exempla repugnant, quibus conjunctive minime significetur metus; ut Aesch. Choeph. 175 μὴ οὖν Ὀρέστον κρύβδα δῶρον ἢ τάδε; Xenoph. Memorab. II. c. V. 5 σκοπεῖτε μὴ, ὥσπερ, διὰν τις οἰκέτην πονηρὸν πωλῇ, ἀποδίδοται τοῦ εὐρόντος, οὕτως καὶ τὸν

πονηρόν γίλον, όταν ἐξῇ πλεῖον τῆς ἀξίας λαβεῖν, ἐπάγωγον ἢ προδίδουσαι. Haec μὴ — ἢ si metum non habent et tamen in indicativum corrigi non possunt, et hoc loco et illo Electrae conjunctivum servare melius est, praesertim cum contra ipsa verba timendi cum praes. indicativi conjungantur. Cfr Hermann. ad Viger. p. 177.

V. 32. Quanquam non temere Welcker, Hartungius, Nauckius de voce τροφή suspicionem moverunt, quod et in hoc versu et in proximis de instrumento domus et suppellectili mentio fieret, illius autem vocis vis in arcum (v. 1225), quo vita Philoctetae sustentaretur, cadere posset, in supellectilem non posset, tamen ea res est, de qua amplius deliberandum videatur. Est enim hujus vocis varius et multiplex usus, cum non solum alituram, alimenta, necessaria vitae subsidia significet, sed etiam cultum vitae et vitae degendae rationem (cfr τρέφειναι v. 3), ut Electr. 1183 ἀννυμφος δύσμορος τε τροφή; O. C. 330, 388 ὃ διστάθλιναι τροφαί, et ibdm 338 τοῖς ἐν Αἰγύπτῳ νόμοις φίσιν κατεικασθέντε καὶ βίου τροφάς (ubi non victus mentionem fieri ex proximis versibus satis apparet: ἐκεῖ γὰρ οἱ μὲν ἄρσενες κατὰ στέγας θακοῦσιν ἰσουργοῦντες, αἱ δὲ σύννομοι τάξῳ βίου τροφεῖα πορσύνουσ' αἰεί); quin etiam locum, ubi quis vitam degit, aliquando indicat, ut O. C. 312 ἐγὼ τὰ μὲν παθήμαθ' ἄπαθον, πάτερ, τὴν σὴν πῶ κατοικοῖς τροφήν; cfr ibdm 1614. Ergo οἰκοποιὸν τροφήν credo dici *cultum vitae*, quo domus fit h. e. qui ad domum instruendam pertinet aut quo hominum domicilia a cubilibus ferarum differunt; hic autem domesticus cultus vitae nisi in instrumento domus cerni non potest (cfr Meineke, Anal. 312). Certe haec scriptura melior est quam Bergkii ἐπιστροφή, commoratio. Quod autem Welcker coniecit, recepit Nauckius τροφή, placeret sane, nisi mollitiae, deliciarum, luxus, non cultus vim haberet et fere in vitio poneretur, ut ὕβρις καὶ φθόνος καὶ κακουργία καὶ τροφή, Plut. Lyc. cap. VIII. seqq.; leniorem vim habet Eurip. Ion. 1375 sqq. χρόνον γὰρ δὴ μ' ἐχρην ἐν ἀγκάλαις μητρὸς τροφῆσαι καὶ τι τερεθῆναι βίου,

ἀπεστερήθην φιλάτης μητρὸς τροφῆς. Ironiam, quam Nauckius putat in vocabulo inesse, ab universa oratione alienam esse non sine causa Seyffert., Mein., Götting. (Index lect. Jen. 1867) statuere videntur.

V. 33. Non satis causae est, cur Hartungii conjecturam στροτή pro σιπιτή recipiamus, id quod forsitan necesse esset, si ea, quae sequuntur, verba ὡς ἐνανλίζοντι τῷ non aliter accipi possent, quam fit ab Hartungio: für einen darin übernachtenden. At vero hic dativus non minus commode agentem aut causam significare potest hoc modo: foliorum acervus qui videtur cubantis corpore esse constipatus; de ὡς cfr v. 203 κτύπος φωτὸς σύντροφος ὡς τειρομένου του. Neque illud verum est, quod dicunt Hart. et Nauckius, Scholiastarum verba lectioni στροτή patrocinari. Nam cum sit in scholiis χαμαιστροφία ἐκ φύλλων ἡπλωμένη (expansa) καὶ πατουμένη ὡς κοιμωμένου ἐπ' αὐτῇ τινος, quis non intelligat illis verbis χαμαιστροφία ἐκ φύλλων unum poetae verbum φυλλάς, ceteris autem, ἡπλωμένη καὶ πατουμένη, σιπιτή explicari? Quae vox nisi fuisset in contextu, qui potuit scholiastae in mentem venire verba ἡ. κ. π. addere?

V. 35. φλανρουροῦ· φάυλως ἐργαζομένου, ὃ ἐστὶν ἰδιώτου καὶ οὐ τεχνίτου, Schol.

πυρεῖα quae sint perspicitur ex versu 296 et seqq., silices, quibus excuderetur ignis et ignis fomenta; cfr Hermann. ad h. l. Scholiasta mire explicat πυροβόλα.

V. 36. θησαύρισμα ἀπόθετον κτῆμα, Schol., h. e. opes repositae, non proprie supellex aut instrumentum domus (ut Donner, germanus interpres, non satis apte "Hausrath" posuisse videatur). Eadem hujus vocis vis est Eur. Electr. 397 et Ion. 1394, quibus locis vetus vinum repositum et pueri expositi signa sive crepundia (Pt. Rud. 1154) θησαυρίσματα dicuntur. Scire licet non temere haec, quae erant miserrimae vitae mendicum instrumentum, eo nomine appellari, quod opes repositas significet, sed quod necesse sit prorsus inopem esse, cui cubile stramenticium et poculum ligneum pro opibus sint.

Hoc quidem si quis dicere velit ironiam quandam habere, non repugnem, modo ea ne sit ex eo genere, quod ad irridendum pertineat (cfr v. 30).

V. 38. ἄλλα ῥάκη quanquam illa, a quibus haec distinguuntur, ejusdem generis i. e. ῥάκη non sunt, dicuntur, ut O. T. 6—7 ἀγὼ δικαίων μὴ παρ' ἀγγέλων — ἄλλων ἀκούειν αὐτὸς ὧδ' ἐλήλυθα. (Eodem fere modo Itali, exempli causa, noi altre donne, Galli nous autres femmes dicunt, ubi de semetipsis mulieres ita loquuntur, ut viros excludant).

θάλλεται ξηραίνεται, Schol., igni, credo, subjecta; quem ad usum cur μίχος ἀμφιτρήτος αὐλίου Nauckio prorsus non idoneus videatur, non intelligo.

V. 39. νοσηλεία· νόσου βαρείας πεπληρωμένα ἢ νοσοκομίας ἢ τῆς ἐκ νόσου ἀκαθαρσίας; cfr Plut. Lyc. 10. μακρῶν μὲν ὕπνων θερυῶν δὲ λουτρῶν πολλῆς δ' ἡσυχίας καὶ τρόπον τινὰ νοσηλείας καθημερινῆς δεόμενα.

V. 40. Codicum scripturam ἀνὴρ et hic et 856, 866, 910, 976 Brunckius in ἀνὴρ correxit. (Cfr αὐτός, αὐτός 119). V. 866, 976 propter metrum est necessarium ἀνὴρ; neque enim sine crasi articuli producit prior syllaba nisi in choricis (cfr v. 708). Hic et v. 856 sententia suadet, ut articulum adhibeamus.

V. 42. Pro προσβαίη μακρὰν (procul, longe) accedat procul (cfr Eur. Electr. 489 ὡς πρόσβασιν ὁρθίαν τῶν οἴκων ἔχεις ὅντων γέροντι τῷδε προσβῆναι ποδί) expectares procedat (cfr βαῖνε πόρῳ, προβίβαζε, O. C. 179, 180, 226); προβαίνειν, ut latine *prodiere*, proprium est de iis qui domo in publicum prodeunt; ut Luc. Catapl. sive Tyrannus, c. 16 σεμνῶς π. καὶ ἑαυτὸν ἐξυπτιάζων καὶ τοὺς ἐντυγγάνοντας ἐκπλήττων. Nam quod interpretantur ad locum remotum accedere (Wunder) aut locum remotum petere (Schaefer), quis nesciat μακρὰν non locum (s. finem) remotum, quo quis contendat, sed viam (longam), quam quis conficiat aut spatium, quo quis a loco distet, significare? Neque recte credo Wunderum et Seyffertium, collato O. C. 121 loco admodum dubio,

(προσδέρκον, λεῦσσε νιν, προσπείθον πανταχῇ), codicum lectionem defendere. Heerwerden ad O. T. 740 προστείχοι coniecit; cfr annot. crit.

V. 43. νόστον· ὁδόν, Schol. Eam vim habet vocabulum apud Euripidem non raro, ut Iph. Aul. 966, 1174, 1261, Iph. T. 1081, Rhes. 427, quibus omnibus locis non reditum, sed omnino πορείαν, κέλευθον significat (cfr περινοστεῖν, Arist. Plut. 22), apud Sophoclem non invenitur nisi hoc uno loco eoque propter genetivum φορβῆς valde dubio. Nam ne ὁδὸς quidem φορβῆς graece dicitur. Non incommode Weckleinus ἐπὶ φορβὴν νῆστις ἐξελήλυθεν ad cibum quaerendum jejuniis exiit.

V. 45. τὸν παρόντα· τὸν θεράποντα, ὡς τινος παρασταμένου αὐτῷ, Schol. Idem propter officium, quo fungitur, v. 125 σκοπὸς dicitur. Cfr 983, 1003 et Soph. Electr. 634 ἔπαιρε δὴ σὺ θύμαθ' ἔ' παροῦσα μοι.

De aor. part. προσπεσῶν cfr Madv. Bemerkungen üb. einige Punkte et cet. p. 45.

V. 47. Etsi Nauckius recte dicit, necessarium non esse legere ἔλοιτ' ἐμὲ pro vulgata ἔλοιτό με, quod haud raro et enclitica sint et elidantur ea, quibus sententiae magnum pondus sit, (cfr v. 346—7: ὡς οὐ θέμις γίγνοιτ', ἐπεὶ κατέφθιτο πατὴρ ἐμός, τὰ Πέργαμ' ἄλλον ἢ μ' ἐλεῖν), tamen cum testaretur Dindorfius in Laur. a. prima manu scriptum esse ἔλοιτε μ', ob eam causam ἔλοιτ' ἐμ' scribendum duxi. Scilicet criticus aliquis eam, quae videbatur in verbi forma pravitas esse, correxit neque consideravit, ε etiam ad pronomen pertinere posse.

λαβεῖν certe praestat alteri lectioni per se ipsi μολεῖν. At si constaret, hoc ex μ' ἐλεῖν corruptum esse, id quod coniecit aliquis, sane haberet, quo se commendaret optimi codicis mutatio. Nam ἐλεῖν saepe (capere et) interficere significat (Eur. Med. 386 φαρμάκοις ἐλεῖν); quanquam cur λαβεῖν (capere, in suam potestatem redigere) plane rejiciendum sit (λα-

βεῖν is clearly wrong, Blayd.), non video. Blaydesius βαλεῖν coniecit atque etiam in contextum recepit.

V. 48. ἔρχεται· ἀπέρχεται, Schol. cfr 1181 μὲν ἔλθῃ. Lys. XII. 8. — Πείσωνί με παραδιδόασιν· οἱ δὲ ἄλλοι εἰς τὸ ἐργαστήριον ἐλθόντες τὰ ἀνδράποδα ἀπεγράφοντο. — φυλάσσεται· φυλαχθήσεται, Schol. cfr 303, 954, 1424.

V. 49. δευτέρῳ λόγῳ. Cfr Eur. Suppl. 388—9 καὶ μὲν θέλωσιν αἰνέσαι, παλίσσυτος στεῖχ'· ἦν δ' ἀπιστιῶς, οἷδε δεύτεροι λόγοι.

V. 51. Injuria, credo, Nauckius dubitat, possitne aliquis γενναῖος τῷ σώματι dici. Etenim γενναῖος cum proprie *generosum*, *bono genere natum* significet (ut O. T. 1469 ὦ γονῇ γενναῖε), quae significatio ita fons et causa translatarum est, ut in nulla earum plane oblitterata et exstincta sit; significat enim omnino eum, qui in genere et sanguine virtutis alicujus causam habet aut qui genere suo dignus est — sed ita transfertur, ut non solum *probi*, *ingenui* [cfr hujus fabulae versus 799, 801, 1402; El. 287 ἡ λόγοισιν γενναῖα γυνή (i. e. verbis, non re honesta); Eur. Med. 757; cfr Ar. Ran. 636 γεννάδας ἀνὴρ], sed etiam *fortis* (valentis) vim habeat itaque non solum de animi fortitudine, sed etiam de corporis firmitate rebusque inanimis brutisque dicatur, ut *γενναῖα δύη* [Aj. 938; cfr Ar. Ran. 1014 γενναίους καὶ τετραπήχεις (ἀνδρας); cfr ibdm Equit. 457 ὦ γεννικώτατον κρέας ψυχὴν τ' ἄριστε "mit Anspielung auf die mächtige (våldiga, duktiga), gedrungene Gestalt des Wursthändlers," Kock.; cfr lignum forte, Cs.; ecqua fortis visa est, Pl. Mil. glor. 1106]. Neque tamen hoc loco *ita* de corpore dicitur τῷ σώματι γενναῖος. Sed cum ejus fortitudinis, quae proprie dicitur in homine, duo genera sint, alterum quod corpore geritur et viribus, ut Arist. Ran. 1019 (Αἰσχύλος Ἀθηναίους) γενναίους ἐξεδίδαξε, alterum quod in animi robore et constantia totum positum est (cfr Plat. Phaed. 580 Σωκράτης ἀδεῶς καὶ γενναίως ἐτελεύτα), Ulixes Neoptolemum monet, ut se non solum viribus animoque ad depugnandum, sed etiam prudentia ingeniiue sollertia

valere ostendat (cfr Ar. l. c. 1031 οἱ γενναῖοι ποιηταὶ boni poetae). δεῖ σε γενναῖον εἶναι per se ipsum idem fere est, atque ἄνδρα γίγνεσθαι σε χρή, Eur. El. 693; Ar. Equ. 392.

V. 52. Cum dicitur — τι καινὸν ὦν πρὶν οὐκ ἀκήκοας, certe plura verba dicuntur, quam necesse erat, neque tamen haec satis idonea causa est, cur versus pro suppositicio habeatur (ut vult Nauckius); cfr v. 1237 τί γῆς, Ἀχιλλέως παῖ; τίς εἴρηκας λόγον; cfr v. 79. Ceterum καινὰ ea, quae Ulixes dicturus est, non tempore tantum, sed etiam genere vocantur, quod adolescentem, fraudem fugere, manu laudem quaerere edoctum, dolis Philoctetam capere vult; Eur. Hec. 1038.

V. 53. Ulixes cum dixit ἐπουργεῖν, quod servi aut ministri est, (v. 143), causam addit, cur eo verbo utatur: ὥς ἐπηρέτης πάρεῖ. Quibus verbis praecipit, adolescenti non licere sua sponte agere, sed esse superiorum imperiis parendum, cfr v. 93, 1257 et Nauckium Seyffertiumque de horum versuum (50—53) integritate disceptantes.

V. 54—55. δεῖ σ' ὅπως — ἐκκλέψεις. Ejusdem generis exemplum est Aj. 556 δεῖ σ' ὅπως πατρὸς δείξεις ἐν ἐχθροῖς, οἷος ἐξ οἴου ἐτράφη. Cujus figurae causa si quaeratur, equidem non assentiar Hermannō, duas inter se confusas et mixtas enuntiationes esse, unam δεῖ σε δείξαι —, alteram ὅρα ὅπως δείξεις, sed quae ellipsis in libera sententia usitatissima est (ὅρα) ὅπως ποιήσεις (Xen. Anab. I. 7. 3. ὅπως ἄνδρες ἔσεσθε ἄξιοι τῆς ἐλευθερίας; Ar. Equ. 760, Ran. 627) vel ὅπως μὴ ποιήσεις (Lys. XII. 50 ὅπως — μὴ γανήσεται ἐν τῷ λόγῳ τοῖς τριάκοντα ἐναντιούμενος), eandem ad suspensam orationem ita translata esse arbitror, ut, si explicare velimus, δεῖ ὅπως — ἐκκλέψεις pro δεῖ ὅραν sive σκοπεῖν ὅπως ἐκκλέψεις dici dicendum sit. Non dissimile est illud Arist. Nub. 1107 μέμνησ' (sc. ὅραν), ὅπως εὖ μοι στομώσεις αὐτόν. — Multos offendit pleonasmus, qui in verbis λόγοισιν ἐκκλέψεις λέγων inesse videbatur. Qui ut tolleretur, Matthiae (cfr Blaydes.) et Gernhardus scripserunt: σε δεῖν ψυχὴν ὅπως λόγοισιν ἐκκλέψεις λέγω, quae conjectura similitudine versuum 100—

101 (λέγω σ' ἐγὼ δόλω Φιλοκτήτην λαβεῖν; cfr v. 107) haud parum commendari videtur (cfr Blaydes. et Hart.). Sed tamen dempto participio λέγων aliquid deesse videtur in iis, quae Neoptolemo Ulixes praecipit. Neque enim illud tantum praecipere debet, ut Philoctetam verborum fallaciis decipiat, sed etiam hoc ipsum, ut sermoni viri solitarii se offerat (cfr v. 71 ἐμοὶ μὲν οὐχί, σοὶ δ' ὁμιλία πρὸς τόνδε πιστὴ καὶ βέβαιος). Cujus rei, si λέγων in λέγω mutaveris, nulla erit significatio. Itaque probabile est ad ἐκκλέψεις λέγων eodem modo additum esse, quo saepissime ad subjectum adduntur participia, et praesentis et aoristorum, et transitiva et intransitiva, nullo praeterea vinculo cum substantivis, quae habet sententia, conjuncta; cfr 86 σε προσδιαφθερῶ ξυνών; 353 εἰ τὰπὶ Τροίας πέραμ' αἰρήσοιμ' ἰών; 920 τὰπὶ Τροίας πεδία πορθῆσαι μολών; El. 328—9 τίν' αὖ σὺ τήνδε πρὸς Θυρῶνος ἐξόδους ἐλθοῦσα φωνεῖς, ὃ κασιγνήτη, γάτιν (ubi praeter necessitatem Nauckius (1874), quo ad ἐξόδους referri possit participium, ἐλθοῦσα in ἐσιῶσα corrigi vult). Ita igitur haec verba interpretanda censeo "oportet te animum Philoctetae verbis fallere loquentem i. e. cum eo colloquentem sive postquam ejus sermoni te obtuleris." Neque enim Hermannō assentior ad λέγων audienti λόγους, multo vero minus Seyffertio λόγους λεγων ita conjungenti, ut sit *meris verbis dicens*, quod non magis latine dicitur (nisi quis forte etiam *sententiis dicere* latinum existimat), quam illud graece; illud dicitur λόγους λέγειν verba inania fundere, Eur. Med. 312. — Matthiae vero conjecturae σε — δεῖν illud quoque non sine causa aliquis adversari dixerit, quod hic infinitivus nullo certo Sophoclis loco invenitur (cfr Ellendt. lex. Soph.). Quod si cui prorsus intolerabilis pleonasmus videatur, λέγων in μολών (ἰών) potius quam in ὀρᾶν (Dind.), σκοπεῖν (Erf.), aut (ut Gedikius voluit) λόγοισιν in δόλοιςιν mutandum censeam.

V. 57. Recte Blaydesius, quo λέγειν non ad δεῖ referendum esse doceat, sed pro imperativo positum esse (cfr v. 1080, 1411; El. 9; O. R. 462, 1465; Arist. Ran. 169), ar-

gumento utitur nominativi λέγων, qui est in versu 64 (quem vid.). Sed mihi quidem videtur etiam in hoc ipso versu nominativus παῖς impedire, ne cum δεῖ conjungatur λέγειν. Certe enim hic nominativus non recta oratione positus est ("Sprich nur: Achills Sohn," Hartung., cujus rationem omnes editores probare videntur, cum inter λέγειν et Ἀχιλλέως incisionem habeant), sed ita ut ex πάρει infinitivus εἶναι audiendus sit, ita: λέγε Ἀχιλλέως παῖς εἶναι. Hanc rationem suadere videtur vel omnino graeci sermonis consuetudo (altera tamen constructio, quae dicitur, est Iph. Aul. 430 seqq.) vel praecipue quod in v. 58 oratione obliqua continuantur ea, quae Neoptolemus dicere jubetur.

Nauckii conjectura κρυπτεόν pro κλεπτεόν vix potest necessaria videri. Cfr Trach. 437 μὴ — ἐκκλέψης λόγον.

V. 58. Conjunctio ὥς (att) post πλεῖς posita, si non intolerabilis, at tamen dura est. Certe multo lenior et cui prope audeas assentiri Blaydesii scriptura est: πλεῖν δ' ὥς πρὸς οἶκον. Particulae ὥς (sāsom) ad praepositiones, quae motus aut consilii vim habent, adjunctio et apud solutae orationis scriptores et apud poetas frequens est; cfr Xenoph. Anab. IV. 3. 11 φεύγοντα συλλέγοντες ὥς ἐπὶ πῦρ; ibdm 27 φεύγουσιν ὥς πρὸς τὴν ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ ἔκβασιν; Soph. O. R. 1174; cfr Ell. lex. Soph.

V. 62. Ad ἡξίωσαν et ὀπλων et δοῦναι separatim referuntur, cum posset infinitivus verbo ἡξίωσαν, infinitivo substantivum subjungere, hoc modo ἡξίωσαν δοῦναι τὰ ὀπλα; eodem modo O. T. 1169 est οἷμοι πρὸς αὐτῷ γ' εἰμὶ τῷ δεινῷ λέγειν pro πρὸς τῷ λέγειν αὐτὸ τὸ κακόν. Neque apud alios scriptores ejus generis exempla desunt, velut Eur. Andr. 93 sqq.; Plat. Crit. 52 B. οὐδ' ἐπιθυμία σε ἄλλης πόλεως οὐδ' ἄλλων νόμων ἔλαβεν εἰδέναι; Demosth. Ol. II. 4. ὢν οὖν ἐκεῖνος μὲν ὀφείλει τοῖς ὑπὲρ αὐτοῦ πεπολιτευμένοις χάριν — τοίων οὐχὶ νῦν ὀρᾶ τὸν καιρὸν τοῦ λέγειν (cfr Whiston. ad hunc Demosthenis loc.)

V. 64. λέγων ad remotum verbum λέγει accommodatur, ut Iph. Taur. 16. λέγει Κάλχας τάδε· ὦ τῖσδ' ἀνάσσω· Ἑλλάδος στρατηγίας, Ἀγάμεμνον, οὐ μὴ ναῦς ἀφορμῆς χρο- νός, πρὶν ἂν κορὴν σὴν Ἰφιγένειαν Ἀρτεμις λάβῃ σφαγεῖσαν. ὅτι γὰρ ἐνιαυτὸς τέκοι κάλλιστον, εὖξω φωσφόρῳ θύσειν θεῶ· παῖδ' οὖν ἐν οἴκοις σὲ Κλυταιμνήστρα δάμαρ (v. 23) τίκτει, τὸ καλλιστεῖον εἰς ἐμ' ἀναφέρων (scil. Καλχας, v. 16).

V. 65. ἔσχατ' ἐσχάτων "ex extremis extrema opprobria"; eadem superlatio est O. C. 1237—8 γῆρας ἄφιλον, ἵνα πρό- παντα κακὰ κακῶν ξυνοικεῖ; O. T. 464—5 ἄρρητ' ἄρρητων τελέσαντα γοιναῖσι χερσίν; Aesch. Pers. 681.

V. 66. τούτων γὰρ οὐδέν μ' ἀλγυνεῖς. Huic loco similli- mus est ille O. T. 1145 ὦν γὰρ ὦμος οὐκ ἐψευσάμην οὐδέν σε, ubi itidem, ut hic, cum duo sint accusativi, alter objecti, alter quem ipsius actionis ("innehållets") dicunt, huic poste- riori appositus est genetivus partitivus (τούτων). Quod cum ita sit, miror, quidnam fuerit, cur haec verba Nauckio a legi- bus linguae graecae plane aliena esse viderentur ("gramma- tisch nicht zu gerechtfertigen"). Ex artium scriptoribus de hoc genere uberrime praecipit Matthiae, qui commode, si non causam reddere, at describere videtur, §. 421: "Die allgemei- nen," inquit, "Verba sagen, thun werden nicht ausgesetzt, son- dern nur die Verba, welche die Art des Sagens oder Thuns anzeigen oder in denen man sich ein Sagen oder Thun denkt." Ad hanc Matthiae rationem ipse Nauckius explicavit Aj. 1107 —8 τὰ σέμν' ἔπη κόλαζ' ἐκείνους "statt τὰ σέμν' ἔπη λέγε κολάζων ἐκείνους". Cfr Eur. Bacch. 616 ταῦτα καὶ καθύβριζ' αὐτόν; Herod. I. 31 τὰ κατὰ τὸν Τέλλον (h. e. med det om Tellus) προετρέψατο ὁ Σόλων τὸν Κροῖσον. — Praeterea ipsa sententia postulare videtur, ut utrumque verbum, ἀλγύνειν et βάλλειν (λύπην), idem subjectum habeat.

V. 67. λύπην βάλλεις Blaydesius suspectum habet dici- que postulat aut λύπην προσβάλλεις l. ἐμβάλλεις αὐτοῖς aut λύπη αὐτοῖς βάλλεις; at propriam certe cum vim habet,βάλ-

λειν cum simplici dativo conjungitur, ut Trach. 915 δεινίοις στρατὰ βάλλειν et Eur. Iph. Aul. 39 ῥίπτεις πέδῳ πεύκην.

V. 72. οὐτ' ἐνορχος οὐδενί. ὤμοσαν γὰρ τῷ Τυνδά- ρει πάντες Ἕλληνες ξυνελθεῖν, ἐὰν ἀρπασθῇ ἡ Ἑλένη. Cfr Pacuv. ap. C. de Off. III. 88 cujus ipse princeps (Ulixes) juris jurandi fuit, ut scitis omnes, primus neglexit fidem.

V. 75—76. De futuro protasis cum apodosis perfecto (ὅλωλα) conjuncto cfr Eur. El. 686—7 εἰ παλαισθεῖς πτώμα θανάσιμον πεσῇ, τέθνηκα καγώ.

V. 77. σοφισθῆναι artificio assequi.

V. 79. μὴ post οἶδα, ἔξοιδα vel cum infinitivo vel cum participio conjunctum apud Sophoclem haud rarum est. Cfr O. T. 1455; O. C. 656, 797 (at ibdm 1028 οὐ). Cujus rei ne apud solutae quidem orationis auctores desunt exempla, ut Thuc. I. 76. II. 17 (Krueg.).

De φύσει πεφνκότα comparant Eur. Bacch. 896. φύσει πεφνκός. Eadem fere orationis luxuria est O. T. 74—5 τοῦ εἰκότος πέρα ἄπεστι πλείω τοῦ καθήκοντος χρόνου. — De infinitivo ad verbum φῦναι adjuncto cfr v. 88, 1052; Ant. 523 οὔτοι συνέχθειν ἀλλὰ συμφιλεῖν ἔφυν; Eur. Iph. Aul. 407 συσσωφρονεῖν γάρ, οὐχὶ συννοσεῖν ἔφυν.

V. 81. Seyffertium secutus reposui id, quod in La est, τι (cfr infra O. T. 549) pro τοι, quod post γάρ inutile est. — τῆς νίκης genetivus est epexegeticus, ut ajunt (cfr exempla ad v. 708 allata): partae victoriae possessio dulcis quaedam (possessio) est ad potiendum. Hoc sibi vult illa scholiastae annotatio: κτήμα τῆς νίκης· αὐτὴ ἡ νίκη (non ἡ τῆς νίκης κτήσις; cfr Cic. de Off. III. §. 21 si discendi labor est potius, quam voluptas). De infinitivo cfr Iph. Aul. 1162 σπάνιον δὲ θήρεμ' ἀνδρὶ τοιαύτην λαβεῖν δάμαρτα· γλαύραν δ' οὐ σπάνις γυναῖκ' ἔχειν, ubi si dixisset, quod potuit dicere, σπάνιον θήρεμ' τοιαύτης δάμαρτος ἀνδρὶ λαβεῖν (rarum est praemium talis mulieris), huic loco similis ille fuisset. Scilicet Ulixes dicit, honestatem et boni viri nomen non parvi esse facienda, sed tamen victoriam ad possidendum tam jucundam esse, ut, qui

ea potitus sit, eum non possit poenitere, ne si scelere quidem adeptus sit. Ex quo simul apparet non sine causa idonea Erfurdium (Bergkium, Hartungium) pro λαβεῖν λαχεῖν maluisse; non enim parare sed nancisci victoriam dulce vult esse Ulixes. — De rebus abstractis, quae dicuntur, κτῆμά τι enuntiatur O. T. 549 εἴ τοι νομίζεις κτῆμα τὴν αὐθαδίαν εἶναι τι τοῦ νοῦ χωρίς, οὐκ ὁρθῶς φρονεῖς et Ant. 701 sqq.; Xen. Mem. IV. 5. 2.

V. 82. τολμᾶν hoc loco, ut saepissime, non audere (i. e. non timere), sed in animum inducere, velle, animum vincere (non vereri; förmå sig till; vilja; ej sky); cfr 481 et Soph. El. 1050 οὔτε γὰρ σὺ τὰμ' ἔπη τολμᾷς ἐπαινεῖν οὔτ' ἐγὼ τοὺς σοὺς λόγους; O. C. 1084 τόλμα — ὅτι καὶ πόλει τέτροφεν ἄφιλον ἀποστρεφεῖν καὶ τὸ φίλον σέβασθαι; Lys. XII. 5; II. 50; cfr ἔτλης, Ai. 1344; τλάς, Eur. Iph. Aul. 96. (Eodem modo latini poetae verbo audendi utuntur, ut sapere aude, Hor. I. Ep. II. 40; aude, hospes, contemnere opes, Vg. Aen. VIII. 364).

αὐθις est ἔπειτα, post, posthac, mox (sedan, efteråt; en annan gång), ut O. C. 1730 sqq. πῶς δὴτ' αὐθις ὦδ' ἔρημος ἄπορος αἰῶνα τλήμων' ἔξω; O. T. 269—70; Eur. Iph. Aul. 351; Arist. Ran. 1186; Xen. Anab. VII. 5. 3 ἐμοὶ μὲν ἀρκεῖ καὶ α. λαβεῖν (jag kan få sedan, mihi et posthac accipere satis est), τοῦτοις δὲ δωροῦ.

V. 83. De universa sententia cfr Eur. Med. 1247 τήνδε γε λαθοῦ βραχεῖαν ἡμέραν τέκνων σέθεν κάπειτά θρήνηι.

εἰς ἀναιδὲς Wunder interpretatur εἰς ἀναιδείαν, Blaydesius εἰς ἔργον ἀναιδὲς. Illud potius diceretur εἰς τὸ ἀναιδὲς, hoc εἰς ἀναιδὲς τι. Fortasse scribendum est εἰς τἀναιδὲς: ad impudentiam seu audaciam mihi minister esto (C. de Am. §. 35 libidinis ministri aut adjutores ad injuriam), ut in illo exemplo, quo utitur Nauckius ad hunc locum, Eur. Iph. Aul. 378 βούλομαι σ' εἰπεῖν κακῶς αὖ βραχεά, μὴ λίαν ἀναβλέφαρα πρὸς τἀναιδὲς ἀγαγὼν ἀλλὰ σωφρονεστέρως.

V. 86—7. Haec verba cum inde a Brunckio editores ita fere interpretati essent "ego dicta, quae non audio lubenti animo,

eadem exsequi haud minus odi" (Br. Ich meinestheils muss Dinge, die ich mit Verdruss anhöre, auch zu thun verabscheun, Laertens Sohn, Hart.; cfr Nauck.), primus Blaydesius vidit, λόγους non esse omnino "verba audire" sed "nomina h. e. opprobria subire" (C. de Off. III. §. 57), probra contrahere (cfr male audire), cum ita interpretaretur "hearing reported of me" et compararet v. 607 ὁ πάντ' ἀκούων αἰσχροὶ καὶ λωβήτ' ἔπη (cfr 382, 1313) et Aj. 1320 οὐ γὰρ κλύοντες ἐσμέν αἰσχίστους λόγους —; et ibdm 1324 ἤκουσεν αἰσχροῖ, δρῶν γὰρ ἦν τοιαῦτα με. Dicit igitur Neoptolemus, quae opprobria audire nolit, ea factis se mereri vel potius iis digna se committere nolle. Sed in τοῖσδε attractio quaedam est (τοῖσδε pro τοιάδε aut τοῦτων ἄξια), quod verba ipsa se agere velle aut ad veritatem perducere negat. Sed constat haud raro λόγους et ἔπη de rebus ipsis, quatum mentio fiat, adhiberi vel potius res et verba inter se quodammodo confundi, cfr Ell. lex. Soph. 417, 267; Dem. Olynth. II. §. 2; Eur. Or. I. οὐκ ἔστιν οὐδὲν δεινὸν ὧδ' εἰπεῖν ἔπος οὔτε πάθος οὔτε συμφορὰ θεήλατος, ἧς οὐκ ἄραιτ' ἂν ἄχθος ἀνθρώπου φρίσις; μὴ φῖναι τὸν ἀπαντα νικᾷ λόγον, O. C. 1224—5. — Λαερτίου παῖ. Λαέρτιος pro Λαέρτης (κτητικὸν ἀντὶ τοῦ πρωτοτύπου — possessivum pro primitivo —, Schol. ad v. 417) est etiam 417, 628, 1357; Λαέρτης est v. 366, 614; Λάρτιος 401, 1286.

Pro τοῖσδε alii τοὺς δὲ scribunt (Hart.). Et est sane frequens in apodosi δέ, non solum ubi adversationem habet (dagegen), sed etiam ubi amplificationem quandam, ut tum vero, dann vollends (cfr Ebeling, lex. Soph. 74: ἐπεὶ δ' ἔκειτο γῇ τλήμων, δεινὰ δ' ἦν τἀνθένδ' ὁρᾶν, O. T. 1267). Hic tamen neutrum locum habere videtur, sed τοῖσδε legendum est, pronomen in apodosi satis usitatum, cfr II. II. 189 (ubi alii tamen τοὺς δὲ habent), Soph. Aj. 1079.

V. 88. ἔφην γὰρ (cfr v. 79) οὐδὲν ἐκ τέχνης πράσσειν κακῶς οὐτ' αἰτὸς οὐτ' — οὐκάρίσας ἐμὲ pro ὥς μηδὲ οὐκάρυσας ἐμὲ (ut ne pater quidem), cum pariter connectantur — coordinentur, nostri appellant — ea, quorum alteri subjungi (subor-

dinari) alterum debeat. Quod genus in omni graeco sermone patet latissime, velut O. C. 460 ἐπάξιος μὲν Οιδίπους κατοικίσαι αὐτός τε καὶ παῖδες αἶδε; Aj. 1386; O. T. 587; Trach. 34, 469; Eur. Cycl. 1 ὦ βρόμει, διὰ σὲ μυρίους πόνοὺς ἔχω νῦν χῶτ' ἐν ἡβῇ τοῦμόν εὐσθένει δέμας; adde Arist. Nub. 121 sqq.; Plut. Prot. p. 324 B.; plura exempla videas ad hujus fabulae v. 667.

V. 90. Simplex verbum ἄγειν saepissime est *abducere*, *abstrahere*, ut 102, 985, 945, 1029; Eur. Med. 736; O. C. 319, 874, 927; ἀπάγειν est Phil. 941, 988.

ἐξ ἑνὸς ποδὸς uno pede s. cum unum pedem habeat. ἐξ modum significat, ut El. 455 ἐξ ὑπερτέρας χειρὸς et ἐκ τίνος τρόπου saepissime apud Xenophontem; eodem modo ἀπὸ adhibetur, velut Plut. Lyc. XXX. ἡ Σπάρτη ἀπὸ σκντάλης καὶ τριβωνος ἄρχουσα τῆς Ἑλλάδος.

Verba ipsa οὐ γὰρ ἐξ ἑνὸς ποδὸς ἡμᾶς τοσοῦδε πρὸς βίαν χειρώσεται Nauckio adeo perversa videntur (nach Form u. Inhalt verkehrt), ut Sophoclis esse non possint. At enim quod dicit, primum (nam ceteras causas ut leves omitto) non esse Philoctetam propter pedum infirmitatem contemnendum adversarium, cum arcu et sagittis valde timendus sit, recte dicit ille quidem; at non licuit poetae Neoptolemum perperam judicantem inducere? Immo vero adolescentem ignorasse, quare plurimum valeret Philocteta, apparet et ex v. 104 et 105, ubi veriora monetur ab Ulixē. Alterum hoc affert, cur haec verba spuria putentur, iis, quae v. 79, 80, 88 de probitate morumque simplicitate Neoptolemi dicuntur, plane repugnare, quod hoc versu idem dicit adolescens, se *idcirco* dolis uti nolle, quod non metuendum sit, ne aperta vi grassantes vincat Philocteta. At enim quod Nauckius putat, apertam vim non minus κακὴν τέχνην esse quam fraudem, idem Neoptolemo non videri ex proximis verbis ἀλλ' εἰμ' ἔτοιμος πρὸς βίαν τὸν ἄνδρ' ἄγειν, (quae Nauckio incorrupta videntur), satis apparet (cfr v. 95). Scilicet qualem patrem Achillem Horatius, talem

filium exprimit Sophocles, ut fallere nolentem, ita "palam captis gravem."

V. 92. τοσοῦσδε pro eo, quod fert graeci sermonis consuetudo, τοσοῦσδε ὄντας; cfr tamen v. 685 ἴσος ἐν ἴσοις ἀνὴρ (sc. ὦν) ὡλλυτ' ὡδ' ἀτίμως; O. T. 151 ὦ Διὸς ἀδνεπὲς φάτι, τίς ποτε τὰς πολυχρύσου Πυθῶνος ἀγλάας ἔβας Θήβας; Lys. XII. 42 Ἐρατοσθένης ἔφρευεν ἐξ Ἑλλησπόντου τριήραρχος, καταλιπὼν τὴν ναῦν.

V. 93. γε μέντοι. Hae particulae saepe componuntur, nulla inter ipsas societate, sed ut γε, quae concessionem aut asseverationem habet, ad proxime antecedens vocabulum, ad-versativa autem μέντοι ad praecedentem sententiam, interdum μὲν particulae respondens, referatur. Latine interpretare at (μέντοι) certe 1. quidem (γε); atqui. Ut O. T. 441—2: Οἴα. τοιαῦτ' ὀνειδίτ', οἷς ἐμ' εὐρήσεις μέγαν. ΤΕ. αὕτη γε μέντοι σ' ἡ τύχη διώλεσεν (atqui haec ipsa te perdidit prosperitas); ibdm τύχη — θαυμάσαι μὲν ἀξία, σπουδῆς γε μέντοι τῆς ἐμῆς οὐκ ἀξία (admiratione res digna illa quidem, at tanta certe mea cura non digna); Aj. 481 sqq. οὐδεὶς ἐρεῖ ποθ' ὡς ὑποβλητὸν λόγον, Αἴας, ἔλεξας, παύσαι γε μέντοι; Eur. Med. 95 ἐχθροὺς γε μέντοι (at certe inimicos), μὴ φίλους δράσειέ τι. Interdum postponitur γε cum eo, quod intendit, vocabulo Arist. Nub. 126 ἀλλ' οὐδ' ἐγὼ μέντοι πεσὼν γε κείσομαι (at ne ego quidem, licet ceciderim, prostratus jacebo). — Sententia igitur haec est: "at certe, cum tibi adjutor et minister datus sim, proditor dici vereor."

V. 94—5. κακῶς δρῶν· ἀντὶ τοῦ ἀληθεῖν· νικᾶν κακῶς· ἀντὶ τοῦ μετὰ ψευδολογίας· ὃ ἐστὶ, θέλω εἰπὼν τὸ ἀληθὲς ἀποτυχεῖν μᾶλλον ἢ ἐξαπατᾶν τὸν ἄνδρα καὶ ἐπιτυχεῖν· εἰσάγει δ' αὐτὸν Σοφοκλῆς τὸν τοῦ πατρὸς λόγον λέγοντα (Il. I. 312); ἐχθρὸς γὰρ μοι κείνος ὁμῶς Αἰδαο πύλῃσιν, ὃς χ' ἕτερον μὲν κεύθῃ ἐνὶ φρεσίν, ἄλλα δὲ βάζῃ, Schol. "malo tamen me (bene) honeste agentem spe dejici, quam (male) improbe agentem vincere" [bono vinci satius est quam malo more (injuriā) vincere, Sall. Jug. 42]. — δρῶν ad καλῶς et κακῶς

ἀπὸ κοινοῦ refertur, ut ἐν Electr. 194—5 οἰκτρὰ μὲν νόστοις αὐδὰ, οἰκτρὰ δ' ἐν κοίταις πατρώαις et χωρίς ad κείνων et σοῦ in hujus fabulae v. 115.

V. 98—99. εἰς πείραν τῶν πραγμάτων (ἰὼν) κρείσσονα τῶν ἔργων τὴν γλῶσσαν (ὁρῶ). διαβάλλει τοὺς καθ' ἑαυτὸν ῥήτορας ὡς διὰ γλώσσης πάντα κατορθοῦντας, Schol. Eadem fere habet Eur. Hec. 1198 τῶν πραγμάτων τὴν γλῶσσαν ἰσχύειν πλέον. De εἰς ἔλεγχον ἐξίῳν (cum res experior, in rerum veritate versor) cfr Eur. Alc. 640 εἰς ἔλεγχον ἐξελθῶν.

V. 100. Pro τί οὖν μ' ἄνωγας Wakefield. et Nauck. (1871) τί μ' οὖν ἄνωγας scripserunt, ne τί cum οὖν hiatum faceret. Sed tamen cum doceat idem Nauckius (Euripideische Studien II. p. 25) in omnibus, quae supersunt, tragicorum fabulis omnino quater decies, in hac vero ipsa fabula ter praeter hunc locum (v. 733, 753, 917) post τί libros hiatum habere, rem annotatione dignam duxi, verba mutare non ausus sum. Apud Aeschylum hic hiatus non caret exemplis (cfr Teuffel. ad Pers. 787), apud Aristophanem frequentissimus est (cfr Ran. 653, 657, 1220; Nub. 80, 82, 798, 791, 825; Av. 149); cfr v. 733 et 759; cfr 733.

V. 101 caesura plane caret, ut v. 641 αἰὲ καλὸς πλοῦς ἐσθ', ὅταν φεύγῃς κακά, v. 1369 et haud pauci versus, quos Blaydesius ad 1369 affert; cfr Arist. Nub. 661 κριός, τράγος, ταῦρος, κύων, ἀλεκτρονίων et Aesch. Pers. 251, 255. Ac ne illud quidem, cum in tres dipodias caesuris dividitur versus, quamvis praeter legem senarii fiat, nimis rarum est, ut 285, 648; quo minus haec idonea causa esse videtur, cur Soph. El. 282 optimi cujusque codicis scriptura ἐγὼ δ' ὁρῶσ' ἢ δύσμορος κατὰ στέγας in ἐγὼ δ' ὁρῶσα δύσμορος mutetur (cfr Nauck. 1874). σ' quod est post λέγω ex σέ decurtatum est: σοι enim apud tragicos elisione deminui non solet (cfr Matthiae, Gramm. I. de elisione, et v. 782). λέγω igitur, ut jubeo, accusativum cum infinitivo habet; cfr λέγω v. 107 et ἐννέπω O. T. 351, φωνῶ Aj. 1047 οὔτος, σέ φωνῶ τόνδε τὸν νεκρὸν χερσὶν μὴ συγκομίζειν.

V. 104—5. Ut saepissime in graeco sermone non directo ad id, quod quaeritur, responderi solet, sed significanda causa aut condicione modove rei simul ipsa res affirmatur, sic hoc loco non respondetur, Philoctetae horrendam virium fiduciam esse, sed qua re nitatur ea fiducia, arcus summa scientia, significatur. Quam ad rem aptissima est Meinekii (Anal. Soph. 233) conjectura v. 105 ἰοὺς γε; etenim γε et γὰρ particulae in talibus responsis frequentissimae sunt. (Cfr hujus fabulae v. 115—116; O. T. 679—80 τί μέλλεις κομίζειν τόνδε δόμων ἔσω; — Joc. μαθοῦσά γε (i. e. faciam, si cognovero); Plato Prot. 309 D. Πρωταγόρας ἐπιδεδήμηκεν; — Τρίτην γε ἡμέραν. Eur. Med. 328—29 — ἐξελῆς με κοῦδέν αἰδέσει λιτάς; — φιλεῖ γὰρ οὐ σε μᾶλλον ἢ δομοὺς ἐμούς. Cfr id. Iph. Aul. 405. — Sed nimirum omnia meliora erunt, si receperis Nauckii conjecturam κράτος pro θράσος (virium robur et potentia pro virium fiducia; cfr 584). Scilicet ἰσχύς est ipsa firmitas corporis, κράτος autem vis efficiendi vincendique, quae in viribus posita est. Neque enim Seyffertio quisquam facile concesserit, θράσος ἰσχύος esse firmamentum virium, neque verum est, quod idem dicit, si κράτος dictum esset, responderi debuisse: οὐκ (i. e. virium robore non excellit), ἀλλ' ἰοὺς ἀφίκτους ἔχει (sed sagittas habet, quae evitari non possint). Quis enim non videat, ut sagittae certo ictu metam feriant, non tantum arcus praestantia, sed maxime viribus et arte intendentis effici? Cfr v. 1055—6 sqq.

V. 106. Non apposui signum interrogationis, quod certa conclusio gravitatis plus habere videbatur. Neque ἄρα interrogationum propriam esse declarat Electr. 1179: οἵμοι ταλαίνης ἄρα τῆσδε συμφορᾶς; Eur. Iph. T. 473; Arist. Pl. 873. Ne Aesch. Pers. 348 quidem in interrogatione positum credam. Etenim magna vis doloris, quae repetito verbo ἔστι significatur, certam conclusionem postulat: ἄρ' ἐστ' Ἀθηνῶν, ἔστ' ἀπορθητος πόλις.

V. 107. Quod Blaydesius conjecit, probavit Nauckius λαθόντα pro λαβόντα, vereor ut diligentius examinantibus placere

possit. Non enim hoc Neoptolemo suadet Ulixes, ut dolis usus clam obrepat Philoctetae, prius quam omnino sentiat eum appropinquare, sed ut *verbis* subdolis ad eum viam muniat.

V. 108. Vulgatam deteriorumque codicum lectionem *δῆτα τὰ ψευδῆ λέγειν* Schneidewinus exemplis probavit teneri posse neque utique opus esse optima Vauvillersii conjectura *τὸ ψευδῆ λέγειν* (cfr *τάληθῆ λέγειν* v. 1236). Sed cum in codice La scriptum sit *δῆτα δὲ ψευδῆ λέγειν*, nihil tam in promptu est conicere, quam veram lectionem fuisse *οὐκ αἰσχρὸν ἵγῃ δηλαδὴ ψευδῆ λέγειν* nimirum tu (cum haec mihi suadeas) non turpe putas mendacia dicere. *δηλαδὴ* est Soph. O. T. 1495.

V. 110. Non dubium est, quin *πῶς βλέπων* interpretandum sit, qua fronte s. quo vultu, non ita ut vult scholiasta (*πῶς — ἀποβλέπων εἰς τὸ ψεῦδος, νοῶν, λογισμὸν ἔχων*), quid spectans? O. T. 1317 *ἑμῶν ποίοις βλέπων πατέρα ποτ' ἂν προσεῖδον*; ibdm 1384; Arist. Ran. 1474 *αἰσχιστον ἔργον προσβλέπεις μ' εἰργασμένος*; id. Ach. 290. Eur. Hec. 970: *αἰδώς μ' ἔχει προσβλέπειν σ' ὁρθαῖς κόραις*. *λαλεῖν* jam in La mutatum esse in *λαλεῖν* testatur Dind.; cfr Schmidt. l. c.

V. 114 cfr v. 106.

V. 116. *θηρατέ' οἶν*, quae lectio non est in codice aliquo, sed in Triclinii scholiis, cur Nauckio ne ad sententiam quidem accommodata (nicht angemessen) videatur, non intelligo. Nam si quis dicat *οἶν* nihil aliud posse significare, quam quod est in *εἴπερ ὧδ' ἔχει* (cfr Ar. Av. 198), recte dicat, reprehendendi causam non habeat: nam apud omnes et oratores et poetas graecos invenias, in quae hoc redundantiae sive pleonasmii crimen etiam magis cadat (cfr Pl. Phaed. 63. D. *φησὶ θερμαίνεσθαι μᾶλλον διαλεγόμενους δεῖν δε οὐδὲν τοιοῦτον προσφέρειν τῇ φαρμάκῳ. εἰ δὲ μὴ* (sc. τοῦ διαλέγεσθαι ἀπέχονται), *ἐνίοτε ἀναγκάζεσθαι καὶ δις καὶ τρίς πίνειν τοὺς τοιοῦτόν τι ποιοῦντας* (sc. διαλεγόμενους; Xen. Cyr. IV. 2. init.) — Quanquam cum sit in optimo codice *θηρατέα γίγναι' ἂν*, apparet hoc ex *θηρατέ' ἂν γίγναι'* ἂν facilius, quam ex *θηρατέ' οἶν* — corrumpi potuisse. Ita-

que forsitan concedendum sit Hermanno et Seyffertio *θηρατέ' ἂν γίγναι' ἂν*, *εἴπερ ὧδ' ἔχει* legentibus, modo constet, geminata particula *ἂν* — quod genus apud Sophoclem frequentissimum est, vid. Ebelingii lex. Soph. — nihilo plus, quam simplici *ἂν*, significari (cfr O. C. 1365—6 *εἰ δ' ἐξέφυσα τάσδε μὴ ἔμαντ' τροφούς τὰς παῖδας, ἢ τὰν οὐκ ἂν ἢ τὸ σὸν μέρος* et hujus fabulae v. 22). Nam Seyffertium miror ita interpretari: sententia est "fiant *τὰ τόξα* talia, quae insidiis capienda sint. Duplicatae igitur particulae causa in eo est, quod fieri nunc concedit Neoptolemus, quod antea ne fieret recusaverat." *γίγνεσθαι* hoc loco proxime abest a significatione verbi *εἶναι*, cfr v. 345—7 — *λέγοντες — ὥς οὐ θέμις γίγναι', ἐπεὶ κατέφθιτο πατήρ ἐμός, τὰ πέραμ' ἄλλον ἢ μ' ἐλεῖν*. Futuri temporis significatio in potentiali inest.

V. 118. *ποῖω* dicitur, quasi sit in superiore versu *δωρήματα*, non *δωρήματα*. Sed cum testis sit Dindorfius in margine Laurentiani a ascriptum esse *ποῖα δυνάως*, fortasse ex conjectura Blaydesii legendum est *ποῖ'*; *ἐκμαθὼν γὰρ* et cet. — De *ἀρνοίμην τὸ δρᾶν* cfr Krüger, Gramm. §. 50. 6. 6.

V. 120. *ποιεῖν* brevi penultima ut Trach. 1249 et sexcenties fere ap. Aristophanem (e. gr. Ran. 1528, 1498), sic et in hac Sophoclis fabula et in ceteris haud raro invenitur. Atque his locis fere in La *ποιεῖν* scribitur, sed ita, ut *ι*, cum prima manu scriptum esset, post erasum sit (Seyff. ad Aj. 1369, 1395). Etym. M. p. 679. 24 *ιστέον ὅτι οἱ Ἀθηναῖοι ἀποβάλλουσιν τὸ ι λέγοντες ποῶ*.

V. 125. *τὸν σκοπὸν* cfr v. 45. Haud incommode Musgravius, ut apud Blaydesium est, *ἀποστελῶ* in *ἀποστέλλω* mutavit, quod rectius videretur Neoptolemus speculatorem ad navem *ablegare*, quam Ulixes, qui ipse ad navem revertetur (132).

V. 126—27. *τοῦ χρόνου τι κατασχολάζειν* recte Ellendtius (lex. Soph.) explicat: tempus (temporis aliquid) cunctando terere. Schol. *βραδύνειν*. Blaydesius adhibet Plut. Tim. 36 *τὸ πλεῖστον τοῦ χρόνου ἐν ἀργῳ κατασχολάζειν*. Sed hoc qui-

dem loco aptus est articulus (af sin tid), apud Sophoclem non item. Optime Nauckius: τοῦ χρόνου πέρα σχολάζειν i. e. ultra justum tempus aut tempus, quo insulam relinquere debebamus. Cfr O. T. 74 τοῦ γὰρ εἰκότος πέρα ἄπασιν πλείω τοῦ καθήκοντος χρόνου.

V. 127. αὖθις — πάλιν saepissime conjunguntur. Quid? quod αὖθις αὖ πάλιν est v. 952.

V. 128. Cum Buttmannus codicum lectionem τρόποις sibi significantiorem videri, quam Triclinianam τρόπον, recte dixisset, Bonitzius l. c. p. 406 sqq. exemplis docuit, ex more sermonis graeci ναυκλήρου τρόπον μορφήν δολοῦν esse δολοῦν μορφήν ὥσπερ ναύκληρος δολοῖ, hoc autem, quod est in codicibus, δολοῦν μορφήν τῇ τε ἐσθῇ καὶ τῇ δὲ σχήματι τοῦ ναυκλήρου. Quanquam de veste quidem τρόπους dici non memini; mores significat (sätt, skick) quibus quis in sermone hominum et in communi vita utitur; cfr Eur. Iph. Aul. 339 sqq. ὡς ταπεινὸς ἦσθα πᾶσι, δεξιᾷ προσδιγγάνων καὶ θύρας ἔχων ἀκλήστοις τῷ θέλοντι δημοτῶν καὶ διδοὺς πρόσρησιν ἑξῆς πᾶσι καὶ μή τις θέλοι, τοῖς τρόποις ζητῶν πρίσθαι τὸ φιλότιμον ἐκ μέσου. — ὡς ἂν ἀγνοία προσῇ ne sit agnoscendi facultas; de προσεῖναι cfr v. 352.

V. 130. ἀνδῶμαι deponens est, ut Aj. 772; cfr etiam hujus fabulae 852; passivum est v. 240.

V. 131. δέχου τὰ συμφέροντα τῶν ἀεὶ λόγων excipe h. e. "fac ut te ne praetereat, quid ad tuam rem pertineat eorum, quae quoque tempore (cfr 148) dicuntur." Ea quae 541—628 a speculatore dicuntur, cum varia admisceantur mendacia (ut 561 seqq.), eo spectant omnia, ut primo quoque tempore (621) et Neoptolemus et simul Philocteta ad navem ad Ulixen veniant. δέχεσθαι non est, credo, excerpere (uttaga; "ex sermone ea potissimum arripere," Wunder), sed excipere, attendere (uppfånga, ej låta gå sig förbi); cfr O. T. 217 ἔπη κλύων δέχεσθαι et ἐκδέχου supra v. 123.

V. 133. Cfr Eur. Rhes. 216—17 ἀλλ' εὖ σ' ὁ Μαίης παῖς ἐκείσε καὶ πάλιν πέμπειεν Ἑρμῆς, ὅς γε φηλητῶν ἀναξ.

V. 134. Ἀθάνα Νίκα. Hujus cognominis mentio fit Eur. Ion. 457, 1529, Pausan. Attic. 22 καὶ ἕτερον (ἐν τῇ ἀκροπόλει) ἱερὸν Ἀθηνᾶς πεποιήται καλουμένης Νίκης. — Suum numen habet Νίκη Arist. Equit. 581 sqq. ὃ πολιοῦχε Παλλάς — μεδέουσα χώρας, δεῦρ' ἀφικοῦ λαβοῦσα τὴν ἐν στρατιαῖς τε καὶ μάχαις ἡμετέραν ξυνεργὸν Νίκην —; cfr id. Nub. 602.

Ἀθάνα pro Ἀθηνᾶ scripsit Porsonus, quod et Eustathius eam formam vocis ex hac fabula afferret et scenici constanter fere ea uterentur. Apud Euripidem tamen et Aeschylum nunquam Ἀθηναία invenitur, ut Iph. Taur. 1436; Eum. 614.

De Πολιάς haec ascribit Hermannus: "Dedit hoc poeta Atheniensibus, ut Minervam Πολιάδα, quamvis alienam ab Ulixis rebus, nominaret: qualia multa sunt apud tragicos." Eodem pertinet, quod in Ranis Aristophanis Pluto Athenas "nostram urbem" dicit v. 1501. Etiam Nubium chorus ille (601): ἢ τ' ἐπιχώριος, inquit ἡμετέρα θεὸς — Ἀθάνα.

V. 135. Chorus, qui constat ex sociis navalibus Neoptolemi, quod ait se ad utilitatem et voluntatem domini totum se accommodare, id v. 828 sqq. 1072 sqq. maxime re ipsa confirmat, cum etiam ad injuriam et perfidiam se ministrum et adiutorem praebere vult. Sed talem fere chorum, cui rei agenda nullae partes essent, poetae esse voluerunt, aut bonum honestumque ejus, cui favebant, utilitate metientem aut quid honestum esset videntem illum quidem, at re praestare non audentem (ut in Antigona et O. T.). Majus quiddam a choro Horatius postulare videtur A. P. 193 sqq. — ἐν ξένῳ ξένον etiam est in O. C. 184; eadem est παρονομασία, quae v. 166 συμνερόν συμνερώς; κακῶς κακούς 1369, Aj. 1391, et omnino apud scenicos frequentissime.

V. 136. ἐπόπταν quid esset, dubitaverunt scholiastae; sed ex multis, quas proponunt, interpretationibus haec sine dubio vera est: ὑφορώμενον ἡμᾶς ὡς ἐπιβούλους.

V. 138—40 sqq. De universa sententia cfr O. T. 380 sqq. ὃ πλοῦτε καὶ τυραννὶ καὶ τέχνῃ τέχνης ὑπερφέρουσα τῇ πολυζήλῳ βίῳ ὅσος παρ' ἡμῖν ὁ φθόνος φυλάσσεται. — Hes.

Theog. 88 οὐνεκα γὰρ βασιλῆες ἐχέφρονες. — τέχνα τέχνας ἐτέρας προὔχει καὶ γ. sine dubio dicitur pro τέχνα καὶ γνώμα προὔχει ἐτέρας γνώμας καὶ τέχνας, ut etiam quidam codices praeter numeros habent. Sed in hac, quae nunc est brachylogia (cfr omissam μῆτε particulam v. 771), utrum γνώμα an γνώμας scribi debeat, dubitare possis. Sed licet non injuria dixerit aliquis, γνώμαν in rege, cujus propria haec virtus sit, (cfr Hesiodi verba, quae supra attuli), non fuisse omittendam, tamen optimi codicis auctoritati parui; cfr Hermann. et Blaydes. — Ad τὸ θεῖον Διὸς σκῆπτρον cfr Hom. Il. I. 101 sqq., IX. 38; ad σκῆπτρον ἀνάσσεται, sceptrum regitur, Pind. Ol. I. 19 ἀμφέπει σκῆπτρον Ἰέρων; σκῆπτρα κραίνειν, Soph. O. C. 449; κώπης ἀναξ remex dicitur Aesch. Pers. 371, Eur. Cycl. 86; ὄχων ἀνάσσειν, Eur. Hel. 1046.

V. 141. σοι — ἐλήλυθεν, quae Triclinii lectio est, etsi ad morem graeci sermonis accommodatior esse videtur, quam ea, quae in codicibus est, σε ἐλήλυθεν, tamen hanc tenui, quod sententia non tam tibi contigit, quam ad te per temporum gentisque seriem descendit (ἐκ προγόνων ἦλθεν εἰς σε, non domum tuam, ut Seyffertius vult) requirere videbatur. Solum autem accusativum ad ea verba, quae motum significant, apud tragicos usitatissimum esse satis constat (cfr Eur. Bacch. init.). Hartungii conjectura ἐπλήλυθεν non placet: nam sine dubio perfectum, quam aoristus, ad sententiam aptius est.

V. 142. πᾶν κράτος summa, infinita potestas, cfr O. T. 1126; ὠγύγιον τὸ ἐξ ἀρχῆς τιθέμενον κράτος, h. e., credo, ab ultima stirpe gentis proditum; ("per tot ducta viros antiqua ab origine gentis," Vg.). τὸ est διό, διὰ τοῦτο, ut saepius ταῦτα et apud oratores et apud poetas, Xenoph. Anab. IV. 1. 21. ταῦτα ἔσπενδον καὶ διὰ τοῦτο οὐκ ἰπέμενον; Aristoph. Nub. 165, 319, 353; Aesch. Persa 114.

V. 143. τί — ὑπουργεῖν, cfr v. 149 et Eur. Alc. 842 χάριν ὑπουργῆσαι.

V. 144—9. νῦν μὲν, φησί, εἰσελθὼν ὄρα τὸν τόπον ἐπὶ δ' ἐλθῇ, τότε σὺ τῶν μελάθρων ἀποστάς ὑπηρετεῖ μοι πρὸς

τὴν παροῦσαν χρεῖαν. Ante hos versus tres praeterea requirit Blaydesius, ut horum anapaestorum summa par sit iis, qui sunt post antistropham.

V. 144—5. "Nunc quidem — cupis enim, credo, eum locum promontorii, quem insideat (ubi jaceat), inspicere — bono animo contemplare." In locis describendis sine dubio Sophocles Homerum Od. ι. 182 imitatus est, sed dura est codicis scriptura τόπον ἐσχατιαῖς (ἐπ' ἐσχατιῇ σπέος εἶδομεν —, Hom. l. c.), multo vero deterior Blaydesii conjectura ἐσχατιαῖς τόπον "the outskirts of the place;" nam ista quidem, situm atque circumscriptionem antri, etiam procul prospicere potuit, hic autem ipsa atria τὰ μέλαθρα intrare jubetur (cfr 147, 100). Neque opus est illa, quam idem Blaydesius proposuit, vocabuli κεῖται in ναιέι commutatio; nam ut hoc (v. 153), sic ea verba, quae sedendi, jacendi vim habent, aliquando apud poetas ut transitiva cum accusativo junguntur, velut Aj. 249 ζυγὸν ἔξεσθαι; Eur. Ion. 6. ὄμφαλον μέσον (γῆς) καθίζων Φοῖβος, 91 τρίποδα θάσσει γυνὴ Δελφίς, 366 Φοῖβος καθίζει τρίποδα κοινὸν Ἑλλάδος; id. Iph. Aul. v. 181—2 μὴ νῦν μὲν ἄλσώδεις ἴζον κρήνας μὲν ὕπνῳ θελγῆς; O. T. 161. κεῖσθαι saepe ita ναιέιν, διατρέβειν significat, ut inertiae, miseriae, orbitatis vim admixtam habeat, ut Il. II. de Philocteta ἀλλ' ὁ μὲν ἐν νήσῳ κεῖτο κρατέρ' ἄλγεα πάσχων et hujus fabulae v. 183 πάντων ἄμμορος ἐν βίῳ κεῖται μοῦνος ἀπ' ἄλλων. Si vero fuisset in archetypo, ut suspicatur Weckleinius, (pro κεῖται) ἐνοικεῖ, vocabulum satis usitatum, hoc in κεῖται a librariis corrumpi potuisse non credibile est. — Neque vero sana est Hartungii sententia τόπος subjectum verbi, quod est κεῖται, existimantis — "du begehrt die Gegend vielleicht auf der Höhe der Wand (ἐσχατιαῖς legit H.), wo sie liege (ὄντινα κεῖται) zu sehn"; ne ἐσχατιά quidem τόπον τινὰ κεῖσθαι dici potest, quae interpretatio Nauckio videtur in mentem venisse comparanti Thuc. I. 37 ἡ πόλις αὐτάρκη θέσιν κειμένη. Nam si Φιλοκτήτης verbi κεῖται sub-

jectum esse putamus, nihil huic loco cum illo Thucydidis commune est.

V. 146—8. *ὁπότεν δὲ* — "at si venerit viator ille metuendus, ex istis atriis procedens ad manum semper meam (ut quoque tempore signum manu dabo) id, quod res fert, ministrare conabere." Describit id, quod facit, chorus, postquam vocem Philoctetae appropinquantis audivit, ut, versus 210—19 canens, de superiori parte scenae descendens circum thymelen consistat. — Recte scholiasta *τῶνδ' ἐκ μελάθρων* ad *προχωρῶν* (i. e. ad chorum), non ad *μόλη* (ad Philoctetam) refert. Nam Philoctetam non esse in antro jam viderat Neoptolemus (v. 25 sqq.); quod autem dicit Blaydesius eundem non sine causa suspicari, illum jam eo rediisse ("but it was probable, that since he might have returned to it"), quam causa dicat, nescio; Neoptolemus quidem ipse aliter sentit (v. 159, 161, 162—3). Hermannii autem rationem cum *ὁδίτης* verba *τῶνδ' ἐκ μελάθρων* ita conjungentis, ut sit "ille, qui ex hoc antro abiit," duram et incredibilem esse nemo negaverit. — *μέλαθρα* de antro Philoctetae dicitur etiam v. 1453. — *ὁδίτης* cur diceretur Philocteta, multi mirati sunt fueruntque, quibus placeret *ὁπλίτης* (Bgk., Blayd.), quos bene refellit, quisquis dixit *ὁπλίτην* dici, qui scuto, hasta, lorica, non qui arcu tantum armatus sit, Aj. 1122; timeri Philoctetam etiam a choro versus 156 declarat.

V. 149. *τὸ παρὸν θεραπεύειν* ita dicitur ut *τὰ λοιπὰ ὑπηρετεῖν* v. 15, 330, 842, 1024; Xen. Mem. II. 4. 7 ἂ αἱ χεῖρες ἐκάστω ὑπηρετοῦσιν.

V. 150. *πρᾶγμα μοι λέγεις ἐκ πολλοῦ μοι μεμεληκός, τὸ φρουρεῖν σὸν ὄμμα καὶ τὴν ἀπὸ σοῦ εὐκαιρίαν. τὸ σὸν φρουρεῖν ὄμμα τὰ σὰ νείματα φυλάττειν*, Schol. — Ad universam sententiam cfr O. C. 21, 22: *ΟΔ. κάθιζέ νῦν με καὶ φύλασσε τὸν τυφλόν. ANT. χρόνον μὲν εἶνεκ' οὐ μαθεῖν με δεῖ τόδε.*

Cum in codicibus hic versus, cui respondet in strophā jambicus senarius (131), jambo longior sit, in magna lectio-

num varietate, id verbum (*ἄναξ*) exclusimus, quo detracto nihil ex ea sententia immutetur, quam habent codices et scholiastarum eae, quas supra posuimus, explicationes. Longius a librorum vestigiis recedunt et Nauckii lectio pro *τὸ σὸν φρουρεῖν ὄμμα* tantummodo *τὸ φρουρεῖν* legentis et Seyffertii *φρουρεῖν ὄμματι σὸν μάλιστα καιρόν*. Scilicet hic *ὄμμα* non Neoptolemi intelligit, sed chori, collato Trach. v. 223 *ὄρῳ, φίλοι γυναῖκες, οὐδέ μ' ὄμματος φρουρὰν παρῆλθε τόνδε μὴ λείσσειν στόλον*. At enim fidei et sedulitatis maximum indicium est, si quis, quid velit alter, etiam ex vultu et oculorum conjectu exquirere conatur sive, ut est apud Ciceronem, nutus omnes alicujus tuetur. Oculis autem quid significetur, nimirum nisi oculis animadverti non potest. — Nostra scriptura proxime accedit ad Bergkii, nisi quod hic *μέλημα*, non *ἄναξ*, exclusit. At utrum vocabulum, si non fuit in archetypo, facilius a librario addi potuerit, non credo cuiquam obscurum esse posse. — *ἐπὶ τῷ σῷ μάλιστα καιρῷ* non est *tuo potissimum commodo*, ut domini salus aut utilitas cum alterius comparetur, sed *μάλιστα* absolute dicitur summo opere, *summa cura*, ut Trach. 464 *σφ' ἐγὼ μάλιστα ὥπτερα προσβλέψασα*. — Haec igitur universa sententia est: Jam dudum hoc mihi, quod dicis, negotium cordi est, ut in tuam utilitatem (intentus) tuos oculos servem. — *ἐπὶ* consilium significat, ut *ἐπὶ θανάτῳ* (Xen. Anab. I. 6. sub fin.); *ἐπὶ τῶν πολιτῶν κακοῖς*, i. e. *τοῖς τῆς πόλεως ἀγαθοῖς*, *ἐπὶ βλάβῃ*, Lys. XII. 47, 48.

V. 153. *ἔνεδρος ναίει* domicilium (fixum) habet. Cfr *ἔξεδρος*, 211.

V. 154—9. "Hoc enim mihi cognoscere non alienum erat l. est, ne in me incurrat alicunde (cfr 46); quis locus aut quae nam sedes (ejus est)? quam viam tenet, intusne an foris (domesticum an forensem)"; — hic quidem quin *στίβος* via sit (non incessus), haud dubium est, cfr 29, 48, 163, 206.

V. 159. Verbis *οἶκον μὲν* — respondent illa, quae Neoptolemus dicturus est, chorus occupat, *ὁ τλήμων αὐτὸς ἄπε-*

στιν (v. 161); cfr v. 508. — ἀμφίθυρος qui utrinque januam habet, cfr δίστομος πέτρα, ἀμφιτρῆς αὐλίον, 16, 19.

V. 159—60. πετρῖνης κοίτης est genetivus, quem vocant, epexegeticus, nam ipsa domus "cubile saxeam sive ex saxo cavatum" est, (cfr v. 1081 ὃ κοίλας πέτρας γύαλον), cujus generis magna apud Sophoclem copia est (cfr v. 706), ut vix dubitem, quin Electr. 758 recte legatur χαλκῷ μέγιστον σῶμα δειλαίας σποδοῦ φέρουσιν (δειλαίαν σποδόν, Madv. Adv. I. ad eum l.). Neque genetivi qualitatis non sunt plures, quam apud ceteros scriptores, ut Aj. 488 ἀλάτας μακρῶν πόνων (magni laboris, laboriosus); ibidem 1003 ὄμμα πικρᾶς τόλμης; etiam sine adjectivo τόλμης πρόσωπον (τολμηρόν). At Electr. 19 μέλαινα δ' ἄστρων ἐκλέλοιπεν εὐφρόνη neque credo ἄστρων εὐφρόνην dici νύκτα ἀστερόεσσαν — dure enim concretum substantivum pro genetivo qualitatis poneretur — neque scholiastae assentior ἐκλέλοιπεν ἄστρων εὐφρόνη esse νύξ ἐλλείπει ἄστρων ("nox defecta est astris"); nam de atra nocte stellis carenti non potest dici illud, quod est in prioribus versibus: ἤδη λαμπρὸν ἡλίου σέλας ἔῃα κινεῖ φθέγματ' ὀρνίθων σαφῇ (in quod tempus recte cadit illud: jam nox humida caelo praecipitat suadentque cadentia sidera somnos, Vg. Aen. II. 8). Sed ἄστρων εὐφρόνη "nox stellarum" sine dubio est "caeli stellis distincti nox" sive stellis circumfusa caligo noctis. — Cfr v. 1. 1066.

V. 161. Chori interrogatio declarat, eum verba Neoptolemi ita intellexisse, ut abesset ex antro Philocteta. Etenim quod dicit ποῦ γὰρ ἄπαστιν, hoc est "ubinam est tandem, si (quidem) non est in antro".

V. 163. στίβον ὀγμεύειν (iter radit, Vg.) dicitur de iis motibus, qui non fiunt per passus et pedum vicissitudines, id quod proprie in volantes et serpentes, deinde etiam in eos cadit, qui fessi aut infirmi pedes trahunt. ὄγμος (rad, strák) est, ut ait scholiasta, ἡ ἐπὶ στίχον φυτεία (ordo s. quincunx arborum satarum) ἢ τὸ ἐπὶ στίχον ἔργον τῶν θεριζόντων h. e. striga aratorum vel messorum, aratro vel falce

ducta (Forcell.); ὀγμεύειν est ὄγμον ἄγειν ἢ ἐλαύνειν (ordinem ducere, radere).

V. 165. βιοτῆς φύσις vitae ratio (beskaffenhet), ut χρωτος εὐειδῆς φύσις, Eur. Alc. 174.

V. 166. Non dubium esse videtur, quin illud quod est in libris στυγερὸν στυγερώς "odiosum sive invisum odiose" in Philoctetam cadere non possit sitque ad sententiam aptius στυγερὸν στυγερώς. Accedit, quod scholia ἐπιπόνως — nam ἐπιμόνως certa corruptela est — interpretantur. Neque illud, quod dicit Seyffertius, στυγερὸν tantummodo epicam formam esse, tantum valere arbitror, ut optimam Brunckii conjecturam repudiemus aut ad extremum illud Blaydesii subsidium hos versus pro interpolatis habentis confugiamus, cujus conjecturae causa eadem est, quam ad v. 144 commemoravimus.

V. 167—8. αὐτῷ ἐπινομῶν libri. Scholiasta autem aut αὐτῷ legit aut pronomini αὐτῷ reflexivam vim tribuit; ita enim interpretatur: ἐαντῷ ἐξευρίσκειν. Sed hoc quidem ἐπινομῶν significare non potest: ceterum non dubitarem cum Dindorfio hactenus sequi scholiastam, ut interpretarer "sibi admoveere medicum dolorum," modo constaret, omnino dici posse παιῶνά τινα ἐπινομῶν τινί; quod contra est, nam res, ut manus, arma, medicamenta, non homines ἐπινομᾶσθαι (admoventi) dicuntur. Quod cum ita sit, necessitas ipsa cogere videtur, ut Lobeckio (ad Aj. p. 243 ed. III) parentes ἐπινομῶν accedere interpretemur (cfr προσενόμα, v. 716). Praeterea quae via Hermanno placuit, ut, exclusis verbis οὐδέ τιν' αὐτῷ, cum θηροβολοῦντα haec verba παιῶνα κακῶν ἐπινομῶν conjungeret, ea idcirco ingredienda non videtur, quod, παιῶνα κακῶν quin ad dolores, quos ex morbo habebat Philocteta, sedandos, non ad vires cibo reficiendas referatur, non licet dubitare.

V. 169. Ex verbis affectuum saepe interrogativae sententiae pendent, ut El. 750—51 ἀνωλόλυξε τὸν νεανίαν, οἷ' ἔργα δράσας οἷα λαγχάνει κακά; Trach. 793; Eur. Alc. 949 στένουσιν οἷαν ἐκ δόμων ἀπώλεσαν; Plat. Phaed. 586 εὐδαί-

μων μοι ὁ ἀνὴρ ἐφαίνετο, — ὡς ἀδεῶς καὶ γενναίως ἐτελεύτα; Xenoph. Anab. VII. 4. 1. — ὅπως φόβον ἐνδείη καὶ τοῖς ἄλλοις οἷα πείσονται, ἂν μὴ πείθωνται; Aj. 394.

V. 170. μὴ adhibetur in relativis sententiis ad certum correlatum spectantibus, quibus admixta est causae quaedam vis et significatio, velut 255, 715, O. T. 1335 τί γὰρ ἔδει μὲν ὁρᾶν ὅτι γ' ὁρῶντα μηδὲν ἴν' ἰδεῖν ἴδύ; ibdm 817, 1680; Trach. 818; Ant. 697; Eur. Iph. Aul. 823; cfr μὴ cum participio conjunctum Eur. Ion. 312 sqq. ΚΡ. ἡμεῖς ἄρ' αὐθις σ', ὦ ξέν', ἀντακτείρομεν. ΙΩΝ. ὡς μὴ εἰδότες ἦντις μὲν ἔτεκεν ἔξ ὅτου τ' ἔφην. Neque tamen οὐ nunquam adhibetur, ubi non minus quam in his, quae diximus, exemplis, μὴ aptum videri possit, ut O. T. 978; O. C. 972 πῶς ἂν δικαίως τοῦτ' ὀνειδίζοις, ὅς οὐτε βλάστας οὐ μητρὸς εἶχον; Ar. Nub. 1376 κἄπειτ' ἔφλα με κἀσπόδει κἄπνιγε κἀπέτριβε. οὐκοῦν δικαίως, ὅστις οὐκ Εὐριπίδην ἐπαινεῖς σοφώτατον; Eur. Med. 598. Latinos constat in ejusmodi sententiis non magis constanter modo conjunctivo uti. Si ratio quaeritur, cur μὴ adhibeatur, sine dubio eadem est, atque ea, cur in infinitis sententiis relativis μὴ fere inveniatur, ut O. T. 296, 569; Ant. 179, 715—16 ὅστις μηδὲν εἶχει et cet.; Phil. 179. Nam in eo ipso posita est causae significatio, quod certa illa res (correlatum) ad universum aliquod genus refertur (subsumeras under en allmän bestämning). Neque alia ratio est particulae μὴ in iis relativis sententiis, quae consecutivae et finales vocantur, cfr v. 409.

μὴ του βροτῶν. Genetivos diversi generis frequenter inter se conjungunt subjunguntque tragici, cfr v. 180—1 πρωτογόνων οἴκων οὐδενὸς ὕστερος; v. 195 θεῶν του μελέτη; Ant. 130 χρυσοῦ καναχῆς ὑπεροπλίας; ibdm 174 γένους κατ' ἀρχιστεῖα τῶν ὀλωλότων.

V. 171. Cum satis appareat in cod. La., ubi nihil sit praeter μὴ σύντροφον ὅμι' ἔχων, syllabam praetermissam esse (versus antistrophicus est πάντων ἄμμορος ἐν βίῳ), neque deteriorum codicum lectio μηδὲ σύντροφον plane hunc nume-

rum expleat, nihil veri similis existimo, quam utrumque verum ab iisdem verbis μὴ του incepisse, post a librariis posterius του exclusum fuisse, quod eo opus esse non videretur.

De conjunctis absoluto et constructo, ut ajunt, participiis cfr Trach. 292 ἄνασσα, νῦν σοι τέρψις ἐμμανὴς κυρεῖ, τῶν μὲν παρόντων τὰ δὲ πεπυσμένη λόγῳ; Lys. XII. §. 69.

σύντροφον ὅμι' ἔχων "simul viventem l. familiarem oculum" (cfr σύντροφ' ἀρδοῖ, Ar. Av. 679) ita explicatur a scholiasta: μηδὲ ὁρῶν εἰς ἀνθρώπον σύντοκον. Sed ὅμια non tam Philoctetae, quam ejus, qui vivat cum eo, oculus est intelligendus. Scilicet ut ad tuendum et ad curandum oculi necessarii sunt, ita ad consolandum amici oculus plurimum valet, quod, ut est apud Ciceronem, quem ad modum animi affecti simus, oculi loquuntur. Ex quo fit, ut etiam pro homine ipso aspiciente ὅμια dicatur, quemadmodum de pulchra puella in lacrimas effusa, Soph. Trach. 527 τὸ ἀμφινείκητον ὅμια νύμφας εἰσεινὸν ἀμμένει. Cfr etiam locum suavissimum Soph. El. 902 κεῦθ' ὅς τάλαιν' ὡς εἶδον ἐμπαίει τί μοι ψυχῇ σὺνηθες ὅμια (pepulit animum species (ei) familiaris, Orestis oculus h. e. Orestis me aspicientis cogitata species); Aj. 977 ὦ φίλτατ' Αἴας, ὦ ξύναιμον ὅμι' ἐμοί; ibdm πεφόβημαι πτηνῆς ὡς ὅμια πελείας; Ant. 691—2 τὸ γὰρ σὸν ὅμια δεινὸν ἀνδρὶ δημότῃ; Aesch. Choeph. 238.

V. 174—5. ἐπὶ παντί τῳ χρείας ἰσταμένῳ "de omni instanti vitae desiderio." Versum affert Aristid. rhetor, I. p. 34. Non dubium est, quin χρείας sit partitivus genetivus; cfr Ant. 1229 ἐν τῷ συμφορᾶς διεφθάρης; Eur. Hel. 1195 ἐν τῷ δὲ κεῖσαι συμφορᾶς; Aeschin. in Tim. §. 85 ἐν παντί δὲ κακοῦ γενόμενος: utrum τῳ an τῷ, ut habet Aristides, scribendum sit, dubitari potest. Retinui id quod in optimo codice est παντί τῳ, sed etiam πᾶν τὸ ἰστάμενον hac sententia "quidquid instat" ferri posse, indicare videtur Ai. 150 sqq.: περὶ γὰρ σοῦ νῦν εὐπιστα λέγει καὶ πᾶς ὁ κλύων τοῦ λέξαντος χαίρει μᾶλλον.

V. 175. ἀντέχει (durat), resistit, malis non opprimitur, mala perferre potest, cfr Dem. Ol. II. 10.

V. 176. Quanquam θνητῶν et in codicibus est et in scholiis: ὃ τέχνη καὶ γνῶμαι. τοῦτο θαυμάζειν τὸν Φιλό-
κτιτην φησί, πῶς μόνος ὢν ἐξευρίσκει τὰ πρὸς τὴν ζωὴν
ἑαυτοῦ, tamen difficile est Lachmanno non concedere θεῶν
legenti, quod, ut est apud Seyffertium, admiratio humani ar-
tificii nulla necessitudine cum eorum, quorum "non mediocris
sors est," commemoratione continetur. Accedit, quod strophae
et antistrophae hoc loco major discrepantia est (θνητῶν,
ἀθροστόμοις), quam quae ferri posse videatur. Itaque anti-
quiores cum θνητῶν tenerent, v. 187 ἀθρογόλωστος pro ἀθ-
ρόστομος scripserunt (vid. Herm.), quae mutatio hac Lach-
manniana nequaquam lenior est. Ad παλάμαι θεῶν "manus"
praepotentes "Deorum" afferunt Pind. Pyth. I. 48. — Adde
Aesch. Prom. 166 (Ζεὺς) οὐ λήξει πρὶν ἂν ἡ κορέσῃ κέαρ ἢ
παλάμη τινὶ τὰν δυσάλωτον ἔλῃ τις ἀρχάν. Ad universam
sententiam conferri potest Aj. 118 ὁρᾷς, Ὀδυσσεῦ, τὴν θεῶν
ἰσχὺν ὅση τοῦτον τίς ἂν σοι τάνδρος ἢ προνοίστερος ἢ δρᾷν
ἀμείνων ἐρέθῃ τὰ καίρια (cfr hujus fab. versus 180 sqq.,
οὗτος πρωτογόνων ἴσως οἴκων οὐδενὸς ὕστερος).

V. 177—8. αἰὼν non solum aetas (lifstid), sed etiam
vita, fortuna est, velut O. C. 1736 αἰῶνα τλάμων' ἔξω; Antig.
583 εὐδαίμονες οἷσι κακῶν ἄγεστος αἰὼν; El. 852; Trach.
34. Οἷς μὴ μέτριος αἰὼν, ii dicuntur, qui supra mediocrem
sortem genere, fortuna, opibus evecti sunt. Non satis recte
scholiasta οἷς ὁ βίος οὐκ ἔχει τῶν κακῶν μέτρον (hoc secutus
Donner ita interpretatur: weh unseliges Staubgeschlecht, masslos
duldend im Leben) ἢ οἷς μὴ σύμμετρος ὁ βίος ἢ ἐπαρκῶν
h. e. qui mediocri vitae spatio non contenti sunt (ut O. C.
1211 ὅστις τοῦ πλέονος μέρους χεῖρ' ἔχει τοῦ μετρίου παρὲς
ζῶειν, σκαιοσύναν φυλάσσων ἐν ἐμοὶ κατάδηλος ἔσται): at
haec reprehensio in Philoctetam, hominem non admodum gran-
dem natu, jaci non potest. At saepissime apud tragicos prin-
cipum et illustrium hominum sors deploratur, laudatur autem

tenuiorum vita et fortuna, quippe quae et ambitione et gra-
vioribus plagis fortunae careat, ut Iph. Aul. 16 sqq. ζηλῶ σε,
γέρον, ζηλῶ δ' ἀνδρῶν, ὅς ἀκίνδυνον βίον ἐξεπέρασ' ἀγνώς,
ἀκλείς. τοὺς δ' ἐν τιμαῖς ἴσσον ζηλῶ, et eadem fere apud
eund. Med. 124 sqq. — Hor. Carm. II. 10. 9 sqq. saepius
ventis agitur ingens pinus — feriuntque summos fulgura
montes. — Jam γένη βροτῶν non sunt genera hominum
(slågten) aut omnino genus humanum (ut γενεαὶ βροτῶν O.
T. 1186, quam similitudinem secutus Donner: "weh," inquit,
"unseliges Staubgeschlecht"; Hartung.: "O unselige Menschheit"),
sed gentes (slågter), ut O. T. 1383, O. C. 965; Arist. Av.
764; γένεά, Ant. 584—5; Electr. 1413 ὃ γενεὰ τάλαινα (h.
e. Πελοπιδῶν); Eur. Andr. 1176.

V. 180. "Hic nescio an (l. sane) nullo inferior eorum, qui
ex nobilissimis (πρωτόγονος· εὐγενής, Schol.) domibus orti
sunt —". ἴσως, ut εἶκα v. 317; ἴσως, Dem. Ol. I. 23, non
tam dubitationem habet, quae hoc loco aliena visa est, quam
asseverationem. Sed hac remota offensione (cfr Nauckium et
contra disputantem Seyffertium) codicum scriptura et pressior
et gravior est, quam Burgessii et Nauckii: π. γεγῶς οἴκων,
οὐδενὸς ὕστερος, in qua pluralis quidem de una domo non
offendit (cfr 383, 496), sed cum duo dicantur de Philocteta,
et domo nobilissima ortum et nullo inferiorem esse, quo hoc
posterius (οὐδενὸς ὕστερος) spectet, sane obscurum est. Quod
sive ad generis nobilitatem referas, inutile est, sive ad pro-
prias quasdam Philoctetae virtutes, nihil causae fuisse videtur,
cur eae hic commemorarentur, ubi id ageret chorus, ut, quanta
facta esset vitae et fortunae Philoctetae commutatio, descri-
beret et deploraret. Hoc incommodum Weckleinius fortasse
levare voluit, cum scripsit: πρωτογόνων γεγῶς οἴκων οὐδενὸς
(οἴκων) ὕστερων; sed quam conjecturam meliorem reddere
voluit, eam corrumpit, si quidem recte pleonasmus in vitio
ponendus est. Nam cum domus jam dictae sint πρωτόγονοι,
nihil est quod alterum epitheton οὐδενὸς ὕστεροι amplius
addere possit. — De verbis οὐδενὸς ὕστερος cfr Thuc. VIII.

68; contrarium est οὐδενός l. οὐδένων βελτίων, Dem. Ol. II. 23; οὐδενός δεύτερος est Ant. 746. De conjunctis genetivis cfr v. 170.

V. 183. Cum Philocteta cum feris habitat (v. 184), sententia poscere videtur, ut non μοῦνος ἀπ' ἄλλων sed ἀπ' ἀνδρῶν vivere dicatur; cfr Iph. Aul. 669 μόνη, μονοθεῖς ἀπὸ πατρὸς καὶ μητέρος. — Ad κεῖται cfr v. 145.

V. 184 in brevem syllabam exit, ut 188, 1127, 1129.

V. 185. ἐν τ' ὀδύναις ὁμοῦ λιμῶ τ' οἰκτρός et cruciatibus et fame miserandus; cfr de ἐν modali aut causali v. 60 ἐν λιταῖς, 102 ἐν δόλῳ.

V. 186. Schneidewini conjectura βαρέα nihil adhuc exstat quod commodius inventum putari possit, etiam si post ἀνέχε-στα paululum friget βαρέα; synizesis quidem syllabae — εα apud tragicos non rara est (Iph. Aul. 205).

V. 187. ἀθυρόστομος "qui os janua oclusum non habet"; cfr Arist. Equ. 838 ἀθύρωτος; πολλοῖς — γλώσση θύραι οὐκ ἐπίκεινται, Theognis. Schol. μὴ εἰργασμένη τοῦ φθέγγε-σθαι, πολυλάλητος.

V. 188—9. αἰὲ μὲν ὀδυρομένου αὐτοῦ ἦχὼ πρὸς τὸν ὀδυρμὸν ἀντιφθέγγεται. — τηλεφανής· μηρόθεν φαινομένη διὰ τῆς φωνῆς ἀντὶ τοῦ οἰμῶζει καὶ τὴν φωνὴν πόρρωθεν ἀνεγείρει, Schol. — Magna de his versibus doctorum virorum dissensio est. Ea, quae sunt in codicibus, πικρὰς οἰμωγὰς ὑπόκειται, Seyffertius parva corruptione, quam omnino frequentissimam esse dicit, ex πικραῖς οἰμωγαῖς ὑπόκειται orta esse conjicit emendataque, ut ipsi videntur, verba ita interpretatur: "echo clamoribus ejus subjecta quasi succinit ὑπολαμβάνουσα αὐτοῖς." At primum haec verbi, quod est ὑποκεῖσθαι, significatio nullis exemplis comprobatur, deinde testudini chordis subjectae earumque sono resonanti (lyrans resonansbotten) ut possit locus (ut montes, silvae, valles) comparari, certe ipsa imago (quae ex rebus redditur) non posse videtur. Rursus Pflugkii conjectura, quam Schneidewinus et Nauckius in versuum contextum receperunt, πικρὰς οἰμω-

γὰς ἐποκλαίει ("maestos gemitus succinit") quamvis per se ipsa et callide et suaviter inventa sit, tamen probari vix potest, quod οἰμωγαῖ echus tantum esse, non herois dicuntur, vel apertius dicam, quod, cum echo gemitus succinere dicatur, nec cui succinat nec omnino, ejus sint gemitus, significatur. Neque vero pro hac lectione scholiastae auctoritas adhiberi potest. Nam quod est in scholiis: τηλεφανής· μηρόθεν φαινομένη διὰ τῆς φωνῆς, ἀντὶ τοῦ οἰμῶζει καὶ τὴν φωνὴν (ἦχώ, Tricl.) πόρρωθεν ἀνεγείρει, quin Philocteta οἰμῶζειν dicatur, non ἦχώ, quis dubitet? Attii vero versus, qui sunt apud Ciceronem de Fin. II. §. 94, Tusc. disp. II. §. 33, primum non videntur ex hoc Sophoclis loco expressi esse; non enim ille de *longinqua* vocis imagine (τηλεφανής ἦχώ) dicit, sed de ea, quae ex ipso antro (lecto; κοίτη, v. 160) Philoctetae oriatur: "qui jacet in lecto humido, quod ejulatu, questu, gemitu, fremitibus resonando mutum flebiles voces refert" (cfr hujus fabulae 1088 ὃ πληρέστατον αὐλίων λίπας τὰς ἀπ' ἐμοῦ); deinde si hujus loci interpretationem habet, non sane pro Nauckio est; nam illic antrum et hominis ejulatu resonare et ipsum flebiles voces reddere dicitur. Sed haec consideranti faciendum videbatur, ut veterem Brunckii scripturam πικραῖς οἰμωγαῖς ὑπακούει, ut minus fortasse suavem, at certe tutiorem, reciperemus: "loquax echo procul excitata ejus ejulatibus respondet sive succinit" (cfr illud Vergilii: non canimus surdis: respondent omnia silvae), praesertim cum haec sententia ad scholia (ἦχὼ πρὸς τὸν ὀδυρμὸν ἀντιφθέγγεται) proxime accedat. Neque ab hac longe abhorret aut Rauchensteinii lectio ὑπαεῖδαι aut Hartungii ὑπακροῖει; quarum haec certe aliquanto vehementior est, quam quae in echo cadere videatur.

Restat Hermannii scriptura a ceteris omnibus longe abhorrens, πικρὰς οἰμωγὰς ὑπ' ὀχεῖται, quae si vera est, echo non ut viva quaedam et sentiens procul (fjerran ifrån πόρρωθεν) respondere ejulantis voci, sed procul volutari (nulla fjerran bort) dicitur. Qua quidem conjectura nihil est quod

argutius inveniri et conjici possit, atque diu dubitavi an vera esset. Sed tamen primum adjectivum *τηλεφανής* aptius cum scholiasta *τηλόθεν ἐγεγρεῖσα* quam *τηλόσε ὀχουμένη* aut *τηλοῦ φαινουμένη* intelligitur, deinde ipsa res reclamatur quodammodo, echo non a voce clamantis *mitti* aut *volutari*, sed voci respondere (h. e. non vocem esse, qualis mittatur ex ore, sed qualis ex rebus subjectis aut obstantibus repercutiatur). At, inquit, *ἦχώ* apud Sophoclem non jam est *imago* vocis, sed omnino *sonitus*. Ac video sane Ellendtium (Lex. Soph.) non aliam vocabuli, quod est *ἦχώ*, significationem nosse, praeter illam, quae eadem est in *ἦχῃ* (cfr Nauck. ad Electr. 109 in Eur. Stud. II. 32). At, pace dixerim sive Ellendtii sive Gentlii, hoc quidem loco et articulus *α* et ipsum adjectivum *ἀθυρόστομος* satis declarant, *imaginem* vocis dici, non vocem ipsam. Quid enim? non prorsus absurdum est, vocem, quae exeat ex ejulantis ore, *loquacem* et tacendi impotentem appellari?

V. 193—4. *τὰ παθήματα τῆς Χρύσης* h. e. a Chryse, de qua cfr argumentum et v. 270, ei illata, ut *τῶν ἐχθρῶν κακά*, Ant. 9; *τὰς ἡδονὰς πρὸς σοῦ λαβοῦσα κοῦκ ἐμὰς ἐκτησάμην*, El. 1302.

V. 194. Legitima post secundum anapaestum caesura in libris hic versus caret, ut 1445, 1470; Ant. 382; Electr. 94 (ubi Wolffius cetera Sophoclis exempla collegit; cfr Aj. 210 Seyff.).

V. 196. In libris hic versus *οὐκ ἔστιν ὅπως οὐ θεῶν του μελέτη* syllaba longior est, ut aut *οὐκ ἔσθ' ὥς οὐ θεῶν του μελέτη* scribatur aut *του* excludatur necesse sit. Sed cum *ὥς* pro *ὅπως* post *οὐκ ἔστιν* ita rarum sit, ut facile librariis videri potuerit correctione egere, neque tamen ita inauditum, ut a Sophocle scribi omnino non posse videatur, *του* autem, si non fuisset in exemplari, non videatur futurum fuisse ut a librario adderetur, illam lectionem praeferendam censui. Cfr Soph. Antig. 750: *ταύτην ποτ' οὐκ ἔσθ' ὥς ἔτι ζῶσαν γαμεῖς*. Sed ne quis cum Blaydesio ad Ant. l. c. aut eo, cujus verba adhibet, auctoritate Platonis (Men. §. 76 E)

οὐκ ἔστιν tueri velit, illo quidem loco *ὥς* non "att," sed "sāsom" significat; de *οὐ* cfr v. 409.

V. 198. *τὰ θεῶν βέλη* sunt arcus sagittaeque Herculis Philoctetae quondam data, cfr v. 262. Pluralis pro sing. ut saepissime, velut Electr. 394 sqq. (de se ipsa) *πεσοῦμεθα τιμωρούμενοι*, Ant. 925.

V. 199. *ἐξήκοι*, quod est in optimo quoque codice, Schaefer in *ἐξήκη* mutavit; Blaydesius etiam *πρὶν ἂν ἐξήκη* pro *ὅδ' ἐξήκοι* scripsit. Sed recte ad curam deorum (*μελέτην θεῶν του*) praeterito tempore susceptam optativus refertur. De significatione vocis, quae est *ἐξήκειν*, fortasse dubitari potest. Nam et exire, ad finem pervenire significat, ut Ant. 895 — *πρὶν μοι μοῖραν ἐξήκειν βίου*, quod cum Homericō illo — *μοῖραν ἀναπλήσης βιότοιο* recte comparatur —, et venire, evenire (*komma*, *intrāda*), ut O. R. *πάντ' ἂν ἐξήκοι σαφῇ* (e venerint). Hanc posteriorem interpretandi viam scholiasta iniit, cum dixit *πρὶν ἐλθεῖν χρόνον*, quem ut sequamur et *ὅδε* et dativus *ῶ* postulare videtur. Nam quod monet Blaydesius, saepe dativum significare id tempus, quo confecto fiat aliquid, cujus rei exempla videas ad v. 235, hoc in relativo, quod ad substantivum spectat, locum habere vix credam.

V. 203. *σύντροφος* hoc quidem loco non *consuetum* converterim (ut Iph. T. 1119); nam si id significaret, cum dativo, non cum genetivo junctum esset; deinde *ὥς* quod addat ad sententiam, si hac interpretatione utare, nihil est. Sed ut v. 1450 *Φιλοκτήτη σύμφρουρον* dicitur antrum, in quo diu vixit, et 692 *σιόνος κατογείτων*, ita hoc loco molestus ille gemitus *contubernalis* sive comes aegro homini addictus dicitur. Haec igitur sententia est: repente emicuit vox quasi contubernalis laborantis hominis h. e. qui aegro homini exprimi videbatur.

Cum Bergkio *τειρομένοιο* pro *τειρομένου* ad numerum explendum adhibere nolui, quod haec forma genetivi apud Sophoclem rarissime inveniatur (ut Ant. 1229); verisimilius videtur,

oculum librarii, cum in archetypo esset *τειρομένου του*, ab *v* ad posterius *v* aberravisse.

V. 204. *ἦ που* ab Hermanno ceterisque editoribus in *ἦ που* mutatum retinui, quod interrogatio choro haesitanti et aures ad sonum tanquam circumferenti convenire videbatur. Namque hoc ipsum dubitantis et auribus suis non credentis signum est, quod eadem res iisdem fere verbis ter affirmatur v. 203, 205—6, 207—9. De *ἦ που* interrogativo cfr Ell. lex. S.

V. 205. *βάλλει* de sono aures pellente satis notum est ex Homero Il. x. 535; de odore dicitur Ant. 412; cfr Eur. Her. Fur. 1219 *ὥς μὴ μύσος με σὼν βάλλῃ προσφθεγμάτων*.

V. 206. Scholiasta cum legeret *στίβου*, tamen hoc *in-cessum* interpretari noluit, sed ad ellipsin confugit dicens, pro *ἐπὶ στίβου* dictum esse. Ex quo facilis est conjectura, hunc quidem illam vocis, quae est *στίβος*, significationem ignorasse. Quod cum ita sit, ea interpretatione uti non ausus sum (cfr Bonitz. l. c.), qua sane, si *στίβος* *in-cessum* significaret, uti liceret: *sonus in-cessus* (hominis) *alicujus aegre prorepentis*, sed, probata Triclinii et Nauckii conjectura *στίβου*, interpretor: *vox hominis* (per) *viam* (cfr Aj. 30 *πηδᾶν πεδία*; Iph. T. 1325) *aegre repentis*. Quam interpretationem ea quoque re commendari arbitror, quod *φθογγή* non sonitus (rei mortuae), sed vox animalis est. Nam Hermanni explicationem *φθογγή* — *ἐρποντος κατ' ἀνάγκαν στίβου* (vox hominis) *gravi laboriosoque in-cessu ingredientis* ("saepius *ἀνάγκα* cum genetivo consociatur rei, cujus est necessitas molestiaque intelligenda, ut *ὠδίνων ἀνάγκαι*") et per se ipsa durissima est et evertitur, si *στίβος* *in-cessum* significare non potest. Non dissimilis locus est Eur. Or. 1311 *ἡσθόμην κτύπου τινὸς κέλευθον εἰσπεσόντος*.

V. 208. *τρυσάνωρ* — Schol. *ἡ τρύχουσα τοὺς ἄνδρας*.

V. 210. *οἷον καινότερόν τι βούλευσαι, τί πρὸς αὐτὸν ἐρεῖς*, Schol.

V. 215. *ἦ που πταίων τάχα προσκόπτων ὑπὸ τῶν βασάνων βοᾷ*, Schol. *Expectares προσπταίειν pro που πτ.,*

ut Arist. Plut. 122; *ὕπ' ἀνάγκας* idem quod v. 206 *κατ' ἀνάγκαν*, Aesch. Pers. 569 *πρὸς ἀνάγκαν*.

V. 217—18. Scholiasta ita explicat: *δύσσομον τὸν λιμένα ὁρῶν προβοᾷ ἡμῖν μὴ πελάζειν εἰς αὐτόν*. Quae explicatio hactenus vera est, ut sine dubio *chorus* Philoctetam clamare credat, quod videat navem, neque tamen tum demum appellentem, sed jam appulsam et in ancoris consistentem. Quominus cum Nauckio et Blaydesio verba *ναὸς ἄξενον ὁρμὸν* omnino "stationem carinis male fidam" significet neque habeat quidquam, quod ad Neoptolemi navem pertineat, vel ipse singularis *ναὸς* impedire videtur vel quod ille de solitudine suā clamor (Wehklage aus Kummer über seine Hilflosigkeit beim Anblick des ihn umschliessenden Meeres) nihil cum iis, quae aguntur in scena, commune habet. Quamquam *veram* quidem causam, cur clamans inducatur Philocteta, non eam esse, quod navem videat (v. 220), sed quod conspectorum advenarum oculos animosque in se convertere velit, res ipsa satis declarare videtur. Nam cum inter extrema verba chori et ea, quae prima loquitur Philocteta, nihil temporis interesse debeat, idem sibi velle clamores, qui v. 215 sqq. commemorantur, et ea, quae loquens in scenam prodit Philocteta, v. 219 sqq., consentaneum est. Aliter visum est Schneidewino Philol. IV. et Blaydesio haec scribenti: The feeling of disappointment at no ship ever approaching the shore is the cause of his lamentation. This feeling speedily gives way to one of joy at the unexpected sight of the strangers. *ναὸς ἄξενος ὁρμὸς* credo dici pro *ναὺς πρὸς γῆν ἄξενον ὁρμισθεῖσα*, ut Eur. Alc. 606 *ἀνδρῶν εὐμενὲς παρὸνσία* pro *παρόντες εὐμενεῖς ἄνδρες*; Cycl. 348—9 *ἐς ἀνδρὸς ἀνοσίον γνώμην κατέσχον*.

V. 220. In codd. La et Lb est *καὶ ποίας πάτρας*, quae propter versum 222 *ποίας ἑμᾶς πάτρας ἂν* et cet. vera esse non posse omnes jam concedunt. Nauckius quidem et Dindorfius pro *πάτρας* legunt *τύχης*, Seyffertius *φορᾶς*, utrumque haud incommode, sed quomodo haec in *πάτρας* corrumpi potuerint, obscurum est, praesertim cum illi editores versum

222 ποίας πάτρας ab initio habuisse negent. Mihi quidem ea, quae in Lb (de quo cod. vid. Hinek. in Jahnii ed. El. Sophocl. p. VII) supra versum scripta exstant, ναυτίλω κόπη τῇ πλάτῃ (προσορμίσσατε); non temere in contextum verborum irrepsisse videntur neque dubito, quin ab initio alio ordine collocata, id quod punctis supra x positum significari videtur, πλάτῃ τῇ ναυτίλω κόπη, glossam habuerint talem, ut πλάτῃ (κατέσχετε) iis verbis, quae sequuntur, (τῇ ναυτίλω κόπη), explicaretur. Hoc cum mihi persuasissem, scripsi: τίνες ποί' ἐς γῆν τήνδε καὶ ποία πλάτῃ; quinam tandem et qua navi (cfr οὐρίω πλάτῃ, 355) ad hanc terram appulistis? Nimirum illud, quod in 221 insula dicitur inculta et portubus carens, indicare videtur, in priore versu Philoctetam hoc ipsum miratum esse, si navis aliqua ad terram appellere potuisset aut ausa esset. Accedit, quod haec quaestio simillima est illi, quae apud Homerum pervolgata et tanquam sollemnis est:

τίς πόθεν εἰς ἀνδρῶν; πόθι τοι πόλις ἡδὲ τοκῆς;
ὀπποίης ἐπὶ νηὸς ἀφίκεο; πῶς δέ σε ναῦται
ἤγαγον εἰς Ἰθάκην; τίνες ἔμμεναι εὐχετόωνται;
οὐ νῦν γάρ τί σε πεζὸν ὀιομαι ἐνθάδ' ἰκέσθαι.

Quae autem lectio in deteriore aliquo codice et in vetustissimis libris impressis est, ναυτίλω πλάτῃ, eam ita exstitisse arbitror, ut cum is, qui illum codicem scriberet, in suo exemplari corrupta nescio qua de causa (Nauckio ex v. 222 irrepsisse videntur) verba καὶ ποίας πάτρας et supra scriptam illam, quam dixi, glossam legeret, ex glossa tantum sumeret, quantum ad sententiam tolerabilem efficiendam et ad numerum explendum requireretur, praesertim cum eadem verba apud scenicos legisset (Arist. Ran. 120); cfr Dindorf. praef. editionis majoris p. XIII. — πλάτῃ pro navi (vel navigatione, v. 335) apud Euripidem quidem adeo frequens immutatio est, ut etiam εὐπρωμοί, εὐπρωροί πλάται dicantur. I. A. 723, 765; cfr κόπη, Iph. Taur. 140; βαρβάρων πλάτας θήραμα, Eur. Hel. 192.

V. 221. κατέχειν ποι, εἰς γῆν tenere (appellere) aliquo, v. 270, Eur. Heraclid. 84, Hom. Od. λ. 456.

V. 222. Quod Hermannus et Seyffertius legunt ποίας πάτρας ὑμᾶς ἂν ἢ γένους ποτέ (de numeris conf. v. 101), idem nescio an etiam Nauckius legere debuerit, qui ex hoc versu ad v. 220 verba ποίας πάτρας delata suspicetur.

V. 223. "Ex qua patria aut quo genere ortos si vos esse dixero, recte dixero." τύχοιμ' ἂν εἰπὼν τυγχάνειν cum participio vel praesentis vel aoristi non solum forte esse aut facere aliquid, sed etiam aliquando recte conijcere s. judicare significat; velut Soph. El. 663 sqq. ἢ καὶ δάμαρτα τήνδ' ἐπεικάζων κυρῶ κείνου; et Aesch. Agam. 1197 (Enger): τί νιν καλοῦσα δυσφίλης δάκος τύχοιμ' ἂν; ἀμφίσβαιναν ἢ Σκύλλαν τινά; Eur. Iph. Taur. 1321 ὦ θαῦμα πῶς σε μεῖζον ὀνομάσας τίχω; eodem modo usurpatur κυρεῖν ap. Aesch. Choeph. 584. — De duplici ἂν cfr 117.

V. 224—5. σχῆμα — Ἑλλάδος στολῆς ὑπάρχει προσφιλεστάτης ἐμοὶ dictum est pro σχῆμα στολῆς Ἑλληνικὸν ὅ., προσφιλέστατον ἐμοί. Saepissime enim apud scenicos attributa nominum permutantur, ut apud Aesch. Eum. 292 χώρας ἐν τόποις Λιβυσιτικοῖς (pro Λιβυστικῶς) et Eur. Iph. Aul. 1266 παῖσαι τε λέκτρων ἀρπαγὰς Ἑλληνικάς (pro Ἑλληνικῶν), neque multum abhorret Phil. 952 ὦ σχῆμα πέτρας δίπυλον εἴσειμι πρὸς σε pro ὦ πέτρα δίπυλος σχήματι aut διπύλου σχήματος. Nauckio versum 244 ad sententiam necessarium esse neganti difficile est non assentiri, sed tamen patrius vestitus cur carus dici non possit, praesertim ei qui patria diu caruerit, equidem non intelligo ("unpassend erscheint στολῆς, da Philoktet nicht sowohl die Hellenische Tracht als vielmehr das Volk oder das Land der Hellenen liebt").

V. 225—6. Multiplicare synonyma magno motu perturbati animi est; cfr 931 sqq. — Ad ἀπηγγριωμένον scholiasta ascribit: δεῖ γὰρ αὐτὸν ἐξηγγριωμένον εἰσφέρειν (h. e. in scenam inducere) τῇ ὄψει καὶ τῷ σχήματι; cfr Arist. Ach. 424. ποίας ποθ' ἀνὴρ λακίδας αἰτεῖται πέπλων ἀλλ' ἢ Φιλοκτήτου

τὰ τοῦ πτωχοῦ λέγεις, ubi, etsi ad Euripidis Philoctetam alluditur, tamen non dissimili vestitu Sophoclis Philoctetam prodixisse verisimile est. Attius apud Nonium hos versus ita interpretatur: "quod te obsecro ne istaec aspernabilem tetritudo mea me inculta faxit." — ὅκνος timor est ut O. T. 1175.

V. 228. καλούμενον φωνήσατε ut, si ad οἰκτίσαντες refertur, propter ea, quae plurima praecedunt, ejusdem nominis (ἄνδρα) attributa durius videri potest, sic plane damnare non ausim, praesertim cum ad φωνήσατε referendum esse satis appareat ("invocantem alloquimini"). καλεῖσθαι autem pro medio usurpari multa exempla declarant, ut Aesch. Choeph. 214 τοὺς θεοὺς καλούμεθα, id Pers. 688 (de Persis animam Darii elicientibus) ψιχαγωγοῖς ὁρθιάζοντες γοοῖς οἰκτρῶς καλεῖσθαι μ' —. Neque Meinekii conjecturā καλούμενον non ad consuetudinem Sophoclei generis dicendi accommodata est, cfr Phil. 797 πῶς αἰεὶ καλούμενος οὕτω κατ' ἡμᾶρ οὐ δύναμολεῖν ποτε; Trach. 415 (ἄπειμι). — οὐ· πρὶν γ' ἂν εἴπῃς ἱστορούμενος βραχύ.

V. 232—3. οὐνεκα est ὅτι. — τοῦτο γὰρ et cet., cfr Homericum illud ξεῖν', ἐπεὶ ἄρ' δὴ ταῦτα μ' ἀνείρεαι ἥδ' ἐμεταλλᾶς; v. 144 νῦν μὲν, ἴσως γὰρ et cet.; Soph. Electr. 408 ὃν ἔκταν' αὐτῇ. τοῦτο γὰρ λέξαι θέλεις.

V. 234. O alloquium optatissimum! mene post tantum temporis spatium talis viri vocem accepisse tandem! — (Cfr C. Tusc. I. 98). θαυμαστικῶς καὶ μετ' ἐκπλήξεως λέγει τάδε. λείπει δὲ τὸ στήρηθῆναι (sc. ad λαβεῖν), Schol. Hinc conjectura Blaydesii φεῦ τὸ μὴ λαβεῖν, quae tamen nec necessaria neque satis tuta est. Neque enim φεῦ dolentis tantummodo sed etiam omnino mirantis est; cfr Soph. El. 1019 ἀλλ' αὐτόχειρὶ μοι μόνῃ τε δραστήον τοῦργον τόδ' οὐ γὰρ δὴ κενόν γ' ἀφήσομεν. Chor. φεῦ· εἴθ' ὥφελος τοιάδε τὴν γνωμὴν πατρὸς θνήσκοντος εἶναι· πᾶν γὰρ ἂν κατειργάσω; (cfr Eur. Electr. 281—2); O. T. 964 φεῦ, φεῦ τί δὴτ' ἂν, ὃ γίναῖ, σκοποῖτό τις τὴν Πυθόμαντιν ἐστίαν (laetatur autem Oedipus non evenisse ea, quae Pythia praedixerat) et Ar. Av.

1723. Jam Philoctetam, cum post longam vitam solitariam homines videat, primo impetu animi praeterita mala deplorare non est verisimile.

De (φεῦ) — καὶ quod recte Nauckius interpretatur "auch nur" (vel) cfr Arist. Equit. 188 sqq. *AA.* — οὐδὲ μουσικὴν ἐπίσταμαι πλὴν γραμμάτων καὶ μέντοι ταῦτα κακὰ κακῶς. — O. τουτὶ μόνον σ' ἐβλαψεν ὅτι καὶ κακὰ κακῶς (att du kunde dem dāligt ända l. redan det att du kunde dem dāligt).

V. 235. ἐν χρόνῳ μακρῷ est (proprie in longo temporis spatio) post longum tempus, qua significatione saepissime poetae dativo et solo et cum ἐν vel σὲν conjuncto utuntur; velut ἔδωκας σὲν χρόνῳ χαράν, Trach. 200; τῷ χρόνῳ ποτὲ νοῦν σχές, El. 1013; τῷ χρόνῳ νοῦν ἔσχον, ibdm 1464; ἐν χρόνῳ μακρῷ διδαχθῆναι —, ibdm 330; ibdm 1273; χρόνῳ πολλῷ φανεῖς, Trach. 228 (idem est χρόνιος φανεῖς, Phil. 1444); χρόνῳ — ἡλαντόν με χρόνιον (quo resumitur χρόνῳ), O. C. 437; Phil. 360; Eur. Troad. 20 δεκασπόρῳ χρόνῳ ("post certas hiemes", Hor.); Eur. Phoen. 305 ἰώ, τέκνον, χρόνῳ σὸν ὅμια μυρίαῖς ἐν ἡμέραις (post multos dies); de negativa sententia, quae huic respondet, cfr ad v. 708.

V. 236. "Quis te appulit, mi fili, quod applicavit desiderium, qui impetus? qui fuit ille ventus gratissimus?" προσέσχε, quod scholiasta explicat προσορμίσσαι ἐποίησε, Nauckius omnino negat ferendum esse, credo quod προσέχειν (appellere) navem, non hominem pro objecto habeat. [In mentem veniebant Vergilii illa "me vestris Deus appulit oris" et "quae vis immanibus applicat oris" (Aen. III. 715. I. 616), quae sine dubio e graecis φέρων πέλασσαν, Od. IX. 38, expressa sunt]. Neque illud hunc locum non suspectum reddit, quod verba simillima προσέσχε et προσήγαγεν prope continuantur. Ac recte Nauckius, si retinenda sint et primum et alterum τίς, ad primum requirit substantivum, quod illis χρεῖα, ὄρμη, ἄνεμος respondeat. Sed quod dicit sibi placere τόλμα, id et nimis a codicum vestigiis abhorret et illi, quod sequitur, ὄρμη, nimis simile est. Rursus si cum Wakefieldio

et Seyffertio *τί σ', ὦ τέκνον, προσέσχε* legas, eadem, quam supra diximus, in verbo *προσέσχε* difficultas maneat. Itaque videndum est, ne transpositione verborum utendum sit ea, quam in annotatione critica posuimus, *τίς ὦν προσέσχε, τίς προσήγαγεν, τέκνον* (cfr Iph. Taur. 1360 — *τίς ὦν σὺ τήνδ' ἀπεμπολῆς χθονός*). Fortasse, cum ὦν in ὦ corruptum esset, vocabuli *τέκνον* translatio librario necessaria visa est. — Responso quidem Neoptolemi haec mutatio bene convenit, quod non tam consilii aut necessitatis, quam nominis et generis Neoptolemi commemorationem habet.

V. 238. Cfr Hom. Od. I. 174. *καί μοι τοῦτ' ἀγόρευσον ἐτήτυμον, ὅφρ' εὖ εἰδῶ*.

V. 239. *ἐς οἶκον*; idem *πρὸς οἶκον*, 383; *πρὸς οἶκον*, 488; *δόμον*, 496; *οἶκον*, 1399; de *αἰδῶμαι* cfr 130, 852.

V. 240. Retinui codicum lectionem *οἶσθ' ἤδη*, qua significari videtur paucis verbis ea, quae cognoscere magnae Philoctetae curae sit, absolvi posse. Ad eandem negligentiae et morositatis simulationem *δῆτα* v. 245 pertinet (vid. Seyff.). De universa sententia cfr Ant. 402 *αὐτὴ τὸν ἄνδρ' ἔθαπτε· πᾶντ' ἐπίστασαι*.

V. 243. *Θρέμμα Λυκομήδους* avi, patris Deidamiae, cfr v. 351; Hom. Od. XI. 492 sqq. — "quo itinere ad hanc terram appulisti et unde navigans?" — v. 245 cfr 240.

V. 246. "Quid ais? certe enim tu (quidem) nobiscum non navem conscendisti, cum primum ad Trojam vecti sumus?"

V. 248. "Quid? tu igitur laboris istius partem sump-
sisti? — ἦ γὰρ cum stupore quodam interrogantis est, cfr v. 654; El. 1221 ἦ ζῆ γὰρ ἀνὴρ.

V. 250. *πῶς κάτοιδ'* "qui ego noverim, quem nunquam viderim" (huru skulle jag kunna kanna?). Latini enim conjunctivo utuntur obliquae orationis, cum alterius opinio in dubitatione et interrogatione versatur, Graeci autem, qui in praesenti tempore oblique loqui non possint, in huiusmodi dubitativis, ut ajunt, interrogationibus indicativo utuntur; cfr Eur. Phoen. 900 *καὶ πῶς πατρώαν γαῖαν οὐ σῶσαι θέλω* (ego

nolim patriam servare?); O. T. 592; Soph. El. 922. *ΗΛ. οὐκ οἶσθ' ὅποι γῆς οὐδ' ὅποι γνώμης ἔρει. ΧΡΥΣ. πῶς οὐκ ἐγὼ κάτοιδ'* (ego nesciam), *ἀ γ' εἶδον ἐμφανῶς*; Arist. Equ. 25; Soph. Phil. 755. *οὐκ οἶδα. ΦΙΛ. πῶς οὐκ οἶσθα*; (quidni scias?). — De *οὐ* in hac sententia cfr 409.

V. 251. *οὐδ' — οὐδ' —* ne nomen quidem aut — (non: neque — neque). — Quae in A. est lectio *οὐδ' ὄνομα οὐδ'*, omnes numeros veritatis habere videretur, nisi dubitationem movisset Gerth. (Curtius, Stud. II. 244); cum doceret *ὄνομα* apud tragicos nusquam inveniri. Rursus Seyffertii conjectura *οὐ τοῦνομ' οὐδὲ* pondus sententiae, *οὐ* (non) pro *οὐδὲ* (ne — quidem) posito, elevat. Blaydesius inter alia conjicit: *οὐδ' ὄνομα τοῦ- μὸν οὐδ' ἐμῶν κακῶν κλέος*, commode sane, sed quod dicit satis apparere pronomen ad *ὄνομα* requiri ("the corruption was an evident one and the pronoun is evidently required"), apud Sophoclem haud raro accidit, ut vocabulum, quod ad duas res pertinet, ad prius ex posteriori intelligendum sit, ut v. 771 *ἐκόντα μήτ' ἄκοντα*; El. 344 *κείνης διδασκὰ μηδὲν ἐκ σαντοῦ λέγεις*; ibdm 194—5. Multo lenius *ζεύγμα* est, si hoc loco *οὐδ' ὄνομα — οὐδὲ τῶν ἐμῶν κακῶν κλέος* pro *ὄνομα ἐμὸν οὐδ'* et cet. dictum existimes.

V. 252. *διωλλόμεν* consumebar, conficiebar; cfr v. 311 *ἀπόλλυμαι ἔτος τόδ' ἤδη δέκατον*; El. 304; Trach. 652.

V. 253. Cfr 415 *ὡς μηκέτ' ὄντ' ἐκείνον ἐν φάει νόει* et 567.

V. 254. *πολλὰ μοχθηρός*, valde miser, ut *π. δεινοί*, Ant. 1046; *ὦ πλεῖστα μῶροι*, Soph. El. 1326; interdum *πολλὰ saepe* significat, ut El. 415. — *πικρός· ἐχθρός* (h. e. invisus, ut v. 510), Schol. — Nauckio et Blaydesio displicet hoc verbum et in *στυγνός* mutandum videtur. At enim saepe apud Atticos poetas *πικρός* non *acerbum*, *iratum*, quam unam ejus verbi vim novisse videntur, sed *invisum*, *odiosum* significat. Ut Aesch. Eum. 151 *ἄθεον ἄνδρα καὶ τοκεῦσιν πικρόν*; Eur. Phoen. 956 (*μάντις*) *ἦν μὲν ἐχθρὰ σημήνας τύχη, πικρὸς κα- θέστηχ'* οἷς ἂν οἰωνοσκοπῇ; ibdm 892 *οὐ γὰρ εἰπεῖν οὐτ'*

ἔμοῦ τόδ' ἀσφαλὲς πικρὸν τε τοῖσι τὴν τέχνην κεκτημένοις;
ibdm 527. V. 255. De μηδὲ vid. 170.

V. 256. Nauckius: "Ελλάδος," inquit, "γῆς μηδαμοῦ ist unpasend, da Philoktet das doch nur von Skyros behaupten konnte." At enim, si placet in talia severe inquirere, ad Trojam omnis regionis Graeci convenerant et his cum suis cuique civibus, qui domi manebant, commercium erat (cfr ea, quae narrat mercator v. 547 et sqq.; Thuc. I. c. 11). Pro μηδαμοῦ Blayd. *μηδαμοῖ, sed cfr v. 481 sqq.

V. 257. ἔχοντες, cfr σῖγ' ἔχειν, Eur. Or. 1540. Hic ipse ad miseras Philoctetae cumulus accedebat, quod ejus casus illorum, a quibus ejectus erat, reticentia premebantur, qui si pervolgati essent, sperat futurum fuisse, ut et sibi ferretur auxilium et scelesti illi odiis iratorum civium poenas darent. Cfr Nauckium de fide scripturae dubitantem.

V. 258—9. νόσος τέθηλε (flore), crescit; Eur. Phoen. 813 ἔρις θάλλει; Soph. El. 260 πῆματα θάλλοντα μᾶλλον ἢ φθίνοντα.

V. 260. Cfr 940 ὁ παῖς οὗξ Ἀχιλλέως.

V. 261. ὅδ' — ἐγὼ σοι κεῖνος "hic sum ille", cfr O. C. 138 ὅδ' ἐκεῖνος ἐγώ; Eur. Med. 98 τόδ' ἐκεῖνο φίλοι; Or. 804 τοῦτ' ἐκεῖνο, κτᾶσθ' ἐταίρους, μὴ τὸ συγγενὲς μόνον; Ion. 553. κλύεις dicitur de iis, quae jam dudum fama fert, ut αἰόντες, O. C. 240; οὐκ αἰείς, Hom. Od. I. 298.

V. 262 cfr v. 670, 803.

V. 263. δισσοί; saepe δισσοί, διπλοῖ, δίπτυχοι adhibentur pro duobus, ambobus (ut latine gemini, duplices); cfr 793, 1023; O. T. init.; Eur. Phoen. 427; δίπτυχοι νεανίαί, Iph. T. 298.

V. 265 sqq. Propter geminata ἔρημον (265, 269) et ἀγρία, ἀγρίω (265, 267) Nauckius verba — ἔρημον ἀγρία νόσῳ καταφθίνοντα pro interpolatis habet. At enim, si νόσῳ sustuleris, nihil relinquitur, quo ξὺν ᾧ (269) referri possit (cfr Weekl.). Plura igitur abscidat oportet, si quis geminationes illas ferre non possit [cfr Nauck. (1871) p. 174].

Leniore remedio Wakefieldius ἀγρία (cfr νόσον ἀγρίαν, 173) in ἀθλία, Schneidewinus ἀγρίω (v. 267) in φοινίω corrigit, adhibito Eustathii Opusc. 324, 49: (Φιλοκτήτην) οὔτε τὸ τῆς τροφῆς ἐλλέπει δυσπόριστον οὔτε τὸ στατὸν ἔδωρ (v. 716) οὔτε τὸ τῆς ἐχίδνης φόνιον χάραγμα (Philol. IV. 666). Praeterea cfr Wunderi Advers. 4—12, ubi contra Jacobum et Buttmannum versus 268—70 pro interpolatis habentes disputat et, cur propter verba repetita locus corruptus non existimetur, argumento Hom. Od. XIX. 204 utitur.

V. 266. τῆσδε, quod habent codices, ferri nequit, quod de hydro ita, tanquam praesens sit, Philocteta loqui non possit. In Aurati autem correctione τῆδε nihil reprehendas, nisi forte ordinem ipsum et spatium, quo a νόσῳ disjungitur, ferre non possis. At enim eadem collocatio est Trach. 87 εἰ δὲ θεοφάτων βάξιν κατήδη τῶνδε, καὶ πάλαι παρῆν; Eur. Med. 1294—5: ἄρ' ἐν δόμοισιν ἢ τὰ δειν' εἰργασμένη Μήδεια τοισίδ'.

V. 268. ξὺν ᾧ "simul cum qua", ut saepissime κακῶ τι (rei malae) aliquis συνοικεῖν, συζῆν, προσκεῖσθαι, ξυνναίειν dicitur (El. 240—1; Phil. 1022, 1168). — De loco pronominis relativi a correlato longe remoti Wunder comparat Trach. 357.

V. 269—70. ἡνίκα ἐκ τῆς — κατέσχον δεῦρο h. e. cum primum Trojam petentes (τῷ κατ' ἀρχὴν πρὸς Ἴλιον στόλῳ) Lemnum venerunt (Wunder l. c.), postquam ex oraculi responso in insula Chryse in ara Minervae sacrificaverunt, cfr Argumentum I. Chrysen non solum deae sive nympphae (v. 194, 1327) nomen fuit sed etiam insulae quondam, ut testatur Pausanias VIII. 33: Ἀήμονι πλοῦν ἀπεῖχεν οὐ πολὺν Χρύση νῆσος, ἐν ᾗ καὶ τῷ Φιλοκτήτῃ γενέσθαι συμφορὰν ἐκ τοῦ ἔδρου φασί· ταύτην κατέλαβεν ὁ κλίδων πᾶσαν καὶ κατέδυν τε ἢ Χρύση καὶ ἠφάνισται κατὰ τοῦ βυθοῦ. — Aliam fabulam ad hunc locum scholiasta habet: λέγεται γὰρ ὡς ἐν Ἀήμονι βουλόμενος ἀναστῆσαι βωμὸν Ἡρακλεῖ παρὰ τὸν αἰγιαλὸν ἐπὶ ὄψεως ἐπλήγη.

V. 270. ἄσμενοι in ἄσμενον Dindorfius mutavit, injuria; nam ἄσμενος non de dormiente et nihil sentiente, ne de

36
 corporis quidem voluptate affectis unquam dicitur, sed animi
 gaudium et mentis aequitatem habet. Neque alia ratio est
 ejus exempli, quod Nauckius adhibet, Lys. I. §. 13, ubi ἐξά-
 θευδον ἄσμενος ἵχον ἐξ ἀγροῦ non *placide dormiebam* signi-
 ficat, sed *libens* (libenter) *me cubitum contuli*; cfr ibdm §.
 23 ἐπειδὴ δὲ καλῶς αὐτῷ εἶχεν, ἐκεῖνος μὲν ὄρχετο, ἐγὼ δ' ἐξάθευδον.

σάλος· κίνημα, Schol. Maris jactatio dicitur, ut O. T.

24. — v. 273 ἐν πέτρῳ κατηρεφεῖ. "sub rupe cavata."

V. 274. βορᾶς ἐπωφέλημα, cfr v. 160.

V. 275. οἱ αὐτοῖς τύχοι καταρᾶται, Schol. 'qualia ipsis obtingant'; cfr v. 315, 509, 791 sqq.; Eur. Phoen. 242 τᾷδ',
 ὁ μὴ τύχοι, πόλει.

ὁ μὴ τύχοι, πόλει.
V. 277. ἀνάστασιν — στήναι, ut τίνας ποι' ἔδρας
θροάζετε, O. T. 2.

V. 278. Nauckius, credo quod ποῖα non mala, de quibus queratur Philocteta, sed ipsae querelae, quas effundat, lacrimaeque dicantur, κακὰ in μάτην corrigere vult. Sed tamen κακὰ apud Sophoclem saepissime non res malae tristesque, sed verba tristia dicuntur, vel querelae vel objurgationes vel denique execrationes, οἰμωγαί, ὀνειδῆ, ἄραι, ut Phil. 374, 382 ἤρασσον (invehebar in eos) κακοῖς τοῖς πᾶσιν; 382 τοιαῦτ' ἀκούσας κάξονειδισθεὶς κακά; Electr. 288 τοιάδ' ἐξονειδίζει κακά (κ. ὀνειδῆ ὀνειδίζει); ibdm 382 χθονὸς τῆσδ' ἐκτὸς ἐμνήσεις κακά (non "deine Leiden", ut ait Wolffius, sed potius deine Flüche, cfr enim ejusdem fabulae execrationes 110 sqq., quas Electra 104 θρήνοι στυγεροὶ τε γόοι dicit); ibdm 802—3; Eur. Alc. 707—8: πλείω λέλεκται νῦν τε καὶ πάλαι κακά. παῦσαι, γέρον, τὸν παῖδα σὸν κακορροθεῖν. Hoc igitur dicit Philocteta: "quas lacrimas, quas tristes querelas me fudisse arbitraris?"

V. 280. ἔντοπον, cfr 312 et ἔγχωρος 693.

V. 281. Optativi ἀρχέσειεν, συλλάβοιτο non in obliquae orationis nexu causam habent, sed potentiales sunt omisso ἄν, quam rem apud Homerum frequentissimam, apud Atticos

poetas haud insolitam esse satis constat. Neque enim defuisse tantum, qui adjuvarent, sed a quibus sperari posset, fore, ut adjuvarent, Philocteta dicere putandus est. Sed in his consecutivis, quas vocant, aut finalibus sententiis relativis nihil differt potentialis a futuri indicativo, de quo Kochius (Gramm. 117. 3. b): "Wird", inquit "durch den Relativsatz bezeichnet, dass etwas in Folge einer Beschaffenheit oder einer Fähigkeit sich erwarten lässt oder eintreten kann, so steht der Indikativus (Futuri) als Modus der Erwartung", quae definitio plane in hoc exemplum, in quo versamur, cadit. Ergo quod futuro significatur v. 302—3 οὐ γάρ τις ὄρμος ἔστιν οὐδ' ὅποι πλέων ἐξεμπολήσει κέρδος ἢ ξενώσεται et Xenoph. Mem. δεῖ νόμους ὑπάρξαι τοιούτους, δι' ὧν τοῖς ἀγαθοῖς βίος ἐντιμος παρασκευασθήσεται, optativo autem cum ἂν Xenoph. Anab. V. 7. 7 τοῦτο οὐκ ἔστιν ὅπως τις ἂν ὑμᾶς ἐξαπατήσαι et id. Memor. II. 1. 22 et Plat. Sympos. 209 B. ζητεῖ τὸ καλὸν ἐν ᾧ ἂν γεννήσειε et Eur. Alcest. 79—80, idem solo optativo significatur hoc loco et Eur. Alcest. 52 ἔστ' οὖν ὅπως Ἀλκίησις εἰς γῆρας μόλοι et Aesch. Prometh. 291 οὐκ ἔστιν — ὅτω μείζονα μοῖραν ρέμαιμι, ἢ σοι; cfr Aesch. Choeph. 172 οὐκ ἔστιν ὅστις πλὴν ἐνὸς κείραιτό νιν. Alia ratio est ejus optativi, qui in relativis sententiis post ἔχειν ponitur, qui ad genus deliberativarum, quas ajunt, interrogationum pertinet, cfr 691.

V. 281—2. νόσον — συλλάβουτο. Cfr Med. 946. συ-
λήψομαι δὲ τοῖδε σοὶ καὶ γὰρ πόνον.

V. 282—3. "Cuncta circumspiciens nihil inveniebam (mihi) suppetere praeter dolendi causas; hujus autem rei magnam copiam, mi fili". εἰμάρειαν· δαψίλειαν, Schol. — Cfr Soph. El. 959 (ἐμοὶ) πάρεστι μὲν στένειν πλούτου πατρῶον κτῆσιν ἐστερημένῃ, πάρεστι δ' ἀλγεῖν — ἄλεκτρα γηράσκουσιν.

V. 285. Cum in La αὖ sit post χρόνος, recte, credo, cum Weckleinio χρόνος ννν legimus. Quod autem Seyffertius affert, eur δὲ tenendum sit, hoc δὲ in La corruptum, in Lb servatum videri, id fieri omnino non potuit, si Lb, ut Seyffer-

tius putat, ex ipso La exscriptus est; cfr ad v. 220. Verba *χρόνος διὰ χρόνον προύβαινε* latine interpretare: *tempus post tempus* i. e. *aliud ex alio procedebat* ("dies alterque dies processit", Vg.). Ac proprie quidem *διὰ χρόνον* est *per tempus*, neque tamen hoc cum instrumentali aut causali hujus prae-positionis vi quidquam habet commune, id quod Seyffertius putare videtur, qui interpretetur *tempus per se ipsum procedebat*, sed est *peracto* sive *transacto tempore* i. e. (trans), post tempus. Nimirum ut v. 759 transacto doloris tempore quietem succedere i. e. dolorem quietem sequi dicit Philocteta, sic hoc loco tempus transactum aliud tempus secutum esse i. e. tempus perpetuo sive continuo fluxisse dicitur (tiden framskred stund för stund alltjemnt). Neque haec vocis *διὰ* significatio *post*, ex *per*, *trans* (intervallum aliquod) orta, insolita aut rara est, sed satis usitata, ut Eur. El. 504 *διὰ χρόνον*; id. Arist. Plut. 1045; Xenoph. Mem. II. 8. 1; Aesch. Pers. 741 *διὰ μακροῦ χρόνον* (post longam temporum seriem) *τάδ' ἤχουν ἐκτελεντήσιν θεοῖς*; ibdm 1009 *δι' αἰῶνος*; Eur. Cycl. 440 *διὰ μακροῦ*; Eur. Andr. 1247 sqq. (quod exemplum etiam ap. Wunder. et in Passovii lexico est) *βασιλέα δ' ἐκ τῶνδε χρόν' ἄλλον δι' ἄλλον* (aliud post aliud s. aliud ex alio) *διαπερᾶν Μολοσσίας εἰδαιμονοῦντας*. Eadem vis particulae in compositis vocabulis cernitur, ut *διαδέχομαι*, Soph. Trach. 30. — Ex his, credo, satis apparet et sine necessaria causa Nauckium *χρόνον* in *πόνον* (cfr 761) mutavisse et errare eos, qui in his ipsis verbis aliquam *tarditatis* significationem inesse volunt; ut Ellendtius in lex. Soph. explicat.: "tarde praeteribat tempus die diem excipiente, scilicet quasi longum spatium emensurus", cum Sophocles nihil dicat praeterquam hoc: dies diem excipiebat (trudebat, urgebat), ut, cum dicitur: unda sequitur undam, non tarditas sed continuitas quaedam vel perpetuitas significatur. Hoc dicit Philocteta, ipso temporis perpetuo (non tardo, sed indefesso quodammodo) progressu se coactum fuisse, ut abjecto inertis gemitu pro vita sustentanda labores (*πόνους ἀντὶ στόνον*) susciperet. Neque

omnino recte Wunder: "Hoc enim", inquit, "dicit Philocteta, per omne tempus, quod jam elapsum sit, se solum sibi omnia ministrare debuisse". Nam proprie quidem illud modo tempus dicitur, quod inter profectionem sociorum et primos alimenterum parandorum conatus intercesserat. — Blaydesius vero cum audacius, ut solet fere, *ὁ μὲν χρόνον ποῦς δὲ βραδὺς προύβαινε μοι* ederet, non cogitavit, quod haec translatio *χρόνον ποῦς*, quae nonnullis locis est apud Euripidem, in Ranis Aristophanis v. 100, 311 summa acerbitate irrideretur, ex eo tantum abesse, ut eandem a Sophocle unquam adhibitam esse concludere liceret, ut contraria conjectura multo probabilior esset.

V. 286. Vocabulo *μόνον*, quod Weckleinius tolli vult, causa significatur, cur ipsi Philoctetae famularibus ministeriis fungendum fuerit. — Liberior haec sententias jungendi ratio *προύβαινε καὶ* —, pro qua Weckleinius *καὶ* mavult, longe frequentissima est, ubi tempus progrediens aliquid tulisse dicitur; vide ad v. 354.

V. 287. *διακονεῖσθαι· ἐμὰντῳ ὑπηρετεῖσθαι*, Schol., mihi res ad vitae usum necessarias ministrare; cfr *διακονεῖν κρυπτά*, Eur. Ion. 396; ibdm Cycl. 406. — *σίμφορα· ἀναγκαῖα*, Schol.

V. 290. *νευροσπαδῆς* nervo adducta sagitta, (proprie) non nervo concita. Schol. *ἐπισπόμενος τὴν νευράν*, quod, credo, corruptum est ex *τῇ νευρᾷ*. — *αὐτὸς* "sine cane", Nauck. — *εὐλόμην* volvebar, reptabam, pedem misere trahens (cfr v. 704—5).

V. 291. Pro *δίστηνος ἐξέλκων πόδα* scribunt *δύστηνον* collato 1377; at cfr 311; El. 512 (Nauck.).

V. 292. *πρὸς τοῦτ' ἂν* post interjecta vocabula resumit eadem verba ex v. 289, de qua re dixi ad v. 23—24 (cfr Xen. Mem. II. 3. 9), sed hic quidem res paulo durior est, quod etiam *ἂν* repetitur, ut dubitaverim, an praestaret cum Wakefieldio et Hartungio *πρὸς τοῦτ' ἂν* ad *ἐμχανώμην* trahere et *εἴτ' ἔδει* in *εἰ δέοι τι* mutare; abstinui tamen, quod indicativus *ἔδει* in his periodis, quarum primaria sententia

ἀν cum imperfecto habet, exemplis confirmatur; cfr ad ver-
sum 705.

V. 293. οἷα χεῖματι utpote hieme, cfr v. 273.

V. 294. θραῦσαι frangere, non scindere (σχίζειν).

V. 295. εἶτα πῦρ ἂν οἱ παρῆν, ἀλλ' —; cum hac facili
et prope soluta sententiarum compage cfr Eur. Phoen. 401
ποτέ μὲν ἐπ' ἡμᾶρ εἶχον, εἶτ' οὐκ εἶχον ἂν (sc. τὴν τροφὴν).

V. 297. ἔφην' accendi, (ex saxo eliciui; cfr Ar. Ran.
1524—5 φαίνετε τοῖνον λαμπάδας ἱράς) abtrusum (in venis
silicis) ignem, qui me etiam (etiamnunc) servat.

V. 298—99. ἡ οἰκία ἢ μετὰ πύρρος οἶσα καλῶς διοικεῖται,
Schol. — πλὴν τὸ μὴ νοσεῖν ἐμέ, omnia (parat) praebet mihi,
praeterquam ut ne morbo laborem (i. e. praeter salutem).
πλὴν saepe ut adverbium, non ut praepositio adhibetur; cfr
O. T. 118 et Ell. lex. Soph.; Suidas contra numeros τοῦ
μὴ habet.

V. 300. Ex more sermonis graeci dicitur id, quod in
Ven. ex correctione exstat φέρε — μάθῃ, cfr 433. Krueg. tamen,
Gramm. 54. 2. Anm. 1. (extrem. exempl.), μάθῃς non im-
probare videtur. Dubito, utrum μάθῃς ex μάθῃ ortum dicam,
quod ὁ τέκνον in ὥς τ. corruptum fuerit aliquando, an Sopho-
cles re vera scripserit: φέρε', ὥς, τέκνον, μάθῃς.

V. 303. De futuri indicativo cfr annot. ad v. 281. — κέρδος
ἐμπολᾶν, Trach. 93. — ξενώσεται pro ξενωθήσεται cfr 48 et
μισήσεται Eur. Ion. 597, 611.

V. 304. De contracta voce πλοῖ cfr Xen. Anab. V. 7. 7;
Hist. gr. VI. 2. 30. Matth. Gr. §. 69.

V. 305. "At invitus facile l. forte appulit aliquis". Non
assentior Wundero (Dind., Nauck.), hoc ex mente Neoptolemi
dici ("fortasse igitur, inquires, aliquis invitus appulerit", Wunder.;
"diese dem Neoptolemus unterlegte Vermuthung", Nauck.).
Nam Graeci ubi hoc significare volunt — occupationem appella-
bant rhetores —, aut particulis ἀλλὰ γάρ (Xen. Anab. V. 48;
Lys. VI. 13. XII. 40 sqq.) aut εἴποι l. φήσεται τις ἂν (Dem.
Ol. I. 14) aut insigni transitu vel, potius dicam, reditu ad

ipsius, qui loquitur, orationem utuntur, ut O. T. 1375 ἀλλ' ἢ
τέκνων δῆτ' ὄψις ἦν ἐφίμερος; οὐ δῆτα, aut aliquo modo ex
alterius mente dici ostendunt; cuius generis hoc loco nihil
est. Sed nimirum editores, ut hanc sententiam amplecteren-
tur, illud movit, quod τάχα utique opinionem sive suspicionem
(kanske, vielleicht, fortasse) habere videbatur, hoc autem
absurdum existimabant, Philoctetam de ea re suspicari et, an
facta sit, dubitare, quae ipsi satis nota sit quamque ipse vere
factam esse dicat (eodem versu et sqq.). Ac longe frequen-
torem esse illam significationem (ut Xenoph. Hist. VI. 1. 7
τάχ' οὖν ὑπολάβοι τις; Eur. Hec. 1248 τάχ' οὖν παρ' ὑμῖν
ῥάδιον ξενοκτονεῖν) quis neget? Sed habet aliam quoque ab
ipsa origine vocis (celeriter) propius distantem significationem,
cum non de mentis ad credendum inclinatione (tilläfsventyr),
sed de ipsarum rerum fortuitarum ad eveniendum proclivitate
quadam (lat. facile, forte; suet. snart, lätt) dicitur. Quae duo
quam difficile sit cogitatione distinguere, et latina vocabula
(forte, fortasse) et nostra (tilläfsventyr, möjligen) satis decla-
rant; de graeco autem τάχα cfr Plat. Phaedr. 256 C. τάχ'
ἂν πού ἐν μέθαις τὴν ὑπὸ τῶν πολλῶν μακαριστὴν αἵρεσιν
εἰλέτην τε καὶ διεπράξαντο (facile fieri interdum potuit, ut —
sumerent); Hom. Il. v. 676, ψ. 406 τάχα δ' ἂν καὶ κῦδος
Ἰχαιῶν ἐπλετο; Soph. O. T. 139 ὅστις γὰρ ἦν ἐκεῖνον ὁ
κτανὼν, τάχ' ἂν καμ' ἂν τοιαύτη χειρὶ τιμωρεῖν θέλοι ("facile
fieri poterit, ut velit", quod certe gravius est, quam "fortasse
voluerit"; Lys. VIII. 3 ἵνα μὴ τ. (forte); cfr θάττον 631, Lyc.
in Leo. 31, ταχύ, ταχέως 71, 133; contrarium est σχολῇ tarde
h. e. vix, aegre, Ant. 390; Andoc. I. 90 ὅπου τοῖνον αὐτοῖς τοῖς
τριάκοντα ὤμνυτε μὴ μνησικακήσειν, ἢ πού σχολῇ τῶν γε
ἄλλων πολιτῶν τινι ἰξιοῦτε μνησικακεῖν. Neque vero οὖν
in ἂν (Hart.) ad similitudinem ejus exempli, quod attulimus
ex Plat. Phaedro, mutaverim, cum οὖν ad sententiam ap-
tissimum sit. Cfr l. c. Eur. Hec. 1248 et Xen. Hist. VI. 1. 7.
Fit enim saepe, ut οὖν non per se ipsum, sed sententiarum
junctura adversativam aut concessivam vim tamen, saltem

(γοῦν) nanciscatur, quam vim ex propria illa igitur, ergo per ellipsin negativae sententiae: si vel quoniam ita non est, initio ortam esse recte dixeris, velut Phil. 1305: ἀλλ' οὖν (i. e. quoniam occidere non licet, saltem) τοσοῦτόν γ' ἔσθι; Aj. 1362. ΑΓ. ἡμᾶς σὺ δειλοὺς τῇδε θῆμέρα φανείς. — ΟΔ. ἄνδρας μὲν οὖν Ἑλλήσι πᾶσιν ἐνδίκους; Eur. Bacch. 922 ἀλλ' ἔ, ποῖ ἔσθαι θήρ; τεταίρωσαι γὰρ οὖν (si non es fera, at saltem speciem tauri habes); id. Ion. 1324—5: ΙΩΝ. χαῖρ', ὦ φίλη μοι μήτηρ, οὐ τεκοῦσά περ. — ΠΥ. ἀλλ' οὖν (h. e. γοῦν) ἐλεγόμεσθ', ἢ γάτις δ' οὐ μοι πικρά; id. Phoen. 497—8 ἐμοὶ μὲν, εἰ καὶ μὴ καθ' Ἑλλήνων χθόνα τεθράμμεθ', ἀλλ' οὖν ξυνετά μοι δοκεῖς λέγειν; id. Alcest. 363 ἀλλ' οὖν (h. e. γοῦν) ἐκεῖσε προσδόκα μ' ὅταν θάνω, καὶ δῶμ' ἐτοίμαζ', ὥς συνοικήσουσά μοι; (ibdm 514 θάπτειν τιν' ἐν τῇδ' ἡμέρᾳ μέλλω νεκρόν. — ΗΡ. ἀλλ' οὖν τέκνων σὼν πημόνην εἶργοι θεός); ibdm 848 οὐκ ἔστιν ὅστις αὐτὸν ἐξαιρήσεται μογοῦντα πλευρά, πρὶν γυναῖκ' ἐμοὶ μεθ' ἧν δ' οὖν (si tamen) ἀμάρτω —; eodem pertinet quod in disjunctionibus, quae vocantur, οὖν adhibetur: Ant. 720 φημί πρὸς βείειν πολὺ, φῦναι τὸν ἄνδρα πάντ' ἐπιστήμης πλέων, εἰ δ' οὖν (sin minus), φιλεῖ γὰρ τοῦτο μὴ ταύτῃ ῥέπειν, καὶ τῶν λεγόντων εὖ καλὸν γε μανθάνειν; cfr εἴτ' — εἴτ' οὖν (eller å andra sidan), Eur. Alc. 140; εἴτ' οὖν — εἴτ' οὖν, Plato Ap. 34 E; οὐτ' ἐμὴν δοκεῖς χάριν — οὐτ' οὖν (neque rursus) Ἀχαιῶν ἄνδρ' ἀποκτεῖναι ξένον, ἀλλ' ὥς ἔχῃς τὸν χρυσὸν ἐν δόμοισι σοῖς, Eur. Hec. 1244; Soph. O. T. 89—90 οὐτ' — οὐτ' οὖν. — ἔσχεν est προσέσχεν appulit, ut Thuc. IV. 42, ἔσχον εἰς τὸν αἰγιαλόν. — πολλὰ i. e. πολλάκις, ut 1458 et Aesch. Pers. 489; cfr v. 250. — τάδε sc. hoc, ut aliquid etiam prudentibus contra spem et opinionem cadat. De plurali cfr Eur. Ion. 947 ἔτεκον. — τίς δὲ λοχεύει; ἢ μόνῃ μοχθεῖς τάδε.

V. 306. ἐν τῷ μακροῦ χρόνῳ under tidens längd, under årens lopp, volventibus annis; cfr eandem fere sententiam, Herod. I. 32 ἐν τῷ μακροῦ χρόνῳ πολλὰ μὲν ἔστιν ἰδέειν ἃ μὴ τις ἐθέλει, πολλὰ δὲ καὶ παθεῖν. — ἀνθρώπων cum

neque ad τάδε neque ad χρόνῳ apte referatur, non dubito, quin Blaydesius recte conjecerit ἀνθρώπων h. e. för en menniska, ἀνθρώπων ὄντι, homini nato, ita ut non simpliciter ἀνθρώπος pro τις dicatur, sed condicio sive sors humana significetur; cfr Herod. I. c. ἐς γὰρ ἐβδομήκοντα ἔτεα οἶρον τῆς ζῆς ἀνθρώπων προτίθημι; ibdm τὰ πάντα μὲν συλλαβεῖν ἀνθρώπων ἔόντα ἀδύνατον; Xen. Anab. VII. 6. 11.

V. 307. οἷτοι iidem dicuntur, qui v. 305 pronomine indefinito τις significantur; cfr Xen. Cyr. III. 3. 61. — Praesenti ἐλεοῦσι quid fieri soleat, προσέδοσαν aoristo quid nunquam factum sit, ostenditur.

V. 310. μνησθῶ, sermonem intulero; cfr El. 373.

V. 311. σῶσαί μ' ἐς οἶκον, cfr 488, 496. — ἀπόλλυμαι consumor, non intereo, cfr 252. α. τάλας (jag försmäktar olycklig i. i elände) cfr 175 δύστηνος ἀντέχει, quae praedicati vel adverbii loco adjectiva sunt, ut 949, 956 ἡπάτημαι δύσμορος, αὐτὸς τάλας δαῖτα παρέξω, it. 1023, 1105, 1126, 1189; at 951 οὐδὲν εἰμ' ὁ δύσμορος (jag olycklige); 1026 ἐμὲ δὲ τὸν πανάθλιον — ἄτιμον (praed.) ἔβαλον; 1187, 1352; tamen interdum in appositione articulus omittitur, ut O. C. 747, 1585—6; El. 677.

V. 315. Porsoni conjectura οἷ' pro οἷς quin vera sit, vix potest dubitari. Haec enim sententia: "qualia (οἷα) Dii ipsis dent ut patiantur, (ut, sāsom) dignas mei l. injuriae meae poenas: i. e. ad injuriam mei expiandam", melior est, quam illa: "quibus ipsis Dii poenas injuriae meae dignas dent ut patiantur l. solvant." Scilicet hoc ipso vis et acerbitas imprecationis augetur, quod optat Philocteta, non solum ut dignas poenas aliquo modo pendant inimici, sed etiam ut ad injurias expiandas ea ipsa mala patiantur, quae quam sint gravia ipse quotidie ferendo experiatur. Cfr v. 791 sqq., ubi Philocteta in ipso doloris cruciatu, ut eadem inimicis obtingant, imprecatur. Accedit, quod in codicum lectione αὐτοῖς supervacaneum esse non sine causa Buttmannus et Hermannus statuunt; quorum hic, eodem modo ut v. 24 et 292,

pronomine αὐτοῖς resumī οἷς putat. — Weckleinius cum propter hoc ipsum αὐτοῖς editoribus Porsoni emendationem οἷ maxime placuisse putaret, αἰθῖς scripsit, collato Aj. 1086. Qui si considerasset, quantum ponderis ipsi sententiae adderet οἷα, non, credo, Porsoni emendationem sprevisset.

V. 316. De ἀντίποινα cfr α. πράσσειν (exigere) Aesch. Pers. 476 (Teuff.).

V. 317—18. ἴσα ἐποικτεῖρεν h. e. non minus, ut verba accipit Philocteta, non magis, ut sentit ipse Chorus. Cfr Hermann. et contra disp. Hart.

V. 319. καὶ γὰρ νῦν μάρτυς εἰμὶ τοῖς ὑπὸ σοῦ λεγομένοις, Schol. Non potui abstinere, quin cum multis editoribus in contextum versuum reciperem Gernhardi conjecturam ὦν pro ἐν, quod graecum esse μάρτυρα εἶναι ἐν λόγοις nullo exemplo, ne a Seyffertio quidem, probari video. Accedit, quod ne scholiasta quidem ἐν legisse videtur. Sententia haec est: me vero etiam testem habent verba tua, qui vera ea esse dicam h. e. ego vero non solum misericordia commotus te audio, sed etiam testificari possum ea, quae dicis, vera esse; nam et ipse expertus scio malos viros Atridas esse. μάρτυρά τι εἶναι, μαρτυρεῖν τι non est (vara vittne till) "praesentem audire", sed pro aliquo testari vel testimonium dicere, pro rei veritate testimonium dicere (posse; vittna l. kunna vittna för); cfr Lys. XII. 87 τοῖτοις μαρτυροῦντες αὐτῶν κατηγοροῦσιν. Ceterum cfr ea quae ad proximum versum annotavimus.

V. 320. συντιχῶν οὐχ ἀπλῶς τυχῶν, ἐκεῖνο γὰρ δοτικῇ συντάσσεται, ἀλλὰ σὶν σοὶ τυχῶν (sc. κακῶν ἀνδρῶν Ἀτρεΐδων), Schol. Ergo cur συντιχεῖν cum genetivo, non, ut solet, cum dativo jungatur, hanc causam reddit scholiasta, quod non convenire significet, sed simul (cum aliquo) nancisci aut cognoscere (få, rōna) vel, apertius dicam, quod verbum tantummodo ipsum (τυχῶν) ad Ἀτρεΐδων, altera autem compositionis pars, praepositionem (σὶν) dico, ad intellectum dativum (σοι, Φιλοκτήτῃ) referatur. Scholiastam sequitur Seyffertius; Krueger (Gramm. §. 47. 14. 2) autem, Nauckius, Blaydesius

hactenus assentiuntur, ut συντιχάνειν eam constructionem, quae est verbi τυγχάνειν propria, idcirco habere dicant, quod "verbi ipsius vis praevaleat"; ceterum praepositio quo referenda sit, non definiunt; nullam, credo, ejus vim esse putant, ut ἐντυχῶν Ἀσκληπιδῶν 1333, ὑπαντήσας παιδός 719; προστυχῶν ἑμοῦ κολαστοῦ, Electr. 1455; de O. C. 483 cfr Meinek. ad h. l. in Analectis. Sed fortasse hujus loci causa a ceteris separanda est, quod saepissime σὺν et cum intransitivis verbis hac significatione simul, tillsammans (med), componitur, ut συμφιλεῖν, συνέχευεν, συνεκσώζειν (interdum etiam fit, ut interjectis vocabulis a verbo separetur, ut ξὺν γε πέρας, Eur. Hel. 106—7; Ant. 85 κρυφῇ δὲ κεῖθε, σὺν δ' αὐτῶς ἐγώ), et cum transitivis verbis ita, ut ad objectum non referatur, ut συνάρασθαι πόλεμον (simul cum aliquo bellum suscipere), Dem. Ol. I. 24, Thuc. VIII. 68. Cfr praeterea de hac re Wunderum (Adv. 82 sqq.), qui apte confert verbi usum, quod est συλλαβεῖν τινός τι, cum aliquo rem apprehendere vel rei partem sumere. — Sed utcumque est, certe injuria Hartungius et Blaydesius in vocabulo ἀνδρῶν reprehendendi ansam invenire sibi visi sunt, cum, pro Ἀτρεΐδων cur ἀνδρῶν Ἀτρεΐδων diceretur, causam ullam fuisse negarent. At, si quid ego video, non Ἀτρεΐδαι ἄνδρες dicuntur κακοί, sed Ἀτρεΐδαι (dicuntur) κακοὶ ἄνδρες, h. e. ἄνδρες non apponitur huic nomini, quod est Ἀτρεΐδαι, sed quales cognoverit Ἀτρεΐδας, his verbis κακῶν ἀνδρῶν significatur. Qua de re Seyffertio aliter videri miror. Alia ratio est eorum exemplorum, in quibus ἀνὴρ sine attributo cum proprio nomine substantivo pariter conjungitur, ut ἀνὴρ Βιάνωρ, ἀνὴρ Φανοτεύς, de quo genere vid. Lobeck. ad Aj. 817, Hermann. ad Soph. Electr. 45. — Cfr Philoct. 971 οὐκ εἰ κακὸς σὺ, πρὸς κακῶν ἀνδρῶν (h. e. Ἀτρεΐδων καὶ Ὀδυσσεύς) μαθὼν ἔοικας ἡμεῖν αἰσχρά.

V. 322. πανώλεθρος hic quidem et Aj. 839 (κακὸς καὶ π.) ad vim adjectivi, quod est perniciosus, proxime accedit: alias est miserrimus ut Electr. 1009, Eur. Andr. 1225 πανώλεθρον μ' ὄψεαι πίπνοντα.

V. 324. εἶθε γένοιτό μοι ὠρησμένῳ ὁρησὶς κατ' αὐ-
τῶν καὶ τὴν δύνασιν ἐνδείξασθαι, Schol. Ex quibus apparet,
hunc eadem legisse, quae sunt in libris θυμῷ γένοιτο χεῖρα,
quod verbum separatim πρᾶξιν interpretatur. Sed multo pro-
babilius est θυμὸν esse, qui dicatur expleri, ut ὅμματα θέα
ἐξεπίμπλαμεν Eur. Andr. 1084, cfr id. Hipp. 1328, χειρὶ
autem effici, ut expleatur ultionis cupiditas, praesertim cum
χεῖρα πληρῶσαι vix vel potius ne vix quidem possit illud
significare, quod vult scholiasta δύνασιν ἐνδείξασθαι.

V. 325. De Seyro parva et contempta insula vid. v. 459.

V. 326—7. τίνος — χόλον. Causam significat genetivus
ut ὅτου ἱνυγὴν ἔχεις 751 (quem locum cfr) et O. T. 698—99
ὅτου μῆριν πράγματος στήσας ἔχεις. — Tria sunt omnino
in his versibus, quae merito offendant; unum est τὸν μέγαν
χόλον pro τόνδε τὸν μέγαν χ. de ea ira, qua Neoptolemi verba
inflammata sunt, alterum χόλον ἐγκαλῶν, quod dubito liceatne
aut cum Hermanno explicare "causam, quae movit iram, accu-
sans" aut similitudine O. T. 702 λέγ' εἰ σαφῶς τὸ νεῖκος
ἐγκαλῶν ἐρεῖς defendere, — nam eo quidem loco nescio an
grammatico νεῖκος ad ἐρεῖς, non ad ἐγκαλῶν pertineat —:
tertium est, quod suspicionem moveat, (χόλον) κατ' αὐτῶν
ἐγκαλῶν pro αὐτοῖς. Quorum vitiorum, quae videntur esse,
talis medicina quaerenda est, qua illi quidem vocabulo, quod
est μέγαν, aut detrahatur articulus aut addatur pronomen
demonstrativum, χόλον κατ' αὐτῶν vero ab ejus verbi, quocum
conjungi non possint, ἐγκαλῶν societate sejuncta ad aptum
aliquod verbum objecti loco referantur. Sed vitia demonstrare
quam remedia invenire facilius est. Neque tamen ad senten-
tiam non satis accommodata est vel Erfurdii emendatio τίνος
γὰρ ὦδ' ἔχων μέγαν (ut ὦδε ἀεικεῖ σὺν στολᾷ Soph. El.
190—1), vel Blaydesii χόλον κατ' αὐτῶν τόνδ' ἔχων ἐλήλυ-
θας; a codicum quidem scriptura utraque nimis longe ab-
horrere videtur.

V. 329. μόλις δ' ἐρῶ ὑπὸ τῆς ὀργῆς, Schol.; hoc est
illud: infandum, regina, jubes renovare dolorem, Vg. Aen. II.

3 ductum ex Homericō Od. IX. 12. 13 σοὶ δ' ἐμὰ κήδεα θυ-
μὸς ἐπετράπετο στονόεντα εἶρεσθ', ὅφρ' ἔτι μᾶλλον ὀδυρό-
μενος στεναχίζω; cfr O. C. 420 ἀλγῶ λέγουσα ταῦτ' ἐγώ,
λέγω δ' ὁμῶς (cfr Blaydes: ad eum locum); Aesch. Pers. 294
πᾶν δ' ἀναπτύξας πάθος λέξον καταστάς, καὶ στένεις κακοῖς,
ὁμῶς. — Contraria componere tragici solent, maxime quidem
Euripides, ut haec ex Phoenissis: πέποιθα μέντοι μητρὶ κοῦ
πέποιθ' ἄμα 274; φρονῶν εὖ κοῦ φρονῶν 327; βούλει σὺ
μέντοι κοῦχὶ βουλήσει τάχα.

V. 330. ἀξελωβήθην, de accusativo cfr 382; 143; μολῶν,
ad v. 55.

V. 331. ἔσχε θανεῖν, cfr El. 1414 νῦν ἔχει σε μοῖρα
καθημερία φθίνειν; Eur. Hec. 5; Troad. 270 ἔχει πότμος
νιν ὥστ' ἀπαλλάχθαι πόνων; Iph. Taur. 1066; Wolff. ad O.
T. 710.

V. 333. ἦ, quod est in optimo quoque codice, sine dubio
ita tenendum est, ut libera interrogatio priori sententiae
(φράσης) adjungatur, id quod ad gravitatem orationis nonnihil
valet; cfr O. T. 943 πῶς εἶπας; ἦ τέθνηκεν Πόλυβος; Iph.
Aul. 356 καὶ με παρεκάλες τί δράσω; τί ν' ἀπορῶν εὕρω
πόρον; ibdm 430.

V. 334—5. "Mortuus est, non hominis ullius manu, sed
dei, sagittis confixus, ut fama est, a Phoebō occisus". De
τοξεντὸς — δαμείς (sagittis occisus) cfr duo illa participia 266—
67 νόσφ' καταφθίνοντα πληγέντα ἐχίδνης χαράγματι; El. 569.
Verborum seriem eam esse credo, ut ad τέθνηκεν referatur
ὑπὸ θεοῦ (Eur. Ion. 1501 ἐξ ἐμοῦ τέθνηκας; ibdm 1556
σπεύσασα παρ' Ἀπόλλωνος), haec autem verba ὑπὸ θεοῦ
τέθνηκεν illis, quae sunt in extremo versu 335 ἐκ Φοίβου
δαμείς, illustrentur, quo autem modo a Phoebō occisus sit,
participio τοξεντὸς definiatur, eadem ratione qua Eur. Herc.
Fur. 1157 ad μολῶν definiendi causa addatur πτερωτὸς (ποῖ
κακῶν ἐρημίαν εὕρω πτερωτὸς ἢ κατὰ χθονὸς μολῶν). Con-
sentaneum erat filium patris gloria elatum hoc primum per
se ipsum ponere, divina manu occubuisse, deinde a quo deo

et quomodo, explicare; itaque non, ut Seyffertius, τοξευτός ad θεοῦ — ὑπο retuli. — De ipsa fabula cfr Hom. Il. T. 416.

V. 336. "At sane generosus et caedis auctor et ille, qui caesus est". εὐγενής scholiasta ἀνδρείος interpretatur, Blaydesius autem: "the epithet", inquit, "seems little suited to a deity". Mihi quidem non dubium videtur, quin εὐγενής *generosum, summo genere natum* significet, qua vi etiam de diis passim enuntiatur; cfr Eur. Alc. 1136, ubi Admetus Herculem ita alloquitur ὦ τοῦ μεγίστου Ζηνὸς εὐγενὲς τέκνον (et Eur. Cycl. 590 de satyris). — Verba κτανὼν et θανὼν componuntur etiam Iph. Taur. 553 et Alc. 488.

V. 339. De καὶ redan, blott, cfr v. 234; "credo tibi quidem vel tua ipsius mala sufficere, ut non de alienis conquerare (utan att du behöfver —)". ὥστε, ut saepe, non tam consecutionem, quam condicionem significat.

V. 342. αἰθις πάλιν δις τὸ αὐτὸ εἶπεν, Schol.; cfr v. 127, 952; O. C. 1418.

V. 343. De ea, quae est in ἦλθον — με μέτα, sive tmesin sive anastrophen dicas, Seyffertius confert Eur. Alc. 46 δάμαρτ' ἀμείψας, ἦν σὺ νῦν ἦκεις μέτα; Hec. 500. — καὶς ποικιλόστολος, μιλιτοπάροχος, picta carina (Vg.).

V. 345. De οὖν cfr 304.

V. 346. De numeris immodulatis cfr v. 101, 641. — γίγνοιτο, cfr v. 116.

V. 347. τὰ Πέργαμ', cfr 353.

V. 348. "Haec, hospites, ita dicentes, haud multum temporis me detinuerunt, quin celeriter e portu solverem". Haec si de Ulixē et Phoenice dici credas, illud non potest mirum non videri, si, qui venerint, ut secum ferrent Neoptolemum, iidem eum, ne proficisceretur, quamvis brevi, detinuerint. Hac re moti veteres fere editores, ut Musgr. et Erfurdt., ἐπέσχον singularis numeri primam personam esse et in ἐννέποντες anacoluthum (pro ἐννέποντων) satis pervolgatum esse voluerunt, cum compararent Eur. Hippol. 23 et similia exempla, qualia cumulare facile est, ut Iph. T. 947 ἐλθὼν δ' ἐκέισε πρῶτα

μὲν μ' οὐδεὶς ξένων ἐκὼν ἐδέξατο; O. T. 59 νοσεῖτε πάντες καὶ νοσοῦντες ὡς ἐγὼ οὐκ ἔστιν ὑμῶν ὅστις ἐξ ἴσου νοσεῖ; Ant. 259; Plat. Apol. 21 C. Sed postquam Buttmannus docuit, et morari fere graece non ἐπέχειν ἑαυτὸν, sed intransitive ἐπέχειν dici, neque fieri posse, ut μ' ἐπέσχον cum infinitivo, cuius eadem prima persona subjectum esset, jungeretur, haec quidem interpretandi via relicta est. Itaque aliud alii temptarunt; ut Blaydesius pro μὴ με legit μὴ οὐχί (cfr Antigon. 443), Hartungius vero ἐπέσχομεν μὴ κεῖσε ναυστολεῖν ταχύ. Sed haec, quamvis callide inventa sint, tamen vereor, ut cuiquam probari possint; mihi quidem, ut nulla fiat mutatio, verba ita explicari posse videntur, ut (ἀνακολουθητικῶς) ἐννέποντες de Ulixē et Phoenice, ἐπέσχον vero de necessariis et propinquis Neoptolemi dicatur, qui ab audaci conatu et qui corporis mentisque maiorem maturitatem desideraret, adolescentem imperitum detertere conati sint (cfr μὴ μ' ἐπίσχευς, O. C. 1432). Simile prorsus anacoluthum est Eur. Hel. 287, ubi ad verbum primae personae nominativus participii adjungitur, non hanc personam, sed infinitam quandam (de = man) significans: εἰ μολοίμεν ἐς πάτραν, κλήθροισι ἂν εἰργόμεσθα, τὴν δὲ Ἰλίῳ δοκοῦντες (h. e. cum illi putent) Ἑλένην Μενελάῳ μ' ἐλθεῖν μέτα.

V. 351. — "ut viderem insepultum: non enim videram". Multa in his verbis critici, quae reprehenderent, invenerunt. Cfr imprimis Dindorf., praef. ad major. edit. p. VII. Primum igitur, si Sophocles haec verba: οὐ γὰρ εἰδόμεν, non enim vivum videram, significare voluisset, facere, quin ζῶντα adderet, potuisse negant. Cui difficultati ut mederetur, Meinekius, ceterum de toto versu prope desperans, ὅπως ἴδοιμι ζῶν (vivum) γὰρ οὐ νῦν εἰδόμεν legendum censuit. Neque vero verba, si per se ipsa spectantur, brevitate obscura esse negaverim; sed tamen, ut hic leguntur, quemnam Neoptolemus se vidisse negaret, audientibus dubium aut incertum esse non potuit (cfr Eur. Hel. 122), vivumne autem an mortuum non

vidisset, ad videndi desiderium non multum interfuit neque dici opus fuit, cum *mortuum* quidem Achillem a filio Scyri vitam degente visum non fuisse ex perpetuitate sermonis satis emergeret. — Deinde fabulis omnino repugnare putant (vid. Dind., Blayd., Seyfl.), quod Neoptolemus patrem se unquam vidisse negat, quia, si ita fuisset, hic puer minus novem annos natus ad Trojam venturus fuerit. Quasi vero, quod Achilles non plus decem annos ad Trojam versatus est, continuo sequatur, a filio eum conspectum fuisse, qui, si fabulis credimus, a matre clam conceptus ab avo materno educaretur (v. 243), cum pater Phthiae viveret. Nam Homerus quidem Achillem Phthia, non Scyro ad bellum Trojanum proficiscentem facit (Il. XI. 765, 772; XIX. 326; Od. XI. 492). Tum quod negant Dindorfius et Nauckius, Neoptoleum sperare potuisse fore ut ad suum adventum sepultura patris differretur ("man erfährt nicht mit welchem Rechte Neoptolemus voraussetzt, die Beerdigung des Ach. sei bis zu seiner Ankunft aufgeschoben worden", N.), Hectorem quidem decimo die, postquam ab Achille Priamo patri redditus esset, sepultum fuisse (Il. XIV. 785), a Scyro autem ad Troadem biduo navibus perveniri potuisse (354) obliviscuntur. Satis multa, credo, attuli, cur versus non excludatur; restat Seyffertii conjectura οὐδ' ἄρ' εἰδόμεν ("leider aber sollte ich ihn nicht wiedersehen"), ad quam proponendam hoc maxime adductus esse videtur, quod "non contigisse Neoptolemo, ut patrem videret, antequam humo conderetur, ea, quae sequuntur, omnia declarare" sibi persuaserit. At primum, si res praeter spem Neoptolemo cecidit, num id utique simul cum causis proficiscendi narrari debuit? Deinde, contra ac dicit Seyffertius, Neoptolemo contigisse arbitror. Quid enim fuisse arbitramur, cur omnis exercitus (v. 356—7) ad Sigeum Neoptolemo obviam esset, nisi hoc ipsum, quod induciis factis, ut post mortem Hectoris, Achilli (Il. XXIV. 656) justa faceret et sollennia funebria celebraret. Cfr Il. XXIII. 130 et XXIV. 785 seqq.:

ἀλλ' ὅτε δὴ δεκάτῃ φάνη φασίμβροτος ἦώς,
καὶ τότε ἄρ' ἐξέφερον θρασὺν Ἑκτορα δακρυχέοντες,
ἐν δὲ πυρῇ ὑπάτῃ νεκρὸν θέσαν ἐν δ' ἔβαλον πῦρ.
ἦμος δ' ἡριγένεια φάνη βοδοδάκτυλος Ἥως,
τῆμος ἄρ' ἀμφὶ πυρὴν κλυτοῦ Ἑκτορος ἔγχετο λαός.

Jam ἐδάκρυσα (κεῖνον), quod est v. 360, de insepulto corpore dici, id quod negat Seyffertius (cfr 359), cum omnis graeci sermonis exempla, tum maxime Hom. Il. XXIII. 5—17, XXIV. 619, 664 satis declarant. Videsne totam hanc narrationem et sibi constare et a ceterarum fabularum memoria non discrepare? Quod si minus esset, omnino de hoc universo genere non inutile erat illud meminisse, quod est apud Ciceronem (de Leg. I. §. 34), inepte facere, qui — (a poeta) — non ut a poeta, sed ut a teste veritatem exigant.

V. 352—3. ὁ λόγος καλὸς προσῆν editores fere ita interpretantur: *speciosa accedebat ratio* ["So dann kam noch als zweites Motiv die Erwägung als lockende hinzu, wenn ich —", Nauck., quod si Soph. dicere voluisset, vix pronomine determinativo (οὗτος ὁ λόγος) carere potuit; "dann war der Anlass ehrenvoll genug dabei", Hart.; cautius Blaydesius: "besides the reason also, which was assigned, was a fair one"]. Equidem ita interpretor: *fama subibat gloriosa* h. e. "mentem subibat cogitatio, quanta nominis mei claritas esset futura, si Pergama excisurus essem s. excidissem". Ac λόγον quidem non solum rationem, sed etiam *famam, rumorem* significare, non est, quod multis verbis doceam, cfr hujus fabulae versus 165, 676; Trach. 1; λόγος κακόθρους, Aj. 138; Eur. Andr. 698 ὁ στρατηγὸς οὐδὲν πλέον δρῶν ἐνός ἔχει πλείω λόγον; id. Med. 541; id. Ion. 396; Aesch. Prom. 732 ἔσται δὲ θνητοῖς εἰσαεὶ λόγος μέγας τῆς σῆς πορείας. — Προσεῖναι vero *accedere, insuper addi*, quam propriam ejus vim esse Ellendtius (lex. Soph.) putat, non memini usquam significare, sed et apud hunc et apud ceteros graecos scriptores cum omnino *inesse, esse in aliquo* (v. 129), tum *in alicujus mente inesse, menti obversari, mentem subire* significat; ut

Ant. 1242—3 δυσβουλία ἀνδρὶ μέγιστον κακὸν πρόσσεστι, Eur. Phoen. τῷ γίγῃ κακὰ πρόσσεστιν τάδε (cfr Terent.: in amore haec sunt: pax, bellum rursum et cet.), Trach. 251; Aj. 500 ἀνδρὶ τοι χρεὼν μνήμην προσεῖναι, — εἴ τί που πάθοι; ibdm δέος γὰρ ᾧ πρόσσεστιν αἰσχύνῃ θ' ὁμοῦ; δύσνοια, φθόνος π. τινι, Ant. 1252, 720, El. 654. Cfr etiam, verba simillima προσίστασθαι, προσπίπτειν quo modo adhiberi soleant, ut Pl. Sympos. 175 C. Σώκρατες, παρ' ἐμοὶ κατάκεισο, ἵνα καὶ τοῦ σοφοῦ ἀπολαύσω ὃ σοι προσέστη ἐν τοῖς προθύροις· δηλον γὰρ ὅτι εὖρες αὐτὸ καὶ ἔχεις, et παρίστασθαι Lys. XII. 62 μηδενὶ τοῦτο παραστῇ, ὥς — (cfr Frohberger ad h. l.); Plat., Phaed. p. 58 ὥστ' ἐμοιγε ἐκείνον παρίστασθαι, μήδ' εἰς "Αἶδον ἰόντα ἄνευ θείας μοίρας ἵεναι.

V. 352. εἰ αἰρήσοιμ' ἰών, cfr v. 376. εἰ cum futuri indicativo aut optativo ut omnino futura ad praesentia et praeterita sententiae primariae refert, cum ad apodosis futurum conjunctivus et praesentis aut aoristi optativus referatur, sic maxime post ea verba locutionesve adhibetur, quae animi sensus motusque significant, ut δεινὸν ἔστι, θαναμάζω, οἰκτεῖρω, αἰσχύνεσθαι, εὐδαιμονίζεῖν et cet., ut Ant. 461 εἰ δὲ τοῦ χρόνου πρόσθεν θανοῦμαι, κέρδος αὐτ' ἐγὼ λέγω; cfr Xen. An. I. 4. 7. VII. 3. 3; Aj. δειν' ἐπηπείλησ' ἔπη, εἰ μὴ φανοίην πᾶν τὸ συντυχὸν πάθος; Eur. El. 336 αἰσχρὸν γάρ, εἰ πατήρ μὲν ἐξεῖλε Φρύγας ὃ δ' ἄνδρ' ἐν εἰς ὧν οὐ δυνήσεται κτανεῖν; Lys. III. 3 ἱνεσχόμεν αἰσχυρόμενος, εἰ μέλλοιεν πολλοὶ μοι σινείσεσθαι; id. XII. 88 δεινόν, εἰ τῶν μὲν ἀδίκως τεθνεώτων οἱ φίλοι συναπώλλυντο αὐτοῖς δὲ τοῖς τὴν πόλιν ἀπολέσασσι δήπου ἐπ' ἐκφορὰν πολλοὶ ἵξουσι; Thuc. VIII. 53. τὰπὶ Τροίᾳ πέργαμα, ut 611, proprie omnino sunt montes arcesve, quae Trojae imminent aut sunt ad Trojam; eadem simpliciter τὰ πέργαμα dicuntur 347, 1335; cfr Eur. Iph. Aul. 761 στάσσονται δ' ἐπὶ περγάμων Τροίας ἀμφὶ τε τείχῃ Τρῶες ὅταν χάλκασπις Ἄρης πόντιος εὐπρώροισι πλάταις εἰρεσίᾳ πελάζῃ Σιμωντίοις ὀχέτοις. De eadem fere re dicitur Τροία, τὰ Τροίας πεδία l. πεδίων

ἐλεῖν (πορθεῖν); 113, 1435, 1347; πέρθεῖν τὸ Δαρδάνου πέδον 69, 920. cfr 1376, 1332, 1297, 998.

V. 354. ἦν δ' ἡμαρ καὶ — "Erat dies altera et" — cfr 285, Hom. Od. V. 262 τέτρατον ἡμαρ ἐὼν καὶ τῷ τετέλεστο ἅπαντα; Xen. Anab. I. 8. 8.; Luc. Hist. vera II. 117 οὐπω δὲ δύο ἢ τρεῖς ἡμέραι διεληλύθεσαν καὶ προσελθὼν ἐγὼ — ἐπυνθανόμην.

V. 355. πικρὸν διὰ τὸ ἐκεῖ τετάφθαι τὸν Ἀχιλλέα, Schol. Quod Burgesius conjecit καγὼ π' ἄκρον Σίγειον pro πικρὸν Σίγειον, callida illa quidem, sed non necessaria correctio est. Nam et πικρὰς res funestas tristesque dici (cfr 255; Hom. Od. IV. 346 πάντες κ' ὠκίμοροί τε γενοίατο πικρόγαμοί τε; Soph. El. 470 πικρὰν πεῖραν τολμήσειν; Eur. El. 638; id. Iph. Aul. 679 πικρὸν φίλημα δοῦσα) et loca, ubi res tristes gerantur gestaevae sint, tristia et ipsa vocari, satis constat, ut κακοῦλλιος οὐκ ὀνομαστή, Hom.; πικρὴν Αἴγνπτον καὶ Κύπρον, Hom. Od. XVII. 448. Itaque non est, cur non scholiastae assentiamur. Neque est, quod Blaydesius ad κατηγορήν praepositionem πρὸς desideret, exempla afferens Herodoti, cum sexcenties fere apud scenicos poetas verba, quae motum significant, cum solo accusativo jungantur, velut τὰ Τροίας πεδία μόλῃς, Phil. 1332. — De οἰρίῳ πλάτῃ secunda remigatione aut navigatione (εὐδίῳ πλῶ, Schol.) cfr v. 221 et νικτέρῳ πλάτῃ αἵρεσθαι φυγὴν, Eur. Rhes. 53; πρωτόπλοος πλάτα, id. Andr. 815.

V. 358. τὸν οὐκέτι ὄντα, cfr 415, 442, 445; Eur. Alc. 322 ἀλλ' αὐτίκ' ἐν τοῖς μηκέτ' οὔσι λέξομαι; id. El. 349.

V. 359. κεῖτο, jacebat, h. e. caesus, mortuus erat. Cfr Hom. II. XVII. 20 κεῖται Πάτροκλος, νέκνος δὲ δὴ ἀμφιμάχονται; Soph. Ant. 1174 τίς φονεύει; τίς δ' ὁ κείμενος; λέγε. De sepultis absolute h. e. non addita significatione, quo loco aut statu jaceant (ut Soph. El. 245 εἰ γὰρ ὁ μὲν θανὼν γὰρ τε καὶ οὐδὲν ὧν κείσεται τάλας —; ibdm 463 ἐν "Αἶδον κείμενος), κεῖσθαι dici non memini. — Aliter Seyffertius,

quem vide. — ἐπεὶ ἐδάκρυσα — οὐ μακρῶ χρόνῳ, cfr Lys. XIII. 5.

V. 360. Utrum augmentum abesse putandum an synizesis statuenda sit, non satis constat. Illud defendit Matthiae Gramm. I. 370; editores autem nunc quidem omnes aliter sentiunt, cfr Nauck., Dind., Blayd. Trach. 381, 772, (905); O. C. 1602; Phil. 369; Aj. 308, 1304. Iidem necessitate coacti, ut videntur, in primo cuiusque versus vocabulo omissionem augmenti admittunt; cfr Nauck. ad Soph. O. C. 1607, 1606; O. R. 1249; El. 715, 716; Trach. 904, 915; quibus omnibus locis, praeter O. R. 1249 proximus versus in vocalem aut diphthongum desinit; cfr Gerth. l. c.; Althaus., de trag. dial.

V. 361. "Cum adissem Atridas amicos, ut par erat, meos". Blaydesius aliquid vitii subesse suspicatur, quod dicendum fuerit πρὸς Ἀτρεΐδαν ὡς φίλους. Sed tamen, cum sequatur ὡς εἰκὸς ἦν, certe ὡς ante poni non decuit; praepositiones inter substantivum et adjectivum vel possessivum genetivum nonnunquam a poetis ponuntur. Quam rem paulo restrictius complectitur Wolff. ad Electr. Soph. 13. "Die nicht anastrophischen Praepositionen stehen bei den Tragikern nach ihrem Nomen nur, wenn ein Genetiv folgt". Nam ut hoc genus frequentius sit, ut Soph. O. C. ἄλλος ἐς κοῖαν, El. 14 τοσόνδ' ἐς ἡβης; Eur. Alc. 85, Rhes. 150, Phoen. 24, Heracl. 502, Aesch. Sept. 166, tamen ne illud quidem exemplis caret, ut Eur. Cycl. 73 βάρχαις σὶν λευκόποσιν; ibdm 82 ἄντρα δ' εἰς κατηρεφῇ; id. Hel. 182.

V. 365. τλήμων est impudens, fräck, ut El. 275, 439; Eur. Iph. Aul. 1253; Ion. 960; audax est id. Heracl. 570.

V. 367. δακρύσας, lacrimis obortis, Il. I. 349; Od. XVII. 33; aoristi et indicativus et participium saepissime de animorum motibus iisque, quae eos in corpore consequuntur, ita ponuntur, ut praeterita dicatur actio, quae nobis praesens potius et instans dicenda fuisse videatur (grâtande); cfr Aj. 693 ἔφριξ' ἔρωτι περιχαρὴς δ' ἀνεπτόμαν et καταλήσας 368; Eur. Med. 791; Krueg. gramm. 53. 6. (2). Nauckio et Blay-

desio placuit conjectura Bothii ἐπακούσας, credo, quod nec Neoptolemum ira commotum palam plorare decuerit neque satis apte cum καταλήσας δ. jungatur ("δακρύσας est durchaus fehlerhaft," Nauck.). At apud Homerum quidem vel irati heroes vel maestii lacrimant saepissime (Il. I. l. c., 357) neque oculos praesentis populi verentur (ibdm IX. 14); *audivisse* Neoptolemum verba Agamemnonis non magis hic quam 374 necessarium erat significare. — V. 368 cfr 367.

V. 369. ὦ σχέτλι', ἣ 'τολήματ' πρὸς τὸν Ἀγαμέμνονα, Schol., scilicet quod hic summae imperii praeerat, non, ut vult Blaydesius, "as the chief object of the hate". De ipsa armorum traditione (ἐτολήματε) plurali numero utitur, quod ea communi principum consilio facta erat. (Cfr 466). Quamquam, cum duo locuti esse dicantur (cfr v. 363), uni responderi sane id est, quod suspicione carere non possit. Haud absurda erat aut Tournieri conjectura ὦ σχετλίω, 'τολήματ' aut Musgravii σχέτλιοι. Blaydesius: "The correction ἣ 'τόλημας, if it were necessary, is obvious". At hoc quidem cum δεδώκασ', v. 372, non convenit. — ἀντ' ἐμοῦ τινι "pro me cuiquam" h. e. arma mihi erepta alii dare; cfr Trach. 1225—6 μηδ' ἄλλος — αὐτὴν ἀντὶ σου λάβοι ποτέ; Eur. Hel. 574 οὐκ ἔστιν ἄλλῃ σὴ τις ἀντ' ἐμοῦ γυνή.

V. 370. πρὶν μαθεῖν ἐμοῦ "priusquam ex me (quid fieri vellem) audiveritis, cfr 539—41 ἄνδρες δύο χωρεῖτον, ὧν μαθόντες αὐθις εἴσιτον. — De his verbis cum jam Wunder dubitationem movisset, Hartungius legendum censuit: πρὶν μολεῖν ἐμέ idque verum esse Blaydesio tantum non persuasit; equidem praesente Neoptolemo an absente ex principum arbitrio alii donarentur patris arma, non multum interfuisse putaverim; illud magni interfuit, utrum ad eum res deferretur necne: nam ea erat confessio arma Neoptolemi esse.

V. 371. Quod est in codicibus πλησίον γὰρ ὧν κύρει critici ideo aspernati sunt, quod in medio trimetro a Sophocle augmentum non omitti putabant (cfr ad v. 360). Sed quod Brunckius dedit ἦν κυρῶν et insolens est, quippe quod uno

hujus fabulae exemplo v. 544 et, si forte, O. C. 1159 nitatur (nam 741 injuria Ellendt. lex. Soph. *κρυεῖν* eodem trahit), et a librorum scriptura longe abhorret. Rectius ex lenissima Porsoni conjectura *ὦν κρυεῖ* scribitur. Nam quod Hermannus ad. h. l., praesens historicum "primariis partibus narrationis, non etiam iis, quae obiter et explicandi causa inserantur" convenire, statuit, nescio an, quam late id genus apud poetas scenicos pateret, haud satis animo complexus sit. Etenim et in relativis et omnino in liberis sententiis explicativis praesenti historico utuntur; cfr Eur. Rhes. 236 *ἔλποντες, τὰς πόλεις Αἰακίδα Πηλεΐ δίδωσι δαίμων;* ibdm *ἐπεὶ σε τίκτω* (postquam te peperit); Eur. Hec. 963 — *τυγχάνω γὰρ ἐν μέσοις Θρηύης ὅροις ἀπὼν, ὅτ' ἤλθε δέσπο;* Iph. Aul. 702; Aj. 1100; Wolff. ad O. T. 113. Accedit, quod scholiasta hoc ipsum *ὦν κρυεῖ* legit, qui, duplicem verbis Neoptolemi sententiam subjiciens, Ulixen Lemni haud procul absentem significari putet: *ἔοικε μὲν ἐσχηματίζεσθαι ὁ λόγος καὶ γὰρ πως Ὀδυσσεὺς νῦν πλησίον αὐτῶν ἔστιν ἐν τῇ Δήμῳ.* At nisi praesenti tempore adesse Ulixen significari non poterat.

V. 372—3. Pro *δεδώκας* Nauckius *δεδράκας* (h. e. istud, quod dicis, fecerunt) scribi maluit, quod non solum ad *δεδώκασιν* necesse fuerit *ἐμοὶ* addere, sed etiam *τάδε* ad ea, quae proxime dicta erant, quam ad arma, quae coram non cernebantur, aptius referretur. At enim ad Neoptolemum refellendum satis est dicere, arma *jure* tradita alii viro esse; tum hoc ipsum eo probatur v. 373, quod Ulixi homini de Achille spoliisque bene merito data sint. Majorem fortasse difficultatem pronomen *τάδε* habet; sed tamen, quod nostri dicunt "de hafva gjort detta", Graeci, cum de donatione jam mentio facta est, dicere possunt *δεδώκασιν τάδε*, ita ut *τάδε* ipsam donandi actionem, non rem datam demonstret (hanc donationem ausi sunt); de plurali *τάδε* cfr v. 305; spoliis quidem ipsis indutum astitisse Ulixen cogitari non potest.

V. 374. Ulixes quo probet, arma non injuria sibi data esse, satis est dicere, se in proelio affuisse (*παρών*; cfr Aj.

1288) et ea servasse; quo modo servarit (*φορῶν*, Burg.), definire non opus est. Praesens Ulixes filio absentem contrarius ponitur (v. 376). — V. 374. *ἤρασσον* conviciis verberabam (Cic.), lacerabam, cfr Aj. 724; de *κακοῖς*, conviciis, cfr v. 277.

V. 375. *οὐδὲν ὑβριεὺς παραλιμπάνων*, Schol. h. e. nihil reliquum faciens, quod contumeliose dici posset.

V. 376 cfr 353. — V. 377. *ἐνθάδ' ἤκων ἦτοι εἰς ὀργήν*, Schol., nisi potius dicendum est: "ad respondendi necessitatem redactus" l. "cum adeo nullam in me videret esse aetatis aut dignitatis suae verecundiam, quin eum conviciis lacerarem"; cfr *ὀργῆς ἔν' ἤκεις* (quo labaris), O. T. 687, 1158; Aj. 1365—66; Eur. Hipp. 273 *εἰς ταύτῳ ἤκεις* eodem relaberis; Xen. Hist. VI. 1. 12. *οἶδα δὲ ἐφ' οἷας δυνάμεως καὶ τῆς μετὰ Κύρου ἀναβάσεως καὶ τῆς μετ' Ἀγησιλάου εἰς πᾶν ἀφίκετο βασιλεύς.* Scholiasta in his quoque verbis duplicem inesse sententiam existimat vel illam, quam diximus, "huc redactus", vel hanc "qui huc (sc. Lemnum) venit". — *δηχθεὶς*, cfr Trach. 254.

V. 379. *τότε, φησί, ἦνίκα τοῦ Ἀχιλλέως προεκινδύνευσεν, οὐ παρήσθα, ἐνθα ἔδει σε παρῆναι, ἀλλ' ἀπῆσθα ὅπου οὐκ ὠφείλες*, Schol. *πρὸς οἶκον* de una domo ut 60, 311; Eur. Ion. 1616.

V. 382. De *κακὰ* cfr 278 et 374. — *ἀκούσας* de iis, quae quis audiens doleat de se dici, cfr 378 et O. C. 1352 et Eur. Troad. 71 *κοῦδέν γ' Ἀχαιῶν ἔπαθεν οἷδ' ἤκουσ' ἄπο*; Arist. Thesm. 467; cfr *κλύειν* v. 86 et expla ibi allata.

V. 384. *τοῦ κακίστου καὶ κακῶν* "pessimus malis majoribus ortus", ut filius Sisyphi v. 417; cfr 874 *εὐγενὴς γὰρ ἡ φύσις καὶ εὐγενῶν*; Eur. Andr. 590; aliud est *κακῶν κάκιστε* malorum pessime, quod Oedipus O. C. 1385 in filium suum dicit.

V. 385. De eo, quod est in La, *αἰτιῶμ' ἐκείνον* cfr 1071 et Matth. Gr. I. 140. — *ὥς τοσοῦτον ὥς.*

V. 387. Propter geminatum adjectivum (*πᾶσα πόλις, πᾶς στρατός*) *στρατὸν* credo *exercitum* dici, non (ut Blayd.)

populum; nihil attinebat tam graviter distinguere, si idem fere utrumque verbum significaret. Accedit, quod apud Aeschylum quidem multis locis *στρατός* *populum*, cives (Eum. 888—9, 683; 762 *χώρῃ τῇδε καὶ τῷ σὺ στρατῷ*, sc. Palladis), apud Sophoclem ceteris omnibus locis aut exercitum aut turbam s. congregatam hominum multitudinem significat (Trach. 795, 1059).

V. 388. Pro *λόγοισι* Schneidewinus ex Nicolai progymnasmatibus *τρόποισι* recipit, quia, cum Neoptolemus maiorem injuriae culpam in Atridas quam in Ulixen conferat, mores eorum, qui civitatem regant, non oratorum verba accusari verisimilius sit. "Sophokles wirft auf athenische verhältnisse einen gelegentlichen seitenblick — und hat nicht sowohl die redekünste der demagogen als vielmehr überhaupt die verderbtheit der an der spitze des staates stehenden leiter im sinne" (Philol. IV. 663). At enim, non injuria dixerit aliquis, primum Sophoclis aetate oratores iidem rectores Atheniensium reipublicae fuerunt; deinde *magistri* dici rectores civitatum qui possunt, nisi quod *verbis* commonstrant docentque quid faciendum sit? Equidem si modo haec verba, οἱ δ' ἀκοσμοῦντες — γίγνονται κακοί, ad rempublicam spectant, *λόγοισιν* utique legendum puto, sine quo *διδάσκαλοι* sententiam habere vix possit (cfr Eur. Hippol. 486—7 *τοῦτ' ἔσθ' ὃ θνητῶν εὖ πόλεις οἰκουμένας δόμους τ' ἀπόλλυσ', οἱ καλοὶ λίαν λόγοι*); sin quis rhetoris illius auctoritati plus quam codicum tribuat, *puerorum* *magistros* intelligendos esse: "magistrorum moribus (s. exemplis, quippe quae cum honestis ipsorum verbis non consentiant) corrumpuntur homines."

V. 390. *ἐμοὶ θ' ὁμοίως καὶ θεοῖς* h. e. *θεοῖς ὁμοίως εἶη ὥς ἐμοὶ ἐστι*, cfr v. 89.

V. 391 sqq. Strophæ et antistrophæ episodio disjunguntur, ut O. T. 630 sqq., Eur. Hippol. 362—71, 669—79. — *ὀρεστέρα γὰρ* cfr *μήτηρ ὀρεία*, ibdm 144.

V. 392. Cum Pactolus magnum (*μέγα*) non sit flumen, nonnulli aut *μέλανα* aut (pro τὸν *μέγαν*) *Τρωάλιον* legunt (cfr

Wunder. et Blayd.); alii ita *μέγαν* defendunt, ut *μέγας* non *amplus* sit, sed *nobilis*, ut *μέγας Ξάνθος* (Hom. II. v. 75; cfr magnus Iulus de Ascanio, Vg. Aen. I. 288).

V. 396. *πᾶσα ὕβρις* omnis s. summa contumelia (injuria; rent vâld); cfr 141 *πᾶν κράτος*; 622. — *ἔχωρει* cfr v. 25.

V. 398. *πάτρια* paterna, quod vulgo *πατρῷα* dicitur, cfr v. 724; *παρεδίδosan* "ei, cui non debuit, tradiderunt" (skänkt bort), cfr Lys. XII. 39 (de triginta viris) *κελεύετε αὐτὸν ἀποδείξαι, ὅπου ναῦς τοσαύτας ἔλαβον, ὅσας αὐτοὶ παρέδosan*.

V. 399—400. *μάκαιρα* ut *μάκαρες θεοί*, Hom. — *λεόντων ἔφεδρε* ἐπὶ γὰρ ἄρματος *λεόντων ὀχεῖται ἡ Πέα* (cfr Nauck.); Vg. Aen. III. 113 juncti currum dominae subiere leones; *ἔφεδρος* omnino est, qui sedem aliquam tenet, Eur. Troad. 137—8 *ὦμοι θακοὺς οἶους θάσσω σκηναῖς ἐφεδρος Ἀγαμεμνονίαις*; cum genetivo, ut hic, sic Eur. Ion. 203 jungitur. De forma *Λαρτίον* vid. v. 87.

V. 402 *σέβας* utrum Rhea dicatur an arma caelestia (cfr 198 de Herculis arcu), scholiasta ipse dubitat. Ac sane de personis et deorum et hominum *σέβας* haud raro adhibetur, v. 1289; El. 685; Eur. Cycl. 580 — *τὸ πᾶν τε δαιμόνων ἄγνόν σ.*; Eur. Iph. Aul. 633 *ὦ σέβας ἐμοὶ μέγιστον, Ἀγάμεμνον ἄναξ*; Eur. Med. 752. Sed tamen hoc loco ad *τεύχεα* appositum aliquod desiderari videtur, quo facinoris indignitas augeatur.

V. 403. "Doloris (i eder harm) certissimum symbolum ad me (hospitii, quod mihi vobiscum sit) attulistis, hospites". Scilicet ut hospites symbolis (tesseris) collatis inter se agnoscant, sic dolorem, quo sint inflammata advenarum verba, ei simillimum, quo ipsius flagret animus, satis testimonio esse dicit, eos communis injuriae quasi societate quadam secum conjunctos esse. Cfr Eur. Hel. 290 *ἀνεγνώσθημεν ἂν εἰς ξύμβολ' ἐλθόνθ', ἃ φανέρ' ἂν μόνοις ἂν ἦν*. Quanquam cum *πεπλεύκατε*, non *ἐληλύθατε* dicatur, *σύμβολον* facile quis conjecterit non privatorum hospitem tesseram aut rei contractae

symbolum dici, sed eam, qua qui munitus sit, in terram aliquam e navi egredi liceat (pass), ut signum magistratus aut proxeni publici manu impressum aut aliquid ejusmodi (cfr Arist. Av. 1214 οὐδὲ σύμβολον ἐπέβαλεν ὁρνήθαρχος οὐδεὶς σοι παρών; vid. Kock. ad h. l.), terram autem, quae advenis, dolorem ex injuria Ulixis susceptum testificantibus, pateat (cfr Vg. Aen. I. 298), hic fidem amicitiamque Philoctetae significari. Utcunque est, verba ἐμοὶ προσάδετε haud obscure ad symbolos similes vel etiam inter se congruentes spectant (Eur. Med. 613) neque in προσάδετε vocum concentus sed omnino consensus v. similitudinis vis premenda est; cfr Eur. Ion. 359 προσφδὸς ἡ τύχη τῷ ἐμῷ πάθει (Ellendt. lex. Soph.). Symbolos autem, qui proprie dicerentur, fere imagines quasdam ex anulo cerae impressas fuisse, testimonio est Pl. Pseud. 55 sqq.: ea causa miles hic reliquit sumbulum, expressam in cera ex anulo suam imaginem, ut, qui huc afferret ejus similem sumbulum, cum eo semul me leno mitteret; ibdm 649 qui argentum afferret atque expressam imaginem, huc suam ad nos cum eo aiebat velle mitti mulierem: Nam hic quoque exemplum reliquit ejus.

Verba πρὸς ἡμᾶς proxime ad σύμβολον ἔχοντες, non ad πεπλείκατε referenda sunt: nam Graecos σύμβολον ἔστι τινὶ πρὸς τινα (symbolus est alicui ad aliquem — stältdt till ngn) dixisse, ex illo exemplo, quo plerique editores utuntur, Aristidis rhetoris apparet: πᾶσιν ἀνθρώποις ἱκανόν ἔστι πρὸς αὐτήν (i. e. τὴν Ἀθηναίων πόλιν), ὥσπερ ἄλλο τι σύμβολον αὐτὸ τὸ σχῆμα τῆς δυστυχίας. — πεπλείκατε absolute positum est, ut v. 72.

V. 407—8. ἔξοιδά ἂν θιγόντα "satis scio fore, ut a nullo mendacio, (si res ita tulerit), ille linguam abstineat". In recta oratione diceretur θίγοι ἄν; cfr Eur. Hipp. 519 πάντ' ἂν φοβηθεὶς ἴσθι; id. Rhes. 80 πάντ' ἂν φοβηθεὶς ἴσθι δειμαίνων τόδε (h. e. si quidem istud times); id. Iph. Aul. 96; O. C. 761 ὦ πάντα τολμῶν κάπὸ παντὸς ἂν φέρων λόγον δικαίου μηχανήμα ποικίλον.

V. 408—9. "Ex quo nihil justī (i. e. nihil nisi res injustas, injustissimas) aliquando (i. e. re explicata, ad eventum perducta) effecturus sit aut efficere possit". μηδὲν δίκαιον pro μηδαμῶς δίκαια l. πάντα ἄδικα (meras injustitias), ut ἐὰν μηδεὶς ἔῃ pro πάντες ἀπείπωσιν, Aj. 1184; Eur. Phoen. 200 ἡδονὴ δέ τις γυναιξὶ μηδὲν ἑγιᾶς ἀλλήλαις λέγειν. —

Μὴ adhibetur in relativis sententiis vel universalibus sive iis quae de universo genere rerum enuntiantur (hvar och en som; quisquis l. quicunque — est), ut v. 179, O. T. 296, 348, 569, 316, Ant. 179, 716 (ὅστις — ὑπείκει μηδὲν), Aj. 1374, 1039, O. C. 1526 [cfr Xen. Memor. IV. 5. 3 ὅστις — μὴ δύναιται πράττειν τὰ βέλτιστα (ἀνελεύθερός ἐστι); II. 1. 75; Lys. III. 41 οὐδεμία ἔστιν πρόνοια, ὅστις μὴ ἀποκτεῖναι βουλόμενος ἔτρωσε; Xen. Hist. gr. II. 3, 54. προστάτου ἔργον (ἔστιν), ὅς ἂν — μὴ ἐπιτρέπη], vel infinitis sive iis quae ad infinitas res cum consecutionis aut finis significatione referuntur (någon sådan som l. sådan att). Sed harum ipsarum duo genera sunt. Unum est earum, in quibus tempora suam quidque vim retinent, ut Herod. I. 32 πολλὰ ἔστιν ἰδέειν ἃ τις μὴ βούλεται (quae nolit); Luc. Hist. ver. I. 71, 73 γράφω περὶ ὧν μήτε εἶδον μήτε παρ' ἄλλων ἐπυθόμην; Phil. 648; Dem. Ol. II. 15, ubi Rehdantzio non assentior qui, cur adhibeatur μὴ, in obliquo orationis nexu ("nach Philipps Ansicht") causam ponat; neque enim propter orationem obliquam μὴ adhibere Graeci solent; cfr id. Ol. IV. 31; potius in eo ipso, quod de re infinita sermo est, causam positam dixerim. Neque vero in hoc genere sermo sibi ipsi certam legem imposuisse videtur, nam raro habet μὴ, nisi aut ipsae condicionales sententiae sunt (Aj. 1074 sqq. οὐ γάρ ποτ' οὐτ' ἂν ἐν πόλει νόμοι καλῶς φέροντ' ἂν, ἐνθα μὴ καθεστήκοι δέος οὐτ' ἂν στρατός γε σωφρόνως ἄρχοιτ' ἔτι μηδὲν φόβου πρόβλημα μηδ' αἰδοῦς ἔχων) aut condicionali aut prohibitivae sententiae subjunguntur, ut Phil. 583 μὴ με διαβάλης στρατῷ λέγονθ' ἃ μὴ δεῖ; 909; O. C. 1175, 1186; El. 654; cfr O. T. 874 ὕβρις εἰ πολλῶν ὑπερπλησθῇ μάταν, ἃ μὴ ἐπὶ καιρῷ μηδὲ συμφέροντα,

ἀπότομον ὠρουσεν εἰς ἀνάγκαν, ἐνθ' οὐ ποδὶ χρησίμῳ χρῆται. Contra hujus generis relativae sententiae, cum sine condicionali vi negativae sententiae aut interrogativae, quae negativae instar est, subjunguntur, semper οὐ habent, ut O. T. 862 οὐδὲν γὰρ ἂν πράξαιμι' ἂν, ὧν οὐ σοι φίλον; ibdm 1490 ποίας γὰρ ἀστῶν ἴξεται εἰς ὁμιλίας ποίας δ' ἐορτάς, ἐνθεν οὐ κελευμένα πρὸς οἶκον ἴξουσθ'; Trach. 439; Aj. 1237 ποῦ σταντός, οἷπερ οἶκ' ἐγώ; (Eur. Phoen. 595; Alc. 194—5 κοῦτις ἦν οὕτω κακός, ὧν οὐ προσεῖπε καὶ προσεργήθη πάλιν; Xen. Hist. VI. 2. 34). — Alterum genus est earum sententiarum, quae futuro potentiali enuntiantur h. e. eo, quod non tempus futurum sed modum potentialem (någon, som kan l. skall) significat; hae sententiae μὴ habent, ut Ant. 691 τὸ γὰρ σὸν ὄμμα δεινὸν ἀνδρὶ δημότῃ λόγοις τοιούτοις οἷς σὺ μὴ τέρρη κλίων; O. T. 1412, 1437; El. 380 μέλλουσι γὰρ σε ἐνταῦθα πέμψειν, ἐνθα μὴ ποτ' ἡλίου φέγγος προσόψει; ibdm 436 κρύψον νιν, ἐνθα μὴ ποτ' εἰς ἐνὴν πατρός τούτων πρόσσεισι μηδέν, Aj. 658—9 κρύψω τόδ' ἔγχος, ἐνθα μὴ τις ὄψεται; Trach. 799, 800 μεθ' ἐς ἐνταῦθ', ὅπου με μὴ τις ὄψεται βροτῶν. Eodem hunc locum pertinere puto, licet etiam ad condicionalē genus referri possit (cfr Pl. Apol. 36 C.). Optativum praeterea habent duo loci Sophoclis, quorum uterque potentialem vim habet, et unus quidem futuri optativum O. T. 796 ἔφενγον, ἐνθα μὴ ποτ' ὀψοίμην κακῶν χρησμῶν ὀνειδῆ τῶν ἐμῶν τελούμενα, (cui futuri optativo in potentiali sententia rarissimo simillima exempla duo sunt in Xenoph. Hist. gr. II. 3. 11 αἰρεθέντες ἐφ' ᾧτε συγγράψαι νόμους, καθ' οἷς πολιτεύσονται, τούτους αἰεὶ ἐμελλον συγγράφειν et VII. 1. 1. βουλευσάμενοι καθ' ὅτι ἡ συμμαχία ἔσονται), alter aoristi i. e. potentialem sine ἂν (cfr v. 281) Trach. 903 κρύψας' ἐαυτήν, ἐνθα μὴ τις εἰσίδοι. — Sunt etiam relativae sententiae ejus generis, quod vocatur consecutivum, quae ad certam rem referantur vel saltem referri videantur; hae quoque οὐ habent, nisi futuro potentiali enuntiantur: Phil. 250 πῶς κάτοιδα (σε), ὧν εἶδον οὐδεπώποτε; Aj. 317 ἐξώμωξεν

οἰμωγὰς λυγρὰς, ἃς οὐ ποτ' αὐτοῦ πρόσθεν εἰσέκονσ' ἐγώ; id. 694; O. C. 1133, 1353; Eur. Alc. 197 ἐκφυγὼν ἔχει τοσοῦτον ἄλγος, οὐ ποθ' οὐ λελήσεται. Contra μὴ est cum futuro potentiali O. T. 1425 τὴν γοῶν πάντα βόσκουσιν φλόγα αἰδεῖσθ' ἀνακτος Ἥλιου τοιόνδ' ἄλγος (i. e. Oedipum) ἀκάλυπτον οὕτω δεικνύναι τὸ μήτε γῆ μήτ' ὄμβρος ἱερὸς μήτε φῶς προσδέξεται; cfr μὴ cum futuri participio Phil. v. 935. Cfr de his sententiis relativis Madv. Gramm. §. 203; Krueg. 67, 4. Anm. 3; Aken., Tempora u. Modi, qui quod dicit, ubicumque in relativis sententiis μὴ adhibeatur, *consilii* (einer Absicht) significationem subesse, id non ad omnia, quae supra dedimus, exempla transferre licet. Cfr ejusdem Gramm. §. 477 et v. 611. — De ποιεῖν brevi penultima cfr v. 120.

V. 414. πῶς εἶπας cfr v. 246, 1288. — ἀλλ' in La non est, at in A ceterisque codicibus. Habent quidem hae particulae ἀλλ' ἢ stuporis simul et dubitationis vim, *an tandem?* ut El. 879 ἀλλ' ἢ μέμνηας; Eur. Hel. 490; Aesch. Choeph. 218. Sed quoniam praecessit stuporis significatio, πῶς εἶπας; et ἀλλ' in initio responsorum poni solet, cum Blaydesio ἢ γὰρ scribere malui (cfr πῶς εἶπας; οὐ γὰρ — 246, 249). Seyffertius ἄρα scribit, qua particula propter antecedentem syllabam — ας intercepta ἢ interpolatum putat. οἴχεται θανάων, Eur. Hel. 134; cfr φροῦδος θανάων, 424—5.

V. 415 cfr 253, 567.

V. 416. De Τυδέως γόνῳ cfr Schneidew. Phil. IV. 663 docentem causam non fuisse, cur quis Ἀτρεῶς pro Τυδέως scriberet. Tydides maxime, credo, propter nocturnae illius caedis, quae Hom. Il. X. narratur, societatem, simul cum Ulixē in numerum fallacium et perfidorum virorum refertur.

V. 417. Schol. ἐξ Σισύφου κούσα Ἀντίκλεια ἐγαμήθη Λαέρτη· καὶ διὰ τοῦτό φησιν αὐτὸν πεπραῶσθαι, ἐπειδὴ Λαέρτης πολλὰ δοὺς χρήματα ἡγάγετο τὴν Ἀντίκλειαν. Cfr Soph. Aj. 490 ἄσωτος Σισυφιδᾶν γενεά. — Λαερτίῳ sive est in La, ut testatur Dindorfius, sive non est, quin verum sit dubitari vix potest; "Sisyphi filius Laertae emancipatus, sive

venditus.² Quod si quis *Λαερτίου* probet, hunc genetivum ex possessivo genere esse statuatur, illum autem *Σισύφου* agentem significare, cfr v. 3, 1066; nam possessivum utrumque esse (Laertae Sisyphides), ut Hermannō et Ellendtio et Blaydesio placere video, vix credibile est, praesertim cum alterius (Sisyphi) verus filius, alterius suppositicius Ulixes dicendus sit. Ac licet non desint exempla, ubi uni nomini duo genetivi adjungantur, ut 489 τὰ Χαλκιδόντος Εὐβοίας σταθμά (Eur. Hel. 363 τὰ ἐμὰ δῶρα Κυπρίδος), non esse illic tantam obscuritatem quivis videt.

V. 418. οὐ μὴ θάνωσιν "nequaquam morientur." Perperam Blaydesius: "Cannot have died (be died)". — Cfr 103.

V. 420. Cfr Eur. Med. 715 ὀλβιος θάλοις. — 'Αργεῖον στρατῶ, quod est in La, editores ideo repudiaverunt, quod apud scenicos poetas 'Αργεῖος στρατός non inveniretur. Cfr Seyff. ad Antig. 25. Quanquam apud Euripidem quidem cum aliis substantivis ut adjectivum conjungitur 'Αργεῖος, ut Troad. 94 στρατεύμ' 'Αργεῖον, 346 'Αργεῖον δορός.

V. 421. De trimembri connexionē verborum παλαιὸς κάγαθος φίλος τ' ἐμὸς cfr v. 655–56 λαβεῖν καὶ βασιτάσαι προσκύσαι τε; Eur. Iph. Aul. 1136. — Sane dubitari potest, utrum Schneidewini conjectura τί δ' αὖ — an Meinekii (et Burgesii) τί δ'; οὐ παλαιὸς — potior habenda sit. Sed tamen hanc praetuli, quod ea, quae sequuntur, οὔτος — ἐξήρκε βουλευὼν σοφά, declarare videbantur, non tantum post alios deinceps de Nestore quoque, viveretne necne, quaeri, sed cum admiratione quaeri, mortuusne esset bonus ille fortisque Nestor, quoniam improborum facinora impunita essent. De ipsa forma harum duplicium interrogationum, quarum posteriori explicatur prior, O. T. 941 τί δ'; οὐχ ὁ πρέσβης Πόλυβος ἐγκρατὴς ἔτι; Aj. 983 τί γὰρ τέκνον τὸ τοῦδε; ποῦ μοι γῆς κρεῖ (quid tandem hujus filius? ubi terrarum est?; cfr Vg.: quid puer Ascanius? superatne et vescitur aura?); Eur. Troad. 271–2 τί δ' ἢ τοῦ χαλκομήστορος Ἐκτορος δάμαρ, 'Ανδρομάχα τάλαινα; τί ν' ἔχει τύχην; id. Iph. Taur. 576 φεῦ, φεῦ,

τί δ' ἡμῶν οἱ γεννήτορες; ἄρ' εἰσὶν; ἄρ' οὐκ εἰσὶ; Weckleinus cum recte diceret, non tam quaeri, viveretne Nestor, quam cur non coereret malorum consilia, scripturam et callide inventam et gravem, sed, ut mihi videtur, aliquanto obscuriorem dedit: τί δ'; οὐ, παλαιὸς κάγαθος ὃς ἐμὸς φίλος, Νέστωρ ὁ Πόλυος ἔστιν; i. e. quid? (ibi isti florent et dominantur), ubi, vetus bonus qui (est) amicus meus, Nestor Pylius sit? Accedit, quod Nestorem vivere et in exercitu esse nesciebat Philocteta. παλαιὸς est senex, senilis, ut παλαιὰ σώματα, O. T. 961; τινὲς χρόνῳ παλαιοί, O. C. 111–12; Arist. Acharn. 220 καὶ παλαιῷ Λακρτείδῃ τὰ σκέλη βαρύνεται.

V. 422. τὰ γε reprehendere et in τὰχ' ἂν aut τὰδ' ἂν mutare non ausim. Nam particula γε saepe ita adhibetur, ut non ei verbo, cui proxime postponitur, sed universae sententiae pondus addat et omnino ad confirmandum et asseverandum valeat, id quod tum maxime cernitur, cum in exclamationibus, promissis, minis ponitur; cfr 735 οὐ δῆτ' ἔγωγε (ego vero non doleo, non: equidem non d.); El. 342 (δεινὸν γε); ibdm 1045 (καὶ μὴν ποιήσω γε); cfr haec praeterea exempla Phil. 1225, 1037, 999, 524; El. 941, 992, 1035, 1020, 1124. Interdum cum ad unum aliquod verbum pertinere videatur, ad alterum apponitur, ut Phil. 1117–18 οὐδέ σε δόλος ἔσχ' ἀπὸ χειρὸς ἐμᾶς, ubi γε ad ἐμᾶς pertinet: *meae quidem manus te dolus non cepit*, non *te quidem non cepit dolus manus meae*; nam dolo captum esse Philoctetam chorus negare non poterat. Quod idem, credo, ad hunc locum ita transferre licet, ut γε ad οὔτος potissimum pertineat. Inter articulum et nomen haud raro interseritur γε etiam apud solutae orationis scriptores, ut Xen. Hist. VII. 1, 4.

V. 425. οἱ μὲν γράφοντες ΜΟΝΟΣ παρ' ἱστορίαν φασίν. εἶχε γὰρ καὶ ἄλλους· οἱ δὲ ΓΟΝΟΣ τῷ ποιητῇ (Hom. Od. III. init.) ἀκολοθοῦντες λέγουσιν, Schol. — Ex quibus verbis non videtur concludere licere, id quod vult Blaydesius, γόνος, quod est in libris, ex μόνος mutatum esse, ne ab Homericis

fabulis discreparet oratio. Nam ut licuerit Sophocli auctoritatem Homeri negligere, tamen verba per se ipsa inania, ὅσπερ ἦν μόνος, nisi antecessisset γόνος aut υἱός, ponere non potuit; neque enim μόνος per se ipsum idem est quod μονογενής. Neque Musgravii conjectura melior est, ὅς παρῆν μόνος. Quid enim? solus Antilochus aderat Nestori, qui nonaginta navibus Trojam venisset? Nam quod volunt ita haec verba intelligi, ut filiorum solus adfuisse dicatur, primum nihil est ejusmodi in iis, quae praecedunt, deinde id quoque ab Homeri narratione abhorret, qui duos Nestoris filios bello Trojano interfuisse dicit (Hom. II. I. 81). Quod vero Sophoclem Blaydesius dicere putat, in certamine, quod Nestori cum Memnone fuerit, unum Antilochum patri subsidio adfuisse, ne ille summum poetam contra morem suum mutila et obscura dicentem facit! Denique Seyffertii ὅς γ' ἔτ' ἦν γόνος tale est, ut mirere, quidnam fuerit, cur hic non potius in Musgravii scriptura acquiesceret. Nam nimirum ἔτ' ἦν hoc vult significare "unus etiam tunc superstes erat". (Cfr Soph. El. 846—7: ἐμοὶ δ' οὐτις ἔτ' ἔσθ'. ὅς γὰρ ἔτ' ἦν, γροῦδος ἀναρπασθεὶς.) At quod suspicatur Seyffertius "ingere Neoptolemum alterum Nestoris filium eorum, qui simul cum patre Trojam venissent, Thrasymedem jam ante mortuum esse", hoc non satis erat, ut unus Antilochus superesse diceretur, sed hoc quoque fingi oportebat, Pisistratum, tertium filium (Hom. Od. III. 36), ante obiisse. — Jam vero in codicum scriptura ὅσπερ ἦν γόνος hoc sine dubio criticos maxime offendit, quod Antilochus filius Nestoris non solum appellatur, sed fuisse, tanquam id Philoctetae ignotum sit, dicitur. At enim saepissime vel apud Homerum vel apud tragicos non sine pleonasmo quodam, sed quo vis necessitudinis, quae est inter natos et parentes, augeatur, talia dicuntur, quale est μήτηρ ἢ τέκε, II. II. 313, 327; μήτηρ ἢ μ' ἐγείνατο, El. 261; πατήρ, ὅς σ' ἐγείνατο, Aj. 1172 et rursus de filio Phil. 3, 4 ὃ κρατίστου πατρός Ἑλλήνων τραφεὶς, Ἀχιλλέως παῖ. Ex quo fit, ut mihi quidem non tam ipsa sententia, quam pron. ὅσπερ

(idem qui) displiceat scribendumque censeam levissima mutatione — αὐτῷ γροῦδος, ὅς ποτ' ἦν (sc. αὐτῷ), γόνος —: amisit filium, quem habuit aliquando. Saepe enim de rebus praeteritis et quae recuperari non possint, non sine dolore quodam et tenero animi desiderio ποτὲ dicitur; ut apud Homerum II. III. 180 δαῖρ' αὐτ' ἐμὸς ἔσκε κνωπίδος, εἴ ποτ' ἔην γε; id. Od. XV. 260; Eur. Hec. 810 τύραννος ἦ ποτ', ἀλλὰ νῦν δούλη σέθεν, εὔπαις ποτ' οὔσα νῦν δὲ γραῖς ἄπαις θ' ἄμα; id. Iph. Taur. 510 αἱ Μυκῆναι, αἱ ποτ' ἦσαν ὄλβιοι; (cfr Aj. 1417, si vera est lectio Seyffertii). Multas multorum conjecturas apud Blayd. videas.

V. 427. De ἡθελήσ' ἄν cfr 869, 1230, 1277.

V. 428. ὅτε causale est, ut v. 8. — τί σκοπεῖν "quid expectare", ut ὁρᾶν τὰ δεινὰ, 504; vid. annot. crit.

V. 429—30. Pro codicum scriptura Ὀδυσσεὺς ἔστιν αἱ κἄνταῦθ' (ἐν τοῖς ζῶσι, Schol.), ἵνα — "Ulixes contra est etiam istic, ubi pro his eum mortuum dici par erat", quae vix habet ullam idoneam sententiam (quid enim attinebat aut καὶ addere ad ἐνταῦθα aut queri, quod non aut inter homines omnino aut apud Graecos mortuus diceretur Ulixes), ex Bothii conjectura οὐκ ἐνταῦθ', ἵνα (i. e. apud inferos) h. e. "non est ibi, ubi pro his illum mortuum dici oportebat", sine dubio legendum est. Sed pro αὐδᾶσθαι νεκρόν (mortuum vocari) nescio an αὐτὸς κεῖσθαι νεκρόν "illum contra mortuum jacere" legendum sit; cfr v. 861; O. T. 972; Soph. El. 245 εἰ γὰρ ὁ μὲν θανὼν γὰ καὶ οἰδὲν ὦν κείσεται τάλας — ἐνταῦθα cum ad relativum spectat, non hic, sed simpliciter ibi significat, Trach. 800, Ion. 963; Soph. Electr. 380. Non placet Blaydesii conjectura ἔστιν ἐνταῦθ' ὅτινα χρεὶν ἀντ' ἰούτων αὐτὸν αὐδᾶσθαι νεκρόν (qui pro his ipse mortuus dici debebat). Nam qui dicitur pro mortuo aliquo mori ipse debuisse, is vix potest aut mortis aut nuntii, qui de morte alicujus affertur, auctor non esse; quorum neutrum in Ulixen hoc loco cadere potest.

V. 432. ἐμποδίζονται καταβάλλονται; latine dicas: impediuntur, supplantantur; ab athleticis sumitur translatio. Cfr Trach. 520 sqq. (Nauck.).

V. 434. τὰ φίλτατα intimus amicus; cfr Eur. Ion. σὶ δ' αὖ τὰ φίλτατ' (h. e. patrem) εἶρες, οὐκ εἰδὼς πάρος; id. Eur. Herc. fur. 514 ὃ πρέσβυ λείσσω τὰμὰ φίλτατ' (i. e. Herculem maritum) ἢ τί φῶ; O. C. 1110 ἔχω τὰ φίλτατα (filias); O. T. 366; abstractam, ut ajunt, vim habet Eur. Med. 16 νῦν δ' ἐχθρὰ πάντα καὶ νοσεῖ τὰ φίλτατα (i. e. propinquorum sancta jura fidesque); id. Iph. A. 1170.

V. 435. Erfurdii emendationem ἐν βραχεῖ pro βραχεῖ et sermonis ratio et numeri ipsius commendat; cfr Soph. El. 673, 1581; nisi cum substantivo conjunctus (βραχεῖ λόγῳ) solus dativus non ponitur.

V. 439. De genetivo cfr v. 441. — ἀνάξιος vilis, nequam, cfr Electr. 189 ἀπερεῖ τις ἔποικος α.; cfr Hom. Il. II. 248 οὐ γὰρ ἐγὼ σέο φημι χειρότερον βροτῶν ἄλλον ἔμμεναι.

V. 440. τί νῦν κρεῖ si lectio est vera, "quid nanciscitur h. e. quid agit? quanam ejus fortuna est?" Hujus simile exemplum apud Sophoclem nullum est, apud quem κρεῖν aut absolute esse significat vel cum praepositionibus et nominibus conjunctum (ut 23, 741 et 899) vel cum adverbis (ut εἰ κρεῖν), aut cum participiis et substantivis praedicatum ex-
plentibus jungitur, ut v. 444, Ant. 486 ἀδελφῆς ὁμαιμονεσ-
τέρα κρεῖ; accusativum objecti non habet. Apud Aeschylum pauca ejus generis exempla invenias, ut Choeph. 212 τί ἔκατι δαιμόνων κρεῖ; 696 οὗτοι κρήσεις μεῖον ἀξίων σέθεν; ibdm 703 κρούντων πρόσφορα. Neque tamen injuria hoc τί κρεῖ Nauckius et Blayd. suspectum habent; equidem suspicor aliquando scriptum exstitisse πῶς νῦν κρεῖ (cfr Soph. El. 1424 Ὀρέστα, πῶς κρεῖτε — quid agitis? Or. τὰν δόμοισι μὲν καλῶς), nisi potius ποῦ legendum est (cfr 451), ita ut librarius a priore ad posterius v (in νῦν) aberravisse, deinde metri causa τί additum existimetur.

V. 441. In hoc versu primum ἐρεῖς ferri vix potest. Etenim qualis ille homo esset, non dicturus erat Philocteta, sed jam dixerat. Alia ratio est versus 1202, ubi, cum hoc tantum petiit Philocteta, ut unum aliquid sibi petenti concederet (ἐν γέ μοι εὖχος ὀρέξατε), chorus ita respondet: ποῖον ἐρεῖς τόδ' ἔπος; cfr El. 535 πότερον Ἀργείων ἐρεῖς (sc. Argivorum causa occidisse filiam, quod quam ratione ductus pater fecisset, nondum dixit Electra, cfr 560). Adde quod in v. 442 est οὐ τοῦτον εἶπον. — Deinde cum genetivus solus verbo λέγεις aut ἐρεῖς conjunctus quomodo defendi posset, non magis quam Blaydesius intelligerem, Brunckii optimam et lenissimam emendationem τοῦτο recepi. Nam ceteris locis, ubi cum genetivo verba dicendi aut quaerendi conjunguntur, aut objectum substantivi adest aut certe sententia relativa vel conjunctionalis sequitur, in qua, quidnam dicatur, significatio insit, ut v. 439 vel Homericum illud εἰπὲ δὲ πατρός τε καὶ νείως — ἢ ἔτι παρ κείνοισιν ἐμὸν γέρας; Trach. 1122 τῆς μητρὸς ἤκω τῆς ἐμῆς φράσων ἐν οἷς νῦν ἔστιν. Denique cum Nauckio, quoniam optimi codicis scriptura ποῖον τε, non magis quam ἐν οἷς τε 456, 907, teneri poterat, ποῖον δέ, a qua particula interrogativae sententiae saepissime oriuntur (El. 612), scripsi; γέ, quod est in codicibus multis quidem sed deterioribus, quo modo nonnulli tueri conati sint, apud Wunderum et Hermannum videas; equidem, qui possit esse in dubitatione asseverationi locus, ut est apud Seyffertium, non intelligo, sed, quantum video, haec particula in interrogationibus eandem, quam in ceteris fere sententiis, restringendi, ut ajunt, et per restrictionem augendi potestatem habere neque tamen ad ipsum interrogandi vocabulum pertinere potest; ut in hoc versu ad πλὴν Ὀδυσσεώς, sic Trach. 630 ad ἄλλο pertinet; cfr Trach. 738; Phil. 895, 422.

V. 443. ἃ οὐκ ἤθελέ τις ἀπαξ ἀκοῦσαι ταῦτα πολλάκις ἔλεγε, (cfr Hom. Θεοσίτης μοῖνος ἀμετροπῆς ἐκολῶα). Haec explicatio scholiastae ceteroquin tolerabilis est, in verbis εἰς ἀπαξ fortasse haeret, quae non semel tantum (blott en gång),

sed semel omnino h. e. en gång för alla (cfr v. 122) significare solet; quamquam nescio an id discrimen levius sit, quam quod dubitationem movere debeat (Dem. Ol. II. 21). Praeterea recte scholiasta his εἰλετ' ἂν (Trach. 734; Lys. I. §. 26) non condicionalem, (vellet), ut ἰθὺς ἄν v. 427, sed iterativam (velle solebat) vim tribuit; is enim erat Thersites, in quem non cadat illa condicionalis (vellet, si licuisset) modestia. — μηδεὶς ἐγὼ idem est atque ἀπείποιεν πάντες, cfr Aj. 1184.

V. 445. Certissima videtur esse propter sequens illud *ιν* Burgesii conjectura αὐτὸς pro αὐτόν; nam quod negat Seyff. pronomine αὐτὸς opus esse, quod ipsa verba εἶδον et ἡσθόμην inter se contraria sint, cfr Trach. 746 αὐτὸς δεδορκὼς καὶ κατὰ γλώσσαν κλύων (Blayd.).

V. 446. ἐμελλεν εἶκε, Schol. Cfr Eur. Ion. 999 Ἐρχ-θόνιον οἶσθ' ἢ οὐ; τί δ' οὐ μέλλεις, γέρον.

V. 447. περιστέλλουσιν curant, bene consulunt, cfr Aj. 821.

V. 448. πῶς nescio quo modo, cfr Trach. 695 τὸ γὰρ κάταγμα τυγχάνω ῥίψασα πῶς ἀκτὴν ἐς ἡλιῶτιν; Eur. Bacch. 1269. Scilicet esse, ut Dii ament malos, scit; qui possit, dubitat. — παλιντριβὴ· ἐπίτριπτα, τειριμμένα τοῖς κακοῖς, Schol. Credo non tam *versutum* (Ell.) significari, quam eum, quem latini *durum* dicunt (verberonem, flagritribam, cujus plagis costae callent, Pt., "genompiskad skålm"), magisque humilis servi aut obstinati asini (παλιντριβὴς ὄνος, Simon. fragm. apud Blayd.) quam astutae volpis ingenium indicari. Fortius quoddam verborum, quae sunt σχέτλιος, τλήμων (v. 369, 363), synonymum esse videtur.

V. 449. ἀναστρέφοντες· σφίζοντες (ἐξ Αἴδου), Schol.

V. 450. Nauckius in novissima editione hujus fabulae (1871), maxime, credo, propter particulam αἰεί, pro ἀποστέλλουσιν scripsit προσειλοῦσ' (vexant), quod verbum etiam Trach. 810, O. T. 1483 restitui voluit. Neque tamen huic invento tantum tribuit, ut id in nova editione Trachiniarum (1873) in ipsum versuum contextum reciperet.

V. 451. ποῦ γὰρ τίθεσθαι ταῦτα (τὰ γινόμενα, Schol.),

"quo loco haec habere decet? cfr v. 473 ἐν παρέργῳ θοῦ με; ἐν εὐχερεῖ ἔθου pro facili negotio duxisti 876; Ant. 183 ὅστις μείζονα ἀντὶ τῆς αὐτοῦ πατρίδος φίλον νομίζει τινά, τοῦτον οὐδαμοῦ λέγω. — Ποῦ δ' αἰνεῖν h. e. πῶς αἰνεῖν; haud enim raro est ποῦ, inprimis ubi quaeritur, qui aliquid fieri aut quo jure dici possit; cfr Porsoni Advers. 283 de O. T. 355 ποῦ τοῦτο φείξεσθαι δοκεῖς et ad eundem locum Wolffium; Eur. Ion. 528.

V. 452. Non recepi Schneidewini conjecturam τὰ θεῖ' ἐρευνῶν τοὺς θεοὺς εὖρω κακοῦς, quod ea recepta sententiam magnopere infringi ac debilitari putabam, neque vero futurum fuisse, ut nomina cognata θεῖα, θεοὺς componerentur, nisi etiam praedicata antithesin aliquam haberent, quae in ἐρευνᾶν et εὐρίσκειν κακοῦς nulla est. τὰ θεῖα credo dici deorum sanctas et venerandas leges, quibus deos ipsos non obtemperare videat; eadem sententia est Eur. Ion. 451 πῶς οὖν δίκαιον τοὺς νόμους ἡμᾶς βροτοῖς γράψαντας αὐτοὺς ἀνομίαν ὀφλισκάνειν; cfr O. C. 1536 θεοὶ γὰρ εὖ μὲν ὅψε' δ' εἰσορῶσ', ὅταν τὰ θεῖ' ἀφείς τις εἰς τὸ μαίνεσθαι τραπῇ; verbum ἐπαινεῖν idem fere est atque probare, cfr Soph. El. 591.

V. 456. Scripsi, ut in La prima manu correctum esse Dindorfius testatur, ὅπου γε. Aptius videbatur his relativis sentiis causam indicari, cur Trojam Achivosque vitet Philocteta (cfr ὅς γε quippe qui, v. 663; ὅν γε 250), quam ab ὅπου quasi de nova re novam sententiam incipere. De μὲν cfr 511.

V. 457. Brunckii correctionem δειλὸς pro δεινὸς non ausus sum recipere, quod δεινὸς non solum omnino vehementem, fortem, callidum (ut γλώσση δεινός 440, Ar. Ran. Θηραμένης σοφός γ' ἀνὴρ καὶ δεινός εἰς τὰ πάντα), sed etiam separatim et per se ipsum dicendi artificem, linguae exercitatae et protervae significare satis constat, ut Lycurg. Or. in Leocratem §. 31 τῶν μὲν δεινῶν καὶ συκοφαντῶν ἐπιχειρούντων ἔργον ἐστὶν — ζητεῖν τὰ χωρία ταῦτα, ἐν οἷς τοὺς παραλογισμοὺς κατὰ τῶν ἀγωνιζομένων ἐνίστανται; ibdm τῇ δει-

νότητι καὶ ταῖς παρασκευαῖς ταῖς τοῦ λόγου παραγαγεῖν. Talis describitur Ulixes etiam Phil. 1305: ἴσθι τοὺς πρώτους στρατοῦ — κακοὺς ὄντας πρὸς αἴχμην, ἐν δὲ τοῖς λόγοις θρασεῖς, neque abhorret illud, quod est Eur. Cycl. 104 ἄνδρα κρόταλον δριμύ, Σισύφου γένος. — χρηστός vel probus, honestus (v. 450) est vel bonus, utilis (duglig, γενναῖος), cfr v. 437 et χρηστός στρατηγός, O. C. 1430.

V. 459. De Seyro cfr Eur. Andr. 209—10 ἡ Λάκαινα μὲν πόλις μέγ' ἐστί, τὴν δὲ Σκῦρον οὐδαμοῦ τίθης (Ερμιόνη).

V. 463. μεταστήσειαν ἀπαλλάξειαν, Schol.

V. 464. πλοῦν εἴκη· διδοῖ, συγχωρήσῃ, Schol. Hanc deteriorum codicum scripturam (pro ἤκη) retinuerunt critici, credo, quod nihil probabilius inveniri posse videretur, quam nescio an nullum huius simile exemplum in graecis litteris exstet; proxime absunt Il. ψ. 337 εἰξαί (χαλάσαι, Schol.) τε οἱ ἡρία χερσίν et O. C. 1328, Aj. 1243 οὐδ' ἀρχέσει ποθ' ὑμῖν οὐδ' ἡσσημένοις εἴκειν, ἃ τοῖς πολλοῖσιν ἤρεσκεν κριταῖς. Aptissimum erat ad sententiam ἡ mittat, licet ex forma nusquam praeterea sit apud Sophoclem; cfr Eur. Hec. 900 οὐ γὰρ ἦσ' οὐρίας πνοὰς θεός; in versu 767 alii libri ἐξίη, alii ἐξήη, ἐξίκη, ἐξίκη habent; cfr εἴη pro ἦ v. 25 et v. 199. De quantitate litterae ι in ἡμι cfr El. 596.

V. 466. ἦδη, τέκνον, στέλλεσθε cfr El. 1424 Ὀρέστια, πῶς κυρεῖτε.

V. 467. ἐξ ἀπόπτου etsi vulgo μακρόθεν significat, tamen hic et ad propriam vim propius et ad rem navalem aptius vertendum videtur "ex edito, ex specula", quae significatio, si altius repetas, ab illa non diversa est: ἐξ ὑψηλοῦ τόπον, ὅθεν ἔστιν περισκοπεῖν τὰ ὑποζείμενα, Suid.; cfr Lob. Aj. 15 et Hart. ad h. l. — πλοῦν σκοπεῖν signa navigationi opportuna prospicere; cfr πρὸς πλοῦν ὁρᾶν, Iph. Aul. 1624 et verbum ὁρᾶν 504; Vg. Aen. III. 513 explorat ventos atque auribus aera captat sidera cuncta notat tacito labentia caelo (Palinurus).

V. 468. πρὸς νῦν σε πατρός· sollennis fere hic verborum ordo est, ut a casu suo πρὸς in obsecrando disjungatur. Eur. Iph. A. 1233 πρὸς σε Πέλοπος; O. C. 250 πρὸς σ' ὅτι φίλον — ἄντομαι.

V. 470. ἱκνοῦμαι· supplex venio, obsecro, et cum objecti accusativo ut v. 468, 932, O. C. 275, Eur. Or. 671, 680 et cum objectiva sententia conjungitur Aj. 587 σε πρὸς τοῦ σοῦ τέκνου καὶ θεῶν ἱκνοῦμαι μὴ προδοῦς ἡμᾶς γένη. — Meinek. (O. C. p. 287), quod anapaestum etiam in prima sede senarii tanta diligentia Sophocles vitavit, ut "in octo vel novem milibus versuum non plus quam triginta duo ejus exempla reperiantur", ἱκτῆς pro ἱκετῆς legendum censuit, cum anapaestum non ferendum putaret, "nisi in iis vocabulis, quae in alia versus parte nisi cum numerorum detrimento collocari non potuerint." Hac ego lege uti non ausus sum, primum quod non solum apud Euripidem sed etiam apud Aeschylum ἱκετῆς in prima senarii sede adhibetur (cfr Mein. l. c.), deinde quod in hac tragoedia Sophoclem numerorum severitatem non intendisse, sed remisisse cum in aliis rebus apparet (cfr Nauckii "Einleit."), tum de hoc genere testatur ipse Meinek. cum doceat, ex illis versibus, qui ab anapaestis oriantur, dimidiam partem in Philocteta inveniri. — Commode etiam Seyffertius anapaestum concitati majore motu animi esse monet.

V. 471—2. ἐνναίειν cfr ἔγκειμαι, 1318, Arist. Av. 309; πρόσκειμαι, Soph. El. 240; συνεῖναι, ibd. 600. — Blaydesius neque οἷς et ὅσος satis convenire neque satis causae esse dicit, cur ea, quae videat Neoptolemus, talia, quae autem audiat, tanta mala dicantur. Itaque scribit: τοῖσδ' ἐν οἷς ὁρᾶς ἐν οἷσι τ' ἐξήκουσας. Fortasse leniori medicina utens legere possis: τοῖσιν οἷς (Dind.) ὁρᾶς ὅτοισί τ' ἐξήκουσας; cfr ἐν οἷς — καὶ ὅτοις Trach. 1118—19.

V. 473. De παρέργῳ scholiasta: οὐκ ἐν τιμωμένῳ, inquit, μέρει τῆς νεώς, ἀλλ' ὅπη βούλει. Sed nescio an non ad locum referendum sit, sed ita interpretandum: pro appen-

dico (s. accessione) quadam me habeto h. e. quoniam tamen iter facturus es, me ut comitem inutilem tecum rape. Cfr Iph. Taur. 513—14 ἄρ' ἂν τί μοι φράσειας ὧν ἐγὼ θέλω; OP. ὡς ἐν παρόργῳ τῆς ἐμῆς δυσπραξίας.

V. 475—6. γενναῖος (generosus), liberalis, ädel, cfr 51; ἐχθρός invisus, ut 1031, O. T. 1346 θεοῖς ἐχθιστος, ἐχθρότατος βροτῶν; Xen. Hist. II. 4, 22. Jam dudum observatum est, haec paria adjectivorum, αἰσχρὸν ἐχθρόν, χρηστὸν εὐχλές, non recte inter se respondere videri, sed dicendum fuisse aut, si αἰσχρὸν turpe (det skamliga) significet, τὸ εὐχλές φίλον (Blayd.) aut si improbum (det orätta, dåliga), τὸ χρηστὸν προσφιλές (Dobree). Ac sane in iis, quae sequuntur, Philocteta hac causa utitur, qua se adolescenti persuasurum putet, quod Neoptolemus ea, quam petat, in ipsum benignitate gloriam sibi famamque honestam paraturus sit (v. 477, 478); ejus autem sententiae, quam Erf. et Seyff. in his verbis inesse volunt, "ingenuis non splendide aut magnifice facta sed ipsam probitatem, etiamsi per se nihil gloriae afferat, pro summa laude esse", ejus, inquam, vestigium nullum est, cum ad famam hominum omnia referantur. — Scholiasta eandem, quae in codicibus est, lectionem habuisse satis apparet: τοῖς εὐγενέσιν, inquit, τὸ αἰσχρὸν ἐχθρόν ἐστι καὶ τὸ καλὸν ἔνδοξον. Scite Hermannus in "retractationibus" legit τὸ εὐχθρόν αἰσχρὸν καὶ τὸ χρηστὸν εὐχλές, modo ἐχθρόν per se ipsum inhumanum significare posset.

V. 477. Cum ἐκλείπειν omittere, praetermittere saepe significet (vide lexica) et τοῦτο quidnam sit satis appareat, Blaydesii conjectura τόνδε et σώσαντι pro δράσαντι (v. 478) opus non est, praesertim cum in σώσαντι eadem inesset sententia, quae in versu 479 (ἐὰν μὲν γὰρ ζῶν et cet.) inest. — De verbis ὄνειδος οὐ καλὸν recte Nauckius: "οὐ καλόν", inquit, "hebt nur den in ὄνειδος liegenden Begriff nachdrücklicher hervor, vgl. 842 αἰσχρὸν ὄνειδος und Trach. 454 ἐλευθέρῳ ψευδεὶ καλεῖσθαι κῆρ πρόσεστιν οὐ καλή." Quod Wakefieldius, Erf., Reissig. (ad O. C. 753), veterum quorundam

(cfr Erfurdt. ad h. l.) auctoritatem sequentes, apud tragicos ὄνειδος vocem mediam esse dixerunt, eam sententiam jam Neuius (1831) refutavit docuitque ea, quae Reissigius adhibuisset, exempla (Eur. Med. 514, Iph. Aul. 305, Phoen. 821; veteres etiam O. T. 1035 δεινὸν γ' ὄνειδος σπαργάνων ἀνελόμην; suum autem nomen dicit Oedipus) aliter esse intelligenda; Blaydesio tamen non persuasit.

V. 481—2. Nonnulli contra codicis La auctoritatem v. 481 ὅποι θέλεις, 482 autem ὅπου μέλλω non sine causa scribunt. Quanquam omnino de his rebus pro certo aliquid affirmare difficile est, quod in usu earum particularum, quae locum significant, multa apud tragicos poetas praeter opinionem sunt, neque satis constat, quid ipsius sermonis licentiae cuidam, quid librariorum errori tribui oporteat. Etenim non solum correlato, sive illud positum sive omissum est, assimilatur relativum, sed etiam contra fit (Krueg. 50, 10, 8), ut O. C. 1226 βῆναι καὶ θέν (καὶ θέν) ὁθενπερ ἔκει; El. 380 πέμψαι ἐνταῦθα, ἐνθα μήποτε φέγγος ἡλίου προσόψει (de quo loco cfr Nauck.); Trach. 800 με θές ἐνταῦθ', ὅπου με μή τις ὀψεται βροτῶν. Accedit illud, quod praegnans loquendi genus grammatici vocant, quod ea verba, quae quietem significant, cum particulis motum declarantibus et contra conjunguntur, ut Herc. Fur. 1245 κοῦκέτ' ἔσθ' ὅπου τεθῆ; Iph. Aul. 39, Phil. 256. Jam vero ὅπη ita inter ὅπου et ὅποι medium est, ut ab alterutro non semper acriter distinguatur (Plato Phaed. 112 A, 113 B, Lys. XII. 12, Hom. II. XXII. 321). Ex quo fit, ut hoc loco ὅπη non mutaverim; ὅποι autem 482 vix dubito quin ex ὅπου, cui simillimum sit, corruptum irrepserit, ut sine dubio ex ὅπη O. T. 1458, O. C. 383, El. 404. Cfr in primis Ellendt. lex. Soph.

V. 485. In προσπίνῳ (La) circumflexum a correctore aliquo temere additum esse credibile est, si quidem Seyff. Aj. 58 ἐμπίνων legi supra scripto manu recentiori τινῶν et in ejusd. fab. v. 185, 300 πίνων scriptum esse tradit. — γόνασι Philoctetae diceretur an Neoptolemi (cfr Neuium),

dubitari posset, nisi σε ante legeretur. Nam ut γόνυ τινός προσπεσεῖν, Eur. Hec. 339, Andr. 165, sic γόνασιν τινός προσπεσεῖν recte dicitur, ut l. c. 860, 529, credo etiam Eur. Or. 1332. Etiam latini advoli genibus alicujus et provolvi s. procidere genibus suis dicunt. προσπίπτειν τινά eodem jure dicitur hic et Eur. Andr. 537, quo ἐμπίπτειν τινά, Aj. 58, προσπεσεῖν τινα, Phil. 46, 156.

V. 486. ἀκράτωρ ἀσθενής, Schol. Pedis debilitate (ofärdighet) procumbendi motus impediatur. ὁ τλήμων appositum est ad primae personae pronomen, quod sententiae subjectum est, cfr Eur. Troad. 190, Hec. 327; cfr 311. ἀλλὰ ejus, quem orat, dubitationi aut recusationi opponitur (lat. at; suet. men; nej). μή μ' ἀφῆς, cfr O. C. 1278—9 μή μ' ἄτιμον τὸν θεοῦ γε προστάτην ἀφῆς.

V. 488. Pro τὸν σὸν Hermannus τὸν ἐμὸν scripsit, nimirum quo melius convenirent iis, quae sunt in v. 492, πατρί μ' ὥς δείξης φίλῳ, quod fieri non posse videbatur, nisi ipse Neoptolemus Philoctetam ad patrem reduxisset. At quae emendatio apta et prope necessaria fuisset, si ille versus 492 hunc 488 proxime secutus esset, eadem, cum tres intercedant versus, valde dubia et inutilis est; cfr annot. ad v. 492. Neque F. G. Schmidtus (Neue Jahrb. f. Phil. 1864 p. 14) non scite dicit, non consentaneum esse, id, quod majus sit, a supplice et verecundo homine prius peti, ut domum reducat.

V. 489. Ad Χαλκιδόντος Εὐβοίας σταθμά, domum Chalcodontis quae in Euboea est, cfr Trach. 1191 τὸν Οἴτης Ζηρός ὕψιστος πάρος; cfr v. 417.

V. 491. Pro codicum scriptura, in qua hujus versus quarta sedes anapaesto (δει-)ράδα καὶ corrumpitur, Heathii conjecturam δειράδα τε καί, quae ut antiquissima emendatio, sic, ut assolet fere, et simplicissima et optima est, recepi. Cfr Ellendtii lex. sub voce τε, ubi ea conjectura probatur et exemplis trajectae particulae τε defenditur. Quod dicit Seyff., Heathii conjecturam numeros vitiosos habere, verum est, non elegantissimos versus esse, quorum singulae dipodiae caesuris

inter se dividantur, sed tamen vel 434 vel 285 vel hic ipse versus, qualis a Seyffertio et bene et callide constituitur (Τραχινίαν τε δειράδ' ἀνὰ τὸν εὐροον Σπερχειόν) ejus generis est; cfr v. 101. — De situ locorum cfr v. 720 sqq.; Trach. 633 ὦ ναύλοχα καὶ πετραῖα θερμὰ λουτρὰ καὶ πάρους Οἴτης περιναιέταδες; Herod. VII. 198 περὶ δὲ τὸν κόλπον (Μηλιακόν) ἔστι χῶρος πεδινός, τῇ μὲν εὐρύς τῇ δὲ κάρτα στενός. περὶ δὲ τὸν χῶρον τοῦτον οὐρεα ὑψηλὰ καὶ ἄβατα περικλήει πᾶσαν τὴν Μηλίδα, Τρηχίνια πέτραι καλεόμεναι (hae sunt illae, quae a Sophocle Τραχινία δειράς dicuntur). — πρώτη μὲν νῦν πόλις ἔστι ἐν τῷ κόλπῳ ἰόντι ἀπ' Ἀχαιῆς Ἀντικύρη, παρ' ἣν ποταμός Σπερχήμιος ἐς Θάλασσαν ἐκδιδοῖ. — δειράς (collum, cervices, cfr Ant. 832) montis jugum sive dorsum etiam aliis poetarum locis dicitur, ut Eur. Phoen. 213 δειράσι νηροβόλοις Παρνασοῦ.

V. 492. Suavi patriae memoria elatus Philocteta, illorum oblitus, quorum optionem Neoptolemo dederat v. 488—9, ita loquitur, quasi illud oraverit, quod maxime optat, ut Neoptolemus ipse recta via se domum reducat (cfr v. 488). Neque vero in posteriori fabulae parte de ulla re nisi de hac mentionem fieri videmus, ut 500, 517, 941 (ὁμόσας ἀπάξειν οἰκᾶδ' εἰς Τροίαν μ' ἄγει), 1368, 1399 ἂ δ' ἦρεσας μοι, δεξιᾶς ἐμῆς θιγὼν, πέμψειν εἰς οἶκον. Aliter quomodo res explicari possit, non video: neque enim versus 488—9 ita intelligi posse credam, ut Philocteta, cum a Neoptolemo in Scyri aut in Euboeae litore expositus sit, eundem secum ad Oetam ipsum proficisci postulet.

V. 493—4. In magna lectionum varietate ut quaeque minime mihi probatur, ita ejusque primae mentionem faciam. Hartungius igitur et Blaydesius quod habent πάλαι ἔστιν, cui nam non primo saltem aspectu probaretur, modo, ut in latino sermone jam dudum sive jam diu est, cum —, sic graece πάλαι ἔστι, ἐξ οὗ dici constaret? Quanquam ut plane simile esset, non ἐξ οὗ, sed ὅτε dicendum fuit. Jam duae omnino sunt sententiae eorum, qui lectionem codicis Lb παλαί' ἂν

(παλαιὰ ἂν) defendunt. Una est eorum, qui ἂν ad omisum praedicatum εἶη referunt, quo in numero est Passovius (cfr lexicon) et Wunder et Neuius, qui adhibet Platon. Charm. p. 168 D. ἄχρων ὅψις οὐδὲν ἂν μὴ ποτε ἴδῃ (de quo exemplo cfr Hermannii editionem). Quae sententia, si παλαιὰ ἂν (εἶη) ἐξ ὅτου ad δέδοικα refertur, sine dubio falsa est; neque enim erat quidquam, cur hoc quidem Philocteta non pro certo poneret, jam dudum se timere (cfr Hartungium ad h. l.). Altera sententia est Martinii (Lectionum Sophoclearum specimen. Posen 1832), Schneidewino quondam (1849, Philol. IV. 664) et Seyffertio (1867) probata, qui et ἂν et παλαιὰ ad βεβήκοι trahit, ut haec existat sententia: δέδοικα μὴ παλαιῖ ἐξ ὅτου βεβήκοι ἂν, h. e. πάλαι, nam "constat pro πάλαι vel πολλὸν χρόνον saepe dici παλαιὸς vel πολὺς, ἄφ' οὗ χρόνος et ita orationi inseri, ut si nihil prorsus illae formulae essent nisi simplex adverbium. Sic fieri potuit, ut Sophocles hic pro simplici παλαιὰ (πάλαι) poneret παλαιῖ ἐξ ὅτου et tamen ἂν post παλαιὰ relinqueret." Eadem fere disputat Schneidew. (Nauck. 1864): "Der einfache Satz", inquit, "ὅς πάλαι βεβήκοι ἂν bleibt trotz der Abhängigkeit von δέδοικα unverändert. Ohne ἐξ ὅτου konnte Sophocles sagen παλαιῖ ἂν δέδοικα μὴ μοι βεβήκοι, indem ἂν zu dem betonten Worte vorangestellt ist, wie in der Formel οὐκ οἶδ' ἂν εἰ πείσαιμι (Eur. Med. 941). Die Wendung παλαιῖ ἐξ ὅτου gilt aber dem einfachen Adverbium völlig gleich, s. zu Aj. 600 παλαιὸς, ἄφ' οὗ χρόνος εἰνῶμαι." Potentialem vero finali particulae subjungi posse, exemplis docet Schneidewin., ut Trach. 631 δέδοικα μὴ πρὸ λέγοις ἂν τὸν πόθον ἐξ ἐμοῦ; Thuc. II. 93. Subtiliter haec excogitata esse quis neget? num vera sint, valde dubitare licet. Primum ab optimi codicis scriptura παλαιὰν Triclinii lectionem παλαιὸν non minus prope abesse, quam παλαιῖ ἂν, fatendum est, credo. Deinde etiam particulam ἂν et ad sententiam plane supervacaneam esse et eo loco, quo minime quis exspectaverit positam esse, satis apparet. Nam si ἂν ad verba οἶδα et οἶμαι saepissime adhaerescit, cum ad infiniti-

vum ab his verbis pendentem pertineat, num continuo verisimile est, eam a verbo suo separatam ad δέδοικα adjungi, post quod omnino raro adhiberi solet? Quid, quod, si vere dicere volumus, non ad δέδοικα proxime admovetur, sed inter παλαιὰ et ἐξ ὅτου interjicitur? Denique qui scias Sophoclem dicere potuisse παλαιῖ ἂν δέδοικα μὴ μοι βεβήκοι? an tandem ullo exemplo comprobatur, παλαιὰ aut pro adverbio aut pro substantivo (παλαιὰ ἔστι ἐξ ὅτου — βέβηκε) adhibitum fuisse? Mihi de ea re nihil compertum est (aliud enim est τὸ παλαιὸν olim, antiquitus), nisi quod scio, si possit παλαιὰ ita usurpari, magis etiam παλαιὸν posse. Atque etiam Wunderum video hoc ipso παλαιὰ defendere, quod ab Atticis neutra adjectivorum pluralia saepe pro singularibus ponuntur. Ex quo efficitur, ut παλαιὸν, quam παλαιῖ ἂν, saltem probabilius videatur. Quid igitur? παλαιὸν (ἔστι) ἐξ ὅτου pro eo, quod est πολλὸς χρόνος (ἔστι) ἐξ ὅτου, dici arbitramur? Equidem nescio sane; hoc tantum dicam, si liceret, aliam potius me viam ingressurum esse, ut παλαιὸν non nominativum (ut in illo exemplo Aj. 600 παλαιὸς χρόνος ἄφ' οὗ) esse, sed accusativum dicerem. Nimirum saepe fieri videmus, ut eae sententiae, quibus definiatur, quanto ante tempore aliquid factum sit, ita contrahantur, ut abjecto verbo substantivo in accusativum mutetur subjecti nominativus. Ut Dem. Olynth. III. 4 ἀπηγγέλθη Φίλιππος ὑμῖν τρίτον ἢ τέταρτον ἔτος τοῦτ' Ἡραῖον τεῖχος πολιορκῶν (h. e. πρὸ τριῶν ἐτῶν, ante hos tres annos, jam tres anni sunt, cum —; il y a trois ans), cfr Rehdantz. Index II. Accusativus); ejusdem generis est Eur. Hippol. 907—8 οὐπω χρόνον παλαιὸν εἰσεδέξατο, ubi scholiasta: οὐ πρό, inquit, πολλοῦ χρόνου. Ergo si παλαιὸν χρόνον ἐξ ὅτου scriptum esset, non, credo, dubitarem quin id pro παλαιὸς ε. χ. ἐξ ὅτου dictum esset. Atqui adjectivis χρόνος (serus), παλαιὸς saepe videmus res hominesve significari, qui post aut ante longum tempus fecerint aliquid: ut 600 ὃν γ' εἶχον ἤδη χρόνιον ἐκβεβληκότες, 1446 χρόνιος τε φανείς, El. 484 ἡ παλαιὰ γένος i. e. qua jam pridem caedes confecta est,

(Theocr. II. 4 ὅς μοι δωδεκαταῖος ἀφ' ὧ τάλας οὐδέποθ' ἔκει, h. e. δώδεκα ἡμέραι εἰσί vel δώδεκα ἡμερῶν, cfr Phil. 716). Ad hanc similitudinem si quis ὄν — παλαιὸν ἐξ ὅτου pro ὄν δέδοικα μὴ παλαιὸς ἦ, ἐξ ὅτου μοι βέβηκε dicat et pluribus exemplis rem confirmet, me non dissentientem habeat. Sed παλαιὸν scribentes consequens est, ut pro βεβήκοι aut βεβήκη scribamus aut βέβηκε; nam neque sublato ἂν jam potentialis sententia esse potest neque optativus ferri, nisi sit potentialis. Eodem modo Aj. 279, ubi omnes fere codices δέδοικα μὴ 'κ θεοῦ πληγὴ τις ἦκοι, post Lobeckium et Schaeferum codicum quidem lectionem nemo tuetur, sed ceteri editores ἔκη, Seyffert. vero et Nauck. ἔκει scribunt, quod, ut ille ait, "quoniam metus chori ad plagam non inferendam sed illatam spectat, nihil conjunctivo vitiosius est". Quod cum refellere non possem, hic quoque βέβηκε scribendum duxi; cfr Thuc. III. 53. Dem. p. 372 δ. μὴ λελήθαμεν (Bl.). Etiam Eur. Iph. Aul. 1536 libri habent ταρβοῦσα — μὴ ἔκεις (Dind.). — De ipso verbo, quod decessisse significat, cfr Eur. Andr. 1028 βέβακε δ' Ἀτρεΐδας ἀλόχον παλάμαις; ibdm 1023 φθίμενοι βεβᾶσιν; Soph. El. 1151.

V. 494—6. "Saepe arcessebam eum, per eos, qui advenerant, supplices preces mittens, ut ipse nave parata et missa me domum servaret". τοῖς ἰγμένοις instrumentalis dativus est, ut Aj. 1128 θεὸς γὰρ ἐκσώζει με τῷδε δ' οἴχομαι; Ant. 164; Eur. Med. 566 ἐμοί τε λύει τοῖσι μέλλουσιν τέκνοις τὰ ζῶντ' ὀνῆσαι; Heracl. 392 οὐκ ἀγγέλοισιν (h. e. nuntiorum oculis) τοῖς ἐναντίους ὁρᾶν. — πολλὰ multa, saepe, v. 305. Pro ἰγμένοις Hartung legit ἰχομένοις, cum et ipsam formam incertam et dubiam et ipsam sententiam aoristi participium (qui quoque tempore advenerant), non perfecti (qui aderant) desiderare diceret. At ἔγμαι est Trach. 229 et de iisdem hominibus 317 ἀφιγμένος dicitur. — στέλλειν est μεταπέμπεσθαι, arcessere, ut O. C. 298 σκοπὸς δέ νιν ὅς καμὲ δεῦρ' ἔπεμψεν οἴχεται στείλων. — αὐτόστολος i. e. cum navem ipse paraverit, αὐτὸς ναῦν στείλας, cfr πλοῦν στέλλειν, 911, et 568

αὐτάγγελος ipse nuntium ferens. — δόμοις recte Hart. et Blayd. in δόμοις correxisse videntur, ut Phil. 141, Eur. Med. 757, Troad. 92, Hec. 353, Hel. 1494; cfr tamen Aesch. Choeph. 129.

V. 497. De verbis τὰ τῶν διακόνων tres omnino sententias ferri video, unam Hartungii verbum τέθνηκε etiam de τὰ τῶν διακόνων praedicari dicentis et post haec verba interpungentis. At si ita esset, primum ad τέθνηκε pronomen aliquod, (ἐκεῖνος τέθνηκε), quo pater ipse nuntiorum opponeretur mandatis, requireretur, deinde "mandata mortua" dici, cum "oblivione transmissa aut neglecta" significare velit, a sermonis graeci consuetudine nimis abhorret. Altera ratio est scholiastae "τὰ τῶν διακόνων ἀντὶ τοῦ· οἱ διάκονοι", quae cum multis aliis, tum ipsi Blaydesio, elegantis et subtilis iudicii homini, placuit. At ut illud omittam, quod ita ποιούμενοι, v. 499, ad neutrale subjectum referretur, quantum equidem scio, nullum exemplum est, in quo τὰ cum genetivo substantivi pro substantivo ipso ita ponatur, ut de hoc neutro (τὰ —) enuntientur ea, quae animantium et agentium propria sint; ut El. 261 hoc quidem dicitur τὰ μητρός, (ἢ μ' ἐγείνατο), ἔχθιστα συμβέβηκεν, at illud dici non potuit τὰ μητρός, ἢ μ' ἐγείνατο; non magis hoc loco τὰ τῶν διακόνων Philoctetam parvi facere et domum properare dici posse videtur (cfr Thuc. VIII. 68 τὰ τῶν τετρακοσίων μεταπεσόντα ὑπὸ τοῦ δήμου ἐκακοῦτο; Dem. Ol. I. τὰ Ὀλυνθίων, τὰ τῶν Θεσσαλῶν; Eur. Phoen. 908); multo minus τὰ πατρός καὶ μητρός O. C. 268 "pater et mater" dicuntur, sed "rationes quae mihi cum patre et matre intercesserunt". — Restat una Hermanni et Nauckii sententia, τὰ τῶν διακόνων per parenthesin dici "ut solent fere ministri". Scilicet hoc ad illam Madvigii observationem referendum est (Gramm. §. 19. Anm. 3): Til en heel Saetning kan som Charakteristik af dens Indhold fœies i Apposition (ved en activ Saetning til Objectet, ved en passiv til Subjectet) et Adjectiv l. lignende Udtryk i Intetkjønnet". Huc pertinet illud, quod est v. 863—64 τὸ δ' ἀλώσιμον ἐμῶ φροντίδι (quantum mea mente assequi possum), πόνος δ' μὴ

φοβῶν κράτιστος, neque absimile est illud Platonis Phaedon. §. 77 D. δοκεῖτέ μοι σύ τε καὶ Σιμίας δεδιέναι, τὸ τῶν παίδων, μὴ ὡς ἀληθῶς ὁ ἄνεμος τὴν ψυχὴν ἐκβαίνουσαν ἐκ τοῦ σώματος διαφυσᾷ καὶ διασκεδάννυσιν; Xen. Hist. VI. 3, 8 ἔτι δέ, τὸ πάντων ἐναντιώτατον αὐτονομία, καθίστατε ἐνθα μὲν δεκαρχίας, ἐνθα δὲ τριακονταρχίας; ibdm 20 (τὸ λεγόμενον); Plato. de Legg. X. p. 190 D.; τὸ μέγιστον δὲ, Xen. Cyr. V. 1. 23. — Ejusdem fere generis est Ar. Pac. 232 καὶ γὰρ ἐξιέναι, γνώμην ἐμὴν (h. e. ὡς ἐγὼ γινώσκω ut mea fert opinio), μέλλει et, si altius repetas, Dem. Ol. 3. 1 οὐδὲν ἄλλο ἢ ὑπόθεσιν — οὐκ οἶσαν παριστάντες ἀμαρτάνουσιν h. e. ut illic dici debuit; nihil aliud faciunt quam — peccant, sic hoc loco: "fecerunt id quod solent ministri, ut — aliena mandata negligenter, sua curarent negotia". Hanc Hermannii sententiam ideo aspernatur Wunder, quod "ita tria membra τὰ τῶν διακόνων, ὡς εἰκός, οἶμαι, quae se invicem excipiunt, in medio adjecta essent"; quo "languidissimam et asperrimam fieri orationem" putat. Quae difficultas ut tolleretur, scite Weckleinius pro οἶμαι (collato v. 363) οἶμοι censuit scribendum.

V. 498. Ad τοῖμόν μέρους cfr O. C. 1366 οὐκ ἂν ἦ τὸ σὸν μέρος i. e. quantum in te fuit; ἐν σμικρῷ ποιεῖσθαι, cfr 473, 876.

V. 500. σῶσόν με γινώσκων (h. e. εἰσορῶν, ὡς —) τὰ ἀνθρώπινα πράγματα μεταβαλλόμενα, Schol. Alii ita interpretantur: "miserere mei videns h. e. miserabili meo aspectu motus", collato Soph. Trach. 464 σφ' ἐγὼ ὥκτειρα δὴ μάλιστα προσβλέψασα.

V. 502. δεινὰ cum periculo conjuncta, ut Lys. XII. 87 δεινὸν ἦ καὶ τῶν τεθνεώτων ἐπ' ἐκφορὰν ἐλθεῖν (cfr Westerman., Quaest. Lys. ad h. l.). — πάντα δεινὰ (sc. ἐστὶ) κάπικυδύνως κεῖται, cfr O. C. 1526 ἃ δ' ἐξάγιστα (sc. ἐστὶ) μηδὲ κινεῖται λόγῳ, αὐτὸς μαθήσει. — Ea, quorum utrum futurum sit, incertum est, duobus infinitivis aut ἦ — ἦ aut καὶ — καὶ aut τε — τε significari solent, ut v. 963—4;

Plat. Prot. 313 ἐν τῇ ψυχῇ πάντ' ἐστὶ ἢ εὖ ἢ κακῶς πράττειν; Eur. Alc. ἐν σοὶ δ' ἐσμεν καὶ ζῆν καὶ μῆ; Iph. Taur. 1057 τὰμ' ἐν ὑμῖν ἐστὶν ἢ καλῶς ἔχειν ἢ μηδὲν εἶναι; τὸ πρᾶγμα δ' ἀπόρως εἶχε Τυνδάρεω πατρὶ δοῦναί τε μὴ δοῦναί τε, id. Iph. Aul. 55.

V. 504. ἐκτὸς ὄντα πημάτων, cfr Aj. 88; O. C. 1231; Phil. 1268. ὄρᾶν εὐλαβεῖσθαι, φοβεῖσθαι, Schol.; cfr v. 467.

V. 509. πόνων ἄθλα, "laborum certamina", ut πᾶμ-πληγία παγκόνιτα τ' ἀεθλ' ἀγώνων, Trach. 505; Θρήνων ὄδαί, El. 88; ibdm 166 οἶτος κακῶν; Phil. 160 οἶκος πετρίνης κοίτης. "Der Plural ἄθλα wird so wohl für ἄθλος (certamen) als für ἄθλον (praemium) genommen", Nauck. De vocabulo ὄσσα magno fuit doctorum virorum dubitatio, cum plerique epicam formam aspernarentur. (Cfr Lobeck. ad Aj. 185, quo uno Sophoclis loco τόσσον codices habent). Itaque Porson. Adv. p. 200 οἶα scribendum duxit, Dobraeus autem ἄθλους, ἃ —, non absurde; potest enim ἃ ad κακῶν referri. At Gerthius (de graecae tragoediae dialecto in Curtii Studien): "trimeter, inquit, ille iambicus cum non sit diverbii sed cantici chorigi, ne severiores quidem Atticistas offenderit vox epica et lyrica."

V. 510. καὶ ἐνταῦθα (hic quoque) τὸ τύχοι αἰτιατικῇ συντάσσεται, Tricl. Quibus ex verbis satis apparet, etiam aliis scenicorum locis τυγχάνειν cum accusativo conjunctum praeter expectationem invenisse Triclinium, sive vera fuit ea lectio sive τυγχάνειν ex λαγχάνειν corruptum, id quod Electr. 750 (οἶ' ἔργα δράσας οἶα λαγχάνει κακὰ) factum esse videtur in quibusdam codicibus, cum scholiasta annotet: γράφεται τυγχάνειν; quod ipsum in codice Lb nunc legitur (cfr Soph. Electr., edd. Jahn et Michaelis, 1872). Hinc illa Heerwerdenii annotatio (1867) ad O. T. 1025 "perpetua — est in MSS. confusio verborum τυγχάνειν, λαγχάνειν, λαμβάνειν et κυχάνειν. Sic v. 6; Philoct. 509 pro τύχοι verum esse videtur λάχοι". His rebus moti Seyffertius et Blaydesius et Nauckius pro τύχοι λάχοι scripserunt, cum causam afferrent

τυχεῖν τι nisi de iis, quae exoptantur et expetuntur, non dici [*τυγχάνω* non aliter jungitur cum accusativo, nisi significatio subest consequendi vel impetrandi", Seyff.; "the Greeks, at a rule, said *τυγχάνειν κακῶν* (not *κακά*), *λαγχάνειν κακά* (not *κακῶν*", Blayd.]. Nec ego, cum ejusmodi exempla examinarem [Eur. Or. 687 τὸ δύνασθαι χρήζω *τυχεῖν*; Phoen. 512, 992, 1666; Med. 758, vid. Wecklein. Soph. O. C. 1106 (αἰτεῖς ἂ *τείξει*], ullum inveni, quo satis firmo argumento codicum scripturam defenderem. Nam de Eur. Hecub. 357 ἴσως ἂν δεσποτῶν ὤμῶν φρένας *τύχοιμ'* ἂν — Hermannō (ad Viger, p. 760) δεσποτῶν ὤμῶν ad *τυχεῖν*, φρένας autem ad ὤμῶν referenti assentiri necesse est, in Hercul. Fur. 57 autem — δυσπραξία, ἧς μήποθ' ὅστις καὶ μέσῳς εὖνοις ἐμοὺ *τύχοι*, φίλων ἔλεγχον ἀπειδέστατον — ἔλεγχον non tanquam objectum ad *τύχοι*, sed ut appositum ad δυσπραξίας *τύχοι* refertur. Praeterea de *λαγχάνειν* (*κακά*), *τυγχάνειν* (*καλῶν*) cfr Eur. Troad. 282 μισαρῶ, δολίῳ λόλογχα φωτὶ δουλεύειν et 259 οὐ γὰρ μέγ' αὐτῇ βασιλικῶν λέκτρων *τυχεῖν*; cfr Eur. Hel. 1291, 1296.

V. 512. ἐγὼ μὲν equidem domum portare voluerim; de-
bebat his respondere e. gr. σὺ δὲ μὴ ἀφῆς τὸν πρόστροπον,
sed hanc cohortationem domini omisit sociorum verecundia.
Neque vero raro fit, ut μὲν particulae non respondeat δέ, velut
οἶμαι, 339, O. C. 995 δοκῶ μὲν. — Blaydesius pro μὲν
scribere voluit νιν; at hoc, cum sequatur τοῦδε, verisimile
non est. — τὸ κείνων κακὸν — illorum maleficium s. malitia,
ut Ant. 9 τῶν ἐχθρῶν κακά; Phil. 423. Scholiasta dubitat,
utrum ita interpretetur τὸ κακὸν τὸ ἀπὸ τῶν Ἀτρειδῶν an
τὸ ἐκείνους λυποῦν (illorum dolorem). — μέγα τιθέμενος γρά-
γεται μετατιθέμενος, Schol. Et alter scholiasta: τὸ ἐκείνους
λυποῦν τούτῳ κέρδος καὶ ὠφέλειαν μεταποιῶν. ἢ τὸ κακὸν
τὸ ἀπὸ τῶν Ἀτρειδῶν μετατιθέμενος τῷ Φιλοκτήτῃ οἶον
εἰς ἀγαθὸν μεταποιῶν καὶ μεταβάλλων καὶ ἐπανορθῶν.
Satis apparet, qui ita interpretetur, hunc illud, quod nunc in
libris manu scriptis est, μέγα τιθέμενος aut plane ignorasse

aut dignum non putasse, quod commemoraretur. Neque, credo, dubitari potest, quin verum sit μετατιθέμενος, non μέγα τιθέμενος, quod Buttmannus et Buggius defenderunt, cum hic ita interpretaretur "giørende den til en stor Vinding for ham." At primum probabile non est μέγα τιθέμενος, si verum esset, in hoc, quod minus usitatum vocabulum est, μετατιθέμενος, corrumpi potuisse, deinde in hoc gravior et plenior sententia inest: *illorum injuriam in hujus lucrum vertam* h. e. illud, quod te Atridae injuria sua domum reverti coegerunt, cum per se ipsum et tibi acerbum et omni Graeciae grave sit, in lucrum sive salutem ad hunc redundantem commutabo.

V. 517. τὰν θεῶν Herm. pro τὰν ἐκ θεῶν, quo par
esset strophae antistropha.

V. 519. *παρῆς* utrum ex *παρίημι* sit (*concedas*) an ex *πάρειμι* (*sis*), dubitarunt editores. Quorum si illud poeta dicere voluit, quae Doederleinii et Hartungii sententia est, pro *τις εὐχερῆς* demonstrativum pronomen et adverbium (*εὐχερῶς τόδε*) positurus fuisse videtur; sin vero hoc dixit, quod est in Triclinii explicatione *ὄρα μὴ τανῦν εὐχερῆς φαινόμενος* — *ὑστερον δυσχερῆς γένη*, cur *παρῆς*, non simplex *ῆς* dixerit, mirantur. Hinc illae conjecturae Nauckii *ὄρα σύ τοι μὴ νῦν μὲν εὐχερῆς τις ῆς*, (qua id quoque secutus est, ut *μὲν* ex arsi in thesin removeretur), et Blaydesii *ὄρα σὺ μὴ τανῦν μὲν εὐχερῆς τις ῆς*. Alteram sententiam sequenti proclive fuit corrigere *ὄρα σὺ μὴ νῦν μὲν τόδ' εὐχερῶς παρῆς* (vide ne nunc quidem hoc facile concedas). Sed fortasse in Seyffertii explicatione acquiescere licet, *παρεῖναι* non tantum esse, sed *adesse* i. e. *praesto esse, operam opemque offerre* significare; (cfr. v. 45 *τὸν παρόντα* h. e. stipatorem, *ὑπηρέτης πάρι*, 53; v. 871 *παρόντα καὶ συνωφελοῦντα*; 939). Ipsa illa quae sequuntur in v. 521 verba — *αὐτὸς φανῆς* — significare videntur, in prioribus chorum esse, non *facere* aliquid dictum esse.

V. 520. *πλησθῆς* non ad corporis contagionem, sed ad
Cavallin, Commentarius in Philoctetam. 12

animi satietatem et molestiam refertur: "cum morbi i. e. aegri conversatione satiatu eris"; cfr v. 876.

V. 521. De αὐτὸς et αὐτὸς cfr v. 1330. Chorus ipse vel animus chori, quomodo mox affectus erit, cum verbis, quae nunc loquitur, comparatur, quod imperfectae, quam ajunt, comparationis genus est; cfr Aesch. Choeph. 174 (βόστρυχος τομαῖος) αὐτοῖσιν ἡμῖν χάριτα προσφερῆς ἰδεῖν; "vide", inquit "ne, quem nunc verbis, eum mox re te non praestes".

V. 523. Schol. αἰσχρόν ἐστιν ἐνδεέστερον σοῦ εἶναι με ἐν τῷ βοηθεῖν τοῖς φίλοις. — Ordo et conjunctio verborum haec est πονεῖν πρὸς τὸ καίριον (τῷ) ξένῳ minus laboris suscipere ad id, quod hospiti commodum est (pro eo, quod fert hospitis commodum); cfr τῷ θανόντι χάριτα συνεκπονεῖν, Eur. Hel. 1378; ibdm 1406; Soph. El. 986—7.

V. 526. ὁρμάσθω ταχύς pro ταχέως s. ταχύ, ut 1080; Eur. Hippol. 1219 πολὺς ξυνοικῶν τοῖς ἱππικοῖσιν ἦθεσιν.

V. 527. ἀπαρνηθήσεται deponens est, ut ἀπαρνηθέντα, Eur. Hippol. 1266; ἀπηνήθη, Soph. Trach. 480. — De δέχεσθαι, quod proprium hominis esse, non rei videtur, cfr Eur. Hel. 1569 ἐπειδὴ ναῦς τὰ πάντ' ἐδέξατο.

V. 529. Retinui id quod est in La βουλοίμεσθα, etsi hoc quidem (βούλεσθαι) non pars est eorum, quae optantur. Fit enim, ut nihilo minus secundaria sententia modo primariae assimiletur; ut Achilles Eur. Iph. Aul. 966, οὐκ, inquit, ἡγοῦμεθ' ἂν τὸ κοινὸν αὖξιν, ὧν μετ' ἐστρατεύομεν, quanquam hoc (μετὰ τῶν Ἀτρειδῶν στρατεύεσθαι τὸν Ἀχιλλέα) verum est, non contra veritatem fingendo statuitur.

V. 531. πῶς ἂν ἔμιν — interrogatione potentiali modo enuntiata optatio profertur, ut saepissime: Eur. Med. 97 πῶς ἂν ὀλοίμαν; O. C. 1457; ibdm 70; interdum pro potentiali verbum, quod est δύνασθαι, ponitur, ut Phil. 797.

V. 533—4. προσκύσαντες ἀσπασάμενοι τὴν ἐστίαν, Schol. Cum de his versibus multae et variae probatae sint sententiae, primum omnium est considerandum, vocabulum ἴωμεν utrum abeamus (πλέωμεν) an intro eamus (in antrum) significare

arbitremur. Ad illam significationem προσκύσαντε et εἰσοίχῃσιν, ad hanc προσκύσοντε vel προσκύσαι (στέγην ἔσω, Wille, de locis nonnullis Sophocleis, Berolini 1866) et εἰς οἶκῃσιν apta sunt. Nam illud eamus in antrum γῆν (aut γῆς ἔδος) προσκύσαντες jam is, qui primus coniecit, Schneidewinus ipse refutavit, quod terrae solum osculari non in antrum introeuntis, sed ut omnino advenientium, abeuntium, ad rem susceptam aggredientium, sic Philoctetae ex litore solventis esset: "nur scheint das προσκύσαι γῆν beim Hineingehen in die Höhle nicht motivirt." Nempe Philocteta v. 1409 στείχειν προσκύσας χθόνα jubetur, γῆν τε καὶ οὐρανὸν προσκυνεῖ moriens Oedipus, O. C. 1650, Alcestis (Eur. Alc. 183) lectum genialem moritura κυνεῖ προσπίτνουσα, Soph. El. 1374 (χωρεῖν ἔσω πατρῷα προσκύσανθ' ἔδη θεῶν) Orestes, antequam ad matris caedem perpetranda patrisque manes piandos aggrediatur, patria deorum templa προσκυνεῖν dicitur; hic autem Philocteta priusquam in antrum ingreditur, ubi nullam rem graviolem acturus sit, cur terram osculetur, nihil causae cogitari potest. — Immo vero, quin antrum ipsum sit, quod digrediens salutare velit Philocteta, dubitari non potest. Neque tamen ἴωμεν ad antrum referri putem. Etenim multo aptius et gravius mihi videtur, Philoctetam insperatae salutis gaudio perfusum (v. 530—2) primum exclamare "abeamus igitur," tum subungere prius se, quam proficiscatur, antrum miserum illud quidem, sed "suavi malorum praeteritorum memoria" earum revisere velle (cfr v. 645 χωρῶμεν, i. e. proficiscamur, ἐνδοθεν λαβών, ὅτου σε χρεῖα — ἔχει), quam hoc tantum dicere "in antrum eamus, ultimum illud visuri." — Sententia quae esset et scholiasta praecepit, ἀσπασάμενοι τὴν ἐστίαν, et Blaydesius optime expressit "let us depart, having first bidden farewell with a kiss —": idem tamen vir acutissimus, ut est non minus de multis, quae vera esse possint, quam de uno, quod verum sit, inveniendū sollicitus, et duas conjecturas dedit (προσκύσοντε τὴν ἐμὴν — εἰσοίχῃσιν et προσκύσαντε τὴν ἔσω οἶκον οἰκίαν) et addidit: "the future προσκύσοντε may

seem required by what follows, ὥς με καὶ μάθης; quibus ex verbis apparet huic quoque ipsi ἴωμεν ad antrum referendum videri. — Jam vero videamus, possintne ea, quae sequuntur, verba τὴν ἔσω ἄοικον εἰσοίκησιν vel per se ipsa teneri vel cum illa, quam diximus, universa sententia conciliari. Ac primum de (εἰς τὴν) ἔσω cur dubitaret Schneidewinus, nihil fuit. Non enim *intro* tantum, sed non minus saepe *intra*, (intus) significat; velut Aj. 105 ἔσω θακεῖ; El. 1103 τίς οὖν ἂν ὑμῶν τοῖς ἔσω φράσειεν ἂν ἡμῶν — παρουσίαν; O. R. 1171 ἡ δ' ἔσω γυνή; Eur. Heracl. 584 καὶ τὸν γέροντα τὴν τ' ἔσω γραῖαν δόμων τιμῶτε —; est igitur ἡ ἔσω εἰσοίκησις domicilium, quod in antro instructum est, cfr v. 31 ὄρω (in antro) κενὴν οἴκησιν ἀνθρώπων δίχα. Restat illa de εἰσοίκω vocabulo, quod est εἰσοίκησις, dubitatio. Quod etsi ἀποεἰρημένον est, tamen, si recte εἰς οἴκησιν propter universam sententiam ferri posse negavimus, tenendum videtur. Commode Blaydesius confert ἐξοικήσιμος, quod O. C. 27 nec usquam alibi, si modo lexicis fidem habere licet, invenitur. — προσκυνεῖν utrum oscula figere, ore tangere, an omnino adorare, venerari significaret, dubitatum est. Si verum quaerimus, utrumque potest significare. Adorare certe est O. C. 1650 (Aesch. Pers. 499) γαῖαν οὐρανόν τε προσκυνῶν, neque minus certe osculari Eur. Alc. 183 (κυνεῖ προσπίτνουσα) et Phil. 657; Hom. Od. ε 463 σχοίνῳ ὑπεκλίνθη κύσε δὲ ζεῖδωρον ἄρουραν; cfr Vg. Aen. IV. 290: amplexaeque tenent postes atque oscula figunt; Lucr. I. 318—19 signa manus dextras ostendunt attenuari saepe salutantum tactu praeterque mentum; — quem morem apud Catholicos etiamnunc manere constat.

V. 534. ὥς με καὶ — μάθης. Recte (vid. v. 533) Blaydesius: this depends on προσκύσαντε et cet. De ὥς — καὶ cfr v. 13, 46.

V. 535. εὐκάρδιος. Schol. καρτερικός; cfr Aj. 364 (de ipso Ajace) θαρσύς, εὐκάρδιος.

V. 536—7. ἐγὼ γὰρ ὑπολαμβάνω μηδένα (ἂν) ἄλλον τὴν θεάν τῶν ἐνθάδε ἐνεγκεῖν, πόσῳ μᾶλλον εἰσοίκησιν, Schol. "Credo enim alium ne oculis quidem, si conspectum ceperit tantum, haec (i. e. haec videre) perpessurum esse," h. e. tantum abest ut alius quisquam haec re ipsa perpeti possit, ut, si modo conspectum malorum nactus esset, hunc ipsum fugeret. Parum erat dicere, ipsos labores doloresque neminem ferre posse; ipsa intuendi patientia in nullo, si modo semel aspexerit, inesse dicitur. Blaydesius interpretatur: "I think no other, having only get a sight of them with his eyes, could endure (or could have endured) these things"; recte sine dubio, etsi in graecis verbis οὐδὲ esse, non simplex οὐ, ex interpretatione non satis apparet. Wunder θεάν λαβόντα πλῆναι ita conjungit, ut sit oculis aspicere sustinere, et τὰδε tanquam objectum ad θεάν λαβεῖν refert; at repugnat, credo, perfectae actionis vis, quae in aoristi participio inest, neque recte Matthiae §. 550 adhibetur. Alia ratio est El. 756 et Eur. Heracl. 1016—17 θανεῖν μὲν οὐ χρήζω, λιπὼν δ' ἂν οὐδὲν ἀχθοίμην βίον, ubi praeteritum significatur ("emori nolo, sed me esse mortuum nihil aestumo").

V. 538. στέργειν κακά (vid. annot. crit.) molliter ferre; cfr O. C. 7, 8 στέργειν γὰρ αἱ πάθαι με χῶ χρόνος ξυνὼν μακρὸς διδάσκει καὶ τὸ γενναῖον τρίτον; Trach. 486 στέργε τὴν γυναῖκα (pellex mariti dicitur). — De προὔμαθον cfr 1015, El. 511.

V. 540. Weckleinus ἀλλόθρους reprehendit, quod "ex mercatore chorus nihil audiverit." At, credo, ἀλλόθρους nonnunquam *externus*, *alienus*, non *barbare loquens* est, ut Trach. 844—5 ἀπ' ἀλλόθρου γνώμας (cfr Nauckium). Non satis apte inter se respondent σὺς νεὼς ναυβάτης et ἄλλοθεν, quod pro ἀλλόθρους Weckl. reponi vult.

V. 541. αὖθις post, mox (cfr 82) aptius est, quam αὐτίκα; scilicet ne prius, quam audissent, introirent, intererat; utrum statim post ingressuri essent an paulum moraturi, nihil referebat.

V. 542. *ξυνέμπορος* omnino est, qui simul iter facit, socius itineris, cfr O. C. 24, Trach. 318; *ἐμπορεύειν*, El. 405; atque ipsa *mercatoris* vis et significatio ex hac ducta est; *mercatores* enim et *ἐμπορον* (non *κάπηλον*, institorem) eum dicebant, qui mercandi causa peregrinas terras inviseret, Plato Resp. I., Cic. de Off. I. c. 42; Hom. Carm. I. 1. Ep. I. 1.

V. 544. *κυρῶν εἴης* pro *κυροίης ὦν*, cfr v. 371. De anapaesto *ἐκέλευσ'* cfr 470. — *ἐκέλευσ'* et simplicius et probilius ex *ἐκέλευσα* decurtatum putatur, quam ex *ἐκέλευσε* (cfr Blayd.).

V. 546. *πλέων* — *ἔδοξέ μοι* credo anacoluthice dictum esse pro *πλέων ἡξίωσα* aut *πλέοντι ἔδοξε*, de quo genere anacoluthi vide v. 348. Quanquam poterat sane (deleto com-mate post *Πεπάρηθον*) nominativus *πλέων* ad *ἤκουσα* referri; sed conjunctionem *ὥς* post tam multa verba rejicere durum neque ad graeci sermonis morem accommodatum est; cfr Aesch. Eum. 96 sqq. *ἐγὼ δ' ὑφ' ὑμῶν ὥδ' ἀπητιμασμένη ἄλλοισιν ἐν νεκροῖσιν, ὥς μὲν ἔκτανον, ὄνειδος ἐν φθιτοῖσιν οὐκ ἐκλείπεται αἰσχρῶς δ' ἀλῶμαι* (ubi Hart. et Dind. pro *ὥς* legunt *ὦν*).

V. 549. De anapaestis ex nominibus propriis in quavis impari versus sede legitimis cfr El. 2, 16 (Wolff.), Phil. 794.

V. 550. "Postquam comperi omnes nautas tecum e portu exiisse"; ex hac re colligit mercator, nullum ad Neoptolemum nuntium allatum esse de iis, quae post ejus abitum ad Trojam acta sint. Ex quo apparet, quam sit necessaria Dobraei correctio *συννεναυστοληγότες* pro *οἱ νενναυστοληγότες*. Nam quod Seyffertius codicum scripturam retinens et *σοι* pro possessivo pronomine habens interpretatur: "postquam audiui nautas, qui cursum fecissent, tuos omnes esse," (ut non opus sit timere, ne irascantur mihi, quod tibi consilia Graecorum aperuerim, Schneidew.), quis est, quin videat, haec verba, "qui cursum fecissent", per se ipsa plane inutilia et supervacanea esse? Aptum esset ad hanc sententiam (de qua vide editionem

Schneidewini quintam, 1864) *οἱ προσορμισθέντες* "qui appulissent", *ναυστολεῖν* quidem ab hac significatione plane abhorret (cfr v. 279, 349).

V. 551—2. De verbis *προστυχόντι τῶν ἴσων* dissentire editores mirum non est, cum ipse scholiasta dubius haesisse videatur: *ἀντὶ τοῦ, εὐρόντι τοὺς ναῖτας τοὺς ἐμοὶ ἴσους, τοὺς τὴν αὐτὴν μοι τέχνην μετερχομένους*. [*εἰς τὸ αὐτό.*] *παραλείπεται ἢ ἐξ. βούλεται γὰρ λέγειν, ἐκ τῶν ἴσων*. Ex quibus haec quidem posterior explicatio vix ullam, illa autem vix probabilem sententiam habet. Non enim nautis in periculo versantibus officium mercator praestaturus est, sed ipsi Neoptolemo, cui certe parem se dicere non potest. Ex iis autem, quae nostris temporibus prolatae sunt, Nauckii sententiam "quoniam eandem fortunam expertus eram" (cfr Soph. El. 1167 *ἦνικ' ἦσθ' ἄνω, ξὺν σοὶ μετεῖχον τῶν ἴσων*), h. e. ut ad hanc insulam appellerer ("der Emporos wiederholt, was er 546 gesagt hatte, dass er zufällig dasselbe Schicksal gehabt nach Lemnos verschlagen zu werden"), minime impeditam esse et quae grammaticae difficultatis nihil habeat, cuivis apparet. Neque vero ab ea ratione, qua verbum *προστυγχάνειν* adhibetur, abhorret, quod etiam cum genetivo conjunctum non solum *consequi*, sed etiam omnino *invenire, nancisci* significat, ut Soph. El. 1463 *ἐμοῦ κολαστοῦ προστυχόν*. Eandem vero sententiam paulum frigere non negaverim, ut non mirer pterosque editores Brunckii amplexos esse explicationem: "visum est mihi non silentio, prius quam tecum rem communicassem, iter persequi, postquam parem (officio meo) sive aequam mercedem consecutus essem" (cfr de verbo, quod est *χάρις*, O. T. 1005, Trach. 190), modo verba ipsa ad hanc sententiam accommodari possent. Verba autem hanc habent difficultatem, quod *προστυχόντι* propter temporis rationem ad illa *ἔδοξέ μοι* per se ipsa referri non potest — neque enim ante erat consecutus mercedem, quam consilium cepit enuntiandi (cfr Hartung.) —, sed ad *ἔδοξέ μοι τὸν πλοῦν ποιῆσθαι* ita referri necesse est, tanquam non particula negativa *μή* et *οἷγα*

V. 542. *ξυνέμπορος* omnino est, qui simul iter facit, socius itineris, cfr O. C. 24, Trach. 318; *ἐμπορεύειν*, El. 405; atque ipsa *mercatoris* vis et significatio ex hac ducta est; *mercatores* enim et *ἐμπορον* (non *κάπηλον*, institorem) eum dicebant, qui mercandi causa peregrinas terras inviseret, Plato Resp. I., Cic. de Off. I. c. 42; Hom. Carm. I. 1. Ep. I. 1.

V. 544. *κυρῶν εἴης* pro *κυροίης ὦν*, cfr v. 371. De anapaesto *ἐκέλευσ'* cfr 470. — *ἐκέλευσ'* et simplicius et probilius ex *ἐκέλευσα* decurtatum putatur, quam ex *ἐκέλευσε* (cfr Blayd.).

V. 546. *πλέον* — *ἔδοξέ μοι* credo anacoluthice dictum esse pro *πλέον ἤξιωσα* aut *πλέοντι ἔδοξε*, de quo genere anacoluthi vide v. 348. Quanquam poterat sane (deleto comate post *Πεπάρηθον*) nominativus *πλέον* ad *ἤκουσα* referri; sed conjunctionem *ὥς* post tam multa verba rejicere durum neque ad graeci sermonis morem accommodatum est; cfr Aesch. Eum. 96 sqq. *ἐγὼ δ' ὑφ' ὑμῶν ὧδ' ἀπητιμασμένη ἄλλοισιν ἐν νεκροῖσιν, ὥς μὲν ἔκτανον, ὄνειδος ἐν φθιτοῖσιν οὐκ ἐκλείπεται αἰσχροῦς δ' ἀλῶμαι* (ubi Hart. et Dind. pro *ὥς* legunt *ὦν*).

V. 549. De anapaestis ex nominibus propriis in quavis impari versus sede legitimis cfr El. 2, 16 (Wolff.), Phil. 794.

V. 550. "Postquam comperi omnes nautas tecum e portu exiisse"; ex hac re colligit mercator, nullum ad Neoptolemum nuntium allatum esse de iis, quae post ejus abitum ad Trojam acta sint. Ex quo apparet, quam sit necessaria Dobraei correctio *συννεναυστοληκότες* pro *οἱ νεναυστοληκότες*. Nam quod Seyffertius codicum scripturam retinens et *σοι* pro possessivo pronomine habens interpretatur: "postquam audiavi nautas, qui cursum fecissent, tuos omnes esse," (ut non opus sit timere, ne irascantur mihi, quod tibi consilia Graecorum aperuerim, Schneidew.), quis est, quin videat, haec verba, "qui cursum fecissent", per se ipsa plane inutilia et supervacanea esse? Aptum esset ad hanc sententiam (de qua vide editionem

Schneidewini quintam, 1864) *οἱ προσορμισθέντες* "qui appulissent", *ναυστολεῖν* quidem ab hac significatione plane abhorret (cfr v. 279, 349).

V. 551—2. De verbis *προστυχόντι τῶν ἴσων* dissentire editores mirum non est, cum ipse scholiasta dubius haesisse videatur: *ἀντὶ τοῦ, εὐρόντι τοὺς ναύτας τοὺς ἐμοὶ ἴσους, τοὺς τὴν αὐτὴν μοι τέχνην μετερχομένους*. [*εἰς τὸ αὐτό.*] *παραλείπεται ἢ ἐξ. βούλεται γὰρ λέγειν, ἐκ τῶν ἴσων*. Ex quibus haec quidem posterior explicatio vix ullam, illa autem vix probabilem sententiam habet. Non enim nautis in periculo versantibus officium mercator praestaturus est, sed ipsi Neoptolemo, cui certe parem se dicere non potest. Ex iis autem, quae nostris temporibus prolatae sunt, Nauckii sententiam "quoniam eandem fortunam expertus eram" (cfr Soph. El. 1167 *ἤνικ' ἦσθ' ἄνω, ξὺν σοὶ μετεῖχον τῶν ἴσων*), h. e. ut ad hanc insulam appellerer ("der Emporos wiederholt, was er 546 gesagt hatte, dass er zufällig dasselbe Schicksal gehabt nach Lemnos verschlagen zu werden"), minime impeditam esse et quae grammaticae difficultatis nihil habeat, cuivis apparet. Neque vero ab ea ratione, qua verbum *προστυγχάνειν* adhibetur, abhorret, quod etiam cum genetivo conjunctum non solum *consequi*, sed etiam omnino *invenire, nancisci* significat, ut Soph. El. 1463 *ἐμοῦ κολαστοῦ προστυχόν*. Eandem vero sententiam paulum frigere non negaverim, ut non mirer plesque editores Brunckii amplexos esse explicationem: "visum est mihi non silentio, prius quam tecum rem communicassem, iter persequi, postquam parem (officio meo) sive aequam mercedem consecutus essem" (cfr de verbo, quod est *χάρις*, O. T. 1005, Trach. 190), modo verba ipsa ad hanc sententiam accommodari possent. Verba autem hanc habent difficultatem, quod *προστυχόντι* propter temporis rationem ad illa *ἔδοξέ μοι* per se ipsa referri non potest — neque enim ante erat consecutus mercedem, quam consilium cepit enuntiandi (cfr Hartung.) —, sed ad *ἔδοξέ μοι τὸν πλοῦν ποιεῖσθαι* ita referri necesse est, tanquam non particula negativa *μή* et *οἷγα*

πρὶν φράσαιμί σοι interjecta sint, sed haec potius scripta ἔδοξε μοι φράσαι καὶ (φράσαντί σοι postquam rem tibi aperuissem) τὸν πλοῦν ποιῆσθαι προστυχόντι τῶν ἴσων. Neque haec difficultas Brunckium ipsum fugit, qui pro προστυχόντι προστυχὼν τι scribi vellet (de quo vide Herm.). Equidem, si praeter hanc, quam Brunckius his verbis tribuit, sententiam nulla probari posset, saltem, ne necesse esset προστυχόντι ad μοι post tot interjecta verba referre, aut προστυχόντα scriberem aut commodam Hartungii conjecturam προστυχεῖν τε τῶν ἴσων adhiberem. Sed, ut dixi, in Nauckii explicatione acquiescere tutius est. Nam quod respondet Neoptolemus 577 officium mercatoris gratum sibi mansurum esse, inde non licet concludere, in sermone ipsius oratoris mercedis postulationem inesse oportere.

V. 554. Non ad τῶν σαντοῦ refertur ἃ, sed universa quae sequitur sententia, non minus quam pronomen ipsum, objecti loco ad κάτοιδα refertur. Cfr El. 104, Eur. Hec. 352—3 ἐθρέφθην — ζῆλον οὐ σμικρὸν γάμων ἔχονσ', ὅτου δῶμ' ἐστὶαν τ' ἀφίξομαι; Lys. XII 2 παρὰ τῶν φευγόντων χρηὴ πυνθάνεσθαι, ἥτις ἦν αὐτοῖς πρὸς τὴν πόλιν ἔχθρα, ἀνθ' ὅτου τοιαῦτα ἐτόλμησαν εἰς αὐτὴν ἐξαμαρτάνειν.

V. 556. δρῶμεν, οὐκέτ' ἐξαργούμενα· οὐκ ἀναβολὴν ἔχοντα, Schol.; cfr v. 567.

V. 557—8. χάρις non, ut Trach. 191, Phil. 1370 (χακτᾶσθαι), Xen. Mem. II. 5, 5 (χάριν τούτων ἀπολήψασθαι), gratiae relatio, merces est, sed officium ab (amanti,) benevolo animo profectum, ut O. C. 1106 αἰτεῖς ἃ τεύξει· σὺν πόθῳ γὰρ ἡ χάρις; Eur. Alc. 840 δεῖ γὰρ με Ἀδμήτῳ ὑπουργῆσαι χάριν; Iph. Taur. 631 ὦν γε δυνατὸν οὐδ' ἐγὼ ἐλλείψω χάριν πολὺν τε γὰρ σοι κόσμον ἐνθήσω τάφῳ; id. Heracl. 1036; Aesch. Prom. 821 ἡμῖν αὖ χάριν δός, ἥνπερ αἰτούμεσθα; de voce προμηθία cfr O. C. 1043 ὄναιο, Θησεῦ, τοῦ τε γενναίου χάριν καὶ τῆς πρὸς ἱμᾶς ἐνδίκου προμηθείας (om-tänksamhet, vänlig omsorg; cautio est El. 990). Haec igitur sententia est: "At, hospes, officium providentiae sive curae

tuae (i. e. quod provideo animo in nos contulisti), si vir bonus sum, gratum manebit (i. e. officio tuo nostra gratia respondebit; cfr C. de Off. I. §. 56 — beneficia dum et mutua et grata sunt —; Vg. Aen. IV. 539 et bene apud memores veteris stat gratia facti). Non dubium est, quin Neoptolemus, cum haec dicat, re ipsa, non verbis gratiam se relaturum significet, neque probabile est scholiastam, cum haec annotaret, ἔσται σοι χάρις τῆς προμηθείας ὕστερον alia verba, quam haec ipsa, legisse. Non igitur opus esse videtur aut callida Blaydesii conjectura ἀσφαλῆς μενεῖ aut Seyffertii προμφειλήσεται ("gratiam vel praemium se post persoluturum spondet vel, ut ad verbum vertam, interim ante rem auditam debiturum"). Qui quod in προσφιλεῖς μενεῖ primum ipsum tempus futurum reprehendit ("quid vult π. μενεῖ gratum manebit pro eo, quod vel maxime requiritur, gratum est?"), non videt in hoc ipso futuro inesse mercedis promissionem (ut nostri quoque, cum se gratiam aut injuriam relatueros pollicentur, dicunt: jag skall komma ihåg l. jag skall icke glömma dig); semper quidem gratiam mansuram esse, neque his verbis neque Neoptolemi significatur (cfr Hartungii annotationem). Quod si in verbis codicum futurum ineptum esset, idem in Seyffertii conjectura merito reprehenderetur. Deinde quod quaerit Seyffertius, num "hominis pauperis (v. 584) beneficium verbis remuneraturum Neoptolemus putemus, non re", in προσφιλεῖς μενεῖ neque verborum neque rerum significatio inest: utrum senserit Neoptolemus, mercator intellexerit, dubium esse non potest, praesertim cum per gentem et existimationem suam (εἰ μὴ κακὸς πέφνκα) gratum se fore confirmet (cfr Soph. El. 322 πέφνκεν ἐσθλός, ὥστ' ἀρκεῖν φίλοις). Cfr Xen. Cyr. V. 1, 21 χάριν τούτων ἐγὼ ὑμῖν ἔχω μέν, εἰ μὴ ἀδικῶ ἀποδιδόναι δὲ οὐπω ἀξίαν δύναμιν ἔχειν μοι δοκῶ. — De vocabulo προμηθία, pro quo Blaydes., nisi ubi postulet metrum, propter originem (ex προμηθής) προμήθειαν scribi vult, Ellendtius (lex. Soph.) hanc formam nullo loco Sophoclis in La. pr. m. scriptam inveniri testatur.

V. 559. "Declara, ostende, quid diceret" h. e. quid dicturus esses s. "dicere velles" (hvad du menade l. ville sâga), cfr 580 οὐκ οἶδά πω τί φησιν; λέγ' ὅτι φῆς, Ar. Plut. 349; particula γε in A temere addita videtur, sed medicina loci nondum inventa est.

V. 560. ἀπ' Ἀργείων ἔχεις h. e. ab (från) Argivis habes (affers), quod mihi nunties. De ἀπὸ cfr Soph. El. 433 (Jahn-Michael. et Wolff.) ἐχθρὰς ἀπὸ γυναικὸς ἰστάναι κτερίσματα; de ἔχειν (tenere, seire) Soph. Ant. 8 ἔχεις τι καξήκουσας ἢ σε λανθάνει; Trach. 317 οὐκ οἶδα — οὐδ' ὄνομα πρὸς τοῦ τῶν ξυνεμπόρων ἔχεις; Lys. XII. 100 ἀκηκόατε, ἐωράκατε, πεπόνθατε, ἔχετε. δικάζετε; Phil. 789. — νεώτερον novum (et injustum, indignum), cfr v. 554, 1229; Eur. Bacch. 214.

V. 562. οἱ Θησέως κόροι Ἀλάμας καὶ Δημιφῶν, Eur. Hec. 123; de Demiphonte filio Thesei vid. Eur. Heraclidas.

V. 563. ἐκ βίας ἢ λόγοισιν, cfr 945 et 948 δόλω; 593—4 ἢ λόγῳ ἢ πρὸς ἰσχύος κράτος.

V. 566. οὕτω κατ' ὀρμήν, tanto impetu.

V. 567 cfr 415, 884.

V. 568. πῶς οὖν qui fiebat igitur, ut — i. e. cur?; cfr El. 1358 πῶς οὕτω πάλαι ξυνὸν μ' ἔληθες οὐδ' ἔφαινες ἀλλὰ με λόγοις ἀπώλλυς ἔργ' ἔχων ἡδιστά μοι. — ἀντάγγελος i. e. αὐτὸς ἄγγελος, πομπὸς καὶ αὐτὸς ἄγγελος, v. 500; cfr αὐτόστολος, 496 (Schambach., Sophocles qua ratione vocabulorum significationes mutet atque variet, pag. 8).

V. 572. De αὖ cfr 426; αὐτὸς idem fere est quod ἀντάγγελος. Scilicet nuntiis suis opponitur Ulixes; de comite Diomede non cogitatur. Adeo ille omnis rei auctor actorque ponitur, ut inde a versu 594 Tydidæ prorsus nulla mentio fiat.

V. 575. Cfr Electr. 665 ἴδε σου κείνη πάρα.

V. 576. τὰ πλείονα i. e. cetera, quae amplius a me quæsiturus eras; cfr O. C. 36 πρὶν νυν τὰ πλείον' ἰστορεῖν.

V. 577. De hoc versu Nauckius: "Der Ausdruck", inquit, "ἔνλλαβὼν σεαντόν — te corripiens — ist höchst auffallend

und durch keine entsprechende Wendung zu belegen. Man sollte, wie Dindorf erinnert, vielmehr τὰ σαντοῦ ξύλλαβὼν erwarten." Quod Blaydesius adhibet exemplum Ar. Plut. 1079 ἀπιθε χαίρων συλλαβὼν τὴν μείρακα (eandem vim verbum σ. habet Trach. 1153) pro Dindorfiana emendatione magis (τὰ σαντοῦ) est quam pro codicum scriptura. Sed haud absurde Schambachius (l. c. 566 p. 20) Aj. 246 ποδοῖν κλοπὰν ἀρεῖσθαι comparat.

V. 578. Acute vidit Seyffertius codicum scripturam τί με διεμπολᾷ πρὸς σε ea quidem, quam vulgo ei tribuunt, significatione "cur me tibi vendit mercator" ("was verkauft im dunkeln mich mit seinen Reden hier an dich der Handelsmann", Hart. et iisdem fere verbis Donner) ferri non posse, quod nullam haberet sententiam, quaerere Philoctetam, cur se Neoptolemo venderet proderetve mercator, cum neque in manu mercatoris Philocteta esset neque esset, cur hic quereretur, si Neoptolemo homini, ut etiam tunc ei videretur, amicissimo traditus esset. Prorsus alia ratio versus 978:vi est, ubi Philocteta se a Neoptolemo per fidei et amicitiae speciem Ulixi venditum (πεπραμένον) summo jure queritur. Quod cum ita sit, Seyffertium sequor ita interpretantem: "quid tandem in obscuro verbis tibi vendit?" Sed mercandi verbo (διεμπολᾷ) magis, credo, utitur Philocteta, quod id negotium mercatoris proprium sit, quam quod revera credat "nauclerum velle aliquid vendere Neoptolemo". Scilicet morosus ille et suspicax (ὑπόπτῃς 136) homo, morae impatiens et fraudis aliquid subesse credens, hoc dicit: "quid fallacis negotii tecum agit homo ille, ipso artificio et genere vitae fallendi peritus"? cfr latinam locutionem "vendere fucum" et quae sunt generis ejusdem.

V. 580 cfr v. 559.

V. 581. λέγειν εἰς γῶς cfr Soph. El. v. 639—40 οὐδὲ πᾶν ἀναπτίξαι πρέπει πρὸς γῶς παρούσης τῆσδε. — De particulis καὶ — τε cfr v. 421; Iph. Aul. 1136.

V. 583—4. ὑπ' ἐκείνων εὐεργετούμενος ἀντενεργεῖν αὐτοῖς ὡς δύναται πένης εὐεργετεῖν, δηλονότι ὑπηρετῶν, Schol. Ad utrumque, et ad δρῶν et ad πάσχω, pertinet οἷ' ἀνὴρ πένης; nam pauperis est et mercedem expectare et officia praestare, ut accipiat mercedem.

V. 585. De synizesi verborum ἐγὼ εἰμι, quae rarissima est, cfr Krueg. II. 13, 6, 7; Eur. El. 1332 οὐδ' ἐγὼ εἰς — et Ar. Vesp. 1224 ἐγὼ εἴσομαι (a Burgesio mutatum in τάχ' εἴσομαι).

V. 586. φίλος μέγιστος, cfr Soph. El. 75—76 καιρὸς μέγιστος ἔργον παντὸς ἐπιστάτης; ibdm 46 μέγιστος δορυξένων; Aj. 1331 φίλος μέγιστος; Eur. Med. 549 μέγας φίλος.

V. 587. προσφιλεῖ λόγον. Cum προσφιλεῖ ad σέ, non ad λόγον referri sententia postulare, Burgesius, ne ambigua oratio esset, λόγον scripsit; secuti posterius sunt praeter Seyffertium, qui exemplis (Ant. 466, 904) docere sibi videtur, Sophoclem ista non tam anxie vitasse, quin aliquid attentorum auditorum iudicio relinqueretur. Ac sane cum ἐμοιγε praeter hoc ipsum προσφιλεῖ non habeat, quo possit referri, ἐλθόντα autem inter ἐμοιγε et π. interjectum sit, nemini potest obscurum esse et participium et adiectivum ad σέ (non ad λόγον) referri oportere. Nam illud, credo, editores non offendit, quod relativum ὧν partitivo genetivo (τούτων), qui debebat esse neque est in primaria sententia, assimilata est; cfr Lys. II. §. 39; Dem. Ol. X. 16.

V. 594. ἡ μὲν ad infinitivum, ut Xenoph. Anab. II. 3, 27; Trach. 1186, 1187; cfr annot. crit. — ἰσχύος κράτος virium facultas sive vis, cfr v. 104. De πρὸς cfr v. 90 πρὸς βίαν; Eur. Med. 538.

V. 598—9. Nauckium verba Ἀτρεΐδαι — χρόνῳ τοσῶδε delenda censentem, quod eadem paulo post dicuntur ὃν γ' εἶχον ἤδη χρόνιον et cet. Weckleinus (A. S. e.) refellit exemplo O. C. 437—441; cfr El. 762—3. — χρόνῳ τοσῶδε διὰ πολλοῦ χρόνου, Schol., cfr 235. Verbum ἐκβάλλειν eandem vim habet 257, O. C. 646, Eur. Med. 373. De longo intervallo,

quo inter se distant τίνος et πράγματος χάριν, cfr 618—19, 327—28.

V. 601. Πόθος ἔκει' cfr Hom. Il. I. 240 Ἀχιλλῆος πόθη ἔξεται νῆας, Ἀχαιῶν. De subjectis βία καὶ νέμεσις non praedicatur ἔκειτο, sed (αἷτια) ἐστὶ intelligendum est: neque enim ἐκνεῖσθαι dicitur nisi de iis, quae in eo, ad quem veniunt, insunt atque sentiuntur, ut ἄλλος, πένθος, χρειώ. — Θεῶν νέμεσις cfr 513; βία Θεῶν possitne dici dubitat Nauckius; apud latinos quidem vis deorum recte dicitur, ut Vg. Aen. I. 4. C. de Legg. I. §. 24.

V. 602. ἀμύνουσιν prohibent, ulciscuntur, cfr Ellendt. lex. Soph.; O. C. 1128, O. T. 893.

V. 605. ὄνομα δ' ὀνομάζετο Ἑλένος nomine appellabatur Helenus; Eur. Bacch. 276 ὄνομα δ' ὀπότερον βούλει κάλει.

V. 607. ὁ ὑπὸ πάντων ὑβριζόμενος, Schol.; cfr v. 86, 378, 382, 1313; Aj. 1320 κλέιν αἰσχίστους λόγους.

V. 611. τὰπὶ Τροίᾳ πέρασμα, cfr v. 353.

V. 611—12. ὥς οὐ μῆποτε πέρσοιεν. — De his verbis magna et justa virorum doctorum dubitatio est, quod nusquam alibi οὐ μὴ particulae cum optativo futuri conjunctae inveniuntur. Quae dubitatio apud Blaydesium tantum valuit, ut Elmsleji emendationem πέρσειαν in ipsum versuum contextum receperit, quanquam ne aoristi quidem optativus post οὐ μὴ usquam invenitur. Sed in hac controversia dijudicanda primum quaerendum est, utrum οὐ μὴ cum indicativo futuri conjunctae non minus quam cum aoristi conjunctivo ad pernegandum adhibitae esse videantur, an recte Elmslejus οὐ μὴ ποιήσεις semper in vetando (non tu non facies? i. e. noli facere) versari dicat (Elmslej. ad O. C. 177 "οὐ μὴ cum futuro vetantis est, cum conjunctivo vero negantis; οὐ μὴ γράψεις igitur valet μὴ γράψης, οὐ μὴ γράψης vero οὐ γράψεις"), quae sententia a duobus nostrae aetatis viris doctissimis Nauckio (ad h. 1. et El. 1052) et Blaydesio defenditur, cum Madvigio (Gramm. §. 124. Anm. 3) et Seyffertio secus videatur; cfr Bellermann., Beiträge zur Erklärung u. Kritik des Sophokles

(1874) p. 20 sqq. Mihi quidem cum omnino post *μή* finale futuri indicativus poni possit (Xen. Cyr. IV. 1. 18; Beller-
mann. l. c.) et sint exempla, quae, in certa et prorsus non
dubia pernegandi (non vetandi) significatione, futura, si quidem
codicum auctoritati obtemperare velis, post *οὐ μή* habeant
eorum verborum, quorum aoristi conjunctivus indicativo futuri
dissimillimus sit, vix fieri posse videtur, ut hunc ex negatione
exclusum omnem in vetando ponamus. Quo in numero tria
sunt exempla Sophoclea: El. 1052 *οὐ σοι μή μεθέψομαι ποτε*
(cfr Beller-
mann.), Ant. 1042 *οὐδ' ὥς μίᾱσμα τοῦτο μή τρέσας*
ἐγὼ θάπτειν παρήσω κείνον, O. C. 177 *οὐτοί μῆποτε δ' ἐκ*
τῶν ἐδράνων ἀκοντά τις ἄξει (cfr Arist. Ran. 508); nam
quartum quidem exemplum O. C. 848 *οὐκ ἔστι ποτ' ἐκ τού-*
των γέ μή σκήπτρῳ ἔτι ὁδοιπορήσεις ad commutandum
proclivius est. At quis ferat aut Elmslejum O. C. *ἄρη* aut
Blaydesium Ant. 1042 *παρῶ τῳ* scribentem? Jam si illa res
dubitationem non habet, quin id, quod latine dicunt "nequa-
quam exscindent", graece *οὐ μή πέρσονται* dici possit, deinceps
quaerendum est, num videatur haec sententia, *οὐ μή πέρσετε*,
cum historico tempori subjungeretur, in *οὐ μή πέρσονται*, non
minus quam *οὐ πέρσετε* in *οὐ πέρσονται*, mutari potuisse.
Hoc duabus caussis equidem adducor ut credam. Primum
futuri optativus in sententiis objectivis post verba timendi ut
raro ita non nunquam invenitur; testatur Madvigius in libello,
qui inscribitur: "Bemerkungen über einige Punkte der griechi-
schen Wortfügungslehre", p. 28, ubi haec exempla afferuntur:
Xen. Hist. gr. VI. 4, 27 (*κατέβαλε — φοβούμενος μή — πορεύ-*
σονται) et Plat. Euth. §. 15 E. (cfr Schanzii edit. 1874). Quod
quo minus incredibile videatur, etiam in aliis sententiis finali-
bus (nam etiam post verba timendi *μή* finalem vim habere,
recte Bellermannus l. c. docere videtur) passim haec forma
invenitur vel in objectivis, qualis est illa Plat. Apol. §. 36
C. — *ἐπιμεληθείη, ὅπως ὥς βέλτιστος καὶ φρονιμώτατος*
ἔσοιτο, Xen. Hist. VII. 5, 3 [etiam illa Xen. Hist. gr. II. 1,
22 *προεῖπε ὥς μηδεὶς κινήσοιτο ἐκ τῆς τάξεως μηδὲ ἀνάξοιτο*

in finali (jussiva) significatione causam habet, credo, cur nega-
tione *μή* utatur], vel relativis, cujus generis exempla ad v.
409 sunt [Xen. Hist. VII. 1. 1. II. 3. 1; IV. 3, 2; O. T. 796;
nimis igitur prae-fracte Aken. Gramm. §. 477 Anm. 1. "Auch
den Optativ (ohne *ἄν*) giebt es final" (i. e. in finalen Relativ-
sätzen) "nicht"]. — Deinde etiamsi futuri optativus ex ceteris
omnibus sententiis, quibus finalis aliqua vis inesset, certa lege
prorsus esset exclusus, tamen ne ita quidem hanc scripturam
οὐ μή πέρσονται tanquam corruptam commutare auderem. Nam
hanc negandi formulam *οὐ μή* finalem sententiam continere
Graeci plane obliti esse videntur, qui sententiam a simplici
οὐ incipientem cum altera, quae ab *οὐ μή* incipit, ut prorsus
pari atque aequali aliquando conjungant, ut Soph. El. 43.
Quid? quod post *οὐ μή* infinitivus ponitur Eur. Phoen. 1590—91
σαφῶς γὰρ εἶπε Τειρεσίας οὐ μή ποτε σοῦ τήνδε γῆν οἰ-
κοῦντος εὖ πράξειν πόλιν, in qua sententia certe *οὐ μή* nihil
habet praeter fortem quandam et gravem negationem. Quo-
rum verborum insolentiam (ut ceteros tragicorum locos, qui
in usu harum particularum a consuetudine sermonis graeci
abhorrent, percenseamus) illud non superat, quod Hartungius
Eur. Heracl. 384 ponit *οὐ γάρ τι μή ψεύσεν γε κήρυκος*
λόγος, nisi quod nec codicum auctoritate nititur (codd. *ψεῦση*
γε, Elmsl. *ψεῦση σε*) neque aut ad vocis (*ψεύδειν*) usum ac-
commodatum aut ad universam sententiam optime convenit.
Nam quod interpretatur Hartung.: "denn Lüge war das Wort
des Herolds schwerlich doch", activum verbum *ψεύδειν* non
mentiri significat, sed *fallere* (cfr Soph. Fragm. 441 *μή ψεύ-*
σον); haec igitur sententia est: noli credere fore, ut praeco
fallat (cfr C. Epist. ad Fam. VII. 1.) h. e. fidem s. minas non
praestet (ej håller ord l. sätter i verket sina hotelser), quae
cum iis, quae sequuntur, optime convenit: *ὁ γὰρ στρατηγός,*
ἐντυχὴς τὰ πρόσθεν ὢν, εἰσιν σάφ' οἶδα καὶ μάλ' οὐ μικρὸν
φρονῶν εἰς τὰς Ἀθήνας. — Neque O. C. 1702—3 cuiquam,
credo, persuadebitur, id quod Hartungius vult, *οὐ μὲν κέρησας*
scribendum esse, quod ad praeteritum tempus actio verbi

referatur, id quod, antequam Hermannus γέρων in γὰρ ὦν mutavit, nemini in mentem venerat (cfr Reissig., Meinek., Schneid. — Nauck. ad h. l.). Illud probabile est, O. C. 75 legendum esse, ut Blaydesius jam 1859 conjecit, οἷσθ', ὃ ξέν', ὥς οὐ μὴ σφαλῆς i. e. scisne, quomodo agens recte facturus sis s. id, quod velis, assecuturus sis, pro eo, quod est in codicibus, ὥς νῦν μὴ σφαλῆς, quorum verborum sententia plane nulla est. Mirum sane est, hanc Blaydesii emendationem et Dindorfium (1867) et Meinekium (1863) et Nauckium (1870) fugisse.

V. 613. Pro ἄγοιντο Blaydesius aut ἀγάγοιντο aut ἄξοιντο scribi vult atque prius quidem etiam in versuum contextum recepit. Scilicet in oratione obliqua, cum dicatur ante rem futuram in praeterito antecessisse aliquid aut antecedere debuisse, aoristi optativum adhiberi; cfr Madv. Graesk Ordfoiningslaere §. 134: Praes. Opt. faaer Betydning af Imperfectum (praesens in praeterito) og Aor. Opt. af Plusquamperfectum (praeteritum in praeterito); H. D. Müller, Syntax der griechischen tempora (1874) §. 6 b. β. Addit tamen Madv., ceteris grammaticis diligentior (l. c. Anm. c): "I Betingelsessaetninger i oratio obliqua efter Praeteritum betegner ei med Aorist mere Handlingen som forudgaaende Betingelse (ei δοίην si dedissem) —; dog staaer stundom Fut., (enkelte Gange endog Praesens), hvor der kunde staae Aorist: ἐνόμιζε Πασίων, εἰ μὲν ἐν Ἀθήναις μένειν ἐπιχειροίην — ἐκδοθήσεσθαι μ' ἐπὶ πόλεως Σατύρῳ, εἰ δ' ἄλλοσέ ποι τραποίμην, οὐδὲν μελήσειν αὐτῷ, εἰ δ' εἰσπλευσοίμην —, ἀποθανεῖσθαι ἐμέ." Cfr Lys. XII. 14 ἤγειτο τὸν Θεόγνιν ἅπαντα ποιήσιν, εἴ τις ἀργύριον δίδοι; plurima exempla futuri, multa praesentis opt. in talibus sententiis in Xen. Hist. gr. invenias, ut III. 4, 15 προειπὼν, ὅστις παρέχοιτο ἵππον καὶ ἄνδρα δόκιμον, ὅτι ἐξέσται αὐτῷ μὴ συστρατεῖσθαι, ἐποίησεν ταῦτα συντόμως πράττεσθαι; ibdm §. 8; ibdm VI. 4, 3 (ἐφίοιεν); V. 2 29 (κελεύοι); ibdm II. 3, 42 ἥδειν ὅτι τὸ ἀντίπαλον ἰσχυρὸν ἔσοιτο, εἰ τῷ πλήθει ἱκανὸν ἡγεμόνες προσγενήσονται. Cfr

etiam Hom. II. II. 189, 198. — ἄγοιντο νήσον pro ἐκ τῆς νήσον, cfr v. 630 νεὸς ἄγοντα, Soph. El. 324—6 δόμων φέρουσαν ἐντάφια; (ibdm 78); O. T. 142—3, 152, 1035; Ant. 417; Aj. 730; medium ἄγεσθαι, ut ἀπάγεσθαι v. 988, 1029; O. C. 1460.

V. 617. De οἷοιτο cfr Krueg. 54, 64; Lys. XIII. 9 (Rauchenst.).

V. 619. ἐφείτο (ἐπέσχετο), ἐπηγγείλατο, Schol., ἐνετείλατο, Hesych., "copiam sive potestatem fecit" sive "se facturum professus est", ut activum ejusdem verbi El. 554, 556. Pro τυχὼν expectares fortasse τυχόντι, quod ad infinitivum, non ad verbum regens pertinere condicionem satis apparet; cfr Neuium ad h. l.

V. 620. τὸ σπεῖδειν. Poetae pro solo infinitivo aut infinitivo cum casu obliquo articuli non raro infinitivum cum articuli casu recto ponunt; cfr El. 1030 μακρὸς τὸ κρῖναι ταῦτα χῶ λοιπὸς χρόνος; Phil. 118 ἀρνοίμην τὸ δρᾶν; 1252 πείσομαι τὸ δρᾶν; Ant. 78 τὸ δρᾶν ἀμήχανος; 236 τῆς ἐλπίδος γὰρ ἔρχομαι δεδραγμένος τὸ μὴ παθεῖν (ἂν ἄλλο πλὴν τὸ μόρσιμον); ibdm 443 οὐκ ἀρνοῦμαι τὸ μὴ; Trach. 545 τὸ δ' αὖ ξινοικεῖν τῇδ' ὁμοῦ τίς ἂν γυνὴ δύναιτο, κοινωνοῦσα τῶν αὐτῶν γάμων; Aj. 1142 ναύτας ἐφορμίσαντα τὸ πλεῖν; O. C. 442 τὸ δρᾶν οὐκ ἠθέλησαν; ibdm 1739—40 καὶ πάρος ἀπέφυγε — τὰ σφῶν τὸ μὴ πίτνειν κακῶς.

V. 621. (εἴ) τινος κήδει πέρι pro κήδεσθαι τινος, cfr Ant. 283 πρόνοιαν ἴσχειν περὶ τοῦ νεκροῦ et El. 237 πῶς ἐπὶ τοῖς φθιμένοις ἀμελεῖν καλόν; (ibdm 879—80 ἐπὶ τοῖς σαντῆς κακοῖσι καπὶ τοῖς ἐμοῖς γελᾶς); vid. Blayd. ad h. l.

V. 622. ἡ πᾶσα βλάβη, "omnis (idel) noxa" (den fulländade uslingen); eadem verba de Aegistho dicit Electra, El. 301; cfr πᾶν δαῖμα, v. 927 (ubi plura de eo dicendi genere videas); Blaydes. et Nauck. comparant Theocr. XV. 148 χῶνῃρ ὄξος ἅπαν et Ter. Adelph. III. 3. 10 tu, quantus quantus, nil nisi sapientia es.

V. 624. ὧδε ita (lika väl i. e. lika litet), ut Ulixes me ad visendum Graecorum exercitum reducet. — Hermannus πεισθήσομαι ἀνελθεῖν ita interpretatus est: "ita credam (mihi persuadebitur) me post mortem ab inferis reditum esse". Hoc cum Nauckius vidisset fieri non posse, ut post verbum putandi aoristi infinitivus vim futurae actionis haberet, qua de re vid. Madvig. in Adv. Crit. I. p. 155 sqq., cujus accurata et subtilis disputatio tamen ne Nauckium quidem prohibuit, ne cum Wolffio El. 442—43 δοκεῖ δέξασθαι scriberet — sed cum hoc loco ἀνελθεῖν ferri non posse vidisset, pro ἀνελθεῖν scripsit ἂν ἐλθεῖν (cfr Madv. l. c. 162). Contra quam conjecturam duo sunt quae afferri posse videantur. Ac primum quidem dixerit aliquis de ascensu ad superas auras ab inferis vocabulum ἀνελθεῖν usitatissimum et quasi sollemne esse, ut Eur. Herc. Fur. 607 ἀνελθὼν ἐξ ἀνγλίων μυχῶν Αἰδου Ἥρακλῆς; Arist. Pac. 445 εἰς φῶς ἀνελθεῖν. Sed tamen Soph. El. 419 simplex verbum adhibetur: λόγος τις αὐτὴν ἔστιν εἰσιδεῖν πατρὸς τοῦ σοῦ τε κάμοῦ δευτέραν ὁμιλίαν ἐλθόντος εἰς φῶς. — Deinde acute, ut solet, Blaydesius postulat, ut verbum, quod est πείθειν, eandem vim impellendi (förmå, öfvertala) habeat in hoc versu, quam in proximo (623) et in 610 habet. At, credo, hae, quas nos distinguimus ejusdem verbi diversas significationes (förmå l. intala att tro och förmå att göra ngt), a Graecis quidem ipsis vix diversae sentiebantur. Quod si omnino Manibus vim quandam adhiberi oportere putabant, ut ad superas auras evaderent, tali in veram vitam reditui, qualii fuit Sisyphi, illa eliciendi, excitandi vis notioque (C. Tusc. disp. I. §. 37) vix accommodata videri potest. Qua de re scholiasta: ὁ Σίσυφος, inquit, μέλλων τελευτᾶν παρήγγειλε τῇ γυναικὶ αὐτὸν ἄταφον καταλιπεῖν καὶ κατελθὼν εἰς Αἶδον, τῶν γε νενομισμένων οὐ τυχὼν, κατηγορήσε τῆς γυναικὸς — ἡξίου τε ἀνελθεῖν καὶ τὴν γυναῖκα τιμωρήσασθαι. ἀνελθὼν δὲ οὐκ ἔτι ὑπέστρεψεν, ἕως μετ' ἀνάγκης κατῆλθεν.

V. 627. συμφέροι, "vobiscum conspiret", Herm., vobis adsit faveatque; Eur. Med. 13; Soph. El. 946 συνοίσω πᾶν ὄσοντες ἂν σθένω et ibdm 986 συμπονεῖν, συγκάμνειν; de hoc verbo plura videas ad 1085.

V. 630. Non dubium est, quin νεὼς ἄγοντα hoc significet: *e navi agentem*, ut 613 ἄγοιντο νήσου "ex insula arcesserent", quod probantem Nauckium miror haec verba corrupta censere (Krit. Anh. p. 149). Scilicet haec ipsa traductio ex navi praeter ora mirantium aut gaudentium Achaeorum res omnium longe indignissima Philoctetae videbatur; conferas non solum 608 δέσμιόν τ' ἄγων ἔδειξ' Ἀχαιοῖς ἐν μέσοις θήραν καλήν, sed etiam 356—7 μ' εὐθύς ἐν κύκλῳ στρατὸς ἐκβάντα πᾶς ἡσπάζετο. Neque, credo, Hartungius audiendus est, quod dicit, ipsam sententiam *e navi agentem* ferri non posse, quod verba λόγοις μαλθακοῖς utique ad ipsam navis conscensionem, quae Lemni futura erat, referri necesse sit ("ja offenbar nur auf die Einschiffung in Lemnos sich beziehen kann"). At enim *navem conscendere* graece non dicitur, id quod Hartungius legi vult, ἐπὶ νεὼς ἄγειν, sed hoc *navi vehere* significat. Quod si dii Philoctetae prece, non vi persuaderi volebant, ut ad bellum conficiendum operam suam Graecis praestaret, hoc, credo, non magis ad profectionem ex Lemno, quam ad egressionem in Troadem et omnino ad universum iter negotiumque pertinebat. Praeterea synizesis vocis νεὼς non sine causa suspecta est; cfr tamen Bonitzium, Beiträge, p. 455. — De Erfurdii et Bruckii sententia νεὼς ἐν νηὶ interpretantium vid. ad 648. — ἂν ad δεῖξαι pertinere vix est quod moneam.

V. 631. Cum οὐ per se ipsum (nej!) in asseverationibus saepissime ponatur (cfr v. 997, 992; Eur. Bacch. 1275; Ar. Ran. 74), id quod in libris est, οὐ θᾶσσον — retinui. Quod scholiasta interpretatur τάχιον ἂν πεισθείην τῇ ἐχίδνῃ ἢ τῷ Ὀδυσσεῖ, in eo libro, quem ille in manibus habuit, οὐ scriptum fuisse non putaverim. Quanquam haud raro Graeci in duobus casibus obliquis comparandis pro posteriore utun-

tur genetivo, ut v. 681 οὐτινα οἶδα μοίρα τοῦδε ἐχθρόνι συντυχόντα et Ant. 75 πλείων ἔστι χρόνος ὃν δεῖ μ' ἀρέσκειν τοῖς κάτω τοῖς ἐνθάδε —; sed οὐ· θάσσον et simplicius et fortius est; ne ἦ quidem gravius esse credam (cfr Schneidew.); quonam vero referendum sit οὐ (sc. δείξει ἄγων), obscurum esse Seyffertio minime assentior; cfr v. 1195. — πλείστον ἐχθίστη, cfr O. C. 743.

V. 633. De sententia cfr 407 sqq., O. C. 1000; μὲν omissum est, ut Xen. Hell. I. cap. 2. 14 ὄχοντο εἰς Δελφείαν οἱ δ' εἰς Μέγαρα.

V. 635. Quod est in libris χωρῶμεν ὥς ἡμᾶς πολὺ πέλαγος ὀρίζει (Schol. δίστησιν) nihil potest significare, nisi hoc: "eamus, nam nos magnum mare a nave Ulixis disjungit"; haec autem sententia absurda est. Recte enim Seyffertius: "qui sciat" inquit, "Philoctetes longe abesse Ulixis navem, aut, si sciat, quid ad propere eundem adhortetur." Sed prorsus eodem modo absurda est illa lectio, quam ab Hermanno propositam recepit Blaydesius ἕως — ὀρίζει dum disjungit. Legendum est aliquid, quod ad futurum tempus spectet et referatur aut cum Brunckio (sive Reiskius dicendus est) ὥς ὀρίζη ut disjungat, aut ἕως — ὀρίζη dum disjungat (omissa particula ἂν pro ἕως ἂν — ὀρίζη, ut ἕως ἀνῆ, v. 764), quarum lectionum sententia eadem est. De synizesi particulae ἕως in ὥς vid. Bonitzium p. 454 et ad v. 1329 huius fabulae; Seyff. ad Aj. 1117.

V. 637. ἡ καίριος σπουδή τὸ ἐν καιρῷ σπουδάζειν ἀνάπανταν ἄγει ὑστερον, Schol. — De voce ἀνάπαντα, cfr 875.

V. 639. ἄη παρῆ, Schol. vet.; ἐπειδὴν πνεῦμα τοῦν πρόρας ἐπειδὴν παύσεται ὁ ἄνεμος ἐναντιούμενος, id.; ἄη πέση, Θραυσθῆ, Schol. recentior. Ex quibus apparet utrumque scholiastam illam lectionem, quae est in A. ἄη, veterem autem illam quoque, quae est in La, ἄη cognitam habuisse. Atqui hanc quidem absurdam esse quis est, quin videat? an quisquam, si velit navigare, exspectet, dum ventum adversum habeat? Neque illud, quod in cod. A. et in vetustissima

quaque editione est, ἄη facile quisquam probaverit, cum et ea vis verbi et forma ipsa incerta sit. De ἀνιέναι remittere, sedari, cadere cfr v. 705, 764.

V. 641. στελοῦμεν, e portu exhibimus, solvemus, cfr 571.

V. 642. Non optima, sed tamen, si vere dicere volumus, aliqua sententia est illa, quam habet librorum scriptura οὐκ ἀλλὰ κακείνοισιν ταῦτ' ἐναντία (cfr v. 631) h. e. "minime vero (omnis ventus fugientibus secundus)! at illis quoque haec adversa sunt (ut non sit metuendum, ne nos Lemni morantes Ulixes deprehendat)". At pingue nescio quid et a poetica ratione alienum videtur, si quid in illa Philoctetae sententia αἰ καλὸς πλοῦς ἐσθ', ὅταν φεύγῃς κακὰ subabsurdi sit, ut est revera (quis enim adversam tempestatem vincat?), id a Neoptolemo coargui et demonstrari, praesertim cum ad illud, quod per se ipsum non minus a communis vitae veritate abhorret, οὐκ ἔστι λήσταις πνεῦμ' ἐναντιούμενον, nihil respondeatur. Neque rursus eam sententiam (542), tanquam verissima sit, a Neoptolemo confirmari consentaneum est, id quod fiet, si cum Doederleinio οἶδ' legemus (cfr Eur. Suppl. 107—110; Hec. 242). Neque Seyffertii conjectura οὐκ αὐτὰ κακείνοισιν ταῦτ' ἐναντία satis tuta videtur, quod αὐτὰ ταῦτα non haec eadem, sed haec ipsa sint; cfr v. 23 et Trach. 600 αὐτὰ ταῦτα πράσσω; Iph. Aul. 1362—3 ἄρ' ὁ Σισύφου γόνος; — αὐτὸς οὗτος; 1375; [at contra ibdm 365 οὗτος αὐτός (hic idem) ἐστὶν αἰθήρ, ὃς τὰδ' ἤκουσεν σέθεν]; Lys. XII. 24 ἐπὶ τῇ τούτου βλάβῃ καὶ πρὸς αὐτὸν τοῦτον διαλέγεσθαι ὅσιον καὶ εἰσεβές (νομίζω). Itaque Meinekio assentior scribenti οὐκ ἄρα κακείνοισι ταῦτ' ἐναντία (ut non metuendum sit, ne hoc vento ex Troade huc pervenire possint); cfr Aj. 1238 οὐκ ἄρ' Ἀχαιοὶς ἄνδρες εἰσὶ, πλὴν ὁδε. Quid legerit scholiasta, qui explicet μὴ εὐλαβηθῆς κακείνοις γὰρ ἐναντία τὰ πράγματα, non satis perspicuum est, et haec, credo, res Bergkio aliquot versus excidisse conjicienti ansam dedit.

V. 643. τοῖς κακούργοις οὐκ ἔστιν ἐναντίος ἄνεμος. ἐν τῇ συγχύσει γὰρ μᾶλλον ἰσχύουσιν, Schol.

V. 645. Cum verbum (*χωρῶμεν*) pluralem numerum habeat, tamen participium (*λαβών*) tantummodo ad id subiectum, ad quod re ipsa pertinet, (Philoctetam), etiam grammatice accommodatur. Neque alia exempla hanc licentiam non satis tuentur, velut Eur. Med. 564 *ὥς συναρτήσας γένος εὐδαιμονοῖμεν* (dicit Iason se, juncta cum regibus affinitate, suam ipsius et Medae et communium liberorum fortunam amplificare studere); Trach. 333—35 (Nauck.); Arist. Av. 203. [Contraria fere licentia cernitur Plaut. Amphitruo. 730: quor igitur praedicas, te heri *me* vidisse, qui (i. e. cum *nos*, herus et ego) hac noctu in portum advecti sumus]. De eo quod Dobraeus (Advers. 46) conjecit, *λαβόνθ'*, cfr O. C. 17 (δ'), 1164 (*μολόντ'*); O. T. 29 (δέ); El. 1017 (cfr Wolff. ad eum locum).

V. 646. *πόθος ἔχει*, cfr v. 687.

V. 648. *τί ἔχεις, ὅπερ ἢ ἐμὴ ναῦς οὐκ ἔχει; ἀντὶ τοῦ, οὐδὲν ἡμῖν λείπει*, Schol., quae explicatio ad quam lectionem pertineat, obscurius est, nisi quod proximum vero est, scholiastam *τῆς ἐμῆς νεὼς* pro possessivo genetivo habuisse. Editores autem hanc codicum lectionem duobus modis tuentur. Alii enim, Neuium dico et Dindorfium, (Blaydesius quoque: "perhaps", inquit, "however, it will be best to consider *νεὼς* as a genetiv of place as in El. 900"), verbum *ἐν* (*ἐνεστι*) cum genetivo locali conjungi putant, collatis El. 900 *ἐσχάτης δ' ὁρῶ πυρᾶς νεώρη βόστρυχον*; Aj. 1274 *ἐρκέων ποθ' ὑμᾶς ὄντας ἐγκεκλημένους ἤδη τὸ μηδὲν ὄντας ἐν τροπῇ δορὸς ἐρρύσαι' ἐλθὼν μοῦνος*; O. T. 236 *τὸν ἄνδρ' ἀπαιδῶ τοῦτον, ὅστις ἐστί, γῆς τῆσδ' — μήτ' εἰσδέχεσθαι μήτε προσφωνεῖν τινα*; O. C. 694 *ἔστιν δ' οἶον ἐγὼ γὰρ Ἀσίας οὐκ ἐπακούω οὐδ' ἐν τῇ μεγάλῃ Δωρίδι νάσῃ Πέλοπος οὐποτε βλαστόν*; Eur. Phoen. 452 *τόνδ' εἰσεδέξω τειχέων πείσασά με*. At nullum exemplum ex his, quae attulimus, huic, in quo versamur, loco simile est; hic enim, si vera est et lectio et localis genetivi explicatio, ad ipsam eam praepositionem, quae certa lege cum dativo conjungitur (*ἐν*), genetivus refertur,

illis autem genetivis non tam, quo loco res sit, quam locus, *intra* quem sit (ut O. T. 236; Eur. l. c., ubi quod *εἰσδέχεσθαι* cum genetivo jungitur, ad similitudinem praepositionis *εἰσω* constructio accommodatur, et Aj. 1274; Dindorfius quidem Phil. 648 ita interpretatur: "in navem meam receptum", quasi hoc quoque loco verbum aliquod cum *εἰς* compositum legeretur), aut a qua parte posita sit (i. hvilken rigtning från l. om något; cfr Krueg. 46 I. 3 et Nauckium, qui ad El. 900 *ἐσχάτης πυρᾶς* cum *ἀριστερᾶς χειρὸς* et iis, quae sunt ejusdem generis, comparat) significatur; jam O. C. 694 non dubito quin *γῆς Ἀσίας* non localis sit genetivus, sed ablativus ad *βλαστόν* pertinens ("ex terra Asiae prosemminatum"), quam rem obscurare non debuit mutatio conjunctionis, quae in *ἐν νάσῃ* adhibita est; denique El. 900 aut cum Schaefero *ἐσχάτη πυρᾶ* scribendum aut (ad similitudinem Eur. El., ubi eadem res narratur, 513 *πυρᾶς δ' ἐπ' αὐτῆς) τύμβον προσεῖρπον ἄσσον ἐπὶ δ' αὐτῆς ὁρῶ πυρᾶς*. Cfr praeterea de hoc versu (Phil. 648) Bonitzium, Beiträge p. 423. — Sed de hac quidem interpretandi ratione satis diximus. Brunckius autem et Hermannus et Seyffertius *ἐν licet* interpretantur et genetivum, quem pro ablativo habent ("e navi"), cum *λαβεῖν*, quod ex v. 645 (*λαβών*) repetitur, conjungunt: "quidnam hoc dicis, quod non ex navi mea sumere liceat"? Blaydesius autem *λαβών* ab *ἐν* non solum multis verbis, sed etiam personarum, quas vocant, mutatione disjungi monet ("but *λαβεῖν* cannot well be understand from 645 after the last remark of Phil."). Quanquam idem rursus hanc viam interpretandi ingredi videtur, cum dicit: very likely the *ἀπὸ* now found in the prec. v. belongs here and *ἐν* be a corruption of some other word. Mihi quidem aut ad *νεὼς* (ex 647) *ἀπὸ* et *λαβεῖν* (ex 645) intelligenda videntur, aut pro *ἐν ἐπὶ* legendum videtur; ita autem dubius sum, ut ad hanc rationem magis inclinem.

V. 649. *μάλιστα* potissimum; optime.

V. 650. *ὥστε πρᾶννεῖν πάνν* ut plane mitigem (cfr 696). De *πάνν*, quod multis editoribus (Nauck., Bergk., Meinek).

frigere visum est, recte Seyffertius: "πάνν", inquit, "multum valet ad mulcendum Neoptolemum, ne ullo incommodo a vulnere extimescendo" (h. e. quod a vulnere metui possit) "deterreatur"; cfr Blayd. annot.

V. 651. γὰρ obscurum est; neque enim in interrogatione adhibetur ea particula, ut ne *nam* quidem latinorum aut nostra *dā*, nisi ubi quaerit aliquis causam aut rationem eorum, quae alter dixit fecitve (ut 654); ut si dixisset Philocteta praeter herbam aliud quoque se ex antro petiturum, aptum esset γὰρ; at nulla ejus rei in versibus 649, 650 significatio est. Si vera lectio est, hac particula Neoptolemus significat se pro certo habere, nihil jam restare, quod e mendico antri instrumento secum ferre velit, ut si dixerit: οὐ γὰρ τι ἄλλο εἶναι ὅτι ἂν λάβοις νομίζω.

V. 655. "Haec, non enim alia (sunt), sed sunt ea, quae manibus teneo". Cum sit in codice La ἀλλ' ἔσθ' (non ἀλλ' ἔστ', ut appareat in archetypo post verbum proxime secutum esse pronomen relativum), requiratur autem et ad numerum longa syllaba et ad sententiam pronomen indefinitum ἄλλα, servatis iis, quae sunt in optimo codice, ἀλλ' addidi, quo uno loco addi potest, ante ἀλλ'. Ceterorum librorum scripturas ex ea, quae est in La, ad numerum explendum aliam alia commutatione ortas esse satis liquet; inter quas illa, quam fere ex I' recepit Seyffertius, alieno loco, ut ἔσθ' declarat, ἀλλ' insertam habet. Posse inter se conjungi ἄλλος et ἀλλὰ satis docuit Seyffertius, Homericus usus exemplo Od. VIII. 31 ἀτὰρ οὐτι μοι αἴτιος ἄλλος, ἀλλὰ τοκῆς δύο. Nauckium miror dicere ex scriptura codicis La conjici posse, archetypum οὐ γὰρ ἔστιν ἀλλ' ἃ — habuisse (die Lesart des Laur. scheint — auf οὐ γὰρ ἔ. zu führen).

V. 656. De ἔστιν ὥστε λαβεῖν pro ἔστιν λαβεῖν Nauckius recte confert Eur. Hipp. 705 ἀλλ' ἔστι καὶ τῶνδ' ὥστε σωθῆναι, τέκνον; cfr etiam Tr. 1152 συμβέβηκεν ὥστ' ἔχειν ἔδραν; Eur. Hipp. 1342 Κύπρις ἤθελε ὥστε ἐπαίρειν. Nam Soph. El. 1454 non arbitror ad hoc genus referendum esse.

Etenim cum haec proxime antecesserint: AI. ἦ καὶ θανόντ' ἡγγεῖλαν ὥς ἐτητύμως; HA. οὐκ, ἀλλὰ καπέδειξαν, οὐ λόγῳ μόνον — par est ea, quae subjungit Aegisthus: πάρεστ' ἄρ' ἡμῖν, ὥστε κάμφανῃ μαθεῖν ita interpretari: "adestne igitur nobis (mortuum corpus Orestae), ut manifestum videre liceat", non tantum: "licetne igitur rem manifestam videre." Ad haec v. 1455 respondet Electra πάρεστι δῆτα adest vero (ipse Oresta). Acute editores — Nauckium dico et Wolffium — Aegisthum faciunt quaerentem liceatne videre, Electram autem eodem verbo utentem respondere adesse (Orestam ultorem) idque ad tristem sermonis gravitatem multum pertinere arbitrantur; at gravius est, si idem ipsum, quod Aegisthus laetus quaerit de mortuo (adsitne), id de vivo et ad ulciscendum parato Electra affirmat.

V. 657. βαστάσαι· ψηλαφᾶν, (tangere, non tollere), Suid.; de καὶ — τε v. 421; cfr 1127; Eur. Cycl. 379. De προσκίσαι v. 534.

V. 659. συμφέρη cfr 1085.

V. 660. "Cupio vero, sed *ita* cupidus sum" (cfr C. de Or. II. §. 16 ita sum cupidus in illa — te — perpetua disputatione audiendi, ut — vel hoc sim cotidiano tuo sermone contentus). De demonstrativo ad ea, quae directa oratione dicuntur, spectanti cfr Lys. XII. §. 24 τοιαύτην γνώμην ἔχω ἐπὶ μὲν τῇ τούτου ὠφελείᾳ, καὶ πρὸς ἕτερον περὶ τούτου διαλέγεσθαι ἀσεβὲς εἶναι νομίζω et cet.

V. 661. "Si mihi fas est, velim; sin minus, omitte" (sc. mihi tradere). Paulo brevius haec dici non licet negare, cum, quo pertineat πάρες, non significetur, ut fortasse non immerito suspecta sint; sed tamen πάρες non solum *concede* (ut vult Nauckius) significare potest; est enim illa haud minus frequens *omittendi, negligendi* vis et significatio; cfr Iph. A. 1609 πόσει πάρες χόλον; Eur. Cycl. 310 πάρες τὸ μάργον τῆς γαστροῦς; Arist. Equ. 193 μὴ παρῆς, ἃ σοι διδόασιν — οἱ θεοί; Soph. Trach. 682; Ant. 1193; O. R. 283; O. C. 363; El. 545 πατρὶ

τῶν μὲν ἐξ ἐμοῦ παίδων πόθος παρεῖτο (ἡμελεῖτο, παρηγεῖτο, Schol.).

V. 663. ὅς γε cfr v. 455. — ἡλίου τόδ' εἰσορᾶν φάος cfr λείσσω δὲ τόδ' ἡμαρ, Soph. Electr. 106; Eur. Ion. 82 ἄρματα μὲν τάδε λαμπρὰ τεθρίππων ἡλῖος ἤδη κάμπτει κατὰ γῆν, ἄστρα δὲ φεύγει πυρὶ τῷδ' αἰθέρος.

V. 666. Schol.: ὅς ἐποίησάς με τῶν ἐχθρῶν ὑπερέχειν ὄντα αὐτῶν ἐλάττονα; cfr El. 1090 (vide ann. crit.). Sane inauditum est πέρα (ultra inimicos) pro ὑπὲρ dici. Hoc sentiens Burgesius hoc ipsum ὑπὲρ in contextum intulit, cum scriberet ἐχθρῶν ἐνερθεῖν ὄντ' ἀνέστησας μ' ὑπὲρ. At si de semetipso dicit Philocteta tanquam de luctatore oppresso ab adversario, videndum est, ne non aptius sit ἀνέστησας (aut ἀνόρθωσας) κάρα, quod notissimo schemate simul cum με objecti loco ad ἀνέστησας referatur; cfr El. 147 ἐμέγ' — ἄραρεν φρένας. De re universa cfr O. R. 22 sqq. πόλις γὰρ — ἀνακουφίσαι κάρα βυθῶν ἔτ' οὐχ οἶα τε φοινίον σάλου; Aesch. Choeph. 495—6: ἄρ' ἐξεγείρει τοῖσδ' ὀνείδεσιν, πάτερ; — ἄρ' ὀρθὸν αἴρεις φίλτατον τὸ σὸν κάρα; Soph. El. 27 ἔππος — ὀρθὸν οὐς ἴστησιν.

V. 667. ταῦτα cum objectum verbi διγγάνειν esse non possit, pro subjecto verbi παρέσται habendum esse recte Nauckius dicere videtur. Quod idem vir doctus dubitare videtur, rectene praesentis et aoristi infinitivi διγγάνειν, δοῦναι, ἐπεύξασθαι pro paribus jungantur, ne illa res apud optimum quemque graecum scriptorem frequentatur; velut Lys. XII. §. 32 χρῆν σε — μᾶλλον τοῖς μέλλουσιν ἀδίκως ἀποθανεῖσθαι μηνυτὴν γενέσθαι ἢ τοὺς ἀδίκως ἀπολουμένους συλλαμβάνειν; Xenoph. Anab. I. 3. 14 συντάττεσθαι τὴν ταχίστην πέμψαι δὲ καὶ —; ibdm 19 ὅτι δ' ἂν πρὸς ταῦτα λέγῃ ἀπαγγεῖλαι δεῦρο, ἡμᾶς δ' ἀκούσαντας πρὸς ταῦτα βουλευέσθαι.

V. 668. δόντι δοῦναι ἀντὶ τοῦ ἀποδοῦναι, Schol. Nauckium offendit, quod hic non solum tangere sed etiam reddere dicitur licere Neoptolemo (das Zurückgeben des Bogens kann

nicht als ein Vorrecht, sondern lediglich als eine Pflicht des Neopt. bezeichnet werden). Neque licet negare valde ingeniosam esse Musgravii conjecturam στόματι δοῦναι. Sed tamen quo modo verba explicanda essent, jam prope vidit Schaefer dicens, ἐξέσται διγγάνειν καὶ ἀποδοῦναι idem esse ac si Philocteta dixisset ἐξέσται διγγάνειν, εἰ ἀποδώσεις ("sic tamen ut ea mihi reddas"); quamquam non tam ab humanitate Philoctetae, ut censet Schaefer, quam a communi graeci sermonis consuetudine causam repetendam puto. Nam cum omnino dandi accipiendique vicissitudo quaedam vel promiscus quidam inter Philoctetam et Neoptoleum arcus usus significandus esset, utrumque verbum et accipiendi et dandi ab eodem verbo (licebit), quod proprie ad unum tantum pertinebat, pendere voluit. Quo modo saepissime non minus dure, quam hoc loco, pariter junguntur ea, quorum alterum alteri subjungi deberet aut utrumque suo modo universae sententiae adjungi; ut O. C. 1018—20 ΚΡ. τί δῆτ' ἀμαυρῶ φωτὶ προστάσεις ποιεῖν; ΘΠ. ὁδοῦ κατάρχειν τῆς ἐκεῖ πομπῶν δέ με χωρεῖν (pro πομπῶν ἐμοῦ χωροῦντος); Phil. 774—5 οὐ δοθήσεται πλὴν σοὶ τε κάμοι; Trach. 469 σοὶ δ' ἐγὼ φράζω κακὸν πρὸς ἄλλον εἶναι, πρὸς δ' ἐμὲ ἀψευδεῖν αἰεὶ; Xen. Anab. V. 9, 14 ἔδοξε τοῖς στρατιώταις μήτε ἀδικεῖν μήτε ἀδικεῖσθαι; ibdm 2; Lys. XI. 10 τί γὰρ ἂν τοῦτου ἀνιαιρότερον ἀκούσειεν ἢ εἰ, τεθνηκὼς ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν, αἰτίαν ἔχοι ὑπὸ τῶν τέκνων ἀνηρῆσθαι; οὐ τῆς ἀρετῆς τὰ μνημεῖα πρὸς τοῖς ὑμετέροις ἱεροῖς ἀνάκειται, τῆς δὲ τούτων κακίας πρὸς τοῖς τῶν πολεμίων (h. e. τῶν τῆς τούτων κακίας μνημείων πρὸς τοῖς τῶν πολεμίων ἱεροῖς ἀνακειμένων); cfr ibdm III. 47, XII. 4 οὐδενὶ — οὔτε ἐδικασάμεθα οὔτε ἐφύγομεν (ubi grammaticae quidem, ut ajunt, οὐδενὶ ad ἐφύγομεν pertinere nequaquam potest); cfr Phil. 88, 1332; Eur. Rhes. 65; neque dubito, quin ad hoc idem genus referri oporteat O. T. 758—9 ἀφ' οὗ γὰρ κείθεν ἦλθε (ὁ οἰκέτης) καὶ κρᾶτη σέ τ' εἶδ' ἔχοντα Λαῖόν τ' ὀλωλότα, quae verba Wolffio (1870) corrupta videntur, quod Lajum, cujus caedi servus ille

interfuisset, non tum demum, cum Thebas venisset, mortuum esse viderit; at nimirum *κράτη σέ τ' εἶδε ἔχοντα Λαίον τ' ὀλωλότα* dictum est pro *κράτη σ' εἶδε ἔχοντα Λαίου ὀλωλότος*.

V. 670. *αὐτὸς γὰρ ὕφηψεν τὴν πυρὰν τῷ Ἡρακλεῖ*, Schol.; cfr v, 801 sqq.

V. 671—3. Dindorfius hos versus ut spurios ejecit, quod "nihil causae erat, cur Neoptolemus verba illa falsitatis plena diceret". Contra quem prudenter monet Hartung., postquam Philocteta multis verbis Neoptoleum laudaverit munusque auxerit suum, non consentaneum esse Neoptoleum, si modo sumptam personam servare et in simulatione perstare vellet, illius sermone interrupto tria tantum verba *χωροῖς ἂν εἶσω* subjungere (vid. 674).

V. 674—5. (Phil.) "introeas velim; te quoque (mecum) intro ducam, nam morbus (meus) te adiutorem (habere) flagitat". Hos totos versus Philoctetae, non, ut plerique editores, *χωροῖς ἂν εἶσω* Neoptolemo, Philoctetae cetera tribui. Nam Philoctetam, qui antri incola et quodammodo dominus sit, amicum, ut introeat, invitare, non contra decet. Quanquam hoc quidem non in magno ponam discrimine; at certe perperam Bergkiius verba *καὶ σέ γ' εἰσάξω* Neoptolemo tribuit, quasi in introeundo hujus priores partes essent, non, ut res est, dux Philocteta esset, comes Neoptolemus. Deinde dure admodum, si Bergkium sequemur, *σέ* subjectum infinitivi *λαβεῖν*, non objectum esse debebit; saltem *σοῦ* scribere debuisse videtur.

V. 676—729. Stasimum II. Chorus Philoctetam miseratur, quod tamdiu cultu humano et hominum convictu caret; idem laetatur, quod nunc malis exantlatis domum reversurus est. Scilicet chorus non audivit ea, quae in prologo inter Ulixen et Neoptoleum convenerant. Nam cur dissimularet, si fraudis particeps fuisset, nihil causae erat absente Philocteta.

V. 676—81. *λόγῳ μὲν ἀκούω τὸ τοῦ Ἰξίονος πάθος, ὅτι τροχάζεται· πελάταν δὲ αὐτὸν λέκτρων Διὸς εἶπεν, τὸν πειρᾶσαι βουλευθέντα τὰ τοῦ Διὸς λέκτρα, ὃν ἔδρησεν ὁ Ζεὺς· μὴ μέντοι ἑορακέναι μείζονα τῆς Φιλοκτήτου νόσου*, Schol.

"Fama quidem audiui, vidi autem nequaquam, ut illum, qui aliquando Jovis genialem lectum invadere ausus esset (*τὸν βουλευθέντα ἐπιβῆναι τῇ εὐνῇ τοῦ Διὸς*, Schol.; cfr *ἐμπελασθῆναι κοίτης*, Trach. 18), super volubilem rotam (extentum) jecerit alligatum (*κατὰ τὸν τροχὸν δεδεμένον τὸν περιφερόμενον ἐν τῷ δρόμῳ*, Schol.; cfr v. 608 *δέσμιον*) praepotens Saturni filius" (*παγκρατὴς βασιλεῖς*, Schol.). De Ixione cfr Pind. Pyth. II. 26 *ἐν τῷ πτερόεντι τροχῷ παντὰ κυλινδόμενον Ἰξίονα*. De forma universae sententiae cfr Aesch. Prom. 425 sqq. Cum v. 678 antistrophico (694) longior sit, recte ab Herm. (Erf., Nauck.) vocabula *Ἰξίονα* (Erf.) et *δὴ* exclusa esse videntur; cur cum Musgravio et Nauckio *ἄμπυκα* mutemus in *ἄντυγα*, non satis causae esse videtur, quod per se quidem ipsum neutrum vocabulum rotam significat, constat autem Hesychium (sub voce *ἄμπυκες*) hoc Sophoclis loco *ἄμπυκα τροχὸν* interpretatum esse; cfr Seyffertium ad h. l., qui idem (contra Nauckium) monet feminini generis *ἄμπυκα* esse Eur. Hec. 466. — *ἐλαβον* et *ἐβαλον* formasque utrinque ductas in codicibus saepe permutari (ut Phil. 282 *συμβάλοιτο* pro *συνλάβοιτο*), idem Seyffertius docet. Rursus *αἰσιμον* pro *δέσμιον* scribendum esse Seyffertio non assentior, quod ad rem vel maxime pertinet *alligatum* ad rotam volvi Ixiona neque *βάλλειν κατὰ δρομάδα ἄμπυκα* vinciendi notionem complexam habet. — In brevem syllabam desinit versus 677, ut 686.

V. 682. *κλίων* perfectam actionem habet, ut *κλύεις* v. 262.

V. 683. De *τοῦδε* pro *ἧ τόνδε* vel *ἧ ἢ τοῦδε* μοῖρα cfr v. 631.

V. 684. *ἔρξας* quin corruptum sit, dubitare non licet. Nam ut possit callida verborum junctura effici, ut *ἔρδειν* aut *ῥέζειν τινά τι* idem sit, atque si dicas *βλαβερόν* (Schol.) aut *κακόν τι* (Eust.) *ῥέζειν* (cfr Eur. Med. 95 *ἐχθρούς γε μέντοι, μὴ φίλους δράσειέ τι*), certe οὐτ' *ἔρξας τιν'* οὐτε νοσφίσας ("hic qui nihil cuiquam male fecerit neque ullum suo fraudarit", Brunck.) dicere absurdum est; quasi vero aliena ad se convertere non sit *male facere*. Neque ex O. C. 538—9 ad hunc

locum explicandum aut tuendum quidquam potest lucis auxiliivae afferri, ubi et inter se contraria ponantur *πάσχειν* (h. e. imprudentem scelere se obstringere) et *δέζειν* (scientem se scelere contaminare) et praeterea chorus v. 539 ad *ἔρξας* objectum, ut ajunt nostri, additurus fuerit, nisi ejus sermonem Oedipus interpellasset. — Quae cum ita sint, ex conjectura medicinam petendam existimo. Ac si quis consideraverit duo imprimis Ixionis facinora fuisse, unum quod socerum dolo interemisset, alterum quod Junonem rapere conatus esset, (Pind. Pyth. II. v. 30—34: αἱ δύο δ' ἀμπλακίαι φερέποναι τελέθοντι τὸ μὲν ἦρως ὅτι ἐμφύλιον αἷμα πρῶτιστος οὐκ ἄτερ τέχνας ἐπέμυξε θνατοῖς ὅτι τε μεγαλοκυνθέουσιν ἐν ποτε θαλάμοις Διὸς ἄκοιτιν ἐπειράτο), vix, credo, dubitabit, quin his ipsis sceleribus Philocteta vacare dicatur. Itaque Blaydesium secutus pro οὐτ' *ἔρξας* τιν' dedi οὐτε *κλέψας* (τοὺς εὐνὰς ὑποκλεπτομένους, Soph. Electr. 114; Arist. Thesmoph. 205), *νοσφίσας* autem verbo eandem vim tribuerim *occidendi*, quam habet apud Aeschyl. Choeph. 432, Eum. 211, Sept. 968. Scilicet postquam *κλέψας* in *ἔρξας* corruptum est, ad metrum explendum τιν' addebatur. Sententia igitur haec est: "qui cum neque furto neque caede se astrinxerit".

V. 685. ἀλλ' ἴσος ἐν (sive ὦν malis) ἴσοις ἀνὴρ — aequus inter aequos h. e. par pari referens, οὐτ' ἀδικῶν οὐτ' ἀδικούμενος, nemini nocens nisi injuria lacessitus. Scilicet haec quoque ad delicta spectant Ixionis, qui ob hoc ipsum poenas apud inferos dedit, quod bene de se meritis non gratiam, sed injuriam retulisset; Pind. I. c. 21—24 θεῶν δ' ἐφετμαῖς Ἰξίωνα φαντὶ ταῦτα βροτοῖς λέγειν ἐν πτερόεντι τροχῷ παντὰ κυλινδόμενον, τὸν εὐεργέταν ἀγαναῖς ἀμοιβαῖς ἐποιχομένους τίνεσθαι. — Per se quidem ipsum ἴσος *justum* (δίκαιος, Schol.) non significat, sed haec vis et significatio oritur demum ex eo, quod cum altero ἴσος conjungitur aut conjunctum cogitatur; ut *aequitas* proprie dicitur ea, quae cernitur in ratione ac vicissitudine duorum, qui inter se juris aequabilitate utuntur aut mutuis officiis contendunt. Cfr Arist.

Acharn. 353—4 βάλλειν καὶ βῶν ἐθέλειν τ' ἀκοῦσαι μηδὲν ἴσον ἴσῳ φέρον. Quod si ita est, inepta et Hermanni emendatio est ἀλλ' ἴσος ἐν γ' ἴσοις ἀνὴρ (inter aequos *saltem* aequus) — scilicet, ubi aequalitas significanda sit, neque minuendi neque augendi particulae locus est — et Blaydesii ἴσος, εἴ τις ὦν, ἀνὴρ, quod nihil potest significare nisi hoc: "similis aut aequalis, si quisquam, vir". Nam, ut dixi, sublato ἴσοις etiam illa aequitatis vis tollitur.

Restat, ut quaeratur, utrum codicum scripturam ἴσος ἐν ἴσοις retinere liceat an Ferdin. Schultzi (in programme, Monaster. 1860) emendationem ἴσος ὦν ἴσοις probare (cfr similem emendationem ὦν pro ἐν in versu 319). Certe ille Schultzi versus et similior est versui antistrophico 700 φορβάδος ἐκ γαίης ἐλὼν et communis graeci sermonis consuetudo participium prope requirere videtur (cfr Madv. Gr. Ordföin. 19). Sed neque poetae in hoc genere tanta severitate utuntur (cfr v. 92), neque vero si hic in strophā trochaeus et tribrachus, in antistrophā dactylus et trochaeus est, major est inaequalitas, quam illa, quae in versibus 1124 et 1147, 1129 et 1151 inter se comparatis cernitur.

V. 686. Quamvis hic versus ab antistrophico 701 longe discrepet, tamen cum per se ipse neque in verbis quidquam neque in sententia habeat, quod offendat, nihil audeo mutare, idque eodem modo fecit Nauckius (cfr 1097 et 1119). — ὦλλοντο consumebatur, conflictabatur miseriis, ut διωλλύμην 252. — Ad τόδε θαῦμά μ' ἔχει cfr Eur. Ion. 572 τοῦτο καμ' ἔχει πόθος, ὅπως σύ τ', ὦ παῖ, μητέρ' εὐρήσεις σέθεν ἐγώ 9' ὅποίας μοι γυναικὸς ἐξέρης; Aesch. Pers. 750 πῶς τὰδ' οὐ νόσος φρενῶν εἶχε παῖδ' ἐμόν.

V. 687. πῶς ποτε, πῶς ποτ', cfr v. 175; O. T. 1210. — ἀμφίπλακτα ἐκατέρωθεν πλήττοντα, Schol. Ut hoc, sic haud pauca adjectiva verbalia in — τος apud Sophoclem vim activam habent, quorum nonnulla Wolffius ad O. T. 336, nonnulla Blaydesius ad O. T. 969 collegit: El. 912 ἀκλανστος, 1077 πάνδυρτος (πανόδυρτος), 1144 ἀνωφέλητος; O. T. 191 περιβόητος (μετὰ

βοῆς ἐπιών, Schol.), 336 ἀτελεύτητος, 864 εὐσεπιος, 885 ἀφόβητος, 969 ἄψαντος (ἐγγους, μὴ ἀψάμενος, Schol.); O. C. 1031 πιστός (confidens), 1200 ἄδερκτος (ὄμματα; cfr adv. ἀδέρκτως 130), 1283 ἀφώνητος, 1662 ἀλύπητος; Ant. 583 ἄγευστος (κακῶν), 615 πολὺπλαγκτος (ἐλπίς); Trach. 446 μεμπτός, 106 ἀδάκρυτος, 107 εὐμναςτος, 1074 ἀστένακτος, ἀδάκρυτος 1200; Aj. 321 ἀψόφητος, 200 βαρυάλητος; incertum est ἀνέλπιστος, El. 186; cfr ἀναγώνιστος, Xen. Cyr. I. 5. 43.

V. 690. κατέσχον retinuit; cfr Nauck.

V. 691. Pro αὐτὸς scripsi οὗτις, audacius, fateor, sed veniam dabunt fortasse, qui neque in librorum scriptura neque in Bothii Seyffertiive emendationibus idoneam sententiam reperire potuerunt poteruntque. Nam ἔν' αὐτὸς ἦν πρόσουρος — non posse nisi addito ἐαυτῷ id, quod volunt: *ubi ipse sibi vicinus esset*, significare Bothio Nauckioque assentiri necesse est; quod si fieri posset, tamen ineptum esset ad sententiam. Nam Timon quidem, qui, se ipso contentus, quam delectationem ceteri homines ex hominum usu et sermonibus capiunt, eam ex sua arrogantia et tristi humani generis odio contemptuque capiebat, a Luciano (c. 43) θύειν καὶ εὐωχεῖν, ἐαυτῷ γείτων καὶ ὄμορος ὧν dici potest, Philocteta non potest, qui vicini amicique officia non spernat, sed misere desideret et requirat. Rursus Bothii conjectura ἔν' αὐτὸς ἦν, πρόσουρον οὐκ ἔχων βάσιν ("ubi solus erat, vicinum cujusquam gressum non habens", Madv. Adv. I. 209) rejicienda videtur, quod neque αὐτὸς μόνον, *solum* significat — [aliud est αὐτοῖ ἐσμεν Plat. Parm. 347 B., Aristoph. Acharn. 504, 507, Thesm. 472, ubi philosophi, cives, feminae ita de semetipsis loquuntur, ut vulgus hominum (τοὺς πολλοὺς), socios, viros suo coetui non admixtos dicant; singularis quidem numeri ejusmodi exemplum nullum accepimus] et πρόσουρον ἔχων βάσιν quid sit, valde obscurum est. Denique quod Seyffertius, scholiastae explicationem βάσιν πόδα secutus, posuit ἔν' αὐτὸς ἦν, πρόδουλον οὐκ ἔχων βάσιν h. e. "ubi ipse solus erat, pede, qui servi

loco esset, captus, vereor ne ii, qui audiebant, multo facilius "pedem ministrantem" pedissequum aliquem aut etiam, id quod ridiculum fuerat, calceum intellecturi fuerint, si quidem Sophocles, ut Seyffertius vult, Aeschyli verba (Ag. 944) πρόδουλον ἐμβασιν ποδὸς ἀρβύλας imitatus esset idque illi sensissent. Cfr Eur. El. 532 σὺ δ' εἰς ἔχρος βάσ' ἀρβύλης σκέψαι βάσιν, εἰ σύμμετρος σὺ ποδὶ γενήσεται, τέκνον. Accedit, quod minus apte Philocteta pede carere dicitur, qui tamen aliquo modo ingredi et vitae muneribus fungi potuerit (cfr v. 701). Hoc quidem loco, qui omnis ad illa πῶς ποτε μόνος — ῥοθίων ἀμφιπλάκτων κλίων βιοτῶν κατέσχευεν explicandi causa refertur, vix dubium est, quin dicat poeta, Philoctetam non potuisse vicinum quemquam adire, non quod pede uti prorsus non posset, sed quod omnino praeter ipsum in insula homines nulli essent (v. 2; 302). Haec cum ita sint, nihil commodius videtur, quam scribere: ἔν' οὗτις ἦν πρόσουρος, οὐκ ἔχων βάσιν οὗτις ἐς ἔγχωρον — (cfr crit. annot.). — αὐτὸς inventum existimo ab aliquo, cui de vi vocabuli πρόσουρος non magis constaret, quam scholiastis, quorum haec verba sunt: ὅπου αὐτὸς μόνος ὑπὸ ἀνέμων βαλλόμενος, πρὸς ἄνεμον τετραμμένος; et κάτοικος ἢ ὑπ' ἀνέμων βαλλόμενος ἢ πρὸς τὸν ἄνεμον τετραμμένος; tamen apud Herodotum II. 12, III. 97 πρόσουρός τινι vicinus aut finitimus alicui dicitur. Pronomen indefinitum, quod est οὗτις, apud scenicos poetas non tam frequens esse quam οἷδεῖς, sed tamen plurimis locis inveniri satis constat, ut 682, Soph. El. 187, 276; Aesch. Pers. 242, 414; Eur. Alc. 101, 194, 293, 330, 505; I. T. 754, 579; Cycl. saepissime. Blaydesii conjectura οἰκουρὸς frigidam et obscuram eorum repetitionem habet, quae v. 287 dicuntur. Ad ἔγχωρον cfr ἐντοπος v. 288.

V. 692. Scholiastam κακογείτονα ad στόνον recte referre puto: οὐδέ τινα ἐγγώρων ἔχων, παρ' ᾧ δὲ τὸν κακὸν γείτονα, τὸν αἵματηρὸν στόνον, ἀποκλαύσειε. Idem minus, credo, recte εἴπερ τις ἐτίγχανε αὐτῷ σινοικῶν ὁ τοῦτου στόνος κακογείτων ἂν ἦν ἐκείνῳ, si non ipsius Philoctetae

malum vicinum, sed τοῦ ἐγγύρου, gemitum dicit. Eadem sententia Hermanno, Neuio, Hartungio placuit. De translatione ipsa cfr Aesch. Sept. 288 γείτονες δὲ καρδίας μέριμναι ζω-
πυροῦσι τάρβος et Ag. 1002 νόσος γὰρ αἰεὶ γείτων ὁμότοι-
χος ἐρείδει; cfr etiam verba σύντροφος (v. 203), σύντοι-
κος βλάβη, κηλὶς (El. 785, O. C. 1134); ξυνοικεῖ γήρα πρό-
παντα κακά, O. C. 1238; Phil. 1168. — κακογείτων malus
vicinus ex adjectivo attributo et substantivo eodem modo compo-
situm est, quo κακοῖλος, κακόδουλος, κακόμαντις (improba
Troja, malus servus, malus vates), ἀριστόμαντις, Phil. 1338
(cfr Ellendt. lex. Soph.), ψευδοκέρυξ, ibdm 1306, ψευδόμαν-
τις, O. C. 1097 et cet. *Malorum socium* (Unglücksgefährte),
id quod Lessingio (et Brunckio) placuit, neque potest signi-
ficare κακογείτων (cfr Seyffert. adnot.), et, si posset, inepta
hoc loco significatio esset: neque enim Philoctetae optandus
erat ejusmodi sodalis, qui eodem, quo ipse, malo laboraret,
sed integer corpore et viribus, qui non solum verbis consolari,
sed etiam opera juvare posset. Quod Seyffertius dicit ipsum
ordinem verborum obstare, quominus κακογείτονα ad στόνον
referatur, persaepe apud scenicos poetas conjunctiones, quas
vocant, et pronomina relativa non in primis sententiis, sed
post verba aliqua collocantur; cfr v. 702 παῖς ἄτερ ἄς φίλας —.
Commode sane Buggius, collato Soph. El. 123 sqq. τίν' αἰεὶ
τάχεις ὧδ' ἀκορεστον οἰμωγὰν τὸν Ἀγαμέμνονα, κακογείτονα
statuit morbum ipsum, de quo lamentetur, esse, στόνον autem
gemitum, quem de morbo fundat (ut ille accusativus objecti,
hic actionis sit). Sed tamen haec interpretatio, nescio quo-
modo, magis quam decet morbum distinguit a gemitu, qui
laboranti extorquetur morbi saevientis vi, non de morbo tan-
quam de externa re funditur.

V. 694. ἀντίτυπον ita interpretari, ut fit a scholiasta,
ἀμοιβαῖον (besvarad, genklang väckande) s. παρ' ᾧ ἀμοι-
βαῖον λόγον ἀκούσεται, certe ad cogitationem suavius est.
Scilicet ut v. 1460 mons φωνῆς — παραπέμπειν στόνον
ἀντίτυπον χειμαζομένῳ (cfr v. 189 de Echo), sic hoc loco

homo nemo esse dicitur, qui Philoctetae "maestos clamores
succinat". Neque vero necesse est cogitemus alterum illum
vehementes et cruentos (βαρυβρότα, αἵματηρόν) plangores
reddere, quippe qui non corporis dolore, sed miseratione ductus
lamentetur. Vices quasdam gemitus ("ut ridentibus arident,
ita flentibus adsunt voltus humani", Hor.), non summam ae-
qualitatem significari caput est, neque plus in voce ἀντίτυπος
inesse necesse est; cfr ἀντήρεις apud Soph. El. 88—90 πολ-
λὰς μὲν θρήνων ῥῥάς, πολλὰς δ' ἀντήρεις ἥσθου στέρνων
πληγὰς —, et Vg. Aen. VI. 472 (Dido) refugit in nemus
umbriferum, conjunx ubi pristinus illi respondet curis (sc. con-
solando). — ἔχων, παρ' ᾧ — ἀποκλαύσειεν optativus est illius
generis, quod vocant deliberativum, cui post tempus praesens
aut futurum conjunctivus respondet; cfr Trach. 705 οὐκ ἔχω,
ποῖ γνώμης πέσω; Xen. Hist. gr. I. 3, 21 οὐκ ἔχοντες ὅτι
ποιήσεται, παρέδοσαν αὐτοῖς; Iph. Taur. 588 sqq. οὐδένα γὰρ
ἔσχον, ὅστις — τὰς ἐμὰς ἐπιστολὰς πέμψειε — et rursus
Lys. VIII. 5 ἐφάσκετε πάντα ποιῶντες οὐκ ἔχειν ὅπως
ἀπαλλαγῇτέ μου et O. C. 317 οὐκ ἔχω τί φῶ; Arist. Equ.
1192 οὐ λαγῶ ἔξεις, ὁπόθεν δῶς; Xen. Hist. gr. V. 4.
29 ὅπως μέντοι ἔλθοι πρὸς αὐτόν, — οὐκ εἶχεν; ibdm I.
4. 15 οὐκ εἶχεν, ὅπως ὠφελοίη. Haec cum ita sint, non
opus est cum Nauckio hunc optativum post ἔχειν ad idem
genus referre, quo illum post εἶναι v. 281, qui pro potentiali
cum ἂν positus est. Licet enim post ἔχειν etiam consecutivae,
quas vocant, relativae sententiae in futuro et potentiali ponan-
tur — quam unam rationem grammatici fere cognovisse vi-
dentur —, velut Xenoph. Anab. III. 1, 20 ὅτου δ' ὠνησό-
μεθα ἥδεν ἐτι ὀλίγους ἔχοντας, O. C. 1742 ὅπως μολούμεθ'
εἰς δόμους, οὐκ ἔχω, tamen illa cum conjunctivo comparatio
expeditiorem explicandi rationem habet.

V. 696—700. ὅς ut παρ' ᾧ ad ἔχων spectat. Totius loci,
quem ex emendatione Seyffertii lenissima eademque optima
posuimus, haec sententia est: — qui ferventem sanguinem ex
ulceribus pedis lenibus herbis sedaret, si quid (ejus generis)

contigisset, ut ex altrice terra tolleretur". — De vocabulo ἐμπέ-
σοι, quod est in libris, scholiastae dissenserunt, utrum de
sanguinis profluvio (incidere, pākōmma) an de alite sagittis
confixo et decidente (ὄρνις τοξενθεῖς ὑπὸ Φιλοκτήτου καὶ
πρασῶν εἰς τὴν γῆν; cfr v. 289—91) diceretur. Quorum neu-
trum aptum est, praesertim cum sequatur infinitivus ἐλεῖν.
Quem nimis audacter Hermannus olim (cfr Neuium) ita ex-
pedire sibi visus est, ut ἐκ τε γὰρ ἐλεῖν (och taga upp från
marken) cum optativo κατευνάσειε conjungi diceret, ne, si opta-
tivus ἔλοι poneret, potius cum ἐμπέσοι ad εἰ quam ad ὅς
referretur. Neque probabilius Brunckius ἐμπέσοι τιν' — ὥστε
γὰρ ἐλεῖν in herbas incurrens (pātrāffande), ita ut sumere
posset, interpretatus est. Ad quem proxime accedit Dindorfii
scriptura εἰ τι ἐμπέσοι ἐλεῖν, in quibus vel hiatus suspectus
est (cfr v. 100). Prudentius Schneidewinus ἐλεῖν in ἐλὼν
mutavit; sed tamen non percommode αἰμάς κηχιμένη ἐμπί-
πτειν incidere (pākōmma) dicitur. Denique aptius, credo, tan-
quam fortuita et incerta res ponitur remedii inventio, quam
morbi impetus; illud si statuas, haec verba εἰ τι συμπέσοι
ad miseras augendas pertinent, sin aliter, nihil habent nisi
repetitionem quandam verbi κηχιμένην. — ἐνθροῦς a scho-
liasta explicatur θηρόδηκτος, "veneno serpentis imbutus" (in
quo venenum serpentis est), ap. Bl., cfr ἐμπυος βάσις 1378;
δρυμὸν ἐνθροῦν (feris oppletum) Eur. Rhes 289; Hermannus
et Seyff. efferatum, ferum (foedum) explicant, collato Aesch.
Ag. 560 sqq. ἐξ οὐρανοῦ δὲ κατὰ γῆς λειμώνια δρόσου κα-
τεψάκαζον, ἔμπεδον σίνος ἐσθμημάτων, τιθέντες ἐνθροῦν τρίχα
("ferum, hispidum", Dind. lex. Aesch.); in quo mirer ni crines
hispidi cum silva inculta et horrida comparentur.

V. 701—5. Hos versus scholiasta ita interpretatur: τότε
γὰρ ἡνίκα ἐξανίησι δακέθυμος ἄτη, ἔρπει πόρον ἄλλοτ' ἄλ-
λον, εἰλνόμενος, ὥσπερ παῖς ἄνευ φίλης τιθήνης, ὅπου εὐ-
μαρές ἐστὶν αὐτῷ ἀπιέναι. Sed primum praesentia ἔρπει,
ἐξανίησι necessario, ut jam Bothio videbantur, in εἶρπε, ἐξα-
νείη mutanda sunt, quod neque praesentis indicativus cum ἂν

conjungi potest et cetera, quae vel ante vel post (ἦν, κατευν-
νάσειε, ἀνύσειε, προσενώμα, v. 711, 718) de miseriis et
laboribus Philoctetae narrantur, omnia praeterita tempora ha-
bent; deinde pro ὑπάρχει ex optimo codice ὑπάρχοι recipien-
dum est. Neque absurde πότε Seyffertius in πόδα (εἰλνό-
μενος pedem suum trahens), Wakefieldius πόρον, quod neque
ad εἶρπε neque ad εἰλνόμενος post multorum verborum inter-
vallum commode trahi potest, in πόρου (εὐμάρεια) correxit.
Sed tamen his emendationibus, quamvis sint bonae, non mul-
tum ad verba difficillima recte intelligenda profectum est.
Cardo enim ipse sententiae vertitur in verbis ὁθεν εὐμά-
ρεια ὑπάρχοι (πόρου), quae cum appareret scholiastam non
omnino recte interpretatum esse "ὅπου εὐμαρές ἐστὶ αὐτῷ
ἀπιέναι", editores et commentatores alii aliter explicaverunt
et magis magisque a recta sententia aberraverunt. Ac veteres
quidem, Wakefieldium dico, Musgravium, Erfurdium, ὁθεν
ad τιθήνην referentēs ita interpretabantur fere: velut infans
ope nutricis destitutus, unde facilitas incedendi (infanti) con-
tingit s. "quae (sc. nutrix) ejus gressum firmare solet"; cui
explicationi Musgravii Erfurdii subscribit "rectissime". Mus-
gravius vero etiam ἡνίκα ἐξανείη δακέθυμος ἄτα ad infantem
refert ("de infante dici quivis videt"); in quo quidnam in-
telligat "δακέθυμον ἄταν", plane dici non potest. Sed si haec
verba necesse est, ut est sane, ad Philoctetam referri, difficile
est proxima ὁθεν et cet. ita de infante dici putare, ut ad
Philoctetam prorsus non pertineant. Denique si vera est
optimi codicis scriptura ὑπάρχοι, haec Musgravii explicatio,
quae relativam sententiam ad τιθήνης refert, vera esse non
potest. — Ex recentioribus autem alii, ut Wunder et Nauc-
kius (et Tournierius) Wakefieldii conjecturam πόρον ita re-
tinerunt, ut verbis ὁθεν εὐμάρεια ὑπάρχοι π. Philoctetae
ad herbas salutare quaerendas exeuntis consilium significari
statuerent; ut Wunder: "solebat, inquit, alias alium locum
obire, ex quo (facultas incessus i. e.) levamen mali suppe-
teret", et Nauckius: "So aber musste Philoctetes wohl dahin

und dorthin mühsam sich schleppen, wo er Heilkräuter finden möchte, sobald der Anfall der Schmerzen ihn verliessen. — Die *εὐμάρεια πόρου* soll erreicht werden durch *φύλλα νόδωνα* v. 44"; Hartungius autem et Seyffertius Philoctetam alias alia reptantem id secutum esse existimant, ut res ad vitam sustentandam necessarias conquireret ("unde facultas esset sumendi", "wo es handlich war zu nehmen", Hartung.), idque ex tota proxima stropha v. 706—17 luculenter apparere contendunt; qua ductus sententia Seyffertius pro *εὐμάρεια πόρου* *εὐμάρεια κόπου* h. e. subsidium adversus lassitudinem ("ad levandam defectionem virium et famem") scribit. — Mihi vero neutra interpretatio probari potest. Nam primum si Sophocles *ὅθεν ὑπάρχοι* — significare voluisset "in locum, unde petendae essent" (sive herbae sive vitae sustentandae subsidia), vix fieri potuit, quin ad *ὑπάρχοι* vel *λαβεῖν* vel *ἐλεῖν* vel aliqui ejusdem generis infinitivus adderetur. Deinde etsi non assentior Seyffertio contra Nauckium dicenti, absurdum esse "miserum hominem id" (herbas salutes dicit) "petentem invenientemque facere, quod quoniam ei deerat, summa miseratione dignus videbatur" — non enim dicit usquam poeta herbas salutes defuisse Philoctetae, sed miseratur eum chorus, quod in summo doloris impetu aestuque non habeat, qui sibi, id quod tum quidem ipse non potest, medicamenta ministret —, tamen Nauckii interpretatio et omnino obscuram sententiam habet et *εὐμάρεια πόρου* ea esse non potest, quae herbis salutaribus efficiatur. Neque enim *πόρος* per se ipsum hominis aut animalis incesum sive incedendi facultatem significat, sed iter (*färd*, *sätt* att *färdas*, *resa*), ita ut, cum quaeritur, utrum *δυσχερὴς* an *εὐμαρὴς πόρος* sit, non magis ejus, qui incedit, quam ipsius viae ratio habeatur; cfr *πόρος ὁδοῦ*, Ar. Pax 124. Sed ne Seyffertii quidem scriptura *εὐμάρεια κόπου* (contra defectionem subsidium) rectius se habet. Neque enim, quod ea nomina, in quibus ipsis est subsidii vel praesidii vis, genitivum earum rerum, quae prohibentur aut defenduntur, recte assumunt, consequitur hoc verbum *εὐμάρειαν*,

quod proprie *facilitatem*, *commoditatem*, *copiam* significat, eodem modo jungendum esse. Contra ut v. 284 *εὐμάρεια* dolendi copia vel multiplex causa est, sic *εὐμάρεια κόπου* copia sive adjumentum defectionis; si quis autem subsidium adversus defectionem dicere velit, ut Plat. Prot. 321 E. *εὐ. πρὸς τὰς Αἰὼς ὥρας adversus tempora anni praesidia*, sic *εὐ. πρὸς τὸν κόπον* recte dicat. Atque hoc idem contra Gleditschii *εὐμάρεια πόρου* dici potest. — Quae cum ita sint, ad scholiastae interpretationem hactenus revertendum est, ut verba *ὅθεν εὐμάρεια ὑπάρχοι (πόρου)* neque de alimentorum copia neque de facultate incedendi, sed de ipsius itineris faciendi commoditate dici putemus. Haec, credo, sententia est: "reptabat enim — (nam γὰρ, quod, si non causalem, at tamen demonstrativam et explicativam vim hoc loco habere potest, non ausus sum in δὲ mutare, ut Nauckius, Seyffertius, plurimi; cfr γὰρ in O. T. v. 476 et Lyc. Or. in Leocr. §. 1) — reptabat enim alias alia pedem trahens, ut infans ope nutricis destitutus, unde (i. e. ad eam partem inclinans, unde) itineris faciendi subsidium esset (sive suppeditaretur), cum remiserat animum mordens dolor". Scilicet ut infantes solent, qui nondum "pede certo humum figunt", sic Philocteta in gradiendo aliam rem ex alia arripuit, ad quam anniteretur et vestigia pedum levaret firmaretque, haeque ipsae res — ut arbores, stipites, saxa — *εὐμάρειαν πόρου* suppeditare dicuntur. Habet universa sententia nihil praeter descriptionem quandam miseriarum Philoctetae, qui cum prope *ἄποιος* esset, tamen in solitudine destitutus ipse sibi ministrare omnia cogeretur (*διακονεῖσθαι* v. 287 et sqq.). Ex hac misera ejus vivendi condicione illa, quae in proximis versibus traduntur de victus angustiiis et tenuitate, nascebantur. — Atque hoc ipsum crederem jam Blaydesium quodam modo suspicatum esse, cum ita scriberet "whence (from, by whom) might be obtained facility in walking(?)", modo apertius diceret neve postea et de optativo *ὑπάρχοι* et de ipso *πόρου* ("perhaps *ποδὸς* or *πόρου* or *νόσου*") dubitaret.

V. 705. *ἔξανειν* recte restitutum videtur ex eo, quod est in La, *ἔξανειναι*, in quo inest, credo, *ἔξανειν* in *ἔξανήσιν* mutatum, quo ad illud, quod est in v. 701, *ἔρπει*, conveniret. Poterat ferri etiam impf. indicativi *ἔξανή*, cfr v. 292 et Xenoph. Anab. I. 9. §. 27; ibdm VII. 7, 5 *πρὶν μὲν γίλον γενέσθαι ἡμῖν, ἐπορευόμεθα διὰ τῆς χώρας, ὅποι ἐβουλόμεθα, ἣν μὲν ἐθέλοιμεν πορθεῖντες, ἣν δ' ἐθέλοιμεν κατακαίοντες*. — *δακέθυμος* est *θυμόφθορος*, ex *δάκνειν* et *θυμός* ita fictum, ut *τερπικέρανος*, *λειποστρατία*, *μισοπόνυρος*, *ἀρχέπλουτος* (Electr. 72, quamquam de hoc quidem dubitant critici, cfr Jahn. — Mich.), ex *τέρπειν* et *κεραυνός*, *ἄρχειν* et *πλοῦτος* etc. Seyffertius subtilius quam verius, quod ulceris aestus non animi vires sed corporis exedat conficiatque, *δακέθυμος* [i. e. ferae (*δάκους*) animum habens scribit].

V. 707. *ἄλλων* Nauckio assentior epexegeticum, qui dicitur, genetivum ad *φορβάν* esse ut *ἐπωγέλημα βορᾶς* v. 274—5, *πίργου ὄψμα*, Aj. 159, *ἔξοδος θυράων*, El. 328; cfr Phil. 159—60. Neque enim credo, id quod fortasse quispiam dixerit, *ἄλλων* (pro *ἄλλα*) genetivo relativi *τῶν* assimilatum esse — quod genus attractionis inversae appellant, quo modo Eur. Med. 11—12 *ἀνδάνουσα μὲν φυγῇ πολιτῶν* (pro *πολίταις*), *ὣν ἀφίκετο χθόνα*, Soph. Electr. 652 *φίλοισ' τε ξυνοῦσαν οἷς ξύνειμι νῦν ἐνημεροῦσαν καὶ τέκνων, ὅσων ἐμοὶ δίονια μὴ πρόσεστιν*; Xenoph. Anab. III. 1, 6; Dem. Ol. II. §. 2; cfr v. 708.

V. 708. *αἴρων*, (tollens) percipiens, proprie de frugibus percipiendis dicitur. *τῶν* relativum est; cfr v. 14. — *νεμόμεθα* (de forma ipsa cfr El. 252) lexicographi (Pass., Ell., Ebel.) cum genetivo h. l. conjungi putant, ut *ἀπολαίειν* ceteraque ejusdem generis verba, *ἀφ' ὧν τρεφόμεθα*. Sed cum *νέμεσθαι* *vesci* apud Homerum accusativum habeat, magis credo *τῶν* pro *τὰ* cum *ἄλλων* assimilatum esse. — *ἄνερος* et *ἄνερες*, ut apud Homerum, sic in choricis scenicorum primam syllabam productam habent nonnunquam; sed etiam

communes formas, ut *ἀνδρός* (v. 1135, 1140), in choricis inveniri, vix opus est monere. — *ἀνύσειε περιποιήσαιτο*, Schol.

V. 715. *ψυχή* (anima, homo), cfr 55; Electr. 775 *τῆς ἐμῆς ψυχῆς γεγώς*; ibdm 786, 1127; O. C. 1207; Ant. 1069 *ψυχὴν ἐν τάφῳ κατοικίζειν*. — De *μηδὲ* in relativa sententia, quae ad certum subjectum refertur, cfr v. 169, 256; Aken, Gramm. 495; Lehre von Tempus u. Modus 244. — *ἡσθη· ἐνεπλήσθη*, Schol.; scilicet cur genetivus, non dativus adhibeatur, hanc rationem reddit, eorum verborum, quae *impleri* aut *frui* significant, similitudinem sequi *ἡδεσθαι* de bibendi delectatione usurpatum.

Cum in La et ceteris plerisque codicibus *δεκέτει χρόνον* sit, in Parisino A. *δεκέτη χρόνον*, Blaydesius, prope assentiente Nauckio (Kritischer Anhang 1871), accusativos veros esse statuit, quod significandum sit "*for a space of ten years*", illud autem *δεκέτει χρόνω* "*after a space of ten years*" (*post decem annos*) significet. Quorum hoc quidem hactenus verum est, ut *δεκέτει χρόνω* id, quod dicit Blaydesius, saepissime significet; illud autem, tanquam sit simile illi exemplo, quod affert 312 *ἔτος τόδ' ἤδη δέκατον ἀπόλλυμαι* (decimum annum consumer), accusativo dicendum esse falsum est. Nempe Philoctetam miseratur chorus, non quod non decem annos continuos (i tio år) vini usu laetatus sit, sed quod in decem annis (vel intra decem annos) nunquam vinum gustavit [icke på 10 år, h. e. (binnen), seit zehn Jahren oder im Verlauf von 10 Jahren hat er nicht Wein gekostet]. Graeci autem ubi spatium temporis significare volunt, in quo aliquid non factum futurumve sit, nunquam utuntur accusativo, sed fere genetivo (cfr Krueger §. 47, 2. Anm. 3; Madvig. Gr. §. 66. Anm. 1, 2; Matthiae §. 377, 2. c), ut illud Xen. Anab. I. 9, 25 *Κῦρος ἔπειπε βίκους οἴνου ἡμιδεεῖς — λέγων, ὅτι οὐπω δὴ πολλοῦ χρόνου ἰδίῳ οἴνῳ ἐπιτίνχοι*; (Xen. Hist. 4, 56); Lys. III. 39; Arist. Pac. 151 *μὴ βδεῖτε μήτε χέζεθ' ἡμερῶν τριῶν*; ibdm 1084; potest tamen etiam dativus cum *ἐν* aliquando adhiberi (Krueger l. c.), ut Anab. I. 7, 18 *Σιλανὸς εἶπεν*

αὐτῷ ὅτι βασιλεὺς οὐ μαχεῖται δέκα ἡμερῶν. Κίρκος δ' εἶπεν οὐκ ἄρ' ἔτι μαχεῖται, εἰ μὴ ἐν ταύταις ταῖς ἡμέραις μαχεῖται; cfr Aesch. in Tim. §. 42 ἀποτισάτω ἐν (inom) ἔνδεκα ἡμέραις. Ex quo haud absurde conjecerit aliquis veram hujus loci scripturam esse aut δεκέτους χρόνον aut δεκέτει ἢ χρόνῳ, praesertim cum in La sit δεκέτει χρόνῳ, qua in scriptura apostrophae, quae fuit ante ν, vestigium haberi possit. Sed cum et post longum tempus vel χρόνῳ μακροῦ vel ἐν χρόνῳ μακροῦ dicatur (cfr v. 235 et 721; Aesch. Ag. 521 δέξασθε βασιλέα πολλῷ χρόνῳ) et de temporis spatio, in quod omnino incidit aliquid, quin utrumque et ἐν χρόνῳ et simplex χρόνῳ recte adhibeatur, nulla possit esse dubitatio (cfr hujus fabulae versus 305, 769, 1224), fortasse probabilius est, etiam de temporis spatio, in quo non factum sit aliquod, ut ἐν δεκέτει χρόνῳ, sic δεκέτει χρόνῳ dici potuisse. Praeterea genetivus quoque non unam, sed multas temporis rationes significare potest [non solum p^a in (tempore), sed om, f^or post, in (tempus)], ut El. 817 ἀλλ' οὐ τι μὴν ἔγωγε τοῦ λοιποῦ χρόνου σίνοικος αὐτοῖς, ἀλλ' —; οὐ μακροῦ χρόνου non multo post, Phil. 821; ἵξουσι βαιοῦ κοῖχ'ι μυρίου χρόνου, O. C. 397; τῷ προδότῃ οὐδεὶς πώποτε ἐπίστευσε τοῦ λοιποῦ, Xen. Hist. gr. II. 3, 29; ὀλίγον χρόνου (om en liten stund), Xen. Cyr. I. 4, 28.

V. 716. στατὸν εἰς ὕδωρ· τὸ ἐξ ὄμβρου συνεστηκὸς ὕδωρ, ἢ πηγαῖον ἢ λιμναῖον, Schol. — Universam sententiam Schneidewinus ita fere explicat "ad aquam stagnantem, ubicunque circumspiciens (talem) animadverterat (λείσσω — γνοίη, cfr O. C. 135—36 ὃν ἐγὼ λεύσσω οὐπὺν δύναμαι γνῶναι), semper dirigebat gressum" (προσενῶμα intransitivum est ut ἐπινομᾶν, v. 168). Scilicet chorus tanta Philoctetam bibendi penuria, ut verbis fere Vergilii utamur, laborasse dicit, ut vel ex stagno, si modo aliquod tale circumspiciens inveniret, sitiens hauriret neque pedi infirmo parceret, quin statim ad stagnum conspectum festinaret; qua in re chorus rem in majus auget; nam ipse quidem Philocteta fontes sibi suppeditasse non negat, v. 292, 1461. Neque tamen ob hanc rem,

quod verba chori et Philoctetae non prorsus inter se consentiunt, στατὸν ὕδωρ in σταγρὸν (Hart.) aut in πάτον aut πόδ' (Wakef., Blayd.) mutandum videtur. Cujusmodi res si quis calumniari et reprehendere vellet, cui non mirum videretur, Philoctetae doloribus conflictanti (in versibus 730 sqq.) herbam illam potentem, qua "pedem prorsus domaret et leniret" (v. 650; 697 sqq.) in mentem plane non venire? — Ad librorum scripturam tuendam commode Schneidewinus Eustathii affert Opusc. p. 324, 49 (Φιλοκτήτης) ὥκει μὲν πέτρον αὐτόροφον ὑπετρέφετο δ' ὅσα καὶ θήρ. — ὕδωρ δὲ — οὐκ ἀένναον οὐδ' ἀπόρροτον, ἀλλ' ὄμβρου λείψανον σεσηπὸς γῆς ἐναπομείναν κοιλώματι. — ἀλλ' ὅμως οὔτε τὸ τῆς τροφῆς τοῦτον ἐλύπει δυσπόριστον οὔτε τὸ στατὸν ὕδωρ οὔτε τὸ τῆς ἐχίδνης φόνιον χάραγμα (Philol. IV. 665). Cfr etiam Wund. Adv. p. 17. 55.

V. 719. παιδὸς ὑπαντήσας· τυχὼν Νεοπτολέμου, Schol.; sed tamen *conveniendi*, in *alqm incidendi*, non *consequendi* vim hoc loco habere *συναντήσας*, satis patet. Si vera scriptura est, eadem ratio hoc uno loco est verbi *συναντᾶν*, quod simplicis verbi *αντᾶν* duobus locis Homericis [Il. XVI. 423 *αντήσω γὰρ ἐγὼ τοῖδ' ἄνερος* (obviam ibo, congregiar) et Od. XVI. 28 *τῶν εἴ κεν πάντων ἀντήσομεν ἔνδον ἔοντων* (entgegengetreten, Ameis.), μὴ πολὺ πικρα καὶ αἰνὰ βίας ἀποτίσσαι ἐλθὼν], ut constructionem, ut ajunt, alterius significationis propriam assumeret. Sed commodum est Meinekii *παιδὶ συναντήσας*; quam mirum est improbare Seyffertium, quod "necopinanti supervenit Philoctetae Neoptolemus"; neque vero non absurdum est, quod dicit idem, in *ὑπαντήσας* praepositionem "notionem rei inexpectatae" addere. Quod si verum esset, Philocteta — nempe hic est ὁ *συναντήσας* — Neoptolemo necopinanti obrepssisse (cfr *ἐπέρχεσθαι*, v. 1007) diceretur.

V. 720. εἰδαίμων ἀνύσει· εἰδαιμονήσει, Schol. "ἀνύσει seems almost equivalent to γενήσεται", Blayd.; "εἰδαίμων, sc. ὢν, ἀνύσει" er wird am Ende glücklich werden", Nauck. — Cum ἀνύειν non solum transitive *perficere*, *parare*, *consequi* significet (v. 711), sed etiam intransitive "viam *perficere*"

(Wakefield. apud Erfurdt.), *pervenire* aliquo (ἀνέιν προς τι, εἰς τι, τόπον τινά, ut Antig. 805, Trach. 658; Aj. 607, Lobeck ad Aj. 610, Matthiae lex. Eurip.), si modo lectio vera est, ita judicandum est, quemadmodum τυγχάνειν (contingere) primo cum participio, deinde etiam cum solo prae-dicativo nomine conjungatur (cfr Krueg. §. 56, 4, 3; Lys. XII. 19; Eur. Med. 1123; Soph. El. 46 ὁ γὰρ μέγιστος αὐτοῖς τυγχάνει δορυξένων; ibdm 993; cfr etiam διατελεῖς ἀνυπό-δητος, Xen. Mem. I. 6, 2 pro διατελεῖς ὦν ἀν.) et quemad-modum τ. non solum omnino casu s. forte esse, sed id quod velis attingere, recte conijcere significet, cfr v. 223, sic εὐ-δαίμων ἀνέσει dictum esse pro εὐδαίμων ὦν s. γενόμενος ἀνέσει "fortunatus evadens metam optatam continet." Haud dissimile exemplum invenias Aesch. Choeph. 858 (Dind., 845 Linwood.) πῶς ἴσον εἰποῦσ' ἀνίσωμαι, si modo ita interpre-tandum est, ut voluit Heathius: "how can I succeed in saying, what is just" (Linwood., lexic. Aesch. p. 49). Sed Linwoodius ipse et Abresch. apud Hartung. (ad h. l.) verbo ἀνίσωμαι transitivam vim tribuit: quid — loquens impetrabo, quod ae-quum sit; quibus assentitur Dindorfius ("paro mihi, assequor," lex. Aesch. p. 33). Neque ego hujus loci scripturam certam aut incorruptam esse credo, sed ut vere, quid sentiam, elo-quar, cum universa sententia tum illa verba ἐκ κείνων (κακῶν δηλονότι, Schol.) verbum aliquod, quod emergendi, se expe-diendi vim habeat, requirere videntur, et credo Sophoclem scripsisse ἀνέχει, verbum ab iis, qui ex undis proveniunt, aut a sole oriente translatus. Illo modo adhibetur O. T. 173, 174 οὔτε τόκοισιν ἱγίων καμάτων ἀνέχουσι γυναῖκες; cfr ibdm 23 πόλις σαλεύει κἀνακουφίσαι κἀρα βυθῶν ἔτ' οὐχ οἶα τε φοινίου σάλου; Hom. Od. V. 319 τὸν δ' ἄρ' ὑπόβρυχα θῆκε πολὺν χρόνον οὐδὲ δυνάσθῃ αἰψα μάλ' ἀνσχεθέειν — ὅψε δὲ δὴ δ' ἀνέδν; Soph. Trach. 203—4 ἄελπτον ὅμι' ἐμοὶ φήμης ἀνασχὼν τῆσδε νῦν καρπούμεθα, de quo Ell. lex. "translatio a sole ducta"; cfr Aesch. in Tim. 35, 37 ἡλίου ἀνίσχοντος, ἀνιόντος. — Universa sententia non multum abhorret ab illa,

quae est Soph. El. 65—66 ὡς καμ' ἐπανχῶ τῆσδε τῆς φήμης ἀπὸ δεδορκότ' ἐχθροῖς ἄστρον ὡς λάμπειν ἔτι. Non solum ad ἐκ κείνων optime conveniet ἀνέχει, sed etiam temporum illa, quae est inter ἀνέσει et ἄγει, hac probata conjectura tolletur discrepantia.

V. 721. ποντόπορος de nave, ut Aj. 250, apud Home-rum saepissime. — δόρυ ναῦς dicitur, ut ap. Euripidem ali-quando, Cycl. 15 (plura videas ap. Blaydes.), et ab Horatio *trabs* cypria; cfr etiam τμηθεῖσα πεύκη, Eur. Med. 4. — πλήθει πολλῶν μηνῶν est post magnum mensium numerum, cfr v. 235. (Perperam Hartungius: im Raum vieler Monde).

V. 724. πατρίαν in πατρίαν, ne φ corripetur, Por-sonum corrigentem secuti sunt plurimi, nunc quidem etiam Nauckius. (Cfr Ell. lex. Soph. 613: media syllaba Sophocli corripitur nunquam). At apud Euripidem tantus est numerus exemplorum, quae penultimam hujus vocabuli correptam ha-beant, ut omnia mutare temerarium videatur, velut in una fabula Electrae v. 209, 588, 1315, 1323 (cfr edit. Walbergii). Neque vero ex significatione vocis, ultra forma probanda sit, judicare licet; nam haec adjectiva πάτριος et πατρώος apud scenicos quidem poetas non certa significationum momenta inter se divisa habent, sed aliquando promisce adhibentur, ut et πάτρια dicantur paterna sive quae patris sunt fueruntve, ut v. 398 πάτρια τέχνα i. e. τὰ τοῦ πατρὸς sive πατρώα (v. 362, 365) ὅπλα et rursus πατρώα ea, quae majorum et patriae sunt, ut El. 67 ἀλλ' ὃ πατρώα γῆ θεοὶ τ' ἐγχώριοι et ibdm 1375 πατρώα προσκίσανθ' ἔδη θεῶν (non minus quam πατρώων δῶμα et πατρώαις κοίταις, ibdm 69 et 195). — Sed hac re omitta, utrum Μηλιάδων νυμφῶν ad αὐλὰν an ad ὄχθαις pertineat, per se ipsum quaerendum est. Video equidem omnes editores interpretesque usque a Brunckio αὐλὰν νυμφῶν ipsam terram Trachina dici putare (πατρίαν προς τὴν πατρίδα, Schol.): ut Brunckius: "ad patriam, inquit, do-mum Meliadum Nympharum Spercheique ripas", Nauckius: "Die αὐλὰ Μηλιάδων νυμφῶν ist die heimatliche Flur, wo die

Berg- und Flussnymphen im Lande der Melier hausen", Hartungius: "zur vaterländischen Flur der Melischen Nymphen hin." At praeterea certe nusquam αὐλὴν terram aliquam dici accepimus. Antra quidem a Virgilio (Aen. I. cfr Hom. Od. XIII init.) *Nympharum domus* dicuntur; at neminem credo illo exemplo hanc interpretationem, de qua agitur, tueri velle. Ne illud quidem satis valere arbitror, quod quispiam fortasse dixerit, in terram Melidem, quae continuis montibus a tribus partibus cincta aulae quodammodo speciem habeat (cfr scena silvis coruscis, Vg. l. c.), hanc appellationem bene cadere, licet non in quamvis terram cadere possit. Ergo retenta codicum scriptura παρ' ὧραις ita interpretor: ad (i. e. juxta) Nympharum Meliadum et Sperchei ripas i. e. in campis (Σπερχειὲ ποταμὲ βοῦνομοί τ' ἐπιστροφαί, Aesch. ap. Arist. Ran. v. 1383), qui Nympharum Meliadum cantibus chorisque celebrantur et secantur a Spercheo flumine (cfr Eur. Hippol. 735 ἀρθεῖν ἐπὶ πόντιον κύμα τῆς Ἀδριηνῆς ἀκτῆς Ἡριδανοῦ 9' ὕδωρ). Si poeta, ut putat Dindorfius, dixisset "ad patriam Nympharum et (ad) Sperchei ripas", non sine causa miraremur vel cur haec duo tanquam res separatae ponerentur, vel quod, cum dixisset πρὸς, tamen alteram motus particulam παρὰ adderet.

V. 727 sqq. ἔν' ὁ χάλκασπις ὅπου ὁ ἐκθεωθεὶς ἀνὴρ πελάζεται πᾶσι (τοῖς θεοῖς, Tricl. addidit). λέγει δὲ τὸν Ἡρακλέα, Schol. Cum ex hoc scholio satis appareat, scholiastam legisse ἔν' ὁ χάλκασπις ἀνὴρ θεός (non θεοῖς), πᾶσι autem neque sine θεοῖς (ad omnes accedit) ullam sententiam nec cum θεοῖς idoneam sententiam habeat (ad omnes deos accedit), Schneidewinus, plane ejecto πᾶσι, θεὸς πλάθει θεοῖς scripsit. At quamvis probabile sit πᾶσιν corruptum esse, cum neque sententiae satis faciat nec metrum strophae (λεύσσω δ' ὅπου) conveniens habeat, tamen non nimis sane verisimilis est Schneidewini conjectura. Nam neque quomodo pro θεοῖς in contextum πᾶσι irrepere potuerit, apparet, et ἀνὴρ θεός [vir deus (ss. gud) ad deos transit] nescio quomodo a So-

phocleo dicendi genere nimis abhorret. Invenitur, inquit, in Orphico quodam epigrammate in Linum (κρύπτω τὸν θεὸν ἄνδρα Λίνον): num ideo apud Sophoclem inveniri credibile est? — Neque vero illud, quod Hartung. excogitavit, ut scriberet: ἔν' ὁ χάλκασπις ἀνὴρ θεοῖς πλάθει, πᾶσι (fōr alla de nār-varande) θεῖω πυρὶ παμῆαῖς (caelesti igni collustratus), probari poterit. Diodorus quidem illam de Hercule Oetaeo fabulam ita tradit: IV. 38, 4 ὁ δ' Ἡρακλῆς προσελθὼν εἰς τὴν πυρὰν παρεκάλει τὸν αἰὲ προσιόντα προσάψαι τὴν πυρὰν. οὐδενὸς δὲ τολμῶντος ὑπακοῦσαι μόνος Φιλοκτῆτης ἐπείσθη, λαβὼν δὲ τῆς ἵπουργίας χάριν τὴν τῶν τόξων δωρεὰν ἔψαυε τὴν πυρὰν. εὐθὺς δὲ καὶ κεραυνῶν ἐκ τοῦ περιέχοντος πεσόντων ἡ πυρὰ πᾶσα κατεφλέχθη μετὰ δὲ ταῦτα οἱ μὲν περὶ τὸν Ἰόλαον ἐλθόντες ἐπὶ τὴν ὁστολογία καὶ μηδὲν ὅλως ὁστέον εὐρόντες, ἐπέλαβον τὸν Ἡρακλέα τοῖς χρησιμοῖς ἀκολούθως ἐξ ἀνθρώπων εἰς θεοὺς μεθεστᾶσθαι. διόπερ ὡς ἦρων ποιήσαντες ἀγισμοὺς καὶ χώματα κατασκευάσαντες ἀπηλλάγησαν εἰς Τραχίνα. Videsne tota hac narratione non dici illud, Herculem *conspectum* fuisse ab illis, qui aderant, cum ad caelum ascenderet? Quid? quod non solum in Sophoclis Trachiniis, ubi omnino de illa, quam dicunt, divinitate "virtute parta" Herculis verbum nullum est, sed ne in Senecae quidem Hercule Oetaeo tale quidquam narratur, sed in hac quidem posteriori fabula primum Herculis corpus consumptum in cineres abiisse (1758 sqq.) traditur, deinde ipse immortalis factus in scenam prodit matremque (cineres ejus ex flammis receptos sinu foveantem) consolatur, 1942 sqq. (quidquid in nobis tui mortale fuerat, ignis invitatus tulit; paterna caelo pars data est, flammis tua, 1968 sqq.); cfr Preller, Griech. Myth. II. p. 254 sqq. (Cfr Hom. Od. XI. 602 αὐτὸς δὲ μετ' ἀθανάτοισι θεοῖσιν τέρεται.). — Sed ut eo revertar, unde declinavit oratio, mihi nulla lectio veri similior videtur quam Seyffertii χάλκασπις ἀνὴρ θεοῖς πλάθει βάσιν h. e. simpliciter transit, ab it ad deos (cfr μετέστη, Diod. l. c.; Οὐλυμπόνδ' ἰὼν, Pind. Ol. III. 65; abiit ad deos, C. Tusc. I.;

cfr hujus fabulae 1413, 1420; Hor. Carm. III. 3, 9 hac arte Pollux et vagus Hercules enisus arces attigit igneas; id. Carm. IV. 8, 19—20; conspectus esse transscendere non dicitur. Ipsa constructio *πλάθει βάσιν* gressum appropinquat (ad-movet) Euripidi [cfr Phoen. 213 *ἵππευε Ζέφυρος κάλλιστον κελάδημα*; ibdm 293 *γονυπετεῖς ἔδρας προπίτνειν*; Electr. 94 *βαίνω πόδα* (Walb.); εἰ *πτῶμα θανάσιμον πεσῆ*, ibdm 686] quam Sophocli familiarior est, sed tamen et similitudine Soph. Aj. 24 *ἐπεμπίπτει βάσιν* defenditur nequea communi poetarum dicendi consuetudine abhorret.

V. 728 *χάλκασπις*. Postquam primus Wakefieldius (cfr Erfurdt. comm.) de hujus verbi veritate dubitationem movit, quod "nihil se legisse meminisset de aereo scuto Herculis, qui ex clava et leonina pelle potissimum inclaruisset", Brunc-kius autem et Hermannus "nomine illo nihil nisi bellicosum significari" dixerunt, Schneidewinus et Nauck. (1871) K. O. Müllerum (Geschichte der Griech. Litteratur I. 175, 182) ma-xime secuti docent, Herculi antiquos et poetas et artifices omnino eadem arma, quae ceterorum heroum propria erant, lyricos demum et Pisandrum epicum nihil nisi (arcum et) clavam et pellem leoninam tribuisse, quo ipsa ceterorum hero-rum dissimilitudine Tirynthius ille commendaretur ("Pisan-der um 33 Ol. — umbildete — auf die angegebene Weise die Vorstellung von Herakles u. — unterbrach — dadurch gewiss die Monotonie der gewöhnlichen Heroenkämpfe auf das er-freulichste", l. c. 182). Hac ratione ductus Müller carmen illud, quod *Ἡσιόδου ἀσπίς Ἡρακλέους* inscribitur, in quo Hercules simul cum arcu et pharetra etiam ocreas, loricam, galeam, scutum (ex ebore, auro, electro, aere) denique gestat (v. 122 sqq.), non post olympiadem quadragesimam (600 a. Chr.) scriptum esse statuit; cfr Paley, The Epics of Hesiod, p. 107. Aliter Preller Griech. Myth. II. 188, qui, postquam monuit, etiam apud Homerum Herculem omnia, quaecunque narrantur, facinora sagittis gessisse dici (Il. V. 395; Od. VIII. 224), haec addit: "Die völligere, inquit, kriegeriſche Aus-

stattung" (des Hercules) "nach Art der troischen Helden scheint nicht so alt sein wie Pfeil u. Bogen, sondern erst in Folge des jüngeren Epos vom thebanischen u. trachinischen Herakles — erdichtet zu sein." Utcunque est, duo Sophoclis loci, hic et Trach. 512, eatenus inter se discrepant, quod illic Hercules arcu (*τόξοις*) et clava (*ροπάλῳ*) rem gerit, ad quam armaturam certe *scuti* usus parum convenit; cfr *ἀσπίδα λα-βεῖν*, Aj. *ὠπλίσθαι* 1122, 1123 i. e. *ὀπλίτην γενέσθαι*, cum ante arcu pugnaret.

V. 730 *ἔρπ'*. Hoc verbum non solum repere sed omnino ire significat; cfr Trach. 160 *Ἡρακλῆς ὥς τι δράσων εἶρεπε κοῦ θανόμενος*; Electr. 1502. — *ἐξ οὐδενὸς λόγου* qui l. qua de causa, ut *ἐκ τίνος* λ. Iph. Aul. 878, quod ipsum hoc loco Nauckius legi vult.

V. 731. *ἀπόπληκτος ἔχει* attonitus haeres.

V. 733. De *τί ἔστιν* cfr v. 100, 753; Wolff. ad O. T. 319. De hac re ita scripsit ad Eur. Hec. 1211 Wecklein. in "Studien zu Eurip." 1874, ut hiatum nisi in his verbis *τί οὐ, τί οἶν* tragicos admisisse negaret.

V. 734. *παρεσιώσης* idem est fere quod *καθεσιώσης*, (*συνηθοῦς*, Schol.) praesentis, soliti mali; cfr *τὸ νῦν παρεσιὸς νεῖκος*, O. T. 633.

V. 735. *κουφίζειν* de aegro ipso, qui levetur, dici Blay-desius exemplis Hippocratis Epid. II. 10, 13 docet; verbum *ῥαίζειν* comparat Seyffertius; "jam (just nu) mihi levare vi-deor;" (non levatum iri; non enim cum futuro jungitur *ἄρτι*). *θέλει δὲ κρατῆσαι ἑαυτοῦ, διὸ προσποιεῖται, ὅταν λέγῃ ἄρτι κουφίζειν δοκῶ*, Schol. — Dicit tantum abesse, ut novo morbi impetu corripiatur, ut nunc ipsum (ex diutino dolore) levare se sentiat; Bonitz l. c. p. 442—3.

V. 737. Cum ea verba, quae habet La, *τί τοὺς θεοὺς ἀναστένων καλεῖς* senarium non conficiant, duae emendandi viae iniri possunt. Alteram ingressus scriptor codicis A post *θεοὺς* inseruit *οὕτως*, sive is veram lectionem restituit, ut 762, 742 La omisit quaedam, quae ceteri recte habeant. Certe

hic versus non est propter numeros (Nauck.) deterior habendus, quam ant ceteri, qui hic conjectura restituti sunt (cfr ann. cr.) aut alii nonnulli hujus fabulae (101, 641, 648, 1369). Sed recentiores fere *ιὼ* in *ῶ* mutato versus 736—7 in unum confundunt, cum ita ut Aj. 418, El. 121 hunc versum addita syllaba longiorem factum putent; cfr 910, 958. Qua in re simplicius agunt, qui cetera, qualia sunt in La, tenent; minus probabiliter, qui persuadere volunt in La post *οὔς* excidisse *ῶδ'*, tum *ῶ* in *ιὼ* mutatum fuisse. Nam quod *θεοὶ* plene, *θεοὺς* per synizesin pronuntiandum est, non debet offendere; eadem ratio est Aj. 1129.

V. 738. Simulat Philoctetae se ejulantem a Diis id tantum precari, ut sibi domum proficisci paranti volentes propitiique adsint; cfr *τὸ κακὸν κρύψαι*, v. 741—2.

V. 743 sqq. *διέρχεται* —, *βρύνκομαι* per corpus (per ossa) manat, pervadit dolor; cfr Trach. 1027 *θρώσκει δ' αἶ, θρώσκει δειλαία διολοῦσ' ἡμᾶς ἀποτίβατος ἀγρία νόσος*; ibdm 987 *ἢ δ' αὖ μιὰ βρύνκει, φεῦ*; ibdm 1053 sqq.; 1082 *διῆξε πλευρῶν σπασμός*. — *βρύνκομαι* *ἐσθίομαι*, *καταναλίσκομαι*, Schol.

V. 747 sqq. cfr Trach. 1031 sqq. *ιὼ παῖ, τὸν φύσαντ' οἴκτειρ', ἀνεπίφθορον εἶρυσον ἔγχος, παῖσον ἡμᾶς ὑπὸ κλῆδος*.

V. 748. *ξίφος* — *πάταξον εἰς ἄκρον πόδα* "bis an die Wurzel", Nauck. Equidem credo *ἄκρον πόδα* *calcem* dici aut *palmam* pedis. Nam etsi *ἄκρος* sua vi, cum proprie *extremum* (cfr Soph. El. 720 *ἐσχάτη στήλη*, 744 *ἄκρα σ.*) significet, et *sumum*, ut Eur. Cycl. 505—6 *σκάφος ὀλκὰς ὥς γεμισθεὶς ποτὶ σέλμα γαστρὸς ἄκρας*, et *imum*, ut id. Iph. Taur. 48—9 *πάν δ' ἐρείπιμον στέγος βεβλημένον πρὸς οὐδας ἐξ ἄκρων σταθμῶν*, et vero etiam — id quod absurdum videri poterat — *intimum* significare possit, ut id. Hipp. 353 sqq. *χεῖν γὰρ μετρίας εἰς ἀλλήλους γιλίας θνητοὺς ἀνακίνασθαι καὶ μὴ πρὸς ἄκρον μνέλὸν ψυχῆς* —, tamen. cum *ἄκρος* *πούς* proprium ac fere solenne sit de ima parto pedis (ea parte, qua

insistitur), illa Nauckiana interpretatio ab hoc loco aliena videtur; cfr 824 *μέλαινα τ' ἄκρου τις παρέρρωγεν ποδὸς αἰμορραγῆς φλέψ*; Aj. 1230 *ἐπ' ἄκρων ποδῶν ὁδοιπορεῖν*; Eur. Ion. 1166 *ἐν ἄκροισι βὰς ποσί*; id. Cycl. 400 *τένοντος ἀρπάσας ἄκρου ποδός*; cfr etiam ibdm 158—9 *μῶν τὸν λάρυγγα διεκάνασέ σου καλῶς*; — *ῶστ' εἰς ἄκρους γε τοὺς ὄνυχας ἀφίκετο*; Soph. El. 449 *τεμοῦσα κρατὸς βοστρύχων ἄκρας φόβας*; O. C. 1465 *ἐς δ' ἄκραν δέιμ' ὑπῆλθε κρατὸς φόβαν*; Trach. 273 *ἀπ' ἄκρας ἦκε πυργωδοῦς πλακός*; *γλῶσσαν ἄκραν* Aj. 238 utrum extremam linguam (*tungspetsen*, Wolff.) an imam, intimam linguam (*tungan ānda in till roten*, Nauck., Blaydes.) significet, dubium videtur; tamen haec sententia, quo magis ad iram Ajacis accommodata, eo probabilior videtur.

V. 751—2. *ὅτου* propter quod aut de quo (*hvarðfver* l. *hvarför*). — Obscura sane sunt verba *στόνον σαυτοῦ ποιεῖς*, obscurior etiam Seyffertii interpretatio "*ex te cies*" gemitum, cujus simile nescio an nihil apud graecos scriptores inveniat; omninun autem obscurissima ejusdem explicatio: "nam *στόνον ποιεῖν* est movere vel ciere gemitum, qui cujus sit, explicandum est genetivo; aliud est *ποιεῖσθαι στόνον*;" quasi vero graece dicatur *ἐαυτοῦ στόνον ποιεῖν*; Nauckius conjecturam suam tuetur exemplo Soph. O. T. 699 *ὅτου ποτὲ μῆνιν τοσὴνδε πράγματος στήσας ἔχεις*. Si tenendum est *σαυτοῦ*, non minus quam *ὅτου* causale esse videtur ("*ðfver dig*", de te), ut Eur. Hec. 1256 *τί δ'; ἡμᾶς παιδὸς οὐκ ἀλγεῖν δοκεῖς*; — *ποιεῖς* brevi penultima, cfr 120.

V. 753. *τί ἔστιν*, cfr 733. — Postquam Schneidewin. eam sermonis partitionem, quae est in codicibus, defendit, Bonitzius (l. c. 443—4) satis docuit verba *πῶς οὐκ οἶσθα*, quae idem fere valeant, atque *scis certe*, eidem tribui oportere (Philoctetae), qui ante bis dixerit *οἶσθα*: — Phil. *scis* (enim), mi fili. — Neopt. (cujus intersit se quam maxime nescium et quam minime acutum videri) quid est negoti? — Phil. ah, *scis* mi fili. — Neopt. quid hoc sibi vult? nihil scio. — Phil. quidni scias? (h. e. nempe *scis* — ah! Du weisst es doch!

äh, visst vet du det). — De modo indicativo in ejusmodi interrogationibus, cfr 249, 250.

V. 755. τοῦ πείσαγμα· ἡ ἐπίστροφος, ἡ προσθήκη. Schol. Ex his verbis posterius certe ad ἐπίστροφον spectat, quod vocabulum ex ἐπισάττειν (insternere) ductum cum proprie ephippium vel onus jumentum sit, "incrementum" quoddam morbi sive "morbum ingravescens" significare volunt (cfr Seyff.), ut saepe ἄχθος de malis sive de plagis quibusdam fortunae dicitur, velut Soph. El. 203—4 ὦ νύξ, ὦ δειπνῶν ἀρρήτων ἔκπαγλ' ἄχθῃ; ibdm 119, 120; Ant. 1172 τόδ' ἄχθος βασιλέων ἦκεις φέρων; afferunt etiam Iph. Taur. 1306 φόρτον κακῶν καινῶν. Priorem autem glossam ἐπίστροφος non ad ἐπίστροφον pertinere, sed ad alteram codicum scripturam ἐπίσ-αγμα neque idem significare, quod προσθήκη, sed fere incursionem morbi recte Seyffertius vidisse videtur. ἐπίστροφος cum de hominibus dicitur, *interventus* quidam sive novae personae ingressio est, ut O. C. 730 ὁρῶ τιν' ὑμᾶς ὁμιλῶν εἰληφότα φόβον νεώρη τῆς ἐμῆς ἐπιστροφῆς; morbi autem accessus (ut latini quoque novum morbi impetum dicunt) recte *interventus* dicitur, quod iter susceptum Philoctetae interrumpat. Contra "incrementum mali" non satis aptum videtur, quod ante habuisse Philocteta ullum ex pedis ulcere dolorem non dicitur: contra inter impetus illos recidivos dolorem omnino sopitum fuisse non uno loco dicit, 650, 808. Jam vero ἐπίσ-αγμα quin fuerit in eo libro, ex quo La exscriptus sit, dubitari vix potest. Testatur enim Dindorfius in La esse τοῦ πείσαγμα sed "ex τοῦ πείσαγμα factum, quod librarius scribere coeperat". Quid autem fuisse arbitramur, cur corrigeret scriptum librarius, nisi quod ab exemplari proposito aberravisset? Cfr Nauck. de El. 506 (Krit. Anh.). Quod autem dicit Seyffertius ἐπίστροφον "exempli rationisque similitudinem requirere", est illud quidem ἀπαξ εἰρημένον, ut etiam ἐπίστροφον, apud antiquos scriptores et hac, quam ei tribuunt, significatione; sed *accedere* vel *incurrere* morbus et in hac fabula et in Trachiniis saepe dicitur, ut v. 788 προσέρπει, προσέρχεται,

808 φοιτᾷ; Trach. 980 φοιτάδα νόσον, 1010, 1027 ἔρπει, θρώσκει; cfr ἐπιστροφῆ κακῶν, O. C. 537; ibdm 1045.

V. 756. De γὰρ cfr Electr. 319—20 οὐδὲν ὦν λέγει ποιεῖ. — XO. φιλεῖ γὰρ ὀκνεῖν πράγματι ἀνὴρ πράττων μέγα, et v. 104—5.

V. 758—9. Hos versus ita interpretatur scholiasta: ἦκει γὰρ ἡ νόσος ἴσως ὅτ' ἐκορέσθη πλανωμένη· ὡς ἐπὶ θηρὸς δὲ ποιεῖται τὸν λόγον, h. e. venit (vel solet venire) hic morbus, credo, cum vagando satius est. Quae sententia plurimis laborat difficultatibus et quidem hac primum, quae tamen non gravissima est omnium, quod morbus dicitur venire (ad Philoctetam), postquam vagando satius est, qui potius ad Philoctetam esuriens venire et per corpus ejus vagari (744) dici debebat. Deinde quid ἴσως sibi vult, si de re certa et comperta, quod morbus adest aut solet accedere, mentio fit? Has difficultates Bothius et Seyffertius tollere videbantur scribentes: πλάνοις ἴσοις "redit enim morbus, ut exsaturavit se, longioris temporis intervallo grassatione pari". Qua correctione usus Arndtius in libro, quem mihi nisi ex narratione Blaydesii non licuit cognoscere (Kritische u. epexegetische Bemerkungen über einige Stellen des Sophokles, 1854), et simul hiatui, qui est in versu 759 mederi studens scripsit — ἦκει πλάνοις ἴσοις ὡς ἐξεπλήσθη φλέψ, "redit morbi impetus aequalibus quibusdam temporum intervallis, postquam vena expleta est" (for this malady returns at equal intervals or after equal intermissions), cum testimoniis Hippocratis doceret, antiquos medicos intermittens morborum impetus recurrentes hanc causam habere putavisse, quod venae nimis impletae ardorem quendam et dolorem efficerent [Hippocr. de Morbo IV. 140 καὶ τὰ ἔλκεα φλεγμαίνει μάλιστα ἐν ταύτῃσι ἡμέρησι (de udda dagarne), ἔρχεται γὰρ τὸ ὑγρὸν εἰς ἀπάσας τὰς φλέβας καὶ πληροῖ — καὶ πληρούμεναι αἱ φλέβες πόνον καὶ θέρμην τῷ ἔλκει παρέχουσιν, apud Blaydes. l. c.]. Quae conjectura certe ingeniosior est, quam quae praetermitti debuerit; ceterum non solum, ut Schneidewino (Philol. IV. 666) visa est, obscurior

et quodammodo artificiosior est, sed maxime eo nomine relinquenda, quod illi difficultati, quae omnium maxima est, nullam medicinam affert. Nam cum velit Philocteta Neoptolemum confirmare et hortari (μὴ ταρβήσας προδῶς), ne vi morbi deterritus se deserat (cfr v. 650, 900 οὐ δὴ σε δυσχέρεια τοῦ νοσήματος ἔπεισεν ὥστε μὴ μὲ ἄγειν ναύτην ἔτι), non hoc uti argumento, quod *accedat* morbi impetus, sed quod *celeriter decedat*, debere videtur. Quod si quis dicat (cfr Schneidewin. ad h. l. 1863), in hoc inesse solatium et adhortandi copiam, non quod *nunc veniat* morbus, sed quod *post* (longum) *tempus demum* sive certis temporum intervallis interjectis redire soleat, ex quo spes sit fore, ut in ipso maritimo itinere novo impetu non corripiatur, tamen et obscure loquentem (nam ipsa res cuius declaratur ad ἵκει verba ὡς ἐ. referenda esse) et ad rem ipsam et universam sententiam non satis accommodata loquentem Sophoclem faciat: nam quid res postularet, ipse Schneidewinus acute vidit, cum dixit: "Man sollte etwa erwarten: ἵκει γὰρ αὕτη διὰ χρόνον πλανωμένη ταχέως δ' ἐπλήσθη," cujus sententiae pondus ipsum in extremis verbis positum esse neminem fugit. Quae cum ita sint, recte, credo, Heimsoethius et F. G. Schmidtus (Neue Jahrb. 1864 p. 14 sqq.) in verbo ἵκει vitium inesse statuerunt. Ex quibus ille leni emendatione et quae vix mutatio dici possit εἴκει pro ἵκει posuit (quae verba itidem confundi v. 465 videmus; in terminationibus vero quam saepe εἰ pro ἡ aut contra cōdices habeant, quis nesciat, ut εἰ — λήξῃς, El. 379 Dind.): cedit enim haec (fera) intervallo interjecto (*magni* intervalli significationem διὰ χρόνον non habere, ad v. 292 ostendimus), credo l. scilicet, postquam vagando (per corpus; cfr διέρεται v. 285) exsaturata est. Quam emendationem si ad explicationem scholiastae adhibeas, facile tibi persuadeas hunc quoque ita legisse: adeo ad cetera ejus verba apta et tanquam nata videbitur. — Atque hoc tanto remedio admoto salvus locus esse potest; neque tamen licet negare, causam aliquam fuisse, cur propter duram collocationem pro πλάνοις ἴσως

Heimsoethius παλίσσαντος (Soph. O. T. 192) poneret. Quamquam equidem ἴσως ad ἐξεπλήσθη, ut supra feci, haud absurde referri putaverim. — Restat illa difficultas, quod morbus αὕτη dicitur, cum in versu proximo, ubi nominatur morbus, (755) νόσημα sit. Cui rei mederi studens Schmidtus (l. c.) dedit: λήγει γὰρ αὕτη διὰ χρόνον πλάνοις νόσος. At satis et Schneidewinus et Heimsoethius attulisse videntur, cur haec mutatio non necessaria videretur. Etiam in versu 807 morbus pronomine, quod est ἦδε, sine substantivo significatur, cum in proximo versu 806 de eodem morbo τάπιδ σοὶ — κακὰ dicatur; in Trachiniis vero Hercules non uno loco (987, 1010) morbum τήνδε appellat. Cfr τόδε v. 788. Denique hoc quoque fere Heimsoethius recte dicit, νόσος magis notum et ejus rei, de qua hic agitur, magis proprium vocabulum esse, quam quod, si fuisset in archetypo aliquo, librarii corrupturi fuisse videantur. At hoc idem mihi quidem etiam ad πλάνοις recte transferri videtur. De ipsa voce πλάνοις vide Ell. Soph. lex.

V. 760. Hiatus, qui est in ἐξεπλήσθη — ἰώ, Nauckio vitiosus (fehlerhaft) videtur, severius de hac re judicanti, quam Hermannus fecit; hic enim "hiatum ex interjectione, ubi persona mutetur, — habere quod jure vituperetur" negat. Certè et in choricis omnino interjectiones hiatum admittunt (ut El. 136 αἰαὶ ἰκνοῦμαι et Phil. 832 ἴθι, ἴθι) et in diverbiis iambicis *interjectio ante interjectionem*, ut hujus fabulae v. 38 ἰού, ἰού; at num possit in iambico senario id vocabulum, quod ipsum non sit interjectio neque aut vocativus aut interrogativum, cum interjectione hiatum facere, id certe nisi forte ex personarum mutatione excusationem non habet. Comitorum constat in hac re majorem licentiam esse, qui non solum ἰού, ἰού et ἰὴ ἰὴ ἰή scribunt (Ar. Pac. 345, 317, 195), sed etiam εἰ ἴσθ', ᾧ ἦδομαι (ibdm 374, 290). Illud quoque praeter consuetudinem fit, ut in priore ἰὼ ω ante ἰὼ corripiatur, quod genus nisi in choricis inveniri non solet, ut Phil. 847, 851 ἐξιδού ὅπα πράξεις, si quidem versui 835 respondere debet φροντίδος ὁρᾷς ἴδῃ. Cui rei eandem illam ex-

cusationem, quam hiatui illi, Hermannus paratam habet ("neque correptio in priore *ὡς* habet, quod jure vituperetur"). Nauckio res admodum dubia videtur; Hermannus assentitur Blaydesius. (Synizesin esse O. T. 820, Phil. 369, non est, quod moneam; cfr Eur. Hipp. 997 *φίλοις τε χρῆσθαι μὴ ἀδικεῖν πειρωμένοις*).

V. 761. *δύστηρε σὺ, δύστηρε δῆτα — φανείς* heu miser, miser vero (ja wohl, unglücklich —), cfr El. 1163 *ὡς μ' ἀπώλεσας, ἀπώλεσας δῆτ', ὦ κασίγνητον Κάρα*. — De hoc vocativo, qui praedicativi modo adhibetur, cfr Aesch. Pers. 680 *ὦ πολύκλαιστε φίλοισι θανάων*. Atque hujusmodi quidem locis, ubi vocativus ad vocativum adjungitur, prope legitimus est, sed ab hoc genere distinguendum est alterum, cum vocativus ad subjectum verbi finiti refertur, de quo vide v. 828. — *Διὰ πόνων πάντων φανείς* "per omnes labores spectate" vel "in omni laborum genere versate"; *διὰ* cum genetivo, cum proprie spatium, quod quis percurrat, significet, ad casus, per quos volvatur (quis te, nate dea, per tanta pericula casus insequitur, Vg. Aen. I. 615), aut omnino ad statum aliquem modumve significandum transfertur, velut Xen. Anab. III. 2, 8 *διὰ φιλίας, διὰ παντός πολέμου ἵεναι τινί*; Eur. Phoen. 1561 *δι' ὁδύνας βῆναι*; Iph. Taur. 988 *δεινὴ τις ὁργὴ δαιμόνων ἐπέζεσεν τὸ Ταντάλειον σπέρμα διὰ πόνων ἄγχι* (cfr Vg. per varios casus, per tot discrimina rerum; huic dies per somnum, nox per luxum agebatur, Tac.). — Blaydesius id quod conjecit *διὰ βροτῶν πάντων φανείς*, praeter omnes mortales miser visus, defendit exemplo Herod. I. 25 *ὑποκρητρίδιον θέης ἄξιον διὰ πάντων τῶν ἐν Δέλφοισιν ἀναθημάτων*.

V. 762—3. Nauckium offendit, quod *δῆτα* in tribus continuis versibus est, praesertim cum in v. 762 La non a prima manu habeat, sed correctione additum. Sed difficile est reprehendere et mutare (Blaydesius tamen audet *χειρὶ* pro *δῆτα* conjicere), cum haec particula et in asseverando (Arist. Ach. 68, 142) et in interrogando (*τί δῆτα δράσω*, Eur. Phoen. 734) et in respondendo (*οὐ δῆτ'*, 419, 735) satis frequenter adhibeatur.

V. 764. *ἔως — ἀνῆ* (cfr 639, 704) dum — remittat; *ἐνδοῦ*, Schol.; sine *ἄν* conjunctivus ponitur, ut O. C. 77, Aj. 555; Trach. 148; Arist. Pac. 32.

V. 765. *τὸ πῆμα τῆς νόσου* morbi impetus, ut *τὸ πῆμα τῆς ἄτης*, Aj. 763.

V. 766. *σῶζ', cfr 803. — γὰρ, οὖν* cfr 298; O. T. 985; Ant. 741.

V. 767. *ὅταν περ — ἐξίη ἅμα* (*τῷ πάθει τούτῳ*), Schol., eodem momento temporis, quo —, El. 386, ut fere *ὅσπερ* est *idem, qui* —. Morbus *ἐξιέναι* (ex corpore) exire (morbus fugerit venis, Hor.; decessit febris, Corn. Nep.) dicitur, ut v. 808 *ἀπέρχεται*. Blaydesius affert ex Hippocrate *ἐκ σώματος ἡ νοῦσος ἐξεληλύθει*.

V. 768. *λῆξαι τῆς ὁδύνης παύσασθαι*, Schol., ut *λόγων λ.*, 1395; *λ. θρήνων, γόων*, El. 104, 353; hic tamen, credo, ut 638, de dolore ipso, non de homine dicitur.

V. 769. *μ'* post *εἶδεν*, etsi manifesta correctio, tamen non repudiandum videtur.

V. 771. *ἔχοντα μὴδ' ἄκοντα* pro *μὴδ' ἔχοντα μὴτ' ἄκοντα*, cujus generis rara quidem sed apud omnes fere graecos scriptores exempla inveniuntur, ut Ar. Av. 694; O. T. 517 (cfr Nauck. et Blayd.); cfr Aesch. Ag. 1403—4 *σὺ δ' αἰνεῖν εἴτε με πρέγειν θέλεις ὁμοιον*; id. Eur. Troad. 874; Fries., de anacoluthis Sophocleis (Vratisl. 1864), p. 10. — Ad *τέχνη* cfr Herod. I. 112; Lys. XIII. 95 *μηδαμῶς μήτε τέχνη μήτε μηχανῇ μηδεμιᾷ θάνατον τῶν ἀνδρῶν καταψηφίζεσθε*.

V. 773. *σαντοῦ πρόστροπος*, cfr O. C. 634 *ἰκέτης δαιμόνων*, Aj. 104 *τὸν σὸν ἐνστάτην*. — *κτείνας γένη*, ut *προδοῖς γένη*, Aj. 588; *οὐ σιωπίσας ἔσει*, O. T. 1146; cum praesentis participio praesens aut impf. verborum *εἶναι* aut *γίγνεσθαι* adhibetur, ut 1219, Aj. 1320, 1324, 1330; cfr Thuc. I. 138 *ἦν δηλώσας* (cfr Krueg. ad eum locum).

V. 774—5. *Θάρσει προνοίας ἔνεκα* i. e. bono animo esto diligentiae causa s. quod ad diligentiam servandi attinet i. e. arcum bene et tuto commissum esse tibi persuade neve

eius rei cura te detineat; cfr Electr. 387 (Wolff.), 605, 787 *νῦν ἐκηλά που τῶν τῆσδ' ἀπειλῶν οὔνεχ' ἡμερεύσομεν* i. e. jam hujus minae non prohibebunt, ne dies tranquillos transigam. — *οὐ δοθήσεται πλὴν σοί τε κάμοι'*, h. e. ipse tenebo nec praeter te cuiquam tradam cfr v. 668. — *ξὺν τύχῃ* i. e. bona fortuna, fausto omine, cfr Aesch. Choeph. 138 *ἐλθεῖν Ὀρέστην δεῦρο σὺν τύχῃ τινί*; Eur. El. 594.

V. 776—7. *ἰλάσκει τὸν φθόνον, ὥστε αὐτὰ μὴ γενέσθαι σοι πολύστονα, πικρὰ καὶ αἴτια κακῶν μηδὲ ὁμοίως ὥς* — h. e. ne tibi earundem rerum causae fiant, quarum mihi et Herculi fuerunt. Invidiam metuendam et placandam esse Graeci existimabant ei, cui quid praeter opinionem prospere evenisset (Ahlquist., de fabula Soph., quae inscribitur Philocteta, p. 35); cfr Eur. Alcest. 1133 sqq., ubi, cum dixit Admetus: *ὦ φιλιτάτης γυναικὸς ὅμια καὶ δέμας ἔχω σ' ἀέλπτως οὐ ποτ' ὄψεσθαι δοκῶν*, Hercules: *ἔχεις φθόνος δὲ μὴ γένοιτό τις θεῶν*; Aesch. Ag. 877, 894, 920. — De verbo *προσκυνεῖν* cfr v. 533, 657. — *πολύπονος* laborum plenus, multorum laborum (dolorum) causa, ut *πολύπονον δόρυ νομῶν*, Aesch. Pers. 320; Soph. El. 504 *ὦ Πέλοπος ἅ πρόσθεν π. ἱππεΐα*.

V. 782. Cum inter senarios senarium requiri satis appareat, hic autem versus, qualis est in libris, dochmius dimeter sit longa penultima, ut 395, qui et vitiis laboret, qualia sunt elisio syllaba *οι* in *μοι* (cfr Matthiae) et verbi finiti omissio, neque addendo jambo, ut fiat senarius, suppleri possit (propter spondeum in sede secunda et anapaestum in quarta), sententia autem ea sit, quam locus postulare videatur, fortius remedium quaerendum est (cfr Wecklein p. 99). Quod quidem, ut fere in iis, quae medicinam admittunt, primae quaeque conjecturae optimae sunt, jam Camerarius invenit sive alius quis scripsit *ἀλλ' οὔν δέδοικα μὴ μάτην εἶχῃ, τέκνον*. Non est, quod dicat aliquis, illos Neoptolemi optatus, v. 779—81, ad Philoctetam non pertinere eamque ob causam γὰρ v. 783, si Camerarii lectio recipiatur, non habere, quo referatur; nam

quod Neoptolemus *νῦν*, v. 779, dixit, hoc sine dubio ad se transtulit Philocteta (cfr Wund. Adv.). — De *ἀλλ' οὔν* cfr v. 1305 et El. 233 *ἀλλ' οὔν εὐνοία γ' αἰδῶ*.

V. 783. *τόδε*, cfr 758, 822.

V. 784. *κηρίον ἀναδιδόμενον, ἀναρρέον*, Schol.; cfr 696.

V. 786. *ἐργάσει* in *ἐργάζει* corrigit Wecklein, "quod non de futuro agitur, sed de praesenti". At enim de adventante morbo sermo est; cfr *τί προσδοκῶ νεόν* 784, *προσέρπει* 786; 1188 *ὦ ποῦς, ποῦς, τί σ' ἔτ' ἐν βίῳ τεύξω τῷ μετόπιν τάλας*.

V. 787. *προσέρπει*, cfr Aj. 229.

V. 788. *τόδε* de dolore, ut *αἴτη* 758, *ἦδε* 807.

V. 789. *ἔχετε τὸ πρᾶγμα* "videtisne quid negoti sit?"; cfr Ant. 9 *ἔχεις τι καξήκουσας*; Iph. A. 883 *πάντ' ἔχεις*.

V. 789. Blaydesius *μηδαμῶς* scripsit, quod non, ne qua fugerent, deprecaretur Philocteta, sed ut omnino ne fugerent ("he dissuades from fleeing at all"). At hoc ipsum credo *μηδαμῇ* saepe significare. Certe si quidem aliqua via descendendum fuit, utrum dicatur, nihil interest.

V. 791—2. "O hospes Cephallenie — Ulixen dicit, ut v. 264 — utinam hic dolor per pectus tuum adactus (in pectore tuo fixus) haereat!"; cfr *ἔχει*, v. 731; Xen. Anab. VII. 3, 47; O. T. 891 — *τῶν ἀθίκτων ἄψεται ματᾶζων*; O. C. 424; Eur. Hec. 398 *ὅποια κισσὸς δρυὸς ὅπως τῆσδ' ἔξομαι*.

V. 793. *παπαὶ μαλ' αὖθις*, cfr Arist. Pac. 5; Soph. Electr. 1415 sqq.: *ὅμοι πέπληγμαι — ὅμοι μάλ' αὖθις*. — *διπλοῖ στρατηλάται*, cfr expla ad 264.

V. 794. Hic versus propter anapaestos, quos duos habet, nominum propriorum (cfr 549) editoribus suspectus, a Hermannno propter majorem recentioris (ab a. 450) tragoediae licentiam defenditur (cfr Wunder, Blaydes.). Tum interjectio *ὦ* ad commune appositum *στρατηλάται* adjuncta, ad vocativum priorem *Ἀγάμεμνον* omissa, ad posteriorem *Μενέλαε* repetita reprehendendi causam praebuit. Neque ego praeterea ejusmodi ullum exemplum afferre possum; ceterum haec

interjectio et ad nomen simul et attributum adjungi solet, ut ὦ τέκνον, ὦ γενναῖον v. 799, ὦ κάλλιστον, ὦ κυκλώπιον, Eur. Cycl. 266, ὦ μᾶτερ, ὦ τεκοῦσα, Eur. Troad. 634, et, cum duo ponantur ejusdem hominis nomina appellationesve, vel ad utrumque adhiberi interjectio ut ὦ τέκνον, ὦ παῖ, Eur. Troad. 790, vel ad prius omitti, ad posterius poni, ut ibdm 331 ὦ γυῖν, ὦ ὕμναι, ὕμν; cfr Aj. 179 (Seyff.).

V. 794—5. πῶς cum potentiali optationem habet, ut 531 et 1214 πῶς ἂν εἰσίδοιμ' ἄθλιός σ' ἄνθρωπος, Iph. Aul. 977—8 πῶς ἂν σ' ἐπαινέσαιμ' μὴ λίαν λόγοις, μηδ' ἔνδεως τοῦδ' ἀπολέσαιμ' τὴν χάριν; cfr Aesch. Choeph. 149. Neque longe abhorret illa quae 797—8 est interrogatio: πῶς — οὐδὲν μολεῖν ποτε;

V. 795. τὸν ἴσον χρόνον. In prima versus sede anapaestos etiam nominum appellativorum admitti constat (Soph. El. 7, Wolff.). Sed tamen Hermannus: "Versus, inquit, parum numerosus. Sophocles enim non magis quam Aeschylus unquam admisit anapaestum duobus constantem (vocalibus)", Praef. ad Bacch. XLIII. (Blayd.). Ex singulis vocibus constant anapaesti 470, 544. At ex duabus, bisyllaba et monosyllaba, Aj. 571, quem pro interpolato aut corrupto critici habent [cfr Wolff. (1867), Kritische Bem. p. 138, Nauck. in notis contextui subjectis]. De ejusmodi anapaestis, qui sunt in mediis versibus, cfr 491, 1288. — τρέφοιτε νόσον, cfr βόσκειν 313, 1167.

V. 797. αἰεὶ κατ' ἡμᾶς usque quotidie, cfr O. C. 681 sqq. Θάλλει δ' οὐρανίας ὑπ' ἄχνας ὁ καλλίβοτρυς κατ' ἡμᾶς αἰεὶ νάρκισσος; Phil. 1089—90 τί ποτ' αὖ μοι τὸ κατ' ἡμᾶς ἔσται;

V. 799. ὦ, cfr 794. — ἀλλά, age, post vocativum ponitur, ut O. T. 1503 et saepius. — συλλαβὸν ad neutrum τέκνον refertur, ut Troad. 740 ὦ φίλτατ', ὦ περισσὰ τιμηθεῖς τέκνον, Θανεῖ πρὸς ἐχθρῶν μητέρ' ἀθλίαν λιπὼν.

V. 800. ἐν γὰρ τῇ Δήμῳ τὸ ἐργαστήριον τοῦ Ἡφαίστου, ἔνθα καὶ κρητῆρες πυρός εἰσιν (Mosychlum ignivomum

Lemni montem dicit). ἀνακαλούμενον πυρὶ "igni, qui a me invocatur, a quo (uno) auxilium exspecto." Sed haec sententia, quam unam verba librorum recipiunt, ad universum verborum contextum parum accommodata est. Probabilior est Meinekii conjectura ἀνακαλούμενος invocatus i. e. invocanti, auxilium imploranti morem gerens, cfr καλούμενος v. 797 et Eur. Troad. 1280, 1281 τί τοὺς θεοὺς καλῶ; καὶ πρὶν γὰρ οὐκ ἤκουσαν ἀνακαλούμενοι. Neque altera illa Meinekii conjectura ἀνακαλούμενον (ad me vocantem; invocantem), non exemplis confirmari potest, ut Aesch. Choeph. 199; cfr 228. — Sed tamen mihi nihil probabilius videtur, quam ἀνακαλεῖσθαι in locum minus usitati verbi irrepsisse neque tam attributum aliquod ad ignem ipsum (ut ἀνακκλούμενον, ἀνακκλονοῦμενον) quam participium aliquod, cui jaciendi, tollendi significatio fuit, desiderare videor.

V. 802. ἐπηξίωσα δρᾶν τὸ κατακαῦσαι, ὅτε τὴν πυρὰν τοῦ Ἡρακλέους ἀνῆψα, Schol.; cfr v. 670, 727 sqq. — ἐπηξίωσα dignatus sum, in animum induxi, ut facerem (lāt förmā mig till); cfr Soph. El. 1274.

V. 805. τί σιγᾶς λαβὼν γὰρ τὰ τόξα ὁ Πύρρος ἐσιώπησεν, ἀπορῶν, τί ἄρα ποιήσειεν, Schol. At enim arcum jam dudum (776) sumpserat. Propius vero est, Philoctetae prae doloribus nec oculos auresve nec mentem satis constare (cfr τί παραφρονεῖς αὖ; 815). Nauckius τί ποτ' ὦν κυρεῖς, hoc vult significare "quid mente abes s. quid stas in cogitatione defixus", collato El. 922.

V. 806. τὰπὶ σοι — κακὰ mala quae in te inciderunt, impetum fecerunt; cfr O. C. 1472 ἤκει τῷδ' ἐπ' ἀνδρὶ θέσφατος βίου τελευτή; Trach. 585 θέλκτροισι τοῖς ἐφ' Ἡρακλεῖ, quae ad Herculem admoventur; O. C. 414; Aj. 18 ἐπ' ἀνδρὶ δυσμενεῖ βάσιν κυκλοῦν. — πάλαι δὲ jam dudum.

V. 807. Recte Nauckius καὶ in μοι correxisse videtur (cfr Eur. Iph. A. 613 σὺ δ, ἄ τέκνον μοι, λείπε πωλικὸν ὄχον; plurima exempla ap. Nauck., Eurip. Stud. II. 58). Nam quod interpretantur Dindorfius et Seyffertius (Blayd.)

"etiam fiduciam habe, non metum (vel potius ἄλγος) tantum", sententiam ineptam habere quis non intelligat? Jam vero caesurae post quartam simul et octavam versus senarii syllabam etsi per se ipsae satis frequentes sunt (cfr v. 285), tamen hic, cum etiam sententiae quaedam utroque loco conclusio sit et alio quoque nomine versus suspicionis ansam praebeat, haud negligendae esse videntur. τέκνον μοι recte Nauckio τομὴν πενθημιμερῇ habere videtur, quod enclitica vox ad vocativum sese artissime applicet ("sich auf das engste anschliesst").

V. 807—8. ἴδε, cfr 759; "acer invadit morbus, celer decedit", cfr ὁρμάσθω ταχύς, 526. De ipsa sententia cfr Cic. Tusc. II. c. 18: si summus dolor est, necesse est brevem esse.

V. 811. "Sane jurejurando quidem te obstringere nolo"; θέσθαι "mihi facere" ut θ. προσφιλῆ, 532.

V. 812. ὥς h. e. scito, sic habeto, mihi fas non esse (var viss pā att —), cfr O. C. 861. ΧΟ. δεινὸν λέγεις ΚΡ. ὥς τοῦτο νῦν πεπράξεται; Aj. 39 ΑΙ. ἦ καί, φίλη δέσποινα, πρὸς καιρὸν πονῶ. — ΑΘ. ὥς ἔστιν ἀνδρὸς τοῦδε τὰργα ταῦτά σοι. Quod idem ad 117 hujus fabulae transferre licet. — Wunder pro θέμις θέμιστα scripsit, credo, quod ad θέμις γε (jag får ej åtminstone) aptum non esset, quasi diceret Neoptolemus fas saltem non esse sibi deserere Philoctetam, de praestando officio se dubium haerere. Sed tamen de particula γε in asseverationibus cfr v. 422. — ἐμοῦστι Herm. scripsit, ut Aj. 1225, cum utrobique codices ἐμοί 'στι habeant. Matthiae plene scribendum utrumque vocabulum censet, Gramm. I. p. 144: "wo das erste Wort eine zu selbständige Kraft hat, als dass es füglich mit dem folgenden verschmolzen worden ist, ist es am sichersten die Wörter auszuschreiben, wie es bei der Synizese geschieht, ἔα αὐτόν, μὴ αὐτόν. Auch scheint Soph. Phil. 812 richtiger ἐμοί ἔστιν geschrieben zu werden als ἐμοί 'στιν oder ἐμοῦστιν." — "In his omnibus est, quod nescimus, neque puden-

dam putabis eam ignorantiam", F. W. Wolff. Anal. De universa sententia Hermannus: "Notanda est", inquit, "ambiguitas. Neoptolemus vaticinium (et fatum; cfr v. 117 οὐτ' ἄρ' σὺ κείνων χωρὶς οὐτ' ἐκεῖνα σοῦ) dicit, sed Philocteta eum de boni viri officio loqui putat".

V. 814. ἐκεῖσε h. e. in antrum, credo, (Seyff.), non in ignem Mosychli (Matth.). In antro cubile saltem et πυρεῖα habet. Neoptolemus aliter verba interpretatur, cfr 815.

V. 815. Philocteta somno simul et dolore victus caput corpusque totum oculis distortis resupinat, simul ἄνω exclamans. (διὰ τοῦτο νῦν ἔοικεν παραφρονεῖν, Schol.). — Tum Neoptolemus: "quid, inquit, iterum desipis? quid superum hunc orbem (caeli aut solis) suspicis?" Haec ubi dixit, Philoctetam arreptum sustinere et, ne vim sibi inferat aut de montis saxo imprudens decidat (cfr ποῖ μεθῶ, 816, 819), prohibere conatur. At ille aut somnum aut mortem adesse sentiens id modo petit, ne turbetur amplius. Somnum enim unam, si forte, novit esse morbi medicinam (cfr 768 οὐκ ἔστι λῆξαι πρότερον).

V. 818. καὶ δὴ post imperativum (aut futurum instar imperativi) frequentissima et fere sollennia sunt, ubi quis fere ejusdem verbi utens indicativo (μέθες, μεθίημι) jussa se facturum dicit; velut O. C. 173 πρόσθιγε νῦν μόν. — ψαύω καὶ δὴ; Ant. 244 οὐκοῦν ἐρεῖς ποῦ. — καὶ δὴ λέγω σοι; Electr. 891—2 λέγε — καὶ δὴ λέγω; ibdm 558 (καὶ μὴν 556). Hanc loquendi consuetudinem non satis animadvertens Wolffius El. 316—17 ἰστόρει τί σοι φίλον (τό σοι φίλον, Matthiae). — καὶ δὴ σ' ἐρωτῶ, verbo ἰστόρει tribuit vim narrandi (quam eandem ἰστορεῖν habere O. T. 1142—1162 injuria dicit), quod "eorum velle interrogare, non prius quam ex v. 317 appareat"; immo vero ipsum ἐρωτῶ satis argumento est interrogandi vim in ἰστόρει inesse. — De universo hoc versu cum satis constet, in La desiderari aliquid, quo numeri expleantur, ceteros autem codices alium alio modo id, quod deesset, conjectura supplevisse, nihil videtur obstare, quominus eam lectio-

nem, quae ad sententiam maxime accommodata sit, recipiamus, modo ne a vestigiis optimi codicis nimis longe abhorreat. Itaque cum Hermanno, εἰ particula addita, dedi: εἴ τι δὴ πλεον φρονεῖς. Quae sententia non potest absurda videri, ut Schmidtio et Nauckio visa est, modo id teneas, quod supra diximus, ex turbata facie motuque corporis Philoctetae Neoptolemo metum injectum esse, ne ille de montis saxo se praecipitaret aut aliquo modo vim sibi ipse afferret (cfr v. 816 ποῖ μεθῶ h. e. quo ruiturus es, si te misero, et v. 1205 sqq.); mox cum somno sopiri inciperet, Neoptolemo ex mentis alienatione ad sanitatem reverti visum esse (cfr Eur. Andr. 842 sqq. Hermione: τί μοι ξίφος ἐκ χειρὸς ἡγρεύσω; — τί με βρόχων εἴργεις; Nutrix: ἀλλ' εἴ σ' ἀφείην μὴ φρονοῦσαν ὥς θάνοις;). Schmidtio autem quaerenti, num in his, quae Philocteta v. 815 dicit, mens sanior et sedatior cernatur, quam in prioribus, recte responderi potest, ipsum quidem Philoctetam, qua mente sit, gestu motuque corporis magis quam verbis significare, quales autem illius et mentem et motus gestusque cogitari poeta voluerit, ex verbis *Neoptolemi* iudicandum esse. Ac si verum dicere volumus, ne tum quidem, cum dicebat Neoptolemus τί παραφρονεῖς, ullum Philocteta turbatae mentis signum *verbis* dederat; ne dum miremur, si hoc loco, cur eum saniozem esse dicat, in verbis ipsius nihil causae invenire possumus. Quod vero idem Schmidtius dicit, πλεον φρονεῖν non esse contrarium illi verbo, quod est παραφρονεῖν, idcirco quod illud non rectius sapere sive magis mentis compotem esse ("mehr bei Verstande sein"), sed plus sapere ("kluger sein") significet, mirer, nisi utrumque significare possit, quod et παραφρονεῖν non solum *delirare*, sed etiam *dementem* (esse El. 472), et φρονεῖν per se ipsum et *sapere, integra sanaque mente esse* (Phil. 1098; El. 384; Eur. I. 6; O. C. 1665—6) et mentis compotem esse (hafvasans, Aj. 273, 344; cfr φρόνιμος, ibdm 259) significat. — Scholiastae interpretatio τί δὴ πλεον φρονεῖς ἀντὶ τοῦ, ὥφελιμώτερον ἐμοῦ, h. e., ni fallor, "si utilius sentis quam ego",

a qua prope abest Schneidewini ratio "wenn Du denn etwa bessere Einsicht hat, was Dir dienlich ist", obscuram sententiam habet et quae pronomibus — σὺ, ἐμοῦ — non videatur potuisse carere. Neque Hermanni (Ellendt. lex. Sophocl. sub voce φρονεῖν) et Wunderi (Adv. pag. 31) explicationem "num quid amplius vis" ulla exemplorum auctoritate confirmari putaverim. Quod idem de Blaydesii "what besides dost thou purpose doing?" valet. At Nauckii conjectura: εἴ τι δὴ τόδ' ἐστ' ἄχος (Iph. T. 43) bona est ad sententiam, sed aliquanto audacior. Quod si quis certo sibi persuaserit, hanc requiri sententiam "si proderit tibi mitti" (om det kan hjelpa eller lindra, sc. att jag släpper dig), — ad quam opinionem equidem inclino — multo lenius corrigat: εἴ τι δὴ (vel σοι) ἐς πλεον ποιεῖς (cfr O. T. 918 παραινῶς οὐδὲν ἐς πλεον ποιῶ; Ant. 39, 40 τί λείον' ἂν προσθείμην πλεον; Eur. Ion. 1252. KP. ποῦ φύγω δῆτ'; — XO. ποῖ γὰρ ἄλλος ἢ πὶ βωμόν. — KP. καὶ τί μοι πλεον τόδε; et quid hoc mihi proderit?). Denique Schmidtii inventum εἴ τι δὴ πλεον πονεῖς, si ex interpretatione "wenn Du mehr zu leiden hast" iudicandum est, non satis intelligo, sin vero ex iis, quae ante dicit (p. 18), "nullam causam cogitari posse, cur tandem mittat Philoctetam Neoptolemus, nisi quod ipso tactu et jactatione dolores augeri senserit," hanc potius sententiam voluit esse "si ita plus doles" (wenn Du so mehr leidest). Nam illam sententiam ambiguum esse cuius apparet; potest enim vel debet potius ita intelligi: mitto te, si quidem tum (h. e. si te *mittam*) plus doliturus es.

V. 819. θανάσιμον mortuum; cfr O. T. 959 θανάσιμον βεβηκότα; σ' ἐπήγαγεν θανάσιμον πρὸς Αἶδον, Eur. Hec. 1032. — ὅπως ἔχω (cfr Ant. 1278, Trach. 623) "sic ut sum (i. e. jam nunc) "me mortuum excipe". θανάσιμον cum ὅπως ἔχω conjungendum est. Dicit se ita cadere, ut nusquam se resurrecturum speret i. e. ut terram pro sepulcro jam, non pro cubili habeat. Cfr Vg. Aen. II. 644 sic, o, sic positum afflati discedite corpus!

V. 821. οὐ μακροῦ χρόνου non multo post (om en liten stund, innan kort, cfr v. 715); ἕπνος ἔξει, cfr Hom. II. II. 2 Δία δ' οὐκ ἔχε νύδυμος ἕπνος. — τόδε demonstrationem tantum habet (cfr v. 25); latine dicas: videsne illum caput resupinare s. reclinare? — ὑπτιάζεται κλίνεται, ὀπίσω ῥίπτεται, Schol.

V. 823. Pro γε, quod in libris est, τε scribendum videtur, quod haec. duo, sudorem dico et venam sanguine distentam, non habent causam, cur caput reclinetur ("caput resupinatur; sudor quidem —").

V. 824. ἄκρος πούς, cfr v. 748; φλέψ ἔρρωγε cfr Xen. Hist. gr. V. 4, 58.

V. 826. Perperam Wecklein. (Ars Em. p. 17): "Restituendum — est", inquit, "ἔως pro ὥς Phil. 826 —, nam non ut obdormiscat, sed dum obdormiscat Philoctetes, convenienter Neoptolemus parumper quietem esse jubet". Obliviscitur Neoptolemus non quietem esse, sed αὐτὸν i. e. Philoctetam εὐκνηλον εἶν chorum jubere. Absurdum fuit dicere "εὐκ. ἔασομεν, dum obdormiscat", quasi tum, cum obdormivisset, ejus quietem turbare cogitaret. At El. 571 (et 716) idem recte ἔως postulat. De synizesi hujus vocabuli cfr ad v. 635.

Stas. III. Chorus omni ratione Neoptolemo suadet, ut aut cum arcu Philoctetae fugam capessat, aut ipsum vi asportet. Ante enim necesse fuisse promissorum fallaciis Philoctetam ad navem allicere (v. 717), dum arcus in ejus potestate esset; jam sine molestia ac labore omnia, quae velint, benignitate Fortunae offerri. — Neoptolemus autem quod negavit (v. 86) dolis se ac fraude quidquam consequi velle, idem re praestat. Ac fugere quidem relicto Philocteta non potest, quippe qui sciat huic, non minus quam ipsi, fatum dedisse, ut Trojam caperet (v. 839—42); sed quod poterat, somno sopitum et arcu orbatum hominem vi in navem deductum Ulixi tradere, id aut non vult aut eo, quod Philocteta opinione citius e somno excitatur, ne faciat impeditur. Apparet in hac scena, quam vocant nostri, ipsum fabulae quasi cardinem verti; nam

si choro obtemperasset Neoptolemus, hic fabulae finem imponi necesse fuit; nunc ab hoc initio altera et suavior pars oritur, in qua mores et Philoctetae et Neoptolemi, cum sibimet ipsis perpetuo constant, et uberius et gravius explicantur; cfr 865; Ahlquist l. c. 36. — Carmen ipsum 827—864, quod a choro saltem summissa voce pronuntiatum est, ne e somno excitetur Philocteta, non tam βαυκάλημα i. e. nutricis neniam (ad infantem sopiendum aptam; nam id, nisi forte in primis versibus, non magis hoc carmine agitur, quam illo apud Eur. Or. 140 σῖγα, σῖγα, λεπτὸν ἕχνος ἀρβύλης τίθετε, μὴ ψοφεῖτε μηδ' ἔστω κύπρος), sed ψιθόρισμα quoddam quasi quosdam lenes susurros recte dixeris. — Ceterum nihil attinet dissimulare magnam ejus partem misere corruptam esse. Ego idem tenui, quod Seyffertius et Nauckius, ne quid propter numeros, quibus nihil incertius est, mutare auderem (cfr Nauckii Krit. Anhang, p. 152; Seyff. p. 83, 84).

V. 827—29. "Somne dolorum expers (ἀδαής· ἀπειρε, Schol.), somne molestiarum, feliciter aspirans nobis venias, faustus, o rex", h. e. opportuna nobis quiete Philoctetam oppressum teneas! — ὀδύνην corporis dolorem dici, ἀλγη animi (λύπην), ut dicit Nauck., consuetudine poetarum quidem non confirmatur; cfr 1326; Aj. 259 sqq.; El. 804 (cfr etiam λίπας, v. 1085). — ἀδαής vocativus praeter consuetudinem eorum, quorum stirpes in σ exeunt (Koch, Gramm. §. 27, 4), nominativo similis est, ut Ar. Ran. 1331 ὦ νυκτὸς κελαινογαῆς ὄρφνα; at O. T. 151 ὦ Διὸς ἀδνεπὲς φάτι (de quo tamen cfr Dind.). — Quod resumitur ἕπνε neque ἀδαής (ἀπὸ κοινοῦ τὸ ἀδαής, Schol.), cfr ad v. 794. — εὐαῆς· εὐπνοῦς, Schol.; εὐαδής, εὐήνεμος, 828; cfr Eur. Hel. 1504—05 (Τυνδαρίδαι) ναύταις εὐαεῖς ἀνέμων πέμποντες Διόθεν πνοάς; translatio eadem est atque in ὀνείρατα ἀδύπνοα, Soph. El. 480; mollem spirare quietem, Prop. I. 3, 7. — Versus 828 quo par esset antistrophico 844, Hermannus εὐαῆς in εὐαές mutavit, quem vocativum praedicati vicibus fungi voluit, ut Aj. 695 Πὰν ἀλίπλαγκτε φάνηθι, Theocr. XVII. 66 ὦλβιε κῶρε γένοιτο; at

correptae penultimae α. nullum exemplum est (cfr Wunder, Adv. 106). Haec quoque discrepantia ut tolleretur, Seyffert. 844 ὦν ἂν δ' ἀμείβῃ legit, aliis εὐαδές (εὐπνοῖν, Hesych.) placuit (cfr Buttm., Seyff.). — De ὦναξ cfr Hom. II. XIV. 233 ὕπνε, ἄναξ πάντων τε θεῶν πάντων τ' ἀνθρώπων.

V. 830—31. ἐναντιωθείης τοῖς ὄμμασι τοῦ Φιλοκτήτου καὶ μὴ ἐάσης αὐτὸν βλέπειν νῦν. — ἢ κάτεχε τὸ ὄρατικόν, ὅπερ νῦν ἠπλωται καὶ διαχεῖται τῇ τοῦ ὕπνου ἀχλὺ (?). — τοιαύτην δ' αἴγλην, ἣτις νῦν τέταται, ἀντέχεις τοῖς ὄμμασιν. λέγει δὲ τὸν ὕπνον τὸν γεγνημένον αὐτῷ παραχρῆμα, ὡς ἔστιν αὐτῷ αἴγλη καὶ φῶς. Neque ex ipso contextu neque ex his scholiis ulla videtur sententia erui posse praeter hanc: oculisque obtende hanc (eandem) lucem (i. e. hanc caliginem), quae nunc illis offusa est h. e. fac ut, dum nos abeamus, ne illius oculis lux oboriat i. e. ille ne dispiciat. Qui oculis non utuntur, sive illi dormiunt sive caeci sunt sive mortui, ii non uno poetarum graecorum loco tenebras videre, tenebras tantum lucem habere dicuntur, ut O. T. 417—19 καὶ σ' ἀμφίπληξ μητρός τε καὶ τοῦ σοῦ πατρὸς ἐλᾷ ποτ' ἐκ γῆς τῆσδε δεινόπους ἀρὰ βλέποντα νῦν μὲν ὄρεθ', ἔπειτα δὲ σκότον (h. e. caecum); (cfr ibdm 1273) Aj. 394 sqq. ἰὼ σκότος, ἐμὸν φᾶος, ἔρεβος, ὃ φαινότατον, ὡς ἐμοὶ ("für einen Mann in meiner Lage", Nauck.); Eur. Hec. 1067 εἶθε μοι ὀμμάτων αἵματόεν βλέφαρον ἀκέσσαι, ἀκέσσαι, Ἀλὶε, τυφλὸν φέγγος (h. e. caliginem, caecitatem) ἀπαλλάξας; O. C. 1549 ὦ φῶς ἀφεγγές (i. e. quod mihi non lucet), πρόσθε ποῦ ποτ' ἦσθ' ἐμόν; cfr etiam hujus fabulae v. 861—2 τις ὡς Ἀἰδᾷ παρακείμενος ὄρεθ' i. e. nihilo videt plus quam mortui. ἀντέχειν quin possit obtendere significare, haud dubium est, sed multis res haerere visa est, quod non dativum sibi adjungere deberet, sed genetivum, ut O. C. 1650—1 — ὀμμάτων ἐπίσκιον χεῖρ' ἀντέχοντα κρατός; at multa cum ἀντὶ composita vocabula utrumque casum et dativum et genetivum habent, velut ἐναντίος (Ἀχαιῶν, Hom.; τοῖσδ' ἐναντίον λόγοισιν, Eur. Med. 1351; Matthiae, Gramm. §. 366 Anm. 2),

ἀντίος, ἀντίστροφος, ἀντιτιθέναι (Matth. lex. Eurip. 308, 311). Ceterum cum in compositis vim habet contra, exadversus, adversus, sive situs sive occursus quidam et repugnantia significatur, multo usitatior dativus est (cfr ἀνταίρειν τινί τι), cum genetivus proprius sit eorum, quae mutandi, emendi vim habent, ut prope facilius de illius loci (O. C. 1651) quam de hujus veritate dubitari decere videatur. Sed mirum est, qui hanc interpretationem propter dativum ὄμμασι aspernentur, eosdem adeo non severos esse, ut idem verbum cum dativo idemque cum accusativo conjungi patiantur: *defende (arce) oculis hanc diurnam lucem* (Seyff. ad hunc locum); nam cum dicit Seyffertius, ad Aj. 191, "ἀντέχειν hic valere cohibere (prohibere) aliquem objiciendo sese", nimirum hoc vult αἴγλαν id esse, quod objiciendo sese defendat s. prohibeat somnus, ὄμμασιν vero id, cui objiciat s. obtendat sese somnus. Quod vero similitudine utuntur "verbi arcendi dativo juncti", recte utuntur, modo ἀντέχειν arcendi vim habere posset. — Denique verba τὰ νῦν declarare videntur (Wunder. Adv. I. c.), αἴγλαν, ἃ τέταται, non diurnam lucem dici, sed eam, quae oculis Philoctetae somno sopiti offusa sit (h. e. tenebras); nisi quis forte, si crepusculum fuisset aut nox, somni auxilium, quo abiret improvisus, chorum non fuisse imploraturum credit. — Ceterum ἀχλὺν, Reiskii conjecturam, a sententia non alienam esse quis neget? Cfr exempla, quae multa congegit Blaydesius.

V. 833—5. In scholiis haec sunt: ποῦ στήση τῆς γνώμης, ποίας γνώμης κρατήσεις; τὰντέειπεν τὰ μετὰ ταῦτα. πῶς ὄρεθ' ἠφροντίδος, ἀντὶ τοῦ ἐννοεῖς, quorum verborum priora satis perspicua, extrema obscuriora sunt. — ποῦ στάσει, ποῖ βάσει jam Brunckius recte interpretatus est: "vide ubi consistas, quo te vertas", cum exemplis Aj. 1237 ποῖ βάντος ἢ ποῦ στάντος, οὔπερ οὐκ ἐγώ; et Eur. Hec. 1056—7 ὦ μοι ἐγώ, πᾶ βῶ, πᾶ στῶ, πᾶ κέλσω (cfr Aj. 404—5) doceret, haec verba in proverbii consuetudinem venisse de iis, qui haesitantes dubitantesve omnia circumspectant omnemque viam

temptant. — Sed corrupta sine dubio postrema sunt πῶς δέ μοι τάντεῦθεν φροντίδος, in quibus deesse verbum (temporale), cum priores particulae ποῦ, ποῖ suum quaeque habeant, prudentissimum quemque criticorum non fugit: "ad tertium membrum — quod requiritur verbum σχήσεις vel ἔξεις, id omitti non licuit", Seyff. — "Neque πῶς τάντεῦθεν sine verbo dici potest neque illa ὁρᾷς ἤδη separata ullam rectam habent sententiam. Scribendum, opinor, πῶς δέ μοι τάντεῦθεν φροντίδος ἔλῃς ἤδη: quomodo reliqui temporis curam acturus sis. Saltem subest verbum futuri temporis conjungendum cum στάσει et βάσει." Madv. — Et hic quidem, quod versus 834 antistrophico (848) longior est, in illo intercidisse ea, quae responderent verbis ποῖ δέ βάσει, existimat; Seyffertius contrariam viam ingressus ex hoc recidit tantum, quantum superest, legens: ποῖ δέ βάσει μοι τὰ γ' ἐνθεν φροντίδος ὁρᾷς ἤδη, quae ita interpretatur: "vide, quo mihi dehinc consilii venias", adhibetque, quo verisimilius videatur ad φροντίδος (gen. part.) referri ποῖ, exempla similima O. C. 170 ποῖ τις φροντίδος ἔλθῃ; 310 ποῖ φρενῶν ἔλθω; Ant. 42 ποῦ γνώμης ποτ' εἴ. Equidem non possum non dicere hanc Seyffertii sententiam mihi satis placere, modo ne et a vestigiis librorum longius recederet lectio et obscurius esset illud ὁρᾷς ἤδη, de quo ille: "huic", inquit, "adhortationi tanquam rem ratam addit ὁρᾷς ἤδη i. e. vides, quid jam faciendum sit, abeundum scilicet esse arcumque asportandum relicto Philocteta". Quae si quis probet, haec verba simul cum commonstratione quadam, quae nutu digitisve fiat, Philoctetae pronuntianda statuat et ad ea Nauckii explicationem accommodet: "Der Chor redet nur andeutungsweise, damit, sollte Philoktet ein Wort auffangen, er sich nicht verrathe. Daher wohl die Dunkelheit mehrerer Stellen (wozu noch die kritische Unsicherheit kommt)". — Sed manet illa dubitatio, quomodo πῶς et ἐντεῦθεν irrepere potuerint, praesertim si ab initio hic versus antistrophico 850 par fuit. Itaque videndum est, ne in ὁρᾷς lateat repetitum ὅρα et s ad initium

proximi verbi ἤδη trahendum sit, ut legatur πῶς δέ μοι τάντεῦθεν φροντίδος, ὅρα, σπεύδῃς i. e. "quomodo ea, quae dehinc curanda sint, propere agas, vide" (cfr φροντίδας νέας, v. 210). Ad haec apte adjunguntur ea, quae sunt in v. 836 πρὸς τί μενοῦμεν πράττειν "quid manemus ad agendum", quorum verborum eadem conjunctio est, de qua ad versus 62, 63 locutus sum. Nauckius confert Aesch. Eum. 677 μενῶ δ' ἀκοῦσαι.

V. 837—8. Scholia haec habent: καιρός τοι πάντων ἐπὶ πάντων ἢ μετὰ εὐκαιρίας σύνεσις πολλῶν ἐπικράτειαν ἐν ἐτοίμῳ καρποῦται. ὁ δὲ νοῖς ὁ καιρός ἐκεῖνος ὁ εὐκαίρως ἐπιτελούμενος (ἐπιμελούμενος, Br.) πολλοῖς εὐδοξίαν σύνεγγυς παρέχει. παρὰ πόδα πλησίον. ἄρυνται ἀποφέρεται. — Haec igitur si sequimur, ita interpretandi versus sunt: nempe (τοι) temporis opportunitas omnium rerum rationem (perspectam) habens (h. e. is qui scit, omnibus rebus circumspectis, temporis opportunitate, cum se offert, callide uti) saepe (πολὺ ut πολλά, v. 305) ante pedes (positam i. e. promptam, sine labore parabilem) victoriam aufert (h. e. matura poma sponte decidunt). Ad παρὰ πόδα cfr Pind. Ol. I. 118—19 ὁ δ' αὐτῷ παρ ποδὶ σχεδὸν φάνη; O. T. 130 τὰ πρὸς ποσὶ σκοπεῖν μεθέντας τάφανῃ. — κράτος victoria est, ut Pind. ibdm 126 κράτει δὲ πέλασον; Soph. El. 475—6 εἰσιν ἅ πρόμαντις Δίκα δίκαια φερομένα χερσὶν κράτη. — Sed cum recentioribus absurdum videretur, temporis opportunitatem "omnium rerum rationem perspectam habere" (it is not opportunity that possesses talent, but it is the man, who has both opportunity and talent, that gains the object in view, Burges. ap. Blaydes.), verba illa πάντων γνώμαν ἴσχων aut ita verterunt "omnium rerum arbitrium habens" (Seyff.; "der καιρός — hat Entscheidung über alles", Nauck.; cfr Passovii lex.; Soph. El. 75 καιρός πάντων ἔργων ἐπιστάτης; Pind. Pyth. IX. 82), aut aliquo modo ita commutaverunt, ut γνώμαν ἴσχειν non καιρός, sed homo diceretur (vid. Burges. et Bergk. in annot. crit. nostra). Sed primum γνώμαν ἴσχειν

hoc, quod volunt, num possit significare, et nescio et dubito (cfr 853; Soph. El. 214—5 οὐ γνώμαν ἴσχεις, ἐξ-οἶων — οἰ-
κείας εἰς ἅτας ἐμπίπτεις; id. 551 γνώμην δικαίαν σχοῦσα; Ant. 635 σὺ μοι γνώμας ἔχων χρηστὰς ἀπορῶς). Deinde si quidem Nauckius recte dicit, Graecos homines "occasionem ipsam videntem et agentem cogitasse [dem Griechen ist der *καιρὸς* (occasio) selbst sehend und handelnd —]", nescio cur non etiam omnia circumspicere dicatur. Quanquam Bergkii quidem conjectura sane optima est h. e. "qui omnium rerum (in omni re) quod tempus agenda rei opportunum sit, intelligit". — Certe minus ad sententiam apta est Hermannii conjectura ἀνδράσι ἄρνεται, cum ἄρνεσθαι sibi parare, non alteri, significet; quocirca miror Seyffertium dicere, "addito demum dativo ἀνδράσι — quo referendum sit κράτος ἄρνεται, planum fieri".

V. 839—42. "At hic quidem nihil audit, ego autem hanc arcus praedam nos frustra tenere video, sine hoc (homine) navigantes (τὴν θύραν τῶν τόξων μάτην ἔχομεν χωρὶς τοῦ Φιλοκτήτου πλέοντες, Schol.). Hujus enim corona (est), hunc deus jussit auferri, gloriari autem cum mendacio (mentientem) nihil proficientem et frustra fieri turpe opprobrium est". — εἶπε "jussit", ut λέγειν v. 101. Ad σὺν ψεύδεσιν cfr σὺν δίκῃ, σὺν κακῷ El. 610, 430; αἰσχρὸν ὄνειδος, Phil. 477 ὄνειδος οὐ καλόν.

V. 843—48. "At mi fili, ista deus aliqui viderit (C. Tusc. I. 23). Quidquid autem posthac respondeas, summissum mihi, summissum mitte verborum sermonem (sonum). Nam omnium in morbo ad dispiciendum facilis somnus insomnis est". ἀντὶ τοῦ: ἐλαφρὸς πρὸς τὸ ταχὺ ἀναβλέψαι καὶ ἐγεγ-
θῆναι. ἀντὶ τοῦ ὁ ὕπνος ἐν τῇ νόσῳ ταχέως βλέπει, — ὥς μὴ ἡγεῖσθαι τοῦτον ὕπνον ὑπάρχειν, Schol. — ἀλλὰ — δέ, sed (in responsis at) — autem, saepe ita conjunguntur, ut illud conclusionem et transitum, hoc novae rei introductionem habeat, ut Plat. Apol. §. 42 ἀλλὰ γὰρ ἤδη ὥρα ἀπιέναι ἐμοὶ μὲν ἀποθανομένῳ ὑμῖν δὲ βιωσομένοις: ὁπότεροι δὲ ἱμῶν ἔρχονται ἐπὶ ἄμεινον πρᾶγμα, ἀδύνατον παντὶ ἢ τῷ θεῷ;

Xenoph. Anab. V. 7, 11, III. 2, 26 (ἀλλὰ γὰρ — τοῦτο δὲ δεῖ λέγειν), 33 — ὁρᾶν, ut latinum videre, saepe *providere*, *curare* significare satis constat; cfr Aj. 1165 σπεῦσον κοίλῃν κάπετόν τιν' ἰδεῖν τῷδε. — τέκνον in 843 correptam, in 845 productam habet penultimam, ut πέτρος v. 296.

V. 848. ὕπνος ἄπνος dicitur, qui verus somnus non sit, ut de venere illicita et scelestia Soph. El. 493—4: ἄλεκτ' ἄνιμα μαιφόνων γάμων ἀμιλλήματα. — πάντων cum Dind. et Wund. ad εὐδρακῆς referre (omnium rerum perspicax), propter id, quod sequitur, λεύσσειν, nolim. — εὐδρακῆς λεύσσειν pro εὐχερῆς λεύσσειν dicitur, ut El. 36 ἄσκεον ἀσπίδων τε καὶ στρατοῦ pro ἄνευ — στρατοῦ.

V. 849—51. Hos versus corruptos esse vel ex eo facile conjeceris, quod v. 850 illi, cui respondet, 834 multis syllabis brevior est. Cfr Madv. Adv. I. 209. Ex quo fit, ut ne illud quidem satis scias, utrum omnia haec verba una sententia comprehendenda sint an v. 851, ut voluit Wunder in adversariis, cum iis, qui sequuntur, conjungendus sit. — Ac primum vocabulum μάκιστον quid sibi velit, utrum cum λάθρα an cum ἐξιδού conjungendum sit, valde dubium est, praesertim cum scholiastae explicatio, μέγιστον, εὐσύμβολον, σύμφορον, talis sit, ut hic omnino μάκιστον non legisse videatur. Ad ἐξιδού trahere ὅτι μάκιστον et ita interpretari "quam longissime provide, quo modo illud mihi, illud furtim facias" vix possis, quod non longe proviso, sed mature consulto et facto opus fuerit. Jam ὅτι μάκιστον pro μάλιστα (πλεῖστον) quam l. quantum maxime cum Wundero et Ellendtio (lex. Soph.) interpretari sane num liceat incertum est; tamen, si verba incorrupta sunt, haec una via iniri posse videtur idque ita, ut ὅτι μάκιστον cum λάθρα (non, ut vult Wunder, cum ἐξιδού) conjungentes interpretemur: vide (cura), ut quantum possis maxime improvise illud mihi, illud agas (sc. ut cum arcu Philoctetae abeas). Quibuscum fortasse conjungere licet conjecturam G. Hermannii κείνον pro posteriore κείνο scribentis (ut quantum possis maxime illi improvisus illud facias). Haec quamvis

incerta sint, tamen tutiora existimaverim quam Todtii emendationem. Qui cum sibi persuaserit, *ὅτι δὴν μάλιστα λαθρα* non ad *πράξεις*, sed ad imperativum referenda esse, inepte autem a choro moneri Neoptoleum, ut clam deliberet, scilicet quod cogitationes ipsae omnino non audiantur, *ἔξιδου* in *ἔξηγοῦ* mutat, quod chorum hoc putat a Neoptolemo petere, ut clam et summissa voce ("heimlich und leise"), quid ipse acturus sit, secum communicet. At neque quod *λαθρα* cum *ἔξιδου* non satis apte coniungitur, cur hoc mutetur, quidquam causae est, cum possit ita cum *πράξεις* coniungi, ut res absurdi nihil habeat, neque *λαθρα* "summissa voce" significat nec, si quid Neoptolemus choro dicere debuit, non potius, quid ille faceret, quam quid ipse facturus esset, enuntiare iubendus fuit. Deinde posterius *κεῖνο* Todtius in *κείνων* mutat, ut habeat, quo illud *ὦν* referat, quod est in v. 851 (*οἶσθα ὦν [λαθρα πρακτέον] αὐδῶμαι*),; *κείνων* autem unum Philoctetam significare vult. Sed difficile est credere hoc demonstrativum pronomen ita adhiberi posse atque omnino recte Krueger, Gramm. II. 2. 44. A. 6, quem locum Todtius ipse adhibet, tum de uno homine usurpari pluralem dicit, cum idem ad universum genus, cuius quis pars est, pertineat, ut Aj. 1131 *τοὺς θανόντας οὐκ ἔξθ' θάπτειν παρών* (cum unus Ajax mortuus ante oculos jaceat) et ibdm 1132, 1306; cfr praeterea proximos versus.

V. 852. *Ὅν αὐδῶμαι δι' ὃν λέγω. ἀντὶ τοῦ τὸν Φιλοκτήτην. διὰ μέσον* (i. e. parenthetice) *τοῦτο εἶρηκε*, Schol. — De hoc versu id tantum apparet, scholiastam neque *οἶσθα γὰρ ὦν* neque *οἶσθα γὰρ ὃν αὐδῶμαι* legisse; neutrum enim *δι' ὃν λέγω* interpretari potuit. Fortasse legit *δι' ὃν*; nam omnis ejus explicatio id spectat, ut primum pronomine relativo Philoctetam dici, deinde *αὐδῶμαι λέγω* esse i. e. deponentialem sive mediam vim habere, ut v. 125, ostendat; ad v. 240, ubi *αὐδῶμαι* passivam vim habet, idem apponit *λέγομαι*, et v. 395 ad *ἐπηρδῶμαι ἐπεκαλούμην*. Sed moneri a choro Neoptoleum, quem dicat ille, ("scis enim quem dicam"), quasi id obscurum esse possit, sane absurdum est; neque

magis placet Schneidewini et Nauckii sententia "scis enim, quorum (dominorum) dicar" ("mit *οἶσθα γὰρ ὦν αὐδῶμαι* scheint der Chor, der seinem Gebieter zu widersprechen wagt, den Neopt. seiner Ergebenheit zu versichern, wie Haemon Ant. 635 seinen Widerspruch gegen Kreon durch *πάτερ, σὸς εἰμι* einleitet", Nauck.), quae sententia ut sibi constet, *οἶδα* potius quam *οἶσθα* poscere videtur. Itaque faciendum videtur, ut hic versus quemadmodum Seyffertius voluit cum proximis conjungatur.

V. 853—4. *εἰ τῇ αὐτῇ (ταυτῇ) τῇ Ὀδυσσεὶ γνώμῃ ἔχεις, ὥστε αἶρειν τὸν Φιλοκτήτην ἐντεῦθεν, ἄπορον ἔστι καὶ τοῖς συνετοῖς συνιδεῖν τὸ πρακτέον. λείπει οὖν τὸ καί. γρ. πυκνοῖς ἔν' ἔ, ἐν πράγμασι πυκνοῖς συνιδεῖν τὸ πρακτέον, ἄπορον*, Schol. — In hac explicatione quod *ταυτῇ* pro *τῇ αὐτῇ* poni dicit, probari non potest (Dobrae. ad h. l.; die Formen *ταύτης, ταύτῃ, ταύτῃ* pro *τῆς αὐτῆς, τὸν αὐτόν, τῇ αὐτῇ* lassen sich auf keine Weise gerechtfertigen, Matth. Gramm. §. 350). Itaque aut *ταύτῃ* (τὸ αὐτὸ γνώμην l. γνώμας) legendum est aut *ταύταν* (Dind.). Ex quibus cum neutrum satis placeat, ad scripturam Seyffertianam (vid. ann. cr.), quam, ut in re desperata, tolerabiliorem existimo, ipsius auctoris explicationem exscribere satis habeo: "Sententia igitur loci haec est: scis enim de iis, quae dico, si eandem, quam ille (Philoctetes qui adest), sententiam retines — dicit arcum Philoctetae non sine ipso asportandum — certe te incredibilia" (potius diceret desperata, insanabilia) "frequenter visurum mala. Genetivus *ὦν*, ut recte vidit Linwoodius, pendet ex *γνώμην ἴσχεις* (περὶ τούτων *ὦν αὐδῶμαι*); *πυκνῶς* cum *ιδεῖν* junctum eandem habet vim, quam in Homeric exemplo *πυκνῶς ἀκάζημαι* (?). — "Mala, quae dicit chorus, et a morbi incommodis in itinere exanclandis et ab ipsius Philoctetae, si deceptum se cognoverit, ira et pervicacia imminet". Extrema verba *ἄπορα ἂν ιδεῖν πάθῃ*, praeter v. *ιδεῖν*, eodem fere modo accipiunt Nauck. et Dobraeus (*ἄπορα πάθῃ ἔστιν ἐνιδεῖν τῇ πράγματι*) collato Ar. Plut. 48. De *ιδεῖν* pro eo,

quod est experiri (rōna, erfara) cfr. El. 205; Ant. 1270. ταν-
τόν — γνώμαν ἴσχεις Seyffertius ita dictum putat, ut v. 686
τόδε θαῦμ' ἔχει με, (Krueg. 46, 18, 3) πικρινός etsi non bonum,
at certe quam πικρινοῖς pro συνετοῖς melius est. Ceterum in
his quoque versibus alia nos legimus, alia scholiasta inter-
pretatur; nam πάθῃ vix legit, qui τὸ πρακτέον scribat.
Adeo difficultatibus res implicatur nec, quo te vertas, cernere
licet. Equidem hoc tantum addam, ὦν αὐδῶμαι pro περὶ
τούτων, ἃ aut περὶ ὦν plane non graecum videri; itaque
οἷσθ' ὑπὲρ ὦν αὐδῶμαι scribere ausus sum (cfr. v. 852); de
praep. ὑπέρ, quae non semper pro, sed etiam de significat,
cfr. O. T. 1444 οὕτως ἀρ' ἀνδρὸς ἀθλίου πένσεσθ' ὑπερ;
(vid. Ell. lex. Soph. p. 751); Electr. 554.

V. 855. οἶρος ἐπιτήδειος καιρός, Schol. Sed tamen
quin propriam vim "venti secundi" vox habeat, propter δὲ v.
856 non dubito (cfr. 1076, 1452).

V. 856—60. Tres partes habet scholiastae ea, quae in
his versibus versatur, explicatio. Primum summam versuum
856, 857, 860 explicat: Τὸ δ' ἐξῆς (ordo et series verborum
haec est); ἐκτέταται (Φιλοκτήτης) νύχτις, οὐ χειρὸς, οὐ ποδὸς
ἄρχων, ἀντὶ τοῦ οὐδὲν τῶν μελῶν δυνάμενος κινεῖν οὐδὲ
βλέπειν. Deinde verba ἐκτέταται νύχτις explicat: ἐπεὶ κατὰ
νύκτα καθεύδουσι, παρὰ τοῦτο, εἶπεν τὴν ἡμέραν νύκτα ἄγων,
ἀντὶ τοῦ κοιμώμενος. Ergo quod dicitur "nocturnus extentus
jacere", hoc ita vult intelligi, ut quasi noctu (somno s. nocturna
quiete) sepultus jaceat. Scilicet ἐκτέταται somno solutorum
membrorum situm significat. — Tum ad ea, quae per paren-
thesin, quam vocant, inserta sunt, aggreditur (v. 858): ἀλεῆς
ὑπνος ἐσθλός· ὁ ὑπνος ὁ ὑπὸ τὴν ἀλέαν τοῦ ἡλίου. Ἀλεῆς,
θερμός· παρὰ (af) τὴν ἀλέαν. Όμηρος· ἀλέη τε γένηται
cum meridianus vel temporis antemeridiani calor esse coeperit,
Hom. Od. ρ. 23). Τοῦτο δὲ καθ' ἑαυτὸν φησὶν (secum ipse
loquitur?). Ὑπνος σύμφορος ἡμῖν ἐστι καὶ τοῖς πράγμασιν
ἀγαθός. Duo sunt in his scholiis, quae non satis atten-
derint editores. Primum cum scholiasta ἀλεῆς ab ἀλέα ducat,

tamen hoc quidem loco non propriam vim habere in sole
meridiano dicit, sed tantummodo, id quod omnis boni altique
somni proprium est, calidum, tepidum significare; dormien-
tium vero corpora tanquam tepido quodam sudore figari (fessos
sopor irrigat artus, Vg.; cfr. λιαρὸς ὕπνος, Hom. Il. 14, 164)
quis nesciat? Deinde summam verborum non vult esse hanc
languidam et hoc loco ineptam: (omnis) sub meridiem somnus
bonus est (der Schlaf in der Mittagsgluth ist tief, Nauck.;
idem fere Seyff.), sed ad Philoctetae somnum et rem prae-
sentem omnia accommodans hoc dici putat: homo ille oculis
destitutus, auxilii inops nocte (quiete nocturna) solutus jacet,
somnus tepidus (nobis) optimus (en l'jum, härlig sömn! s. o.)
somnum nobis optimum; cfr. v. 826—29 ὕπνε — εὐαῆς ἡμῖν
ἐλθοῖς, εὐαίων, εὐαίων, ὦναξ. Equidem, ut in re obscura,
ad hanc scholiastae explicationem nihil, quod melius sit, addi
posse putaverim.

V. 861. "Non magis quam apud inferos jacens aliquis
videt;" βλέποντες et θανόντες inter se opponuntur, Aj. 962,
1067; Iph. T. 718, Alc. 142; cfr. Phil. 830; de Seyff. et Todtii
conjecturis vid. ann. crit. — Blaydesii scriptura ὁρᾷς; βλέπει.
καίρια φθέγγου (videsne? dispicit! tempestiva loquere!) certe
improbanda est, quod ita chorus jam hoc versu Neoptolemum
idem moneret, quod Neoptolemus chorum v. 865—6. Nauck.
confert O. T. 972 κεῖται παρ' Αἰδῇ Πόλυβος; cfr. εἷς τῶν
ἐν Αἰδῶν, Soph. El. 1342.

V. 862. βλέπ', εἰ καίρια φθέγγει "vide ne non tempe-
stiva (τῷ καιρῷ, v. 837, accommodata) loquaris," qui cum
Philoctetae arcu (potius quam cum Philocteta ipso) fugam
capessere nolis (Nauck. fere).

V. 863—4. τὸ δ' ἀγρεύσιμον, ὃ ἐστι πέρας, ἀνάκειται
τῇ ἐμῇ φροντίδι. ὁ πόνος ὁ μὴ φόβον ἔχων κράτιστος ἔχων
ὁ μὴ πρὸς κίνδυνον ὁρῶν ἀντὶ τοῦ, μὴ φοβηθῶμεν, πάντα
γὰρ ἀνύομεν, Schol., h. e. meae curae hoc propositum (est):
labor non cum timore conjunctus optimus est, vel: in rebus
gerendis hoc sequi soleo, ut, quae via timore s. periculo

maxime vacet, eam potissimum ingrediar. Nauckius ita interpretatur: "quantum ego mente assequor, labor s. negotium sine timore (die Arbeit, die keine Besorgniss erweckt, gefahrlose Mühe) optimum est (ist das beste). Dobraeus: equidem hoc intelligo: consilia tuta esse optima. Quae ratio, credo, propter vim vocis ἀλώσιμος tutissima est. De casu absoluto, quem vocant, τὸ ἀλώσιμον, cfr v. 497. Dobraei (et Todtii) conjectura versum 864 pro glossa habentis versus ἀδείης πόνος ἐσθλός, qui ipse in locum alienum (859) migraverit, sine dubio ingeniosa est, sed in tanta metri obscuritate nihil temere mutandum videbatur.

V. 865—975. Jam eo perventum est, ubi Neoptolemo omnis dissimulatio cunctatioque abjicienda sit. Aut enim Philoctetam vi dolove in navem deducere debet aut spem expectationemque Ulixis fallere. Quorum si alterum faciet, boni viri nomen (v. 902—3, 906), si alterum, Trojae captae titulus (v. 925) relinquendus erit. Hac dubitatione cum in diversas sententias animus distrahatur, facere non potest, quin rem Philoctetae aperiat; cfr Ahlquist, pagg. 36—40.

V. 865. μηδ' ἀφροσύνην φρονέων μὴ παραφρονεῖν prae-senti animo uti; cfr νέας φροντίδας, 215.

V. 867—8. Ὁ lux somnum excipiens et horum hospitem spei meae (dat.) necopinata contingens custodia l. permansio"! (οἰκονομία φυλακή, παρουσία, Schol.). Cum vocativo pariter conjungitur nominativus cum articulo, ut 986 ὦ Ἀθηνῆα χθονὶ καὶ τὸ πάγκρατες σέλας Ἡφαιστότευκτον. Blayd. comparat Arist. Equ. 1329 ὦ τὰ λιπαρὰ Ἀθῆναι; Soph. Aj. 861 ὦ κλειναί τ' Ἀθῆναι καὶ τὸ σύντροφον γένος; sine articulo nominativus cum vocativo conjungitur v. 530. — De διάδοχος cfr Schol. ad v. 1132 τὸν τοῦ Ἡρακλέους διάδοχον (Φιλοκτήτην) et διαδέχομαι, Trach. 30; Eur. Andr. 802—3 κακὸν κακῶν διάδοχον; Blaydes. ad h. l. — ἐλπίδων ἀπιστον ὑπὸ τῆς ἐμῆς ἐλπίδος ἀπιστηθέν, Hermann. Si vera est scriptura, genetivus ejus generis est, quod vocatur relativum, ut μαντικῆς ἀπρακτος, Ant. 1034; El. 37 χειρὸς ἐκδίκους

σφαγὰς; ἀψόφητος στεναγμάτων, Aj. 321, 910, de quo ad v. 1066 plura dicemus. "ἀπιστον cum vario esset intellectu, nam potest esse vel infidum" (ut Aj. 683) "vel incredibile" (ut Eur. Iph. T. 328, El. 350; cfr contrarium εὐπιστος, Aj. 151) "vel inoboediens" (cfr Ell. lex. Soph., Matthiae lex. Euripid. ἀπιστος), — "addidit poeta genetivum, quem vocant limitationis", Seyff.

V. 869—70. ἂν ἐξηγήσῃ ἐγὼ τλήναι σε — affirmare ausus eram l. putaveram; ἐνόμισα, Schol.; (vågat påstå l. tro; "ich schmeichelte mir nicht", Wecklein ad) Aesch. Promethei v. 338—9 ἀνχῶ γάρ, ἀνχῶ τήνδε διορεῖν ἐμοὶ δώσειν Δία; cfr ibdm 688 οὐ ποτ' ἤνχουν μολεῖσθαι; Aesch. Ag. 506 οὐ γάρ ποτ' ἤνχουν τῇδε ἐν Ἀργεῖα χθονὶ θανάων μεθέξειν φιλοτάτου τάφου μέρος; id. Suppl. τίς ἤνχει — τήνδε κέλσειν εἰς Ἀργός; Soph. Ant. 390 σχολῇ ποθ' ἤξειν δεῦρ' ἂν ἐξηγήσῃ ἐγώ; Eur. Hel. 1619 οὐκ ἂν ποτ' ἤνχουν οὔτε σ' οὔθ' ἡμᾶς λαθεῖν Μενέλαον, ὦναξ, ὥς ἐλάνθανεν παρών; id. Heracl. 931 οὐ γάρ ποτ' ἤνχει χειρὰς ἵξεσθαι σέθεν (ubi de malo inopinato dicitur). Utrum ad ἐξηγήσῃ (cfr εἶδες ἂν videres, man kunde se, Eur. Hel. 1605—6; Andr. 1135; Xenoph. Hist. VI. 4, 16; ἐχρήσατ' ἂν τίς uti posses, O. T. 116, 117; Koch., Gramm. 247) an ad infinitivum τλήναι ἂν pertineat, inter editores non constare videtur, quorum major pars post ἐξηγήσῃ incisionem ponit (Nauck., Seyff., Blaydes.), omittunt pauci (Bergk.). Certe utroque ducunt viae. Nam pro illa sententia afferri potest, et interdum sine infinitivo dici τίς ἤλπισεν ἂν (quis speraret?; Eur. Hel. 656 τίς ἂν τόδ' ἤλπισεν βροτῶν ποτε; Soph. El. 1281 ἔκλυον ἂν ἐγὼ οὐδ' ἂν ἤλπισ' αὐδάν), et post ejusmodi verba dicendi et sentiendi cum ἂν conjuncta interdum futuri infinitivum poni [Ant. 390 (vid. Nauck. et Bl., Aj. 430), ad quem ἂν non convenire videtur. At hanc posteriorem sententiam ut sequamur, illa suadere videntur, vel quod, ut Aesch. Prom. 338, 688, Ag. 506 (vid. supra), imperfectum et aoristus indicativi verbi ἀνχεῖν et sim. sine ἂν ponitur, vel quod in similibus sententiis cum ἂν et sequenti

futuri infinitivo saepe talium verborum praesentis indicativus invenitur, ut Xen. II. 2, 18 οἶμαι ἄν οὐκ ἀχαρίστως ἔξαι ἐμοί, ad quem etiam minus, quam ad infinitivum futuri ἄν conveniat, vel denique maxime quod, ut saepe, sic hoc loco infinitivo praesentis aut aoristi, qui tali verbo ῥόμην ἄν, οἶμαι ἄν, ἤρχουν ἄν subiectus est, vim futuri temporis aut conditionalis sententiae tribuere ipsa sententia cogit, neque id, nisi ad infinitivum referatur ἄν, fieri ullo modo potest (cfr Eur. Hel. 1619; Xen. Anab. II. 5, 13 οὓς νομίζω ἄν σὺν τῇ παρούσῃ δυνάμει ταπεινοὺς ἡμῖν παρασχεῖν). Quibus de rebus ita iudicandum videtur, proprie quidem ἄν in ejusmodi sententiis, quales sunt ῥόμην ἄν, οἶμαι ἄν, οὐποτ' ἤρχουν ἄν, οὐποτ' ἤλπισ' ἄν, ad pendentem fere infinitivum pertinere, sed usus frequentia et diuturnitate factum esse, ut haec verba per se ipsa cum ἄν, nulla infinitivi ratione habita, potentiallem vim habere inciperent (credam, crederem jag skulle tro, jag skulle trott, pro credo, credebam, fore jag tror l. trodde att ngt skulle ske); cujus rei indicia sunt, vel quod ἄν fere semper ad verbum finitum, non ad infinitivum proxime apponitur vel quod futuri infinitivus a societate particulae ἄν non excluditur vel denique quod infinitivus omnino deesse potest, ut in illis exemplis (Eur. Hel. 656, Soph. El. 1281), quae supra attulimus. Quanquam cum nihil causae sit, cur ab his verbis excludatur verus ille potentialis temporis praeteriti, non negaverim esse exempla, ubi ad verbum regens tantum possit referri, ut Aj. 430 τίς ἄν ποτ' ᾤετ' (quis crederet) ἃδ' ἐπώνυμον τοῦ μὲν συνοίσειν ὄνομα τοῖς ἐμοῖς κακοῖς, et alia, ubi fortasse ad utrumque, et ad verbum regens et ad infinitivum, ἀπὸ κοινοῦ pertineat, ut hoc ipso loco: nunquam crederem (skulle hafva trott), te in animum inducturum esse.

De universa sententia non potest dubium esse, quin ab ἐξήνυχος pendeat infinitivus τλῆναι, ab hoc autem ipso alter infinitivus μεῖναι: "numquam putaram te in animum inducturum esse (cfr de hac vocis τλῆναι, τολμᾶν significatione versum 82), ut meos dolores sustineres (οἰκτρῶς ὑπομεῖναι, Schol.)

praesens et mihi auxilium ferens." Sed non sine causa magnopere dubitaverunt critici, integrumne esset vocabulum μεῖναι. Etenim nusquam alias apud tragicos (de Homericis more cfr Crusii lex.) pro eo, quod est ὑπομεῖναι, adhibetur μεῖναι (longe alia ratio est Med. 1396 μένε καὶ γῆρας i. e. expecta etiam senectutem, ut ad miseras tuas cumulus accedat), neque apte Neoptolemus dolorum Philoctetae impetus sustinere dicitur; hoc enim est ὑπομεῖναι impetum venientem non reformidare; *expectare dum desaevirent dolores* μεῖναι τὰ πῆματα significare vix potest. Equidem ἰδεῖν παρόντα legere mallet (cfr v. 536—7); credo, cum ΙΛΕΙΝ in ΜΕΙΝ corruptum esset, ad hoc correctorem aliquem ΑΙ addidisse. — συνωφελεῖν cum dativo jungitur, ut ipsum ὠφελεῖν Antig. 560.

V. 872. εὐπόρως commode et expedite (cfr Seyff.) significat, quorum neutrum ad τλῆναι, quod bonam voluntatem et patientiam habet, accommodatum est. (De conjecturis vid. Meinekium, append. ad O. C. p. 319, Blayd., Nauck., Ell. lex. Soph., Dind.) Ob eandem causam Blaydesii εὐχερῶς minus idoneum videtur, quam Meinekii εὐπειῶς, praesertim cum Nauckius exemplis docuerit εὐπειῶς φέρειν a poetis graecis id dici, quod latine dicitur facile, molliter (Cic.) ferre (Soph. Fragm. 523 χρεὼν τὰ θνητὰ θνητοῖς ὄντας εὐπειῶς φέρειν; Aesch. Prom. 752).

Pro οὐκ οὖν quod Blaydesius scripsit οὐ τὰν (οὐ τοι ἄν), id minime placet. Quid enim attinebat dicere Philoctetam, quidnam facturi fuerint Atridae, cum posset queri de iis, quae revera olim fecerant? Οὐκ οὖν fortem quandam negationem habet, in qua οὖν ad vim ejus vocabuli, quod est γοῦν (quidem, saltem), prope accedit (cfr 305 et Ell. lex. Soph. 574 "non — quidem"), ut (cum γε) v. 907 οὐκ οὖν ἐν οἷς γε δρεῖς; v. 1388—9 ὀλεῖς με. — Neopt. οὐκ οὖν ἔγωγε; O. C. 924 οὐκ οὖν ἔγωγ' ἄν — (ubi item Blaydes. οὐ τὰν scripsit, Meinekii et Nauckii (1875) omnia intacta relinquunt; (sine γε) Electr. 794—5: El. ὕβριζε· νῦν γὰρ εὐτυχοῦσα τυγχάνεις. Clyt. οὐκ οὖν Ὀρέστης καὶ σὺ παύσειτον τάδε; O. C. 848;

Eur. Hel. 123 sqq. Hel. ἤδη δ' ἐν οἴκοις σὺν δάμαρτι Μενέ-
λειος; Teuc. οὐκ οὐκ ἐν Ἀργεὶ γ' οὐδ' ἐπ' Εὐρώτα ῥοαῖς.
Ceterum cfr Ell. lex.

V. 874. ἀλλ', εὐγενὴς γὰρ —, cfr v. 144. — εὐγενὴς καὶ
εὐγενῶν cfr τοῦ κακίστου καὶ κακῶν 384; εὐσεβεῖς καὶ εἰσε-
βῶν, El. 589; Phil. 1308.

V. 875. ἐν εὐχερεῖ ἔθου, in facili posuisti (cfr in vitio
ponere), ut ἐν παρέργῳ θοῦ, 473.

V. 876. βοῆς τε καὶ δυσσομίας γέμων, cfr 520 όταν δὲ
πλησθῇς τῆς νόσου ξυνουσία; ad 10, 11.

V. 878. ἀνάπαντα, cfr El. 873 ἀνάπαντα κακῶν.

V. 879. Zippmannus cum nihil causae esse putaret, cur
hoc quidem loco Philocteta αὐτὸς diceret, priusquam ulla de
famulorum ministerio mentio facta esset, neque in versibus
880, 889 non multa vitia inesse, hunc versum ante 890 posuit;
cfr illos versus et ann. crit.

V. 880. Hic versus cur pro spurio habeatur (cfr Nauck.),
certe in vocabulo ἀπαλλάξῃ quidem nihil causae esse videtur,
quod non solum *remove*, sed etiam *mittere*, *relinquere* signi-
ficat; cfr (Soph. Ant. 596 οὐδ' ἀπαλλάσσει γενεὰν γένος);
Eur. Iph. A. 323 πρῶτα ταύτην (sc. epistolam) σὼν ἀπάλ-
λαξον χειρῶν; id. Hec. 1222 σὶ δ' οὐδὲ νῦν πῶ σῖς ἀπαλλά-
ξαι χειρὸς τολμᾶς (τὸν χειρόν). Scholiasta haec habet: ἐπειδὴ
— ἀπαλλάξῃ — όταν με κάματος ἀφῇ. γρ. κόπον ἀπαλλά-
χθῶμεν; quae verba recte Wunder (Adv. 120) vulgatae lectio-
nis interpretamentum putat. Hinc Brunckiana illa scriptura
κόπον γ' ἀπαλλαχθῶ, in qua γὲ vix habet, quo se tueatur,
praeter numeri necessitatem. Sed recte Zippmannus (Athe-
teseon Sophoclearum p. 36, 37) miratur, vel quod Philocteta,
cum ante tanta festinatione uti voluerit, jam tum demum,
cum dolor aut languor remiserit, se iturum dicit, vel quod
stans potius quam jacens sedensve finem languoris exspectare
vult. Nam quod Seyffert. dicit ἵν' αὖ ἀπαλλάξῃ "non post
(longum) tempus demum defatigationem cessaturam esse, sed
nimis jam diu mansisse" indicare, vereor ut cuiquam persua-

surus sit, cum certe ἵν' αὖ cum αὖ et conjunctivo aut futuram
actionem aut iteratam significet. Meinekii autem scriptura
ἵν' αὖ — τότε (pro ποτέ) etsi sine dubio eam vim habet,
quam vult ille, ut *primum remiserit* (non tum demum, cum;
cfr v. 464—5. ὁπρὶν' αὖ θεὸς πλοῦν ἡμῖν εἴκη, τρηκαῦθ'
ὁρμώμεθα; cfr 1080, 1076), tamen ita quoque res ad futurum
tempus et incertum exitum rejicitur. — Satis igitur Zipp-
manno causae fuisse credo, cur hunc versum pro spurio haberet.

V. 883. βλέποντα non absolute dici *videntem* h. e. *vi-
vum* (ut saepe, vid. Ell. lex.), sed cum ἀνώδενον ita conjun-
gendum arbitror, ut sit: "vegetum tueri" h. e. ipso vultu et
oculorum conjectu remissi doloris signa dare; cfr Arist. Plut.
424 β. μανικὸν καὶ τραγωδικόν; O. T. 419 ὁρῶν βλέπειν
(cfr torvum l. torva tueri, dulce ridere) et lex. Pass.; de
ordine verborum cfr Soph. El. 728—9 ἄλλος ἄλλον ἔθρανε
κἀνέπιπτε.

V. 885. "Nam ad has tuas calamitates (intuenti) signa
manifesta apparebant, te non esse" (non: "tanquam ejus, qui jam
non esset" ὥς μηκέτ' ὄντος) h. e. qui ea, quae dabas, signa
(tum cum jacebas) intueretur et simul, quibus doloribus con-
flictatus esses, reputaret, facile crederet te mortuum esse;
ad πρὸς (i förhållande till l. i betraktande af) Blaydesius
confert Herod. I. 112 ἔδοξε — πρὸς τὰ παρόντα εὖ λέγειν
ἢ γενή. — Quod est in libris σοι, non dubitavi cum plerisque
editoribus in σου mutare, nec assentior Brunckio non minus
bene τὰ συμβόλαιά σοι dici "signa quae tibi inerant"; contra
σοι manifesta correctio est alicujus, qui eum casum ad ἐφαί-
νετο retulit. σοῦ autem ad οὐκέτ' ὄντος eodem modo refero,
quo μὲ ad ὥς εἰδὸτ' v. 253, aut κείνον ad ὥς ὄντα 415; cfr
567; Eur. Med. 1311; Xen. Anab. I. 3, 15 ὥς στρατηγήσονται
ἐμὲ — μηδεὶς λεγέτω; El. 882, 1341. — De vocis συμβόλαιον
significatione, quae est *signum*, *indicium*, cfr Her. V. 92, VII;
alia ratio est ejus exempli, quod affert Blayd., Eur. Jon. 411.

V. 886. νῦν δ' αἶρε σάυτον non est, ut Seyffertius vult,
"ipse te attolle" (ego enim nolo), sed tantum "attolle te"

(graecos enim constat primae ac secundae personae non minus quam tertiae reflexivum a personali pronomine certo vocabulo distinguere) aut "alleva te ipsum" (non alium), ut O. T. 312 ὄψσον σεαυτὸν καὶ πόλιν; Ant. 553 σῶσον σεαυτήν (et noli de me sollicita esse), οὐ φθόνος σ' ὑπεκφυγεῖν. Illud "ipse te alleva" dicendum fuit: αὐτὸς σεαυτὸν αἶρε, ut Ant. 1177 αὐτὸς πρὸς αὐτοῦ ὄλωλε; Trach. 1132 αὐτὴ πρὸς αὐτῆς τέθνηκε; cfr Ant. 1315 παίσας' ὑφ' ἧπαρ αὐτόχειρ αὐτήν. Nihil igitur inest in hoc versu, quod declaret aut in prioribus versibus Philoctetam a Neoptolemo surgendi subsidium petivisse aut hunc, quo minus resurgenti opem ferat, recusare. Utrumque enim fieri potest, ut et Philocteta se ipse attollat et famuli portent. Nam quod dicit "εἰ δέ σοι μᾶλλον φίλον", non est *aut si* sed *quod si* hoc magis placet (quam ipsum ire). Recte Zippmannus: "quod, inquit, cum facit" (dicit), "sine dubio tacite et ad eundum se adminiculo offert, quemadmodum etiam v. 674 in antrum eunti ξυμπαραστάτοι officium praestitit. Cum autem sic quoque homini claudio iter molestum fore intelligat, interrogat eum (v. 886—88), num a nautis et attolli et ad navem portari malit, sed his nunc parcere et ipse eum attollere jubetur". Seyffertius, qui iis, quae ante dixit Philocteta "ipse me attolle", hic Neoptoleum respondere putat "ipse te attolle", hanc affert causam, cur nolit juvenis seni officium praestare, quod commotus et miseriis et fiducia Philoctetae ad navem eum trahere nolit (Neoptolemus), sciat autem illum nec auxilio famulorum uti velle et, si ipse opem ei tulerit, statim illuc eundum esse. Qui illud quidem recte dicit, dubitare Neoptoleum, Philocteta decepto, ad navem et Ulixen ire, quod, illuc cum venerit, res non amplius in ipsius potestate futura sit; at qui scit N., Philoctetam opera famulorum et ministerio uti nolle? An quod dixit v. 878 σέ μ' αὐτὸς ἄρον et cet.? At mirum sane est, Neoptoleum, qui ante neque callidus neque inhumanus reperiatur sit, nunc et causas manendi tam versute nectere et tam aspere preces Philoctetae repudiare; nisi quod etiam magis

mirum est, si Philocteta v. 879 artes et dissimulationem Neoptolemi callide conjectura praecepit, cum diceret σέ μ' αὐτὸς ἄρον. Sed fac Neoptoleum hoc secutum esse, ut auxilii ferendi recusatione tempus duceret; quidnam esse arbitramur, cur adeo in dissimulatione persistere non possit, ut levi motus admonitione statim Philoctetae morem gerat (cfr ἔσται τάδε, v. 893)?

V. 887. οἶδε famuli, credo, astantes (cfr οἶδε, 985, 1003; τὸν παρόντα, 45) dicuntur, non chorus, quod quis fortasse ex v. 148, 149 conjecerit (πειρῶ τὸ παρὸν θεραπεύειν); nam v. 1054—55 declarant satellites illos, qui 985 significantur, in scenam progressos Philoctetam corripuisse. — Ad πόνον cfr 525 ξένῳ πρὸς τὸ καίριον πορεύειν; cfr scholiastae annot. ad v. 891.

V. 889. Hunc versum idoneam sententiam nullam habere, non difficile est ad intelligendum. Nam sive αἰνεῖς τάδε eam formulam esse credas, qua quis rem oblatam grate et commode rejiciat — latini "benigne" dicunt (Hor. Ep. I. 7, 16), nostri "nej, tack"! (danke), cfr Ellendt. lex. Soph. — sive omnino laudem officii (Seyff.) habent (cfr Eur. Or. 786), quid ea sibi volunt, quae sequuntur, καί μ' ἔπαιρ' ὥσπερ νοεῖς, cum Neoptolemus ad resurgendum omnino operam suam non obtulerit? Nam quod dicit μ' ἔπαιρ' ὥσπερ νοεῖς, τούτους δ' ἔασον, hanc habere sententiam, "minus sua interesse, quomodo ab Neoptolemo allevetur, hoc est, alleveturne omnino necne, quam a famulis ejus non allevari" (Seyff.), quis credat? — Recte igitur videtur Zippmannus, quamvis "violento", ut ipse ait, "remedio", sententiam sanasse, cum hunc versum non minus, quam 880, conjiceret ab aliquo concinnatum esse, qui turbatam translatione versus 879 sententiam componere et in ordinem restituere conaretur. Certe negare non licet, hic *post* v. 887 (οἴσουσί σ' οἶδε) et *proxime ante* τούτους ἔασον — aptissimam sedem esse illi versui, qui in codicibus 879 numeratur, σὺ δ' αὐτὸς ἄρον et cet.

V. 890. ἔασον mitte, lass seyn; cfr ἔα αὐτόν, Plat. Phaedo, 63 E.

V. 891. πρὸ τοῦ δέοντος πρὸ τοῦ καιροῦ, Schol.; potius diceret πρὶν "prius quam necesse erit." — οὐπὶ νῆι γὰρ ἱκανὸς αὐτοῖς γενήσεται ὁ πόνος ἐπὶ τῇ νῆι συνεῖναι μοι καὶ συναίειν.

V. 893. Neopt.: "Mos tibi geretur: age vero, erige te et ipse me apprehensum tene (fatta tag, håll fast i mig)". — Phil.: "bono animo esto (noli dubitare, cfr 667): inveterata consuetudo me sustinebit (cfr v. 820 ὁρδοῦσθαι), h. e. diuturno usu edoctus, quamvis infirmis et affectis pedibus, tamen me sustinebo." — ἴστασθαι pro ἀνίστασθαι, O. T. 143, 147. — ἀντέχεσθαι τινος quid sit, declarant Eur. Troad. 750 α. πέπλων μητρός; ibdm 727 παιδὸς (quem hostes ad caedem abtrahunt) α.; Ion. 1404; Iph. Aul. 1367; (cfr Matthiae, lex. Eur.). Quod interpretantur Ellendt. (lex. Soph.) et Seyff. "ipse te in assurgendo sustenta", id neque ullo exemplo confirmatur et nescio an potius activa verbi ἀντέχειν forma, quippe quae "resistere, se sustinere" significet, dicendum fuerit. Neque haec interpretatio aut ordine verborum ἴστω et ἀντέχου aut pronomine αὐτὸς commendatur. Non enim haec verba pariter omnino inter se conjunguntur, sed, quo modo se erigat, apposito posteriori verbo significatur. Ac scilicet nisi communi utriusque opera Philocteta nec a Neoptolemo erigi nec allevatus consistere poterat. — Seyffertius, qui ἔσται τὰδε ad τούτους δ' ἔασον spectare et Philoctetam se ipsum (genibus manibusque nixum) erigere vult, suavissimo spectaculo, Neoptolemi senem attolentis, senis ad juvenem annitentis, fabulam privare videtur. Sed nimirum hi versus 893—4 ob eam ipsam causam a poeta fabulae additi sunt, ut illud spectaculum, quemadmodum oculis spectatorum, sic cogitationi lectorum subiceretur. Nam omnino antiquae tragoediae proprium est, quod omnia, quaecunque agenda sunt in scena, *verbis* eorum, qui agunt, aliquo modo significantur, neque fere quidquam aut actorum iudicio relinquitur aut notis quibusdam extra versus positus significari

opus fuit. Ut his versibus non solum significatur, quando Philocteta surgere debeat et quomodo, sed etiam cavetur, ne eo tempore, quo surgat, nihil in scena verborum fiat. Cfr praeterea Seyffertii ingeniosam et suavem sed, ut mihi videtur, non verisimilem explicationem p. 87. De ipsa sententia Philoctetae, quod usu diuturno ad dolores et labores se obdurnisse dicit, cfr v. 538, 701 sqq. et O. C. 7—8 στέργειν μὲν αἱ πάθαι με ὥς χρόνος ξυνὼν μακρὸς διδάσκει καὶ τὸ γενναῖον τρίτον.

V. 895. Potentialē τί δῆτ' ἂν δρῶμ' in dubitativa interrogatione tuetur v. 1393 τί δῆτ' ἂν ἡμεῖς δρῶμεν. Cfr etiam El. 591 πῶς ταῦτ' ἐπαινέσασιν' ἂν, ubi tamen Wunder et Nauckius ex scholio ἐπαινέσωμεν legunt; Eur. Iph. Aul. 1124 τί' ἂν λάβοιμι τῶν ἐμῶν ἀρχὴν λόγων. De vocabulo γέ non credo dubitari posse (cfr Blayd.), cum haec sit sententia: jam jam eo ventum est, ubi nullus morae aut dissimulationi locus sit; cfr Schneidew. Phil. IV. 667. Contra ἔτι, quod Erfurdus et Blaydesius supposuerunt, inutile est: non enim quid praeterea s. amplius, sed quid omnino deinde fieri possit, quaeritur.

V. 896. ποῦ ποτ' ἐξέβης λόγῳ; quonam lapsus es s. aberrasti mente et cogitatione tua? — Iph. Taur. 781 ἐξέβην γὰρ ἄλλοσε. Sed dativum quo veritas, sane obscurum est; multo magis placet illud, quod est in codice Harl. λόγων "quonam verborum"; cfr Soph. El. 1174: φεῦ φεῦ, τί λέξω; ποῖ λόγων ἀμυχανῶν ἔλθω (cfr Nauck. λόγων ad ποῖ referentem) et ibdm 922 οὐκ οἶσθ' ὅποι γῆς οἶδ' ἔποι γνώμης φέρει. Nam quod dicit Hermannus "non magnum aliquid aut infandum dixisse Neoptolemum, sed ostendisse dubitatione sua se aliquid volvere animo, quod quid sit, nesciat Philocteta", nisi in verbis Neoptolemi fuisset aliquid, quod admirationem Philoctetae injiceret, de ejus mente cur suspicaretur aliquid, nihil fuit. Accedit, quod pluribus locis pro — ων in optimis codicibus ω (ωι) scriptum est; El. 973 λόγῳ εὐκλεία; Phil. 420 (Ἀργείω).

V. 897. "Nescio quonam vertam i. e. ad quem exitum deducam, quo modo expediam hanc rem difficillimam." ἀδμονεῖ ἐννοῶν, ὅτι μέλλει ἐξαπατᾶν τὸν Φιλοκτήτην καὶ ἀπάγειν εἰς Ἴλιον, οὐκέτι εἰς τὴν πατρίδα, καθάπερ ἐπηγγέλλετο, Schol. De voce τρέπειν Seyff. confert Arist. Nub. 587—89 φασίν — τοὺς θεοὺς ὅσ' ἂν ἀμαρτάνωμεν ἡμεῖς, ἐπὶ τὸ βέλτιον τρέπειν. λόγους aut ἐπη saepe res dici, quatenus enuntiantur aut expediuntur verbis, satis constat, cfr v. 86, 87; O. T. 1144; O. C. 443 ἔπος σμικροῦ χάριν.

V. 898. "dubiusne (vel consilii inops) haeres de aliqua re? apage, noli hoc dicere, mi fili!" (är du i förlägenhet för något? nej! säg ej det l. lät mig ej höra det, min son!). Non τοῦ, sed του scribendum censeo. Neque enim qua de re dubius haereat Neoptolemus, sed omnino num dubitet de aliqua re, quaerit et miratur Philocteta. Si illud quaesivisset, absurde adderet "noli hoc (i. e. quidnam rerum sit) dicere." An quidquam fuisse censemus, cur nollet scire, de qua re anxius haereret Neoptolemus? Nunc haec verba μὴ λέγε τὰδε nihil habent nisi molestiam quandam et tristitiam Philoctetae, si cuius rei necessariae aut consilii inopia itineri proposito moram afferat (cfr Hart.).

V. 899. πάθος λέγει τῆς ἀπορίας, ἀντὶ τοῦ ἀπορῶν τυγχάνω, Schol., quem secutus Brunckius ita interpretatur: "at nunc hoc ipso laboro incommodo;" quod cum dicit, verbo, quod est κυρεῖν, nanciscendi, experiendi vim tribuere, ut Ant. 870 δυσπότμων γάμων χύσαι et O. T. 1544, O. C. 247, videtur. Rectius tamen κυρῶ pro ὦν κυρῶ dictum putes, ut v. 741, Aj. 984 ποῦ μοι γῆς κυρεῖ. Sed quaeritur, quid dicatur ἐνθάδε aut quam rationem inter ἐνθάδε et τοῦ πάθους intercedere arbitremur. Seyffertio quidem dicenti, "genetivum τοῦδε τοῦ πάθους non partitivum esse, sed explicativum," assentiri difficile est; nam si ἐνθάδε casu aliquo substantivi explicandum est, dativum adhiberi oportet, non genetivum; κυρεῖν autem hac quidem significatione (esse) cum genetivo jungi non potest. At ne illud quidem recte dicitur, quod est

πρὸς τοῦ δοκοῦντος "ab hoc qui videbatur omnis mali insuetus et imperitus esse". De δοκοῦντος pro τούτου, ὅς ἐδόκει, cfr Lyc. in Leocr. 134 τὸν ὑπὸ τῶν μηδὲν ἀδικουμένων — ἐξελαυνόμενον τί δεῖ παθεῖν ὑφ' ἡμῶν τὰ δεινότερα παθόντων. — οὐδὲν εἰδότη' cfr 1010.

V. 960. Jam coeptae execrationis impetum sustinet, ut Eur. Med. 83—84 ὄλοιτο — μὲν μὴ δεσπότης γάρ ἐστ' ἐμός· ἀτὰρ κακός γ' ὦν εἰς φίλους ἀλίσκεται.

V. 961. καὶ in (suspensis) interrogationibus non minus quam in finalibus sententiis usitatissimum esse satis constat, Krueg. Gr. §. 69, 32. A. 16. — γνώμην μετοίσεις· μετανοήσεις (mentem mutaturus sis), Schol.

V. 963. ἐν σοί ἐσμεν h. e. in tua potestate sumus (est), navigemusne jam an verbis istius obsequamur, cfr 502, 503. προσχωρεῖν· πεισθῆναι, Schol.

V. 965. ἐμοὶ μὲν mihi quidem misericordia mota est, (at sunt, qui me prohibitori sint, ne misericordia utar), cfr 512; Arist. Plut. 444 μὰ Δι' ἐγὼ μὲν οὐ; Dem. Ol. III. §. 10; Xen. Cyr. I. V. 10.

V. 966. καὶ πάλαι jam dudum, cfr Electr. 676 θανόντ' Ὀρέστην νῦν τε καὶ πάλαι λέγω.

V. 967—68. "Miserere, mi fili; noli mortalibus tibi male dicendi ansam praeberere, cum me fefelleris"; ἐκκλέψας· ἀπατήσας, Schol.; cfr 55.

V. 969—70. "Utinam ne unquam Scyrum reliquisset! adeo has res aegre fero"; μὴ — ὄφελον, cfr Eur. Med. 1.

V. 971. κακοὶ ἄνδρες, cfr 320.

V. 972—3. εἰκας ἦκειν "satis apparet te venisse (sc. ut mihi arcum eriperes) a malis viris malas artes edoctum: at jam illis (ἄλλοις pro τοῖς ἄλλοις, El. 708), quibus par est, dato (sc. malas artes; dolos, fallacias), et meis armis mihi remissis exito". De ἦκειν, quod in ἀσχεῖν mutavit Bergkii, recte Seyff.: "ἦκειν ad ipsum pertinet abducendi Philoctetae consilium, ad quod efficiendum turpia a malis viris didicisse dicitur Neoptolemus." νῦν δὲ ἄλλοις δοῦς τὰ κακά

V. 897. "Nescio quonam vertam i. e. ad quem exitum deducam, quo modo expediam hanc rem difficillimam." ἀδημονεῖ ἐννοῶν, ὅτι μέλλει ἐξαπατᾶν τὸν Φιλοκτήτην καὶ ἀπάγειν εἰς Ἴλιον, οἷκέτι εἰς τὴν πατρίδα, καθάπερ ἐπηγγέλλετο, Schol. De voce τρέπειν Seyff. confert Arist. Nub. 587—89 φασίν — τοὺς θεοὺς ὅσ' ἂν ἀμαρτάνωμεν ἡμεῖς, ἐπὶ τὸ βέλτιον τρέπειν. λόγους aut ἔπη saepe res dici, quatenus enuntientur aut expédiantur verbis, satis constat, cfr v. 86, 87; O. T. 1144; O. C. 443 ἔπους συμχροῦ χάριν.

V. 898. "dubiusne (vel consilii inops) haeres de aliqua re? apage, noli hoc dicere, mi fili!" (är du i förlägenhet för något? nej! säg ej det l. lät mig ej höra det, min son!). Non τοῦ, sed του scribendum censeo. Neque enim qua de re dubius haereat Neoptolemus, sed omnino num dubitet de aliqua re, quaerit et miratur Philocteta. Si illud quaesivisset, absurde adderet "noli hoc (i. e. quidnam rerum sit) dicere." An quidquam fuisse censemus, cur nollet scire, de qua re anxius haereret Neoptolemus? Nunc haec verba μὴ λέγε τάδε nihil habent nisi molestiam quandam et tristitiam Philoctetae, si cuius rei necessariae aut consilii inopia itineri proposito moram afferat (cfr Hart.).

V. 899. πάθος λέγει τῆς ἀπορίας, ἀντὶ τοῦ ἀπορῶν τυχάνω, Schol., quem secutus Brunckius ita interpretatur: "at nunc hoc ipso laboro incommodo;" quod cum dicit, verbo, quod est χρεῖν, nanciscendi, experiendi vim tribuere, ut Ant. 870 δυσπότμων γάμων κίρσαι et O. T. 1544, O. C. 247, videtur. Rectius tamen χρῶ pro ὦν χρῶ dictum putes, ut v. 741, Aj. 984 ποῦ μοι γῆς χρεῖ. Sed quaeritur, quid dicatur ἐνθάδε aut quam rationem inter ἐνθάδε et τοῦ πάθους intercedere arbitremur. Seyffertio quidem dicenti, "genetivum τοῦδε τοῦ πάθους non partitivum esse, sed explicativum," assentiri difficile est; nam si ἐνθάδε casu aliquo substantivi explicandum est, dativum adhiberi oportet, non genetivum; χρεῖν autem hac quidem significatione (esse) cum genetivo jungi non potest. At ne illud quidem recte dicitur, quod est

πρὸς τοῦ δοκοῦντος "ab hoc qui videbatur omnis mali insuetus et imperitus esse". De δοκοῦντος pro τούτου, ὅς ἐδόκει, cfr Lyc. in Leocr. 134 τὸν ὑπὸ τῶν μηδὲν ἀδικουμένων — ἐξελαυνόμενον τί δεῖ παθεῖν ὑφ' ἡμῶν τὰ δεινότερα παθόντων. — οὐδὲν εἰδὸτ' cfr 1010.

V. 960. Jam coeptae execrationis impetum sustinet, ut Eur. Med. 83—84 ὅλοιτο — μὲν μὴ δεσπότης γάρ ἐστ' ἐμός· ἀτὰρ κακός γ' ὢν εἰς φίλους ἀλίσκεται.

V. 961. καὶ in (suspensis) interrogationibus non minus quam in finalibus sententiis usitatissimum esse satis constat, Krueg. Gr. §. 69, 32. A. 16. — γνώμην μετοίσεις μετανοήσεις (mentem mutaturus sis), Schol.

V. 963. ἐν σοὶ ἐσμεν h. e. in tua potestate sumus (est), navigemusne jam an verbis istius obsequamur, cfr 502, 503. προσχωρεῖν πεισθῆναι, Schol.

V. 965. ἐμοὶ μὲν mihi quidem misericordia mota est, (at sunt, qui me prohibitori sint, ne misericordia utar), cfr 512; Arist. Plut. 444 μὰ Δι' ἐγὼ μὲν οὐ; Dem. Ol. III. §. 10; Xen. Cyr. I. V. 10.

V. 966. καὶ πάλαι jam dudum, cfr Electr. 676 θανόντ' Ὀρέστην νῦν τε καὶ πάλαι λέγω.

V. 967—68. "Miserere, mi fili; noli mortalibus tibi male dicendi ansam praebere, cum me fefelleris"; ἐκκλέψας ἀπατήσας, Schol.; cfr 55.

V. 969—70. "Utinam ne unquam Scyrum reliquisset! adeo has res aegre fero"; μὴ — ὄφελον, cfr Eur. Med. 1.

V. 971. κακοὶ ἄνδρες, cfr 320.

V. 972—3. εἰκας ἦκειν "satis apparet te venisse (sc. ut mihi arcum eriperes) a malis viris malas artes edoctum: at jam illis (ἄλλοις pro τοῖς ἄλλοις, El. 708), quibus par est, dato (sc. malas artes; dolos, fallacias), et meis armis mihi remissis exito". De ἦκειν, quod in ἀσκεῖν mutavit Bergkii, recte Seyff.: "ἦκειν ad ipsum pertinet abducendi Philoctetae consilium, ad quod efficiendum turpia a malis viris didicisse dicitur Neoptolemus." νῦν δὲ ἄλλοις δοὺς τὰ κακά

(τὰ αἰσχροῦ), οἷς εἰκός, ἔκπλει τὰ ἐμὰ ἐμοὶ δοῦς, Schol. — Si verum est οἷς, ad δοῦς repetendum est ex prioribus obiectum αἰσχροῦ; orat igitur Philocteta Neoptolemum, ut malorum artium magistros ipsos fallat, ita ut "mala exempla vel consilia in consultores recidant"; cfr Lys. XII. 47 εἰ ἐσωφρόνουν — τοὺς διδασκάλους τῶν σφετέρων ἀμαρτημάτων σφόδρ' ἂν ἐκόλαζον. — Seyff. et Blayd. participio, quod est δοῦς, intransitivam tribuunt significationem: "cum te dederis, i. e. cesseris s. concesseris", quam vim habet hoc verbum exempli causa Eur. Phoen. 21 ἡδονῇ δοῦς (cum voluptati se dedisset aut indulisset), Plat. Phaedr. 250, ἄλλους autem ille homines intelligit ("nunc aliis, quibus par est, cedens; alios se ipsum dicit opponitque malis viris, quibus cedere non par est"), hic autem res vel potius sensus dici putat ("yielding to other feelings (impulses, considerations), such as it is reasonable you should"). Utraque explicatio et durior et ignavior videtur, quam quae probari possit: at illa scholiastae, quam nos secuti sumus, cum dehortatione conjunctum, id quod moribus Philoctetae vel maxime convenit, acerbissimum in inimicos aculeum habet. — Sed non minus apta ad sententiam Dindorfii conjectura est οἷ εἰκός (sc. malum), eademque ad verborum conjunctionem lenior; cfr 1367 αὐτὸς ἐν Σκύρῳ μένων ἔα κακῶς αὐτοὺς ἀπόλλυσθαι κακοῦς. Scilicet in consilio Neoptolemi omnis graeci exercitus ducumque maxime fortuna famaque vertebatur.

V. 974—1080. μετανοήσας ὁ Νεοπτόλεμος ἤθελε δοῦναι τῷ Φιλοκτήτῃ τὰ ὅπλα αὐτοῦ. ἔλθων δὲ ὁ Ὀδυσσεὺς καὶ θεασάμενος αὐτὸν ταῦτά φησιν: οὐκ εἰ (i. e. non ibis? h. e. i. μεθεῖς τὰ ὅπλα ταῦτ' ἐμοὶ πάλιν, Triclin. — Acerrime Philocteta invehitur in Ulixen; hic placide respondet, ut jam certus de victoria et Philoctetam prostratum videns. Et primo quidem Philoctetam a satellitibus vi rapi (983, 1003), deinde Lemni, quoniam ita malit, manere jubet, simulans ad Trojam capiendam illius opera opus non esse, cum et ipse et Teucer

arcus scientia valeant. Denique Ulixes et Neoptolemus exeunt, choro venia data manendi, dum e. portu solvendum sit.

V. 976. De ἀνὴρ cfr 40.

V. 982. αὐτοῖς vereor ut retineri possit. Sive enim ad τὰ τόξα referas, et dubito, num quis unquam dixerit ἀνδρα ἅμα τόξοις στείχειν, quasi τὰ τόξα quoque στείχειν (ingredi) possent, et durum est, cum dixerit "tibi eundum est simul cum iis", verbum addi (στελοῦσιν), ejus subjectum, cum pronomen tertiae personae esse debeat, tamen hoc pronomen (αὐτὰ) esse non possit; sive cum famulis iisdem, qui post οἷδε dicuntur (985), eundum esse dicere Ulixen statuas, nihil certius est, quam demonstrativum pronomen (ἅμα τοῖσδε), non personale (αὐτοῖς) adhiberi debuisse. Cujus difficultatis nulla videtur medicina esse nisi sublato αὐτοῖς, sive cum Blaydesio legas αὐτὸν pro αὐτοῖς "hoc quoque oportet, te ipsum ire nobiscum, aut vi te rapient s. abducent" (skall man med våld fortskaffa dig), sive malis ὁμαρτεῖν, Nauckii conjecturam, recipere.

V. 984. τολμήσατε τολμηέστατε, Schol. Scilicet eam formam, quae est in codicibus, ex hac contractam dicit, ejus contractionis praeterea exemplum nullum exstat; hoc quoque affert Nauckius, cur vox corrupta videatur, tragicos formis adjectivorum in — ἦεις uti non solere. Neque magis scriptura codicis B probari potest τολμήσατε, cum nulla cogitari possit positivi forma, ex qua hic superlativus ortus esse videatur; cfr Matthiae §. 129. Recte igitur Nauckius vitium quidem certum esse, ex quo autem corrupta lectio sit, non apparere dicere videtur; nam Seyffertium quidem quis audiat "in acerrima iraeque plenissima objurgatione Philoctetam verba inaudita" fundere statuentem (ad Ajac. 839—42, p. 86—87)?

V. 985. "De crasis genere rariore v. Krueg. Gr. II. §. 14, 9, 3," Seyff.; Blaydes. confert Aesch. Sept. 711 μὴ ἔλθης.

V. 986. De vocativo et nominativo conjunctis cfr 867.

V. 986—7. Τὸ ἡφαίστειον πῦρ· ἐν γὰρ τῷ Ἀήμῳ τὰ τοῦ Ἡφαίστου ἐργαστήρια, ἔνθα καὶ κρατῆρες εἰσὶ πυρός, Schol.; (cfr v. 800); "splendor a Volcano procreatus", Ellendt.;

cfr πενκάεις Ἡφαιστος, Ἡ. Ἑλαμπε, Ant. 123, 1007. De εἰ cfr v. 353, 376. — ἐκ τῶν σῶν "ex tuo regno." λέιπει κόλ-
πων (τόπων? Brunck.), Schol.

V. 989. Ἦν εἰδῆς, cfr Iph. Aul. 1148 πρῶτον μὲν ἵνα, σοὶ πρῶτα τοῦτ' ὀνειδίσω et cet.; Eur. Andr. 589.

V. 991. μῦθος, cfr 927. — κάξανευρίσκεις λέγειν "qualia insu r praeter factorum indignitatem verba fingis"; cfr 380 ἐπειδὴ καὶ λέγεις θρασυτομῶν; 1042.

V. 992. "Deos praetendens deos mendaces facis", cfr 452; O. C. 277 θεοὺς τιμῶντες εἶτα τοῖς θεοῖς μοῖρα ποιεῖσθε μηδαμῶς (eadem homonymorum compositio est 1371—2 κακοὺς ἐπωφελῶν δόξεις ὁμοίως τοῖς κακοῖς πεφνέσθαι); "Ulysses makes the gods appear liars by representing them as ordering a thing, which will never come to pass, because Philoctetes will never be induced to follow him", Blayd.; aliter, sed ut mihi videtur, minus recte haec verba Nauckius explicat. — De formis τιθεῖς et τίθης inter se permutatis cfr Soph. El. 580, 584.

V. 993. "Minime, sed deos facio veraces (i. e. facio, ut deorum praedicta eveniant), iter autem ingrediendum est." Non recte, credo, Blaydesius: ἦδ' ὁδός "hoc iter ingrediendum est." Non opus est hoc iter ab aliis gravissimo demonstrativo pronomine distinguere. Cfr El. 1501 πόλλ' ἀντιφωνεῖς ἦ δ' ὁδός βραδύνεται; ibdm 918, ubi item codices inter ἦ δὲ et ἦδε incerti sunt.

V. 994. Retinui codicum lectionem οὐ φήμ' ἔγωγε, quod et in asseverationibus γὰρ saepissime adhibetur, ut οὐδέποτε γὰρ 999, 735, cfr 422, et Ulixen decet ad irati Philoctetae voces breviter et sine ulla animi commotione dicere; cfr Seyff.

V. 998. κατασκάψαι, cfr πέρσαι, 69, 1335; πορθεῖν, 1441.

V. 999. De γὰρ cfr 994.

V. 1000. γῆς Λήμνου, Schol. Cfr Aj. 134—5 τῆς ἀμ-
γιγύτου Σαλαμῖνος ἔχων βάθρον ἀγχιάλου; O. C. 56 sqq.
ὅν δ' ἐπιστείβεις τόπον χθονὸς καλεῖται τῆσδε χαλκόπους

ὁδός. Quamquam equidem γῆς βάθρον non hujus terrae (Lemni) solum, sed omnino terrae solum: "dum mihi sit hoc praeceps terrae solum" h. e. hoc saxum, in quod caput in-
fligam; cfr O. C. 1661—62 τὸ νερέων — γῆς ἀλύπητον βάθρον. — κρᾶτα accusativus est neutri generis, cfr 1207; ea-
dem forma nominativus est 1457.

V. 1002. πρὸς τῇ πέτρᾳ ἐναιμάξω τὴν κεφαλὴν μου ἄνωθεν πεσὼν ἐκ τῆς πέτρας, Schol. Hinc Hermannii scrip-
tura, de qua cfr annot. crit.; at cum dicit se caput cruenta-
turum esse, vix potest abesse significatio, cui rei caput in-
fligere velit. — De simplici genetivo pro ἐκ πέτρας cfr 630, 613.

V. 1003. Cum certe sit in posteriori versus parte τῷδε (huic), ad prius verbum ξυλλάβετε neque αὐτὸν (eum) neque τοῦτον (Triclin.) aptum videtur, sed legendum videtur οὔτοι i. e. vos, qui adstatis! Cfr Aj. 89 ὦ οὔτος Αἴας, δεύτερόν σε προσκαλῶ; Trach. 402 οὔτος, βλέψ' ὦδε; plura exempla vid. ap. Ebeling.; Plat. Sympos. 172 A. — μὴ 'πὶ τῷδ' ἔστω τίδε μὴ ἔστω ἐπὶ τῷ Φιλοκτήτῃ ἢ ἐξουσία τοῦ κατακρη-
μνίζεσθαι, Schol.

V. 1004. ὦ χεῖρες δεδεμένος φησὶν, Schol.; sed utrum revinxerint manus an comprehensum detinuerint tantum, ob-
securum est; cfr 1016, 1054 (ἄφετε, non λύσατε) et Wunderi
annot. — ἐν χρεῖᾳ φήλῃς νευρᾶς h. e. nervo (arcu) destitutae;
cfr Aj. 963 ἐν χρεῖᾳ δορός.

V. 1005. συνθιγρώμεναι· ἀλοῦσαι καὶ συλλαμβανόμεναι, Schol.

V. 1006. ὦ μηδὲν ὑγιές et cet.: O qui nihil veri (probi) aut liberale sentis! — Cfr Arist. Plut. 50 σφόδρ' ἐστὶ συμ-
φέρον τὸ μηδὲν ἀσκεῖν ὑγιές ἐν τῷ νῦν χρόνῳ; ibdm 37;
354—5 τὸ δ' αὖ δεδοικέναι πρὸς ἀνδρὸς οὐδὲν ὑγιές ἐστ'
εἰργασμένου; ibdm 356; Eur. Cycl. 259—60 οὔτος οὐδὲν
ὑγιές ὧν φησιν λέγει, ἐπεὶ κατελήφθη σοῦ λάθρα πωλῶν
τὰ σά; id. Phoen. 200 ἡδονὴ δὲ τις γυναιξὶ μηδὲν ὑγιές ἀλλή-
λας λέγειν. Hoc loco sane μηδὲν non exspectares, sed οὐδέν;

cfr Soph. El. 1000 δαίμων — ἡμῖν δ' ἀπορρεῖ καπὶ μηδὲν ἔρχεται; videtur utrobique μηδὲν pro τὸ μηδὲν, quod generalem vim habet, positum esse, cfr Aj. 1231 οὐδὲν ὦν τοῦ μηδὲν ἀντίστις ὕπερ.

V. 1007. οἷος nusquam in litteris graecis inveniri docet Nauck. in "Kritischer Anhang" ad Aj. 923. — "αὐ̃ geht auf die frühere Überlistung, als Od. den Phil. ausgesetzt hatte, 5, (263 sqq.)," Nauck. — De αὐ̃ cfr 572 (ubi codd. ἄν habent), 421, 426. — ὑπῆλθες dolo subisti (ὑπῆλθέ με φόβος, 1231; θαῦμα ὑπ., El. 928, 1112; δοκῶ κενὴ ὑπ., Eur. El. 747) h. e. dolo comprehendisti, cepisti (smugit dig in på och öfver mig); cfr O. T. 386 Κρέων λάθρα μ' ὑπελθὼν ἐκβαλεῖν ἰμείρεται; a luctatu sumpta est translatio, ut testatur scholiasta (ὁ νεώτερος) ad O. T. l. c. ὑπέρχομαι τὸ ὑποκάτω τινὸς ἔρχομαι, [καὶ ἀπὸ τούτου τὸ κολακεύω οἱ γὰρ κολακεύοντες ὑποταγὴν σχηματίζονται]. ἐνταῦθα δὲ τὸ ὑπελθεῖν ἀπὸ μεταφορᾶς τῶν παλαιόντων λέγεται, ὅταν τοὺς ἀντιπάλους ὑπέρχονται λαθόντες, ἵνα εὐχειρωτάτους οὕτω ποιήσαντες καταστρέψωσι; cfr Plat. Crit. 53 E. ὑπερχόμενος (insinuans) βιώσει πάντας ἀνθρώπους καὶ δουλεύων; Eur. Iph. Aul. 67 ὑπῆλθεν αὐτοῖς ((induxit, fefellit eos) Τυνδάρεως πικρῇ φρενί; ibdm 444; Ar. Equ. 269; cfr ibdm 47 ὑποπεσὼν τὸν δεσπότην ἤκαλλ', ἐθώπευ', ἐκολάκευ', ἐξηπάτα. De ὤς (huru) cfr Soph. Electr. 808 Ὀρέστα φίλταθ', ὥς μ' ἀπώλεσας θανόν.

V. 1008. λαβὼν πρόβλημα σαντοῦ παῖδα "tanquam scutum quoddam pro te projiciens (objiciens) hunc puerum (s. post hunc tanquam post propugnaculum quoddam ignaviae tuae latens, skjutande honom framför dig l. krypande bakom hans rygg)"; cfr Θεοῦς προτείνων, 992.

V. 1009. ἀνάξιος σοῦ — indignus (non dignus), qui tuus socius sis; ἀνάξιος περιπατεῖν μετὰ σοῦ δολεροῦ καὶ σχολιοῦ, ἄξιος δὲ μετ' ἐμοῦ εἶναι τοῦ οὐκ ὄντος δολεροῦ, Schol. (ὁ νεώτ.); cfr v. 972 et ambiguum illud apud C. de Or. II. 286 C. Laelius, cum ei quidam malo genere natus diceret, indignum esse suis majoribus, at hercule, inquit, tu tuis dignus. —

Caret fere caesura versus, ut 101, 503, 1049; Blayd. comparat El. 1036 ἀτιμίας μὲν οὐ, προμηθείας δὲ σοῦ; ibdm 923.

V. 1010. De forma ἤδει cfr Gerthium l. c. pag. 28—30. docentem, doricam formam tertiae personae in — ἡ nisi uno eoque incerto loco O. T. 1525 apud Sophoclem non inveniri; idem affert Choeroboscum 1287: τὸ ἤδη ἐγὼ τῆς παλαιᾶς Ἀτθίδος ἐστί, τὸ δὲ ἤδη ἐκεῖνος τῆς νέας Ἀτθίδος ἐστίν. — πλὴν ad infinitivum, τὸ ad προσταχθὲν pertinet, cfr 525 πρὸς τὸ καίριον ποιεῖν; quod τὸ ante ποιεῖν scribi debuit, omissum est nisi articulus quodammodo ἀπὸ κοινοῦ positus dicendus est, cfr Krueg. §. 50, 9.

V. 1013. διὰ μυχῶν βλέποισ' αἰεὶ ψυχὴ "ex latebris sive insidiis speculans"; cfr Soph. El. 488 ἤξει καὶ πολύπους καὶ πολύχειρ ἅ δεινοῖς κρυπτομένα λόχοις χαλκόπους Ἑριννίς; Ant. 1293 ὁρᾶν πάρεστιν, οὐ γὰρ ἐν μυχοῖς ἐτι.

V. 1014—15. ἀφνᾶ ἄκακον ἀπὸ φρίσεως, Schol.; "et natura non factum (ad eam rem i. e. ad malas artes exercendas; cfr 79, 88; ἀφνεῖς πρὸς τὸ φιλοκερδεῖν, Xen. Cyr. I. 6, 32) et invitum tamen docuit in malis (artibus) callidum esse." — De προνδίδαξεν cfr Aj. 163; Phil. v. 538; Bonitz. Beiträge (1856).

V. 1016. δύστηνε infelix h. e. nequissime (usling), cfr El. 121—2 ὦ παῖ, παῖ δυστανοτάτας Ἠλέκτρα ματρός; ibdm 806; Aj. 1290; cfr τλήμων, 363. — συνδήσας utrum sit "postquam me constrinxisti" an "postquam me constrinxeris" (fut. exact.), dubitant; cfr 1004.

V. 1017—18. Cfr ἐξέθηκ', 5, ἐκβαλόντες, 257, προθέντες, 268; ἀφίλον, ἔρημον, ἀπολιν, cfr 227—28; Eur. Med. 527; ἐν ζῶσιν νεκρόν, 946, 1030.

V. 1019. "pereas! et saepe hoc optavi, at —;" Wakefieldius καίτοι (quanquam) scripsit, cum Philoctetam, irritas preces esse concedentem, se ipsum corrigere putaret.

V. 1020. ἀλλ', οὐ γὰρ, cfr v. 144 sqq.

V. 1021—22. "ego autem hoc ipsum doleo, quod vivo —"; frigidum et prope ineptum est τοῦτ' αὐτό, nisi ad unum

verbum, quod est ζῶ, maxime refertur. Nam si ita interpretere "hoc ipsum doleo, quod multis malis confictor", recte quaerat aliquis, quid praeterea fuerit, quod doleret Philocteta. Acute magis quam vere Hartungius: "ich hürme mich gerade darum dass ich leb' in lauter Qual verhöht von Dir;" scilicet τοῦτ' αὖθ', ὅτι ad γελώμενος refert. — Sed postquam Philocteta dixit se id ipsum dolere, quod vivat, ea subjungit, quae se vitae fastidio afficiant, quod, cum in multis malis versetur (cfr Phil. 268 ξὺν ᾗ sc. νόσῳ με προθέντες ὄχοντο; 1168; πολλοῖς κακοῖς συνοῦσα, El. 600), Ulixi irrisui sit. Non enim σὺν κακοῖς πολλοῖς idem esse atque πρὸς πολλοῖς κακοῖς, sed potius modalem vim habere puto; cuius generis exempla ad Ant. 23 plurima affert Seyffertius.

V. 1023. Scripsi cum A et Dindorfio τε, quod ea particula ad sententiam aptior est, γε autem et τε in libris saepe permutari constat; cfr 456, 441.

V. 1024. διπλοῖ cfr v. 264. Quod dicit Philocteta οἷς (sc. Ἀτρεΐδαις) σὺ ταῦθ' ὑπηρετεῖς, non sine magna acerbitate iis opponitur, quae Ulixes dixit 990 Ζεύς ἐστιν, ᾧ δέδοκται ταῦθ', ὑπηρετῶ δ' ἐγώ.

V. 1025. κλοπῇ ἀπάτη, Schol. — Ζυγείς ὑποταγείς· καί τοι σὺ μὲν ἀναγκασθεὶς στρατεύῃ· προσποιούμενον δὲ μαίνεσθαι Παλαμήδης ἐξήλεγξεν, cfr 72; ὀρκίοισι ζυγείς, Eur. Med. 735.

V. 1028. ἀτίμως ἔβαλον, ὡς σὺ φής, κεῖνοι δὲ σέ· ὡς σὺ φής, οἱ Ἀτρεΐδαι με ἐξέβαλον ὡς δὲ φασιν ἐκεῖνοι, σί· Σὺ μὲν, φησιν, ἐκείνους αἰτιᾷ, ἐκεῖνοι δὲ σέ, Schol. Hic igitur ad κεῖνοι σέ ex priori sententia βαλεῖν φασιν intelligi vult. Non sine causa Blaydesius quaerere videtur, qui Philoctetam scire potuerit, injuriae suae culpam in Ulixen Atridas conferre. Si verum quaerimus, ex iis, quae in fabula dicta sunt, ne id quidem discere potuit, in Atridas Ulixen ejus rei conferre culpam; nam prologi v. 6 Philocteta non audivit. At ex versu 1034 αὕτη γὰρ ἴν σοι πρόφασις ἐκβαλεῖν ἐμέ apparet, quanquam reges illi Philoctetam dormientem et ino-

apud Nauckium: "ich bin in dieser schlimmen Lage (in der Qual über die bisher gespielten Rolle) auf dem Punkte bereits angekommen, ein ἄπορος zu sein, so dass ich deiner Anforderung nicht entsprechen kann." Nam quod dicit Neoptolemus τόδε τὸ πάθος, nimirum ad verba proxime dicta ἀπορεῖς σὺ τοῦ spectat. At si πάθος per se ipsum ἀπορία est, id quod est sane, quem locum τῆς ἀπορίας dici censemus? Non enim potest ullus locus ("grad") τοῦδε τοῦ πάθους (τῆς ἀπορίας) esse, ubi non jam sit ἀπορία. Hermannii vero interpretatio "eo jam trepidationis veni, ut ne verba quidem, quibus utar, inveniam", optima erat, si dixisset Philocteta: (ἀπορεῖς δὲ τοῦ σὺ;) μὴ φθόνει λέγειν τάδε; ad haec verba, quae dicit, μὴ λέγε τάδε, omnino non convenit. Ex quo simul perspicitur, recte Wunderum hunc versum explicavisse: "at eo jam hujus mali" (sc. τῆς ἀπορίας; consilii inopiae) "veni, ut" (id quod tu jubes) "reticere non possim."

V. 900. "Certe morbi molestia sive incommoditas tibi non persuasit, ut jam nolis me vectorem tecum ferre?" Haec interrogatio per οὐ δὴ, ab altero aliquid non esse confirmari, non sine metu aliquo et suspicione, esse id quod quaeratur, postulat, ut illud Augusti apud Suetonium (Aug. 33): certe patrem tuum non occidisti (du har ju l. visst icke dödat din far)? In talibus interrogationibus cum saepissime ad οὐ adjungatur πού aut δήπου, ut Ant. 381, Eur. Hel. 135 Teuer. Αἴδαν ἔλεξας; οἴχεται θανοῦσα δὴ; Hel. οὐ πού νιν Ἑλένης αἰσχρὸν ὤλεσεν κλέος; οὐ δήπου, Andoc. κατὰ Ἀλκιβ. §. 34, tamen non nunquam πού omittitur, ut Trach. 666 sqq. Deia. ἀθυμῶ εἰ φανήσομαι τάχα κακὸν μέγ' ἐκπράξας ἀπ' ἐλπίδων καλῶν. Chor. οὐ δὴ τι τῶν σῶν Ἡρακλεῖ δωρημάτων; Dei. μάλιστά γ'; cfr El. 1180. — Quod voluit Erfurdtius οὐ σ' ἦδε δυσχέρεια l. οὐχ ἦ σε δυσχέρεια scribere, quia non incerta aliqua incommoditas, sed vera et certa significanda esset ("mutationis necessitatem imponit articuli absentia"), recte ille quidem certam incommoditatem dici contendit: at saepissime de certis rebus poeta articulum omittit; cfr εἰς καὶν 881;

κινεῖ γὰρ ἄνθρωπος ὄμμα 866; μή με διαβάλης στρατῶ, 618, 582, 996 (πατήρ), 1002; Aj. 1303. — De ὥστε, quod abesse poterat, cfr Aken, Lehre vom Tempus et cet. 179.

V. 902—3. ἐκείνην, φησί, λέγω δυσχέρειαν προσεῖναι τῷ ἀνδρί, τῷ ξένον τι τῆς αὐτοῖ διανοίας διαπραττομένῳ· λείπει τὸ εἰς, Schol. — Ipsa sententiae ratio fert, credo, ut eodem verbo, quo Philocteta, Neoptolemus utatur. Itaque mutationem Reiskii δυσχέρωτα supervacaneam duco. Scilicet ἅπαντα subjectum est: "omnia sunt, ut tu ais, incommoditas" pro "omnia habent incommoditatem;" cfr O. C. 883 οὐχ ὕβρις τάδε; — τὰ μὴ προσεικότα, El. 618.

V. 904—5. "At certe nihil praeter patris tui (naturam) facis." φύσεως enim ex priore versu intelligendum est vel potius ἔξω τοῦ φυτεύσαντος (praeter patrem) dicitur pro ἔξω τῆς τοῦ φυτεύσαντος (cfr Trach. 1244) φύσεως, ut Herod. II. 134 πυραμίδα δὲ καὶ οὗτος ἀπελίπετο ἐλάσσω τοῦ πατρὸς (scil. τῆς τοῦ πατρὸς πυραμίδος); Phil. 682. — ἔσθλόν ἄνδρα, bonum virum, credo, non, ut vult Blayd., generosum.

V. 906. φανοῦμαι cognoscar, reperiar.

V. 907. Cfr v. 872.

V. 908—9. "Iterum improbus deprehendar, cum ea, quae non deceant, faciam et verba turpissima dicam." Primum turpiter egit tum, cum Atridis se inimicum esse et domum properare dixit.

V. 910. Cfr Trach. 1238 ἄνθρωπος ὅδ', ὥς ἔοικεν, οὐ νεμεῖν ἐμοὶ φθίνοντι μοῖραν. — κακὸς γνώμην stultus, παράφρων; El. 546 ἄβουλος καὶ κακὸς γνώμην; ibdm 992—93; Aj. 964. — ἔφην (naturā) sum, ut 1052 νικᾶν γε μέντοι πανταχοῦ χρεῖζον ἔφην; El. 472; O. C. 743; Eur. Phoen. 469 ἀπλοῦς ὁ μῦθος τῆς ἀληθείας ἔφην; idem est πέφνηκα Soph. El. 608.

V. 911. ἐκλιπεῖν, ut v. 477.

V. 912. λιπών, ut 273.

V. 912—13. "Non equidem te relicto (τὸν πλοῦν στελῶ). At ne potius te moleste (invitum) aveham, hoc jamdudum doleo." ἀθυμεῖν si vera lectio codicum est, ut verbum timendi cum

μὴ conjungitur; cfr O. T. 747 ἀθυμῶ μὴ βλέπων ὁ μάντις ᾗ. At licet ipsa conjunctio nihil dubitationis habeat, primum Neoptolemus non timet, ne fiat illud, sed certo eventurum prospicit doletque (cfr ea, quae confirmat, v. 915, 921, 925), deinde μάλλον supervacaneum et inutile est. Scholiasta legisse videtur λυπηρῶς δ' ὅτι πέμπειν σε μέλλω, qui ita explicet: οὐχ ὅτι σε καταλείψω ἀχθῶμαι, ἀλλ' ὅτι λυπηρῶς καὶ οὐ κατὰ τὴν σὴν γνώμην σε μέλλω ἄγειν. ἐπὶ Τροίαν δὲ φησιν. De voce λυπηρῶς (molestus, acerbus) cfr Electr. 553, 557.

V. 917. De τί εἶπας cfr v. 733. — ἂν omissum est, ut Aj. 965 (Nauck.). — μάθης μάθημα cfr μέλον μέλημα 149.

V. 919—20 cfr 1326 sqq.

V. 921. πολλὴ ἀνάγκη, cfr Eur. Med. 1013.

V. 922. ἀληθῆ pro ἀληθῶς, quod non est apud Sophoclem, cfr Nauck. ad h. l. — πολλὴ ἀνάγκη κρατεῖ "summa necessitas dominatur in his rebus." Cfr Ell. lex.

V. 925. οἱ ἐν τέλει qui praesunt summae imperii s. rei publicae, cfr 385; iidem appellantur οἱ ἀνάσσοντες v. 6.

V. 927. "O ignis, o (omne) summum monstrum s. prodigium (missfoster)! o callidae perfidiae opus foedissimum"! πῦρ res violentae et invictae dici solent, ut Menand. 231 θάλασσα καὶ π. καὶ γυνὴ τρίτον κακόν; Eur. Andr. 271 ἐχίδνης κ. πυρὸς περαιτέρω. ἀναρχία πυρὸς κρείσσων, id.; οἱ πῦρ πνέοντες, οἱ τοὺς Λακεδαιμονίους νενικηκότες (Θηβαῖοι) Xen. Hist. VII. 5, 12; plurima exempla habent Nauck. et Blayd. — πᾶν δεῖμα cfr πᾶσα βλάβη 622, πᾶν κράτος 142 "quo immanius monstrum (troll, djefvul) cogitari non possit." Scilicet Neoptolemi per fidem et amicitiam fallentis malitia foedior quam pro humana natura et portenti similis videtur Philoctetae; cfr Aesch. Choeph. 583 πολλὰ μὲν γὰρ τρέφει δεινὰ δειμάτων ἄχρη; Eur. Med. 1342 λέαιναν, οὐ γυναῖκα, τῆς Τυρσηνίδος Σκύλλης ἀγριωτέρα. — Multo gravior haec vox est quam id quod Nauckius conjecit λῦμα (labes); nam de Bergkii et Seyffertii conjectura λῆμα [animus (mod), vo-

luntas] verbum facere vix opus est (cfr Kratzius, in censura edit. Seyff., Z. f. Gymn. 1867); non eadem ratio est O. C. 877 ὅσον λῆμ' ἔχων (quanto animo l. quanta audacia praeditus) ἀφίχον, ξέν', εἰ τὰδε δοκεῖς τελεῖν, et tamen hoc exemplo potius uterentur, quam illo, quod afferunt ibdm 960 ὃ λῆμ' ἀναιδές. De voce, quae est δεινός, cfr 457; de ἐχθρός cfr 476. πανουργίας τέχνημα est, in quo, tanquam in artificis opere, consummata cernitur perfidia (mästerstykke af illslughet). Graecis cum Latinis commune est in opprobriis pro concretis et agentium abstractis et rerum vocabulis uti, neque nostri sermonis consuetudo plane abhorret. Cui non in mentem veniunt illa ἄλγημα, λάλημα (loquax), τρίμμα, βλάβη (622), μῖσος (991, Ant. 760, Med. 1323), scelus, odium, stupor, flagitium, lutum, stipes (Cic.), verberea statua (Pt.)? Scite Nauckius Hor. Epod. 17, 35 adhibet, ubi venefica appellatur officina venenorum. Non persuadent mihi quidem, qui τέχνημα plane in vim ejus, quod est τεχνίτης (artifex), abiisse putant, quam sententiam apud Blaydes. et Brunck. invenias; cfr Ellendt. lex. Soph. voc. πανουργία. — De rebus adhibetur hoc vocabulum Iph. Taur. 1355 δόλια τεχνήματα, artes fraudulentae. — οἷά μ' εἰργάσω; cfr 1189, 785, 940; Med. 1353, ut hoc loco, cum perfecto jungitur aoristus οἷ' ἐξ ἐμοῦ πέπονθας, οἷά τ' εἰργάσω.

V. 930. σχέτλιε impudens, audax, 369.

V. 931. τὸν βίον victum, rem ad vivendum necessariam, ut Isocr. Areopag. 26 τὸν βίον ἱκανὸν κτήσασθαι; cfr 933, 1126, ubi arcum dicit τὰν (ἐμοῦ) μελεοῦ τροφάν; 1282.

V. 932. De ἰκνοῦμαι transitivo cfr 470; tres, qui in hoc uno versu sunt, trisyllabi pedes sine dubio animi motum exprimunt et describunt.

V. 933. Cum Blaydesio cur medium pro activo (ἀφέλη pro ἀφέλης) scriberetur, nihil esse videbatur, licet sit v. 376 εἰ τὰμὰ κείνος ὅπλ' ἀφαιρήσιν' ἰών. Neque enim, ut Ulixes arma Achillis, sic Neoptolemus arcum, ut sibi haberet, abstulerat Philoctetae, sed ut hunc secum ire cogeret (839—40).

V. 935. "Ut nunquam missurus avertit oculos." De μὴ cfr v. 409. — In simili sententia οὐ est El. 1025 ὥς οὐχὶ συνδράσουσα νοθετεῖς τάδε; Trach. 1232 ὥς ἐργασείων οὐδὲν ὦν λέγω θροεῖς. — Ad ὁρᾷ πάλιν Neuius confert Il. III. 427 ὅσσε πάλιν κλίνασα. Cfr etiam hujus fabulae 1068 μὴ πρόσλευσσε γενναῖός περ ὦν. Blaydesius, quod ad μεθήσων deest objecti h. e. arcus significatio, pro ὧδε αὐθ' (αὐτά, sc. τὰ τόξα) scribi vult. Cfr tamen 373 (comm.), 1367; Electr. 561 (ubi, quem occiderit Clytaemnestra, cum non dicatur, ex prioribus satis elucet). — De verbo ipso μεθιέναι cfr 973, 975.

V. 936. ὃ λιμένες h. e. omnino sinus (vikar; cfr O. T. 420 τῆς σῆς βοῆς λ. Κιθαιρών, Wolff.), non portus et stationes navium, ὅρμοι, quae nulla erant Lemni, cfr v. 302, 218. ὃ προβλήτες, ὃ καταρροῦγες πέτραι promunturia, 1455; ἀκτὴ v. 1.

V. 938. ἀνακλαίωμα ionica forma, non ea, quae in vulgari Atheniensium sermone valuit, ἀνακλάωμα, in scribendo usos esse Athenienses usque ad "Euclidis fere archontis aetatem" Gerthius l. c. docuit. — τοῖς εἰωθόσιν λείπει τὸ κλύειν ἐμοῦ, Schol. h. e. qui consuevistis me audire, cfr v. 187, 1458 πολλὰ δὲ φωνῆς τῆς ἡμετέρας "Ἐρμαιοῦ ὄρος παρέπεμψεν ἐμοὶ στόνον ἀντίτυπον χειμαζομένῳ. Quanquam equidem ad εἰωθόσιν (non: "mina vanlige åhörare," sed "mitt vanliga sällskap") non κλύειν audiendum, sed παρῆναι existimaverim; παρόντες autem saepe non simpliciter praesentes, sed testes ("superstites" priscus sermo latinorum dixit, ut Gellius testatur), ministri (cfr v. 45), socii dicuntur, cfr 1453 χαῖρ', ὃ μέλαθρον σύμφρονον ἐμοί et παρουσία, Electr. 948.

V. 941. Cfr 492, 517; ἄγει vult abducere; praesens, ut 724; de verbo ipso cfr 90, 945.

V. 942. προστιθεῖς χεῖρα est dextera data fidem dare, ut ὄρκον προστιθέναι, Soph. El. 47 (cfr Nauck.), id. fragm. 419 ὄρκον δὲ προστεθέντος, ubi item optimi codices contra numeros προτεθέντος habent (cfr ἀρὰς προστιθέναι, O. T. 820, O. C. 154); quo minus de hoc loco ulla potest esse

dubitatio. Cfr etiam Ant. 843 ὄνον προστιθέναι (inijcere alicui). Languidum erat προθείς, si omnino ferri possit eadem vi, qua 1292 προτείνει χεῖρα adhibetur; illic enim de promittendo et fide danda prorsus non agitur.

V. 943. ἱερὰ τόξα, cfr 198 τὰ θεῶν ἀμάχητα βέλη, 657 βαστάσαι προσκύσαι θ' ὅπως θεόν.

V. 944—8 "Et Argivis (se jactare), gloriari vult, se me virum valentem vi et manu captum adducere, neque scit (considerat), se mortuum occidere (cfr 1018) aut fumi umbram, inanem imaginem: non enim, si viribus integris fuisset, me cepisset, qui ne ita affectum quidem (cepisset), nisi dolo (uteretur)." — Cum Seyffertio φήρασθαι "gloriari" interpretor, quod ad mediam formam aptius est, quam "ostentare"; cfr activum δεῖξαι 609, 630; hanc explicationem consequitur, ut post θέλει incidatur tantum, non plene interpungatur et ὥς ὅτι, non ὥσπερ reddatur. — ἐκ βίας ad utrumque pertinet, et ad ἐλὼν et ad ἄγει. — In v. 946 difficile fortasse videtur Seyffertii conjecturam κοῦχ ὥς pro κοῦχ οἷδ' aspernari. Qui enim convenit, Neoptolemum dici nescire, arcu privatum Philoctetam debilem esse neque ad resistendum viribus quidquam valere (cfr v. 90—92)? Blaydesius, quae una defendendi ratio esse videtur, verbo οἶδα vim obliviscendi, non reputandi subicit, adhibito Eur. Herc. fur. 165 sqq. ἔχει δὲ τοῦμὸν οὐκ ἀναίδειαν, γέρον, ἀλλ' εὐλάβειαν οἶδα γὰρ κατακτανῶν. Κρέοντα πατέρα τῆσδε καὶ θρόνους ἔχων; quanquam illud interest, quod apud Euripidem de re praeterita dicitur, hic autem de praesenti et quae ante oculos Neoptolemi versetur. Aptior ad comparandum alius Euripidis locus est, Med. 880 οὐκ εἰσὶ μὲν μοι παῖδες, οἶδα δὲ χθόνα φεύγοντας ἡμᾶς καὶ σπανίζοντας φίλων; ταῦτ' ἐννοήσας et cet.; cfr O. C. 562 οἶδα καὶ τὸς ὥς ἐπαιδεύθην ξένος. Sed ne Seyffertii quidem scriptura sua caret difficultate. Nam quod interpretatur "gloriari (coram) Achivis cupit, se validum virum per vim abduxisse, non, ut res est, umbram confecisse", in v. 947 aut nullum locum tribuit particulae ὥς (neque enim opinor verba

"ut res est" eo pertinere) aut pariter atque illud ὥς (945) "att" reddit, id quod subabsurdum est; nam hoc quidem gloriari non potest, se "mortuum interimere". — Comparativam vero particulam (likson) ad proverbium (ἐναίρων νεκρὸν σφάττων νεκρὸν, κατὰ τὴν παροιμίαν, Schol.; τίς ἀλκή τὸν θανόντ' ἐπιχτανεῖν;) addere et supervacaneum et prope ineptum est. — καπνοῦ σκιάν, εἶδωλον, cfr Aj. 125—6 ὁρῶ γὰρ ἡμᾶς οἷδ' ὄντας ἄλλο πλὴν εἶδωλ', ὅσοι περ ζῶμεν, ἢ κοιφὴν σκιάν; O. C. 109 ἀνδρὸς Οἰδίπου τόδ' ἄθλιον εἶδωλον; σκιᾶς ὄναρ, Pind. — ἄλλως i. e. μάτην frustra, cfr O. T. 333, 1151; Trach. 817 ὄγκον γὰρ ἄλλως ὀνόματος τί δεῖ τρέφειν (famamque fovemus inanem, Vg.).

V. 949. δύσμορος sine articulo cfr 311.

V. 950. "At redde, (at) tamen nunc jam l. quoque in mentis integro statu mane"; φρόνιμος ἔσο, Schol. Prius ἀλλὰ adhortationem habet, posterius ad νῦν pertinens tamen, saltem (likvāl, āndā) significat, ut 1040—1 ἀλλ, ὦ πατὴρ γῆ θεοὶ τ' ἐπόψιοι τίσασθε, τίσασθ' ἀλλὰ τῷ χρόνῳ ποτέ —, cfr Electr. 411 ὦ θεοὶ πατῆρες συγγένεσθ' ἢ ἀλλὰ νῦν, Eur. Med. 942 οὐ δ' ἀλλὰ — κέλευσον; cum indicativo conjunctum est ἀλλὰ νῦν Trach. 200—1 ὦ Ζεῦ — δέδωκας ἡμῖν ἀλλὰ σὲν χρόνῳ χαράν; fortasse etiam El. 337 τοιαῦτα δ' ἀλλὰ (h. e. tamen, quamvis justo dolore efferare) καὶ σὲ βούλομαι ποιεῖν (cfr Jahn — Mich.; Nauck.); cfr etiam Eur. Iph. Aul. 1238—39 ὄμμα δὸς φίλημά τε ἔν' ἀλλὰ τοῦτο κατθανοῦσ' ἔχω σέθεν. Ad ἐν σαντῷ γενοῦ cfr Xen. Anab. I. 5, 21 ἀκούσας ταῦτα ὁ Κλέαρχος ἐν ἑαυτῷ ἐγένετο; O. C. 658 sqq. πολλαὶ δ' ἀπειλαὶ πολλὰ δὴ μάτην ἔπη θυμῷ κατήπειλησαν ἀλλ' ὁ νοῦς ὅταν αὐτοῦ γένηται, φροῦδα τ' ἀπειλήματα. Sed dubitari potest, utrum hoc ἐν σαντῷ γενοῦ significet φρόνιμος ἔσο, ἔνδον σοῦ l. σῶν φρενῶν ἔσο (Eur. Her. 709) an εἰς σαντὸν ἐλθέ (cfr Blayd.) "ex turbato mentis statu ad sanitatem revertere", ut illa Xenophontis et Soph. O. C. exempla sane interpretanda sunt. Ad illam sententiam aptum est νῦν ἔτι, quod permansionem habet, ad hanc magis

illa Blaydesii conjectura *νῦν ποί* "nunc tandem ad te revertere"; de *ἐν* cum dativo ad id verbum appositum, quod mutationem aut loci aut status habeat, cfr Xen. Anab. IV. 7, 21 *ἐπεὶ δὲ ἐπὶ τοῦ ὄρους ἐγένοντο*; Xen. Cyr. I. 6, 15. — Sed similem locum ex Demosthene p. 26 ipse Blayd. affert: *δεῖ δὲ ἐμῶν αὐτῶν ἔτι καὶ νῦν γενομένοις* (i. e. a mentis statu non discedentes). — Altera lectio *ἐν σαρτοῦ* in antiqua fere graecarum litterarum aetate uno exemplo Ar. Vesp. 642 (cfr Bgk., Dind.) nititur.

V. 951. Cfr El. 977 *ἀπωλόμην δύστηνος, οὐδὲν εἰμ' ἔτι*; de articulo v. 311.

V. 952. Cfr 19, 159, 223 *ὃ σχῆμα πέτρας δίπυλον*, cfr O. C. 1568—9 *ὃ — σῶμα ἀνικάτου θηρός. αὐθις αὖ πάλιν*, cfr v. 342.

V. 953. *ψιλόσ' τόξων γυμνός*, Schol. *τροφήν* nisi arcu sibi parare non poterat; ex quo fit, ut ipse arcus *τροφή* dicatur v. 1129.

V. 954. *ἀνανοῦμαι*, cfr Electr. 818—19 *τῇδε πρὸς πύλῃ παρῆσ' ἐμαντὴν ἀφίλον ἀνᾶνῳ βίον. αἰαίνεσθαι* (exarescere, contabescere) dicuntur corpora, quae rebus ad vitam sustentandam necessariis carent; cfr *ξηρὰ ὄμματα* ("pallidos oculos" latine dicas), Eur. Or. 387, 389.

V. 957. Conjecturam Wunderi *ἀφ' ὧν ἐφερβόμην* pro *ὅφ' ὧν ἐφ.* absurdam dicit Seyffertius, quod, quemadmodum nisi vivis bestiis *δαῖτα παρέχειν* non posset, sic olim a vivis bestiis, non vivarum bestiarum carne ejus vitam sustentatam fuisse dicendum fuit. At mirum est hominem doctissimum fugere potuisse, hoc ita recte dici, si ab *iisdem* bestiis Philocteta olim nutritus esset, quibus cibum jam esset praebiturus. Quod si absurdum est, Wunderi sententia nihil inepti habet; quanquam librorum scriptura eon rejicienda esse videtur; cfr Hor. Carm. I. 31, 16 me pascant olivae, me cichorea levesque malvae.

V. 959. *ρίσιον ἐνέχυρον, ἀμοιβὴν τίσω. Ὀμηρος ῥύσι' ἐλαυνόμενος* (Il. A. 674), Schol. "caedis poenam caede (mea) luam."

pinantem in litore deserto reliquissent (264, 271), tamen, quid in illum pararent, a regibus Philoctetam antea non fuisse celatum. — A nautis illis, qui ad insulam appulsi essent (305), rem Philoctetae fingi narratam esse consentaneum non est (cfr 255—56 *οὐ μὴδὲ κληδὼν ὧδ' ἔχοντος οἴκαδε μὴδ' Ἑλλάδος γῆς μηδαμοῦ διηλθέπω*). — Subjectum verbi, quod est *ἔβαλον*, eos esse, qui in versu 1024 *διπλοὶ στρατηγοὶ* dicti sint, haud obscurum est, multoque praestat codicum scriptura, *ὡς σὺ φῆς, κείνοι δὲ σέ*, illi, quam dedit Hartungius: *οὓς σὺ φῆς κείνοι δὲ σέ* h. e. "expulerunt me ii, quos tu dicis, illi autem te dicunt," quae scriptura tum apta esset, si homines hic non nominati inducerentur. Libera sententia per *δὲ* prioribus verbis annectitur, cum ex nostri sermonis more potius conjunctivus sententia aut absolutus genetivus requiri videatur (*κείνων σὲ ἐκβαλεῖν φασκόντων*); cfr v. 89, 668; Xen. Cyr. II. 1, 3 *ἢ μάτην ἐφοβήθησιν οἱ δὲ πολέμιοι οὐκ ἔρχονται*.

V. 1029. "et nunc quid me rapitis, quid vobiscum l. ad vestrum exercitum me abducitis (abducere vultis)." *ἄγειν* dicitur ipsa vis, quae affertur Philoctetae; *ἀπάγεσθαι* finis et consilii significationem habet. Nauckius quod utrumque simul (*ἄγειν* et *ἀπάγεσθαι*) ferri negat, pro *μ' ἄγετε* mavult *δράτε* scribere; cfr Seyff. et Blayd.

V. 1030. *οὐδὲν εἰμι* perii, actum est de me, cfr El. 677 *ἀπωλόμην δύστηνος, οὐδὲν εἰμ' ἔτι*. — *ὅς οὐδὲν*, cfr 170 *οὐ μὴδέ*; vid. 255, Soph. Electr. 911, Aj. 1010. — *τέθνηχ' ὑμῖν πάλαι* "per vos l. quantum in vobis fuit, jam dudum mortuus sum," cfr El. 1152 *τέθνηχ' ἐγὼ σοι, φροῦδος ἀντὶς εἰ θανών* (ibdm 808 *Ὁρέστα φίλταθ', ὡς μ' ἀπώλεσας θανών*); Aj. 970 *θεοῖς τέθνηκεν οὗτος, οὐ κείνοισιν, οὐ*; ibdm 1128 *θεὸς γὰρ ἐκσώζει με κείνῳ δ' οἴχομαι*; O. C. 1366 *οὐκ ἂν ἦ τὸ σὸν μέρος*.

V. 1031. *θεοῖς ἔχθιστε* maxime invise, 631. — *οὐκ εἰμί σοι* i. e. tibi videor (ār i dina ὄgon), cfr Aj. 1282 *ἄρ' ὑμῖν οὗτος ταῦτ' ἔδρασεν ἔνδικα*; Trach. 296 *ἔνεστι τοῖσιν εἰ*

σκοποῦντο τὰς ταρβείν τὸν εὖ πράττοντα μὴ, σφαλῇ ποτε; El. 226; cfr Blayd.

V. 1032. Πῶς θεοῖς τοῦτο γὰρ προφασίζομενον Ὀδυσσεώς, ὅτι θῦσαι οὐκ ἔστι τούτου ἐπιστενάζοντος, ἐξέθησαν αὐτόν, Schol. Cum εὔξασθε neque ad sententiam aptum videretur — non enim *vovere*, sed *facere* sacra ejulatu ac gemitu Philoctetae prohibebantur, v. 6 — neque scholiis conveniret, Piersonus *ἔξεστι*, licet, scripsit; cfr Brunck. et Erfurdt., qui quod codicum scripturam defendens *εὔξασθε*, *gloriamini* (poteritis) interpretatur, si possit O. T. 892 (τίς — ἀνὴρ θυμῶν βέλη εὔξεται ψυχᾷς ἀμύνειν) probari (Nauck.), hic quoque probandum videatur, praesertim cum hic codicum auctoritate, illic Musgravii conjectura nitatur. Sed et hoc dubium est neque Piersoni scriptura justa caret dubitatione. Ac primum quidem scholiastam ita legisse, nullo argumento probatur; illum enim non tam, quid dicat Philocteta, sed *cur* dicat, explicare satis apparet (cfr Brunck.). Deinde Dindorfius recte dicit, de iis, quae ne fierent cavendum erat, futurum *ἔξεσται* dici, non praesens *ἔξεστι* debuisse, neque praesens scholiastae verbis, *οὐκ ἔστι*, defendi posse, cum ille, non quid futurum esset, sed quid dixisset quondam Ulixes, exponeret (Ὀδυσσεώς προφασίζομενον). Tum quod θεοῖς multis verbis ab eo, quo pertinet, *ἔξεστι* jungitur, cui autem non liceat *αἰθεῖν* (sacra adolere), non significatur, sane obscuram et duram orationem reddit. — Quam quidem obscuritatem etiam auget Seyffertius pro ἐμοῦ scribens ὁμοῦ, ut ne quis naviget quidem ulla significatio sit. — Neque Wakefieldii et Blaydesii conjectura πῶς ἔξεστις — αἰθεῖν ἱερὰ (cfr v. 1047; Iph. Aul. 1453; Soph. El. 1008) placet; non enim copia aut potestas sacra faciendi deesse poterat. Sed cum verbum futuri temporis (cfr Weckl., Ars et cet. 51) et secundae personae (v. 1034 ἦν σοι πρόφασις) ad sententiam opus esse videatur, nihil melius est quam ex Nauckii conjectura *τλήσεσθε* (audebitis, poteritis) scribere; nam Weckleinii inventum *εὔσεσθε* quid sibi velit, vix intelligas.

V. 1035—33. ἐμοὶ πλεύσαντος i. e. ἐὰν ἐγὼ πλεύσω (Seyff.): "si ego vobiscum navem conscendero (et ad exercitum, qui ad Trojam est, venero)." πλεῖν absolute adhibetur, ut 72 σὺ μὲν πέπλευκας (itineris ad Trojam partem sumpsisti), 404 et ναυστολεῖν 349, 550; sacra, credo, futura esse non in navi tantum et itinere (cfr Hom. Od. II. 430 sqq.), sed etiam confecto itinere ad Trojam dicuntur; cfr Herm., Wund., Seyff. Qui autem, πλεύσαντες mutato, στένοντες scribunt, has causas afferunt vel quod non ipsa praesentia Philoctetae, sed clamores sacra interpellarint (Hart., Blayd.), vel quod praesens participii, non praeteriti requiratur.

V. 1035. Ad sententiam Blayd. comparat Arist. Thesm. 887 κακῶς ἄρ' ἐξόλοιο κάξολεῖ γέ τοι ὅτις γε τολμᾷς; Trach. 809—10 εἰ θέμις δ', ἐπείχομαι, θέμις δ' ἐπεὶ et cet.; cfr etiam versus 1036—7 εἰ μέλει, ἔξοιδα δ' ὥς μέλει γ'.

V. 1037. De crasi in ἐπεὶ οὐ ποῖ, cfr 446, 948. — στόλος, iter, ut 244, 247, 73, 490; O. C. 358.

V. 1039. κέντρον θεῖον ἐμοῦ ἐρεθισμός, Schol. — "divinum s. a Diis immissum desiderium mei" ("a desire for me inspired by the gods," Blayd.) recentiores interpretantur (cfr Ellendt., lex. Soph.; Passovi lex.). Sed licet saepe κέντρον stimulus desiderii sive cupiditatis dicitur, possitne hac significatione cum objectivo, quem ajunt, genitivo conjungi, valde dubito, magisque "divinum quendam mei l. meae injuriae vindicem (stimulum)" dici credo, ut dicitur ἀλάστορ τινός, νέμεσις τινος i. e. quae pro alicujus injuria poenas expetit ab aliquo; cfr El. 792 ἄκουε, Νέμεσι τοῦ θανόντος ἀρτίως; O. C. 788 ἐκεῖ χώρας ἀλάστορ οὐμὸς ἐνναίων; cfr Liv. I. 59, 13 exsecrantibus invocantibusque parentum furias viris mulieribus. De possessivo adjectivo et genetivo eidem nomini adjunctis, cfr v. 192 θεῖα τὰ παθήματ' ἐκεῖνα πρὸς αὐτόν τῆς ὁμοφρονος Χρύσης ἐπέβη.

V. 1040. ἀλλ' "at, agite", θεοὶ τ' ἐπόψιοι οἱ ἐφορῶντες ἐμὲ δυστυχοῦντα, Schol.; potius, credo, diceret: "qui male et bene facta vident," Dii ultores; cfr O. C. 1370; El. 175 Ζεὺς,

ὅς ἐφορᾷ πάντα; ibdm 825 sqq. ποῦ ποτε κεραυνοὶ Διός, ἢ ποῦ φαέθων Ἄλιος, εἰ ταῦθ' ὁρῶντες κρύπτονται ἐκρηλοι; hinc, credo, Ζ. ἐπόπιος, Apoll. Argon. II. 1125, 1135; Hesychius: ἐπόπιος Ζεὺς καὶ Ἀπόλλων (i. e. ἥλιος).

V. 1041. ἀλλὰ τῷ χρόνῳ ποτέ, "sero tamen (tandem)"; cfr 950 ἀλλὰ νῦν ἐτ' ἐν παντὶ γενοῦ; El. 1013 νοῦν σχές ἀλλὰ τῷ χρόνῳ ποτέ (ibdm 1464).

V. 1042. εἴ τι καὶ, cfr 961.

V. 1044. νόσον πεφηνγέναι, ut O. C. 1024 χώρας φυγόντες τῆσδε; Hom. Od. I. 18 οὐδ' ἐνθα πεφηνμένος ἦεν ἀέθλων; cfr ἀλύσκειν, Soph. El. 626, Ant. 489.

V. 1046. "asper asperam dixit vocem hanc hospes, neque malis cedentem." Chorus, ut solet, "consiliatur amice et regit iratos et amat pacare tumentes," Hor. I. Ep. III. 196 sqq.; cfr Electr. 369, 610; Ant. 471—2 δηλοῖ τὸ γέννημ' ὤμων ἐξ ὤμου πατρὸς τῆς παιδός. εἴκειν δ' οὐκ ἐπίσταται κακοῖς, O. T. 404—7. — De ipso adjectivo, quod est βαρὺς (gravis), cfr ὀργὴ βαρεῖα 368; δυσμενὴς καὶ β. τινι, O. T. 546; ibdm 673; Aj. 1017.

V. 1048. εἴ μοι παρείκοι εἰ καιρὸς ἐπιτρέψει μοι, Schol., "si liceat aut si tempus s. res ferat." Thuc. III. 1 προσβολαὶ ἐγίγνοντο τῶν Ἀθηναίων, ὅπη παρείκοι (Blayd.). — νῦν δ' ἐνός κρατῶ λόγον "nunc unius verbis potestas mihi est" (Seyff.). — νῦν δὲ σιωπῶ, Schol.; quod scholion cum ad verba poetae non conveniret, Bonitzius scribens ἐκὼν κρατῶ λόγον (bemeistere meiner Rede absichtlich, wie sonst κρατεῖν γλώσσης, zu El. 1175) veram scripturam et quam spectasset scholiasta restituere sibi videbatur; cfr Beiträge 427—8. Idem jam ante conjecerat Schneidewinus. Sed quibus hi maxime nituntur argumentis, quod neque ἐνός λόγον de iis, quae multa post Ulixes dicit, aptum est, neque κρατεῖν τινος "alicujus rei potestatem habere" (hafva makt till något) sed vincere, cohibere aliquid (hafva makt öfver något, beherrska något eller någon — "Gewalt, Herrschaft, Obmacht über etwas haben, besonders über etwas, dessen Widerstreben man durch seine

Kraft niederhält und bewältigt," Bonitz, 427), eorum neutrum dubitatione caret. Nam primum εἰς λόγος ea, quae Ulixes, quamvis verbis non paucis, respondet, recte dici videntur. Nam cum Philocteta multa ei vitio dederit, ad haec quidem nihil respondet; neque de expositione, quae olim facta est, excusat se, neque, cur nunc arcum dolo ei eripuerit, causas affert, neque cur antea morbo taetro laborantem ferre noluerint, nunc ultro arcessant, rationes reddere curat, sed id tantum respondet, Philoctetae, quoniam cum principibus Graecorum triumpho et gloriae partem sumere nolit, licere in deserta insula miseram vitam degere. Satisne hic videtur cum multa possit, unum dicere? — Deinde quod negant κρατεῖν λόγον hoc significare "dicendi potestatem habere", versu Oedipi T. 409 τοῦδε γὰρ (h. e. τοῦ ἀντιλέγειν) καὶ γὰρ κρατῶ refelluntur (cfr Seyff.).

V. 1049—53. ὅπου τοιούτων δεῖ τῶν σιωπῶντων, Schol. (οὗ i. e. ὅπου, ut O. C. 1521, 1523). At enim ipsa sententia postulat, ut, qui homines in hoc versu dicuntur, iis contrarii sint, qui in 1050 ἀγαθοὶ ἄνδρες dicuntur; "tacentes" autem et boni inter se opponi non possunt. Itaque τοιοῦτοι homines versuti et fallere scientes (Schneidew.) intelligantur necesse est; cfr v. 82 δικαιοὶ δ' αὖθις ἐκφανοῦμεθα. νῦν δ' εἰς ἀναιδὲς ἡμέρας μέρος βραχὺ δός μοι σεαντόν et cet. (nisi malis verbum aliquod, quod idem aperte et sine ambagibus declaret, ut τι κλέπτειν, Blaydes.; οὗ γὰρ τοιούτων δεῖ, πανοῦργός εἰμ' ἐγώ, Nauck.): "nam ubi talibus (viris) opus est, talis ego sum; ubi autem justorum bonorumque virorum certamen (κρίσις· δοκιμασία, ἐξέτασις, Schol.) est, neminem me magis pium invenias." Cur autem sit in eodem homine tanta morum et naturae diversitas, eandem causam reddit, quam in 81 (ἡδὺ γὰρ τὸ κτῆμα, τῆς νίκης λαβεῖν), quod ita natus est, ut in omni re, quacunque ratione possit, vincere velit (ἐφιν, cfr 88; de νικᾶν γε μέντοι, at vincere quidem, cfr 93; significat in hac quidem re non alium aliis temporibus se esse, sed semper eundem, ut utique velit vincere). Ad haec non

sine crudeli irrisione subjungit, uni Philoctetae se cedere et nunc etiam sine certamine cessurum; quasi hac victoria quidquam Philoctetae ipsi miserius esse possit. Scilicet sperat fore, ut his verborum aculeis irritatus sponte simul Trojam proficiscatur; illud enim non sperat, credo, quod fata negant, sine opera ipsius Philoctetae Trojam capi posse (101 λέγω σ' ἐγὼ δόλω Φιλοκτήτην λαβεῖν; 112 κέρδος δ' ἐμοὶ τί τοῦτον ἐς Τροίαν μολεῖν). — Pro νῦν δὲ σοὶ γ' Bergk. et Blayd. σοὶ δὲ νῦν γ' malunt. At enim dictorum minuitur acerbitas, si γε ad nunc apponitur. Ulixes postquam omnino se uni Philoctetae cedere dixit, addit se hoc, quod dixerit, statim repraesentaturum, ut Philoctetae quidem (non alii) sponte de victoria concedat: "vincere utique volo, praeter quam ubi tecum contendam; et nunc tibi quidem sponte (non: libens, ut Seyff.) concedam."

V. 1055. "Ne volumus quidem te" (adducere, nedum te cogamus). Cum vis sententiae in προσχρῆζομεν insit, non in σοῦ, scriptura codicum retinenda videtur. χρῆζειν etiam cum velle significat (non: desiderare, egere), cum genetivo jungitur; cfr Aj. 473 αἰσχρὸν γὰρ ἄνδρα τοῦ μακροῦ χρῆζειν βίου; (O. T. 933 ὅτον χρῆζων ἀφῖξαι;).

V. 1056. γέ causalem significationem, ut relativae sententiae, sic participio addit. Particulae μὲν cur δέ non respondeat, non ut 511 explico, sed τε, quod est 1058, in δέ mutandum est; nam particulae γέ, τέ, δέ inter se permutari solent; (cfr 441, 456, 528), illud autem saepissime fit, ut ante μὲν non ponatur id vocabulum, quod alteri dissimile aut contrarium ponitur, sed id, quod de duobus dissimilibus communiter praedicatur; ut hic πάρεστι μὲν Τεῦχος ἐγὼ δέ, sic 1126 ὁρῶν μὲν αἰσχροῦς ἀπάτας στυγνὸν δὲ φῶτ' pro ὁρῶν αἰσχροῦς μὲν ἀπάτας στυγνὸν δὲ φῶτ'; cfr Soph. El. 959, 960 πάρεστι μὲν στένειν πάρεστι δ' ἀλγεῖν; ibdm 44, vid. Nauck.; O. C. 1313—14 πρῶτα μὲν — πρῶτα. — πάρεστι Τεῦχος παρ' ἡμῖν adest (cujus opera uti possimus) Teucer apud nos i. e. ad exercitum; aliud est παρεῖναι τινι adesse alicui, aliud

παρεῖναι παρὰ τινι praesentem esse apud aliquem; illud copiae, opportunitatis, auxilii est (cfr El. 877 πάρεστ' Ὀρέστης ἡμῖν; ibdm 665).

V. 1058—59. "Puto me non deterius te haec (tela sc. arcum) regere posse aut manu tendere." κρατύνειν "potentem esse" i. e. non possidere, ut 366, sed regere (O. T. 14). Οὐ μόνον Τεῦχος ἐστὶ τοξότης ἀλλὰ καὶ γὰρ ὑπολαμβάνω ἐμαυτὸν τούτων ἔμπειρον εἶναι, οὐχ ἦντον σοῦ. Ὀμηρος: εὐ μὲν τόξον εὖξοον ἀμφαφάσθαι (Od. 9. 215), Schol. — Cur primo οὐ (οὐδέν), deinde μὴ (μηδέ) particula adhibeatur, Schneidewinus (Wund., Seyff.) hanc causam affert, quod prior particula ad κάκιον tantum (non deterius i. e. fere melius, Seyff.), haec autem posterior ad infinitivum h. e. ad ipsam enuntiationem pertineat. Sed nescio an melius fuerit nulla explicatione, quam hac uti; etenim κάκιον etiam ad μηδ' ἰθύνειν pertinet; ex quo fit, ut prudentius Nauckius hoc tantum annotet, post putandi verba utramque particulam adhiberi (licet οὐ multo frequentior sit), ut Plat. Prot. 319 B. (Sauppe); cfr ea, quae de verbis εἰδέναι, ἐπίστασθαι diximus ad v. 79 (ἐξεπίστασθαι, Electr. 907; ἐμοὶ ἦν πρόφαντον μὴ —, Trach. 1159; διδάσκειν μὴ —, Thuc. VIII. 54).

V. 1060. χαῖρε τὴν Ἀἴμνον πατῶν ἦδον τῇ διατριβῇ τῆς Ἀἴμνον, Schol. h. e. remane in Lemno, quoniam te juvat esse miserum. Verbum, quod est πατεῖν, non temere, credo, sumptum est, sed ad fastidium quoddam solitariae vitae significandum (cfr calcanda semel via leti, Hor.).

V. 1062. νέμειν "tribuere," cfr 1020. — ἐχεῖν nusquam est apud Sophoclem, praeterquam hic et fragm. 94, ubi propter metrum est necessarium; χρεῖν est in initio 430, 1363; ceterum de forma ἐχεῖν Nauck., Euripideische Studien 7: "Die Imperfectform, inquit, ἐχεῖν beruht auf einem Missverständnisse" (cum χρεῖν ex χρεῖ ἦν ortum sit) "hat sich aber neben dem ältern χρεῖν so frühzeitig eingebürgert, dass sie als mustergiltig zu betrachten ist;" qui σὲ χρεῖν scribunt, hoc quoque afferunt,

accentu opus esse in σέ, ut opponatur ἐμοί; cfr 47 et Ellendt. lex. γρή.

V. 1063. δύσμορος cfr 311.

V. 1065. ἀντιφωνεῖν, respondere, cum accusativo jungitur, ut φωνεῖν 229, O. C. 1402; ἀντιδρᾶν κείνον, O. T. 1191; de genetivo, quem eidem verbo conjungi nonnulli putant Aj. 771—3, cfr Lobeck. ad Aj. h. l., Seyffert.; Mehlhornius (ap. Lob.) illo quoque loco accusativum legi vult. — ὥς cfr O. T. 101.

V. 1066. σπέρι' Ἀχιλλέως cfr 364, 582; O. C. 1275; El. 1508.

V. 1067. πρόσφθεγκτος (σου φωνῆς)· προσφωνηθῆναι ἄξιος, Schol. Quinque omnino sunt genera adjectivorum, quae praeter reliquorum scriptorum consuetudinem a poeticis scenicis (lyricisque) cum genetivo jungantur. Quorum primum hoc pono, quod cum passivis adjectivis et maxime quidem verbalibus in — τος jungitur genetivus nominum vel quae homines agentes vel quae res ("instrumenta") significant, ut μηδενὸς προσήγορος (ὑπὸ μηδενὸς προσαγορευθεὶς), O. T. 1437 (cfr τῷ προσήγορος, 1353 ubi cum Schaefero τοῦ legerim); φίλων ἄκλαντος, Ant. 847; ἀθικτος ἡγητῆρος, O. C. 1521; κακῶν δυσάλωτος (ὃς δυσχερῶς ἀλίσκται τοῖς κακοῖς), ibdm 1722; περιστεφῆς δάφνης, περιστεφῆς ἀνθέων, O. T. 83; El. 895; ἐλπίδων ἄπιστος, Phil. 868; El. 1214 ἄτιμός (i. e. ἀτιμασθεῖσα) εἰμι τοῦ τεθνηκότος; ἄτιμος οἰδενὸς σύ (genetivus agentem significat, quod idem praepositione ἐκ declaratur, O. C. 51 ἄτιμος ἐκ γ' ἐμοῦ; alia ratio est O. T. 788 Φοῖβος ὦν μὲν ἰκόμην ἄτιμον ἐξέπεμψεν expertem eorum, quorum causa veneram; cfr infra); κακῶν ἄνατος O. C. 786; ἀπόπτυστος ἐμοῦ, ibdm 1383; φωτὸς ἡπατημένη, Aj. 807; ἐκδιδαχθεῖσα τῶν κατ' οἴκων (a domesticis), Trach. 934; ibdm 1051 Ἐρινύων ὕφαντον (a Furiis textum) ἀμφίβληστρον [qui genetivus licet possit possessivus esse, tamen huc pertinere arbitror; magis incertum est El. 344 ἅπαντα γάρ σοι τὰ μὰ νοῦ θετήματα κείνης δίδακτα κοῦδέν ἐκ σαντῆς λέγεις, ubi ad κείνης ex iis, quae sequuntur, ἐκ intelligendum puto, ut

O. C. 274 ex priori genetivo ad posteriorem ὑπό, cum dicitur ὕφ' ὧν ἔπασχον εἰδόντων ἀπολλύμην; cfr Eur. El. 123; incerta sunt Eur. Hec. 578, Or. 491, Aesch. Sept. 792]. Alterum genus est eorum, quae ex substantivis composita sunt cum α privativo, ut (ἀπόπτυστός τε) κἀπάτωρ ἐμοῦ, O. C. 1383, γήρως ἄλνπα, ibdm 1519; ἄχαλκος ἀσπίδων, ἀπόξενος ὄρμων, O. T. 190, 195; ἀνήριθμος θρήνων, El. 232 et id. fere O. T. 180; ἄλυπος ἄτης, El. 1002; ἀκραιφνῆς ἐπηπειλημένων, O. C. 1147 (ἄπαις τέκνων, Eur. Supplic. 35; πῶλος ἄζυξ λέκτρων, id. Hippol. 546); El. 36 ἄσκενος ἀσπίδων καὶ στρατοῦ. — Tertium pono eorum, quae ex substantivo et praepositione, quae quodam modo regit genetivum, composita sunt: El. 1386 δωμάτων ὑπόστεγος; Ant. 369 θεῶν ἔνορκον δίκαν; Aj. 796 σκηρῆς ὑπαυλον; κάλλος κακῶν ὑπουλος, O. T. 1396; contrarium fere est, cum pro praepositione et casu ponitur adjectivum ex praepositione et nomine compositum: τίς πλάγχθη πολύμοχθος ἔξω i. e. ἔξω τῶν πολλῶν μόχθων; O. C. 1231. Ab his distinguenda sunt vel ea adjectiva, quae cum objectivo genetivo junguntur, ut νόσον πανστήριος, O. T. 150, ἄφρωνος ἀράς (i. e. qui execrationem eloqui non potest), O. C. 865; ἀψόφητος κακνμάτων, Aj. 321; Παλλάδος θεᾶς εὐγμάτων προσήγορος, Ant. 1185; ἀταρβῆς θεᾶς, Tr. 23; Ant. 583; El. 241; O. C. 94, vel ea, quae cum causali, ad quod genus refero et ea participia, quae originem significant, ut πότμου φντενθεῖς, O. C. 1324, Phil. 3, 1284, Trach. 401; Fragm. 497 (cfr πατρὸς τυφλοῦ ἐφύτην, O. C. 1378; ibdm 214, Ant. 38, 486) et ἐπώνυμος τινός (de aliquo l. nomine alicujus nominatus), O. C. 65, 132 (cfr Nauck.) et, quae sunt ejusdem generis, ut O. C. 107 ὦ μεγίστης Παλλάδος καλούμεναι Ἀθήναι (i. e. Ἀθηναῖς ἐπώνυμοι; cfr ea, quae ad v. 3 diximus de Soph. El. 367, Trach. 1105).

V. 1068. γενναῖος liberalis, benignus i. e. ädel, ridderlig, qui suis commodis bonum atque honestum praeferat; cfr 51, 799, 991, 1402. O. T. 1510; Schmidt., Jahrbücher für Philol. 1864. 2.

V. 1069. *ὅπως μὴ* cum futuri indicativo, ut haud raro; (El. 956 nescio an tenendum sit id, quod in La est *κατοκνήσης*).

V. 1071. De eo, quod est in La, *λειψήσομ' ἤδη* cfr Lob. ad Aj. v. 191 (pag. 125 ed. III). Tria omnino sunt apud Sophoclem exempla elisae ante vocalem syllabae *αι*, unum in cantico Trach. 216 *ἀείρομ' οὐδ' ἀπόσομαι*, ubi crasin statuentes esse, non elisionem, scribunt (vid. Nauck. 1873) *ἀείρομαι οὐδ' —*, duo in diverbiis, hoc dico et Phil. 385 *αἰτιῶμ' ἐκεῖνον* (*αἰτιῶμαι κεῖνον* nunc editur). Lobeckius tamen l. c.: "diphthongos, quibus verbi passivi personae terminantur, elidi pluribus exemplis demonstrari potest."

V. 1074. *ἀκούσομαι* "jag skall få höra," cfr 86, 372.

V. 1076. *στέλλειν* parare, instruere. *τὰ ἐπὶ τῆς νεώς*, Schol. "the things that belongs to the ship, things on board," Blaydes., collato El. 1339 *πῶς οὖν ἔχει τὰν τεῦθεν εἰσιόντι μοι*; ibdm 1070 *τὰ μὲν ἐκ δόμων νοσεῖ τὰ δὲ πρὸς τέκνων* (κ. τ. λ. cfr Krueg. I. 50, 8, 17: auffallender werden *ἐξ* und *ἀπό*, so wie die entsprechenden Adverbia, mit dem Artikel da gebraucht, wo bloss eine *Beziehung* auf einen *anderweitigen Standpunkt* vorschwebt: *ἦν γέλως ὑπὸ τῶν ἐκ τῆς ὀλκάδος*; idem fere Nauckius: "was," inquit, "von Seiten des Schiffs zur Fahrt gehört —." Paulo aliter Seyffertius: "*ἐκ νεώς* *στέλλειν* ex nave erigere malum armamentaue tollere;" *ἐκ νεώς* autem cum ad verbum referri deberet, simul cum articulo in substantivi usum abiisse dicit, vulgari attractionis more, velut pro eo, quod poni debebat *οὐ τὸν πατέρα ἀνστάσεις ἐξ Αἶδα, οὐ τὸν ἐξ Αἶδα πατέρα ἀνστάσεις* dicitur (in cantico Soph. El. 137). At vereor ut *στέλλειν* id possit significare. — "Others understand this, and probably rightly, of things, that had been taken out of the ship, being removed back again," Blayd.; quae sententia mihi non magis quam Seyffertio probabilis videtur; quatenam enim illa fuisse arbitramur, "quae e navi in terram asportata nunc rursus ei imponenda essent"? Malus et armamenta quin inprimis dicantur *τὰ τ' ἐκ νεώς*, vix dubitari potest (cfr Nauck. et Hom. Od. II. sub fin.). Sed nescio

an non temere Blaydesius conjecerit, illud, quod scholiasta explicandi causa ascripsit *τὰ τ' ἐπὶ νεώς*, pro vera lectione habendum esse, ex quo codicum scriptura *τὰ τ' ἐκ νεώς* corruptione orta sit; cfr 648, ubi sine dubio *ἐν* ex *ἐπὶ* corruptum est.

V. 1079. Dualis formam in — *θον*, quam Elmslejus (ad Arist. Ach. 733; Iph. Taur. 777) ut plane fictam et commenticiam damnavit, in libris Sophoclis est hoc loco et Electr. 850 *λελείμεθον*, ubi a Jahnio (Mich.) retinetur.

V. 1080. *ὀρμαῖσθαι* pro imperativo est, cfr 57; *ταχεῖς* pro *ταχέως* vel *ταχύ*, ut 526, 808, 1223; O. C. 306—7 *καὶ βραδὺς ἔρπει, κλύων σοῦ δεῦρ' ἀφίξεται ταχύς*.

Stasim. IV. (*κόμμος*). v. 1081—1218. — Postquam cum arcu discesserunt Ulixes et Neoptolemus, solus in scena Philocteta restat, tanto miserior quam ante adventum hospitem fuerat, quod omnis non solum domum redeundi sed etiam vitam sustentandi spes sublata est. In hac summa desperatione cum nihil sibi restare putet, nisi ut in antro moriatur fame, versibus suavissimis fortunam suam deplorat et loca ipsa ferasque, tanquam fidos diurnosque socios, alloquitur; qui mos fere est miserorum hominum, qui in scenam inducuntur, ut, cum homines non possint aut velint, caelum ac terram omnemque rerum naturam appellent; cfr Schol. ad Soph. El. 86: *ἐπεὶ δὲ ἀηθές ἐστι πρὸς τοὺς θεατὰς ἢ πρὸς ἑαυτὴν διαλέγεσθαι, ὥς — μάρτυρας τῶν θρήνων καλοῦσα πρὸς τὰ στοιχεῖα ποιεῖται τὸν λόγον*; cfr Phil. 936 *ὦ λιμένες, ὦ προβλήτες, ὦ ξυνοῦσαι θηρῶν ὀρείων* et cet.; Eur. Med. 56 sqq. *ἐγὼ γὰρ εἰς τοῦτ' ἐκβέβηκ' ἀλγηδόνας, ὥσθ' ἡμερὸς μ' ὑπῆλθε γῆ τε κούραν' λέξαι μολούσῃ δεῦρο Μηδείας τεχάς*. Maxime vero indignatur, quod arcus jam in potestate Ulixis est; denique vitae omni spe abjecta in antrum introit. His querelis Philoctetae brevius respondet Chorus; eadem fere ratione in cantico (*κόμμος*), quod est in Ant. 806—82, priores ea, quae est in scena, partes, chorus secundas agit.

V. 1081—2. ὦ σπήλαιον θερμόν διὰ τὸν ἥλιον ἢ διὰ τὸ ψυχρὸς παγετῶδες, ἢ οὕτως: ἐν θέρει ψυχρόν, ἐν δὲ χειμῶνι θερμόν, ἀντὶ τοῦ ἐπιτήδειον εἰς χειμῶνα καὶ θέρους (cfr v. 18—19). Γύαλον ἀντὶ τοῦ κεῦθος κυρίως δὲ γύαλα τὰ κοῖλα λέγεται, Schol. (cfr Eur. Ion. 76, 233 δαφνώδη γύαλα Παρνασσού) "o fornix cavatae rupis, tepide et algide" h. e. qui et argenti teporem et aestuanti frigus (svalka) praebeas; cum hac brevitate dicendi, θερμόν καὶ παγετῶδες pro τότε μὲν θ. τότε δὲ π., cfr O. T. 1080 sqq. ἐγὼ δ' ἐμαντὸν παῖδα τῆς τύχης νέμω τῆς εὐδιδούσης· οὐκ ἀτιμασθήσομαι — τῆς γὰρ πέφυκα μητρός, οἱ δὲ συγγενεῖς μῆρες με μικρὸν καὶ μέγαν διώρισαν (h. e. modo magnum, modo tenuem); II. XV. 634 πρώτηςιν καὶ ἰσταίηςιν βόεσσιν αἰὲν ὁμοστυχάει.

V. 1083—4. οὐκ ἔμελλον — λείπειν, cfr Eur. Med. 1354—55 σὺ δ' οὐκ ἔμελλεν τὰμ' ἀτιμάσας λέχη τερίπνὸν διάξειν βίοτον ἐγγέλων ἐμοὶ ὥς ἄρ' — cfr Soph. El. 1185 ὥς οὐκ ἄρ' ἤδη τῶν ἐμῶν οὐδὲν κακῶν.

V. 1084—5. ἀλλὰ μοι καὶ θνήσκοντι συνοίση, ἀντὶ τοῖ καὶ ἀπολλυμένοι μοι σύμφορον ἔση καὶ ὠφέλιμον καὶ δέξη με ἀποθανόντα. ἢ οὕτω σὺν ἐμοὶ ἔση καὶ ὄψει με ἀποθανόντα. 'Υπερβολικῶς' ὅσον καὶ μετὰ θάνατον συνελεύση μοι καὶ οὐ καταλείψεις με, Schol. — Haud absurde dictum est ab Hartungio, has tres scholiastae explicationes ad triplicem lectionis varietatem spectare videri, et primam quidem ad eam, quam unam et ipse et libri habent, συνοίση s. συνοίσει, tertiam ad συνείσει pro συνελεύση (simul ibis, comes ibis), alteram ad Elmslejanam, quae omnibus fere editoribus placuit, συνείσει: i. e. συνειδήσεις "tu mihi conscia s. testis aderis etiam morienti" h. e. quam misere indigneque peream ab amicis socisque proditus, videbis, cfr v. 939, 940 et sqq.; de ipso verbo συνειδέναι cfr Soph. El. 93 συνίσας εὐναὶ μογεῶν οἴκων ὅσα τὸν δύστηνον ἐμὸν θρηναῖ πατέρα; Eur. Ion. 288 ξύνοιδ' ἀντροῖσιν αἰσχύνην τινά; (ibdm 956; Aesch. Choeph. 216); Eur. Herc. fur. ξύνοιδε Πηνειὸς ὁ καλλιδίνης; Xen. Anab. VII. 6, 21 (cfr Prop. II. 9, 41 sqq. sidera sunt

testes et matutina pruina et furtim misero janua aperta mihi, te nihil in vita nobis acceptius unquam; Juv. VIII. 149 nocte quidem, sed luna videt, sed sidera testes intendunt oculos; Eur. Iph. Aul. 365 οὗτος αὐτός ἐστιν αἰθήρ, ὅς τὰδ' ἤκουσεν σέθεν). Sed tamen lectionem συνοίσει habuisse scholiastam, certum est; num praeterea ullam, incertum, quod et σὺν ἐμοὶ ἔση et συνελεύση (una eris i. e. aderis, una fereris i. e. comes eris) ad eandem illam quodam modo accommodari potest. Neque vero illa ab universi loci sententia aliena videtur, modo concedas Philoctetam non sine prosopopoeia quadam, ut 1453 χαῖρ', ὦ μέλαθρον σύμφορον ἐμοὶ et 935, 952, antrum tanquam socium quendam miserae vitae et ministrum vel potius dicam hospitem alloqui. (Cfr Buttm. et Wund.). Ad utramque rem significandam verbum συμφέρειν (συμφέρεισθαι) aptissimum est, quod in activa forma proprie quidem simul ferre s. portare, tum vero etiam vel de hominibus (pariter ferre jugum, aequare alicujus laborem), juvare, adesse, servire (cfr συμπονεῖν, συγκάμνειν, Soph. El. 986, 987, bistā, tjena), obsequi (rätta sig efter ngn), concordare, concorditer vivere cum aliquo, convenire alicui, vel de rebus prodesse (gagna), in media vero forma (simul ferri, concurrere, Hom. II. 9. 400), concordare, inter se concorditer vivere (förlikas, trifvas tillsammans, hjälpa hvarandra; contrarium est διαφέρεισθαι) significat. Neque tamen haec reciproca, quam vocant, significatio adeo mediae formae propria est, ut non aliquando etiam de uno subjecto συμφέρεισθαι τινι (concordare cum aliquo, commodum se praebere alicui, servire alicui) significet. Exempla hujus verbi de personis, ut ajunt, enuntiati vel ex Sophocle vel ex aliis scriptoribus haec afferre possum: Soph. El. 946 συνοίσω πᾶν, ὅσον περ ἂν σθένω (συμπονήσω, Schol.; quantum valebo, ad communem utilitatem conferam); Phil. 627 σφῶν δ' ὅπως ἄριστα συμφοροὶ θεός (Deus vobis quam optime adsit, consulat s. rem optime vertat); El. 1464—5 τῷ χρόνῳ νοῦν ἔσχον ὥστε συμφέρειν τοῖς κρείσσοσιν (potentioribus me darem s. obsequerem);

Eur. Med. 14—15 *Μήδεια πάντα συμφέρονσ' Ἰάσονι, ἥπερ
μεγίστη γίνεται σωτηρία, ὅταν γυνή πρὸς ἄνδρα μὴ διχο-
στατῇ; Arist. Lysistr. 165 οὐ γὰρ οὐδέποτε εὐφρανθήσεται
ἀνὴρ, ἐὰν μὴ τῇ γυναικί συμφέρῃ; — Plat. de leg. §. 929
Ἐὰν δὲ ἀνὴρ καὶ γυνή μηδαμῇ συμφέρονται (concordabunt;
kunna trifvas tillsammans l. förlikas), δέκα μὲν ἄνδρας τῶν
νομοφυλάκων ἐπιμελείσθων τῶν τοιούτων ἀεὶ τοῖς μέσους
δέκα δὲ τῶν περὶ γάμους γυναικῶν ὡσαύτως· καὶ ἐὰν μὲν
δὴ ξυναλλάττειν δύνωνται, ταῦτ' ἔστω κύρια, ἐὰν δ' αἱ ψυχαὶ
κυμαίνωσι μειζόνως αὐτῶν, ζητεῖν κατὰ δύναμιν οἷτινες ἐκα-
τέρους ξυνοίσουσιν (convenient); id. Tim. 15 τοῖς παροῦσι
συμφέρεσθαι (contentum esse); id. Cratyl. 419 D. εὐφροσύνη
ἀπὸ τοῦ εὐ τοῖς πράγμασιν συμφέρεσθαι τὴν ψυχὴν τοῦτο
ἔλαβε τὸ ὄνομα (εὐφροσύνην; cfr ibdm 417 A (τὸ συμφέρον)
οὐδὲν γὰρ ἄλλο δηλοῖ ἢ τὴν ἅμα φροῶν τῆς ψυχῆς μετὰ
τῶν πραγμάτων; scilicet Plato docet eos, qui principes verba
finxerint, τὸ πᾶν εἶναι ἐν πορείᾳ sensisse); O. C. 640—1 τὸ
δ' ἡδὺ τούτων, Οἰδίπους, δίδωμί σοι κρίναντι χρῆσθαι· τῇδε
γὰρ συνοίσομαι (συμπονήσω, Schol.; eadem ego sequar; cfr
Nauckium, qui hos versus interpolatos existimat). — Satis
videor exempla attulisse, quibus appareat sermonis quidem
consuetudinem nihil impedire, ne *συνοίσει* ita interpretemur:
"tu (i. e. praeter te nemo) mihi etiam morienti aderis s. com-
modum te praestabis" i. e. mihi morienti neque domus erit
neque amicus assidebit quisquam, sed tu solum — antrum dicit
— tecti tui praesidium et hanc cubilis stramenticii, qualis-
cunque est, commoditatem suppeditabis ["etiam morienti mihi
convenies," Herm.; "ut adhuc omni anni tempore, sic etiam
in moriendo mihi congruens commodumque eris (Hor. Carm.
IV. 8, 1)", Seyffert.]. Neque loci universi sententia obstare
poterit; nam quod Hartungius dicit "antrum morienti nihil
prodesse, quia mortem defendere non possit," an morienti,
pariter atque mortuo, nihil est tectum tamen et stratum cubile
habere? — *Θνήσκοντι* pro *θανόντι* poni nec assenserim Wundero
neque, si positum esset, conveniret sententiae. — Denique si*

illud momenti aliquid facere debet, quoniam in carmine in-
terpretando versamur, utra lectio suavior et ad animos com-
movendos aptior sit, neminem credo fore, quin codicum lectio-
nem Elmslejanae anteponat; quid enim levius et frigidius
illo: "you will be conscious also of my death," Blayd. ("langui-
dius est *συνείσει*", Buttm.), nisi huic lectioni aliquid sensus
atque doloris ex altera (*συνοίσει*) tanquam infundas, ut an-
trum non solum morientem aspicere et de morte quasi testi-
monium quoddam dicturum esse, sed etiam morienti adesse et
miserari dicatur?

V. 1087—8. "O tugurium calamitosum, plenissimum (do-
loris) miseriae a me profectae i. e. per me miseriae plenis-
simum." Nonnullam dubitationem haec verba Blaydesio habere
videntur, non, credo, quod *λύπη* non significet dolorem cor-
poris (contrarium ponitur *ἡδονή*, Plat. Cratyl. 419 C.; cfr id.
Phaedo. 60 B.; Soph. El. 533), aut quod non possit doloris
plenus locus dici, ubi quis multum doloris exantlaverit, sed
quod *λύπη* ἀπ' ἐμοῦ ("dolor a me proficiscens") paulo absur-
dus dici videtur; sed multo absurdior est Blaydesii conjectura
πύον τᾶσδε νόσον (i. e. puris, tabis, "matter from a sore").
Wunder explicat *gemitum dolore extortum*, collato O. C. 292 ubi
ἐνθυμήματα τὰ πό σου cogitationes a te enuntiatae (Wund.
1868) dicantur. Sed hanc explicationem neque illo neque
alio ullo exemplo defendi credo. Multo et simplicius et ve-
rius verba Philoctetae ita explices, ut dicat sua miseria (non
gemitu tantum), quam in antro exantlaret, antrum ipsum plenum
doloris funestumque factum fuisse; ex quo fit, ut antrum mi-
serum s. aerumnosum (*τάλαν*) dicat. — ἀπ' ἐμοῦ, ut saepe fit,
ad articulum et substantivum appositum est, cum ad prae-
dicatum (*δι' ἐμὲ πλήρης*) referri deberet; cfr Electr. 1069—70;
Ant. 2 τῶν ἀπ' Οἰδίου κακῶν.

V. 1089—90. *τί ἄρα πρόφικτόν μοι κατ' ἡμέραν ἔσται*,
Schol. — Cum illud, quod est in codicibus, *τί ποτ' αὖ* neque
cum basi iambica versus antistrophici (1110) *καταιαῖς* con-
veniret neque anapaestum in basin glyconeorum Sophocles ad-

misisse videretur, jam pridem *τί ποτ' αὖ* in *τίπτ' αὖ* mutatum est, quod hoc loco non *cur*, sed *quid* tandem significare similitudine exemplorum Homeri Od. XI. 474 *τίπτ' ἔτι μείζον ἐνὶ γρεσὶ μῆδεαι ἔργον*) et Aeschyli (Agam. 942 Keck.; Pers. 555 Teuff.) defendunt. — *αὖ*, ut *αὖθις αὖ πάλιν* 952, dicit, quia abjecta spe salutis ad vitam solitariam et miseram rediturus est (in so fern er in sein früheres Elend zurückgeschleudert wird, Nauck.). Sed cum ad pronomen interrogativum *τί* articulus *τὸ* (*κατ' ἡμᾶρ*) non satis convenire videretur, Hermannus pro *τί ποτ' αὖ* scripsit *ποθὲν* aut *ποτ' αὖ* (?), Hartungius autem *τὸ κατ' ἡμᾶρ* non pro substantivo (victu quotidiano), sed pro adverbio ("in diem," quotidie) esse voluit, cum ita interpretaretur (in commentario) "was soll Tag für Tag (aus) mir werden" (in ipso contextu liberius: "was soll aus mir werden von heut' an"; Donner: "was soll fürder mich nähren"). Et verum sane est, *τὸ κατ' ἡμᾶρ* hoc quoque et saepius quidem significare, ut Eur. Ion. 124 *σαίρω δάπεδον θεοῦ — λατρεύων τὸ κατ' ἡμᾶρ*; Eur. Bacch. 908 *τὸ δὲ κατ' ἡμᾶρ ὅτῳ βίοςτος εὐδαίμων, μακαρίζω*; id. El. 181—2 *δακρύων δέ μοι μέλει δειλαίῳ τί κατ' ἡμᾶρ*; ibdm 145; ubi *τὸ κ. ἡ.* *victum quotidianum* significet, non plus unum locum novi, Soph. Fragm. 685 *τὸ κατ' ἡμᾶρ ὅπως ἡδίστα προσύνων* (cfr exempla apud Blaydesium). Quod cum ita sit, recte lectionem Musgravii (*τίπττε*) cum explicatione Hartungii conjungere videmur: "quid tandem mihi in diem continget? h. e. quomodo ea, quae ad vitam opus sunt, in (quemque) diem habiturus sum?"

V. 1090—91. "quam cibum praebentem spem (i. e. spem fore, ut mihi cibus praebeatur) et unde nactus sum?" *σιτονόμον σῖτον νέμοντος, τροφῆως*, Schol. Veteres editores (ante Herm.) post *μέλεος* interpunxerunt; at non de alimentis et spe, sed de spe alimentorum mentio fit.

V. 1092—94. *εἴθ' αἰθέρος ἄνω: τὸ ἐξῆς· εἴθε αἰθέρος ἄνω ἔλωσί με ὀξύτονοι δρομάδες διὰ πνεύματος. τινὲς δὲ οὕτως· μετὰ ὀξύτόνου πνεύματος ἔλωσί με· ὀξύτονον δὲ λέγει*

πνεῦμα, ἀπὸ τοῦ ὀξύτόνως βοᾶν γρ. δρομάδες, αἱ καταιγίδες, τινὲς δὲ πτωχάδες, ἵνα τὰς Ἀρπυίας σημαίῃ, διὰ τὸ αἰετίνην (1093) *πτωχάδες: αἱ ἄρπυιαι, ἐπιδεικτικῶς, διὰ τὸ ἐπεμπίπτειν ἢ διὰ τὴν φωνήν.* — *γρ. πτωμάδες, πτωχάδες, πτωχάδες, πρωτάδες, δρομάδες*, Schol. — Corruptos hos versus esse cum ex discrepantia, quae est inter versum 1092 *εἴθ' αἰθέρος ἄνω* et antistrophicum 1114 *ἰδοίμαν δέ νιν* ("talis dochmiacus *εἴθ' αἰθέρος ἄνω* nusquam invenitur, Hermann. ap. Erfurdt.; "non credibile est dochmii unius inter alios numeros positi aliam quam in antistropha v. 1113 formam admisisse poetam," Dind. in edit. majore; cfr Seyffert. ad h. l.) tam maxime inde apparet, quod optativa particula *εἴθ'* cum conjunctivo juncta est (quod idem factum est locis corruptis Eur. Supplic. 1025; Hel. 263, ubi Nauck. *λάβοιν* (*λάβοιμι*) legit; cfr Matthiae Gramm. §. 517 Anm. 6). Itaque aut particula mutanda est aut modus; utrum autem fieri debeat, ex universa sententia exquirendum est. Atqui hac quidem nihil magis dubium et obscurum est ("der Sinn ist bis zum Unkenntlichen verwischt", Heimsoeth. Krit. Studien. 376). Duo omnino explicandi vel potius conjiciendi viae initae sunt. Ac primum scholiastae quidem si credimus, his versibus (1093—4) optat Philocteta, ut Harpyiae i. e. tempestatum (*τῶν καταιγίδων*) numina quaedam (cfr Hom. Od. I. 241 *νῦν δέ μιν ἀκλεῶς ἄρπυιαι ἀνῆρειψαντο*; "sie galten als Sinnbilder für das spurlose Verschwinden eines Menschen," Ameis. ad h. l.; ibdm XX. 66. *Πανδαρέου κόρυς ἀνέλοντο θύελλαι*) per aera stridulum se abreptum ferant, quoniam praesentia mala ferre non potest, ("in his helplessness Philoctetes is naturally driven to a wish, that he could be born through the air and thus escape from the world," ap. Blaydes. ad h. l.), quomodo in fabulis saepe fit, ut ii homines, quibus mala prorsus insanabilia aut ipsis sint perferenda aut in aliis aspicienda, optent, ut, relictis terris et rerum humanarum societate aspectuque, aut per auras sublime ferantur aut in maris immensi latebras demersi abscondantur, quo ne fama

quidem earum rerum, quae gerantur in terris, pervenire possit, ut Eur. Hippolyt. 740 ἡλιβάτοις ἐπὶ κενθμῶσι γενοίμαν· πτερόεσσαν ὄρνιν εἴθε θεὸς ἐν με ποταναῖς ἀγέλαις θείῃ ἀρθείην δ' ἐπὶ πόντιον κῆμα τῆς Ἀδριηνᾶς ἀκτᾶς Ἡριδανοῦ θ' ὕδωρ; Trach. 954 εἴθ' ἀνεμόεσσά τις γένοιτ' ἔπουρος ἐστιῶτις αὔρα, ἥτις μ' ἀποικίσσειεν ἐκ τόπων; Aj. 1192; Eur. Androm. 861 Φθιάδος ἔκ γὰρ κτανόπτερος ὄρνις εἴθ' εἴην ἢ πενκᾶν σκάφος, ἃ διὰ κτανέας ἐπέρασεν ἀκτᾶς πρωτοπλόος πλάτα. Hoc igitur si quis credat his versibus significari, (qua in sententia me esse fateor), non difficile sit soloecismum ita tollere, ut μ' ἔλοιεν pro ἔλωσιν scriberetur. Ac certe ea sententia non refellitur iis, quae sunt apud Seyffertium (p. 107), "ejusmodi optatum nunc quidem ab animo senis fracto et molitia quadam ac fletu languefacto potius quam ad iram et acrimoniam vehementius incitato longissime abhorrere;" quasi vero talia optare irati ac non extrema desperatione affecti esset! Sed primum αἰρεῖν rapere, ferre non significat; deinde neque verane sit lectio πτωκάδες (scholiastae quidem magna lectionum varietas cognita fuit, vid. supra) neque, si vera est, quomodo Harpyiae i. e. violentae (procaces venti, Horat.) tempestates verbo ex πτώσσειν (timidum se abscondere) ducto significari possint, apparet; incerta vero sunt ea, quae ex Apollonio Rhodio ingeniose conjiciuntur, πλωάδες vel πλωίδες (Ap. Rhod. II. 1054; obscoenae maris volucres, Vg. Aen. III.), vel πλωτάδες i. e. insulis, quae olim πλωταί, mox Στρογάδες appellatae sunt, oriundae (Brunck. ad h. l.; cfr Seyff. p. 108). Hac moti difficultate alii ita optativam sententiam servaverunt, ut πτωκάδας non tempestates (Harpyias) dici putarent, sed timidas aves ejusdem generis, cujus multas ante Philocteta sagittis suis confixas ad vitam sustentandam adhibuisset [cfr v. 287 sqq.; Schneidewin. (apud Blaydes.): "would that the birds, which have hitherto fled from my absence, would now bear me away on high through the air —"]. At dicere hominem a columbis, mitissimo et infirmissimo volucrum genere, tolli et rapi per auras, nescio an tale sit,

quod ab antiquo poeta ne ibi quidem, ubi in rebus plane fictis versetur oratio, expectari possit; ex quo fit, ut Sophoclen, si Philoctetam optantem induxerit, ut ab avibus quibusdam in sublime raperetur, multo probabilius sit aves quasdam supra naturam et veritatem auctas, quales sunt Harpyiae, finxisse. Sed veniamus ad eos, qui in optatione versari sermonem negant. Eorum autem duplex sententia est; una est Hartungii (et quodam modo Hermannii, ed. Lips. 1827; Matthiae ap. Blayd.), timere Philoctetam, ne non jam aves figere (capere) possit, sed ab illis ipse mortuus devoretur et in sublime rapiatur ("dass er selbst als Leiche von den Vögeln gefressen und in die Lüfte verschleppt werden wird"). At cum Hartungius hos versus (1092—4) cum priori conjunctos ita scribat: τοῦ ποτε τεύξομαι σιτονόμου μέλεος πόθεν ἐλπίδος, εἴ μ' αἰθέρος ἄνω πτωκάδες — ἐλοῦσιν (i. e. αἰρήσουσιν; "wo finde ich Armer ein Mittel des Unterhalts, wenn in die Luft schüchterne Schreier, πτωκάδες ὀξύτονοι, mich rafften in Wind"), primum quis non sentiat absurde quaerere Philoctetam, unde habiturus sit, quo vitam sustentet tum, cum mortuus a feris laceretur? Deinde forma ἐλοῦσιν nimis incerta est (cfr Herm. ad Oed. Col. 1454). Jam Hermannus tribus modis horum versuum scripturam constituit. Nam et ἔλωσι retinuit (1827) hoc modo: ἴθ', αἰθέρος ἄνω — ἔλωσι με — "age, per altum aetherem fugaces stridentibus auris aves me rapiant?", qua de lectione idem fere, quod de illa Schneidewiniana, dici potest, et ἔλωσι in ἐλώσι mutavit (quod in cod. C. parisino esse testatur Blaydes.; ex recentioribus primus Heynius eam lectionem amplexus esse videtur, Erfurdt., p. 275); hoc autem ipsum duabus rationibus intellexit. In editione Erfurdtiana (1805) haec affertur Hermannii conjectura "τοῦ ποτε τεύξομαι σιτονόμου μέλεος πόθεν ἐλπίδος, ὅθ' αἰ πρόσθ' ἄνω πτωκάδες ὀξύτόνου διὰ πνεύματος ἐλώσιν με οὐκ ἔτ' ἴσχω. Sensus est: unde miser spem victus nanciscar, quum, quae ante rapidis sublatae auris me fugiebant aves, me persequentur." At certe ab avibus (i. e. columbis) agitari Philoctetam absur-

dum est, vel potius ineptum est Philoctetam de eo queri; nam ita demum aliqua spes esse videtur fore, ut capiat unam alteramve columbam, si procaces in eum involaturae sint. Sed in ultima editione Hermannus, cum hoc sibi persuasisset, querentem quaerere Philoctetam, quid jam de necessariis vitae subsidiis sperare possit, cum (ὅτε, nār) aves timidae per aera stridulum actas detinere (ἴσχειν 1094) non possit, verbo ἐλῶ-σιν intransitivam vim tribuit "cum super aethera per stridentes auras fugaces ferentur" (Seyff.), qua in interpretatione Seyffertium et Nauckium sibi assentientes habuit, quorum ille neglecta dochmiorum inter se discrepantia εἴ γ' αἰθέρος ἄνω — ἐλῶσιν dedit; Nauckius autem cum nec illam ferri posse neque πτωκάδας per se ipsum *timidas volucres* significare neque denique αἰθέρος ἄνω sententiam ullam habere (cfr tamen Eur. Or. 1542 προκηρύσσει θοάζων αἰθέρος ἄνω καπνός) putaret, audacius conjecit: γοναὶ δ' αἰθέρος (aetheris alumni) πτωκάδες et cet., a qua scriptura non multum abhorret Heimsoethii ὅτ' ὄρνεις ἄνω πτωκάδες et cet. Sed intransitiva vis verbi, quod est ἐλαύνειν ("superne ad aethera vehi," Seyff.), num ad aves apta sit, valde dubito; non enim solet, nisi aut de equitantibus curruve iter facientibus (rida, kōra, āka) aut de ipsis equis curribusque adhiberi (Hom. Od. III. μάστιζεν δ' ἐλαῖαν; Arist. Equ. 243; Nub. 25, 1298; Xen. Anab. I. 8); de feris agitatis nusquam vidi usurpari; nam de translato verbi usu hoc loco nihil dicere opus est. Denique ne illud quidem, quod in v. 1094 scribunt, οὐδ' ἔτ' ἴσχω vel οὐ γὰρ ἴσχω (pro οὐ γὰρ ἔτ' ἴσχω) aptissimum videtur; non enim *sistere, subsistere* (praetereuntem), id quod volunt (cfr Ellendt. lex. Soph.), ἴσχειν significat, sed *tenere, detinere* ea, quae jam in manu aut potestate tua sunt. — Haec cum ita sint, tutius videretur verba tradita ad sententiam a scholiastis datam accommodare, si modo id ullo tolerabili modo fieri posset. Nam et clausulae stropharum insignem aliquam et ad animos movendos aptam sententiam habere solent (cfr ea, quae v. 1113 optantur) et quamvis saepe scho-

liastae in singulis verbis errare soleant, de universis locorum sententiis non levis eorum auctoritas esse debet; non enim eas ipsi invenerunt, sed ex communi lectorum opinione tradiderunt. Ita igitur interpretari vellem: "utinam supra aethera harpyiae per auras stridulas me rapiant (μ' ἔλοιεν): non enim jam ferendi ulla in me vis est" cfr Wund. annot. crit.; El. 186 οὐδ' ἔτ' ἀρκῶ; ibdm 119, 120; Phil. 1217 ἔτ' οὐδέν εἰμι; in promptu est conjicere, ἴσχω glossam ad verbum ἀρκῶ vel εἰμι explicandum in margine appositam ipsam in contextum irsepsisse; cujus rei multa exempla sunt ap. Wecklein., Studien zu Eurip. p. 311. Sed restat illa difficultas, quod neque vox πτωκάδες *Harpyias* significare posse neque αἰρεῖν *rapere* videtur. Itaque ut alii nonnulli editores (Wund., Blayd. et ipse Nauck.) omnem rem ut desperatam in incerto relinquentiam censui.

V. 1095—97. σὺ σταντῶ περιποίησας τὴν νόσον σὺ σταντῶ τούτων πρόξενος γέγονας, ὃ δυστυχέστατε σὺ σταντῶ κατηξίωσας καὶ οὐκ ἀπὸ τινος ταύτη τῇ τύχῃ ἐνέχη, ἀπὸ μείζονος σοῦ διὸ μηδένα αἰτιῶ, ἀλλὰ σεαυτόν, Schol. — τοι particula est, (nempe; ju), non pronominis personalis dativus, ut scholiasta velle videtur; cfr Aj. 358—9 σέ τοι, σέ τοι μόνον δέδορκα ποιμένων ἐπαρκέσοντι. — καταξιοῦν ut ἀξιοῦν Soph. El. 172, 1240, (aequum censere i. e.) *velle* significat; quidnam voluerit, ex proximis verbis satis apparet. Ad sententiam conferri potest Eur. Med. 605 αὐτὴ τὰδ' εἶλον μηδέν ἄλλον αἰτιῶ. — οὐκ ἄλλοθεν ἔχη τίχα τῷδ' ἀπὸ μείζονος "non aliunde teneris hac calamitate a potentiore" i. e. non alter potentior hoc tibi malum attulit, (sed ipse attulisti); verbis ἀπὸ μείζονος explicatur ἄλλοθεν.

V. 1098—1100. εὐτέ γε παρὸν φρονῆσαι ὅτε γε παρόντος σοι σωφρονῆσαι τὸ λυσιτελεῖς ἀπὸ πλείονος δαίμονος τὸ κάκιον εἶλον, τὸ μὴ ἐλθεῖν. πλείονος δὲ δαίμονος λέγει τοῦ λυσιτελεστέρου καὶ συμφέροντος. τοῦ λόγονος δαίμονος τοῦ συμφέροντος [εἰς τὸ αὐτὸ] λείπει ἢ ἀντί, Schol., quem hos versus pro incertis atque obscuris habuisse ex ipsa annotatione

satis apparet. Nam et pro *λόνος* lectionis varietas *πλέονος* ei cognita fuit et quomodo genitivum *λόνος δαίμονος* explicaret, prorsus dubius haesit. Recentiores fere *ἐλεῖν* in *αἰνεῖν* mutantes et genitivum ab hoc verbo pendere statuentes ("der gen. hängt ab von dem in *αἰρεῖσθαι* liegenden comparativen Begriffe," Nauck.; id. ap. Wund.) ita interpretantur: "cum liceret sapere (*παρὸν φρονῆσαι*, cfr v. 1078), deterius quam meliorem fortunam probare (*αἰνεῖν*) malebas." Sed melior est, quam *αἰνεῖν*, Wunderi conjectura *εὐρεῖν*, neque, si potest *νικᾶν* Aj. 1357 cum genetivo conjungi (*νικᾷ γὰρ ἀρετῇ με τῆς ἐχθρᾶς πολὺ*), idem ad *ἐλέσθαι* transferri potest; in illo certa vis comparandi inest, in hoc plane nulla. Ergo scripserim *φρονεῖν* πρὸ τοῦ *λόμος δαίμονος* εἶλον τὸ κάκιον εὐρεῖν; de verbi *εὐρίσκει* significatione nancisci, assequi cfr Trach. 284 *ἐξ ὀλβίων ἄζηλον εὐροῦσαι βίον*. Arnoldii conjectura (in "Eos," 1864) *ἀντλεῖν* ideo minus placet, quod in τὸ *λῶν* non convenit *ἀντλεῖν*. Cum syllabae τοῦ *λόμος* respondeant choriambō καὶ γὰρ ἐμοὶ in versu 1121, alii *φ* ante vocalem corripere (cfr Seyffert.), alii choriambum dipodia iambica permutatum putaverunt, ut 1161 (*μηκέτι μηδενὸς κρατύνων*, alii denique *λόμος* in *πλέονος* (Dind., cfr Schol.) aut τοῦ *λόμος* in *λωίονος* (*λωϊτέρον*) mutare voluerunt. Sed et *πλέονος* absurdum est (cfr Seyff.) neque articulus non desiderari videtur. Praeterea in hac parte choricarminis (1101—45) alia quoque sunt, quae ab antistrophicis versibus abhorreant; cfr enim 1097 cum 1119.

V. 1102—5. "O miserum, miserum (igitur, ἄρ' cfr 1083) me et aerumna vexatum [*λωβατός ἐπίπονος*, Schol. omnino est vel contumelia, injuria affectus (Aj. 1388) vel injuriosus, contumeliosus *αἰσχροὶ καὶ λωβήτ' ἔπη*, Phil. 607], qui jam cum nullo posthac mortali in posterum ("synomicae dictiones coacervatae, ἤδη ὕστερον εἰσοπίσω, bene signant animi aegritudinem, infortuniis ejus inhaerentis, Wakef.) infelix hic commorans moriturus sim!" Versus 1103 ex iisdem partibus consistit ille quidem, atque v. 1082, sed paulo immutato ordine.

μετ' οὐδενός, cfr ὅπως μὴ v. 169. — Meinekius in *φωτῶν* mutavit *ἀνδρῶν*, ne brevem extremi glyconeï syllabam (*ὕστερον*) vocalis (*ἀνδρῶν*) exciperet; at cfr 184—5, 1110—11, (1129—30), nam v. 1127 conclusione sententiae excusatur.

V. 1108—11. De verbis οὐ *φορβάν* — ἴσχων scholiastae haec tantum habent: οὐ *φορβάν* ἐτι προσφέρων· ἀντὶ τοῦ, προσφερόμενος. ἐνίστε δὲ ἐμπαλιν γηροὶ διακονούμενος ἀντὶ τοῦ διακονῶν καὶ στιβαδοποιούμενος ἀντὶ τοῦ στιβαδοποιῶν (cfr *αὐδῶμαι*, 130; *εἰσορῶμαι*, Electr. 1058). — Facillima sine dubio et maxime in promptu est illa Brunckii (et Buggii) interpretatio: "non cibum domum (til min Hule) apportans, non ex volatilibus telis, in valentibus manibus meis ("til ὀπλων," i. e. quae inter valentes meas manus sint) tenens (*φορβάν*, id.), nisi quod difficile sane est ἴσχων a *κραταιαῖς* *χερσὶν* separare. Atqui utrumque ἐτ *φορβάν* et *χερσὶν* ad ἴσχων referre incommodum et prope absurdum est; quasi vero ad cibum sumendum et admovendum ad os "manibus valentibus" opus sit. Itaque Doederleinius cum vellet *προσφέρων* *φορβάν* etiam ad τῶν ἐμῶν ὀπλων pertinere, *arcum* autem (ὀπλα) participii ἴσχων objectum esse, ("zu ὀπλων ist κρατ. μετὰ χερ. ἴσχων (τὰ ἐμὰ ὀπλα) ähnlich hinzugesetzt wie 55 λέγων zu λόγοισιν," Schneid.), post alterum οὐ interpunxit hoc modo: οὐ *φορβάν* προσφέρων, οὐ (i. e. nej!), *πιτανῶν* ἀπ' ἐμῶν ὀπλων, *κραταιαῖς* μετὰ *χερσὶν* ἴσχων "non cibum apportans (parans), non, ex volatilibus telis (cfr 710, 711 — ἐξ ὠκυβόλων εἴ ποτε τόξων *πιτανῶν* ἰοῖς ἀνύσειε *γαστρὶ* *φορβάν*), inter valentes manus (cfr 1134, 1135) tenens" (i. e. quae inter manus valentes teneam, tendam, dirigam; cfr 1059 *τούτων* *κρατύνειν* μηδ' *ἐπιθύνειν* *χερὶ*); scilicet timebat, ne, si diceretur οὐ — *προσφέρων*, οὐχ ἴσχων ea, quae aliunde parentur alimenta, ab iis quae arcu pararet, absurde distinguerentur, cum praeter arcum Philocteta nihil haberet, unde vitam sustentaret [cfr v. 287, 710, 931, 955, 1126; "nach der Vulg. οὐ *πιτανῶν* — ἴσχων (neml. *φορβάν*) würde zwischen der sonsther in die Höhle getragenen und der durch den

Bogen gewonnenen *γορβά* ein unstatthafter Unterschied gemacht. Auch bildet *προσφέρων* und *ἴσχων* keinen richtigen Gegensatz", Schneidew.]. Sed et universam sententiae formam verborumque collocationem duram et horridam esse, non licet negare, neque satis commode arcus ὅπλα dicitur *πανά*, quod adjectivum in sagittas optime convenit, in arcum non item; sagittae autem ὅπλα hoc loco dici non possunt, quod certe non hae sunt illae, quae "manibus valentibus tenentur." Recte Hartungius: "wenn Sophokles" inquit, "sagen wollte: *nicht mittelst meiner geflügelten Rüstung Nahrung habend*, konnte er dann wohl hinzusetzen *zwischen den kräftigen Händen*, ohne dass dieser Zusatz auf das Halten der Nahrung sich beziehen musste." Itaque hic quidem scripsit: οὐ γορβὰν ἔτι προσφέρων, οὐ παντῶν ὅπλ' ἐμῶν τόξων, κραταιαῖς μετὰ χερσὶν ἴσχων "keine Nahrung zu Hause mehr schaffend, nicht des beschwingten Pfeils Waff' in kräftigen Händen haltend." Qua in scriptura licet non pauca reprehendi possint, tamen ceteris sine controversia facilius et simplicior est. Spondeus ille post choriambum (ἐμῶν) τόξων in his strophis 1081—1121 nusquam; at in antistropha β. semel (1151) invenitur.

V. 1111. ἄσκοπα ἀπροσδόκητα, δόλια, ἃ οὐκ ἔστι προσκέψασθαι γρ. δὲ καὶ ἀψόφα ἀπὸ τοῦ μὴ ψοφεῖν, ἀντὶ τοῦ λαθραῖα. ἀπὸ μεταφορᾶς τῶν κολυμβῶντων κρυπτὰ δὲ ἔπη φησὶ τοῦ Ὀδυσσεύς. εἰς τὸ αὐτό. ἀλλὰ μοι τὰ ἀφανῆ καὶ κρυπτὰ δολίας φρενὸς ὑπέδν με —, Schol.; De ὑπέδν cfr ὑπῆλθε 1007; ἄσκοπος improvisus, caecus (caeca timet — aliunde fata, Hor.); El. 864 ἄσκοπος ὁ λάβει, quid quisque vitet, nusquam homini satis cautum est in horas, Hor.).

V. 1113—15. γένοιτο δέ μοι τὸν παραίτιον τούτων ἴσον χρόνον δυστυχῆσαι, τῆς ἐμῆς λαχόντ' ἀνίας· δύναται δὲ καὶ κατὰ τὸ πληθυντικὸν ἀκούεσθαι, ἐμὰς λαχόντ' ἀνίας. ἀλλὰ τῆς ποιητικωτέρας (?) ἢ τοιαύτη φράσις, Schol. Sed de λαγχάνειν cum accusativo cfr 509, et de ipsa sententia 315—316.

V. 1116—17. πότμος δαιμόνων "fatum (fas) deorum" (δαίμονες i. e. θεοί, 447, 462, 1186, 1468) cfr 192 sqq. θεῖα — τὰ παθήματ' ἐκεῖνα πρὸς αὐτὸν τῆς ἀμόρφου Χρύσης ἐπέβη. — λείπει ἢ ἐξ' ἐκ θεῶν γὰρ τύχη τις τοῦτο κεκλήρωκεν καὶ οὐχ ὑπ' ἐμοῦ δεδολωσαι κατὰ κοινοῦ τὸ ἔσχεν. Τὸ δ' ἐξῆς πότμος σε δαιμόνων τάδ' ἔσχεν, Schol. Ex quibus verbis apparet scholiastam utramque vocem et σὲ et τάδε pro accusativo habuisse; quo modo Wunder quoque interpretatur: "fatum," inquit, "deorum te tenuit et haec ut paterere effecit" (cfr Seyff.). Quam rationem, ut aequum erat, improbans Nauckius Blaydesio auctore πότμος σε δαιμόνων τάδ' ἔρξε scribi malit (fatum deorum hoc tibi tribuit; "die beiden Accusative σε τάδε können nicht von ἔσχε abhängen, sondern nur von einem Verbum des Begriffes δρᾶν oder ποιεῖν"). Recte ille quidem, si modo accusativus est τάδε; at nescio an potius pro nominativo habendum sit, ita ut πότμος θεῶν τάδε σε ἔσχε dicatur pro πότμος — ἐστὶ τάδε, ἃ σε ἔσχε; cfr illud exemplum, quo nos ad 682, Wunder ad hunc locum usus est, Aesch. Pers. 750 τάδε νόσος φρενῶν εἶχε παῖδ' ἐμόν; de ἔχει cfr praeterea 1097, 331, 731 et de γὰρ v. 422. — ὑπὸ causam significat, ut Dem. Ol. III. 35 νῦν δὲ πῶς ἡμῖν ὑπὸ τῶν χρηστῶν τῶν νῦν τὰ πράγματα ἔχει; El. 711 χαλκῆς ὑπὸ σάλπιγγος ἦσαν.

V. 1119. δεῖ ἀκούεσθαι ἐπὶ (h. e. intelligi de) τῶν μάτην καταρωμένων. παντὶ γὰρ ἐγένον αἴτιος· δεῖ δὲ καὶ οὕτως καταρῶ τοῖς ἄλλοις καὶ μὴ ἡμῖν, Schol. His verbis cum duplex interpretandi ratio proponi videri possit, priorem amplexus est Hartungius: "thue Einhalt deinem Fluchen über Andere," posteriorem Nauckius: "richte deinen Fluch gegen Andere (nicht gegen uns)". Ac certe ἔχειν cohibendi vim habet, sed cum praepositioni ἐπὶ (ἐπ' ἄλλοις) intendendi vis tribuenda sit — nam "über Andere" significare vix potest, illud potius "über Anderem" i. e. de aliis rebus; quod ab huius loci sententia alienum est — verbum quoque consentaneam huic, non contrariam hoc loco vim habere verisimile est.

Neque verum est, quod dicit Hartungius, *ἔχειν ἐπὶ τινι* omnino non esse *intendere in aliquem*; cfr Hom. II. V. 829 et hujus fabulae v. 197 *ἐπὶ Τροίᾳ τεῖναι βέλη*; tamen recte Nauckius monere videtur, chorum non tam, ut alios exsecratur Philocteta, precari, quam, ut ipsum ne exsecratur, deprecari.

V. 1120. "Nam mihi quoque hoc (i. e. salus tua) cordi est; noli amicitiam meam aspernari"; non credo chorum hoc dicere, sibi quoque cordi esse, ne amicitiam aspernari velit Philocteta; cuinam enim praeterea (καί) id cordi fuisse arbitramur? — ἀπόση cfr γονάτων ἀπ., Eur. Hec. 742.

In strophā β. indignatur Philocteta in potestatem Ulixis hominis inimicissimi et improbissimi arcum suum, donum divini Herculis, pervenisse; quod tamen non factum esse posteriora declarant (v. 1217 sqq.).

V. 1123—27. "Vae mihi, et, credo, in spumanti maris litore insidens me deridet, manu quassans meum hominis miserrimi subsidium vitae, quod (i. e. arcum, quem) nemo unquam contrectavit" (βαστάζειν ψηλαφᾶν, Schol. ad v. 657). De copulandi particula post interjectionem cfr Eur. Hec. 414—15. ΠΛΞ. ὦ μήτε, ὦ τεκοῦσ'. ἄπειμι δὴ κάτω. — ΕΚ. ὦ θύγατερ, ἡμεῖς δ' ἐν γάει δουλεύσομεν. — πολιᾶς ad litus transfertur adjectivum (canum, spumans), quod proprie ad πόντον pertinet, cujus generis ad v. 225 exempla dedi, Nauckius plura affert ad h. l., ut λευκίπποι Καδμείων ἀγναι (pro λευκίππων et cet.); sed quod idem dicit ad πόντον θινὸς tanquam ad unam notionem adjectivum πολιᾶς referri, mihi quidem et minus verum et magis tanquam artificiosum videtur, quam vetus illa de hypallage doctrina; vid. Rudd. Inst. Gramm. II. p. 393. Anm. 6. Ex πολιοῦ corruptum esse πολιᾶς probabile non est.

V. 1124. Utrum θινὸς partitivus genetivus sit ex ποῦ pendens ("aliquo litoris loco"), ut Schneidewino et Nauckio placet, an ad ἐφήμερος objecti loco referri oporteat (Passov., Ell.), dubium est; mihi quidem haec ratio probabilior videtur, ut ἐφῶσθαι similitudinem talium verborum, quale est ἐπιβαί-

νειν, secutum esse existimetur; nam ut ἐπὶ ab ἡμενος sejungatur hoc modo: θινὸς ἐφ' ἡμενος, haud satis exemplis commendatur; cfr tamen O. C. 1705, 1713 γὰρ ἐπὶ ξενᾶς (Nauck. 1875).

V. 1125. Pro γελᾶ μου, quod nullo exemplo comprobatur, γελᾶ μοι scripserim; cfr exempla apud Ebeling., lex. Soph.

V. 1126. ἐμὰν μελεοῦ pro eo, quod legitimum est, τοῦ μελεοῦ, cfr v. 311, 951 sqq.; Eur. Troad. 106 ἐμοὶ μελέα; ibdm 136 ἐμὲ μελέαν Ἐκάβην. — τροφὰν cfr 931, 933, 953.

V. 1128. Hi versus, quibus arcum suum alloquitur Philocteta, quodam modo in memoriam revocant illa, quae Cyclops queritur Od. IX. 447 κριέ πέπον — ἦ σύ γ' ἄνακτος ὀφθαλμὸν ποθέεις, τὸν ἀνὴρ κακὸς ἐξαλάωσεν — εἰ δὲ ὁμοφρονέοις ποτιφρονήεις τε γένοιο et cet. Voce ἐλεινόν, quod Blayd. in ἑταῖρον mutare velit, sententia carere non potest, si sensus quidam et dolor arcus significandus est.

V. 1131—32. τὸν Ἡράκλειον ἄθλιον ἀντὶ τοῦ τὸν Ἡράκλειον διάδοχον (cfr v. 262 τὸν Ἡράκλειον ὄντα δεσπότην ὀπλων). ἦ ἐμὲ τὸν ἐπὶ τῷ Ἡρακλεῖ ἄθλον ποιήσαντα τὴν πυρὰν καὶ ὑφάψαντα αὐτήν (h. e. qui laborem illum Herculis causa perfecit, sc. rogi laborem sive ut rogum strueret Herculi). (εἰς τὸ αὐτό) ἐαντόν γησι, Schol. (Elmsl.). ἄθλιον γράφεται ἄθλον, Schol. rec. — Scholiastas, quomodo se expedirent, nescivisse apparet. "τὸν ἄθλιον Ἡράκλειον, supple διάδοχον, ἑταῖρον vel simile quid: miserum Herculis socium," Brunck. Erfurdus et Hermannus (cfr Wunder, 1839) cum hanc ellipsin non sine causa durissimam existimarent, pro ἄθλιον substantivum aliquod, quod socium aut famulum significaret, requirebant. Itaque hic quidem ἄγκονον scribi voluit (ap. Erfurdt. 1805, p. 278 sqq.), cum et hoc vocabulum apud Hesychium inveniri et a Philostrato (in Icon. p. 889 edd. Olear.) Philoctetam θεράποντα τῷ Ἡρακλεῖ ἐκ νηπίου — καὶ φορέα — οἱ — τῶν ὀπλων (non tantum τὸν τὴν πυρὰν τῷ Ἡρακλεῖ ὑφάψαντα) dici doceret; ipse autem Erfurdus ἄρθμιον maluit, quod voca-

bulum et sententiae satis facit (cfr Hom. Od. XVI. 427 οἱ δ' ἡμῖν ἄρθμοι ἦσαν; ἄρθμοι φίλοι, Hesychius) et ei, quod in codicibus legitur (ἄθλιον), simillimum et denique ita insolitum est, ut a librariis facile corrumpi potuisse videatur. Erfurdium fere recentiores secuti sunt, nisi quod Dindorfius σύννομον dedit, Blaydesius autem, cum ὥδε non admodum ad sententiam aptum esse acute vidisset, ἥλικα τόνδε scripsit; quae conjectura longius a vestigiis codicum abhorret, quam ut eam recipere ausim. — Mira prorsus ea Hermanni explicatio est, quam Ellendtius in lexico Soph. sequitur "Ἡράκλειον ἄθλον dicit arcum ab Hercule praemio sibi datum."

V. 1134—35. μεταλλαγῇ μεταβολῇ. ἐρέσση· στρέφη. ἡ δὲ μεταφορὰ ἀπὸ τῶν ἐρεσσόντων, Schol. In his versibus aliquid corruptum esse primum ex eo verisimile est, quod v. 434 antistrophico syllabā brevior est (cfr 1157 ἐμᾶς σαρκὸς αἰόλας), deinde quod ἐν μεταλλαγῇ — ἀνδρὸς (ἐρέσση) vix ullam sententiam habent; nam in commutatione dici pro "in mutata possessione" (Wunder), hoc autem pro "in possessione alius viri" (id.) aut μεταλλαγῇ ἀνδρὸς πολυμηχάνου ἐπέσσει "in humeris viri l. domini commutati" significare quis credere possit? Jam ἐρέσση ut possit idem significare, quod χειρὶ πάλλῃ (manu jactaris), num continuo sequitur, ut ἐν μεταλλαγῇ ἀνδρὸς ἔ. (viri commutatione jactaris) pro a commutato viro (ἀνδρὶ μεταλλαχθέντι) h. e. "alterius manu jactaris" dici possit? Non sine ratione Hartungius: "dieser", inquit, "Begriff (ἐρέσσει) aber erfordert durchaus die Erwähnung der Hand, von welcher der Bogen gehandhabt (hin und her bewegt) wurde." Itaque hic quidem scripsit: χειροῖν δ' ἐν μεταλλαγῇ πολυμηχάνου ἀνδρὸς ἐρέσσει h. e. "commutatione (scil. domini facta) in manibus (ἐν χειροῖν) viri versuti jactaris." At et haec constructio, quam ajunt, durissima est et impedita sententia. Equidem μεταλλαγῇ ex μετ' ἀγκάλαις "inter brachia" corruptum existimo (cfr κραταιαῖς μετὰ χειροῖν v. 1110). Vocabulum, quod est ἀγκάλαι, nullo praeterea loco apud Sophoclem est; sed apud alios scriptores frequenter ita adhi-

betur, ut non semper *brachiorum amplexum* (famn), sed tantummodo *brachia*, *manus* significet; cfr Aesch. Supplic. 481 κλάδους γε τοίτους αἰψ' ἐν ἀγκάλαις λαβὼν βομῶν ἐπ' ἄλλους δαιμόνων ἐγχωρίων θές. — Hujus autem corruptelae causam non minimam hanc fuisse suspicor, quod pro ἀλλ' αἰὲν primum ἀλλ' αἰ, deinde ἀλλὰ εἰ et ἀλλὰ ἐν scriptum esset; tum ne duplex esset praepositio, librarium μετ' ἀγκάλαις in unum nomen ex ἐν aptum mutavisse. At quod dicit Seyffertius, "qui ἐρέσσει tueantur, non videre nec tempus rei consentaneum esse" (scilicet pro praesenti futurum requirit) "neque ipsam remigandi imaginem in arcus usum, qualemcunque velis, quadrare", primum videndum est, ne ἐρέσσει futurum esse possit (cfr πέλασσον 1161 et, quo exemplo ἐπέσσει suum tueatur Seyff., Aesch. Pers. 121; cfr Teuff.), deinde de re ex praesenti tempore in futurum continue pertinenti futurum non est necessarium, tum ipsum verbum ἐρέσσεσθαι, si ad ipsam *tendendi* et *dirigendi* actionem referatur (non ad manus aut umerorum — Seyff. — jactationem), non absurdum videtur; neque enim ἐρέσσειν tantum de motu aut molimine pedum alarumve (remigio alarum, Vg.; cfr Eurip. Ion. 161 ὁδε πρὸς θυμέλας ἄλλος ἐρέσσει κύνος; id. Iph. Aul. 139 ἴθ', ἐρέσσω σὸν πόδα, γήρᾳ μηδὲν ἐπείκων) adhibetur, sed etiam omnino *movere*, *versare* significat, ut Soph. Ant. 159 μῆτιν ἐρέσσω "consilium volvens, versans", quod Weckleinus (Ars Soph. em. 56) contra rationem suam, quod dicit librarios saepe verba insolita aut audacter translata in vulgaria mutasse, cum Bergkio ex ἐλίσσω corruptum putat. — Ergo ita interpretor: "sed inter manus viri versuti semper versabere."

V. 1136—37. "Videns turpes fallacias et invisum hominem inimicum;" de μὲν ad id verbum, quod ad duo diversa communiter spectat, non ad id, quod contrarium aut diversum est, posito cfr v. 1056; de τὲ et δὲ inter se permutatis cfr v. 528, 456, 441.

V. 1138. "Sexcenta (mala) ex turpibus (dolis) creantem," cfr v. 409; ἀνατέλλοντα ἐσόμενα, Schol. At, si cetera sana

sunt, transitivo verbo opus est; transitivus autem verbi ἀνατέλλειν usus, facere ut proveniat alqd, "gignere, creare", non uno exemplo confirmatur, cfr (lex. Pass.) Pind. Isthm. VI. 4 εὐρυχαίταν ἀντίλας (ὦ μάκαιρα Θήβα) Διόνυσον; ibdm V. 75 πίσω σφε Δίρκας ἀγνὸν ὕδωρ, τὸ βαθύζωνοι κόραι χρυσοπέπλον Μναμοσύνας ἀνέτειλαν παρ' εὐτειχέσιν Κάδμον πύλαις.

V. 1139. In librorum lectione ἀνατέλλοντα, ὅς' ἐφ' ἡμῖν κακ' ἐμήσατ' Ὀδυσσεύς, dubitare non licet, quin Ὀδυσσεύς aut "e glossemate aut scribendi vitio" ortum sit, cum et metro repugnet, neque ad sententiam aptum sit; quid enim opus fuit in extrema sententia Ulixen nominare, de quo ea, quae praecedunt, omnia dicta sint? Henr. quidem Stephanus πολυμήχανον ἄνδρα Neoptolemum dici vult, qui "infinita mala — infert, quae adversus nos machinatus est Ulysses, ut videlicet N. dicatur operam suam turpiter Ulyssi commodasse;" at fieri non potest, ut mores Neoptolemi tam diversa ratione a v. 1008 sqq. describat Philocteta. Probabiliter igitur Dindorfius ὦ Ζεῦ; parum verisimile, quod nimis infirmum, Arndtii est (et Nauckii) ὅς' ἐφ' ἡμῖν κακ' ἐμήσατ' οὐδείς; nihil enim attinebat cum aliis comparare Ulixen, qui omnium malorum causa Philoctetae fuit.

V. 1140—3. ἀγαθοῦ ἀνδρός ἐστι τὸ ἀληθές ἐν καιρῷ λέγειν δίκαιον γὰρ νῦν φησι τὸ ἀληθές, εὖ δὲ τὸ ἐν καιρῷ. Ὀφείλει δὲ καὶ ὁ ἀκούων μὴ ἐκφρατίζειν τὰ λεγόμενα. Τοῦτο δὲ φησιν ὅτι ὁ μὲν Νεοπτόλεμος τὸ ἀληθές εἶπεν, ὁ δὲ Φιλοκτήτης ἐξεντέλισεν. εἰς τὸ αὐτὸν ἀγαθοῦ μὲν ἀνδρός ἐστι τὸ δίκαιον εἰπεῖν, εἰπόντα δὲ μὴ φθονεῖσθαι ὅτι οὐκ ἔδει σε τῷ Νεοπτολέμῳ φθονεῖν εἰπόντι τὸ δίκαιον. κατὰ κοινοῖ δὲ τὸ δίκαιον. ἀγαθοῦ ἀνδρός ἐστι τὸ λέγειν τὸ δίκαιον δίκαιον δὲ καὶ σὲ ὁμολογεῖν ὅτι εὖ πέπρακται ἀκούοντα δὲ τούτων μὴ φθονερόν τι καὶ ὀδυνηρόν ἐπιφθέξασθαι, Schol. — Apparet scholiastam εὖ, cum inter τὸ ἐτ δίκαιον interjectum sit, tamen ad εἰπεῖν referre; at haec "trajectio" sine controversia, et jam Henr. Stephano videbatur, "durior" est, quam quae probari possit. Neque placet, quod scholiasta pro

ἀνδρός substituit ἀγαθοῦ ἀνδρός; non enim tam, credo, quid bonum virum deceat, eloquitur chorus, quam quid *virum* i. e. quid *virum constantem et gravem*. Atque hanc sententiam Axtii (Philol. 1849 p. 574) et Madvigii conjectura τὸ μὲν οἷ δίκαιον εἰπεῖν "quod ipsi justum videatur" optime significari quis neget? Cfr τῷ σὺ δικάω i. e. quod tibi verum vel justum videtur, Soph. El. 1037, et de dativo ibdm 226; O. T. 982—3; Aj. 942. Multo levius illud est, quod Arndtius coniecit, τὰ μὲν ἐνδικ' αἰὲν εἰπεῖν (semper justa loqui; confert O. T. 1158 εἰς τόδ' ἤξεις μὴ λέγων γε τοῦνδικον), et rursus prope absurdum Weckleinii τὸ μὲν οὐ δίκαιον εἰπεῖν, si quidem vix potest aliud significare, nisi "non justam sententiam pronuntiare" (non "non justa arguere" aut "quid injustum sit dicere"). Nam Seyffertio hanc Hermannii interpretationem "viri est, quod utile est (τὸ εὖ, cfr Iph. Taur. 580; Krueg. Gramm. II. 50) justum dicere" et veram et ad rem, quae agitur, appositam esse quis assentiatur? Platoni certe ac Stoicis non placuit justa et honesta utilitate privata aut communi metiri. — De εἰπόντος Madvigius: "genetivus," inquit, "necessario accommodatur ad ἀνδρός, quemadmodum accusativus, cum dicas: ἄνδρα χρὴ εἰπεῖν εἰπόντα δὲ μὴ ἐξῶσαι (cum dixerit non invidiam acrimoniam linguae prorumpere)." Saepe post verbum finitum aut infinitivum ejusdem verbi participium ad similitudinem aliquam aut diversitatem graviter significandam adhiberi notissimum est; cfr El. 171, 172 αἰὲ μὲν γὰρ ποθεῖ ποθῶν δ' οὐκ ἀξιοῖ φανῆναι; O. T. 1191, 1192 τοσοῦτον ὅσον δοκεῖν καὶ δόξαντ' ἀποκλῖναι. Aliter genetivum intellexit Matthiae "εἰπόντος δὲ sc. τινός," aliter denique universam sententiam Musgravius (apud. Erf.): "aequum est de viro dicere, quidquid in eo boni est: si quis autem secus dixerit (εἰπόντος δὲ μὴ), refutare (ἐξῶσαι) linguae invidum virus;" quae certe sententia in his graecis verbis inesse aut omnino non a t vix potest. Multa praeterea antiquiorum interpretationa apud Erfurdium videas.

V. 1143. Si codicum scripturam sequemur, haec erit sententia: ille unus ex multis (från många, utvald ur mångas antal; εἷς ἀπὸ πολλῶν συμμάχων; non absurde Blaydesius: ὑπὸ πολλῶν "a multis delegatus," cfr 6: ταχθεὶς τόδ' ἔρδειν τῶν ἀνασσόντων ὑπο; nec potest dubitari, quin ἀπὸ et ὑπὸ non raro permutentur in codicibus, cfr Electr. 1127 Nauck., Jahn.; sed tamen h. l. ἀπὸ πολλῶν "ex numero multorum" non deteriore habet sententiam) delegatus hujus mandatu s. jussu commune in amicos (ad omnes amicos pertinens h. e. amicorum commune; licet nullum praeterea exemplum inveniam adjectivi, quod est κοινός, cum εἷς conjuncti, tamen per se ipsa conjunctio nihil absurdi habet; "we should have expected τοῖς φίλοις," Blayd.) auxilium paravit (ἀνὰ γαβραγτ, vunnit). In quo cum is, qui mandatum dedit, si unus fuit (τοῦδε), non possit alius quam Ulixes intelligi, κεῖνος Neoptolemus intelligatur necesse est (Brunck.). At cur hic *absens*, ille *praesens* significaretur, cum uterque abessent, nulla causa erat. Ergo haud temere emendavit, quisquis primus coniecit τῶνδε (pro τοῦδε), quod si legemus, κεῖνος Ulixes erit (et *hunc* defendi, quem in omni priori carmine Philocteta insectatus sit, quis non aptum censeat?), οἷδε autem iidem, qui proxime significati sunt, πολλοί, i. e. universus Graecorum exercitus dicetur. — ἐφημοσύνα, quod Hesychius ἐντολήν interpretatur, quin possit et abstractam rem (mandationem) et concretam (mandatum) significare, vix dubium est. Hoc arrepto Blaydesius, viam quodammodo monstrante Musgravio (qui ταχθεὶς τοῦτ', εὐφημοσύνα — ἦνυσεν "hoc jussus, prudenti administratione assecutus est" dedit), ταχθεὶς τάνδ' ἐφημοσύναν ita scripsit, ut ἐφημοσύναν accusativum, quem vocant actionis, esse statueret. — Turnebus ex Tricliniano codice εὐφημοσύνα arripuit, quod is, qui illud etiam post Brunkium et Erf. tenet, Buttmannus ita explicat "sermonem ab omni duritia et acrimonia alienum hominis benevoli et infasta omnia reticentis;" quae explicatio jure a posterioribus relicta est. Gravissimum, cur haec scriptura vera sit, ar-

gumentum affert metricam v. 1144 et 1167 in codicibus discrepantiam, cum syllabae ἔφη illic βόσκειν respondeat.

V. 1146. Θήρα pro eo, quod venando capitur (villebråd), ut latine venatus (vesci venatibus, Gell.) et ipsum Θήρα in huj. fab. v. 609; Eur. Bacch. 1171 φέρομεν ἐξ ὄρεος ἔλικα νεότομον ἐπὶ μέλαθρα μακάριον Θήραν (Ell. lex. Soph.). — χαροπῶν "fulgidis oculis praeditorum"; φοβερῶν, Schol.

V. 1147. ἔθνη Θηρῶν, cfr ἀγρίων Θηρῶν ε., Ant. 345.

V. 1148. οὐρεσιβώτας "in montibus pascentes; monticolae", cfr ὄρειβάτης 955 (Nauck., Blayd.); ὄρεσκῶς, Hom.; ὄρεσσινόμος, Hesiod. Ellendtius (lex. Soph.) οὐρεσιβώτας ut nominativum ad χῶρος refert. Sentit, credo, huic nomini, quippe quod ex βόσκειν ductum sit, transitivam vim tribui necesse esse; at de ea re nihil certi statuere possis; cfr οἰοβώτας, Aj. 614. Praeterea ex versibus 1156 sqq. apparet (ἀντίφονον κορέσαι στόμα πρὸς χάριν ἐμᾶς σαρκός), feras (carnivoras) dici, non ejusmodi beluas, quae herbis vescantur, ut non proprie *pascendi*, sed omnino vitae sustentandae aut degendae vis in βώτας inesse possit.

V. 1149. φυγᾶ et cet. ἀντὶ τοῦ, οὐκέτι φεύξεσθέ με, οὐκέτι μετὰ φυγῆς καὶ φόβου προσπελάξετέ μοι, Schol., h. e. cum fuga (i. e. fugaces, timidi) non jam ex cubilibus vestris ad me appropinquabitis. (Intransitive adhibetur πελάζειν 301, 1163 et pluribus Sophoclis locis — cfr Ellendt.; futurum πελῶ, πελᾶς est fortasse El. 497 et Eur. Iph. Aul. 912 οὐδὲ φίλος οὐδεὶς πελᾶ μοι; possunt tamen hae formae etiam a πελάω duci; de O. C. 1060 cfr Nauck. 1875). — De hoc loco tot sententiae sunt quot critici. Ac primum non licet negare in voce φυγᾶ claudicare codicum scripturam, in qua φυγᾶ, quod fugiendi actionem, (ut φυγᾶ πόδα νομᾶν, O. T. 468) habet, cum appropinquandi actione conjungitur. Itaque nonnulli cum αὐλῖα antrum Philoctetae dici sibi persuasissent, aut vocabulo πελᾶτε transitivam vim tribuerunt aut hoc idem verbum ut corruptum mutaverunt. Hermanni quidem haec interpretatio est: "non amplius fuga vestra me ab antro meo

ad vos adducetis." ["Scilicet si quae ferae ad antrum ejus accessissent, conspecto viro fugiebant — ipse autem" (arcu arrepto) — "progrediebatur, quantum per ulcus illud suum liceret", Hermannus, 1839]. Contra quem recte hoc fere monet Seyffertius, nunc quidem Philoctetam non quod feras agitare non possit, sed quod in antro suo ab illis tutum esse non liceat, queri. Eandem fere, quam Hermannus, sententiam sequentes Erfurdus (1805) et Heimsoethius (1866) scripserunt *φυγᾶ* l. *φυγαῖς* — *ἐλᾶτε*: non amplius fuga vestra ex antro me propelletis. Alii autem cum de *αῦλοις* idem sentirent, universam loci sententiam hanc esse voluerunt: non amplius meum tugurium fugietis aut cavebitis; quae sententia, si vera est, non sine audaciori mutatione restitui potest; cfr Nauckii et Hartungii conjecturas in nostra critica annotatione. Qui autem *αῦλια* cubilia sive lustra ferarum intelligunt, eorum alii scholiastae explicationem sequuntur, ut ipse, credo, Hermannus, qui, teste Seyff., in Retr. p. 16 Bernhardyi interpretationem probavit: non amplius fugientes ab antro ad me accedetis, alii *μ' οὐκέτι* in *μηκέτι* mutant et *πελᾶτε* pro imperativo habent [Canter et Weckl., Ars p. 54; at *φυγᾶ* *μηκέτι* *πελᾶτε* quis non potius interpretetur: "cavete, ne forte fugiendo appropinquetis (akten er att i flykt komma min håla för när)", quam, id quod certe vult Weckleinus: "non est jam, quod cum fuga (i. e. timide et caute ab antris vestris accedatis"]]. Nam Seyffertii quid sibi velit conjectura et interpretatio, plane non intelligo, licet ipsi "luce clarior" videatur: *φυγεῖν μ' οὐκέτ' ἀπ' αῦλίων* *πελᾶτ'* "ut me fugiatis, non jam de cubilibus vestris appropinquabitis." Mihi quidem cum ea, quae sequuntur, omnia de antro Philoctetae non jam ab incursu ferarum tuto (postquam arcus praesidio nudatus est) dicantur, etiam *αῦλια*, licet pluralis numeri sit (cfr *οἴκοι*, *δόμοι*, 310, 496), ad antrum spectare videtur; praeterea, quid sententia posceret, Hartungium et Nauckium vidisse credo, de verbis nihil praestare ausim. De verbo *πελάζειν* cum accusativo juncto cfr 1163.

V. 1151. *ἀλλὰν* quod non convenit versui antistrophico 1128 *φίλων* Hermannus in *ἀκμᾶν* mutavit. Ad sententiam quidem *ἀλλὰν* aptius esse nemo negaverit, neque glyconeï non saepe in spondeos exeunt. Jam minoribus in rebus et quae ipsum rhythmum non tollant, ut strophæ et antistrophæ inter se discrepent, haud raro fit; velut bases, quas vocant, quattuor continuorum versuum 1124—27 ab antistrophicis 1147—50 discrepant.

V. 1153—55. *ἀλλ' ἀνέδην ὅδε χῶρος ἐπ' ἐξουσίας ὁ τόπος ὑμῖν οὔτος ἀνείται ἀντὶ τοῦ ἀδεία ὑπὸ τῶν θηρῶν ὁ τόπος κατασχεθήσεται*. ibdm *ἐρύκεται κατέχεται*, Schol. (vetus, Elmsl.). Hoc primum apparet, scholiastam verbo *ἐρύκεται* passivam vim tribuere, ad hoc autem *ὑμῖν* agentis loco, ut ajunt, referre. Sed *ἐρύκεται* hoc, quod vult ille, *κατέχεται*, (*tenetur*, *innehaves*; "a vobis obtinebitur", Camerarius; "in Besitz genommen od. behauptet", Schneider,) non significat, sed *sistitur*, *detinetur*, *arcetur* (*hejdas*, *fasthålles*). Hanc vocis significationem secutus Hermannus ad Vig. 230 "remisse, negligenter arcetur hic locus (i. e. vos ab eo arcemini), quem non metuetis amplius"; de qua explicatione Buttmannus "verissime," inquit; "nam notio arcendi est ex iis, quae mutua relatione cogitari possunt; atque ut dici potest *ἐρύκειν τοὺς πολεμίους μὴ ἀνατρέψαι τὴν πόλιν*, ita Aesch. Theb. extr. dixit *ὅδε Καδμείων ἤριξε πόλιν μὴ ἀνατραπῆναι*. Quod eodem redit ac si dicas *ἐρύκειν* apud poetas valere *tueri*" (cfr Matthaei et Nauckium eadem ratione utentes). At quod potest *ἐρύκειν* relative sive cum infinitivo utroque modo adhiberi, ut latine et *prohibere ignes a navibus* (Vg.) et *a vi et injuria prohibere tenuiores* (C. de Off. II. cap. 12; classes aquilonibus arcet, Hor. Ep. II. 3. 63), non continuo etiam per se ipsum (absolute) et *arcere* et *tueri* significare potest. Jam neque *ἀνέδην* remisse, negligenter, sed *libere* significare, neque negligentiae crimen in Philoctetam cadere recte monet Seyffertius. Sed quod hic (mediam vim verbo *ἐρύκεται* tribuens) ita interpretatur "libere hic locus vos detinet", ad sententiam

aptum non est; ita enim locus ipse coetu ferarum et eas destinendi libertate delectari diceretur. Quod contra Philoctetam hoc dicere apparet, locum ante metuendum (*φοβητόν*) feris jam iis ludibrio fore et vexatum iri. — Tum Porsoni conjectura (quae Hartungio placuit) non solum propter interjectam inter *ἀλλὰ* et *ἔρπετε* parenthesin ὁδε *χωλὸς ἐρύκεται* — *ὑμῖν* durissima est, sed etiam propter eam vim, quae vocabulo *ἐρύκεται* tribuitur (der Lahme *vertheidigt sich nicht*, ist ja gefährlich nicht mehr, Hart.) et propter collocationem negativae particulae *οὐκέτι* magnopere dubia est. Neque Weckleinii rationem (1869), quae ad Porsoni proxime accedit [*ἀνέδην ὅτε χωρὸς ἐρύκεται κτέ, ἔρπετε*. Nunc opposita sunt *φυγῇ πελᾶν* et *ἀνέδην ἔρπειν*, *χωρὸς ἐρύκεται οὐκέτι φοβητὸς ὑμῖν* autem est: "in eo, qui arcet a vobis hunc locum, nihil jam periculi vobis superest" (?)], ipsi jam probari existimo. — Mihi quidem illa sententia, quam dedit scholiasta, vera videtur, at verbum *ἐρύκεται* corruptum; fortasse scripserit poeta *ἐνέξεται* i. e. libere (*ἀνειμένως*, Schol.) a vobis (*ὑμῖν*) tenebitur hic locus, jam non metuendus (*φόβον ἐμποιῶν*, Schol.). — *ἔρπετε ἀντὶ τοῦ ἵκετε*, Schol.; cfr 730. — *νῦν καλόν*, i. e. nunc tempus est, *νῦν καιρὸς ἐστι*, cfr O. C. 1003; El. 384 *νῦν γὰρ ἐν καλῷ φρονεῖν*.

V. 1156. "Caedem caede rependens l. ulciscens;" *δώσουσ' ἀντιφόνους δίκας*, El. 248. — *πρὸς χάριν* ad voluptatem, ut libebit.

V. 1157. *αἰόλας ποικίλης διὰ τὰ τραύματα*, Schol.; immo ob ulcera morbumque, Buttm.; cfr Blayd.; "αἰόλας ist fehlerhaft", Nauck.

V. 1160—62. *τίς τρέφεται ἐξ ἀνέμων* (Wund. et Nauck. comparant *ἐν γάλαξιν τρέφεσθαι*, Plat. Legg. X. 887) *μηδενὸς τῶν ἐκ γῆς τροφίμων εὐπορῶν*, Schol. In 1161 dipodia iambica — *δενὸς κρατὺ* — versus strophici 1138 choriambos — *σχωρῶν ἀνατέλλ* — respondet (Hermann.). — *κρατύνειν* dominari, copiam habere, possidere v. 366. — *πέμπει* summittit.

αἶα apud Sophoclem est uno praeterea loco in chorico El. 95 (*βάρεβαρον αἶαν*).

V. 1163. *εἴ τι σέβῃ ξένον πέλασσον· ἐαυτὸν δέ φησιν ὁ Χόρος, ὅτι ἐμοὶ τῷ ξένῳ μετ' εὐνοίας πρόσσελθε, ἀντὶ τοῦ φίλος ἡμῖν γενοῦ*, Schol.; idem ad v. 1165 *πρὸς θεῶν εἴ τι σέβῃ ξένον πελάταν, πέλασον πάσῃ εὐνοίᾳ*. — (De sententia cfr 1121—2 — *μὴ φιλότῃ ἀπόσῃ*). Scholiastae sententiam hactenus sequitur Dindorf. (et Ellendt., cfr lex.), ut *πελάταν* ad *σέβῃ* referat (per deos, si hospitem omni benevolentia accedentem vereris, accede), scilicet quod *πελάζειν*, cum appropinquare significat, non cum accusativo jungi solet, sed cum dativo (301) aut genetivo (cfr ad v. 1407) aut cum praepositione et accusativo (cfr Passovii lex.). Sed cum omnino verba motus cum solo accusativo apud poetas jungantur, ne hoc quidem quin possit dubitandum est, praesertim cum sit Eur. Androm. 1167 (certo loco) *Δελφίδος ἐκ γῆς δῶμα πελάζει*; cfr etiam v. 1149. Madvigius quidem commate, quod vocant, post *σέβει* posito ita interpretatur: "per deos, si eos vereris, hospitem omni cum benevolentia appropinquantem tibi adijunge"; quae interpretatio jam (Musgravio), Buttmanno, Hermannio placuit: "per si quid deorum veneraris, hospitem admoveas tibi sive accipe" (Buttm.). At primum mediam vim verbo *πελάζειν* tribuere audacius est quam idem verbum ut intransitivum cum accusativo jungere; neque enim quod potest *ἀνύειν* (efficere, consequi, pervenire ad aliquid) pro eo, quod est *parare*, adhiberi (709), efficitur, ut *πελάζειν* pro eo, quod est *ad se admove, ad se adijungere*, dici possit. Deinde sententia postulare videtur, ut chorus non a Philocteta accipi aut adijungi, sed illum ad se venire sive accedere velit; cfr *μὴ ἀπόσῃ* v. 1121 et Hartung. ad h. l. Quod cum ita sit, recte se habere videretur *ξένον πέλασσον* (si quid sancti habes, offer te hospiti, Seyff.), nisi ea, quae sequitur in v. 1165, particula *ἀλλὰ* in hac praecedenti sententia aut negationem aut condicionem posceret, ad quam referri posset (utan l. *âtminstone*). Hac ratione ductus Hartungius *εἴ τι σέβει ξένον μ'*,

ἔλα μὴ — πελάταν dedit ["si quid hospitem vereris, noli me repellere, sed" (utan) — quae sententia non bene se habet], Arndtius autem (apud Nauck.) εἴ τι σέβει ξένον γ' ἔλασσον, ἀλλὰ h. e. "si forte minus hospitem vereris, at (saltem tuae salutis causa noli in insula solitarius et aeger manere, cum liceat et liberari morbo et inter homines vivere, modo animum regas)"; quae sententia non sine causa Nauckio et Blaydesio omnes numeros probabilitatis habere visa est. — πελάτας "qui prope accedit," Ellendt., cfr 677; Blayd. comparat Τιῶλον πελάται Aesch. Pers. 49 (Tmoli accolae). Veteres fere, ut Musgr., Brunck., Matthaei, πελάταν clientem, servum interpretati sunt et (cum scholiasta) εἰννοία πάσα ad πέλασσον retulerunt.

V. 1165—6. "ἀλλὰ hic inservit tantum sermoni magis concitato et instanti," Buttm.; sane in cohortationibus ἀλλὰ (age) frequentissimum est, ut 950, 1040, 486, sed cfr 1163. Cetera scholiasta ita explicat: γινῶθι ὅτι κῆρα τήνδ' ἀποφυγεῖν σοι πάρεστιν, εἰ πεισθείης ἡμῖν, ὃ ἐστι, τὴν νόσον. λείπει πάρεστιν. Sed omissum esse praedicatum πάρεστι (licet) vix credibile est, illud probabilius, pro σοι scribendum esse σὸν (tuum, sc. est), ita ut copulam tantum, quam vocant, non ipsum praedicatum poeta omiserit (cfr O. C. 73); maxime tamen placet Seyffertii ἐπὶ σοί (in tua potestate), modo ne participium ὄν aut infinitivus εἶναι intelligatur, sed ἔστι, imperativi autem per se ipsi libere (parenthetice) positi putentur.

V. 1168. βόσκειν (pascere), cfr 313; perperam scholiasta: χαλεπή εἰς τὸ κατεσθίειν. — Idem ἀδάης et quae sequuntur ita interpretatur: ἀδύνατος ἐνταῦθα(?) ἢ ἄγνωστος πρὸς τὸ ὀχεῖσθαι h. e. credo: ad vehendum s. trahendum (till att forsla l. släpa på) indocilis est. Ex quo fit, ut scholiasta χεῖν legisse videatur, quod vocabulum sine dubio ad ἄχος aptius est. Haec igitur existit sententia: "morbus enim miserabilis est ad pascendum et indocilis ad trahendam molem molestiarum innumerabilium, quae cum eo junctae sunt (cfr 203; Ell. lex.), i. e. et ipsi dolores graves sunt neque molestiae,

quae eos sequuntur, diuturnitate et consuetudine mitigantur. — Non absurde Hartungius ex A φ̄ posuit; minus apte idem ξυνοικεῖ in ξυνοικεῖς mutat; scilicet ex more poetarum fit, ut pro homine, qui morbo laborat, morbus ipse molestiarum molem trahere et in iis versari dicatur; minus vero etiam probandum est, quod Hart. ἀδάης in ἀδαῖς mutatum ita interpretatur: "unklug ist die riesige Last so fortzuschleppen." Ut somnus v. 826 ὀδύνας ἀδαῖς (indocilis, expers), sic hoc loco νόσος (pro eo, qui νοσεῖ) molestiarum ferendarum indocilis dicitur. — Blaydesius quod scribit ἄγειν exemplo defendit Electr. 119 μούνη γὰρ ἄγειν οὐκέτι σωκῶ λύπης ἀντίρροπον ἄχος; at certe ὀχεῖν (portare, trahere) quam ἄγειν (sustinere) gravius fortiusque est.

V. 1169—70. οὗτος (i. e. Philocteta) ταῦτα λεγόντων συνήρουν ὅτι παραινῶσιν αὐτῷ εἰς Ἴλιον ἐλθεῖν πρὸς ὃ ἀνακράζει πάλιν πάλιν μοι, Schol. ad v. 1165, πάλιν τῶν τῆς Ἰλίου με τόπων ἀνέμνησας (cfr v. 1174, 1175) ἢ τῶν οἰκείων κακῶν. ὕγιως δ' ἔχει περιττενούσης τῆς ἐν προθέσεως (h. e. sana est lectio, supervacanea ἐν praepositio), Schol. ad v. 1169. Apparet scholiastam versum 1169 πάλιν πάλιν παλαιὸν ἄλγμ' in exclamatione posuisse, τῶν πρὶν ἐντόπων autem pro objecto verbi ὑπέμνας habuisse; quam explicandi rationem (Vauvilliersio probatam, cfr Blayd.) ipse omittens ad v. 1171 adnotat: ὃ βέλτιστε τῶν πλησιασάντων μοι πάλαι (sic) ἢ τῶν περὶ Ὀδυσσεά. Neque potest dubitari, quin τῶν πρὶν ἐντόπων ad ὃ λῶστε referendum sit; cfr de genetivo Ant. 100 τὸ κάλλιστον ἐπταπύλῳ φανέν Θήβα τῶν προτέρων φάος, Thuc. I. 1 (cfr Nauck. in notis) et de ipso vocabulo v. 280 et τοῖς ἀφιγμένοις v. 305; "nempe eorum, quos casus aut necessitas ibi appellere adegerat", Musgr. ap. Buttm. — Sed pronomine με sententia carere vix potest, quod Triclinius non sine causa, sed pravo loco addidit. Itaque videndum est, ne pro ἄλγμ' poeta ἄλγος μ' scripserit; vocabulum ἄλγμα est 340; cfr 1175 et 236. — Blaydesius: "it seems," inquit, "inconsistent that Philoctetes should thus ad-

dress those, against whom he is inveighing for their(?) treacherous conduct. Therefore for ὦ λῶστε I suspect we should substitute ὦχθιστε. At Philoctetæ non odio esse eorum, modo ne Trojam se adducere velit (1175), versus 1185 μείνατε πρὸς θεῶν et 1190 declarant.

V. 1172. "Aoristus et perfectum pariter junguntur, ut 676, 929", Schneidew.

V. 1173. τί τοῦτ' ἔλεξας: quale hoc dixisti (hvad menar du med det)? cfr 559 φράσον, ἅπερ ἔλεξας et 581.

V. 1175. Cum μ' in La et Γ post ἤλπισας, ita ut corrumpatur metrum choriambicum, in A autem post γαῖαν legatur, editores fere hunc cod. secuti sunt, Weckleinius autem (Ars, 62) omnino delet μ', quod talia pronomina saepe a grammaticis et librariis interpolata dicit; cfr Aj. 74 μηδαμῶς σφ' (in La manu recentissima) ἔξω καλεῖ, Nauck. Krit. Anh. Sane in hoc versu facilius, quam in 1170, pronomine carere possumus.

V. 1178. ἐμοὶ βουλομένῳ ἡδέως ἀποπλεῦσαι κελεύεις, Schol.; ἐμοὶ βουλομένῳ ἀποπλεῦσαι φίλα ἐστὶν ἃ κελεύεις καὶ ἡδέα, Tricl. ap. Neuium. — "Grata mihi, grata haec jubes et non invitum facere." Praeter expectationem sane praedicativum (ἐκόντι) dativi (σοι) cum praedicativo (φίλα) accusativi (ταῦτα) particula τὲ jungitur; necesse est aut τὲ ejiciatur aut ἐκόντα passiva significatione legatur, ut O. T. 1230 τὰ δ' αὐτίκ' εἰς τὸ φῶς φανεῖ κατὰ ἐκόντα κοῦκ ἄκοντα (quod exemplum praetermisit Schambach., l. c. p. 14 sqq., ubi agit de adjectivis, "quibus — a Sophocle praeter vulgarem usum vis passiva subjicitur," ut ὁρῶντα O. C. 74; adjectivum ἐκούσιος utramque vim habere satis constat; eodem fere modo Salustius et Tacitus participii, quod est volens, neutro plurali passive utuntur). Sententia igitur est: "grata mihi, grata haec et non invisa jubes facere". Illa metri causa, quam affert Hermannus, obscurior est, quam ut ea uti audeam.

V. 1179—80. Nimis audacter Hartung. conjunctivi formam epicam ἴομεν ex La ductam retinuit, praesertim cum

anapaestica basis glyconeï merito suspecta sit; cfr 1089. — Totam sententiam jam Camerarius (commentatio explicationum trag. Sophoclis 1556) interpretatus est, quo uno modo intelligi potest: "eamus in suum quisque in navi locum et munus" h. e. ναὸς ἴν', pro ἵνα τῆς ν. (Brunck.) l. "ἐκεῖσε τῆς ναὸς ἴν'" (Blaydes.); prave scholiasta: ὅπου ἡμῖν τέτακται ἡ ναῦς ἐπὶ τῆς ναὸς ἀντὶ τοῦ εἰς τὴν ναῦν; absurde Seyffertius dicit "genetivum ναὸς attractione quadam pro accusativo positum explicandumque esse eamus ad navem, quo ire jussimus." Qua in sententia qui locus est genetivo, cui accusativus ille per attractionem assimilatus sit? Recte omnino Blaydesius: "it would have been sufficient, if the chorus had said: let us go to our ship. Their respective stations in the ship they would as a matter of course occupy;" at quis ideirco contextum mutare audeat, quod plura dicuntur, quam necesse fuit? Quid vero ignavius quam illa conjectura νάσον ἴν' ("to that part of the island, whither" —)?

V. 1181. ἀραῖος ὃν ἐπικαλούμεθα ἀρώμενοι ὥσπερ δὲ ἱεσίου λέγουσι, τοῦ τοὺς ἱκέτας ἐποπτεύοντος, οὕτως ἀραῖον τοῦ τοὺς ἀρώμενους ἐπισκοποῦντος, Schol.; cfr 1040—41 θεοὶ τ' ἐψόψιοι τίσασθε, τίσασθ'. — μὴ — ἐλθῆς ἀντὶ τοῦ ἀπέλθῆς, Schol.; quod ita verum est, ut tamen non tam is locus, unde decedunt, quam is, quo eunt, (navis) cogitetur; cfr v. 48; Ant. 98—99 στεῖχε (ad fratrem sepeliendum) τοῦτο δ' ἴσθ' ὅτι ἄνους μὲν ἔρχει. — Chorum tanquam unum hominem alloquitur, ut 144 et 1170—75 et omnino saepissime in omnibus tragoediis.

V. 1182. μετρίᾳζε· ἡσύχαζε, Schol.; "animo et orationi moderare;" μετριάζειν οἱ μὲν ἀρχαῖοι ἐπὶ τοῦ τὰ συμβαίνοντα μετρίως φέρειν τιθέασιν, Phrynich. (Wakef. ap. Erf.; Buttm.); cfr El. 830 μηδὲν μέγ' ἀύσης et Horatii illud: (chorus) regat iratos et amet pacare tumentes.

V. 1186. δαίμων, cfr 1100.

V. 1187. Et codicis La prima manus ὦ habet et ceteri praeter Vat. et K (Paris. 2886), quem primus contulit

ad hanc quidem fabulam Blaydesius, nec cujus aetatis et notae sit satis constat. Illa vero correctio δ, quae est in La, cum non sit in A, posterioris aetatis quam hic codex esse videtur, si quidem A ex La exscriptum esse probabile est (cfr proleg. I.). Ex quo fit, ut in archetypo, sive archetypus malis, δ fuisse constare videatur. Jam vero ad sententiam utraque lectio apta est; etenim articulum non magis hic, quam v. 1189 (τί τεύξω — τάλας), dicendi consuetudo Sophoclea postulat adhiberi, cfr 311, 951, interjectionem autem excludere et damnare quis audeat?; cfr 1083, 1152, 744, 254. Restat, ut fortasse propter metrum (glyconeum) δ necessarium videatur, quam rationem jam apud eum, qui primus ita scripsit, Erfurdium, qui in contextu constituendo Hermanni fere auctoritatem secutus est, arbitror valuisse. At haec causa non minus quam in 1180, ubi Dindorfius olim προτέταται conjecit (cfr Hart., Bl., Seyff.), incerta ac dubia est. Itaque quod fecit Buttmannus, idem nobis faciendum videbatur, ut Erfurdii conjecturam non improbaremus, codicum lectionem teneremus.

V. 1189—90. τεύξω ποιήσω, Schol. "τεύχειν τινά τι nach Analogie von ποιεῖν τινά τι," Schneidewin.; dubitat Philocteta, quomodo in posterum pedis venenati miseras ferre possit; aliud est illud, quod dicit v. 786 in ipso doloris aestu ὦ πόυς, τί μ' ἐργάσει; — μετόπιν μετὰ ταῦτα, μετόπισθεν, Schol.; cfr κατόπισθεν et κατόπιν, ἀνέκαθεν et ἀνεκάς. Neque μετόπισθεν neque μετόπιν praeterea est apud Sophoclem aut Aeschylum; μετόπισθεν, vox epica, est apud Eurip. semel; κατόπιν apud Ap. Rhod. teste Passovio.

V. 1190. ἐπὶ λυδές· αὐτόματοι, Schol.; sed fieri vix potest, ut et lectio codicum et haec explicatio vera sit. — "Cipio ἐπὶ λυδές pro repetitione vehementis affectus, ξένοι —", Wakef.; dicit, credo, Philoctetam, ut sit perturbatus animo, nautas duobus aut nihil aut non multum diversis nominibus appellare (ξένοι hospites; ἐπὶ λυδές advenae; νεωστὶ ἐλθόντες ἐξ ἐτέρας γῆς, Phrynichus ap. Wakef.); cfr 227—28 ἄνδρα δύστηνον μόνον, ἔρημον ὥδε καὶ φίλον. Aliam interpretandi

viam iniit Hermannus, sive Doederleinius dicendus est (— "aut adjectivum est per anticipationem additum ad v. ἐλθετε, vid. Doederl. Spec. v. 83", Matthaei ad h. l.), qui ἐπὶ λυδές αὐθις revertentes (cfr Wunder. et Nauck.) interpretatur; at ἐπὶ λυδές non est participium, sed substantivum, neque potest adverbium asciscere; plane alia ratio est ejus, quod exemplum ex Platonis Legg. Nauckius affert νεήλυδος ἀφιγμένου (i. e. advenae advecti).

V. 1191. τί πράξοντες ἐναντία γνώμῃ ἑτερον παρὰ τὸ πρότερον, Schol.; potius ἑτερον omitteret; ἀλλόκοτος enim, ut διάφορος, cum genetivo jungitur, cfr Lobeck. ad Aj. p. 104 ed. 3. Sed cum non Philocteta, ut chorus contra (s. contrario consilio), atque ipse ostendisset (προφαινέσθαι), faceret, postu-lasset, sed ex verbis revocantis Philoctetae choro spes esset injecta, fore, ut ille mentem mutaret, neque possit, ut voluit Buttmannus ["quid facturi" (revertamur)? "An tu sententiam mutasti?"] ῥέξοντες ad chorum referri, γνώμῃ Philoctetae dici (quam sententiam jam a Wundero refutatam paulo mutatam proponit Kratzius in recensione editionis Seyffertianae, Zeitschr. f. d. Gymnasialwesen 1867 p. 847), optime Vauv. et Musgr. pro ῥέξοντες scripserunt ῥέξοντος, h. e. τί σοῦ ῥέξοντος — ἐλθόμεν αὐθις quid factururus mutata mente nos redire jubes? (cfr Seyff. codicum lectionem defendentem); de solo participio in interrogatione cfr Aj. 1236 ποίου κέκραγας ἀνδρὸς ὃδ' ὑπέρηρνα, ποῖ στάντος ἢ ποῦ βάντος οὐπερ οὐκ ἐγώ; O. C. 409, 410 ἸΣΜ. ἔσται ποτ' ἄρα τοῦτο Καδμείοις βάρος. ΟΙΔ. ποίας φανείσης, ὃ τέκνον, συναλλαγῆς. — Pro ceterorum librorum lectione προφάνες codicis Γ προφαινέσθαι recentiores editiones suo jure obtinent. Brunck. id, quod scribit ὦν προφάνης, ita explicat: "chori sermonem abrumpit Philocteta, quid ille dicere velit, praesentiens: ὦν πρὸ τοῦ ἐφάνης ἐντροπόμενος μηδέν."

V. 1193—5. οὐκ ἔστι, φησί, μεμπτόν τῳ δυστυχοῦντι (ταραχώδει πάθει — malo s. dolore turbulento, cfr χειμαζομένῳ, 1460) καὶ παραφθέγγεσθαι, Schol.; eadem fere sen-

tentia est Ant. 564 οὐδ' ὅς ἂν βλάβῃ, μένει νοῦς τοῖς κακῶς πράσσουσιν ἀλλ' ἐξίσταται. — νεμεσητόν est Hom. II. X. 523.

V. 1197 sqq. τοῦτο γίνωσκε, ὅτι οὐκ ἔρχομαι, οὐδ' εἰ αὐτὸς ὁ Ζεὺς μετέλθοι με τοῖς βρονταῖς, τουτέστιν οὐδ' εἰ κεραυνοὶ με ὁ Ζεὺς, ἂν μὴ ἔλθῃ, Schol. (ad 1197). — Cetera satis dilucida sunt; ἀστεροπητῆς de Jove Homericum est; πυρφόρος a Sophocle non solum Juppiter sed etiam Prometheus (O. C.), pestis (O. T.), denique fulmen ipsum (vid. lex. Ell.) dicitur; pro βρονταῖς αὐταῖς, quod est in codicibus (non βροντᾶς, ut refert Blayd.), vix potest dubitari, quin ex scholiis romanis et margine Turnebi (Buttm.) βροντᾶς ἀνὰ ῥαῖς recte restituerit Valckenarius (cfr Blayd.). Scholion hoc est (ad v. 1199): βρονταῖς αὐταῖς· γρ. καὶ ἀνὰ ῥαῖς, ταῖς βροντῶν ἀνὰ ῥαῖς, ταῖς κεραυνίαις· ἔστι μέντοι λαβεῖν καὶ βροντᾶς (i. e. βροντᾶς, participium verbi βρόντημι, cfr Camerarii comment. et Bergkii annot. criticam) ἀντὶ τοῦ βροντῆσας, καθάπερ ἐν Ὑδροφόροις τὸν Διόνυσον εἶπε βακχᾶν pro βακχευτάν; quae explicatio ut per se ipsa probari non potest, ita nescio an documento sit, in libris scholiastam non solum ἀνὰ ῥαῖς sed etiam βροντᾶς invenisse. Nam quod Blaydesius propter verba scholiastae οὐδ' εἰ αὐτὸς Ζεὺς et cet. αὐτὸς βρονταῖς legere mavult, quis non videt scholiastam determinativum αὐτὸς, cum ad βρονταῖς non satis aptum videretur, ad ἀστεροπητῆς per hypallagen quandam retulisse? De ipso vocabulo ἀνὰ ῥαῖς comparant Aesch. Pers. 504 φλέγων ἀνὰ ῥαῖς ἡλίου κύκλος; de universa sententia cfr Aesch. Prom. 582 sqq. πρὶ με φλέξον ἢ χθονὶ κάλυπον — ἀναξ (Zeū) et ibdm 1043 sqq. πρὸς ταῦτ' ἐπ' ἐμοὶ διπτέσθω μὲν πρὸς ἀμφήκης βόστρυχος αἰθῆρ δ' ἐρεθιζέσθω βροντῇ σφακέλω τε ἀγρίων ἀνέμων et 992 (Weckl.). — Verba μ' εἶσι φλογίζων "ibit incendens" haud sane suspitione vacant (cfr ann. crit.). — De — αἶς et — αῖς inter se permutatis cfr 189—90 et Brunck. ad h. l.

V. 1200. ἐρρέτω i. e. apage, pereat, ὅλοιτο, El. 249 ἔρρει αἰδώς; ibdm 925; O. T. 910 ἔρρει τὰ θεῖα; ἔρρει τὰ καλά, Xen. Hist. gr. I. 1, 33.

V. 1202. ἄρθρον μέλος, Schol. ἀπῶσαι, cfr ἐκβαλεῖν, ῥῖψαι, 257, 265, 600; pro homine ipso ejectus dicitur pes, cujus causa ille ejiciebatur, cfr El. 1225 ὃ φθέγμ' ἀφίκου.

V. 1203. Ut ex meris dactylis versus constaret, Hermannus τόδε, Wunder ἄγει post ἀλλ' inseruit, Erf. autem et Hart. ἀλλὰ excluserunt. At particula ἀλλὰ (at, age) in precibus fere sollennis est. — εὖχος ὀρέξατε "optationem concedite," non sine causa suspectum Blaydesio; quanquam cfr Hom. II. ρ. 327 (Ellendt.).

V. 1204. εἴ ποθεν elliptice dicitur pro "εἴ ποθεν λαβεῖν δύνασθαι" s. ὀποθενδῆ; cfr Aj. 886 τίς ἂν — τὸν ὠμόθυμον εἴ ποθεν (i. e. ὀποθενδῆ, Buttm.) λείσσω ἀπύοι.

V. 1205. γένν' ἀξίνην, Schol.; cfr El. v. 197.

V. 1206. De interrogationis forma cfr O. C. 396 sqq. Κρέοντά γ' ἴσθι ἔχοντα. OIA. ὅπως τί δράσῃ; 471, 482; El. 390. — παλάμαν πρᾶξιν (facinus), ὅθεν καὶ παλαμάσθαι, (ἢ τέχνην), Schol.; cfr 177, 324; Eur. Androm. 993 θάρσει γέροντος χεῖρα.

V. 1207. κρᾶτ' ἀπὸ πάντα καὶ ἄρθρα jure suspecta habentur, non quod κρᾶτα non etiam masculini generis sit (cfr Ellendt. lex.), sed quod subabsurde totum caput se absicisurum minatur. Sed ne ad ἄρθρα quidem πάντα satis commode refertur, si quidem ἀποτέμνειν abscidere, non concidere (lacerare) significat; quid enim sibi vult, si caput et omnes artus se absicisurum dicit? quasi quis capite absciso aut magis occidere aut omnino quidquam secare possit. Neque Hermanni et Seyffertii κρᾶτα (carnem) tolerabilius est.

V. 1209. φονᾶ· θανάτῃ, θανάτου ἐπιθυμεῖ, Schol.; rectius, credo, Galenus (ap. Buttm.): φονεύειν ἐπιθυμεῖ "caedem meditatur animus jam dudum." Buttmannus quidem νόσος defendit, quod apud Galenum subjectum verbi ē. morbus aut aeger sit. At certe hic non ex morbo, sed ex telo vitae exitum exspectat Phil.

V. 1210—11. "Ch. quidnam (est? quid negoti est)? — Phil. patrem quaerens, sc. φονᾶ νόος." Sed assentior Blay-

desio praes. ind. (ματεύω) pro participio legenti, quod non nimis apte haec *quaerendi* actio ad illam caedis meditationem tanquam consilium aut modus refertur. Jam *μαστένω* potius quam *ματεύων* legendum censeo, quod ita demum versus 1209 et 1210 numero pares fiunt.

V. 1211. Philocteta cum illa dixit *πατέρα μαστεύων*, a choro se avertere et in antrum gressum dirigere putandus est. Tum chorus *ποῖ γὰρ*, inquit, quo (terrarum) abis? — Nam cur chorus hac motus particula *ποῖ* utatur, non videtur in ipso verbo *μαστένω* satis causae esse, quanquam ita censet Buttm.: "*ποῖ* hic subjicitur verbo *μαστένειν* ob eam, quae huic inest, proficiscendi notionem". ("*ποῖ γὰρ* nāml. ἐλθών," Nauck.).

V. 1212—17. Quod metuit P., ne pater mortuus sit, fallitur, cfr 1430. Commode Weckl. *γέ τοι* scribit, sed Seyff. conjectura *γέ που* non ideo improbanda est, quod Philoctetae "nunc mors patris explorata" sit; cfr 1371. Hermannus in 1212 *ἔστ'* exclusit, ut continui trochaei essent, in 1214 idem secutus *σ'* post *ἄθλιος* posuit. Nec potest dubitari, quin metrum sit trochaicum vel glyconeum, quippe quod, propter molli-
tiam ad querelas aptissimum, inprimis in epodis et clausulis stropharum adhibetur; cfr Aj. 418 sqq.; El. 244; O. T. 1208. Contra anapaesti, fortissimi numeri, ad has quidem desperantis et mortem expectantis Philoctetae querelas minime apti sunt; quo minus probanda est Hartungii audacia multa mutantis, multa transponentis, quo versus 1211 sqq. in anapaestos (eosque non legitimos) redigantur (*ποῖ γὰρ*; — *εἰς Αἶδαν οὐ γὰρ ἔτ' ἔστ' ἐν φάει ὦ πόλις, ὦ πατρία, πῶς ἂν ἐσιδοίμαν ἄθλιος ὅς* — et cet.). Neque Blaydesius in iis, quae varia coniecit, ullam metri rationem fecit; quod ut retinentibus suspectam codicum lectionem liceat, certe mutantibus non licet. — De iis, quae dedit Dind. *ὦ πόλις, ὦ πατρία* h. e. *ὦ πόλις πατρία*, cfr v. 799 *ὦ τέκνον, ὦ γενναῖον* (comment. 794); de potentiali in optando 794—5; 250.

V. 1215. *ὅς γε*, cfr 456. — *λιβάς* liquor; Spercheum dicit, cfr 491—2 *τὸν εὐροον Σπερχειόν*; Eur. Andr. 116 *πετρίνα πι-δακόεσσα λ.* — Extrema verba *ἔτ' ο. ε.* insulsi sunt qui grammatice cum prioribus connectere student, inducti annotatione scholiastae (*ὅστις ποτὲ καταλιπὼν σε — τὴν λιβάδα τοῦ ἐπιχωρίου ποταμοῦ — ἐπὶ τὸ βοηθεῖν τοῖς Ἑλλήσιν οὐκέτι οὐδὲν εἶμι*), cum aut *ἐχθροῖς τε βὰς* scribant aut *ἔβας* omnino omittant (Hart.); multo gravius et vehementius asyndeton sive soluta exclamatio est, neque raro in tales desinunt eorum, qui in scena sunt, querelae, cfr 1094; El. 119. *ἔτ' οὐκ* pro *οὐκέτι*, 1154, O. T. 24, Trach. 161 (Blayd.); *οὐδὲν εἶναι* (periisse) saepe dicitur apud Soph., ut El. 677; *γὰρ τε καὶ οὐδὲν ὦν*, ibdm 244; *σὺ δέξαι μ' ἐς τὸ σὸν τόδε στέγος* *τὸ μηδὲν εἰς τὸ μηδὲν*, ibdm 1166; (Aj. 1231). — Hac summa affectus desperatione ("mit dem Wunsche, an dessen Erfüllung er indess verzweifelt, seine Heimath wiederzusehen") in antrum se abdit Philocteta.

V. 1218—21. *ἐντεῦθεν διπλοῦν ἐστὶ τὸ ἐπεισόδιον* [h. e. duae simul personae in scenam producuntur, Neoptolemus et Ulixes (Bl.), cfr O. C. 750 *ἐπείσοδος*]. — *ὁμοῦ, ἐγγύς*. — *στείχων ἂν ἦν σοι ἐπορευόμεν ἂν. τὸ δέ σοι παρέλκει* (h. e. dativus ethicus est, ut O. C. 62, Phil. 575, El. 665). — Plura non sunt in scholiis de his versibus, quos quis neget multa habere, quae merito offendant? Primum enim *ὁμοῦ* ut satis constat non solum *simul, una, juxta, prope* significare (Trach. 1225 *τοῖς ἐμοῖς πλευροῖς ὁμοῦ κλιθεῖσα*; ibdm 545 *τὸ δ' αὖ ξυνοικεῖν τῇδ' ὁμοῦ τίς ἂν γυνὴ δύναίτο*; O. C. 949 *τῇδ' ὁμοῦ ναίειν πόλει*; καὶ μὴν ὁμοῦσιν ἦδη, Arist. Pac. 513; id. Equ. 245 *ὁ κονιορτὸς δῆλος αὐτῶν ὡς ὁμοῦ προσκειμένων* "ganz nahe," Koch.), sed etiam cum verbis movendi ita congiungi, ut aliquis ad aliquem appropinquare aut venire, aliquem convenire, cum aliquo congregari significetur, ut Ant. 1180 *καὶ μὴν ὁρῶ τάλαιναν Εὐρυδίκην ἐμοῦ στείχουσαν*; O. T. 1007 *ἀλλ' οὐποτ' εἶμι τοῖς φρυγέσασιν γ' ὁμοῦ* (ut parentes conveniam aut ut simul cum iis vitam degam), sic cum

genetivo jungi posse nullo certo exemplo comprobatur; nam in Xenoph. Anab. IV. 6, 24 Krueger πρὶν δ' ὁμοῦ εἶναι ἀλλήλοις legit, Menandri autem fragmentum, quod apud Photium scribitur ἤδη γὰρ ἔστι τοῦ τίκτειν ὁμοῦ, a scholiasta Apoll. Rhod. II. 121 ita constituitur ὁμοῦ τῷ τίκτειν παρεγένεθ' ἡ κόρη. — Deinde σοὶ etsi, cujus generis sit dativus, non obscurum est, tamen offendit, quod nescias, quis ille secundae personae pronomine appelletur. Nam Philoctetam, qui certe haec verba non audit (cfr 1264, 1265), alloqui chorus vix satis apte cogitatur, nec aptius nautas haec inter se loqui statuas; quamquam hoc quidem tolerabilius judico; nam quod dicit chorus vel pars chori ἐγὼ μὲν — hoc significat "equidem quid tu cogites nescio, ego autem jam in itinere essem, nisi et cet."; cfr 513 sqq. — Tum ut iteratum στείχων (στείχοντα) nihil habeat admirationis, quem non illud offendit, quod chorus se Ulixen "prope gradientem" (στείχοντα) et filium Achillis "ad nos huc euntem" (πρὸς ἡμᾶς δεῦρ' ἰόντα) videre dicit? Cui non mirum videri possit, poetam non aut uno et communi verbo ad utrumque subjectum (Ulixen et Neoptoleum) adhibuisse aut certe aliqua particula, quae comitandi, simul eundi vim haberet (ὁμοῦ), ad alterum verbum usum esse? Neque absurde Blaydesius ὁμοῦ ex 1217 ad initium versus 1221 transferendum conjicit, sed quod Ὀδυσσεά τε τόνδε τόν τ' Ἀχιλλέως ὁμοῦ πρὸς ἡμᾶς — scribi vult, non sine causa, credo, occurritur, non tam Ulixen et simul Neoptoleum venire, sed contra dici oportere, quod hunc praeire, illum cupide subsequi ex versibus 1222 sqq. satis apparet. Ad quam sententiam ne Weckleinii quidem conjectura Ὀδυσσεά σπεύδοντα τόν τ' Ἀχιλλέως — δεῦρ' ἰόντα satis apta est. M. Schmidtium hos versus ita transcripsisse, ut hae, quas indicavimus, difficultates omnes fere tollerentur (vid. annot. crit.), nemo negaverit; eundem verba Sophoclis restituisse quis audeat affirmare? (cfr Nauck., Kritischer Anhang). Quanquam multo minus Seyffertio assentior, "omnia se rectissime habere, modo νεὼς ὁμοῦ non cum στείχων, sed cum

ἤν jungas sic: jam pridem prope navem essem abeundo. — De ἤ cfr Kock., Arist. Av. 97, Nauck., Eurip. Stud. II. 67; in La ubique est ἤν, praeter O. C. 973, 1366, quibus locis recentiori demum manu insertum est.

V. 1222. οὐκ ἂν φράσεις potentialis in interrogatione negativa adhortationem aut jussum habet; frequentius est futurum, ut O. T. 1146 οὐκ εἰς ὀλεθρον; οὐ σιωπήσας ἔσει; cfr Kort Udsigt over det philol.-historiske Samfunds Virksomhed i Aarene 1860—74. Kbhvn 1874. p. 52. — παλίντροπος ἐξ ὑποστροφῆς, Schol.; cfr El. 725; τοῦτο δὲ Νεοπτόλεμος, ἀποδοῦναι βουλόμενος τὰ τόξα τῷ Φιλοκτήτῃ, ἐπιπλήσεται ὑπὸ τοῦ Ὀδυσσεώς, Schol.

V. 1223. "Cum studio l. festinatione celer (celerans)," cfr ὀρμᾶσθαι ταχεῖς, 1080, ὀρμάσθω ταχύς, 526; O. C. 306, 307 καὶ βραδὺς ἔρπει, κλύων σοῦ δεῦρ' ἀφίξεται ταχύς. Hartungius quod dedit σπουδῇ ποδὸς est Eur. Hec. 214; Rhes. 85; at huic, quod est in libris, simillimum est Soph. Ant. 231 τοιαῦθ' ἐλίσσων ἥντων σχολῇ βραδύς.

V. 1224. λίσσων expiaturus, ut O. T. 101 φόνω φόνον λύοντας, ubi Ellendtium irritum reddentes interpretantem non intelligo; quis enim caede caedem irritam reddere possit?

V. 1226. τῷ σύμπαντι στρατῷ, cfr 387.

V. 1226—28. Jam Buttmannus annotat in hac sermonis vicissitudine alterius verba ad alterius grammaticae accommodari; scilicet quod verbum finitum Neoptolemus positurus fuit (ἔπραξα), id mutata persona grammatica (ἔπραξας) occupat Ulixes, ille autem ita ἐλὼν ponit, tanquam ante ipse ἔπραξα (ἁμαρτίαν) posuerit. Hoc non ferens Blaydesius pro ἄνδρα καὶ δόλοις ἐλὼν scribi voluit εἶλον ἄνδρα καὶ δόλοις; "thus εἶλον accord, as it apparently should, with ἔπραξας." At vero, quae a poeta callida arte connexa et colligata sunt, hoc modo plane dissolvi et corrumpi videntur; cfr El. 388—391 τίν', τάλαινα, τόνδ' ἐπηράσω λόγον; H. A. ἐλθεῖν ἐκείνον, εἴ-τι τῶνδε δρᾶν νοεῖ. X. P. ὅπως πάθῃς τί χρεῖμα; ποῦ ποῦ εἰ φρενῶν; — H. A. ὅπως ἀφ' ὑμῶν ὡς προσωτάτω

φύγω; ibdm 1186—87. et infra 1234, ubi ex mente Neoptolemi νοῶ addendum est. — De aoristi participio cfr Madv. Bemerk.

V. 1229. νέον novum i. e. indignum, temerarium, ut 554, 560, 784; Ant. 242, 991; Eur. Med. 37 (Bl.).

V. 1231. Nauckius pro ὑπῆλθέ τις φόβος scribi mavult ὑπῆλθεν φόβος, credo, quod in exclamatione limitativum illud τις parum aptum sit. Contra quem Seyffertius: "Sophocles quidem", inquit, "hac aoristi forma in trimetris abstinuit, quam non reformidasse Euripidem docent Elmsl. ad Med. 1077 et Seidl. ad El. 593. Multo propius a Laurentiani scriptura videtur abesse ὥς μ' ὑπῆλθέ τοι φόβος — cfr El. 928 θαυμά τοί μ' ὑπέρχεται. Τοι particulam et ceteris causalibus, ut γὰρ et ἐπεὶ, confirmandi causa addi solere et cum τί sex centies permutatam esse constat (cfr v. 81)."

V. 1233. τί λέξεις, cfr 1204. — οὐ τί που, cfr 900.

V. 1234. De γὰρ cfr 105. Ceterum de sententia versuum 1224—33 cfr Bonitz. l. c. 445.

V. 1235. Recepi Blaydesii lectionem πότερα δέ, collato O. C. 332 τέκνον, τί δ' ἦλθες et sim., ut Hom. Il. XIV. 264 ἔπνε, τίη δέ σὺ ταῦτα μετὰ φρεσὶ σῆσι μενοινᾷς. — πότερα in simplici interrogatione, ut Plat. Crit. 54 A.

V. 1238. ἀναπολεῖν τὰ αὐτὰ λέγειν, ἀπὸ τῶν δεύτερον ἀναπολούντων (iterantibus) τὴν ἡρωϊαμένην γῆν, Schol.

V. 1239. ἀρχὴν "omnino, prorsus" ("alls").

V. 1240. Et ἀκηκοῦς probari potest et ἀκήκοας (O. C. 254 ἀλλ' ἴσθι, τέκνον Οἰδίπου, σέ τ' ἐξ ἴσου οἰκτείρομεν καὶ τόνδε συμφορᾶς χάριν), neque tamen satis causae fuit, cur Dindorfius ei codici, ex quo ceteros omnes fluxisse putat, non obtemperaret; cfr prol. I.

V. 1241. κωλύσει τὸ δρᾶν; de articulo cfr 118, 620, 881, 1252; Ant. 236; Trach. 545 τὸ δ' αὖ ξυνοικεῖν τῇδ' ὁμοῦ τις ἂν γυνὴ δύναιτο; ibdm 622; O. C. 442.

V. 1243. Quod jam Buttmannus conjecerat ἐν τοῖς legendum esse pro ἐν τοῖσδ', idem post in Lc inventum est, sive illud ex alio codice sive conjectura irrepsit. Sane multa

exempla sunt articuli in partitivis locutionibus pro personali pronomine adhibiti, ut O. C. 742 ἐκ δὲ τῶν μάλιστα ἐγώ (cfr Krueg. 49, 10, 6; Blayd. ad h. l.); tamen cur necessaria sit emendatio, non video.

V. 1245. Nihil verisimilius videtur, quam σοφὸν (cfr τάδε in extremis versibus 537, 538) recte propter ea, quae sequuntur, Brunckium in σοφὰ mutasse, sed prudenter Buttmannus: "vulgatum, inquit, contra regulam nullam peccat. Conformata sedulo oratio, ut eadem auribus forma recurrat". De sententia cfr Bonitz. l. c. 430 sqq.

V. 1246. τὰ σοφὰ callida, astuta (consilia) dicuntur, ut 431—2 σοφαὶ γνῶμαι, 440 γλώσση δεινὸς καὶ σοφός.

V. 1247. (ἄ)γε frequentissime relativis sententiis vim causalem addit, cfr 1215, 250, El. 923. — ἄλαβες scripsit Herm. (Dind.), ne tribrachus esset in tertia sede senarii; eundem ne haberet quarta sedes 1238 pro ἀναπολεῖν Dind. maluit ἀμπολεῖν. Recte, credo, Blayd.: "the reading", inquit, "is quite correct." — Herm. (El. doct. metr. 152) tribrachum ex pluribus verbis constantem recentioris tragoediae (ab a. 450 a. Chr.) proprium esse dicit; in Philocteta (a. 409) non infrequens est; cfr 1232.

V. 1249. ἀναλαβεῖν retractare h. e. corrigere.

V. 1251 sqq. σὺν τῷ δικαίῳ, "in justa causa sive cum a me stet justitia," cfr Aj. 1125 σὺν τῷ δικαίῳ γὰρ μέγ' ἔξεστιν φρονεῖν. — τὸν σὸν φόβον, ut in altercationibus fabularum fieri solet, non sine acerbitate ad φοβεῖ in versu 1250 refertur (cfr νοῦς El. 1023, 1024, δίκη, βουλή ibdm 1041—2, 1046—7) neque tam "terriculamentum" (Blayd.) significat, quam ipsum timorem, quem Ulixes Neoptolemo injicere studet, ut El. 1110 ἡ σὴ κλήδων "fama" dicitur, "quam tu audivisti" aut "commemoravisti"; cfr Eur. Hippol. 113 τὴν σὴν Κύπριν h. e. "quam tu mihi laudas aut commendas"; id. Heraclid. 284. Sententia igitur versus 1251 haec est: "non timeo tuum istum terrorem" h. e. "non injicitur mihi iste, quem tu verbis tuis mihi injici vis, timor" (Brunck. fere). Nam mire Ste-

phanus et Neuius: "non est, ut metuam, ut tu soles (timere)". Froehlichii vero conjectura *ψόφον* (pro *φόβον*), quam laudat Nauckius (Krit. Anh.), illa respondendi acerbitas, quae est in *φόβος* ad *φοβεῖ* relato, plane tollitur. — Sed in proximis verbis *ἀλλ' οὐδὲ τοι σῇ χειρὶ πείθομαι τὸ δρᾶν* cui non verisimile videatur *οὐδὲ σῇ χειρὶ* verborum terroribus (*τὸν σὸν φόβον*) ita opponi, ut, qui verbis se moveri aut terreri (cfr *τοῖς λόγοις πεισθεῖς*, v. 1269; Iph. Taur. 93) negaverit, idem se ne manu quidem in ordinem cogi dicat: "at sane ne manu quidem tua moveor sive cogor, ut faciam" (id quod velis; *δρᾶν* sc. *ὥστε δρᾶν*," Matthaei, qui locum bene explicavit, nisi quod *πείθομαι* "cedam" interpretatur, cum potius sit "moveor, flector"; "nicht einmal, wenn Du Gewalt brauchen willst, lasse ich mich bewegen das zu thun", Schneider; id. fere Nauck.). Quod si ita est, id quod particula *οὐδὲ* (icke heller) vel maxime declaratur, efficitur, ut v. 1252 eidem, cui 1251, Neoptolemo, non Ulixi, ut est in La et B, tribui oporteat. Accedit, quod v. 1257 sqq., ubi Ulixes *καίτοι σ' ἔάσω*, ille autem *ἔσωφρόνησας* dicit, sine controversia declarant Ulixen minatum esse, Neoptoleum repulisse minas. At hic versus 1252, quomocunque interpretare, non minas habet, sed minarum repulsionem. — Sed si Ulixes nihil minatus est praeter ea, quae sunt in versibus 1241, 1242, 1250, nihil Neoptolemo videtur fuisse, cur, cum dixisset *τὸν σὸν οὐ ταρβῶ φόβον*, hoc adderet *ἀλλ' οὐδὲ τοι σῇ χειρὶ* etc. Acute igitur Hermannus (ad Vigerum 703; ap. Erfurdt. 1805) statuisse videtur, inter versus 1251 et 1252 unum versum intercidisse, quo Ulixes se, quod verbis et totius exercitus terrore opposito non potuisset, id manu expressurum et jam nunc minas repraesentaturum ostenderit ("si exercitum non times, at meam manum timebis", Herm.; "qui desideratur versiculus, ejus haec fere sententia fuit: *ὑπερφρονοῦντά σ' ἦδε χεὶρ βιάσεται*," Erf.). Itaque ut Nauckius, sic nos inter hos versus lacunam significavimus, quod ut faceremus, maxime nobis persuasit Bonitzii disputatio (l. c. 449). Nam quod

Wecklein. (Ars em. Soph. 39): "sane", inquit, "hiatus est, sed hic hiatus non verbis, sed actione expletur; nam post verba Neoptolemi v. 1251 Ulixes gestum manus facit manumque gladio admovet, id quod postea (1254 sqq.) aperte eloquitur", antiquas quidem fabulas non ita comparatas esse arbitror, ut ad sententias illustrandas ex gestu motibusque quibusdam, quos personae fecisse putentur, lumen admoveri opus sit, sed ex verbis ipsis, et sententiae et actio ipsa quales fuerint, judicari oportet; cfr ad v. 893. — Idem Nauckium miror, cum hunc ordinem esse et nexum verborum, quem exposuimus, videret, Hermannii conjecturam *στρατὸν* pro *φόβον* probasse, qua probata illa contrariorum inter se relatio, quae est in *φοβεῖ, τὸν σὸν φόβον, σῇ χειρὶ*, omnis tollitur; contra in *φόβον* etiam illud, quod Hermannus voluit substitui, *στρατὸν* inesse recte dixeris, si quidem exercitus (*ὁ στρατός*) est, cujus terrore Neoptoleum Ulixes ab arcu reddendo avertere conatur. — Atque haec quidem de ea, quae nobis probatur, diximus sententia; restat, ut de ceteris pauca disputemus. In scholiis igitur recentioribus (Schol. ad Soph. II. 242 Dind.) versus 1252 ita explicatur: *οὐδὲ πεισθήσομαι ποιεῖν ταῦτα τῇ σῇ χειρὶ, ὃ ἔστιν οὐκ ἐπιτρένω σοι*. Quae verba cum nullam recipiant interpretationem nisi hanc, nostrae explanationi prorsus consentaneam: ne manu quidem tua movebor, hoc est non concedam s. cedam tibi (ich werde Dir nicht weichen oder Gefolge leisten, cfr Hom. II. X. 79 *οὐκ ἐπέτρεπε γῆραι* non cessit senectuti), Brunckius mirum in modum ita vertit: "neque adeo (*ἀλλ' οὐδέ*; dicere debuit: at ne — quidem) inducar, ut te, quod jubes, facere sinam". Hanc sententiam Buttmannus cum in Neoptoleum non cadere videret, Ulixi tribuit (cod. B secutus) et collato Eur. Suppl. 1068 *ἀλλ' οὐδὲ τοί σοι πείσομαι δρώσῃ τάδε* ita versum reddidit: "obsequiosus non sum, ut ita facias" h. e. (credo) "non concedo manui tuae, ut ita facias." At jure Bonitzius (l. c. 447), quod illo Euripidis loco, ubi *objecto* (dativo personae *σοι*) adjungitur *participium*, "non concedam tibi hoc facienti" idem fere est

atque "non concedam ut hoc facias", consequi negat, ut infinitivus (τὸ δρᾶν) ad verbum πείθουμαι appositus non subjecti (i. e. ejus, qui πείθεται) actionem, sed alterius i. e. ejus, cui concedat, significare possit, recteque Brunckii Buttmannique rationem ut "duram et ineptam" rejicit; quod iudicium etiam magis in Hartungium cadit, qui sine ambagibus verbo πείθεσθαι vim ab eo prorsus alienam *permittendi* s. *committendi* tribuit ("so werd' ich dieses deiner Hand auch nicht vertraun"; in notis p. 225 et "anvertraun" et "überlassen" habet). — Neque magis ea ratio probari potest, quam Hermannus (ed. II. 1839) et Schneidewinus (cfr Bonitzium l. c.) inierunt, ut versui 1251 illum proximum ponerent *ΟΔ. οὐκ ἄρα Τρῶσιν ἀλλὰ σοὶ μαχόμεθα* et tum demum Neoptolemum facerent haec dicentem: *ἀλλ' οὐδέ τοι σὴ χειρὶ πείθουμαι τὸ δρᾶν*. Atque Hermannus quidem cum ita interpretatur "ne credo quidem" (quasi ad πείθουμαι pertineat οὐδέ) "hoc esse facturum te" ("quod ita usurpatur, ut admonitionem habeat, ne quis faciat id, quod se facturum ostendat; quasi quis autem teutonice minantem irridens dicat "so? das wagst Du doch nicht!"), eam adhibet significationem, quae a verbo πείθεσθαι non aliena sit i. e. credere alicui dicenti se facere aliquid, ut Plat. Phaedr. 271 C. *μὴ πειθόμεθα αὐτοῖς τέχνη γράφειν*; at ad hunc locum eam vim verbi aptam non esse, illud satis declarat, quod Hermannus praesentis infinitivum futuro (facturum esse) reddit; tum haec interpretatio ad particulam οὐδέ non convenit. Schneidewinus longe aliter vertit: "ich traue aber (ἀλλ' οὐδέ?) deiner Hand gar nicht zu, dass sie zur That schreitet, d. h. ich zweifle doch, dass es mit deiner Drohung ernstlich gemeint sei". Contra quem recte monet Bonitzius (l. c. 448) hanc vim (tilltro) certe non mediae formae πείθεσθαι, sed, si forte, activae πεποιθέναι propriam esse; quanquam, si severius inquirere velis, aliud est *lita pā* (fidere, confidere, ut vertit Stephanus: "nec tuis manibus confido, ut id faciant" —; Hom. Ol. π. 71 *αὐτὸς μὲν νέος εἰμὶ καὶ οὐ πῶ χειρὶ πέποιθα ἄνδρ' ἀπαμύνασθαι*),

aliud *tilltro*, *tro nâgon om nâgot* (tantum alicui tribuere, ut aliquid facere possit). — Ab Hermanno non longe abhorret Matthiae in Annot. (etsi hic quidem v. 1252 Ulixi tribuit) "at ne te quidem(?) hoc facturum credam, ut vim vi repellas", quae sententia neque cum prioribus verbis (Neoptolemi in v. 1251) neque cum iis, quae sequuntur (οὐδ' ἄρα Τρῶσιν et cet.), ulla societate continetur. Denique Wundero v. 1252 pro interpolato habenti assentitur Blaydesius, quod ut πείθουμαι de Ulixē ("since it is not he, but Neoptolemus, who has to yield"), sic τὸ δρᾶν de Neoptolemo ("who is called upon by Ulysses not to give up the arrows, μὴ δρᾶν") aptum non sit. Ac certe τὸ δρᾶν breviter dictum est pro τὸ δρᾶν δ' οὐ θέλεις; at eadem fere brevis est v. 118 *ποιῶ; μαθὼν γὰρ οὐκ ἂν ἀρνοίμην τὸ δρᾶν* sc. ὅτι *κελεύεις*. Fortasse Neoptolemus cum plura velit dicere, ab Ulixē interpellatur. — Idem vir doctus non sine causa pro πείθουμαι scripsit *πέισομαι*, praesertim cum uterque scholiasta in explicando utatur futuro (*πεισθήσομαι*).

V. 1254. Weckleinus aptissime sane conjecit *ἔτω* pro *ἔστω*; cfr O. T. 1458 *ἡ μὲν ἡμῶν μοῖρ', ὅποιπερ εἴσ', ἔτω*; Electr. 374; Phil. 23. — De verborum in personas distributione vid. annot. crit.

V. 1257. In *καίτοι* (quanquam) est correctio eorum, quae *Ulixes* proxime dixerat *χεῖρα δεξιάν* et cet.; cfr O. C. 270. Wunder (Matthaei, Bl.) cum hanc particulam utique ad ea referendam censeret, quibus nihil posterius dictum esset, etiam priores versus (ab ἀλλὰ) Ulixi tribuit. Quod minus placet, si quidem recte diximus (Bonitz. l. c. 446) Ulixis, qui terrore aliquid efficere vellet, minari fuisse, Neoptolemi repellere minas.

V. 1259. "Ad sanitatem revertisti. Quod si in posterum ita senties, fortasse lacrimis expeditum pedem habebis". Horum verborum conjunctio cum Hartungio inepta videretur "quod non lacrimaretur pedibus", pro *κλαυμάτων* scripsit *πημάτων*, ut v. 504 *χρὴ δ' ἐκτὸς ὄντα πημάτων τὰ δειν' ἔρᾶν* et *ἔξω*

πημάτων ἔχειν πόδα Aesch. Prom. 271 ("das Unheil ist gedacht als ein Netz, in welchem man mit dem Fusse sich fängt, oder wie eine versteckte Grube, in welche man plötzlich hineinfällt", Hart.; cfr Plaut. Rud. 1235 in aetate hominum plurimae fiunt transennae, ubi decipiuntur dolis; Hor. A. P. 134—5 desilies imitator in artum, unde pedem proferre pudor vetet aut operis lex); de universa sententia cfr Aj. 1314—15.

V. 1261. Φιλοκτήτην λέγω "Philoctetam dico" (jag menar P.), ut Aj. 104 Ὀδυσσεύα — λέγω; ibdm 569. Sed cum haec explicatio in allocutione non satis apta videretur, Matthiae (ap. Blayd.) σοι — Φιλοκτήτης (pro-vocativo) scripsit (cfr Aj. 89 Αἴας, δεύτερόν σε προσκαλῶ); at cfr ibdm 71—73 οὗτος, σὲ τὸν τὰς αἰχμαλωτίδας χέρας δεσμοῖς ἀπενθύνοντα προσμολεῖν καλῶ. Αἴαντα φωνῶ. στείχε δωμάτων πάρος.

V. 1262. ἀμείψας καταλιπὼν, Schol.; Trach. 658—9 ρασιῶτιν ἐστὶν ἀμείψας. Cfr ἀλλάξαι οὐράνιον φῶς, Ant. 944, 945. — πετρήρης "saxis structus."

V. 1263. αὖ rursus se turbari indignantis est, non utique clamorem iterari significat. — θόρυβος ἵσταται h. e. tollitur, excitatur (hōjes), ut βοήν ἱστάναι saepissime Aeschylus, cfr Dinf. lex. Aeschyl. et Blayd. ad h. l.

V. 1265. Ante nautas tantum, benignos homines (ὦ λῶστε v. 1171), adesse Philocteta putaverat, nunc ex antro egressus Neoptolemum praeter opinionem conspicit; quo necopinato et odioso visu conturbatus exclamat: vae mihi! mala res est! (fy!).

V. 1266. πρὸς κακοῖσι — κακόν, cfr Trach. 330 μηδὲ πρὸς κακοῖς τοῖς οὔσι λύπην — νέαν λάβη. — πέμποντες ferrentes; cfr Eur. Iph. Taur. 1307—8 τίς ἀμφὶ δῶμα θεᾶς τόδ' ἵστησιν βοήν, πύλας ἀράξας καὶ ψόφον πέμψας ἔσω; ibdm 131.

V. 1271—2. "τοιούτος wird durch πιστὸς ἀτ. λ." — blandus (sermone), at clam (intus, animo) perniciosus — "genauer erklärt, O. T. 435" (Nauck.); O. C. 62—3 τοιαῦτά σοι ταῦτ' ἐστίν, ὦ ξέν', οὐ λόγοις τιμάμεν, ἀλλὰ τῇ συνοσίᾳ πλέον.

V. 1273. οὐ τι μὴν νῦν, quod est in florentinis codicibus, cum in parisinis sit μὴ νῦν (noli timere, ne nunc te fallam), defendi videtur exemplo El. 817, ubi sine varietate (cfr Jahn—Michael.) scribitur οὐ τι μὴν ἔγωγε τοῦ λοιποῦ χρόνου (σύν-οικος εἴσειμ', Herm.).

V. 1277. "Ita stat sententia? — et ultra quidem quam dico (ja, och ännu mer — fastare — än orden uttrycka); comparant Eur. Alc. 1082 ἀπώλεσέν με κατὰ μᾶλλον ἢ λέγω.

V. 1278. "At vellem te verbis meis flecti"; ἂν ad ἡθελον pertinet, cfr 427, 1239, 869.

V. 1279. πρὸς καιρὸν "tempore," Aj. 38.

V. 1280. πέπανμαι, cfr ὄλωλα 75. — γάρ 105.

V. 1281. ὅστις, cfr 663, 1247. — βίον vitae subsidium 931, cfr ζῶν ap. Hom. Od. XIV. 96. — ἀποστερεῖν τι 931.

V. 1286. Cfr O. C. 211 μηδ' ἐξετάσης πέρα ματεύν. Haud sane absurde Nauckius σὺ ad Neoptolemī orationem trahit, non quod non Philocteta Neoptolemum quoque exsecrari et velit et cogitet — quod si non ita esset, cur ὄλοισθε poneret, cum Ulixen adesse ignoret (cfr 1295) — cui jam ante diras imprecatus sit, nisi reddat arcum (εἰ δὲ μή, κακῶς θά-νοις, 962), sed quod commode fiat, ut Philoctetae adolescens silentium imponat, prius quam ipsi quoque male dicat.

V. 1288. Quod in parisinis codicibus est, οὐκ ἄρα δεύτερον, et anapaesto senarium corrumpit neque sententiam satis aptam habet. Neque enim verisimile est ἀνδρ' ὑπόπταν (132) "ex tanta ira in fiduciam tam celeriter transire" (Buttm.), ut Neoptolemo arcum offerenti e vestigio respondeat: ergo non iterum dolis temptamur. Contra illud, quod Porsonus dedit et Hermannus, ἄρα δεύτερον ad sententiam illud quidem optimum est, at "ob id ipsum scrupulus remanet, unde tandem salebra ista in versum intrare potuerit", Buttm. Itaque videndum est, ne cum Wakefieldio et Seyffertio legi oporteat οὐ γὰρ δεύτερον, quod et facile in οὐκ ἄρ corrumpi potuit [cfr 414 πῶς εἶπας; (ἀλλ' omitt. La) ἢ χοῦτος, ubi librarius ex γ(αρ) ad similem literam χ aberrasse videtur, et 429, ubi pro

οὐκ ἐνταῦθα librarii οὐ καὶ ταῦτα dederunt] et ad mentem consiliumque Philoctetae certe non multo minus accommodatum est quam ἄρα. Etenim ut hoc metum habet, ne iterum decipiatur (iterumne dolis temptamur?) sic illud, si non sit aliquid, mirantis est: aisne? non (igitur) iterum dolis temptamur? ut O. T. 1017 πῶς εἶπας; οὐ γὰρ Πόλυβος ἐξέφυσέ με (hvað? var dā icke Polybus min fader?; cfr Phil. 421 τί δ'; οὐ παλαιὸς Νέστωρ — ἔστιν; aliud est οὐ γὰρ sine interrogatione, Phil. 246 πῶς εἶπας; οὐ γὰρ δὴ σὺ γ' ἦσθα ναυβάτης ἡμῖν κατ' ἀρχήν); cfr Seyff. et Nauck. (Krit. Anh.) ad h. l.

V. 1289. ἀπώμοσ', de aoristo cfr 1314, Aj. 693; Eur. Med. 223, 707. — "Per sancti Jovis summam majestatem". — ἀγροῦ Ζηνός, cfr ἀγρός Ζεύς, Aesch. Suppl. 661; Eur. Iph. Aut. 633 ὦ σέβας ἐμοὶ μέγιστον, Ἀγάμεμνον ἄναξ. Quod θεῶν vel δαιμόνων ἀγρόν σέβας est O. T. 830, Eur. Cycl. 580, non necesse est hoc quoque loco ἀγρόν non Jovi, sed substantivo σέβας attribuitur.

V. 1291. Aut res jam manifesta *adesse* aut mox manifesta futura esse (τάχ' ἔσται) dici debuit, *ad futura* res manifesta non potuit. — ἀλλὰ age dum, cfr 486.

V. 1293—4. μαρτύρομαι τοὺς θεούς, ὅτι ὁ ποιῶ εἰς χάριν καὶ σωτηρίαν ποιῶ τῶν Ἀτρειδῶν, Schol.

V. 1294. σύμπας στρατός, cfr 387, 1226 et ξύμπας Ἀχαιῶν λαός 1243.

V. 1299. Cfr O. T. 363 ἀλλ' οὐ τι χαίρων δῖς γε πημονὰς ἔρεῖς. — At non juvabit te (hoc ausum esse), si modo haec sagitta (bene cesserit) metam feriet.

V. 1300. μὴ — μεθῆς βέλος noli sagittam mittere (låt ej skottet flyga); cur vitiosum putetur μεθῆς, non video; etiam latini mittere sagittam (afskjuta en pil) et mittere hominem (släppa lös, låta gå) dicunt. μεθιέναι παλὰ ex Xenoph. Cyrop. IV. 3, 9 adhibet Seyffertius.

V. 1302. μ' accusativus est pro μέ, cfr 933 (782).

V. 1303. Ad ἀφείλον μὴ κτανεῖν Bl. et N. comparant

Eur. Troad. 1146 ἀφείλετ' αὐτὴν παῖδα μὴ δοῦναι τάφῳ; tribrachus in quinta sede senarii, ut 1327.

V. 1305. ἀλλ' οὖν γε at certe, cfr v. 305. — De versibus 1305—6 scholiasta haec habet: ἀλλ' οὐ γενναῖον ἄνδρα φρονέσω πάντες γὰρ οἱ κήρυκες τῶν Ἑλλήνων ἀσθενεῖς εἰσι καὶ ἡ ἀνδρεία αὐτῶν ἄχρι τοῦ λέγειν. — τοὺς πρώτους στρατοῦ τοὺς βασιλεῖς. — τοὺς ψευδοκήρυκας· ψευδοπρεσβευτάς. (εἰς τὸ αὐτό) ψευδῶς κηρυττομένους, ἐγκωμιαζομένους. Quibus verbis cum duabus rationibus explicetur ψευδοκήρυκας, vix potest dubitari, quin prior illa explicatio, ψευδοπρεσβευτάς mendaciorum nuntios sive mendaces praecones, vera sit. "Mendaces praecones" Philocteta Neoptolemum dicit et Ulixen, quod ab exercitu legati et turpi fallendi ministerio fungentes arcum sibi surripuerint. Tum a Neoptolemo monitus, ne se eodem ordine, quo Ulixen, habeat, hunc excipit (1310—12). Blaydesii conjectura τοὺς πρώτους στρατοῦ τῶν Ἀχαιῶν specie magis quam re bona est, quod certe non hoc dicit Philocteta, principes exercitus ad arma malos s. ignavos "mendaciorum nuntios" esse (ψευδοκήρυκας κακοὺς ὄντας πρὸς αἰχμὴν); τῶν κηρύκων enim ministerio cum armis nihil commune est.

V. 1308. εἶεν esto (må vara)! Eur. Med. 386—7 εἶεν καὶ δὴ τεθνᾶσι; id. Hel. 761 εἶεν τὰ μὲν δὴ δεῦρ' ἀεὶ καλῶς ἔχει; Aj. 101 εἶεν τί γὰρ δὴ παῖς τοῦ Λαερτίου; O. C. 1308; (εἶεν τί δῆτα νῦν ἀφιγμένος κυρῶ;). Videsne post concessivum εἶεν fere solenne esse temporale aut conclusivum δῆ, δῆτα (nu, då), quo, quid re concessa effectum sit, significetur? At hoc loco non conclusioni locus est, sed adversationi: "licet sint principes Achaeorum ignavi manu, fortes lingua tantum, at tamen arcum tenes receptum; quid ergo me accusas?" Quod cum ita sit, non dubito, quin vera sit lectio codicum Veneti et Harlejani τὰ μέντοι τόξ' ἔχεις, sive ea lectio ab archetypo aliquo orta sive, id quod magis credo, conjectura inventa ab aliquo, cui idem, quod Blaydesio, in

mentem venisset, ante τόξα particulam τοὶ excidisse; in La versus mancus est, cfr Proleg. I. — De δτον cfr 327, 751.

V. 1310. ξύμφημι, cfr σύμμαρτυρῶ σοι, 438. — φύσιν "genus" hārkomst, cfr Ar. Av. 371 φύσιν μὲν ἐχθροί, τὸν δὲ νοῦν εἰσιν φίλοι; τῷ δὲ γενναίῳ φύσιν "nobili genere ortis," Iph. Aul. 448; τὴν σὴν ὁμαιμον ἐκ πατρὸς ταύτοῦ φύσιν, Soph. El. 325; φύσει βασιλεία, Aj. 1301. Sed ἐκ φύσεώς τινος βλαστεῖν nemo, credo, praeterea graece dixit, neque hac significatione aliquo genere oriri neque illa, qua vult Ellendtius, ex natura aliqua i. e. ex patre, aliqua natura praedito (τὴν φύσιν δ' ἐδειξας ἐξ ἧς ἔβλαστες, Phil. 1310 quali natura praeditus pater fuerit, Ell.). Itaque scriptum esse videtur 1311 ἐξ ὧν ἔβλαστες, sed a librario ad φύσιν accommodatum, quod singulari πατρὸς et Ἀχιλλέως pluralis ὧν repugnare videtur. At pluralis recte adhiberi potuit, ita ut simul cogitarentur majores, a quibus per patrem Achillem genus Neoptolemi ductum esset; cfr 719 ἀνδρῶν ἀγαθῶν παῖς et 141, 142; Σισύφου πατρὸς cfr 417. — Omissum est ἐκ ad priorem genetivum Σισύφου, ad posteriorem adjectum, cfr v. 771; contra ad posteriorem genetivum omissum μετὰ (sc. μετὰ τῶν τεθνηκότων ἄριστ' ἀκούει) 1313; cfr 95. — ἦκου' ἄριστα "famae gloria florebat", cfr 85, 607; universa sententia ex Hom. Od. XI. 482 — σεῖο δ', Ἀχιλλεῦ,

οὔτις ἀνὴρ προπάρειδε μακάριτατος οὐτ' ἄρ' ὀπίσσω

πρὶν μὲν γάρ σε ζῶον ἐτίμεν ἴσα θεοῖσιν

Ἀργεῖοι, νῦν δ' αὖτε μέγα κρατέεις νεκύεσσιν

ἐνθάδ' ἐών τῷ μῆτι θανῶν ἀκαχίζεν Ἀχιλλεῦ et sqq.;

cfr etiam Eur. Alc. 991—2 φίλα μὲν οὔτ' ἦν μεθ' ἡμῶν, φίλα δὲ θανοῦσ' ἐς αἰεί.

V. 1314. ἦσθην, cfr 1289; Ar. Av. 1744 ἐχάρην; id. Equ. 696 ἦσθην ἀπειλαῖς ἐγέλασα ψολοκομπταῖς. — ἦδομαι non raro cum accusativo jungitur, praesertim si participium praedicativum additum est, Aj. 136 σὲ μὲν εὖ πρᾶσσοντ' ἐπιχαίρω; plurima exempla apud Blaydesium. — πατέρα τὸν ἐμόν, quod est in libris fere neque numerum explet, quin ex πατέρα

τὸν ἀμὸν corruptum sit, vix potest dubitari, cum idem aliis quoque Sophoclis locis usu venerit, ut El. 588, ubi La pr. m., Lb, Γ πατέρα τὸν ἐμόν πρόσθεν ἐξαπώλεσας (ἀμόν, La, sec. m., A) habent et ibdm 279. Buttmannus quidem: "Tricliniana, inquit, lectio πατέρα τὸν ἀμὸν eo displicet, quod particula τε aegre caret oratio"; at cfr 1335.

V. 1315. De αὐτόν τέ μ' cfr 47; τυγχάνειν τινός τινος impetrare alqd ab aliquo, Kr. 47, 14, 3, Xen. Anab. V. 7, 33.

V. 1318. ἐκονσίουσιν ἐγκαινται βλάβαις in voluntariis malis versantur, cfr κακοῖσιν ἐγκαίοντα, Phil. 473; κακοῖς ἐγκειμαι, Eur. Hel. 924; de sententia cfr Soph. Fragm. 523 (ad v. 872).

V. 1321—2. οὔτε — ἐάν τε, cfr El. 350 οὔτε συνέρδει τὴν τε δρώσαν ἐκτρέπεις; Phil. 1363—64 μήτε — τε; plura exempla ap. Ebel. lex. Sophocl. — σύμβουλον δέχει consultorem admittis s. recipis, fere ut O. T. 216 ἐὰν θέλῃς ἔπη κλύων δέχεσθαι; Aesch. Ag. 1060 εἰ δ' ἀξυνήμων οὔσα μὴ δέχει λόγον —; (si — placide rationem admittitis, edam, Juv. Sat. I. 12).

V. 1322. Schneidewinus cum lectionem codicis La εὐνοϊάν σοι λέγων ex εὐσοίαν (εὐσοία "salus" est O. C. 390) corruptam videri dicat, tamen Triclinii lectionem εὐνοία praeferendam ducit; cfr El. 233 ἀλλ' οὖν εἰνοία γ' αὐδῶ μήτηρ ὥς εἴ τις πιστή.

V. 1325. παρὰ τὸ Ὀμηρικόν σὺ δ' ἐνὶ φρεσὶν ἐνθεοσῇσιν, Schol. — Cfr Aesch. Prom. 789 ἦν ἐγγράφου σὺ μνήμοσιν δέλτοις φρενῶν.

V. 1326—7 sqq. νοσεῖς τόδ' ἄλγος, cfr 173 νοσεῖ μὲν νόσον ἀγρίαν; ἐκ θείας τύχης, 192 sqq. — Ipsa de Philocteta et Chryse fabula maxime plena exstat apud Philostrat. Icon. 17: ἀναπλέοντες, inquit, ἐς Τροίαν οἱ Ἀχαιοὶ καὶ προσσχόντες ταῖς νήσοις ἐμαστεύοντο τὸν τῆς Χρυσηῖς βωμόν, ὃν Ἰάσων ποτε ἰδρύσατο, ὅτε εἰς Κόλχους ἔπλει [οὗ θύσαντες κρατήσιν ἔμελλον τῶν πολεμίων (sc. τῶν Τρώων), εἰ δὲ μή, μάτην ἐρίγνετο ἡ στρατεία, Dio Chrysost. or. 59]. Φιλοκτήτης δὲ ἐκ τῆς ξὺν Ἡρακλεῖ μνήμης τὸν βωμόν τοῖς ζητοῦσι

δεικνύς, ἐγγρίσαντος αὐτῷ τοῦ ἴδρον τὸν ἰὸν ἐς θάτερον τοῖν ποδοῖν — ἐν Αἴμῳ κεῖται κ. τ. λ. Hic igitur Χρύσην numen quoddam dicit; apud Sophoclen Χρῖση v. 269 insula dicitur, v. 194 numen; scholiasta vero ad v. 194 utrumque habet Χρῖση νῆσος πρὸ τῆς Αἴμου ἐνθα ἐνέτριβεν Χρῖση, ad hunc versum 1326 dubitat, utrum Sophocles numen an insulam dixerit; nam qui ad v. 1326 annotet: ροσεῖς ἐκ θείας προνοίας πλησίον ἀπελθὼν(?) τοῦ ὄφεως τοῦ φυλάττοντος τὸ ἱερὸν τῆς Ἀθηνᾶς, idem ad 1327: πλησίον, inquit, ἐλθὼν τοῦ ὄφεως τοῦ τῆς νῆσου τῆς Χρύσης φύλακος. Neque tamen potest dubitari, quin aptius serpens ille custos numinis i. e. a numine, cuius famulus (Vg. Aen. V. 95) esset, appositus dicatur, quam insulae custos quidam intelligatur. — Sed, illud quoque inter antiquos scriptores ambigi videmus, utrum Χρύσην nympham quandam, quae Philoctetae amore incensa et ab eo repudiata anguem ei immiserit (Νύμφη τις, ἡ ἐρασθεῖσα τοῦ Φιλοκτήτου καὶ μὴ πείσασα καταράσατο αὐτῷ, Schol. ad 194; Tzetzes ad Lycophr. 911, Buttm.), an Minervam cognomine χρυσῆν (ὡ χρυσέα θυγάτηρ Διός, O. T. 187) Sophocles dicat (cfr Argum. I.; χρύσης Ἀθηνᾶς ἄγαλμα οὕτως καλεῖται, sc. χρύση, scholion alterum ad 194; Schol. ad Hom. II. β. 725). De qua controversia Buttmannus et acute et docte iudicasse videtur, proprie quidem et si rem a principiis repetas Chrysen nihil fuisse nisi cognomen Minervae (τῆς χρυσῆς Ἀθηνᾶς) fuisse, cuius sacra vel Athenis vel aliis locis a serpente custodirentur (Herod. VIII. 41 οἰκουρὸς ὄφης, ὃν λέγουσι Ἀθηναῖοι φύλακα τῆς Ἀκροπόλεως ἐνδiciaτᾶσθαι ἐν τῷ ἱερῷ, Nauck. ad h. l.), mox autem, ut in graecis fabulis saepe factum est (cfr Ἀθάνα Νίκη v. 134), "ipsum cognomen in nympham transiisse et ita fabulas a Minervae historia distinctas, cum iisdem tamen fere conjunctas procreasse." — "Fama erat antiquitus propagata, Iasonem in Colchos proficiscentem in itinere alicubi huic Chrysae, Minervae opinor, omnium, qui labores fortiter exanclarent, sociae aram extruxisse eandemque consilio eodem Graecos quoque ad Trojam

pergentes investigasse. Belle itaque aliam famam, de Philocteta veneno serpentis in pede contacto, cum illa ita conjunxerunt mythorum auctores" (sc. quos Sophocles secutus est), "ut hunc Herculis socium, dum Graecis aram illam indicat et instaurat, a serpente ictum esse narrarent" (cfr Proleg. II.; cfr Preller, Griech. Mythologie I. 155, II. 321). Hanc fabulae commutationem cum accentus mutatio (χρύση pro χρυσῇ) secuta esse videatur, scripsi cum Dindorfio Χρύσης. — ἀκαλυφῇ ἀσιτέγαστον, Schol., ut erant nympharum et heroum sacra.

V. 1328. σηκός i. e. saeptum; locus sacer (templum = τέμενος); de attractione vocis ὄφης cfr El. 163 (Bl.).

V. 1329. Aoristum infinitivi ἐντυχεῖν, quem pro futuro positum esse voluerunt (cfr Seyff. ad h. l. et Aj. 1082), jam correxit Porsonus; de universo genere cfr comm. ad v. 624. — De παῦλαν ἴσθαι — ἂν τυχεῖν dubitari potest, utrum hoc significet "tibi persuade nunquam fore, ut (tibi) contingat finis —" an "— ut finem nanciscaris sive impetres." Certe hoc simplicius erat et expeditius, praesertim cum ad τύχοι dativus (σοὶ) non appositus sit; at cum nusquam τυγχάνειν cum objecti accusativo nisi neutrorum pronominum aut adiectivorum (cfr comm. ad 505 et exempla, quae a Wundero Adv. 82 et a Weckleinio ad Eur. Med. 758 afferuntur), illa explicatio praeferenda videtur (παῦλαν μὴ ἔσεσθαι, Nauck.); similis locus Phil. 275 οἱ αὐτοῖς τύχοι ("qualia ipsis obtingant, precor").

V. 1330. Ut aliis nonnullis scenicarum poetarum locis, Soph. Aj. 1117 τοῦ δὲ σοῦ ψόφου οὐκ ἂν στραφεῖν, ὥς ἂν ἦς οἷός περ εἶ; ibdm 729; O. C. 1361 ἐμοὶ μὲν οἰστέα τὰδ ὥσπερ ἂν ζῶ, σοῦ φονέως μεμνημένος [quibus adduntur a nonnullis Eur. Phoen. 92 ἐπίσχες ὥς ἂν προῦξερεννήσω στίβον; Antig. 215; Soph. El. 571, ubi potest tamen ὥς ἂν finalem vim habere], sic hoc loco in codicibus ita scribitur ὥς (cum ἂν et conjunctivo), ut ei particulae nulla earum, quas solet habere, significatio tribui possit. Quae difficultas omnino duobus modis tolli potest, ut aut nova aliqua vis parti-

culae *ὥς* tribuatur, aut lectio codicum aliquo modo mutetur. Ac Schneidewinū quidem *ὥς ἂν dum, dummodo* interpretantem satis refutat Bonitzius l. c. 450 sqq., cum eam particulae *ὥς* significationem neque usquam alibi inveniri neque ad huius loci sententiam accommodatam esse dicit, quod non, *qua condicione* Philocteta doloribus suis liberari possit, sed *quamdiu* eodem malo laboret necesse sit, nisi divinae voluntati parere velit, hac quidem enuntiatione significetur ("nicht um eine Bedingung handelt es sich, von der die Fortdauer der Leiden des Philoktets abhängt: eine solche ist durch den folgenden Satz *πρὶν ἂν — μόλης* bezeichnet, sondern man erfordert nothwendig den Gedanken: — so lange die Natur ihren Lauf geht, wirst Du nicht frei von Deinen Leiden werden", Bonitz, l. c. 451). Hanc igitur notionem, quam requirit Bonitzius (quamdiu s. dum, *ἕως*), ipsi *ὥς ἂν* tribuit Wexius (Bonitz, l. c. 454 annot.), quae sententia exemplis, qualia sunt Anacreontea, 30 (Brgk.) *ἐμὲ μᾶλλον, ὥς ἔτι ζῶ μύρισον ῥόδοις δὲ κρᾶτα πύκασον*; id. 7 *ὥς οὖν ἔτ' εὐδία 'στιν, καὶ πῖνε καὶ κύβευε*; Plat. Euthyphr. 4 C, quibus locis *ὥς* non *postquam* sed *cum* (dum) significare apparet, vix poterit defendi [probat Ebeling, lex. Soph. sub voce *ὥς*; cfr Preuss, de enuntiatorum temporalium apud poetas tragicos graecos usu ac ratione P. I. (Diss. Gryphiswald.) p. 64.]. Qui autem verba codicum mutare audent, eorum alii, ut jam Scaliger (cfr Brunck.), ita *ἕως* scribunt, ut hoc vocabulum per synizesin in unam syllaban contrahi velint, alii, quorum agmen duxit Brunckius, quod hanc synizesin apud Homerum quidem aliquando, apud tragicos autem nullo certo loco inveniatur, *ὥς* ex *ἔστε* (*ἔστ'*) corruptum statuunt. At mira sane res esset, si tot locis *ἔστ'* in easdem literas (*ὥς*) mutatum esset. Accedit, quod O. C. 1361, ubi codices *ὥσπερ* habent, ne potest quidem nisi cum metri vitio *ἔστεπερ* scribi. Itaque Preussius quidem ille hoc loco et Aj. 1117 Brunckium, O. C. 1361 autem Hermannum sequitur codicum verba (vid. supra) ita interpretantem "ferendum est, utcumque vivam tui ut inter-

factoris mei memor" (Bonitzium hic plane ignorare videtur), Nauckius autem, vir doctissimus et de metrica veritate maxime sollicitus, in novissima Oedipi Colonei editione (1875), laudato (in "Krit. Anhang") auctore Bonitzio, *ἕωσπερ* scribit; ex quo suspicio est, jam eum hoc quoque loco (Phil. 1330) *ἕως* probare, idemque fecerunt Wunder, Hermann. (1839), Blayd., Seyff. (cfr Weckl. Art. Soph. Emend. 17). Ac sane cum certe per synizesin contrabatur in *πόλεως* (O. C. 739), *Θησέως* (1103; *Φωκέως*, El. 45?), nihil causae reddi potest, cur non idem in *ἕως* liceat (cfr Blayd.). Deinde quod in libris est *αὐτός*, id ferri non potest; at utrum *οὗτος* scribi debeat an *αὐτός*, incertum est. Nam ut saepe dicitur *ἡλίου φάος τόδε* et Plut. Aristid. 10 est (*ἔλεξε Ἀριστείδης*) *τὸν ἡλίον δείξας· ἄχρ' ἂν οὗτος ταύτῃ πορεύηται τὴν πορείαν, Ἀθηναῖοι πολεμήσουσιν Πέρσαις*, sic Eur. Iph. Aul. 365 *οὗτος αὐτός ἐστιν αἰθήρ, ὃς τὰδ' ἔκονσεν σέθεν. αὐτός* autem et *αὐτός* in libris saepe inter se permutari satis constat; cfr 119, ubi item omnes libri *αὐτός* habent, cum sententia utique *αὐτός* postulet. Accedit quod demonstrativum, cum positum sit ipsum substantivum, quod demonstratur, *ἡλῖος*, minus necessarium est.

V. 1331. *αὖ πάλιν*, vid. 332.

V. 1332. *ἐκὼν αὐτός*, Eur. Phoen. 476.

V. 1333—35. Hos versus plurimis laborare difficultatibus jam pridem intellectum est. Primum nominis patronymici forma *Ἀσκληπιδῶν* pro vulgari *Ἀσκληπιαδῶν* incerta est [cfr Etymol. Magn. p. 210, 11 *οἱ δὲ ποιηταὶ πολλάκις ἀποβάλλουσιν τὸ α, οἷον Ἐριχθονιάδης Ἐριχθονίδης* (Blayd.)], eaque Toupio (ap. Brunck. et Erf.) causa fuit, cur scriberet *Ἀσκληπιῶν*; quae conjectura nulla analogia defendi potest, ut pro filiis Aesculapii *Aesculapios* poeta dixerit. Deinde hoc Neoptolemi vel potius Heleni vaticinium a verbis Herculis discrepat, qui in versibus 1437—38: *ἐγὼ δ',* inquit, *Ἀσκληπιὸν πανσπεῖρα πέμπω σῆς νόσου πρὸς Ἴλιον*; quare Blaydesius *καὶ τῷ παρ' ἡμῖν ἐντυχὼν Ἀσκληπίῳ* coniecit. At etiam in v. 1378—9

de pluribus medicis mentio fit (τούς — σε — παύσοντας ἄλγους ἀποσώσοντας νόσον); quo fit, ut haec quidem discrepantia vix tolli posse videatur. Sed tamen hunc versum a 1437 gravius discrepare, quam ille 1378, satis apparet, quod illic infinite dicitur, hic certi et plures medici nominantur. Tum ut verbum ἐντυγχάνειν cum genetivo jungatur, sane contra consuetudinem sermonis fit, quanquam non desunt ejus generis exempla, de quibus diximus ad v. 320—1 (συντυχῶν κακῶν ἀνδρῶν; ἐμοῦ κολαστοῦ προστυχῶν, El. 1463; ἐπιτυχεῖν τινος, Arist. Pl. 245; cfr παιδὸς ὑπαντήσας, 719); quam difficultatem ut evitarent, nonnulli (Pors., Dind.) τοῖν Ἀσκληπιδῶν scripserunt. Sed graviora sunt vitia posteriorum versuum. Nam illud, quod subabsurde ("die nicht streng logische Satzbildung", Nauck.) Neoptolemus Philoctetam negat sanatum iri (παύλαν νόσου — ἂν τυχεῖν), priusquam medicos nactus morbo levatus sit (μαλαχθῇ τῆς νόσου), similitudine versuum Aj. 106 sqq. θανεῖν γὰρ αὐτὸν οὐ τί πω θέλω — πρὶν ἂν δεθῇς πρὸς κίον' ἐρκείου στέγης μάστιγι πρῶτον νῶτα φοινιχθεῖς θάνη (φανῇ, Dind.) et Trach. 1130 sqq. τέθνηκεν ἀρτίως νεοσφαγῆς. — οἴμοι· πρὶν ὥς χρῆν σφ' ἐξ ἐμῆς θανεῖν χερὸς aliquo modo tuentur. Ut enim Nauckius ad illum locum Trachiniarum: "die Verbindung, inquit, τέθνηκε πρὶν θανεῖν ist ohne Bedenken, da der Ton auf ἐξ ἐμῆς χερὸς ruht", sic haec forsitan interpretari possimus: πρὶν ἂν ἐντύχῃς τῶν Ἀσκληπιδῶν, οἱ σε νόσου μαλάξουσιν. Sed qui convenit Sophoclem hoc loco dicere, non prius fore ut sanetur Philocteta, quam Trojam exsciderit (πρὶν ἂν Τροίαν πέρσας φανῇ; cfr O. C. 804), cum tot locis contrarium dicatur, primum eum sanatum iri, deinde Trojam exscissurum? cfr 1345—7 τοῦτο μὲν παιωνίας εἰς χεῖρας ἐλθεῖν, εἶτα τὴν πολύστονον Τροίαν ἐλόντα κλέος ὑπέρτατον λαβεῖν; 919—20 σῶσαι κακοῦ μὲν πρῶτα τοῦδ', ἔπειτα δὲ σὺν σοι τὰ Τροίας πεδία πορθέσθαι μολῶν; 1424 sqq. πρῶτον μὲν νόσου παύσει λυγρᾶς — — πέρσεις τε Τροίαν —. Denique cum accedat, quod νόσου μαλάσσεσθαι (morbo molliri; μαλαχθῆς, παῖση,

Schol. — "nach Analogie von κουρίζεσθαι νόσον, Eur. Or. 43", Nauck.) durissimum est, satis credo causae esse, cur de horum versuum fide et integritate vehementer dubitemus.

V. 1336. ὥς· ἀντὶ τοῦ ὅπως, Schol.

V. 1340. τοῦ παρεστῶτος θέρους, "hac (quae nunc est) aestate", cfr ἄλγος τῆς παρεστῶσης νόσου, 734.

V. 1341. ἄλῶναι Τροίαν πᾶσαν "omnem Trojam" pro "Trojam funditus everti."

V. 1341—2. Cfr 116; 618 sqq.

V. 1343. συγχώρει θέλων· σὺν ἡμῖν χώρει ἐθελοντής, Schol. At συγχωρεῖν sine dubio est εἵκειν (cfr v. 465 εἵκη· διδῶ, συγχωρήση, Schol.), cedere.

V. 1344. καλὸν κτῆμα ὠφελήθηναί σε κλέος κτώμενον ἐκ τῆς πορθέσεως τῆς Ἰλίου καὶ θεραπευόμενον. Ibidem ἡ' ἐπίκτησις· ἡ κτήσις τῆς δόξης Schol. Vix tamen fieri potest, ut ἐπίκτησις idem, quod κτήσις, significet; sine dubio est acquisitio i. e. "accessio quaedam possessionis", sive id quod ad ante parta accedit (lucrum; "es ist ein schöner Zugewinn", Hart.). Sed neque quid Philocteta ante possedisset neque quid acquisiturus esse dicatur, satis liquet aut inter commentatores constat. Non licet negare, si verba per se ipsa spectes, duo esse dici, quae Philocteta acquisiturus sit, ut "unus omnium Graecorum optimus judicatus et ad manus medicas veniat et Troja capta summam gloriam famae adipiscatur". Hoc secutus Seyffertius: "optimus", inquit, "vir quoniam jam habetur, ad Trojam expugnandam Philoctetes arcessitur: huic igitur partae jam famae accessuram promittit Neoptolemus et morbi liberationem et captae Trojae decus immortale". At si universam sententiam spectes, famam illam Philocteta nondum habere dici poterat. Tum illud ipse optabat et pro lucro habebat, si morbo liberari posset, neque de hac re cupientem moneri opus erat. At ad hanc, quam ipse optaret, κτήσιν quanta accessio, gloriae et famae dico, ventura esset, si, id quod ipse nollet, in animum induxisset, ut arcus et artis suae opera Graecos

adjuvaret et Trojam caperet, hoc unum erat, quod nolentem moneret Neoptolemus. Ergo in praesens quidem et salutis et gloriae (κτῆσεως) expers erat; sin ad Trojam venisset, et salutem paraturus (κτῆσεσθαι ἔμελλε) et gloriae insuper pulcram accessionem (ἐπίκτησιν) acquisiturus erat. Neque haec sententia in his versibus inesse non potest, si consideres, saepissime a Graecis eas sententias pariter adjungi solere (coordinari nostri appellant), quarum inter se ipsis ea ratio sit, ut altera alteri subjungi debeat (cfr v. 668). Ergo ut est apud Xen. Memor. I. 2, 9 (Σωκράτης ἔλεγε) ὥς μωρὸν εἶη τοὺς μὲν τῆς πόλεως ἄρχοντας ἀπὸ κῆλον καθιστάναι, κυβερνήτη δὲ μηδένα ἐθέλειν χρῆσθαι κναμεντῶ, cum minime Xenophon hoc posterius stultum dicat esse, sed "stultum esse, cum nemo rectore navis fabarum suffragio creato uti velit, eos, qui civitati praesint, fabarum suffragio constituere", sic hoc loco Neoptolemus hoc dicit: "pulchra est acquisitio (accessio lucri), cum (på samme gång som l. jemte det att du) ad medicas manus veneris (παιωνίας ἐς χεῖρας ἐλθόντα), tum Troja capta summam gloriam adipisci"; ἓνα χρῖθέντα ἄριστον nimirum ad Τροίαν λαβεῖν pertinet eaque re haec nostra explicatio maxime commendatur. — Quod si haec dicit Neoptolemus, non utramque rem (et παιωνίας ἐς χεῖρας ἐλθεῖν et Τροίαν λαβεῖν) ἐπίκτησιν esse sentit; sed illud quoque apparet conjecturam Blaydesii, quae specie magnopere blanda est, ἐπίκλησις (gloriae titulus), supervacaneam esse. — De verbis ἓνα ἄριστον Ἑλλήνων (unum omnium fortissimum Graecorum) cfr Aj. 1340 ἓν' ἄνδρ' ἰδεῖν ἄριστον Ἀργείων. — Nauckius quod Philoctetae nimium tribui putabat, κληθέντ' ἀριστεῶν conjecit; at cfr 1425.

V. 1348. στεγνὸς αἰὼν; de nominativo pro vocativo cfr 826, de ipsa voce αἰὼν 179. Tenui codicis La lectionem τί με, τί δῆτ', praesertim cum eadem varietas lectionis sit v. 1358 et geminatio interrogativi vim et gravitatem habeat, cfr 131: τί χεῖ, τί χεῖ με. — ἄνω in superis oris, cfr El. 1167 ἱνὶ ἔσθ' ἄνω.

V. 1349. βλέποντα i. e. vivum, cfr 883; εἰς Ἰδου, cfr 861. ἀφῆκας misisti, missum fecisti, cfr 1054 ἄφετε γὰρ αὐτόν; sine causa Heerwerden. ἐφῆκας permisisti (El. 553, 556) scribere voluit.

V. 1352—3. ἀλλ' εἰκάθω, "at"; cfr O. T. 1375. — ὁ δύσμορος, cfr 951. — πῶς — εἰς φῶς εἶμι qui potero ad lucem ire i. e. visum hominum subire (visa mig bland meniskor), cfr 110 πῶς οὖν βλέπων τις ταῦτα τολμήσει λαλεῖν; et 581. — τῷ προσήγορος τίς με προσαγορεύσει, Schol., πρὸς τίνος προσαγορευθεῖς; idem adjectivum passivam vim habet O. T. 1437 μηδενὸς προσήγορος, activam autem Ant. 1185 (Παλλάδος θεᾶς ὅπως ἰκοίμην εὐγμάτων προσήγορος).

V. 1354. τὰ περὶ ἐμὲ πάθῃ ἰδόντες ἐναντοί, τοῦ αἰῶνος χρόνοι, Schol. Recentiorum alii κύκλους orbes aetherios (Vg. VIII. 137) h. e. sidera caeli, solem stellasque (cfr Buttm., Blayd.), ut τὸν ἄνω κύκλον, 815, Aj. 672 νυκτὸς αἰανὴς κ., alii oculos ipsius Philoctetae intelligunt (Camer., Herm., ut O. C. 704 ὁ γὰρ αἰὲν ὄρων κύκλος λείσσει νιν μορίον Διὸς καὶ γλανκῶπις Ἀθήνα, O. T. 1270 ἔπαισεν ἄρθρα τῶν αὐτοῦ κύκλων); quibus ego illos oculis aspiciam? an iis, qui spectatores fuere omnis injuriae erga me ipsorum, Camerar.; "werde ich nicht in Troja die Augen niederschlagen müssen, wenn ich an das alles denke, was man mir angethan hat u. trotzdem mich mit meinen Todtfeinden freundlich beisammen sehe?" Quorum controversiam adjudicare sane difficile est. Nam quod quaerit Hartungius, num calamitates Philoctetae tanta tamque memorabilis res fuerit, qua etiam solem et astra moveri oporteret, quis nesciat in tragoediis dolentes homines saepe caelum ac terram alloqui et cum iis tanquam cum vivis testibus dolores suos communicare? cfr ea, quae ad v. 1081 annotavimus. Quod si Philocteta antrum et arcum (1130) malis suis moveri credidit, cur non etiam caelum et astra crediderit, non video. An non Ajax moriturus solem orat, ut, cum ad litora Salaminis curru devectus sit, frenos inhibens paren-

tibus mala sua nuntiet (Aj. 845), et scelera Pelopidarum indignatus equos sol avertit (Eur. Or. 741) multaque ejusmodi apud poetas inveniuntur, quae ad naturam et veritatem perabsurda, ad sensus ac dolores vel exprimendos vel commovendos gravissima sint? cfr Eur. Med. 1257 ἀλλὰ νιν, ὦ φάος διογενές (h. e. παμφαές ἀκτὶς αἰλίου), κάτειργε, κατὰπαισον, ἔξελ' οἴκων φονίαν τάλαινάν τ' Ἐρινύν; quid, quod etiam in philosophorum oratione "sol nihil indignius vidisse" (C. de Off. II. 28) et similia dicuntur? Contra molesta sane et a sermonis consuetudine abhorrens sit oratio, si oculi Philoctetae ipsum cum Atridis versantem (συνόντα) aspicere dicantur. — De lectione codicis A ἀμφ' ἐμοῦ cfr 554 βουλευματ' ἀμφι σοῦ νέα; sed ἀμφι σοὶ non minus probari potest, cfr α. τούτοισιν εὐ σχήσει, Aj. 684. σοὶ et σοῦ saepius permutantur, ut 884.

V. 1358. Contra La scribo οὐ γὰρ με τᾶλγος, non μ' ἔτ' ἄλγος, vel quod articulo opus esse videtur vel quod in 1359 est ἔτι.

V. 1359—61. (οὐ λυπεῖ με τὰ φθάσαντα, ἀλλὰ διὰ τὰ μέλλοντα δυσφορῶ.) οἱ γὰρ ἔχοντες φανύλην τὴν γνώμην, ἀκόλουθα τῷ λογισμῷ διαπράττονται, Schol. Si hoc sentiret Philocteta ("male facere solere, qui mala natura sint", Wunder; malos mores male facta sequi; οὐ δύναται — δένδρον σαρκὸν καρποὺς καλοὺς ποιεῖν, Matth. Ev. VII. 18), vix dubitari posset, quin Erfurdii conjectura τᾶργα pro τᾶλλα scribentis vera esset. At et omnino, quarum "mater mens" dicitur, eae non solum cogitationes sunt, credo, sed etiam actiones, quae ex iis nascuntur, et certe Philocteta non consilia tantum malitiosa Atridarum, sed maleficia re ipsa expertus erat. Recte Buttmannus: "vox, inquit, κακὰ priori loco prava consilia significat, ut 423 (κείνων κακὰ, i. e. illorum maleficia"; cfr Ant. 9). "Hinc pro τᾶλλα Erfurdlius corrigit τᾶργα. Sed haec in consiliis, puto, hic quidem jam sunt comprehensa. Brunckius sic: Quibus enim mens semel mala progenuit, ea illos porro quidquid reliquum est mali docet. — — ad παιδεύει optime

intelligitur τοίτους"; cfr Seyff., qui Br. fere secutus παιδεύειν cum duobus accusativis τούτους et κακὰ jungi vult. Ceteri recentiores priorem quidem sententiae οἷς γὰρ — παιδεύει κακὰ partem eodem fere modo, quo Brunck., interpretantur: "— wenn einmal böse Gesinnung Mutter böser Thaten geworden — — d. h. wer einmal aus innerer Schlechtigkeit grundsätzlich schlecht gehandelt hat, (von dem darf man auch für die Zukunft nur Böses erwarten, Nauck.); posterior autem pars, τᾶλλα παιδεύει κακὰ, quomodo vel scribenda vel interpretanda sit, magna dissensio est. Atque Hermannum τᾶλλα ita fere interpretantem: ceteros, quos circa se habent (sin omgifning), instituunt malos i. e. ut sint mali (cfr O. C. 919 σε Θήβας οὐκ ἐπαίδευσαν κακόν; sequitur Buggius, qui ea, quae sequuntur, καὶ σοῦ et cet. ad hoc, quod dixit exemplis malorum principum ceteros corrumpi, confirmandum afferri dicit), sed Hermannum refellit Bonitzius l. c., cum non ab iis, quibuscum viverent Atridae (i. e. a ceteris, qui eorum castra secuti essent), sed ab Atridis ipsis scelera timere Philoctetam doceret. Idem Schneidewino ita explicanti: "denen einmal böse Gesinnung Mutter böser Thaten geworden, denen zieht (diese Mutter) die übrigen Thaten zu bösen heran (i. e. cetera instituit mala sive ut sint mala)", de ipsa quidem sententia assentitur ("qui animi vitio mali sunt, semper se malos praestant," Wund.), at verbis his, quae sunt in codicibus τᾶλλα παιδεύει κακὰ, hanc sententiam negat posse significari, quod παιδεύειν cum objectis rerum, quas vocant, abstractarum jungi nequeat ["als Object zu παιδεύειν wird man nie etwas anderes finden als die Bezeichnung eines der Bildung fähigen Wesens, einer Entwicklung fähigen Kraft — i. e. einer Person (oder eines Thieres —) oder derjenigen Momente oder Seiten des persönlichen Wesens, auf welche die bildende Thätigkeit gerichtet ist, — z. B. — παιδεύειν τὸ ἦθος, τὴν ψυχὴν, τὸ σῶμα, l. c. 456]. Itaque Bonitzius Dobraei et Doederleinii conjecturam κακοῦς pro κακὰ probat: — "bei wem einmal die Besinnung (nicht Uebereilung, Leidenschaft, Verführung durch

Andere) die Mutter des von ihm verübten Uebels war, den macht diese Gesinnung in allen seinen übrigen Handlungen zu einem Bösewicht", h. e. quibus (semel) mens (ipsa) sive ratio malorum mater facta est, in ceteris omnibus, quaecunque agunt, malos efficit (mens vitiis corrupta). In hac interpretatione primum non solum explicandi causa adduntur nonnulla, ut "einmal" (semel), "des von ihm verübten", "Handlungen", sed etiam "allen" (omnibus), quod ut ad sententiam prope necessarium est [Reisk., annot. crit., nisi potius cum Harlejano codice καὶ (τᾶλλα) requiras] ita, cum non sit in verbis, foris assumere et ad sententiam explendam adhibere vix licet. Mihi quidem καῖλλα, levi admodum emendatione, scribendum videtur, h. e., si Dobraei conjecturam adhibeas (κακοῦς), "et aliis in rebus malos instituit"; dura enim est Meinekii commutatio μήτηρ πέλη, καὶ τᾶλλα —, infirmum vero Seyffertii πολλὰ pro ἄλλα. Deinde etiam, Dobraei conjectura num necessaria aut probabilis sit, valde dubito. Nam cum mens *mater* rerum malarum dicatur, nescio cur non eadem *nutrix* sive *educatrix* rerum malarum h. e. malorum consiliorum cupidinumque malarum, ex quibus mala facta necessario nascantur, dici possit, praesertim cum τρέφειν (alere) saepissime cum objectis abstractorum jungatur (τ. ἄταν, φόβον, νόσον, vid. lexica), et pravae illae cogitationes cupidinesque non repentinis quibusdam causis oriantur in animis, sed re vera ab animo semel corrupto et sibimet indulgente alantur et educuntur, ut ipsae etiam sua quadam vi (ut "einer Entwicklung fähige Kräfte") increcere et quodam modo institui dici possint (cfr Kratzium in recensione Seyffertianae editionis, Z. f. Gymn. 1867. II. 848). Accedit, quod etiam ipsa aequalitas (symmetriam nostri fere dicunt) sententiarum et contrariorum (μήτηρ, παιδεύει) inter se relatio (ἡ ἀντίθεσις) poscere et flagitare videtur, ut mens, quas res (ut mater) *parere*, *easdem* etiam *educare* dicatur, neque illa *mater* quidem malorum consiliorum malarumque cupiditatum, *educatrix* autem vel *nutrix hominum* ipsorum ponatur. Quae cum ita sint, equidem

οἷς — καῖλλα (cfr καῖλλο, Phil. 658) παιδεύει κακά scribo, i. e.: (in) quibus mens pravorum (consiliorum et factorum) vel, si vere conjicit Seyff., in La pr. m. κακὸν pro κακοῦ scriptum esse, pravi facta mater est, alia quoque mala alit et educit; παιδεύειν non solum *educare*, *artibus instituere* (uppföstra, undervisa) esse, sed etiam aliquando *alere*, *educere* (föstra) Erotianus Grammaticus docet (Fragm. Sophocl. 433): παιδείαν νῦν τὴν παιδοτροφίαν (sc. λέγει) ὅθεν καὶ Σοφοκλῆς ἐν Περίᾳ γησί· λεικὸν αὐτὴν ὥδ' ἐπαιδεύσεν γάλα.

V. 1362. καὶ σοῦ δὲ mutarunt Porsonus et Blayd. [in παῖ, σοῦ γε (cfr Phil. 79; El. 1251) aut καὶ σοῦ γε, quorum neutrum ad sententiam bonum est], quod particulae καὶ (etiam) — δὲ (atque) in una eademque sententia "apud bonos scriptores Atticos nusquam invenirentur" (Blayd.); quae opinio et poetarum nonnullis exemplis (Aesch. Prom. 973; Eum. 65; Arist. Pac. 250; cfr Ant. 426) et pluribus Thucydidis et Xenophontis locis refutatur (cfr Thuc. I. 132, Xen. Anab. I. 1, 2. IV. 7, 9 et Kruegeri indices). — θανμάσας ἔχω, O. C. 1140; cfr 600.

V. 1364. οἱ τε — Ad has sententias connectendas τε non aptum esse satis apparet et γε, τε in codicibus saepe permutantur, cfr 441, 455. Ipsum autem relativum οἱ quanquam in praecedenti sententia nihil habet, ad quod accommodatum sit, aptius tamen κατὰ σύνεσιν ad Τροίαν (i. e. Graecos, qui Trojam obsessam tenent), quam ad τοῖσδε 1365 refertur. Praeterea ut a latinis (cfr ea, quae scripsimus in Nordisk Tidskrift for Philol. 1874, h. 4), sic a graecis paulo aut durius omituntur aut longius petenda sunt relativorum, quae dicuntur, correlata; cfr 1386; O. C. 258 sqq. τί δῆτα δόξης ἢ τί κλήδονος μάτην ῥεούσης ὠφέλημα γίγνεται, εἰ τὰς Ἀθήνας φασὶν θεοσεβειστάτας εἶναι; καῖμοιγε ποῦ ταῦτ' ἔστιν; οὔτινες — μὲν — ἐλαύνετε; ibdm 864 sqq.

V. 1365 sqq. Verba οἱ τὸν ἄθλιον — Ὀδυσσεὺς ἔχριναν jam Camerarius (Comm. in Soph. 201) "incogitantius inculcata" dicit, Brunckius ut interpolata excludit, primum quod

Philocteta nisi ex Neoptolemo nihil compererit eorum, quae ad Trojam gesta essent, de illo autem "armorum Achilleorum iudicio" Neoptolemus in hac fabula verbum non fecerit, deinde quod Ajacem etiam ante Achillen a Neoptolemo mortuum fingi ex v. 412 appareat, tum quod ipsa oratio ab eleganti graeci sermonis consuetudine abhorreat. Ac primum quidem illud argumentum Erfurdlius et Seyffertius refellere frustra conantur. Quorum ille: "ignorat sane", inquit, "Philocteta litem de Achilleis armis ortam, at indignatur, si omnino alii quam Neoptolemo danda fuerint, non tributa esse Ajaci"; quasi non aperte Philocteta de "armorum iudicio" inter Ajacem et Ulixen facta loquatur et hoc ipsum ut a ratione fabulae alienum Brunckius reprehendat. Seyffertius autem cum fateatur, "vitiosum esse, quod Philocteta plura sciat, quam ei a Neoptolemo narrata sint" (v. 359 sqq.), tum addit "poetam non tam oblivionis vitii in tam longa tragoedia admodum tolerabilis accusandum videri, quam de industria admonuisse audientes, aliquid a se quoque senectuti — fuisse enim admodum grandem, cum haec scriberet — dandum fuisse"; quae magnopere miror Weckleinio (Ars, p. 102) "verissime" disputata videri; mihi quidem hoc "et senectutis vitio oblivisci et monere se oblivisci" sophismatis illius, quod "mentientem" vöcant, simillimum videtur. Quod vero dicit ipse Weckleinius his, quae de armorum iudicio dicantur, in "poeticam veritatem" nihil peccari, peccatur sane, si quidem stat illa lex fabularum, ut "et pes et caput uni reddatur formae." Mortuum autem Ajacem jam ante Achillen v. 412 dici fuisse, — id enim alterum est ex iis, quae in his versibus Brunckius reprehendit —, non injuria Erfurdlius negare videtur; sed tamen, si quidem Neoptolemus paucis diebus post mortem patris et ante ejus funus Trojam venit, et Ajax, cum ille arma patris repetivit, jam mortuus fuit (412), hoc saltem recte dicere videmur, nihil temporis relinqui, quo illud armorum iudicium fieri potuerit (Buttm. ad h. 1.). Eventum autem iudicii hoc loco (1365) mortis Ajacis causam significari apertum est;

quod nisi ita esset, quidnam censemus futurum esse, cur Ajax ἄθλιος diceretur? — Neque illud non jure monet Schneidewinus (Nauckius; Kratz. l. c.), illam injuriam, quae Ajaci illata dicitur, nihil habere, quod Neoptolemum movere possit, qui in arma paterna nihilo Ajaci plus quam Ulixi juris concedat. Denique orationem ipsam, si non vitiosam, at tamen molestam esse quis neget, cum et eadem res in v. 1365 πατρός γέρας, in proximo versu ὅπλα τοῦ σοῦ πατρός dicatur et verba Αἴανθ' ὅπλων σοῦ πατρός ἕστερον δίχη Ὀδυσσεώς ἔχριναν (i. e. Ajacem in iudicio, quod de armis patris tui factum est, inferiorem Ulixen judicaverunt) et conjunctionem insolitam et asperam collocationem habeant.

V. 1365. εἴτα, i. e. haec cum (fastän) ita sint, non tam temporale est, quam adversativum (tamen); cfr. 1283; O. C. 1005, 914. — Sed in hac sententia, qua interrogando vetatur (tamen iturus es, ut illos juves — —), non dubito, quin ut in priori membro (εἰ συμμαχήσων), sic in posteriori futurum (ἀναγκάσεις, non ἀναγκάζεις) scribendum sit; cfr. 1379, ubi ejusdem fere mutationis jam diu intellecta necessitas est.

V. 1367. ξυνόμοσας ("jurejurando consensisti", Herm.) Blaydesius non temere in ξυνήρεσας mutavit, quod haec vis verbi, quod est ξυνόμνημι, dubia est; Hermannus quidem: "nihil est," inquit, "nisi ὁμοσας, modo paulo fortius dictum, significata fidei initae sanctimonia"; at quid sit ξυνομίνααι conjurare, jurejurando inter se fidem astringere, Soph. Fragm. 150 declarat, ubi de graecis "conjuratis Paridis rumpere nuptias" adhibetur (cfr. Eur. Iph. Aul. 60 sqq.). Quod autem ait idem vir doctissimus pronomine objecto με verbum πέμψον carere non posse, etiam apud solutae orationis scriptores ejusmodi pronomina haud raro videmus omitti, ut Xenoph. Anab. V. 7, 3 ἐπεὶ δ' ἡσθάνετο (sc. ταῦτα) Ξενοφῶν, ἔδοξεν αὐτῷ ὥς τάχιστα ξυναγαγεῖν αὐτῶν ἀγορὰν καὶ μὴ εἶσαι (sc. αὐτοῦς) ξυλλεγῆναι αὐτομάτους. Nauckius cur ex Blaydesii conjectura ξυνήρεσας receperit ille quidem, sed codicum scripturam ἀλλ' ἃ μοι retinuerit, ex eo, quo modo 1268 mutavit,

apparet. Si quis utique *με* requirat, non post *ἀλλὰ* neque post *οἴκους* (1368) sed post *πέμψον* aptissime ita inserat, ut *πρὸς* in *μ'* *ἐς* mutetur; cfr 311 *σῶσαι μ' ἐς οἴκους, ἐς δόμους* 517, *ἐς Τροίαν* 941. Fortasse cum *μ'* *ἐς* in *μ'* *εἰς* corruptum esset, aliquis metri vitium tolli non posse putavit, nisi, ut 1399 (cfr 383), pro *μ' εἰς πρὸς* scriberetur. — Haud sane aptissima est Nauckii conjectura *πέμψον πρὸς οἴκους μ' αὐτὸς ἐν Σκύρῳ μένων*; neque enim Neoptolemus hoc promiserat, se Philoctetam ad Trachina missurum, cum ipse Seyri maneret, sed ipsum se Philoctetam domum patris deducturum (cfr 913; *πομπήν*, 500) esse (526, cfr 515 sqq.; *δοῦσας ἀπάξειν οἰκὰδ' ἐς Τροίαν μ' ἄγει*, 941; cfr chori verba 721 sqq.). Sed nimirum ita mutavit Nauckius, quod versum 1369 excludenti necesse fuit καὶ (in καὶ αὐτὸς) summovere et μένων verbo πέμψον subungere. Ipsa autem haec de v. 1369 conjectura infirmo admodum fundamento nititur. Nam quod dicit, "si Neoptolemus Trojam non reverterit, fore, ut Troja non capiatur, illud non accessurum esse, ut male pereant duces", quis non videt, Philoctetam monere Neoptoleum, ne societate Atridarum Ulixisque implicetur, quos sciat aut certe speret suis ipsos sceleribus perituros esse; cfr 1035 sqq. *κακῶς ὅλοισθ'*. *ὀλεῖσθε δ' ἡδικοχότες τὸν ἄνδρα τόνδε, θεοῖσιν εἰ δίκης μέλει*. *ἔξοιδα δ' ὥς μέλει γε*. — Jam vero in versu 1369 verba *ἔα κακῶς αὐτοὺς (ἀπόλλυσθαι) κακοῦς*, "sine eos male malos perire", per se ipsa nihil habent, quod offendant; nam saepissime ad adverbia (*κακῶς*) hoc modo adjunguntur adjectiva praedicativa (*κακοῦς*), quibus illorum vis intendatur et augeatur, ut Arist. Equ. 188—189 *οὐδὲ μουσικὴν ἐπίσταμαι πλὴν γραμμάτων καὶ ταῦτα μέντοι κακὰ κακῶς* (h. e. multo pessime); ad ταῦτα (sine κακῶς) non magis illo loco convenit κακά, quam hoc nostro loco κακοῦς ad αὐτούς; cfr O. T. 248, Aj. 1177, Phil. 165 αὐτὸν — *συνγερόν συνγερώς* (plurima exempla apud Blayd.). Sed duo sunt, quae criticos offenderint, primum quod caesuris legitimis caret versus, quod vitium ut tolleretur, Doederleinius haud absurde coniecit: *κακῶς ἔα αὐ-*

τοὺς ἐξαπώλλυσθαι κακοῦς, cum eandem crasin O. C. 1192 *ἀλλ' ἔα αὐτὸν* (inc. loc.), *ἐξαπολλύναι* vero El. 588 adhiberi doceret. Sed hanc causam caesurae infirmam esse ad suspensiones confirmandas jam ante monuimus; cfr v. 101, 1009; Aj. 994. Alterum in eodem versu verbum αὐτοῖς reprehendit Hartungius requiritque, quo gravior et magis perspicua oratio sit, demonstrativum *κείνους*. Neque licet negare demonstrativum gravius et prope necessarium videri, licet nonnunquam accadat, ut in eadem sententia αὐτὸς de duobus diversis subjectis adhibeatur, ut illo loco Xenophontis, quo paulo ante usi sumus, *ἔδοξε αὐτῷ συναγαγεῖν αὐτῶν ἀγοράν*. — Certe prudentius impugnatur hic versus ab Hartungio, quam defenditur a Seyffertio ("minus numerosus versus irati animi tanquam venti impulsus imitatur"; cfr ad 1304).

V. 1370. "Duplicem merebere gratiam", vel quod me domum reduceris vel quod Atridas destitueris.

V. 1371. *διπλὴν δὲ πατρός*, h. e. *ἐκ πατρός*, cfr 95, 1313; jam in spem meliorem adductus obliviscitur ea, quae 1212 dixit, certe patrem mortuum esse; cfr comment. ad illum locum.

V. 1374. *πιστεῖν* (διὰ τὴν Ἑλένου μαντείαν, Schol.) est obtemperare, parere, ut saepe; cfr O. T. 625, 646.

V. 1376—7. *τὸν Ἀτρέως ἔχθιστον υἱόν*; singularis (cfr 369) causam in metro fuisse facile conjeceris.

V. 1378. Immo vero ("Nay", Blayd.) ad eos, qui —; de οὖν cfr 305. — Ad *σὲ τήνδε* — *βάσιν* Blaydesius confert Aj. 1147 *σὲ καὶ τὸ σὸν στόμα*. *ἔμπνον δίνχρον διὰ τὸ ἔλκος, πύον πεπληρωμένην, ὃ ἐστὶ, σήψεως* Schol.; cfr *πύον ἐνθῆρος*, 698; *βάσις incessus* pro *pede* dicitur (1403).

V. 1379. De emendatione *καποσώσοντας* pro *καποσώζοντας* cfr 1366; annot. crit. ad 766.

V. 1380. *αἶνος μῦθος, λόγος*, Etym. Magn., i. e. res, cfr 897 — (*παράκλησις*, Tricl.). — *αἰνέσας* idem fere quod *παραινέσας* adhortatus, 121, Aesch. Choeph. 555; Suppl. 179 Musgr. ap.

Erf., ut *ἤνεσας* 1398 idem atque *συνήνεσας*. — τί φής quid tibi vis? hvad menar du? cfr 559, 580, 1237, 1242.

V. 1381. Ante Bruncium ita legebant *κάλ' ὁρῶ*, ut *α* in *κάλ'* produci crederent, a qua opinione Buttmanus non recessit; cfr h. l. et 1304. Dindorfii optima emendatio est. Scilicet cum Θ propter similitudinem proximae literae O excidisset, *λῶς* in *καλῶς* necessario supplendum videbatur.

V. 1383. "Quomodo quenquam pudeat (juvari) lucrum facere?", Wunder. — Haec sententia, ut his verbis rectissime subjicitur, sic neque ad mores Neoptolemi convenit (cfr 94—95 *βούλομαι καλῶς δρῶν ἐξαμαρτεῖν μᾶλλον ἢ νικᾶν κακῶς*) neque ad responsum Philoctetae in v. 1384, ex quo satis appareat, non de ipsius Neoptolemi aliqua utilitate agi, sed de ea, quam alteri afferre velit (cfr Nauck.). Quod cum ita sit, aut verbo, quod est *ὠφελούμενος*, deponentialem i. e. activam vim tribui oportet (cfr Neuium) aut codicum lectio aliquo modo mutanda est. Illud audacius videtur, licet Sophoclis haud pauca in eo genere sint, quae a ceterorum scriptorum consuetudine abhorreant, ut *αἰδῶμαι*, 130, 852; *ποθουμένα φρενί*, Trach. 103; *μετρούμενον*, Aj. 5; *κρύπτεται*, ibdm 647 (cfr Schambach l. c. 20 sqq.; fortasse eodem pertinet *ἀπατώμενον*, El. 170); sed illis locis, quae vis mediae formae sit, ipsa sententia satis declarat, hic *ὠφελούμενος* ambiguum et ad errorem nimis expositum est. — Jam *ὠφελούμενος*, quod Heathius conjecit, recepit Seyffertius — cum Platonium illud Socratis *βοηθεῖν τῷ θεῷ* (Apol. p. 23 B) et Soph. O. T. 245 *σύμμαχος πέλω τῷ δαίμονι* ad comparandum adhiberet —, sane probari non potest, cum 1384 illud tantum dubitetur, Atridis utilitas paretur an Philoctetae, deorum autem nulla omnino mentio fiat. Quod vero Seyffertius dicit et Philoctetam "pro animo suo in deos infestiore," quae de diis dicta sint, ad homines referre, et Neoptolemum 1385 "missis diis" ad errorem Philoctetae responsum suum accommodare, istiusmodi argutias, ne dicam ineptias, summo poetae tribuere non decet. Nam de conjectura Weckleinii *ὠφελου-*

μένων, ("qui genetivus absolutus subjectum incertum relinquit"), hoc satis erit dixisse, neque acumine hominis neque iudicio eam dignam videri. Sed quid sententia posceret, acute vidit Buttmanus: *πῶς γάρ τις αἰσχύνειτ' ἂν ὠφελῶν φίλους* (l. *φίλοις*, cfr 1386) h. e. "quemnam pudeat amicos juvare"? cfr 902—5 Neopt. *ἅπαντα δυσχέρεια, τὴν αὐτοῦ φύσιν ὅταν λιπὼν τις δρᾷ τὰ μὴ προσεικότα*. Phil. *ἀλλ' οὐδὲν ἔξω τοῦ γυτεύσαντος σύ γε δρᾷς οὐδὲ φωνεῖς ἐσθλὸν ἄνδρ' ἐπωφελῶν*, et rursus 1145 *κοινὰν ἤρυσεν εἰς φίλους* (h. e. in Graecos et imprimis in Atridas) *ἀρωγάν*. Utrumque si memoria tenebat Philocteta, sane erat, cur quaereret, suam (i. e. Philoctetae) an Atridarum utilitatem Neoptolemus diceret. Quae cum ita sint, recte Blayd. et Nauck. Buttmani fere conjecturam (ignorado auctore) probaverunt, cum ipse "eo audaciae, ut in hunc sensum verba corrigeret, neminem unquam processurum sperasset" (p. 174).

V. 1384. *Ἀτρεΐδαις ὄφελος ἢ ἐπ' ἐμοὶ τόδε*, quae Buttmanus explicavit, ut *ἐπὶ* ex posteriore dativo ad priorem retraheret, collato O. T. 761 *ἀγρούς σφε πέμψαι ἢ πὶ ποιμνίων νομάς* (Hor. Od. III. 25, 3 quae nemora aut quos agor in specus; Phil. 771) — haec, inquam, cum Hermannus non viderentur explicari posse, pro *ἐπ' ἐμοὶ* scripsit *καμοί*, ut El. 1145—46 *οὔτε γὰρ ποτε μητρὸς σύ γ' ἦσθα μᾶλλον ἢ καμοῦ φίλος*. Sed illic, ubi Oresta tamen utriusque (et matris et sororis) amicus esse dicatur, ad consuetudinem sermonis graeci καὶ accommodatum est, hic non aptum est, quod idem sibi et Atridis conducere ("utrum Atridis an mihi quoque —") nequaquam Philocteta concedit. (Ceterum etiam illo Electrae loco scholiasta *ὄφελος* pro *φίλος* legisse videtur, qua arrepta lectione in annot. ad O. C. p. 266 *καμοῦ ὄφελος* scripsit). Sed ad substantivum *ὄφελος* dativus neque simplex neque cum *ἐπὶ* conjunctus satis convenit; neque quidquam melius est, si mutare audeas, quam scribere: *λέγεις δ' Ἀτρεΐδαις ὠφελεῖν* (Ant. 560) ἢ *ἐμοὶ τόδε* "utrum, cum hoc facis, Atridas

te juvare an me dicis" (menar du att du gör Atriderne en tjenst eller mig)?

V. 1385. "Tibi nimirum, quippe qui (tibi) amicus sim, et oratio mea perinde est." Seyffertius particulam *που*, quod dissimulationis aliquid haberet, ab hujus loci severitate alienissimam judicavit. At saepe *που* neque dubitationem habet neque dissimulationem, sed asseverationem (helt visst) aut admonitionem quandam (ju), ut Aj. 469 ἀλλ' ὥδέ γ' Ἀτρεΐδαις ἂν εὐφραναιμὶ που; ibdm 489; O. C. 1549 ὦ φῶς ἀφ' ἑγγέες, πρόσθε πού ποτ' ἦσθ' ἐμὸν (qua in sententia quid est, quod ut incertum significari possit?); El. 948 οἶσθα καὶ σύ που et sim. — Ceterum Weckleinii conjectura σοί γὰρ sane callide inventa est.

V. 1386. "Qui (possis meus amicus esse), quem inimicis tradere velis?"; cfr 1364; El. 911.

V. 1387. μάνθανε, φησί, μὴ ἐν τοῖς κακοῖς θρασύνεσθαι, Schol. κακοῖς λείπει ἢ ἐπὶ, id.; Blaydesius μὴ ἔν κακοῖς scribit, scilicet quod non tam causa contumaciae dicatur calamitas, quam status, in quo contumacia fugienda sit. — Neque tamen absurde ipsis miseriis miseri ad contumaciam efferri dicuntur; cfr Ant. 472 εἶναι οὐκ ἐπίσταται κακοῖς; ibdm 563—4; El. 221; 619 ἡ γὰρ ἐκ σοῦ δυσμένεια καὶ τὰ σὰ ἔργ' ἐξαναγκάζει με ταῦτα δοῦν βίαν αἰσχροῖς γὰρ αἰσχροὶ πράγματ' ἐκδιδάσκειται; Aesch. Prom. 971. — τῶν utrum quid cum subst. ἑταῖρος (socius) commune habeat an idem sit, quod σὺ (τῶν σὺ Ἀττικῶς, Hesych.), Skr. tvam, Curtius, Griech. Etymol. 4:te Aufl. 675, in incerto relinquit.

V. 1389. οὐκ οὐκ (cfr 907) ego quidem te non perdam; at ipse te perdes, qui, quid tibi ipsi conducat, non videas. οὐ δὲ γὰρ ἔγωγε, quod Nauckius hic mavult, ut Trach. 1208, Phil. 735, nihil est nisi non ego sane aut ego vero nequaquam, h. e. negationem tantum cum asseveratione habet; adversationem vel potius ad alterum, quod affirmatur, relationem non habet. μανθάνειν intelligere, cfr Ar. Ran. 195.

V. 1390. "Ego nescio Atridas", ad quos tu me allicere vis, "me ejecisse", h. e. non igitur verum est, quod dico, indignissimis modis me habitum esse ab Atridis? — Ad hanc sententiam responsum accommodat Neoptolemus.

V. 1391. Participio repetitur id, quod antegressum est, verbum finitum, ut saepissime fieri videmus, cfr Electr. 171 sqq. αἰεὶ μὲν ποθεῖ, ποθεῶν δ' οὐκ ἀξιοῖ φανῆναι.

V. 1392. Ad Τροίαν ἰδεῖν comparant Ἴλιον εἰσορῶν, 455. Ut invitus Trojam caperet (ἐλεῖν), fieri vix poterat. Et tamen quin ἐλεῖν vetus sit varietas, propter codicis Γ annotationem ἐλεῖν, γρ. ἐλθεῖν dubitari vix potest. Nam si ille, quisquis conjecit ἐλθεῖν, illam lectionem ἰδεῖν cognitam habuisset, certē abstinuisset a conjectura. Cfr Prolegg. I.

V. 1393. Neoptolemus minatur se abiturum relicto Philocteta, non quod fidem datam fallere velit, sed, si forte hic metu solitudinis injecto ad sanitatem reduci possit; cfr Schneidewin. Philol. IV. 668. De potentiali in interrogativa sententia cfr 1395. — ἐν λόγοις verbis, cfr ἐν λιταῖς precibus, 60.

V. 1394. De futuro infinitivi post verba voluntatis et facultatis cfr Krueg. ad Thuc. I. 27, 3 ἐδεήθησαν συμπεροπεμψεῖν; id. VII. 11, 2 οὐ δυνάμεθ' ἂν χρήσεσθαι ("die besten Hsn", Krueg.). Fortasse in futuro et potentiali verbi δύνασθαι etiam valuit aliqua verbi, quod est μέλλειν, similitudo, ut, quemadmodum πείσειν μέλλομεν, sic πείσειν δυνήσόμεθα; cfr Buttm., quem secutus Schneidew. in futuro δυνήσόμεθα causam ponit, cur futuri infinitivus adhibeatur. De λόγοις — λέγω cfr 55.

V. 1395. Duo sunt in hoc versu, quae criticos offenderint (cfr Bergkii Annot. crit. ad h. l.; Schneidewin. Philol. IV. 1849; Bonitz., Beiträge I. 457; Nauck., Krit. Anh.; Seyff., Bl. ad h. l.). Primum enim particula ὥς quid sibi vellet, obscurum erat, cum neque in his ῥᾶστα μοι et cet. causa (ty) eorum, quae ante dicta essent, inesse, neque exclamationem ("ut longe optimum est", Matthaei) neque superlativi exaggerationem quandam (allra) particula habere videretur

(Schneid.). Deinde hoc praedicatum ῥᾶστα sc. ἔστιν (commodissimum est) ad prius quidem membrum ἐμοὶ μὲν τῶν λόγων λῆξαι optime convenire videbatur; ad alterum σε ἔαν — ἄνευ σωτηρίας non item, quin aut manca — si non cui-nam commodissimum esset, enuntiaretur — sententia aut inhumana, si ἐμοὶ illuc quoque trahendum esset, existeret (Bergk. ap. Bonitz.). — His difficultatibus ut subveniretur, Bergk. versus 1393—95 ita constituit: τί δῆτ' ἂν ἡμεῖς δοῦμεν; εἰ σέ γ' ἐν λόγοις πείσειν δυνήσμεσθα μηδὲν ὦν λέγω, ὥρα 'στ' ἐμοὶ μὲν λῆξαι τῶν λόγων, σέ δὲ ζῆν, ὥσπερ ἤδη ζῆς, ἄνευ σωτηρίας h. e. "quid igitur nos facere possumus? si te quidem verbis nihil eorum, quae dico, persuadere poterimus, tempus est mihi quidem verbis finem facere, te autem vivere, ut jam vivis, expertem salutis." Hanc conjecturam ingeniosam et commodam esse nemo negaverit: quin necessaria sit, licet dubitare (Bonitz.). Ac primum in 1393 condicionalem sententiam ab interrogativa non separandam esse, multis exemplis Schneidewinus probavit, cum hoc tanquam gravissimum afferret, et γέ particulam ob id ipsum additam esse (post σέ), ut, cur Neoptolemus et nautae (ἡμεῖς) nihil jam facere possent, in Philocteta ipso (σέ) causa posita significareter, neque asyndeton post interrogationem placere (Bonitz. —; quanquam si emendatio ὥρα 'στ' necessaria videretur, nihil, credo, facilius esset quam γ' ἐν in γὰρ mutare). Deinde quod Bergk. negavit particulae ὥς (1395) causalem vim tribui posse, potest, credo, si statuas (cfr Schneidew.), Neoptolemi sententiam non absolutam et conclusam esse, sed hunc, cum dixisset: "quid est, quod nos facere possimus, si tu (quidem) verbis nostris moveri nolis. Nam commodissimum est nobis quidem sermonem abrumpere, te autem vivere, ut jam vivis (δυσχέρεια γὰρ πολλὴ τοῦδε τοῦ φορήματος, 473—4; cfr 870, 890) —" cogitatione addidisse: "at hoc nec nostra patitur humanitas nec ipse (Philocteta) velis." Nam plane deliberativam vim ("was sollen wir thun?"; quid nos agamus? cfr Bonitz. et Seyffert.) potentiali tribuere vix ausim (cfr 895). — Denique illa diffi-

cultas, quod praedicatum ῥᾶστα (ἔστιν) non ad utrumque membrum sententiae — ἐμοὶ μὲν λῆξαι et σέ δὲ ζῆν et c. — referri decet, ne in Bergkii quidem scriptura nulla est; nam ὥρα ἔστι ἐμοὶ λῆξαι — recte dicitur, ὥρα ἔστιν σέ ζῆν non item, quod ὥρα 'στι (tempus est) mutationem quandam sive transitum actionis habet, cuius generis in σέ ζῆν nihil est. Sed quemadmodum, si in codicibus esset ὥρα ἔστι, hanc lectionem ex more sermonis graeci ita tueremur, ut (cfr 668), quae membra aut inter se subungi aut separari deceret, ea coordinata diceremus i. e. ὥρα 'στ' ἐμοὶ λῆξαι τῶν λόγων σε ἔωντα ζῆν ὥσπερ ζῆς (cfr Blayd. ad h. l. et O. C. 1019 προστάσω σοι ὁδοῦ κατέρχειν τῆς ἐκεῖ πομπῆς δὲ με χωρεῖν), sic multo magis hanc lectionem, "quae re vera est in libris," ita tueri licet, ut, exigua a recto dicendi cursu declinatione ῥᾶστ' ἐμοὶ μὲν λῆξαι σέ δὲ ζῆν dicatur pro ῥ. ἐμοὶ αὐτὸν μὲν λ. τῶν λόγων σέ δὲ ἔαν ζῆν ὥσπερ ζῆς — id quod ipsum Schneidew. scribere voluit — ἄνευ σωτηρίας, h. e. mihi quidem commodissimum est finem orationis facere, te autem sinere, ut vivis, vivere. ("Freilich wäre der logisch vollständige Ausdruck ὥς ῥᾶστ' ἐμοὶ μὲν λῆξαι — σέ δὲ ζῆν — aber solche Gedrungenheit des Ausdrucks, in der eine logische Ungenauigkeit sich nicht ableugnen lässt, wird am wenigsten im Griechischen für auffallend gelten", Bonitz. p. 458; cfr etiam 1412—13). Quanquam nescio an ne opus sit quidem ejusmodi inaequalitatem excusare. Nam si μὲν non ad hoc δέ, quod est post σέ, sed ad illud, quod cogitatione supplendum est (cfr Schneidew.; vid. supra), refertur, sententia ῥᾶστ' ἐμοὶ λῆξαι, σέ δὲ ζῆν (h. e. te manere neque in navem nostram recipi) neque manca neque abrupta est.

V. 1398. ἤνεσας i. e. ξυνήνεσας (122), ὁμολόγησας, promisisti, consensisti. — δεξιὰς ἐμῆς θιγών, cfr 812 ἐμβαλλε χειρὸς πίστιν — ἐμβάλλω μενεῖν.

V. 1400. ἐπιμνησθῆς, cfr Hom. Od. l. 31; μνησθῶ, Phil. 310.

V. 1401. "Satis mihi verbis ploratum est" (cfr v. 1081 sqq.). *τεθρήνηται λόγοις*, quod est in uno codice Harlej., quin conjectura ortum sit, non potest dubitari. Neque ea ad sententiam non tolerabilis est, si ita interpretere, ut est apud Hartungium: "nur zu viel klang es längst vor meinem Ohr", ut *μοι* non loquentem (*παρ' ἐμοῦ*, Matthaei, quasi Philocteta tantum verba fecerit), sed audientem significet. Sed quod dicit Hart., Philoctetam non de Troja sed de pede suo conquestum esse, certe casus suos deploraverat (v. 1081 sqq.), sed tamen ei malorum omnium Troja causa fuit (v. 1200), et, si diutius in iis commemorandis, quae ad Trojam pertinebant, versari placebat, Philocteta facere non poterat, quin in plorando perseveraret; recte igitur, cum dixit *μὴ ἐπιμνησθῆς τῆς Τροίας*, addit *ἄλλος γὰρ μοι τεθρήνηται*. Praeterea hoc verbum ad Trojam tanquam subjectum referre nemini, credo, in mentem veniet; nimirum absolute sive impersonaliter dictum est: satis ploratum verbis est s. satis verborum in plorando consumpsimus (nox ruit, Aenea, nos flendo ducimus horas, Vg.). Jam si *τεθρήνηται* retinemus, *λόγοις* quoque tenendum est; nam ut *λόγοις* ad *τεθρήνηται*, sic ad *τεθρήνηται* supervacaneum est *γόοις*; cum hoc *τεθρήνηται λόγοις* cfr Aj. 852. Scripturam *γόοις* credo ab iis inventam esse, qui, ut scholiasta, *τεθρήνηται* non de his, quae sunt in fabula, verborum querelis, sed omnino de iis, quae Philocteta propter itineris Trojani societatem perpessus esset et gemisset, dici putarent (cfr Nauck.). Ita enim explicanti *πολλὰ διὰ Τροίαν πέπονθα, φησίν*, fieri non potest, quin *λόγοις* absurdum videatur, quasi verbis tantum, non re mala perpessus sit.

V. 1402. *Στείχωμεν ἐπὶ τὴν πατρίδα. ἀπατᾷ δὲ καὶ θέλει ἄξαι εἰς τὴν Τροίαν*, Schol. In quo fallitur sine dubio scholiasta: nisi forte omnia, quae de mutata mente sua Neoptolemus dixit, in simulatione et fallaciis posita censemus. Quod si ita esset, ut non hic revera causam Graecorum deserere et domum reverti cogitaret, magnam partem et gravitatis suae et suavitatis, quae ex illa, quam dicunt, *περιπετεία* maxime

nascitur, fabula amitteret. Immo vero in summo periculo res versari cogitanda est, quod, nisi Hercules intervenisset, Scyrum revertisset Neoptolemus servataque Troja et de Graecis actum esset; quod ipsum ne contra fatum eveniat, in scenam "deus" inducitur, qui "dignum vindice nodum" expediat. — De versu ipso licet difficile sit invenire, quidnam fuerit, cur caesura legitima post pedem quartum omitteretur — nam Hermannus in personarum mutatione, quae est post pedem tertium, causam vitii ponens vix satis fecerit —, tamen quis non lectionem codicum retinere malit quam ex emendationibus ullam recipere; ex quibus Blaydesii licet longe callidissime inventa sit, tamen e codicum vestigiis longius aberrat (*εἰ δοκεῖ, στείχωμεν*. — *εὖ γ', ὧ φίλτατ' εἰρηκῶς ἔπη*); cfr Teuffel. ad Aesch. Pers. 165, qui cum Buttmanno hos versus pro "rarissimis ejus (caesurae) neglectus exemplis" habet. — *γενναῖος* liberalis, cfr 1068; de ipsa forma sententiae cfr 1006 *ὧ μὴδὲν ἱγὲς μὴδ' ἐλεύθερον φρονῶν*; Ar. Av. 175 *ὧ σκαίότατον εἰρηκῶς ἔπος*.

V. 1403. *ἀντέρειδε τὴν βάσιν* h. e. gressum sive vestigium (humi) firmiter pone s. fige i. e. pedibus humo obnitere (Vg. Aen. III. init., stöd nu kraftigt på fötterne; comparant Luc. Catapl. 4 *τὰ πόδε ἀντερείδειν πρὸς τὸ ἔδαφος*). Et ea, quae ad haec respondet Philocteta, et ipsa vox *βάσις* impedire videtur, ne ad similitudinem O. C. 197 sqq. *ἐν ἀσυχαίᾳ βάσει βάσιν ἀρμόσαι* (i. e. meos gressus aequa) *γεραὸν ἐς χεῖρα σῶμά μου προκλίνας φίλιαν ἐμὴν* ita interpretemur: "gressum (ad me) offirma h. e. ita progredere, ut ad me annitare". Praeterea haec omnia usque ad v. 1408 *στεῖχε* et cet. sine dubio in ipso resurgendi tempore actuque dicuntur, ut de progrediendo 1403 sermo esse non possit.

V. 1405. *τί γάρ, εἰ* — quid? si —, cfr O. C. 542, 1680 (Blayd.).

V. 1407—08. Verba *σῆς πάτρας ἀλλ' εἰ δρᾷς ταῦτ', ὥσπερ ἀνδρᾶς* postquam alii aliter ita emendare et explere

conati sunt, ut simul cum iis, quae praecedunt, πῶς λέγεις; — εἶρω πελάζειν —, et sequentibus στείχε, προσκύσας χθόνα duos plenos et legitimos septenarios efficerent, Dindorfius ut glossemata, quae, ut solet, in textum irrepserint, plane eiecit. Neque id temere fecisse videri poterat. Nam prima quidem verba σῆς πάτρας ad sententiam supervacanea sunt, cum in v. 1404 sit χώραν τὴν ἐμὴν, et cetera quam corrupta sint varii correctorum conatus satis declarant, quorum nullus est, quin tolerabilem sententiam habeat, cum simul numeris consulatur, nec ullus fere, quin ad versum explendum verbum aliquod inutile addat aut verborum collocationem inelegantem adhibeat. Sed tamen vix credibile videtur ad magna Philoctetae promissa plane ἀσυνδέτως responderi στείχε —, neque dubito, si non fuisset in libris condicionalis sententia ab ἀλλ' εἰ (nāvāl, om) incipiens, quin multi critici tale aliquid suspicaturi fuerint excidisse, quo Neoptolemus promissis Philoctetae dubitationem suam victam significasset. Itaque Seyffertii conjecturam, quae, maxime propter futurum δράσεις, optima videtur, recipere ausus sum. — προσκύσας χθόνα, 533, 1452.

V. 1409. Cfr 1402. — De μήπω γε cfr Pl. Phaedr. p. 342 C. μή γε πρὶν ἂν τὸ καῦμα παρέλθῃ (Blayd.).

V. 1411. φάσκειν pro ὑπολαμβάνει (Schol.) vel potius ἴσθι (scito), ut El. 9; (O. T. 462). Cum dicitur αὐδὴν — ἀκοῇ τε κλύειν λεύσσειν τ' ὄψιν a recta membrorum connectione paululum declinatur; debuit enim dici αὐδὴν τε κλύειν ἀκοῇ ὄψιν τε λεύσσειν. Eadem fere ratio est El. 995—6 ποῖ γὰρ ποῖ' ἐμβλέψασα τοιοῦτον θράσος αὐτὴ θ' ὀπλίξῃ καμ' ὑπηρετεῖν καλεῖς; ibdm 44 sqq. λόγῳ δὲ χρῶ τοιῷδ', ὅτι ξένος μὲν εἰ Φωκεὺς — ἀγγελλε δ' — ὁδοῦνεκα τέθνηχ' Ὀρέστης pro ὅτι ξένος μὲν εἰ τέθνηκε δὲ et cet.; Il. XXIV. 632; "an intention of establishing a contrast between hearing and seeing, which was not originally contemplated, having suddenly arisen in the poets mind, the sentence takes a new form", Blayd. (sec. Schneidew.); vid. tamen annot. cr. nostram.

V. 1413. οὐρανίας ἔδρας sedes superas, beatas (Vg. Aen. XI. 532; VI. 639); ἔδρα est sedes, domicilium, Phil. 157, Trach. 1152.

V. 1416. "Ut sistam iter, quod paras".

V. 1518. δείξω maluerunt Bergkii et Nauckii, quod Hercules non narret casus suos, sed ostendat (pāpekar, hān-visar pā) tantum; cfr El. 560 (Jahn.); 1304.

V. 1420. ἀρετὴ saepe est (virtutis) gloria; ἀθ. ἀρετὴ i. e. odödlig l. gudomlig ära; cfr Lyc. in Leocr. 49 εἰ δὲ δεῖ καὶ παραδόξατον μὲν εἰπεῖν ἀληθὲς δὲ, ἐκεῖνοι νικῶντες ἀπέθανον. τὰ γὰρ ἀθλα τοῦ πολέμου τοῖς ἀγαθοῖς ἀνδράσιν ἐστὶν ἐλευθερία καὶ ἀρετὴ ταῦτα γὰρ ἀμφοτέρω τοῖς τελευτήσασιν ὑπάρχει; Plat. Symp. 208 D. οἷε σὺ Ἀλκίηστιν ὑπὲρ Ἀδμήτου ἀποθανεῖν ἂν ἢ Ἀχιλλέα Πατρόκλῳ ἐπαποθανεῖν ἢ προαποθανεῖν τὸν ἑμέτερον Κόδρον ὑπὲρ τῆς βασιλείας τῶν παίδων μὴ οἰομένους ἀθάνατον μνήμην ἀρετῆς περὶ ἑαυτῶν ἔσεσθαι, ἣν νῦν ἡμεῖς ἔχομεν; πολλοῦ γε δεῖ, ἀλλ' — ὑπὲρ ἀρετῆς ἀθανάτου καὶ τοιαύτης δόξης εὐκλεοῦς πάντες πάντα ποιοῦσιν (plura exempla apud Blayd.). Sed hic quominus ἀθάνατον ἀρετὴν famae laudem et gloriam intelligamus, prohibent verba ὡς πάρεσθ' ὄραν; immo vero, si vera lectio est, ἀθ. ἀρ. immortalis (virtus) honor (Vg.), immortale decus (odödlig härlighet; immortalitas, Buttm., "unsterbliches Wesen"), quod ex Herculis per aëra delapsi ore totoque habitu splendens conspiciebatur, cfr Eur. El. 1233 ἀλλ' οἶδε δόμων ὑπὲρ ἀκροτάτων φαίνουσί τινες δαίμονες ἢ θεῶν τῶν οὐρανίων οὐ γὰρ θνητῶν ἦδε κέλευθος; id. Andr. 1227 τί κεκίνηται; τίνας αἰσθάνομαι θεῶν; κοῦραι, λείσσει, ἀθρήσατε· δαίμων ὅδε τις λευκὴν αἰθέρα προφμενόμενος τῶν ἱπποβότων Φθίας πεδίων ἐπιβαίνει; id. Ion. 1549 ἔα· τίς οἴκων θυοδόκων ὑπερτελὴς ἀντήλιον προσωπον ἐκφαίνει θεῶν; φεύγωμεν et cet. — Sed quemadmodum (propter πάρεσθ' ὄραν) divinitatem Herculis eam dici oportet, cuius signa adspicientibus appareant, sic omnem in specie poni, ut ii volunt, qui αἰγλήν aut εἶδος conjiciunt,

ineptum est. — ἔσχον adeptus sum, ut Aj. 465 ἔσχε στέφανον εὐκλείας μέγαν.

V. 1421. σοὶ δ' ὀφείλεται παθεῖν tibi debetur s. fatum est hoc experiri (cfr τερπνὸν παθεῖν, Aj. 521), ut El. 1173 πᾶσιν γὰρ ἡμῖν τοῦτ' ὀφείλεται παθεῖν (sc. ut moriamur; sed de eo versu cfr Dind. et Jahn.); Eur. Andr. 1270 παῦσαι δὲ λύπης τῶν τεθνηκότων ὑπερ' πᾶσιν γὰρ ἀνθρώποισιν ἦδε πρὸς θεῶν ψῆφος κέρανται κατθανεῖν τ' ὀφείλεται.

V. 1422. ἐκ post, per, ut Trach. 284 ἐξ ὀλβίων ἀζήλον εὐροῦσαι βίον; ibdm 28; Phil. 271 ἐκ πολλοῦ σάλου; 721. — θέσθαι βίον εὐκλεᾶ vitam fama celebratam parare (non ponere; cfr Schneid. Philol. IV. ad v. 1442); pronomine τοῦτο quid significetur, apposito infinitivo θέσθαι et cet. explicatur neque pro ἐκ τῶν scribere καὶ τῶν necesse est; cfr 1121; Aj. 116.

V. 1423 sqq. De sententia cfr 1329 sqq. 1344, 1378.

V. 1428. σκῦλα τ' εἰς μέλαθρα σὰ πέμψεις "spolia ad atria tua reportabis"; (cfr πέμπειν, 1368; "du skall återvända med segerbyten, "spoliis onustus", Vg. Aen. I. 289; Liv. I. 10 spolia ducis — gerens ad Capitolium escendit); spolia bellis capta moris erat ad postes vel de tectis et privatarum aedium et sacrarum suspendere; cfr Eur. Iph. Taur. 74 θρίγκους ὑπ' αὐτοῖς σκῦλ' ὀρεῖς ἡρτημένα (cfr Koechly.); Aesch. Agamemn. 560 λάφυρα — τοῖς δόμοις — ἐπασσάλευσαν (Vg. Aen. 248 Antenor urbem Patavi sedesque locavit Teucrorum et arma fixit Troica; id. III. 286 aere cavo clipeum magni gestamen Abantis postibus adversis figo et rem carmine signo: Aeneas haec de Danais victoribus arma). Ceterum de σκύλοις cfr v. 1431. — ἀριστεῖα στρατεύματος "primae sive summum praemium totius exercitus" i. e. det första segerpriset l. tapperhetspriset i hären"; cfr 1425 ἀρετῇ πρώιος ἐκκριθεὶς στρατεύματος et Aj. 435 τὰ πρώτα καλλιστεῖ ἀριστεύσας στρατοῦ; στρατοῦ et στρατεύματος genetivi partitivi sunt. — Pro eo, quod est in libris neque ferri potest ἐκβαλὼν (nisi quis forte cum Schneidero "sich den

Philoctetes aus dem Haufen zusammengetragener Beute das Beste bei Seite werfend denkt") — sed jam Turnebus ἐκλαβὼν scripsit. Ac sane in libris ἐβαλον et ἔλαβον saepissime errore permutantur, ut 282, 681 (cfr etiam 47); hoc tamen loco Valekenario ἐκλαχὼν scribenti melius assentire; neque vero Burgesius audiendus est, qui ἐκλαχὼν ideo aspernatur, quod Philoctetam magis decuerit τὰ ἀριστεῖα jure suo eligere quam sortem expectare. An non satis constat, ἐκλαχεῖν non semper sortiri, sorte nancisci, sed interdum nancisci tantum significare (El. 760 ὅπως πατρῴας τύμβον ἐκλάχοι χθονός)? Praemium vero virtute partum ab exercitu dono accipere ne Achilles quidem dignitatis suae alienum putavit, Hom. Il. I. 138, 392.

V. 1430. πλάκα, cfr 725, 490.

V. 1431. Praeter expectationem sane, postquam spolia commemorata sunt, quae Philocteta domum patris sui reportaturus esset, jam, "quae spolia — ceperit arcus (Herculei) monumenta ad rogam Herculis portare" jubetur. Quam dubitationem plerique editores, Hermannio duce, ita expediunt, ut bina spolia vel potius duo genera spoliorum dici putent, unum, quod Philoctetae, ut "summum totius exercitus praemium", ab exercitu datum sit, alterum, quod arcu Herculis ipse ceperit sive quod "occisis a se Herculis arcu hostibus ipse detraxerit" (Herm.; "der Dichter unterscheidet zwischen ἀριστεῖα und σκῦλα: jene werden aus der gemeinsamen Beute ausgewählt und je nach Verdienst zuerkannt, diese raubt man sich selber", Hartung.). At nihil est in verbis poetae, quo hoc spoliorum acceptorum et captorum duplex genus significetur; contra cum, ut ad ἐκλαβὼν, sive ἐκλαχὼν malis, στρατεύματος, sic ad λάβῃ additum sit τοῦδε τοῦ στρατοῦ, non magis illo quam hoc loco de spoliis ab exercitu datis mentio fieri videtur (itaque Hart. v. 1388 "was Du dort als Beutetheil vom Heer empfähst"). Atque hoc ita esse nonnulli re vera statuerunt, cum τόξων ἐμῶν μνημεῖα ad λάβῃς, non ad κόμιζε trahentes una spolia vel unam partem praedae Philoctetam

ab exercitu ut "virtutis praemium", alteram vero "ut essent telorum monumenta" accepisse dicerent (Wunder; Schneider: "einen Theil der Beute bekömmt Philoktetes für seine Person, einen andern für die Dienste seines Bogens. Den letztern nur verlangt Herakles"). Sed haec distinctio non potest non vana et ficta esse, si quidem Philocteta, quidquid in bello gesturus erat, arcu erat gesturus; itaque haec quidem sententia jam pridem explosa et relicta est. Neque longe abhorret H. Weberi (Phil. XI. 457—59) sententia, altera spolia dici, quae Philocteta praemii loco acceperit, altera quae ex communi (et aequabiliter distributa) praeda (σκῦλα τοῦ στρατοῦ "aus der Beute des ganzen Heeres") acceperit. Hermannus autem cum bina illa, quae statuerat, spolia aliquo modo distingui cuperet cumque simul τοῦδε τοῦ στρατοῦ non satis commode ab Hercule de absente Graecorum exercitu dici putaret, pro στρατοῦ scripsit στόλου, ut haec sententia esset: quaecunque spolia hujus belli (cfr v. 247 τοῦ κατ' Ἰλίου στόλου) ceperis i. e. ex hoc bello, quod nunc maxime ad Trojam geritur (cfr 1426 Πάριν μὲν, ὅς τῶνδ' αἴτιος κακῶν ἔσται; Kratz., Z. f. Gymn. 1867 II), reportaveris et cet.; quem hactenus secuti sunt posteriores, ut, cum spolia praemii loco data (1428; "die bei der allgemeinen Theilung der Kriegsbeute dem Philoctet zufallenden ἀριστεῖα", Nauck.) ab iis, quae ipse hostibus detraxisset ("die er mit dem Herakleischen Bogen erlegten Feinden abgezogen", id.), distinguere, tum in τοῦδε τοῦ στρατοῦ vitium aliquod latere suspicarentur. Itaque Schneidewinus πολεμίου στρατοῦ aut δηίου στρατοῦ (quod Blaydesius etiam in contextum recepit) aut Τρώων στρατοῦ (spolia hostilis exercitus), Burgesius vero jam ante σκῦλ' ἀπ' Ἰδαίου στρατοῦ scripserat. At Seyffertius brevius, quam ut difficultates loci satis sensisse videatur: "σκῦλα", inquit, "eadem sunt, quae modo ἀριστεῖα dixerat, genetivus autem non alius quam supra in verbis ἐκλαβὼν στρατεύματος vel O. T. 1163 δέχεσθαι τί τινος, ibdm 580 κομίζεσθαι τί τινος." — Hanc igitur tantam doctorum

virorum controversiam utrum dijudicare placet an potius iis assentiamur, qui aut hos versus aut priores interpolatos iudicant (cfr Schenkl., Zeitschrift für die Oesterr. Gymn. 1870. 699)? Non magna sane rei melius gerendae spes est, sed tamen auctorem hactenus neglectum, scholiastam, audiamus. Hujus igitur haec verba sunt ad v. 1431—33: ἐκ τῶν ἀριστείων καὶ τέρησον. Videsne hunc neque ἀριστεῖα, quae commemorantur 1429, ab his, quae 1431 σκῦλα dicuntur, distinguere, neque rursus omnia, ἀ ἂν σκῦλα λάβῃ, sed partem tantum e spoliis sive praeda exemptam Herculi voveri debuisse interpretari? Quae interpretatio neque a sermonis consuetudine — quid enim frequentius est quam omitti correlatum? — neque a more antiquarum gentium abhorret, quae decumam praedae cum aliis diis tum Herculi vovere solebant (cfr Xen. Anab. V. 3, 4 τὴν δεκάτην ἐξείλον τῷ Ἀπόλλωνι καὶ τῇ Ἐφεσίᾳ Ἀρτέμιδι — τὸ μὲν οὖν Ἀπόλλωνος ἀνάθημα ποιησάμενος ἀνατίθῃσιν — ἐν Δελφοῖς — καὶ ἐπέγραψε τὸν τε αὐτοῦ ὄνομα καὶ τοῦ Προξένου; cfr Preller., Röm. Myth. 653). Hanc igitur difficultatem si recte expedire videmur, cum ita interpretemur: "quae vero spolia — ceperis, (ex iis) arcus mei monumenta ad rogum meum portato", altera manere videtur, verborum dico "τοῦδε τοῦ στρατοῦ". De quibus etsi non negaverim, aptius spolia victi exercitus quam victoris dici, tamen ne hoc quidem plane damnare ausim. Quod si potest ὅδε ὁ στόλος (quae Hermannii conjectura est) ea bellica expeditio dici, ex qua Philocteta Lemni relictus sit (ὅδε ὁ στόλος ist gerechtfertigt, sofern die Expedition nach Lemnos eine Episode, ein Theil des noch dauernden, gegenwärtigen trojanischen Kriegs ist, Kratz.), nimirum etiam is exercitus, cujus pars et Neoptolemus et Philocteta sunt, ὅδε significari potest.

V. 1433. "Te quoque hoc monui, fili Achillis: neque enim tu sine hoc Trojam capere poteris neque hic sine te". Non assentior Hartungio et Blaydesio ταῦτα ad ea, quae se-

quantur οὐτε γὰρ κτλ. referentibus, quae sententia jam refutata est a Buttmanno, cum poetam, si hoc dicere voluisset, non καὶ σοί, sed σοὶ δὲ (tibi autem) dicturum fuisse doceret. Schenkelium vero (l. c.) miror haec verba καὶ σοὶ — παρήνεσα hoc quidem loco plane absurda et perversa (völlig verkehrt, ja unsinnig) dicere. Scilicet Hercules hoc tantum praecipit, ut Neoptolemus quoque ex spoliis, quae aut ceperit ipse aut in praedae distributione sortitus sit, rogo suo (Herculis) honorem habeat; id quod Schenkeliō absurdum videtur, juberi Neoptolemum "alles was er mit dem Bogen des Herakles erbeuten sollte, auf dem heiligen Platze des Scheiterhaufens zu weihen", hoc quidem nusquam est, nisi in ipsius Schenkeliī commentario. Deinde quod idem dicit, proxima verba οὐτε γὰρ — σέθεν ab inepto homine interpolata esse ("eine elende Interpolation"), quod non possint particulā γὰρ cum superioribus connecti, attentius consideranti apparet, credo, Neoptolemum Herculi telisque Herculeis gratiam debiturum dici, quod sine iis Trojam capere non possit. Satisne igitur his verbis Hercules causam reddere videtur, cur hoc Neoptolemo praecipiat? At enim causam particula γὰρ significari satis constat. — Denique v. 1434—35. (οὐδὲ — σέθεν) "nihil aliud nisi ea, quae 1423 dicuntur," iterari (der Satz wiederholt nur den Gedanken von 1423, l. c.), equidem non video, nisi forte "simul cum aliquo sociatis viribus bellum conficere" idem sit atque "una cum aliquo in bellum proficisci" (ἐλθὼν δὲ σὺν τῷδ' ἀνδρὶ πρὸς τὸ Τρωικόν).

V. 1436—7. ὡς λέοντες συννόμῳ φυλάσσετον οὗτος σὲ καὶ σὺ τόνδε. Inique Schenkelius: "dieses, inquit, enthält einen ungeschickten Vergleich; denn dass sich zwei zusammen weidende oder gesellte Löwen gegenseitig decken, ist etwas ganz neues". Quod heroum par nobile cum "geminis leonibus" comparat, Homerum imitatur, qui cum aliis locis hoc simili utitur, ut Il. V. 548, 554 (Διοκλῆος παῖδε διδυμάονε — οἷω τῷ γε λέοντε δύω et cet.), tum in Ulixis et Diomedis

nocturna excursione describenda haec dicit (Il. X. 297): βάν ῥ' ἔμην ὥστε λέοντες δύω διὰ νύκτα μέλαιναν ἄμ φόνον, ἀν νέκυσ, διὰ τ' ἔντεα καὶ μέλαν αἷμα. Neque illud, quod dicuntur leones inter se servare et custodire, in Homeri illa narratione abest; cui enim non in mentem veniunt illa (X. 224 sqq.) σὺν τε δὴ ἐρχομένῳ καὶ τε πρὸ δ' τοῦ ἐνόησεν, ὅπως κέρδος ἔη; cfr etiam v. 479 sqq., ubi, diviso opere, dum Diomedes ὡς — λέων μήλοισιν ἐπελθὼν viros occidit, Ulixes equos solvit et mortua corpora summovet. — De ipsa voce σύννομος cfr El. 600, Ar. Av. 209 (Kock), Aesch. Pers. 704.

V. 1437—38. ἐγὼ δ' Ἀσκληπιόν κτλ. — Jam pridem reprehensum est (a Jacobo in quaestionibus Sophocleis 1822, cfr Wund. Advers.), quod, cum 1333 hoc Asclepiadis (Machaoni et Podalirio) tributum esset, ut Philoctetam sanarent (cfr etiam 1378), et Hercules ipse v. 1424 salutem ei promississet, jam idem se Aesculapium ipsum πανσῆρα τῆς νόσου Trojam missurum esse promitteret. Quam dubitationem cum Buttmannus (ad h. v.) ita sibi elevare visus esset, ut, quae illic a Neoptolemo dicta essent, ea hic ab Hercule deo corrigi diceret (cfr Wund. Adv. 14) neque tamen negasset "sat multa neque levia in hac una fabula interpolationis indicia congregari", Leutschius (Philol. XI. 777) et Schenkelius (l. c.) aliis quoque nominibus hos versus damnaverunt. Ac primum Herculi, qui venisset, ut Jovis consilia aperiret, licuisse Aesculapium Trojam mittere negaverunt (— "eine erbärmliche Interpolation. Denn wie kommt Herakles dazu, den Asklepios, der ihm als Gott vollkommen gleich steht, nach Ilion zu schicken", Schenkel. l. c.); quasi vero nobis compertum sit, quid juris singulis diis heroibusve concessum fuerit vel potius quid poetae iis tribuere potuerint! An Homero licet Calypso facere promittentem, se Ulixen θήσειν ἀθάνατον καὶ ἀγέρων ἡματα πάντα (Odys. V. 135) et Euripidi (Androm. 1255 sqq.) Thetin haec dicentem inducere: (τὸν Πηλέα) κακῶν ἀπαλλάξασα τῶν βροτησίων ἀθάνατον ἀφθιτόν τε ποιήσω

θεόν; apud Sophoclem si Hercules Aesculapium aliquo mittere dicitur, id interpolatum dicere necesse est? Deinde quod Leutschius dicit, fabulas antiquas (mythos) omnes sanationem Philoctetae filiis Aesculapii tribuere, Sophoclem autem ab auctoritate fabularum non discedere solere, num antiquae ante Sophoclem fabulae in hac re consenserint, non constat (cfr Weckl. 1439).

V. 1439—40. Verba τὸ δεύτερον ἄλῶναι Leutschius simul cum 1438 ad lacunam explendam inserta censet, cum hoc maxime argumento utatur, nihil de iis esse in scholiis (at ne de 1433—37 quidem scholia quidquam habent), Schenkelius vero post 1431 σκῦλα — πρὸς πυρὰν ἐμὴν κόμιζε ponit. At Herculi hanc ipsam maxime causam fuisse, cur Aesculapium ad Philoctetam sanandum mitteret, ut Troja suis telis iterum capi posset, satis apparet, neque minus apposite huic versui, quam illi, haec sententia subjungitur. (Cfr Wecklein. Art. et cet. 101 sub fin.).

V. 1440—44. ταῦτα δ' ἐννοεῖθ', ὅταν κ. τ. λ. Hi versus in summa criticorum dubitatione et dissensione versantur, cum a paucis ut sani et incorrupti defendantur, ab aliis pro corruptis, ab aliis denique aut minore aut maiore ex parte pro interpolatis habeantur. Ac codices quidem si sequimur, haec sententia est: "hoc vero mementote, cum terram vastetis, in deos pietatem colere. Nam cetera omnia pater (meus) Jupiter prae hoc secunda quaedam putat i. e. minoris ducit (cfr O. C. 351—2 δεύτερ' ἡγεῖται τὰ τῆς οἴκoi διαίτης, εἰ πατὴρ τροφὴν ἔχοι). Nam pietas cum mortalibus simul moritur: sive vivunt, sive mortui sunt, non perit". In quibus primam et maximam, ut par erat, dubitandi causam praebuerunt verba ἡ εὐσέβεια συνθνήσκει βροτοῖς, quae qui retinent, ita tuentur, ut θνήσκειν non *interire*, sed *in Orcum descendere* (cum mortalibus) sive *migrare* (cfr C. Tusc. I. §. 27 mors non interitus est omnia tollens atque delens, sed quaedam quasi migratio commutatioque vitae) significet. Cujus sententiae cum plures auctores nominare possim, duos dabo, viros doctissimos,

et unum quidem ex antiquioribus, Philippum Buttmannum, ex recentioribus alterum Fr. Blaydesium, quanquam hic quidem v. 1442—4 non a Sophocle sed ab interpolatore aliquo profectos statuit. Buttmannus igitur: "Sophocles quidem," inquit, "per acumen dicit (pietatem) cum hominibus mori h. e. in Orcum comitari homines atque ibi quoque deos eis propitios sortemque eorum beatam reddere". Blaydesius autem: "The common reading is, I think, undoubtedly right. Piety being, as it were, a part of man's self, never leaves him, but follows him to his grave to receive his reward in another life". Quae explicatio quo probabilior videretur, multa attulerunt antiquorum scriptorum praeclare acuteque dicta, in quibus eadem inesset sententia, ut Isocr. ad Daem. 50 ἡ δὲ ἀρετὴς κτήσις, οἷς ἂν ἀκιβδήλως ταῖς διανοαῖς συναυξήθῃ, μόνη μὲν συγγράσκει ("verlässt den Menschen auch im Alter nicht", O. Schneider, Angewählte Reden des Isokr.) et ipsius Sophoclis Fragm. 202 ἀρετὴς βεβαιαὶ δ' εἰσιν αἱ κτήσεις μόναι; adde etiam illa Ciceronis vel potius Stoicorum dicta; ut "vita beata (boni viri, quippe quae una in virtute consistat et in ipso posita sit) etiam in eculeum ascendit, in tormenta se dabit" (C. Tusc. V. 80 et passim). Sed horum omnium una est sententia: "cetera omnia, quae habeant parentve homines, fluxa et caduca esse, virtutem unam aeternam haberi" (Sall. Cat. 2.); *mori* quidem virtus nullo loco dicitur. Ne illud quidem, quod ex Johannis Apocalypsi (XIV. 13) afferunt (Beckius ap. Erf. et Blaydesius): μακάριοι οἱ νεκροὶ οἱ ἐν Κυρίῳ ἀποθνήσκοντες ἀπάρτι. — (ἀναπαύσονται) ἐκ τῶν κόπων αὐτῶν, τὰ δ' ἔργα αὐτῶν ἀκολουθεῖ μετ' αὐτῶν — ne hoc quidem, inquam, simile esse quis non videat? habet enim illud, quod hoc loco pro θνήσκειν substituunt; ipsum quidem θνήσκειν non habet. Hoc igitur, quod hoc loco est, num probari possit, ex se ipso, non aliunde exquirendum est. Ac possunt sane haud absurde θνήσκειν et ἀπόλλυσθαι ita inter se contraria poni, ut illud "e vita terrestri discedere", hoc autem *interire*, *deleri* (nullo loco esse, vim suam aut honorem amittere) signi-

ficet; cfr Eur. Alc. 197 κατθανών τ' ἂν ὤλετ' ἐκφυγὼν δ' ἔχει τοσοῦτον ἄλγος, οὐποθ' οὐ λελήσεται; (cfr mortuus est, "non exstinctus", et rursus Juv. Sat. VIII. 83 sqq. dignus morte perit, caenet licet ostrea centum Gaurana et Cosmi toto mergatur aëno). Sed hoc in homines ipsos, in quibus est virtus, cadit; ea autem, quae sunt in homine animi bona, si simul cum homine mori dicuntur, vereor, ut hoc aliud possit significare, quam si *interire* aut perire dicantur, vel, potius dicam, talis est ea enuntiatio, qua ex vita discedere tantum, non ad aliam vitam migrare pietas dicatur. Ut brevi comprehendam, magis ambigua et arguta, ne dicam putida, ea sententia est, quam quae a Sophocle, poeta elegantissimo, expectari possit. Sed esto, ut Sophocles tale aliquid dicere voluerit, "mori quidem h. e. ex oculis hominum tolli (cfr Horat. Carm. III. 24, 31 virtutem incolumem odimus, sublatam ex oculis quaerimus invidi) et ex hac vita migrare pietatem, non tamen deleri atque exstingui", certe hac forma sententiae uti non potuit, sed dixisset, credo: *συνθνήσκει μὲν βροτοῖς, οὐδ' ἀπόλλυται, οὐτ' ἐὰν ζῶσιν οὐτ' ἐὰν θάνωσιν*. Nam et asyndeton sive ea, quam Seyffertius dicit, dissolutio, quod tota periodus *καὶ ζῶσι καὶ θάνωσιν, οὐκ ἄ.* nullo vinculo ad superiora annectitur, dura et molesta est et bimembris affirmativae protasis ad negativam apodosin subunctio non caret suspicione; quanquam non absurde dixerit quispiam, verborum *οὐκ ἀπόλλυται*, si conjuncta spectentur, affirmativam sententiam esse. — Sed si haec lectio probari vix potest, non sequitur continuo, ut contraria illa Gatakeri et Dawesii *οὐ γὰρ ἡύσέβεια* et cet. probanda sit. Nam quod ii, qui hanc tuentur, multa scriptorum graecorum exempla afferunt, quibus *συνθνήσκειν* simul mori i. e. interire significet, Eur. fragm. e Temenid. I.: *ἀρετὴ δέ, καὶ θάνη τις, οὐκ ἀπόλλυται* ζῆ δ' οὐκέτ' ὄντος σώματος κακοῖσι δὲ ἅπαντα ἡρώδῃα συνθανόνθ' ὑπὸ χθονός et Diod. Sicul. I. 2. p. 5 τοῖς μὲν ἐν τῇ ζῆν μὴδὲν ἀξιόλογον πράξασιν ἅμα ταῖς τῶν σωμάτων τελευταῖς συναποθνήσκει καὶ τὰ ἄλλα πάντα τὰ κατὰ τὸν βίον τοῖς

δὲ διὰ ἀρετὴν περιποιησάμενοις δόξαν αἱ πράξεις ἅπαντα τὸν αἰῶνα μνημονεύονται διαβούμεναι θειοτάτῃ τῆς ἱστορίας στόματι et Eur. Troad. 1223 (de scuto Hectoris) *θανεῖ γὰρ οὐ θανοῦσα σὺν νεκρῷ, ἐπεὶ σὲ πολλῷ μᾶλλον ἢ τὰ τοῦ κακοῦ σοφοῦ τ' Ὀδυσσέως ἄξιον τιμᾶν ὄπλα* (cfr ambiguum illud Arist. Ran. 868, ubi Aeschylus Euripidis poemata cum illo *συνθανεῖν* dicit, secum sua negat) — sed non vident, id quod jam Buttmannus monuit, illis locis omnibus de factis hominum et famae gloria, quae mortuo homine ipso, cujus sunt, tamen in terris maneat, hic autem de Jovis judicio agi et de ipsius animi bono, pietatem dico, quae sit in homine ipso (as part of man's self) neque ab eo divelli possit, quin intereat nullaue sit omnino. Sin vero remota exemplorum auctoritate hos versus 1443—4, quales Dawesii conjectura constituuntur, *οὐ γὰρ ἡύσέβεια κτλ.*, per se ipsos consideramus, non tam illud reprehendi potest, quod Buttmannus animadvertit, "perquam incommode nominativum *ἡ εὐσέβεια* inter negationem et verbum insertum esse, quasi aliud quid succedat, quod revera simul moriatur", quam hoc, quod ita utriusque versus plane eadem sententia fit (*οὐ συνθνήσκει — οὐκ ἀπόλλυται*). Addit Hartung, ipsam formam posterioris versus molestam esse, "quae si sana esse posset, ita enuntiandam fuisse: *ζῆ σὺν ζῶσιν οὐδὲ σὺν θανοῦσιν ἀπόλλυται*," (cfr ea, quae nos supra de forma sententiae diximus). Quanquam non absurde Seyffertius dicere videtur, "extremum versum per dissolutionem (asyndeton) adjunctum non tam explicandi quam amplificandi causa addi eoque ipso gravitatem orationis augere potius quam imminuere" (cfr Kratz. in recens. edit. Seyff.). Sed haec ipsa versuum 1443—4 similitudo prima ansam iis praebuit, qui non tam explicare et emendare, quam dammare et excludere voluerunt. Ex quibus primi Dindorfius (1836 in Annot. Oxoniensibus) et Hartungius v. 1444 ad v. 1443 explicandum a grammatico additum statuerunt. Sed quanta loci obscuritas sit quantaque doctorum virorum dissensio, ex hoc maxime perspicui potest, quod, cum ille codicum lectionem

ἡ εὐσέβεια — συνθήσκει tueretur eamque a Tyrwhittio "verissime explicatam" ("ad oreum descendit pietas") diceret, Hartungius vero hanc ut ineptam rejiceret et cum Brunckio Dawesianam conjecturam amplecteretur, tamen uterque similitudinem versuum 1443 et 1444 pro gravissimo uterentur argumento, cur hic interpolatus videretur. Nam quod Hartungius formam sententiae, quae est in v. 1444, reprehendit, haec causa forsitan valere possit, ut is versus corruptus putetur; ut pro interpolato excludatur, non potest. An placet ejusmodi fingere interpolatores, praesertim illa aetate (nam apud Suidam quoque iidem versus leguntur), qui senarios quidem bonos graece facere potuerint, graeco sermone uti non potuerint? — Tum vero Schneidewinus, literarum graecarum estimator doctissimus (Philol. IV. 670—71. 1849), illa sermonis causa relicta et ipsam sententiam premens, *duos* postremos, qui Herculi in codicibus tribuuntur, senarios ex glossa margini ascripta ("einer ursprünglich am Rande vermerkten Parallelstelle") in contextum versuum irrepsisse statuit neque a Sophocle ipso proficisci potuisse, quod in iis praemia quaedam pietatis post mortem expectanda esse dicerentur, de iis autem rebus eum moneri absurdum esset, qui post decem annorum coactam solitudinem et inertiam vitae fortium factorum et laudis plenae redderetur ("diese fromme anwartschaft auf den lohn jenseits würde sehr übel angebracht sein, wo es sich lediglich um ein neu zu beginnendes thaten- und ruhmreiches leben handelt"). Sed ne his quidem Schneidewini finibus posteriorum se tenuit dubitatio, qui etiam versum 1442 pro interpolato habent (Dindorf. 1860, Weckl.), ut Herculis oratio ipsa admonitione *ἐννοεῖτε τὰ πρὸς θεοὺς εὐσεβεῖν* concluderetur. Atque hi quidem de causa atque modo interpolationis non jam possunt Schneidewinum sequi conjicientem, cum et ad *πατὴρ* explicandi causa *Ζεὺς* additum esset et in margine duo poetae alicujus senarii ascripti, qui quandam cum v. 1442 similitudinem habere viderentur:

ἀλλ' ἡ γὰρ εὐσέβεια συγγρηῶ (vel συνναίει) βροτοῖς
κἂν ζῶσιν καὶ θάνωσιν, οὐκ ἀπόλλυται,

ex his rebus hos, qui nunc sunt in codicibus, v. 1443—44 a grammatico aut librario aliquo conflatos esse. Quae quidem non admodum verisimilis — illi enim versus multo minus ad 1442 explicandum, quam ad coeptam hoc versu sententiam persequendam apti videntur — sed tamen aliqua causa est; qua illi, qui v. 1442 quoque excludunt, uti non possunt. Sed qualis haec sententia sit, ex universi loci ratione repetendum videtur. Primum igitur in fabulis plerumque fit, ut, qui dii in scenam inducuntur, homines moneant, ut pietatem sancte colant deosque ut rerum humanarum dominos et custodes venerentur; cfr Soph. Aj. 127 *ὑπέρκοπον μηδέν ποτ' εἶπης αὐτὸς ἐς θεοὺς ἔπος μηδ' ὄγκον ἄρη μηδέν' εἴ τινας πλέον ἢ χειρὶ βρίθεις ἢ μακροῦ πλούτου βιάθαι. ὥς ἡμέρα κλίνει τε κἀνάγει πάλιν ἅπαντα τὰνθρώπεια, τοὺς δὲ σώφρονας θεοὶ φιλοῦσι καὶ στυγοῦσι τοὺς κακοὺς*; Eur. El. 1353 *ἀδικεῖν μηδεὶς θελέτω μηδ' ἐπιόρκων μέτα συμπλείτω θεὸς ὦν θνητοῖς ἀγορεύω*; (Plauti Rud. prolog.). Hoc vero loco dubitari vix potest, quin oblique perstringantur illa, quae post Neoptolemus et Ajax Oilei in Trojae disturbance impie fecerunt quaeque Achaeis poenam Jovis, Minervae, Apollinis contraxerunt (cfr Vg. Aen. I. 39; II. 525; Eur. Andr. 1109 sqq.). Scholiasta quidem: *αἰνίττεται τοῦτο (εὐσεβεῖν τὰ πρὸς θεοὺς) εἰς Νεοπτόλεμον ἐν τῇ γὰρ Ἰλίου ἀλώσει ἀπέκτεινε τὸν Πριάμον προσφυγόντα τῷ βωμῷ τοῦ Ἑρκείου Διός*. Jam quibus causis hi versus interpolati judicentur, videamus. Weckleinius quidem (A. p. 173): "Rectissime judicavit Dindorfius; molesti sunt versus; quid enim nunc attinet sententia *οὐ γὰρ* et cet. ad Neoptolemum et Philoctetam"? "Illud enim *εὐσεβεῖν* 1441 non tam, ut ita dicam, positive quam negative intelligitur ("nihil committere adversus deos"), haec *εὐσέβεια* ea sentitur pietas, quae in cultu deorum — posita est". Qui qua ductus ratione hac distinctione utatur, equidem non video. Kratzius vero: "nach

meinem Gefühle hat Dindorf Recht, wenn er meint, der Schluss würde kräftiger mit 1441 gemacht" (l. e.; et is quidem hos tres versus, cum reprehendat, retinet). At si hi sensu quodam se moneri dicunt (nam aliud nihil afferunt), ut in 1441 Herculem desinere statuant, ex nostro quidem sensu, si qui in his rebus est, Herculem insigni aliqua gravique sententia orationem concludere suamque admonitionem Jovis auctoritate confirmare vel maxime decet (cfr Eur. Andr. 1269, *Ζηνὶ γὰρ δοκεῖ τάδε*; id. Hel. 1659). Sed revertamur ad Schneidewini rationem, quod eam sententiam, quae est in 1442—4, ad hunc locum aptam esse negat. Cur igitur Sophocles hoc loco "pietati sua praemia post mortem manere" dicere non potuerit, duae causae cogitari possunt, vel quod ea sententia ab universi loci ratione vel quod ab iis, quae Sophocles de vita ac morte senserit, abhorreat. Sed ipsum quidem Sophoclem poetam ex iis fuisse, qui post mortem ad homines nihil pertinere arbitrarentur, quis dicere audeat? [cfr O. T. 1371; Antig. 74 sqq.; 519, 521 (coll. Cic. Tusc. I. §. 27 sqq.); Aj. 865]. De loci vero ratione, cui mirum videri potest, si caelestis nuntius de iis, quae ad vitam caelestem pertinent, mortales monet? quem vero magis decebat moneri, in caelo non rerum gestarum splendorem et fortia facta, sed pietatem plurimi omnium fieri, quam eos, qui ad cruenti belli vices et ad gloriosam victoriam proficiscerentur? Mihi quidem hoc et Jovis nuntio et Sophocle poeta dignissimum, ad hujus vero loci consilium ac rationem aptissimum videtur. — Sed si ea, quae de interpolatione conjiciuntur, aut infirmo aut nullo fundamento niti apparet, in verbis autem ipsis sunt, quae nec cum universa versuum certa sententia (ἡ εὐσέβεια — οὐκ ἀπόλλυται) nec cum sermonis graeci consuetudine satis convenient, restat, ut ex singulorum verborum mutatione medicina petatur. Idque adeo duobus modis fieri potest, ut aut cum Dawesio ἡ in οὐ mutetur ("pietas non moritur cum mortalibus" i. e. cum corpora moriuntur, pietas ipsa neque exstinguitur neque a diis negligitur) aut pro *συνθνήσκει* substituatur verbum aliquod, quod

ita verbo *ἀπόλλυται* contrarium sit, ut nihil ipsum mortis aut interitus admixtum habeat, verba autem *κὰν ζῶσιν κὰν θάνωσιν* ab ejus, quae sequitur, negativae sententiae *οὐκ ἀπόλλυται* societate sejuncta ad superiorem affirmativam sententiam referantur. Equidem pro *συνθνήσκει* scripserim aut *συμφέρει* aut simile aliquid, totum vero locum ita constitui velim: *Ζεὺς· ἡ γὰρ εὐσέβεια συμφέρει βροτοῖς καὶ ζῶσι καὶ θανούσιν, οὐκ ἀπόλλυται* (vel potius *οὐδ' ἀπόλλυται*). Quae emendatio ut audacior sit quam illa, sic ad sententiam melior aut certe dilucidior est: "nam pietas prodest mortalibus et vivis et mortuis neque perit" h. e. non sine fructu aut inutiliter colitur, nam "cura diis pii sunt et, qui coluere, coluntur", Ov. Metam. VIII. 506; (ipsum verbum *ἀπόλλυται* de frugibus et arborum pomis, quae spem fallunt, proprium est, ut illud Hom. Od. VIII. 115 *ὄγγυαι καὶ ῥοιαί καὶ ἐλαῖαι τηλεθόωσαι, τάων οὐποτε καρπὸς ἀπόλλυται οὐδ' ἀπολείπει*). Quae sententia si illi simillima est, quam Socrates, Sophoclis aequalis, apud Platonem, Apol. 41 D, dicit: *οὐκ ἔστιν ἀνδρὶ ἀγαθῷ κακὸν οὐδὲν οὔτε ζῶντι οὔτε τελευτήσαντι οὐδὲ ἀμελεῖται ὑπὸ θεῶν τὰ τούτου πράγματα* (neque ejus res a diis negligentur, Cic.) et iis, quae Nauckius affert *ἀνδρὸς δικαίου καρπὸς οὐκ ἀπόλλυται* (Menandr. mon. 27) et *ὁ καρπὸς οὐκ ἀπόλλυται τῆς εὐσεβείας* (Joseph. Antiqu. Jud. 20, 2, 5), (cfr Eur. Hippol. 1416 — *οὐ γὰρ οὐδὲ γὰς ὑπὸ ζόφον ἄνθρωποι — ὄργαι κατασκήψουσιν εἰς τὸ σὸν δέμας*), non ideo ab Sophocle abjudicanda videtur, quod ne a Paulina quidem illa, quae multis forsitan in mentem venerit, I. Timoth. IV. 8, abhorret: *ἡ δὲ εὐσέβεια πρὸς πάντα ὠφέλιμός ἐστι, ἐπαγγελίαν ἔχουσα τῆς ζωῆς τῆς νῦν καὶ τῆς μελλούσης*. — Denique eandem fere hujus loci sententiam G. Hermannus concepit, cum inter 1443—44 versum excidisse putabat: (*συνθνήσκει βροτοῖς*) οὐδ' εἰ θάνῃ τις· εὐμένεια δ' ἐκ θεῶν (*κὰν ζῶσιν et cet.*).

V. 1445. De omissa caesura legitima cfr 192, de forma exclamationis 1402; de *πέμψας* cfr 845.

V. 1446. *χρόνιος*, cfr 493.

V. 1448. Bonitzius l. c. nobis persuasit *γνώμην τίθεσθαι* scribendum esse, quod hoc quidem eodem modo diceretur, quo *ψῆφον τίθεσθαι*, id autem, quod est in codicibus, *γνώμη* ad compositum verbum *προστίθεσθαι* ponitur, ad simplex vero apud antiquiores quidem scriptores non item; cumque utrumque et *γνώμην ταύτην* et *γνώμην ταύτην* dici posset (Arist. Eccl. 650; Isaeus, de hered. §. 46), illud praeferendum, quod a codicum vestigiis propius abesset et ipsam vitii originem declararet (cfr etiam Seyff. ad h. l.).

V. 1449—51. Quamvis *πλοῦς* de opportunitate navigandi, quae maxime in secundo vento posita est, saepe dicatur, tamen, ut *πλοῦς πρήμναν ἐπείγειν* (puppim ferire s. impellere) dici possit, vereor sane, praesertim cum id verbum ad *καιρός* etiam minus conveniat. Jam *χάρ* post quattuor verba sententiae poni, sane durius et insolentius est; at in ea sententia, quae a *καὶ* incipiat, fortasse lenius. Neque cum Buttmanno *καιρός καὶ πλοῦς* per se ipsa ponere (cfr 855), ὅδε autem de vento intelligere ausim. Itaque *καιρός* quidem ad *πράσσειν* retuli, pro *πλοῦς* autem *ῥόος* scribere vellem, nisi nimis audacter fieri videretur.

V. 1452. *στείων καλέσω ἀσπάσσομαι ἀναχωρῶν*, Schol.; cfr *προσκήσαντε*, 530. — Nimirum *καλέσω* conj. aor. est; cfr 302.

V. 1453. *μέλαθρον ξύμφορον τὸ φρονεῖσάν με καὶ γιλάξαν*, Schol. Potius diceret *φρονεῖσαν σὺν ἐμοί* i. e. qui mecum tanquam in (sola ac deserta) statione versatus es, solitudinis socie et contubernalis (mitt enda sällskap i enslighet); cfr 936 sqq. ὦ λιμένες ὦ προβλήτες κ. τ. λ. ἐμῖν τάδε — ἀνακλαίομαι et 952 ὦ σχῆμα πέτρης διπύλον αὐθις αὖ πάλιν εἴσειμι πρὸς σέ —, et 203 (σύντροφος); cfr Ant. 892 αἰέφρονος οἴκησις (de sepulero).

V. 1455. *ἄρσιν ἰσχυρός, ἔντονος*, Schol.; cfr Fragm. Soph. 469 *Ἀχέροντος ὀξύπληγος ἄρσενες χοαί*, h. e. rauci fluctus (cfr Hor. Carm. II. 14, 14); de hujus attributi auctoritate cfr quae disputat Hartung. Cujus conjectura qualis sit,

exponam, quod mirum in modum a Blaydesio corrupta est. Scribit enim *καὶ τρύφος* (h. e. fragmentum) *ἀκτὴς πόντου πρόβλημ'* i. e. scissa rupes, maris promuntorium (Aj. 1219). Qua in conjectura nihil vituperandum est praeter mutandi audaciam. Nam codicum scriptura, leni adhibita correctione Musgravii *προβλής θ'* pro *προβλής*, sane teneri potest et murmur maris masculum (raucum) et promuntorium, cfr 935 ὦ λιμένες, ὦ προβλήτες.

V. 1457. *ἐνδόμυχον* "in intimo angulo" (antri). "I suppose his illsheltered and exposed cavern afforded but little protection against wind and spray", Blayd. — Cfr Callim. *εἰς Ἀήμητρα* 88 (Meinek) *ἐνδόμυχος δ' ἤπειτα πανάμερος εἰλαπιναστὰς ἦσθιε μύρια πάντα*.

V. 1458. *πολλὰ* i. e. saepe, cfr 305. Cum genetivo jungitur *στόνος ἀντίτυπος*, ut ipsa vox *Ἥχω*.

V. 1459. *δύναται πάντα τὰ ὄρη Ἑρμαία καλεῖσθαι, ὅτι νόμιος ὁ θεὸς καὶ ὄρειος ὁ Ἑρμῆς. ἔστι δὲ καὶ Ἑρμαίων οὕτως ἐν Ἀήμῳ καλούμενον. ἐμοὶ δέ, φησιν, πολλὰ βοῶντι καὶ τὸ Ἑρμαίων ἀντερθέγξατο*; cfr 189.

V. 1460. *ἀντίτυπον*, cfr 693. *χειμαζομένῳ* doloribus conflictanti; dolorem suum cum ejus calamitate comparat, qui maris hiberni salo jactatur; cfr 1194; Ant. 391; Eur. Suppl. 269.

V. 1461. De *ποτόν* cfr 21 et ea, quae chorus (non ipse Philocteta) dicit 711. Wecklein. propter hujus versus cum 710 discrepantiam locum pro spurio habet. — *Λύκιον ποτόν* ἢ οὕτω καλουμένη κρήνη ἐν Ἀήμῳ Λυκίου Ἀπόλλωνος, ἢ οἶον ἐν ἐρημίᾳ ὑπὸ λύκων πινόμενον, Schol. — Eam lectionem, quae est in codicibus, *γλύκιον* Suidas significare videtur, cum dicit: (*Λυκεῖον ποτόν, ἀπὸ τῆς κρήνης τῆς ὑπὸ Ἀπόλλωνος εὐρεθείσης ἢ ὑπὸ λύκων πινομένης ἢ ἀπὸ οἶνου καὶ μέλιτος*; cfr Buttmannum disputantem, neque *γλύκιον* comparativum hic esse nec positivum *γλύκιος* statui posse, praesertim cum sit *γλυκερός*; itaque *Λύκιον* probat. *γλυκίους* posterioris demum aetatis esse Seyffertius docet.

V. 1463. δόξης τῆς οἴσεως ἀντὶ τοῦ, οὐδέποτε τοῦτο οἰηθέντες οὐδὲ ἐλπίσαντες τελειοῦσθαι ὥστε ἀπελθεῖν εἰς Τροίαν, Schol. — ἐπιβαίνειν est (ingredi i. e.) vel suscipere vel attingere, nancisci, potiri; cfr O. C. 189 εὐσεβίας ἐπιβαίνοντες (pietatis officium obeuntes, ap. Nauck.); Hom. II. VIII. 285 εὐκλείης ἐ.; Od. XXII. 423 ἀναιδείης ἐ.; ibdm XXIII. 52 εὐφροσύνης ἐ. — Hermannus quod duos dactylos in medio tetrametro non ferebat, contextum mutavit (vid. annot. crit.).

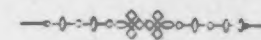
V. 1465. Meinekius, quod "felici cursu ut uteretur Philocteta, non esset in potestate Lemni insulae", scripsit *Εὐπλοία* vel *Εὐπλοία*, quam *Venerem marinam* dici volebat. At cum ipse concedat saepe terras eum, qui eas relinquat, πέμπειν dici, non opus esse conjectura videtur, praesertim cum illud Veneris cognomen aliunde nusquam cognitum sit et καὶ particula, quae verba χαῖρε et πέμπων conjungit, utrumque ad idem subjectum referri satis significat; quod si novum subjectum induceretur, diceret, credo: σὺ, δ', ὦ *Εὐπλοία*. Ceterum Schenkeli eadem causa fuit, cur 1454 huc transferret, quod *Λήμνον πέμπειν* dici nollet; (cfr Weckl. 173). Rursus Seyffertio dubito assentiri, quod πέμπων ἀμέμπτως ita interpretatur, ut Philocteta insulam oret, ne discessum sibi tanquam ingrati animi indicium vitio vertat; ἀμέμπτως enim esse sine opprobrio vel nullo opprobrio facto. Etiam argutior Weckleinii ratio est (173). ἀμέμπτως sine dubio est rite, recte h. e. feliciter (cfr rite, Vg. Aen. III. 36), Aesch. Suppl. 269; cfr O. C. 1696.

V. 1467. φίλους dicit Herculem et Neoptolemum; τὸν πανδαμάτορα δαίμονα Jovem (cfr Buttm.). Nam quod Seyffertius negat "δαίμονα nisi addito tali cognomine, quod Jovi soli deorum conveniret, dici potuisse", an vero non tale cognomen adest πανδαμάτωρ? Nam Hercules, quem Seyffertius dici putat et in quem π. sane transferri poterat, Jovis minister venerat, non ipse πάντ' ἐπέκρανεν; cfr 991 Ζεὺς ἔσθ', ᾧ δέδοκται ταῦτα. — δαίμονες tum a diis distinguuntur, Eur. Med. 1391 (θεὸς ἢ δαίμων) — cfr Phil. 1100, 1186 —,

tum dii ipsi dicuntur, Phil. 447, 462 (1116), El. 658; Eur. Cycl. 580, Med. 1410.

V. 1470. De omissa caesura cfr 1445.

V. 1471. Νύμφας — σωτήρας, cfr Aesch. Ag. 673 τύχη σωτήρ (Blayd., Dind.). — Ceterum Ritter et Wecklein., qui hos tres extremos versus spurios putant, hoc maxime ducuntur, quod Nymphis nihil cum maris imperio sit. Quod argumentum non gravius est (Preller, Griech. Myth. 433), quam illa, quibus ductus Weckleinius totum epilogum (1452—71) a Sophocle abjudicat; de quibus jam ad singulos versus mentionem fecimus.

Corrigenda et addenda.

- p. 8. v. 4 a summo, ante "Neque vero" adde: Aesch. Ag. 190; Sept. 102.
 „ 9. v. 13 a summo venisset l. venissem.
 „ 11. v. 5 ab imo 580 l. 581.
 „ 28. v. 16 a s. προσεῖδον l. προσεῖδον.
 „ 43. v. 8 ab i. ὑπακρούει l. ὑποκρούει.
 „ 48. v. 3 a s. κόπη l. κόπη.
 „ 48. v. 11 a s. πλάτη l. πλάτη.
 „ 48. v. 15 ab i. ὁμομαι l. ὁδομαι.
 „ 57. v. 2 ab i. Lb l. apographis.
 „ 57. v. 1 ab i. Lb l. haec.
 „ 58. v. 1 a s. exscriptus est l. exscripta sunt. Praeterea, quantum invenire potui, in uno A est δῆ.
 „ 85. v. 6 ab imo: adde Aesch. Prometh. 1053.
 „ 97. v. 1 ab imo Lb l. Harl.
 „ 122. v. 8 ab imo quali l. qualis.
 „ 161. v. 19 a s. μηδ' l. μήτ'.
 „ 176. v. 12 a s. ἄρονσθαι l. ἄρυνσθαι.
 „ 181. v. 12 a s s. o.) l.) seu o.
 „ 210. v. 13 ab i. ἔξεσι l. αἰθιν.
 „ 217. v. 14 a 1396; ad Ab his v. 171 quibus contraria fere ea exempla sunt, ubi sententia ad substantivum, ex quo adjectivum formatum est, praepositionem trahit, ut Eur. Suppl. 93 βωμίαν (i. e. ἐπὶ τοῦ βωμοῦ) ἐφημένην et, si modo lectio vera est, O. C., 1231 (τίς πλάγχθη πολύμοχθος ἔξω); cfr Eur. Alcest. 91—92 εἰ γὰρ μετακύμιος ἔτας, ἂ Παῖαν, φανείης.
 „ 217. v. 23 a s. et delendum est.
 „ 218 ad vers. 1071: Adde Aj. 197, El. 818, O. C. 844. Nauck., Zeitschr. für philol. 1862. p. 153.
 „ 219. ad vers. 1079: cfr Curtium, Das Verbum, p. 97.
 „ 219. v. 13 a s. κόμμος l. κομμός.
 „ 228. v. 13 ab i. l. ἐλάαν.
 „ 272. v. 10 ab imo: syllaban l. syllabam.

COLUMBIA UNIVERSITY

0032203063

